

ΚΡΕΤΚΟΒΣΚΑΓΙΑ Ν., ΚΡΕΤΚΟΒΣΚΙ Μ.  
ΚΕ ΤΡΥΦΑΝΟΒΑ Α.

# ΝΕΙ ΜΑΧΙΤΑΔΕΣ



**ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ**  
**ΓΙΑ ΤΙΝ ΚΙΝΟΝΙΟΛΟΓΙΑ, ΦΙΣΙΟΓΝΟΣΙΑ ΚΕ**  
**ΠΟΛΙΤΕΧΝΙΚΟ ΚΟΠΟ]**

— Π χρόνος διδασκαλίας —

ΕΚΔΟΤΙΚΟ „ΚΟΜΥΝΙΣΤΙΣ“ — ΡΟΣΤΟΒ-ΝΤΟΝ — 1932



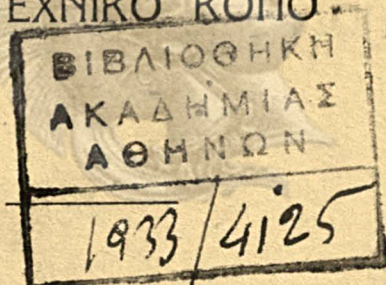
ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΛΟΓΗΤΩΝ

# ΝΕΙ ΜΑΧΙΤΑΔΕΣ

## ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ

ΓΙΑ ΤΙΝ ΚΙΝΟΝΙΟΛΟΓΙΑ, ΦΙΣΙΟΓΝΟΣΙΑ ΚΕ  
ΠΟΛΙΤΕΧΝΙΚΟ ΚΟΠΟ.



— Π χρόνος διδασκαλίας —

Μετάφρασι ΓΡΙΓΟΡΙΑΔΙ Θ.

# ЮНЫЕ УДАРНИКИ

## РАБОЧАЯ КНИГА

ПО ОБЩЕСТВОВЕДЕНИЮ, ЕСТЕСТВОЗНАНИЮ  
и ПОЛИТЕХНИЧЕСКОМУ ТРУДУ

— II-й год обучения —

Перевод ГРИГОРИАДИ Ф.

# ΚΙΝΟΝΙΟΛΟΓΙΑ

## ΠΟΣ ΖΥΣΑΝ Ι ΑΓΡΟΤΕΣ ΠΡΙΝ ΤΟΝ ΟΧΤΟΒΡΙ

Πολι άσκιμα ζύ,αν ι εργαζόιενι αγρότες, ετιν εποχι τυ τζάρυ.

Ι φτοχι κε ι μεζεί αγρότες ίχανε λίγα χόματα κι αφτα άσκιμα. Τα καλύτερα χόματα πέφτανε πάντα ετις πομέσσικυσ (τσιφλικάδες) κε ετις κυλάκυσ. Αςκιμα καλιεργύσαν ι αγρότες τα χόματα. Μιχανες δεν ίσαν τότες ετο χοριο· κι αν ίσαν, βρίζκονταν πάλι ετα χέρια τον πομέσσικον κε τον κυλάκον. Δεν ιπέρχαν αγρονόμι ετα χορια, ι αγρότες δύλεθαν όχι όπος λεί ι επιστίμι, μα ετο παλιο πάνο. Γι αφτο κε ι εσδιες ίσαν άσκιμες.

Ι φτοχι αγρότες ανανκάζονταν να πάνε να δυλέψυ, μπιτράκι κοντα ετον κυλάκο ίτε ετο πομέσσικο.

Κανένα δικέομα δεν ίχαν ι αγρότες. Τα πεδιά-τυς μεγάλοναν ετο εσκοτάδ· κε τιν αγριματιζίνι, επιδ: πολ: λίγα αρχικα εκολια ιπέρχαν κε ετα μεζέα εκολια μπο-ρύσαν να πέφτυνε μονάχα τα πεδια τον κυλάκον. Σκεδον κανένας δεν έπερνε εριμερίδα ίτε περιοδικο. Ι αγρότες δεν κζέρανε τι γίνετε παραπέρα απτο χοριό-τυς. Ι πα-

πάδες κε ι κυλάκι γεμίζανε το κεφάλι-τους με λογισ-λογιον παραμύθια.

Ετσι κατάπιέζονταν ι εργάτες κε ι αγρότες-φτοχι κε μεζέι απτις πλύσιες τάξεις, κε γιαφτο τα συμφέροντα αφτις τις μερίδες των αγροτον κε εργατον ίσαν κίνα.

Ι αγρότες πυ χάνανε τὰ χόματά-τους πιγένανε στην πολιτία να δυλέψουν για να βγάλουν το προμή-τους. Ετσι δυλέβανε στις φάπρικες κε στα εργοστάσια κε συμπλιρό-νανε τις γραμες τυ προλεταριάτυ.

## Ο ΤΣΑΡΟΣ ΚΕ Ι ΠΟΜΕΣΣΙΚΙ

Ι πεμέσικι κε ι κυλάκι ίχανε πολα χόματα. Μασ πιο πολα χίματα ίχε ο τσάρος. Ο τσάρος ίταν ο πιο μεγάλος πομέσικος. Ο τσάρος ίχε ακόμα φάμπρικες κε εργοστάσια. Σκληρα κατάπίαζαν τυς εργαζόμενυς ο τσάρος, ι πομέσικι κε ι καπιταλιστες. Σ' αφτο τυς βοιθύσαν ι πολιτία (αστινομία), ι χοροφιλακι, (ξσαντάρμι), ι παπάδες, ι τζινόβνικι, ι δικαστες.

Ολι ι τσαρικι νόμι ίσαν για το όφελος τον πλυσίον κε τον καπιταλιστον.

Ο φτοχες αγρότις δεν μπούζε να βρι ιπεράσπιζε απτον καταπιεστι-πεμέσικο κε τον κυλάκο-χαραμοφάγο.

Ο νικοχίρις τι στιγμι πυ ίθελε μπούζε να πετάκει στο δρόμο τον εργατι, να τον αφίσι δίχος δυλια.

Γόνια σπιδίζε τα πεδία τον εργατον κε αγροτον ο θάνατες απτιν πίνα κάτω απτα παράθιρα τυ πλύσιω ίτα ξε σκοτινο κε ιγρο ιπόγιο.

## ΑΛΟΤΕ ΚΕ ΤΟΡΑ

Μέσα σε δάσι χλοερα  
κε δεντροστολιζμένα  
στεκυν παλάτια ολόλεφκx  
κε ιλιολυζμένα.

Σ'αφτα'τα σπίτια με κερο  
ζύσανε μπυρζζυάδες  
τιράνι τις φτοχολογιας  
πομέσσικι κι αγάδες

Μα τὸρ' αλάκσαν ι κερι  
τορ' άλι νόμι βγίκαν  
κε τα πεδια τον εργατον  
μες στα παλάτια μπίκαν.

## ΣΤΟ ΧΟΜΑ ΤΥ ΠΟΜΕΣΣΙΚΥ

(ΔΙΗΓΗΜΑ ΑΓΡΟΤΙ)

Το χιμόια δει μας έφτανε ι αναφαγα. Ο πομέσσικος  
μας έδοσε άχερο, πυ δει τυ χριάζονταν. Γι αφτο  
έπρεπε να τυ καλιεργίσαμε διο ντεσιατίνες γίς το  
καλοκέρι.

### II

Ιρθε ι άνικσι.

Μαζι με τον πατέρα οργόικε το χοιάφι-μας. Ι  
αδελφί-μου μας έφερε πρόγεβμα κε ίπε·

— Ιταν σπίτι ο διεφθίντις. Δατάκσε να πάτε να

καλιεργίσετε το χοράφι-τυ για τ' άχερο πυ μας έδοσε, ιδεμι θα μας θάλι πρόστιμο.

Ο πατέρας άφισε μέσα ρτι μέρι το δικό-τυ το χοράφι κε πίγε να ρπίρι για τον αφέντι.

Στο δικό-μας το μερτικο έπεσε φαρδι λυρι γις κοντα ρτο ποτάμι. Το χόμα εκι ήταν λαφρο κε καθαρο.

— Κάπος θα τα καταφέρουμε. . . , ιπε ο πατέρας. . .  
Βλέπις πορ δυλέδι το κριλάροτρο. . . , ραν να πάι πάνο ρε λάδι.

Το βράδι ίστερα απο φαι λίσαμε τον Πραρι κε τον αφίσαμε να βόρκι χόρτο· εμίρ πλαγιάσαμε κάτο αποτ' αμάκκι. Κιμόμαρταν βαθια κε δεν προβλέπαμε το κακο.

Στο αναμετακκι ο Πραριρ ίχε πάι ρτο λιβάδι τυ πομέρρικυ.

Τι νίχτα ίρθε ο διεφθιντιρ τυ πομέρρικυ με το χοροφίλακα κε ρίχτικαν ρτον πατέρα κε ρ' εμένα.

Ο διεφθιντιρ κερφονύρε:

— Πύνε το χαλινάρι; Δόρ-το γρίγορα! κε κατέβαρ μια κερ-  
τρικια ρτον πατέρα.

Ο πατέρας πίγε ρτ' αμάκκι, άρχιρε να ρκαλίρι για να βρι το χαλινάρι.

— Νά-το, ιπε κε άπλόρε τυ διεφθιντιρ το χαλινάρι.

Ο διεφθιντιρ με το χοροφίλακα πίραν το χαλινάρι τόβαλαν ρτον Πραρι κε τον πίραν μαρ-τυρ

Ι καρδ' ά-μυ έρφινκρε. Εκλαπρ.

### III

Νοριρ το προι, όταν εγο κιμόμυνα ακόμα, ο πατέρας πίγε ρτο ρπίτι τ' αφέντι να παρακαλέρι να τυ δόρυν τ' άλογο. Ιστερα απο μια όρα επέρτρερρε. Στα μάτια-τυ φένονταν δάκρια.

Ο διεφθιντιρ ρίτιρε τρία ρύβλια για να τυ δόρι τάλογο.

— Κε πύ ν' άβρο εγο την τριάρα; έλεγε ο πατέρας.

Πριν απο προγεβμα ο πατέρας κρانا πίγε ρτο χτίμα τυ πο-  
μέρρικυ. Εγο καθόμυνα ρτ' αμάκκι κε τον περιμένα.



Όταν σκοτίνιασε, γύρισε πίσω, μα πάλι δίχως τ'άλογο.

— Πάμε σπίτι!

— Αμ τ'άλογο; . — ρότισα γο.

Σιοπύζε.

Αργα τι νίχτα ίρθαμε σπίτι. Ι μιτέρα έκλεε. Ι κερε τι μας έτιχε.

#### IV

Πέρασε ι δέφτερι μέρα, ι τρίτι. Ο διεφθιντις δεν έδινε πίσω τ'άλογο. Τιν τέταρτι μέρα πύγε ι μιτέρα να παρακαλέσι ι ίδια τον αφέντι. Μα σα ζίγοσε στο σπίτι-τυ τι δάνκασε το σκιλι τυ πομέ-σσικν κε γύρισε σπίτι με τα δάνκια στα μάτια.

Ιστερα απτο γέβμα κσαναπίγε ο πατέρας.

— Δόστε-μν τ'άλογο — ίπε. Χάνετε όλος ο χρόνος-μν.

Ο πομέσσικος άφρισε σ' αφτι τι στιγμή.

— Για τέτια πράματα πρέπι να σας κλίσυν στ' αχύοι εσας τως λιστες . . . Καλομάθατε . . . Θα σας δίκσο προς αφίνυν τ'ά-λογα στο λιβάδι-μν.

Πολιν κερο κσεφόνιζε ο πομέσσικος.

Στο τέλος διάτακε να μας δόσυν πίσω τ'άλογο, μα γι αφτο έπρεπε να τυ καλιεργίςυμε μισι ντεσιάτινα ακόμα.

Ο πατέρας έπεσε στα γόνατα μπροστά-τυ, πύρε τ'άλογο γε επέ-στρεψε σπίτι.

Το πιναζμένο άλογο ρίχτικε στο παλιο άχερο.

**Γί μ ν α ζ μ α:** Μάθετε — ίσαν στο μέρος-σας πομέσσικι. Πόσα χό-ματα ίχαν. Πός ανακάζονταν ι φτόχι χορικι να τως δυλέβυν. Για τι πλέροναν ι αγρότες πρόστιμο.

#### ΠΟΣ ΖΥΣΑΝ Ι ΠΟΜΕΣΣΙΚΙ

Κοντα στι στανίτσα ίταν μεγάλος κίπος, τριγυριζμένος με φρά-χι. Κοντα στην αβλόπορτα κάθυνταν σκιλι δεμένο με τιν αλισίδα. Στο βάθος τυ κίπν στέκονταν όμορφο σπίτι, άσπρο, με κολόνες. Το καλοκέρι σ' αφτο το σπίτι ίρχονταν ι πομέσσικι.

Ο κίπος, το δάσος, τα χοράφια κε τα λιβάδια ανίκαν στον πο-μέσσικο. Σόλα πάνο εκίνος ίταν νικοκίρις. Ολι ι αγρότες γύρο δυλέ-βανε γι' αφτον.

Μαζι-τυ ίρχονταν ι γινέκα-τυ, κα λοφρεμένι κικία. Κι ο γιός-τυ Μίσηκας.

Το αφεντόπεδο ἴχε ἀπ' ὄλα: πεχνίδια, κυφέια, βιβλία με ζωγραφίες. Ο Μίρσας ἴχε δικό-τυ ζωντανο αλογάκι κε δικί-τυ βάρκα στον ποταμο.

Καλοζύσε ο πομέρσικος κε ἰ ικογένιά-τυ.

### ΣΤΙΝ ΠΑΛΙΑ ΣΤΑΝΙΤΣΑ

Πάνο στως ποτιμος Ντον, Κυμπαν κε Τέρεκ βρίσκοντε πλύσιες στανί-τες. Το χόμα ἴνε κάλο ἀφτυ. Μα στον κερο τυ τσάρου ὄλι δε ζύσαν καλά σ' ἀφτες τις στανίτες.

Ο πλιθίζμος σ' ἀφτες τις στανίτες αποτελούνταν: ἀπο πλύσιος καζάκος πυ ἴχαν πολα χόματι κε ἀπο πλύσιος „ινογορότνιδες“ πυ ἐνίκιαζαν πολι γι ἀπτως καζάκος ἴτε ἐκαταγίνονταν με ἐμπόριο κ. α. ἴστερα ἀπο ἐργαζόμενος καζάκος μεζέος, ἴπυ καλιεργύσαν τι γι δίχος να νικιάσουν μπατράκος, κε ἐπιτέ-λως ἀπο φτοχως καζάκος πυ ἴχαν λίγο χόμα κε ἀπο φτοχολογία „ινογορότνιδον“.

Τιν καλύτερι γι τιν ἴχαν ἰ ντβοριάνι, ἰ ἀκσιοματικι, ἰ παπάδες, ἰ ἐκλισίες κε ἰ κυλακικο-θαστόμενι μερίδα τις καζακίας.

Με μεγάλι δυσκολία ζύσε ἰ καζάκι φτοχολογία. Δικί-τις γι ἴχε λίγι κ' ἐκίσι ἀσκίμι ἴταν. Ἀνανκάζονταν να δουλέθον κοντα στως κυλάκος.

Χιρότερα ζύσε ἰ φτοχολογία τον „ινογορότνιδον“.

Ἀφτι δεν ἴχαν καθόλυ γι κε ἴσαν ἀνανκαζόμενι να μπόνε να δουλέψουν μπατράκι κοντα στον κυλάκο ἴτε στον πομέρσικο. Ἐτσι κε πέφτανε σε παντο-τινι σκλαβία.

Ἰ τσαρικι κιβέρνισι ἀντι ν' ἀνίγι πιο πολα σκολια, ἐφίανε ἐκλισίες με τα χρίματα τον ἐργαζομένον. Στα σκολια ζύδαζαν κίριος τα πεδία τον κυλά-κον-καζάκον κε τον πλύσιον „ινογορότνιδον“. Ἐνο τα πεδία τις φτοχολογίας ἔτσι κε μεγάλοναν ἀγράματα.

Ἀνάμεξα στιν κυλακία κε τι φτοχολογία ἰπίρχε παντοτινι ἔχτρα. Ὀλι ἰ νόμι, πυ ἐβγαζε ἰ τσαρικι κιβέρνισι, ἴσαν βέβεα με το μέρος τον καταπιε-στον: τον κυλάκον, τον ἀκσιοματικον, τον πομέρσικον.

Τις στανίτες δικύσαν ἰ ἀταμάνι, πυ ἐκλέγονταν ἀπτως πλύσιος καζάκος.

Ροτίστε τως γεροντότερος, πός ζύσε ἰ φτοχολογία πριν τιν ἐπανάστασι. Για πιόνα δούλεθαν, σε πιόνα ἰποτάζονταν.

### ΠΟΣ ΔΥΛΕΒΕ ΜΠΑΤΡΑΚΟΣ Ο ΒΑΣΙΑΣ

Ἀμκ γένικε ο Βάσιος δέκα χρονο, τον ἔφερε ἰ Ἀνα στο χύτορ στον κυλάκο Χασσένκο. Γένικε μπατράκος ο Βάσιος.

Ο Χασσένκο ἴχε μεγάλο νικοκίριο: πολι γι, κίπος, βοσκοτόπια, περιβόλια.

Ἀπτις πρώτες μέρες ἀρχισε να δουλέβι ο Βάσιος. Δουλία βαρια γι' σφτόνα. Ἐβροκε τα ζόα, βοιθύσε να καθαρίσουν τ' ἀχύρι, τι μάντρα, κοβαλύσε νερο ἀπτο πιγάδι, ἐπλίνε τα ἰπσίλα ἰποδίματα τυ νικοκίρι, κοβαλύσε κσίλα.

Η γυναίκα του νικοκίρι πάντα μυρμούριζε κε κσελαρινκίζονταν· καμια φορα δεν έμνισκε ικανοπιμένι απτι δουλια του Βάσια.

Αν γιόμιζε το βέτρο νερο ο Βάσιας, δίχως άλλο θα του έκανε παρατίρισι.

— Πύ κυβαλας τέτιο μεγάλο θέτρο, βλάκα; Θα χίσις το μισο στο δρόμο.

Αν δε γιόμιζε ος απάνο το βέτρο κσανα έβρισκε αφορμι να κσεφονίζι:

— Οσπου να κυβαλας με μισο βέτρο νερο, θα περάσι ένας χρόνος. Δεν μπορύσες να τραβίσις γιομάτο βέτρο απτο πιγάδι; Διπάσε τα χεράκια-συ, χάχα!

Πιο πολι ιπόφερε ο Βάσιας απ' αφτα τα εόνια καπρίτσια τις νικοκιρας.

Μια φορα δε θάστακε πια κε ίπε τις νικοκιράς-του.

— Με κανένα τρόπο δε μπορι να σας εφχαριστίσι κανένας.

— Θα σε μάθο εγο να μιλας έτσι στους νικοκίριδες-συ — ύρλιαζε η νικοκιρα. Για κίτα-τον πως δίνι κε απάντιζες.

Κίνι τι μέρα όλο έβρισκε αφορμες να τον μαλόνη, κε τον ανάνκαζε να θυλεβι πιο πολι.

## II

Κατασκοτόθηκε απτις πολες κε βαριες δουλιες ο Βάσιας· πίγε πίσο στο σαράι, κάθιζε πάνω στο φράχτι, λιπιμένος, έτιμος να κλάψει.

Ακχαφνα άκυσε κάτι φονες. Γίρισε στο μέρος πυ ακούνταν η φονες, έδε πέντε πεδια. Τα πεδια σαν πάνω σε παράνκελμα, πίδικσαν απτο φράχτι κε άρχισαν να κρίθοντε ανάμεσα στους θάμνους.

Η φονες εκσακολυθύσαν. Σε λίγο απτιν καμπι του δρόμου φάνικε μια άλι ομάδα πεδια. Ολι ίσαν οπλιζμένι με κσίλινα σπαθια κε με φονες κε σφιρικσιες τρέχαν καρβάλα πάνω σε μακρια ραβδια.

Κατάλαβε ο Βάσιας πως πέζανε το πεχνίδι του πολέμου.

Ενας απτυς καρβαλάριδες το ζίγοσε κε τονε ρότιζε:

— Πύ κρίφτικαν τα πεδια;

Σκέφτονταν ο Βάσιας. — Πιά ομάδα να ιποστιρίκσι; Στιν αρχι αποφάσιζε να ιποστιρίκσι τυς καρβαλερίστους. Μόλις όμως έδε μαζί-τους το Γρίσσα, πυ την περαζμένι θδομάδα δίχως καμια ετία έρικσε πέτρα πάνω-του, άλακε γνόμι κε αποφάσιζε να πάρι το μέρος του πεζικου πυ ίχε κριφτι στις θάμνους.

— Δεν έδα κανένα — ίπε κε παρακολυθύσε με προφίλακσι — Ζιτίστε-τους μόνι-σας.

Κε πρόστεσε χοροιδεφτικα:

Καρβαλαρία! Τάλογα απο τρις μέρες δε φάγανε.

— Πιός ίσε εσι; — πίδισε κοντά-του ο Γρίσσας. Μίπος θέλις να συ κόπτουμε το κεφάλι;

Γίρισε στα πεδία κε έδοσε παράνκελμα:

— Πάρτε-τον εχμάλοτο!

Σίκοσε ο Γρίσσας το σπαθί-του να χτιπίσι το Βάσια, μα ο Βάσιος πρό-  
κνε κε πίδισε απτο φράχτι, πήρε ένα βόλο χόμα κε τόριξε πάνό στους εχτρος.  
Τιν ίδια στιγμή κάποιος τον θάρεσε δυνατα με καμτσίκι στι ράχι-του.

Απτον πόνο κε το κσάφνιαζμα ο Βάσιος έπεσε κε δε μπούρε να βγάλε  
τσιμυδια επι ένα λεπτο: όταν γίρισε πίσο ίδε τα κακα μάτια τις νικοχιρας.

— Έτσι δουλέβις μπατράκος, χαμένο κορμι — ύρλιαζε ι νικοχιρα κε τον  
κατόσε με τα πόδια-τις. Προμι μονάχα κσέρις να φας; Δουλια όμος όχι; Κε  
πιος θα ποτίσι τάλογα; Βγο;

Ακόμα διο-τρις καμτσικιες κατέβαζε το Βάσια όπου έτιχε.

— Μαρς στο σπίτι! Κε γιατι σε πήραμε εδο, κσιπόλιτε; Για να τρέχις  
στους κίπος με τα πεδία;

Ο Βάσιος ίδε, πως ι νικοχιρα κσαναετιμάζετε να κατεβάσι στι ράχι-του το  
καμτσίκι, έφυγε πίσο κε έκλαψε.

— Γιατί με δέρνετε; Αλι δουλια δεν κσέρετε απτο μάλομα κε το χτίπιμα.

Κε κσοπίζοντας τα δάκρια απτα μάτια κε τα μάγυλά-του πήγε να καθα-  
ρίσι τ' αχύρι.

### III

Τιν Κιριακι ίρθε ι Ανα στο χύτορ. Κατα τι σιφονία πυ κάνανε έπρεπε  
να πάρι για το Βάσια χρίματα κε προμι.

Αμα έμαθε ο νικοχιρις γιατί ίρθε ι Ανα, κατσόφιασε κε ίπε:

— Ακόμα δεν ίνε διο μίνε; πο δουλέβι ο Βάσιος σε μας, κε ίρθες κιόλα  
να ζιτας χρίματα! Νά-τος ο Βάσιος-συ πιο πολι προμι έφαγε απτι δουλια  
πύκανε. Ακόμα πρέπι εγο να συ ζιτίσε χρίματα κε όχι . . . .

— Μα πός έτσι, παρακσενέφτικε ι Ανα. Σιφονίσαμε μαζί-σας Γριγόρι  
Νικίτιεβιτς.

Εκίνος έκανε πως δεν άκουσε κε φόνακσε τις γινέκας-του.

— Φέρε-μο τσάι. Δίπσασα.

Κε πήγε στο σπίτι.

Ι Ανα επέστρεψε πίσο με αδιανα χέρια.

---

Ερδτίσεις: Πιός δακόςε τι χόρα-μας πριν τιν Οχτοβριανι επανάσταση;  
Σε πιόνα ανίκε ι γι; Για πως δούλεβε ι αγροτικι φτωχολογια; Πός ζύσαν ι φτω-  
χι αγρότες κε μπατράκι; Πός χορίζονταν ι αγροτια κε ι καζακια σίφωνα με  
τιν περσικια θέσι-τους; Πιόνα ονομάζουμε κυλάκο; Πιόνα φτοχο; Πιόνα ιποστί-  
ριζε ι τσαρικι εκουσία κε ι εκλισία;

Γ. ΑΝΑΤΟΛΙΤΙ

### ΧΟΡΙΚΟΣ ΚΕ ΕΡΓΑΤΙΣ

Αδέλφια ίμαστε κ' ι διο:

σι δυλεφτις, ζεβγας εγο.

Ι ενομένι-μας γροθια,

θα ρίξει κάτω τι σκλαβια.

Τα στίθια ανίγο, γο, τίς γις  
κε σι τι γι καλιεργις.

Ι διο, δυλέβοντας μαζι,

τιν πίνα διόχνημε απτι γι.

Κινος το διό-μας ο εχτρος

ο μπουρζυας ιν ο κακος.

Μα ενομένι-μας ι διο,

τον ενικίσαμε κι αφτον.

### ΠΟΣ ΖΥΣΑΝ ΣΤΟΝ ΚΕΡΟ ΤΥ ΤΣΑΡΥ Ι ΕΡΓΑΤΕΣ

Βαρια ήταν ι ζοι τον εργατον στην τσαρικι Ροσία. Ι καπιταλιστες ήταν πλέρι νικοκίριδες στις φάμπρικες κε στα εργοστάσιά-τους. Με κάθε τρόπο καταπίεζαν τους εργάτες: τους ανάνκαζαν να δουλέουν 10-12 ώρες το μερόνιχτο κε εκσον αφτο δε φρυρόνταν κιόλου ο κόπος τον εργατον. Ι νικοκίριδες κατέβαζαν τα μεροκάμχτά-τους, άδικα τους βάζανε πρόστιμα. Στα εργοστασιακα μαγαζια κατακλέβανε τους εργάτες κε τους δίνανε απέναντι τις πλιρομίς-τους χαλαζμένα κε άχριστα προιόντα με ακριβες τιμες.

Ζύσαν ι εργάτες σε σκοτινα ιγρα ιπόγια, ίτε σε ελεινες καλίβες στην άχρι τις πόλις, ίτε σε λερα δομάτια τις εργατικις καζάρμας.

Δε δίνανε δινατότητα στους εργάτες να μορφόνοντε: πιο έφκολο ήταν να γελάσουν τους σκοτινους κε αμαθις εργάτες κε να εποφελιθουν τον κόπο-τους για λίγα καπίκια.

Ι εργάτες δεν ίχαν ύτε θέατρα, ύτε κλύπια, ύτε βιβλιοθήκες, όπου να μπορούσαν να κσεκουραστον κε να πάρουν οφέλιμες γνώσεις.

Αντι αφτο ι τσαρικι γιβέρνικι έχτιζε εκκλησιες κε καπελια. Ι παπάδες σκότιζαν το μιαλο τον εργατον με λογις-λογιον παραμύθια, κε στα καπελια ι εργάτες πίνανε τα λίγα καπίκια, πυ πέρνανε απτους νικοκίριδες-τους.

Τους άροστους εργάτες δεν τους στέλνανε να θεραπεφτυν, όπως τόρα, αλα τους έβγαζαν απτι δουλια. Διόχνανε κε κίνους τους εργάτες πυ έδιχναν διασρέσκια.

### Ο ΜΙΤΚΑΣ

Ο Μίτκας δύλεβε στο εργοστάσιο τύβλας: Ζίμονε τι λάςπι, σκύπιζε, βοιθύσε να κένε τα τύβλα.

Μια μέρα, εκι πυ σκύπιζε τιν άβλι ο Μίτκας, δίχος να θέλι λέροσε με τι λερι τι σκύπα το καθαριζμένο ιπόδιμα τυ Πέτρου Σεργέεβιτς.

Ο Πέτρος Σεργέεβιτς, ο νικοκίρις, κίταξε το ιπόδιμά-τυ κε αγρίεψε. Ρίχτικε πάνω στο Μίτκα.

Αστράπεσε μια στο μάγουλο του Μίτκα, που ζαλίστηκε απτον πόνο και έπεσε χάρμο. Όλο το μάγουλό-του φύσκωσε:

Ο νικοκίρις κάθισε στ' αμάκσι-του και πήγε στην εκκοχικι έπαβλί-του.

Γίρο στέκονταν πλίθος εργάτες.

Ο Μίτκας δεν έβγαζε τριμυθια. Υπε ίσιακε το εκιζμένο κασκέτο-του, που κατέβηκε ως τι μίτι-του και εκέπασε τα μάτια-του . . . .

Όταν ίρθε στα ειλογικά-του πήγε πίσω απτο σορσ τον τύβλον. Έχαισε λιπιμένος κατα γις και έκλεσε πικρα.

### ΠΙΟΣ ΙΝΕ ΦΤΕΧΤΙΣ

Θιμάρε, στεκόμωνα κοντα στον μπάνκο-μου (τεζκιαχ-ετανοκ). Άκσαφνα πίσω-μου άκουσα απελπιστικι φωνι που δεν έμιαζε ανθρόπου. Και τί νομίζετε πως θα. Σε τρία βίματα απο μένα, κίτονταν κατα γις ένας γέρος ανθροπος με άσπρι γενιάδα, φώναζε και ζάρωνε απτους πόνους. Απτο κομένο χέρι-του σαν απο πίδακα έτρεχε έυα. Έμα έσταζε και απτα δόντια τις μιχανις. Κάτω απτον μπάνκο κίτονταν κομένο χέρι, με νεκρα μελιανιαζμένα δάχτυλα.

— Μόνος-σου φτες: έπρεπε να προσέχης . . . . Γιατι έχης τα μάτια, ίπε διαστικα ο μάστορις, χωρις να κέρρι τί τρέχι, και πός γένικε όλο αφτο το κακο.

— Σιγνόμιν, δεν ίνε έτσι όπος το λέτε, ίπε άκσαφνα ο νέος εργάτις Αρσέντι Γλέποβ και τα καστανα μάτια του άστραψαν.

Ο μάστορις υποχόρισε κάμποσα βίματα απτιν ανεπάντεχι απάντις και κάρφωσε τα αγρια μάτια-του πάνω στο Γλέποβ. Θάμασε για τιν ανίκουσε αφθάλιά-του.

— Και πιος φτεί κατα τι γνόμι-σου; — ίπε μόλις αρθρόνοντας τιν κάθε λέκει ο μάστορις.

— Φτεί το εργοστάσιο, ίπε ο Γλέποφ.

— Γιατί το εργοστάσιο; εκεδον μορμουριστα ρότις ο Ματβέι Ιβάνοβις και έκανε ένα δίμα προς τα εμπρος.

— Φτεί το εργοστάσιο, γιατι δεν έχη φιαζμένα προφιλιαχτικα μέτρα κοντα στις μιχανις. Το εργοστάσιο καθόλυ δε λογαριάζι τι ζοι τον ανθρόπον.

Έμεις ι εργάτες διμιωργόμε τι χορταζμένοι ζοί-εας, εας πλουτένομε.

— Φτάνι! — κσεφόνιζε με όλι-του τι δίναμι ο μάστορις. Φτάνουν ι ανταρ-εις! Μπορις στο γραφίο να πάρης το λογαριαζμό-σου. Παράδοσε το εργαλίο.

Τιν ίδια μέρα απολίσανε το Γλέποφ.

Ροτίστε τος εργάτες, που στον κερο του τεάρου δύλεβαν στα εργοστάσια και στις φάμπρικες — πόσες όρες δύλεβαν; Πός φέρνονταν μαζί-τους ι ανότερι μα-ετόριδες. Πόςο κέρδιζαν. Σινκρίνατε τι ζοι του εργάτι με τι ζοι του καπιταλιστι.

Πιόνα υποστίριζαν ι παπάδες, και τί μάθειαν τος εργάτες;

**Ερότισες:** Σε πιόνα ανίχαν εμπρος ι φαμπρικες κε τα εργοστάσια; Για πιόνα δούλεθαν ι εργάτες; Πιος τυς βαστούσε στην σκλαβια; Ιχαν ι εργάτες δικί-τους ιδιοχτισία; Τί λογικς ίσαν ι σινθίκες τι ζοικς κε τυ κόπυ τον εργατον; Πιόνα ιποστίριζαν ι παπάδες κε ι εκυσία;

### **ΠΟΣ ΖΥΣΑΝ ΣΤΟΝ ΚΕΡΟ ΤΥ ΤΣΑΡΥ Ι ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΙ ΤΟΝ ΑΛΟΝ ΕΘΝΙΚΟΤΙΤΟΝ**

Ιπαμε πως σκληρι κε βαρια ήταν ι ζοικς τον εργαζόμενον ρόσον στον κερο τυ τσάρυ· πιο σκληρι κε βαρια ήταν ι ζοικς τον εργαζομένον τον άλλον εθνικοτίτον: τον εβρέον, τον ταταρον, τον τζερκέζον, το λεζγίνον, τον αρμένιδον κτλ.

Ι τσαρικι κιβέρνησι τυς καταπίεζε απ'όλες τις μεριες, δεν τυς έδινε κανένα δικέομα, εφρόντιζε να τυς βαστάκι στο σκοτάδι, δεν τυς επέτρεπε να σπουδάσουν στι μιτρικί-τους γλώσα. Ι τσαρικι εκυσία ιπόθαλπε τιν έχτρα ανάμεσα στις διάφορες εθνικότητες. Τ'όκανε αρτο, για να μι μπορέσουν ι εργαζόμενι να ενοθον σε κίνο αγόνα ενάντια στους καταπιεστές-τους — ενάντια στον τσάρο, τυς πομέσσιχους, τυς κυλάχους. Ι εθνικι έχτρα αποτραβύσε τιν προσοχι τον εργαζομένον απτον αγόνα ενάντια στον κηριότερο εχτρό-τους — τον τσαριζμο.

Γ. ΑΝΑΤΟΛΙΤΙ.

### **ΤΟ ΤΡΑΓΥΔΙ ΤΙΣ ΠΑΝΚΟΣΜΙΑΣ ΑΡΓΑΤΙΑΣ**

Ενομένα, αδερφομένα,  
ΐμικς πεδία τις αργατίας  
θα τα ρίξουμε σιντρίμια  
τα καστέλια τις σκλαβιας.  
Νέγρι, άσπρι, σίρι, μάβρι,  
αραμπάδες κε ινδι,  
ενομένοι στον αγόνα,  
στιν επίθεσι μαζι.

Στιν Ερόπι, στιν Ασία,  
στιν Αμερικι παντυ,  
το τραγύδι ασ αντιχίσι  
τυ μεγάλο λιτρομυ.

### **ΤΟ ΔΙΚΕΦΑΛΟ ΠΥΛΙ**

Πολα πράματα κσέρι ο γερο-τζερκέζος Ιπραιμ.

Θιμάτε πως στα νιάτα τυ τιφλόδικε.

Πολικς κερικς πέρασε απο τότε. Κιβερνούσε τότε τι Ροσία ο τσάρος.

Μια μέρα πήγε ο Ιπραιμ σε μια ρύσικι στανίτζα· ήθελε ν'αγοράσι για τον εαφτό-τυ μπαρούτι κε κάτι δόρο για τιν αραβονιαστικιά-τυ.

Μέσα στο παζάρι έδεσε τ'άλογό-του. Τραβύσε ίσια στον κεντρικό δρόμο. Βλέπει πάνω σ'ένα σπίτι μάθρο σανίδι με χρισα ραβδάκια κε πάνω σ'αφτο ένα παράκτενο πυλι. Το πυλι αφτο έμιαζε με αιτο, μα ίχε διο κεφάλια. Ποτέ-του δεν ίχε ακυστο ο Ιπραϊμ πως μπορουν να βρίσκοντε αιτι με διο κιφάλια:

Σταμάτισε, κε με ανοιχτο το στόμα κίταζε ο Ιπραϊμ-μας. Ακσαφνα βλέπει να βγένι απτο σπίτι ο αταμάνος, ι όπσι-του χορταζμένι, καλοθρεμένος. Βα-στύσε καμτσίκι στο μαλιαρο χέρι-του. Γίρισε τα μεθιζμένα μάτια-του στον Ιπρα-ϊμ κε ύρλιασε.

— Βγάλε το παπάχι-συ. Σε πιόνα μπροστα στέκεσε!

Δεν κατάλαθε ο Ιπραϊμ· ρύσικα δέν ίκζερε. Τέντοσε το ιπσιλο ανάστι-μά-του κε κίταζε το φονακλα με ίσιχα μάτια. Ο αταμάνος προχώρισε μερικα βίματα κε με το ζεβρι χέρι-του σκόντισε τον Ιπραϊμ με ό.ι δύναμι ίχε.

Κατέβησε ο αταμάνος μια με το χέρι-του, σφίριξε το καμτσίκι — χτί-πισε στο πρόσωπο, στα μάτια τυ Ιπραϊμ.

Όταν ίρθε στον εαφτό-του, ίτανε στο αύλι-του. Πολιν κερο „ θεράπε-σαν“ τον Ιπραϊμ ι πσεφτογιατρι κε κάτι μυρμούριζαν πάνω στο κιφάλι-του. Έχασε όλος διόλυ το ένα μάτι-του κε τ'άλο έβλεπε πολι λίγο. Απτιν ανά-ποδι θεραπία, ίστερα απυ μισο χρόνο δεν έβλεπε πια κε τ'άλο-του μάτι.

Τιφλόθηκε ο Ιπραϊμ.

Ι φίλι-του τον άφισαν στην τίχι-του, έμινε μόνος. Ζύσε ίσιχα απομονομένα, κε έκριβε βαθια το μίσος-του ενάντια στο δικέφαλο πυλι.

**Πληροφορία.** Ο δικέφαλος αιτος περίστανε το ζίμα τις τσαρικις Ροσίας.

### ΤΟ ΚΑΤΑΡΑΜΕΝΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ

Ι τσαρικι κιβέρνιςι καταπίεζε ιδιέτερα τυς εβρέυς. Στυς εβρέυς δεν επε-τρέπονταν να καταγίνοντε με το αγροτικο νικοκιορι· ι φτοχι εβρει δε μπο-ρύσαν να ζυν όπυ ίθελαν. Ι τσαρικι εκσυζία κε ι παπάδες με ζίλο ιπόθαλ-παν το μίσος ενάντια στυς εβρέυς. Το κάνανε, για να αποτροβίξουν την προσοχι τον εργαζόμενον απτιν επαναστατικι κίνιςι. Παραπονιάστε για τι βα-ρια ζοί-ζας, λέγανε στυς εργάτες, μα γιαφτο φτεί όχι ι κιβέρνιςι, λέγανε, μα ι εβρει.

Κε όμος τον κερο πυ ιπόθαλπε τυς ρόζυς εργαζόμενυς ενάντια στυς εβρέυς, τον κερο πυ οργάνονε ματοβαμένα εβρέικα παγρόμια, ι τσαρικι εκσυ-ζία ιποστήριζε με κάθε τρόπο τυς πλύσιυς εβρέυς, τυς καπιταλιστε, τυ σεμπόρυς.

Τον κερων τον παγρομιον ι μεταμφιεζμένι αστινομικι επιδέκσια καθοδιγύ-σαν το πλίθος τον παγρόμτζικον κε τυς διέφθιναν ενάντια στην φτοχολογια, κε μαστορικα προφίλαγαν τα σπίτια τον πλύσιον εβρέον.



## ΙΣΤΕΡΑ ΑΠΟ ΠΟΓΡΟΜ.

Λάσπι. Μικρα σπιτάκια. Φτωχολογια. Ανισι δρόμι. Μ'ακόμα τίποτε. Απο κάπου ακούετε φωνι. Το πλιθός . . . Μα πό;

Εδο ίνε ισιχία. Ανθρωπι πολι λίγι. Πάρα πολι λίγι. Τ'ίνε κι πέρα; Σαν κορμι ανδρόπου φένενε. Ζιγόνο.

Ενας γέρος εβρέο; με ριγάτο πυκάμισο κίτε κσαπλομένος πάνω στη ράκι μ'απλομένα τα χέρια.

Κάπου κάπου σαλέβι τα πόδια.

— Κσεπσιχάι . .

Τον κίταξτε κε δεν ίκσερα τί να κάνο.

— Γιατί τονε σκοτόσανε;

— Πιροβολούσανε φένετε;

— Κε μίπος πιροβολάνε.

Πύ να θρόνε τα όπλα αφτι; Μα έτσι διαδίδανε ι αστινομικι για να δι-  
κεολογίσουν τις θιριοδιές-τους.

### II.

— Στο δρόμο αφτόνε γένικε το πογρομ;

— Νε.

— Μα γιατί ίνε τόσο κάτασπρος;

— Ινε πύπυλα δεν τα βλέπις; Πύπυλα απο προσκέφαλα.

— Καλοκέρ: κε χιόνι, ίπε ένας στρατιότις.

Ο δρόμος έχι άγρια όπι. Κσεχαρβαλομένα τα χαμιλα χαμόςπιτα τον εβρέον. Τα γιαλια τον παραθιριόνε σπαζμένα. Πεταμένα τα παραθιρόφιλα, ι κορνίζες. Ανάμεσα στα χαμόςπιτα πάνω στις δρόμους μέσα στα πύπυλα κε τις λάσπες όλα τα μόπιλα το σπιτιόνε σπαζμένα, πεταμένα, σακατεμένα.

Εδο τραπέζι αναποδογυριζμένο, εκι κομο με πεταμένι σπαζμένα γίρο-  
το τα σιρτάρια, παρακάτο καναπέδες μαχερομένοι, κρεβάτια, στρώματα κσεκιλια-  
ζμένα, μπερ-έδες, σαμνια, ανακατομένα όλα. Κε κοντα σάφτα βυτιγμένα μες  
τι λάσπι. πεταμένα, σπαζμένα, πάτα διάφορα, κομάτια λάμπας, ορολογιο τυ  
τίχου, ικόνονε διάφορον.

### III.

Τέτια ίταν τότε ι πολιτικι τις κιβέρνιςις τυ τσάρου. Φανάτιζε τον ένα  
λαο εναντίον στον άλλο. Τυς ρύςους ενάντια στις εβρέους, τυς αρμένιους ενάν-  
τια στις τατάρους. Ιποκινόξε αφτι ι ίδια τα πογρομ κε τα αλιλοςκοτόματα  
το λαον. Έτσι για ναποςπασι ι προσοχι το λαον απτον πραγματικον έτιο τις  
διστιχίας κε τις καχομιριάς-τους πυ ίταν ι ίδια ι τσαρικι κιβέρνιςις.

## ΠΟΣ ΖΥΣΑΝ Ι ΟΡΙΝΙ ΛΑΙ ΤΟΝ ΚΕΡΟ ΤΥ ΤΣΑΡΥ.

Στο κράι-μας ζυν πολι ορινι λαι: τζετζένι, ινγόςσι, οσετίνι, καπαρτίνι, παλκάρι, καρτζάι, ατιγέι, τζερκέσι, κυμίχι, λεζγίνι, κε πολι αλι. Εσις, πεδια, ειχνα τυς βλέπετε, τυς ειναντάτε, μα ίσος να μι κέρερετε, πός ζύσαν νορίτερα.

Κάποτε αφτι ι λαι ζύσαν ανεκάρτιτα. Μα ι τσαρικι κιβέρνισι αποφάσισε να τυς ιποτάκει κε πολι κερó πολεμύσε ενάντια ε'αφτυς.

Ι ρόσι ε'ρατιγι λειλατόσαν κε κέανα τα αύλια, τυφέκιζαν τις γινέκας κε τα πεδια, κατέστρεφαν τα χοράφια. Εδιοχναν τυς ορινυς απτα κατάλιλα μέρι σε άγριες κλιούρες.

### II.

Βαρια ίταν ι ζοι τον εργαζόμενον ορινον στον κερó τυ τσαρυ. Πολα ιπόφερναν απτυς τσαρικυ: τζινόδνικυς. Μα ι όρινι πρίνκιπες (κνιαζιχ), ι πλόσι κε ι μολάδες (παπάδες) δεν ιπόφερναν: ι ρόσι τσαρι τυς επέτρεπαν να καταπιέζυν κε να λιστέζυν τυς ορινυς φτοχυς. Κε γι αφτο απετούσαν, όστε ι πρίνκιπες κε ι μολάδες να κρατίσουν τι φτοχολογια σε ιποταγι, κε να μιν τυς επιτρέψουν να στασιάζουν ενάντια στιν τσαρικι εκουσία.

Ενόιτε, ι εργαζόμενι ορινι μιούσαν τυς ρότυς. Ι Οχτοβριανι επανάστασι εκείγισε ετυς ορινυς, ότι τυς καταπιέζαν κε τυς σαχάταδαν ι εχτρι, όχι ι ρόσι εργάτες κε αγρότες, αλα ι ρόσι πομέσσικι κε καπιταλιστες, πυ λίσταβαν κε καταπιέζαν τυς ορινυς, τυς κρατούσαν ετο εκοτάδι κε στιν αμάθια, τυς απαγόρευαν να σπουδάσουν ετι μιτρικι γλόσα-τυς.

Ι ορινι ιπόφερναν απο πολες αρόστιες, μα νοσοκομία κε γιατρι δεν ιπύρχαν στα αύλια. Καλιεργύσαν τι γι με τυς πιο καθιστεριμένυς τρόπυς. Δε φέγανε ετο χοριό-τυς μιχανες, στα μέρι-τυς δε φιάνανε κανένα εργοστάσιο φάμπρικα.

Ι Τζετζένια ίνε χόρα το βυνον, πυ ίνε εκπαζμένα με εόνια δάσι. Ανάμεσα στα βυνα κίντε πράσινες πεδ'άδες κε βαθι νκρεμι. Τα ορμιτικα ποτάμια με θόριβο κε ορμι τρέχυν ανάμεσα απτις βραχόδικες κλιούρες.

Όταν ι ρόσι τσαρι ιπότακεσαν τυς τζετζένυς, πολα ιπόφεραν ι ορινι τις Τζετζενιας. Επριπε να πλερόσουν βεριυς φόρυς ετις τσαρικες αρχες κε να τυς ιποτάζοντε ε'όλα.

Ι πιο παλικαράδες ορινι γίνονταν απρεκ κε πολεμύσαν ενάντια στα ροικα στρατέματα γι τι λεφτερια τις Τζετζενιας.

Τετιος απρεκ ίταν ο Ζελιμχαν. Αφτος κρίβονταν με το τάγμα-τυ ανάμεσα ετυς απρόσιτυς κε αδιάδατυς βράχυς. Πολεμύσε παλικαρίσια ενάντια στα τσαρικα στρατέματα, μολατάφτα όμος τον πιάσανα κε τονε εκοτόσανα. Ο: τα τέρα, όλι ι τζετζένικι φτοχολογια θιμάτε κε τιμα τι μνίμι τυ Ζελιμχαν.

Τώρα δεν υπάρχουν πια απρεχ, γιατί η σοβιετική εξουσία έδωσε τη λεφ-  
τερια στην καταδυναστευμένη Τσετςνια.

**Ευότιδες.** Πός ζύσαν στον κερο το τσάρου η εργαζόμενι το διάφορον  
εθνικοίτον; Πιανυ σκλάβι ίσαν; Γιατί η τσαρική κιβέρνησι τος κρατύσε στο σκο-  
τάδι κε δεν τος έδινε δικεόματα, γιατί δεν ανάπτιζε ανάμεσά-τους το αγροτικο  
νικοχιριο κε τι βιομηχανία; Γιατί η τσαρική κιβέρνησι ιπόθαλπε ανάμεσά-τους τιν εθνικι  
έχτρα; Πίί στην πραγματικότητα ίνε η εχτρι τον εργαζόμενον όλον τον εθνικοίτον; Πίεσ  
εθνικότιτες ζυν στα μέρι-σας; Ροτίστε τος γέρυς, πός ζύσαν στον κερο το τσάρου.

### **ΠΟΣ ΑΓΟΝΙΖΟΝΤΑΝ Η ΕΡΓΑΤΕΣ.**

Βαρια ήταν η ζοι τον εργατον.

Μια εδο, μια εκι, οργάνοναν απεργίες η εργάτες.

Μα ο τσάρος κε η τζινόνβικί-τυ κατέβαλαν άγρια τις απεργίες. Τος κα-  
λίτερος εργάτες πυ καθοδύγυσαν τις απεργίες; τος κάθιζαν φυλακι, τος εκζόριζαν  
στη Σιβηρία κε τος τυφέκιζαν.

Μολατάφτα κάθε χρόνο γίνονταν ολοένα κε πιο πολες εκσέγερσες κε απεργίες.

Με τις απεργίες η εργάτες κατόρθωσαν κάπιες επιτυχίες. Κε το κριότερο  
ίνε τυτό, πυ η απεργίες μάθανε τος εργάτες να ενεργυν απο κινυ κε μονιαζμένα.

Ο τσάρος έστειλε ενάντια στις απεργίες στρατέματα κε αστινομία.

Τα στρατέματα κε η αστινομία έδιοχναν τις εργατικες απεργίες, βαρύσαν  
τους εργάτες με τα καμτσίκια, επιροβολύσαν πάνω στους εργάτες, τος θέριζαν με  
τα σπαθια.

Κατάλαβαν τότε η εργάτες πως για να νικίσουν τος καπιταλιστες, πρέπει  
πρότα να διόκσουν τον τσάρου κε τος τζινόνβικύς-τυ.

Το κόμα τον μπολσεβικον-κομμουνιστον καθοδιγύσε τος εργάτες κε αγρό-  
τες στον αγόνα-τους ενάντια στον τσάρου κε τος τζινόνβικύς.

Αρχηγος κε οργανοτις αφτυ του κόματος ήταν ο Βλαδίμιρ Ιλιτζ Λένιν

### **Γ. ΑΝΑΤΟΛΙΤΙ**

#### **ΣΤΟ ΛΕΝΙΝ**

Κάτο απτι φτέρνα του δεσπότι  
κι απτο μαστίγι του καταχτιτι  
σε καρτερύσε χρόνια τόρα η ανθρωπότι  
σε καρτερύσαν χρόνια τόρα η λαι.

Κε ίρθες με τα δυνατά-συ χέρια  
μακρια τος τσάρους έδιοχσες κε τος λιστες  
κ' η θρόνι κατρακίλισαν όπος τ'αστέρια  
του χινοπόρου πέφτυν τιν βραδιες.

Ι θρόνι κατρακίλισαν κε ι ακρίνι  
ορθι παλια δαν άφιρε κορφι.  
Κ' ι ιστορία, εκλάδα τον τρανον κ' εκίνι  
μπροστά-εσ νά γονατιστι

Κε ίρθες με τις άνικεις τα χελιδόνια  
με τυ μαγιάπριλυ μας ίρθες τυς ανθου  
θευ δαν ίρθες μίτε γιος κε μιτ'εγκόνι  
εσι ίρθες να νκρεμίσις τυς θεου

Κε ίρθες τυς θεου ει να νκρεμίσις  
μ' όλου τυς άλλου βασιλιάδες τις πρεφτιας  
κε τυς λαου τυς εκλάδου να κειπνίσις  
με τι ζούγονι πνοι τις λεφταριας



## ΠΟΣ Ο ΛΕΝΙΝ ΓΕΝΙΚΕ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΣ

Οντας ακόμα νέο παιδι ο Λένιν παρατηρούσε ότι όλοι ι άνθρωποι δε ζουν όμια. Μερικι ζουν θρια ζοι, ζουν σε στέρισι, ενο άλι ζουν μέσα σε πολιτέλια κε πλούτο, κε εποφελόντε τον κείνο κόπο.

Όσο πιο πολι μαγάλουε ο Βλαδίμιρ Ιλιτζ, τόσο πιο πολι τον έκανε να αγαναχτίει αφτι ι αδικία. Αρχισε να διαβάζι επαναστατικα βιβλία για να καταλάβει, πός να πολεμίσι αφτο το καχο.

Σ' αφτον τον κερσ ι τσαρικι τζινόβνικι θανάτοσαν το μεγαλύτερο αδερφό-τυ γιατι πήρε μέρος ετιν απόπειρα για εκτομο τυ τσαρυ. Ο Βλαδίμιρ Ιλιτζ ίπε:

„Εμεις θα προχωρίσουμε πάνω σε άλλο δρόμο για το έργο τις απελευθερίες τις εργατικές τάξεις. Ο δρόμος-μας δεν ίνε εκτόμα τυ τσάρυ κε τον κυργόν-τυ, αλα οργάνοσι τον εργατον κε αγροτον για τον ένοπλο αγόνα ενάντια στους καταπιεστες“

Εφρόντισε να στυδάσι απο πιο κοντα τι ζοι τον εργαζόμενον, άρχισε κε διαλέγι ανάμεσα απτυς εργάτες τυς πιο σταθερυς κε να τυς μάθι σε μικρυς κύλυς απο 5 κε 10 ανθρώπου. Κι αφτι ι εργάτες διγύονταν στους κιντρόυς-τυς όλα όσα μάθεναν απο Λένιν. Ολα αφτα γίνονταν μιστικα, για να μη μάθι ι αστινομία. Σε λίγο ο Λένιν πύγε για λίγο κερσ στο εκσωτερικο: γνωστικε με τυς ρόσυ επαναστάτες πυ κρίζονταν εκι απτον τσάρο κε στυδάζε κε μπορýσε να τυ χριαστι στον αγόνα.

Αμα επέστρεψε ο Λένιν εκσακολύθισε το έργο-τυ. Προζέλικε στους ομίλυς τυς εργάτες, έγραφε φιλάδες για τυς εργάτες. Εκι περιγράφονταν όλες ι αδικιές κε ι καταπιέσεις, πυ ιπόφερναν ι εργάτες απτυς νικοκίρýς.

Σ' αφτες τις φιλάδες ο Λένιν προσκαλύζε τυς εργάτες να ενοθυν για τον αγόνα ενάντια στους καπιταλιστες κε τον τσάρο.

Ι τσαρικι αστινομία καταδίοκε το Λένιν για τι δουλιά-τυ. Τον εκσόκισαν στι Σιδιρία. Οταν ετελίοσε ι διορία τις εκσορίας, ανανκάστηκε να φύγι στο εκσωτερικο, για να εκσακολυθίσι στιν επαναστατικι δουλιά-τυ.

## ΕΡΓΑΤΕΣ ΕΝΘΘΙΤΕ

Εργατια όλι ενόσυ!  
μια καρδια κε μια πσιχι.  
Σύμβολό-συ το Δρεπάνι  
κε ο νόμος το Σφιρι.

Ολο μπρος κε μι διστάζις  
στον Αγόνα το στερνο!  
ελεφτέροσε τυς δούλυς  
κάθε έθνος κε λαο.

Σπάσε ρίχσε πλυτοκράτες  
άρχοντας κε βασιλις  
εκσολόθρεβε τις θδέλες  
απτο πρόσωπο τις γις.

Ις εσε ανίκυν όλα  
δόκσα, πλύτος κε τιμι,  
κι ότι αγαθο παράγι,  
ι μιτέρα-μας ι γι.

Κε στο όνομα τυ Δένιν  
ορχιστίτ' όλι μαζι  
τιν Κομόνα πέρα-πέρα  
να εκσαπλόσετε στι γι.

## ΣΤΙΝ ΕΡΓΑΤΙΚΙ ΣΤΡΑΤΟΝΑ

Μέσα στιν εργατικι στρατόνα κάνι κρίο· στρατόνα λερι.

Στιν χαμαρίτσα τυ ιφαντι Ιβαν κάνι πολι κρίο. Ι γινέκα-τυ Τατιάνα  
ίνε εκσαντλιμένι απτιν πίνα κε τις στέρισεσ, γιαφτο κε κάχιονε όλο.

Σένα μακρινό πάνκο κάθιντε ένα πεδάκι κ'ένα κοριτσάκι. Δε λένε τίπο-  
τε· κιτάζον μονάχα τι μάνα-τυσ με τα μεγάλα μάτια-τυσ. Κι εκίνι νιόθι απτισ  
ματιές-τυσ εκίνο πυ δε λένε: „Μάνα, φαι“....

Τότε ι Τατιάνα κσεφονίζι με καχία τυ άντρα-τισ.

— Για τιν ικογένιά-τυ δε σκέφτετε, κε απεργίες κάνι στο εργοστάσιο,  
φιλάδες διαμιράζι. Ο χιμόνας έρχετε, κ' εμιοσ ύτε ρύχα, ύτε παπότσια έχομε.  
Τα πεδια μινα. Κσίλα πρέπι να προμιθεφτόμε. Αχ το κεφάλι-μου!  
Εκλαπσε ι Τατιάνα. Κλέανε μαζι-τισ κε τα πεδια.

## ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΥ ΦΑΜΠΡΙΚΑΝΤΙ

Σε πολιτελι τραπεζαρία απλόνονταν ένα τεράστιο τραπέζι.

Πάνο στο τραπέζι λογιοσ-λογιον διαλεχτα κρασια, φρύτα, κε γλυκίζματα.  
Το τραπέζι κοντέθι να σπάσι απτο πολι βάροσ το διαφόρον μεζέδον  
Αρχισαν να μαζέβοντε ι μουσαφίριδες τυ φαμπρικάντι.

Ι νικοχιρα με τιν κόρι-τισ, φορεμένες πολιτελι κε λουσάτα φουστάνια απτι  
μετάκσι, μαλαματένια στολίδια, ιποδέχονταν τυσ μουσαφίριδες.

Πέρα-πέρα στι χοντρι κιλια τυ φαμπρικάντι κρέμονταν βαρια μαλαμα-  
τένια αλισίδα.

Πολι μουσαφίριδες μαζέφτικαν. Ιρθε κε ο παπασ με μετακσοτο ράσο, με  
μαλαματένιο σταβρο πάνο στο στίθος-τυ.

Κάτσανε στο τραπέζι· άρχισε το φαγοπότι.

— Ανίσιχα τα πράματα ανάμεσα στυσ εργάτες-μασ ίπε ο παπασ.

— Ο κόζμοσ χάλασε, δεν επικέφτοντε τιν εκλισία. Ιδιέτερα ι εργάτες  
τισ δέφτερισ στρατόνασ. Ο Οσίποφ τυσ φουσκόνι τα μιαλά-τυσ.

Πλαι στον παπα κάθετε ο χοροφίλακασ. Σκυλαρίκι στ'αφτί-τυ κάνε τα  
λόγια τυ παπα.

Όλι τι νίχτα άστραφταν τα φότα στο παλάτι τυ φαμπρικάντι.

## ΤΟ ΕΜΑ

Η φάμπρικα αγνόριστι. Δεν ακούετε ο παντοτινος θόριβος. Δε βγάζουν καπνο ι ιπσιλες τσιμινιέρες (καπνοδόχες). Στις χαμαρίτσες πιγενοέρχοντε σχεφρικι ι εργάτες. Κι άκσαφνα αντίχισε εόλο το διάδρομο.

— Στιν αβλι όλι! Απεργία!

Κσεχίδικε όκσο σα χίμαρος το μάβρο το πλίθος. Σε λίγο παραγοιμίστηκε όλι ι αβλι τις φάμπρικας.

Ίρθε τρεχάτος ο διεφθιντις τις φάμπρικας. Το πλίθος όρμιζε πάνο-τυ με φρονες:

— Εμποτότι!

— Κάτο!

— Να απελεφτεροθι ο Οσιποφ! Γιατί το φιλακίσατε;

— Να περιεέψουν ι εχτίμιζες τις δουλιαι!

— Να φέρνεστε μαζί-μας όπος με ανθρώπους!

Ο διεφθιντις τόστριψε. Εγινε άφαντος.

Φάνικε ι αστινομία. Με στρατιοτικο βίμα ίρθε ολάκερος λόχος.

Η εργάτες ρικόζανε πσιλα ένα ριτροφό-τους. Αφτος άρχισε να μιλα:

— Σίντροφι, στρατιότες! Να το πιστέψο πως θα πιροβολίσετε ταδέλ-φια-εας;

— Ενα μονάχα πράμα θέλουμε. Να ζίζουμε σαν άνθρωπι.

Μα δεν πρόφταζε να τελιόσι. Ακούστηκε το πρόσταγμα τυ ακσιοματικου:

Το χόμα βάφικε κόκινο με το εργατικο έμα.

## 9 ΤΥ ΓΕΝΑΡΙ 1905

Κερέτε πια, πόσο ελεινι ίταν ι ζοι τον εργατον κε αγροτον στον κερο τυ τζάρου.

Η εργάτες οργάνοναν απεργίες για να καλιτερέψουν έστο κε λίγο τις ρι-θικες τις ζοίς-τους κε τις δουλιές-τους, να ιπερασπιστων τα δικεόματά-τους.

Η αγρότες κσερικόνονταν ενάντια ρτους πομέρρικους. Μα ι αστινόμι κε τα στρατέμετα πνίγανε τις απεργίες κε τις εκσέγερρες.

Εκίνι τιν εποχι άρχισε ο πόλεμος με τι Γιαπονία. Ο πόλεμος χριά-ζονταν μονάχα στον τζάρο, τυς καπιταλιστες, τυς πομέρρικους κε τυς κυλά-κους. Ενο τυς εργάτες κε αγρότες βίθιζε ρε μεγαλίτερι φτόχια.

Η ρισαρέσκια τον εργατον κε αγροτον περιζεθε ολοένα κε πιο πολι. Μα κα γρότες κε ι ασινιδιτι μερίδα τον εργατον πίστεθε ακόμα ρτι δικεορίνι τυ τζάρου. Αφτι νόμιζαν, πως ι πλύσι μαζί με τυς τσαρικους ιπουργυς κε τιν αστινομία κριρα απτον τζάρο κάνυν αδικίες, κε ο τζάρος ίδιρι γιαφτα δεν έχι.

Κι έτσι ρτις 9 τυ γενάρι 1905 ι εργάτες τυ Πετεμπυργ (τόρα Λενιν-

γρατ) μαζί με τις γυναίκες και τα παιδιά τους, κρατώντας εικόνες και πορτρέτα του τσάρου, κσεκίνισαν για την πλατσία που ήταν μπροστα στο τσαρικό παλάτι. Ήθελαν να δουν τον τσάρο και να τον παρακαλέσουν να τους δώσει κάποια δικέματα και να καλύτερέσει τις συνθήκες της ζωής τους.

Η μπολσεβίχι εφρόντιζαν να καταπίσουν τους εργάτες να μη πάνε στον τσάρο. Τους λέγανε:

„Το χάψυ θα αποταθίτε στον τσάρο. Η λεφτερια κερδίζετε με τα όπλα στα χέρια. Η απελεφτέροσι τον εργατον — ίνε ιπόθεσι τον ίδιον εργατον“.

Τότε η εργάτες δεν ακύσανε τους μπολσεβίχους.

Μα να δόμε τί βγήκε;

Η μπολσεβίχι ίχανε δίκιο. Ο τσάρος δε θέλισε να ακύσει την παράκλησι τον εργατον. Διάταξε να πυροβολίσουν το άοπλο πλιθος, που ίρχονταν ε'αφτον με εικόνες και τσαρικά πορτρέτα.



— Φοτια!

Όλι ίδαν πως έπεσε ο Ιβαν Βιαζάλκιν. Πλάγι-του έπεσε μια εργάτρια. Πέσανε στη γη πλιγομένοι πολι εργάτες.

Η δρόμι και η πλατίες του Πετεμπουργ πλιμίρισαν με το έμα τον εργατον. Πολι ίσαν η σχοτομένοι και η πλιγομένοι. Ανάμεσα ε'αφτους ίσαν γυναίκες, γέρι, παιδιά.

Απο τότε η εργάτες πάψσανε να πιστέβουν τον τσάρο. Καταλάβανε τελιοτι πως μόνο με ένοπλο αγόνα ενάντια στον τσαριζμο, τους κσιταλιστες και τους πομέσσιχους μπορουν να πετίχουν καλύτερη ζωή.

Ερωτίσεις: Γιατί η εργάτες πήγαν στον τσάρο; Πός υποδέχτηκε ο τσάρος τους εργάτες;



## ΠΕΝΘΙΜΟ ΕΜΒΑΤΙΡΙΟ

Επέσατε θίμα, αδέρφια εσσι,  
σε άνισι μάχι κι αγόνα.

Ζοι, λεφτερια κε τιμι τυ λαυ  
φιλάγοντας, θρίκατε μνίμα.

Σιχνα σε ιγρες σκοτινις φιλακες  
πικρες επεράσατε μέρες  
κε μ'ένα τυ δίμιυ λόγο εφτις  
σας φέραν, ομπρος στιν κρεμάλα.

Γλενταν ι τιράνι κε μες στο πιото  
τι λίθι να θρόνε ζιτάνε.

Ι μέρες-τον όμος μετρίθικαν πια  
κε τέλος φριχτο τυς προζμένι.

Θεριέβι ο γίγαντας τόρα λαος  
τινάζι δεζμα κι αλισίδες . . . .

Εόνια ι μνίμι για σας, αδερφι'  
στον τίμιο, πυ πέσατε, αγόνα . . .

## Ι ΠΡΟΤΙ ΡΟΣΙΚΙ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙ

Νά τί ίπε ο Δένιν για τον πυροβολιζμο τον εργατον στις 9 τυ γενάρι:

„Ιστερα απτα 9 τυ γενάρι έχυμε το δικέομα να πύμε: τορα ι μάζες  
θα πάνε στιν εκσέργερσι. Ο „πατέρας-τσάρος“ με το ματοβαμένο πυροβολιζμο  
πάνο στις άοπλυσ εργάτες, τυς σκύντισε ο ίδιος στις μπαριγάτες. Τα μαθί-  
ματα τυ „πατέρα-τσάρυ“ δε θα παν τυ κάχυ. Στο κόμα μένι να διαδόσε  
πλατια τιν ίδισι για τις ματομένες μέρες τυ Πετεμπυργ, να σισπιρόσι τι  
δίναμές-τυ, κε εντατικα να επεκσιγίσι το σίνθιμα τις γενικισ ένοπλις εκσέργερσις  
ς'όλι τι χόρα“. Πλαι με τυς εργάτες κσεσικόθικαν κε ι αγρότες. Ι αγρότες  
κέανε κε κατάστραφαν τα χτίματα τον πομέσσικον. Ι κίνισι ανκάλιασε το  
στρατο κε το στόλο. Στι θάλασα γένικε ι εκσέργερσι το ναφτον στο θοριχτο  
Πατιόμκιν.

Το Δεκέβρι τυ 1905 ι εργάτες τις Μόσχας, κάτο απτιν καθοδίγισι τον  
μπολσεβδικον κσεσικόθικαν ενάντια στον τσαριζμο με τα όπλα στα χέρια. Σ'ό-  
λι τι Μόσχα φιάνονταν μπαριγάτες (οδοφράγματα). Ι εργάτες ενόθικαν σε  
μαχιτικες φρυρες. Διαμιράστικαν όπλα, μα λίγα ίσαν. Ιροικα πολεμούσαν ι ερ-  
γάτες ενάντια στα τσαρικα στρατέματα. Ιδιέτερα ζοιρες ίσαν ι μάχες στιν  
Πρέσνια, στον εργατικο σινιιζμο τις Μόσχας. Πολες φάμπρικες, εργοστάσια,

χτίρια καταστράφικαν, πολα κáικαν.

Στο τέλος ι εργάτες χτιπίθικαν. Ι δρόμι τις Πρεσνίας πλιμίρισαν εργα-  
τικο έμα.

Ταφτόχρονα με τι Μόσχα γίνονταν εκσέγερσες κε στις áλες πόλες  
τις Ροσίας.

Μα παντυ πνίγικαν ι εκσέγερσες. Αγρια εκσεδικύνταν ι τσαρικι εκσυσία  
τος εργάτες κε αγρότες, πυ κσεσικόθικαν κε πολεμύσαν τον τσαριζμο: Ι ερ-  
γατικι τάκσι κε ιδιέτερα ι αγρότες δεν ίσαν τότε οργανομένοι όσο έπρεπε. Ι  
σκόρπιες εκσέγερσες τον αγροτον δεν σινδέονταν με τον ένοπλο αγόνα τις ερ-  
γατικις τάκσις ενάντια στον τσαριζμο. Μα το προλεταριάτο έμαθε πολα πρά-  
ματα ς'αφτον τον αγόνα. Το προλεταριάτο κατάλαβε, πως το μοναδικο κόμα  
πυ θα οδιγίσι τυς εργάτες ός τι νίκι, ίνε το κόμα τον μπολσεβίχον. Κατά-  
λαβαν κ'ι αγρότες πως μονάχα τότε θα κατορθόσουν να πάρουν τι γι κε να-  
ποχτίσουν πολιτικα δικεόματα, όταν οργανομένα θα εκσεγερθουν με τα όπλα  
στα χέρια, κάτο απτιν καθοδίγισι τυ κόματος κε τις εργατικις τάκσις, σε στε-  
νι σιμαχία μ'αφτι.

Στα 1917 ι εργάτες κε αγρότες πέτιχαν κίνο, για το οπίο αγωνίζονταν  
στα 1905.

Ζιτίστε απτο το δάσκαλο να σας διαβάσι για τον αγόνα πυ έκαναν για το  
έργο τις εργατικις τάκσις ο Λένιν, ο Στάλιν, ο Φρόνζε, ο Καλίνιν, ο Βοροσί-  
λοφ, ο Δσερζζίνσκι κε ι áλι αρχίγι.

## ΤΟ 1905 ΣΤΟ ΡΟΣΤΟΦ

Στο Ροστοφ δε δýλεθε πια ότε ένα εργοστάσιο, ότε μια φάμπρικα. Ολι  
προσχόρισαν στι γενικι απεργία. -

Σχεδον καθε μέρα γίνονταν εργατικες σινέλεφσες. Μαζέβονταν ι εργάτες  
στο Τεμερνικ στιν τραπεζαρία τον εργαστιρίον τυ σιδερόδρομου.

Μια μέρα, όταν βγένανε ι εργάτες απτιν τραπεζαρία, ίδαν πως στον  
αντικρινο όχτο τυ ποταμου Τεμερνικ ι στρατιότες βάλανε κανόνια.

Γιατ.; Μίπος για μανέβρες; Για γυμνάσια;

Μα ανεπάντεχα αντίχισε ένας προβολιζμος κε ι βολι έσκασε ακριβος  
στιν πόρ α τις τραπεζαρίας, πυ φένετε πως ίχαν πάρι για στόχο ι στρατιότες.  
Κάτι-τι άστραψε στον αέρα, κάπιος έπεσε, κάπια θανάσιμι κραβγι ακύστικε,  
κάπιος κσεφόνιζε τρελα απτον πόνο κε τι φρίκι.

Κοντα στιν πόρτα κίτονταν ολοέματος ένας ανίλικος εργάτις. Ιχαν  
σπάσι κε τα διο πόδια-τυ. Εκλεε πικρα το καιμένο πεδι κε αναστέναζε απτυς  
αφόριτυς πόνους, παρακαλύσε να τονε ςόσουν.

Λίγο παρέχι χίτονταν μια αδελφι τυ ελέυς με κοματιαζμένο το κεφάλι-τις. Τα μιαλα σκορπίστικαν γίρο πάνο στι γι.

## II

Φάνικε πος ίρθε ι αποφασιστικι στιγμι. Ι μαχιτικες φρυρες τον εργατον οργάνοσαν δυλια για άμυνα τυ Τεμερνικ.

Ολι τι νίχτα φιάνονταν μπαριγάτες. Ι εργάτες οπλίζονταν.

Απτο προι άρχισε ο κανονιοδολιζμος τυ Τεμερνικ. Προς το μεριμέρι ι καβαλέρια ρίχτικε σε επίθεσι. Πριν απ'αφτο ι αρχιγία τυ στρατυ διαμίραξε ετυς στρατιότες κρασι κε βότκα. Ι μυθιζμένοι καβαλαρέι ρίχτικαν με άγριες κραβγες ενάντια στις μπαριγάτες.

Μα σαν ζίγοσαν, σα χαλάζι ρίχτικαν πάνο-τυς βόλια απτα παράθιρα, απτις γονίες. Ι στρατιότες δεν το περίμεναν. Με διπλασιαζμένοι δίναμι όρμιζαν προς τα εμπρος. Μα τότε ι εργάτες ρίξανε πάνο-τυς πόμπες. Ολα ανακατόθικαν — ι άνθρωπι κε τ'άλογα ακύονταν κραβγες κε κατάρες θανάσιμα πλιγομένον.

Επι τέλυς υποχόρισαν ι στρατιότες.

## III

Ι πολιορκία σινεχίζονταν 9 μέρες. Ιροικα πολεμούσαν ι εργάτες, μα ι δίναμες-τυς ίσαν πολι λίγες. Απτο προι ρίχτικαν στο Τεμερνικ παραπάνο απο 200 βολες. Ενο ι εργάτες ίχαν απο λίγα φισίνκια ο καθένας. Ο αριθμοσ τον εργατοφρυρον έλιονε όρα με τι όρα. Πριν το βράδι αποφασίζανε να υποχορίσουν προς το Ναχιτζεβάνι. Τι νίχτα, μέσα στο θαδι σκοτάδι, μια φύχτα εργατοφρυρον, πυ μίνανε ζοντανι, κσεκίνισαν πάνο στον πάγο για το Ναχιτζεβάνι.

Εδο σκεδιάζονταν να ενοθον με νέες δίναμες εργατον, να προμιθεφτυν όπλα κε ενένυ να σινεχίσουν τον αγόνα.

Μα ι αστινομία αγριπνύζε. Τιν ίδια νίχτα πέτακε στον αέρα το εργοστάσιο „Ακσαι“, όπου φιλάγονταν τα τελεφτέα πολεμοφόδια τον εργατοφρυρον. Εκι σκοτόθικαν κε τα μέλι τυ στρατιοτικο-επαναστατικυ κομιτέτυ.

Αρχισαν άγρια μέτρα καταδίοκσις τον εργατον. Ολες ι κοματικες οργάνοσες διαλίθικαν. Τυς επαναστάτες, πυ μίνανε ζοντανι, τυς κάθισαν στι φιλακι, ίτε τυς έστιλαν στα κάτεργα. Τόρα, στο ίδιο μέρος, όπου στο 1905 χίθινε το πρότο εργατικο έμα, ι εργάτες τυ „Λενζαβοτ“ φιάζανε μεγαλόπρεπο „Παλάτι κηλτόρας“ για τυς εργάτες. Αφτο το παλάτι χρισιμέβι σαν μνιμίο για τυς αγωνιστες, πυ πέσανε για το έργο τις εργατικις τάκσις.

Ερότιζες: Πότε γένικε ι πρότι ροσικι επανάστασι; Απο τι προεκλίθικε;

Πιος τιν καθοδηγούς; Πός τελίωσε κε γιατί; Πιά ειμαρία ίχε αφτι ι επανάστα-  
ει για τυς εργαζόμενους;

## ΓΙΑ ΠΙΟ ΠΡΑΜΑ ΚΑΝΥΝ ΠΟΛΕΜΥΣ Ι ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΕΣ

Τα καπιταλιστικα κράτι πολεμυν αναμστακί-τους για να αρπάκxυν κρέ-  
να μέρι, να εποφελίθυν τα φυσικα πλύτι-τους: το κάρβυνο, το ρίδερο, το νέφτι  
τιν κσιλία κε άλα.

Πολεμυν για να αρπάκxυν παραπάνο πρότες ίλες για τις φάπρικες κε  
τα εργοστάσιά-τους, να πάρυν πιο πολι δορεαν εργατικι δίναμι. Πολεμυν να  
έχυν πύ να πωλίσυν τα έτιμα προϊόντα κε εμπορέματά-τους.

Εκατομίρια εργαζομένοι χάνυντε στον κερσ αφτον τον πόλεμον.

Γι αφτο όμως δεν ιδρόνι τ'αφτι τον τσάρων κε τον καπιταλιστον. Κε  
γιατί να το κσεφτυν; Ι ίδι στον πόλεμο δεν πάνε: στέλυν τυς εργάτες κε  
αγρότες να κσκοθουν.

Ο πιο ματοβαμένοι πόλεμος ίταν ο πόλεμος τυ 1914-18. Ι Ρωσία,  
Ανκλία κε ι Γαλία πολεμούσαν ενάντια στη Γερμανία κε τιν Αφστρία. Στ'όνα  
κε στ'άλο μέρος προκχορούσαν πολα άλα κράτι. Γιαφτο κε ο πόλεμος αφτος  
ονομάζεται „πανκόζμιος“ πόλεμος.

## ΠΟΣ ΠΙΓΕΝΑΝ Ι ΕΡΓΑΤΕΣ ΚΕ ΑΓΡΟΤΕΣ ΣΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ

Ι τσαρικι κιβέρνικι κε ι μπυρζζουαζία με τι δία ανάνκαζαν τυς εργάτες κε  
αγρότες να πάνε στον πόλεμο. Εκατομίρια εργάτες κε αγρότες χάθικαν στον  
πόλεμο για τα κέρδι τον πλύσιον. Ετσι ίταν κε στις άλες χόρες. Ιποστήριζαν  
τον πόλεμο κε κίνι ι άνθρωπι (σοσιαλιστες), πυ νορίτερα ονόμαζαν τον εαφ-  
τό-τους ιπεραστικιτες τον εργατον ενάντια στους τσάρους κε τυς καπιταλιστες.  
Αφτι προδόσανε τυς εργάτες. Κσέχικαν, πως ι εργάτες το διαφόρον χορον  
ίνε αδέλφια αναμστακί-τους, κε ότι έχυν ένα μονάχα εχτρο — τυς καπιταλι-  
στες κε τον τσάρο.

Μονάχα ι μπολσεβίικι με επικεφαλις το Λένιν δεν πρόδοσαν τιν εργατικι  
τάκxι, κε αγωνίζονταν όλο τον κερσ ενάντια στον πόλεμο.

Ι τσαρικι κιβέρνικι ίχε ελπίδες, πως ι εργάτες κε ι αγρότες, πυ στέλν  
ενάντια στους γερμανους, θα κσεχάκxυν προς πραγματικι εχτρι-τους ίνε ο τσάρος  
ι πομέσκικι, ι φαμπρικάντιδες, ι καπιταλιστες.

Ροτίστε στο κσιπί, πως αφτος κινκενες κε γνωστύς-κας πύρε μέρος στο  
γερμανικο πόλεμο. Παρακαλέστε-τον να κας διγίθι γιαφτον τον πόλεμο.

## Ο ΣΤΡΑΤΙΟΤΙΣ ΤΥ ΙΜΠΕΡΙΑΛΙΣΤΙΚΥ ΠΟΛΕΜΥ

Το θυμάμε κι αλο τρέμι,  
όλο τρέμι το κορμί-μου!  
Τί κερι ήταν εκίνι,  
τί κακο, τί χαλαζμός;  
Απτο θόλι-μου επέφταν  
σκοτομέν' ι αδερφί-μου  
κε με τ'όμα-μας γλεντύσε  
στα παλάτια ο εχτρος.  
Πικνο σκέπαζε σκοτάδι  
τι ζοι κε τα μαλά-μας,  
μάβρι νίχτα διχος φότα,  
δίχος άστρο πυθενα·  
σκοτονόμαστε τ'αδέρφια  
κ' ι τιράνι τα δεζμά-μας  
ατσαλόνανε στο έμα,  
τις εκλαθιάς-μας τα δεζμα!  
Τιν παντιέρα-του ο χάρος  
έστισε ανάμεσά-μας  
χιλιάδες πλιγομένι,  
χιλιάδες κε νεκρι.  
Κε γλεντύσαν ι τιράνι  
κε πεθέναν τα πεδιά-μας  
για το κράτος τον εχτρό-μας  
τιν πατρίδα, τι εκλιρι.

### ΕΧΤΡΙ ΙΤΕ ΦΙΛΙ

Το ζίνταγμά-μας στέκονταν στην άκρι του χοριου. Απτιν αντικρινι μερια στέκονταν ι άφστρι. Κριβόμασταν κε μις κε κίνι. Ιστερα απο διο-τρικς μέρες έπρεπε να χτιπιθόμε. Καθόμουνα μέσα στα προχόματα. Πινύσα, κρίονα. Κξεμίτισα τι νίχτα απτο πρόχομα, τράδικσα προς το χοριο· όλο τον κερο κριβόμουνα στη σκια. Βλέπο σ'ένα παράθιρο φος. Σκέφτικα να χτιπιζο στην πόρτα. Χτίπισα. Μ'άνικσε μια γινέκα· ζιοπα. Ζιτο πσομι, τις δίχνο το στόμα-μου. Εβγαλε πσομι κε τιρι, κι άρχισε να ζεστένι τσαι πάνο στην νκαζιέρα. Τρόγο με όλι-μου τιν όρεκσι, κε σκέφτομε: „καμια δύναμι δε θα με ανανχάσι να φύγο απο δο“.

Ίστερα απο λίγο ακόντισαν χιτιπίματα στην πόρτα. Η γυναίκα άνοιξε. Τί να δοί; μπήκε μέσα ένας άφρετρος στρατιώτης. Αλλοκοιταχτικάμ' η τελεφετιά μπουκία έμινε στο λαρίνκι-μου, δεν πάι παρακάτω. Δεν κέρομε τί να κάνουμε. Έκάτσε κε κίνος· πήρε προσι κε τιρι· τ'όφερε στο στόμα-του κε σιγα-σιγα άρχισε να μασα. Αργότερα, ολοένα κε με πιότερο θάρος άρχισε να τρώι. Κατεβάζι τις μπουκιες όχι χειρότερα απο μένα. Ίστερότερα μας χίσανε απόνα πο-τίρι ζεστο τσαι.

Αρχίσαμε να πίνουμε μαζί γίρο σένα τραπέζι, λές κε ήμασαν προπολυ γνω-στι κε φίλι. Φάγαμε, ήπιαμε, απλοθήκαμε πάνω στο σέτι, τα κεφάλια-μας πλάι-πλάι. Το προι τραβίκαμε ο ένας σε μια διέφθινι, ο άλλος σ' άλι.

Πάγο πίσω κε σκέφτομε: τί να σινέθηκε κε τόσος ιρινικο; κόσμος αλλιο-τρόγετε; Νά τόρα λογοχάρι. Η κυβερνήτες στίλαν αφτον τον άφρετρο στον πόλεμο, όπο; στίλαν η δικί-μας κυβερνήτες εμας, κε μας απέσπεσαν απόλα: απτι χί-μας, απτα μικρα πεδιά-μας. Τί ίνε κίνος; τί ήμε γο; — κι' διό-μας ήμαστε φτοχι αγρότες, εργαζόμενι. Σοστα λέι ο Ίβαν Σαβέλιεφ: για τον τσάρο κε για τους αφεντάδες-μας χανόμαστε άδικα.

Πός ίνε ο πραγματικός εχτρος τον εργαζομένον;

## ΣΤΟΝ ΤΣΑΡΙΚΟ ΠΟΛΕΜΟ

Τι μέρα τις μάχι μαζόχτικε όλο το σίνταγη-α. Στάθιχαν στι γραμι όλι η στρατιώτες. Στι μέσι μαζόχτικαν η ακσιωματικη κι ανάμεσά-τους ένας παπας με το ιερατικό-του άμφιο.

Προσοχοιι! δόθηκε το παράνκελμα. Με γρίγορα βήματα βήγικε ο δικιτις του σιντάγματος.

— Πεδια, ήπε αποτινόμενος στους στρατιώτες. Σίμερα, στι μια κε ένα λεφτο θάρχίσετε επίθεσι σε μέτοπο εκατο πενίντα θερστιον. Το πιροβολικό-μας θα χιτιπίει τον εχτρο αδιάκοπα επι έκσι όρες. Σ' αφτο τον κiero πρέπει να βγά-λετε τον εχτρο απτις οχιρομένες θέσεις-του κε να πάτε πιο πέρα στα εχτρικε νότα. Με τι βοήθια του θεου.

Η στρατιώτες αλλιοκοιτάχτικαν κατσοφιαζμένοι. Στα μάτια-τους ήταν ζο-γραφιζμένοι τιφλι ιποταχι κε στενοχόρια.

## II

Βήγικε στι μέσι ο παπας.

— Άδελφι πολεμιστες, άρχισε με τι σιρτι φονί-του, ιπερασπιστες τις χριστιανικις πίστις. Σας εβλογο για τι μάχι που θάρχίσετε. Πολι απο σας θα δόσουν το κεφάλι-τους για το λαο κε τιν πολίπαθι πατρίδα-μας. Μα μιν σιν-χιζεστε: εχτελίτε τον όρκο, που δόσατε μπροστα στο θεο. Θα πάρετε ανταμιδι

στους ουρανοσ. Εγὼ θα προσεφχιθο στο θεο κε θα τον παρακαλέσο να ζόσι τις πειχέσ-ζασ. Ι πειχί-μυ πάντα θα ζασ σινοδέβι.

— Ε, παπα, άκυζε. Κε ειμιο δε θα πάμε στην επίθεσι, όποσ κε σι. Ας πάνε ι πειχέσ-μασ — άκύστηκε ιχιρι φονι απτισ πισινεσ γραμεσ.

Πιοσ ήταν πυ τόλμιζε να κζεστομίσι τέτια αφθάδικα λόγια. Ι δικιτεσ τό λόχον ρίχτικαν να γιρέπκυν τον ένοχο, μα κανένασ δεν ίδε τον τολμιτία.

Ο παπασ κάτι πειθίριζε στ' αφτι τυ σινταγματάρχι. Εκίνοσ προσκάλεσε το δικιτι τυ τάγματοσ κε τυ έδωσε κάπια διαταγι. Ιστερα απο κάμποσα λεφτα βγάλανε ανάμεσα απτισ νκρίζεσ γραμεσ ένα νέο στρατιότι με σινοδιά. Το πρόσοπό-τυ ιλιοκαμένο κε οχρο. Ο σινταγματάρχισ προσκάλεσε κζανα τον ταγματάρχι κε όλι ι στρατιότεσ άκύζανε τιν όχι ιπσιλόφονι, μα καθαρι διαταγι: „Να τυφεκιστι“.

### III

Υ-υ-υ θύικζε όλο το περίγιο.

Σαν ομίχλι απλόθικε ζε εκατο πενίντα βέρστια ο κατνοσ του κανοιεν τον πολιβόλον, τον τυφεκιον.

Μπαχ! . . . κζάνυν ι οβίδεσ μπροσ κε πίσο.

Τιναζυν στον άερα παγομένο χόμα, χοντροσ δοκουσ, κοματιαζμένα μερι ανθρόπιον σομάτον.

Πριν απτι μάχι δε δίνυν φαι το θόλι δεν πάγι να γιρέπκι αδιανο στομάχι, λέγανε. Μα κάπνιζαν αχόρταστα, άλοσ παπιρόσια, άλοσ κπνο τίλιζε. Μα νά δόθικε το σινιάλο τισ επίθεσισ.

Ορμισαν ι ανθρόπινεσ αλισιδέσ. Άλοσ έμινε πίσο, άλοσ προχόριζε μπροσ, μα όλι ζέρνοντε κατα γισ, ζέρνοντε κε πάνε. Σφίνκυν δινάτα τα τυφέκια στα τρεμάμενα χέρια-τυσ. Ζοιρα φωτίζυν τι σχοτινια τισ νίχτασ ι γερμανικεσ ρακέτεσ. Σ' αφτεσ τισ στιγμεσ ι ανθρόπινι αλισιδα ζα να απονεκρόνυτε, κολνα πάνω στην κρία γι. Αμα ζβίζυν ι ρακέτεσ κζανα ζέρνοντε ι άνθροπι. Πύ; Σε βέβεσο θάνατο.

---

Ερώτιζεσ: Για πίο πράμα πολεμυν ι καπιταλιτεσ; Πίοσ πόλεμοσ ήταν στα 1914; Γιατί τον ονομάζυν πανχόζμιο;

Πιόνα ζίφερνε αφτοσ ο πόλεμοσ, κε γ.α πιόνα ήταν τεράστιο καχο; Πιο κόμα ήταν ενάντια σ' αφτον τον πόλεμο; Πιί ίνε ι πραγματικι εχτρι τον εργαζομένο;

### ΠΡΙΝ ΤΙΣ ΦΛΕΒΑΡΙΑΝΙΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΣ

Για τον πόλεμο χριάζονταν τεράστιο ποσο κανόνια, τυφέκια, πολιβόλα οβίδεσ. Ι μεγαλίτερι μερίδα τον εργοστασίον δύλεβε „για τιν άμινα“ διλ. κατασκέβαζαν όλα, πυ χριάζονταν για τον πόλεμο. Ι καπιταλιτεσ κερδίζανε τεράστια ποσα απ' αφτα.

Ι τσαρικι τζινόβνικι, ι πομέσσικι, ι έμπορι κέρδιζαν απτον πόλεμο τεράστια ποσα. Με μεγάλα κέρδι προμήθεβαν το στρατο πσομι, κρέας, πετσι, αναφαγα για τα ζόα, άλογα κ.α. Κε γι' αφτο φόναζαν: „πόλεμος ος το νικιφόρο τέλο;“.

Ι ειδηρόδρομι, τα βαπόρια ίσαν απασκολιμένα με τι μεταφορα το στρατιοτον, τον κανονιον, τον οβίδον, τον τροφίμον για το στρατο.

Όλα πίγαναν για τον πόλεμο, όλα τα καταβρόχιζε ο πόλεμος.

Σ'αφτο τον κερο τα χοράφια μνίσκανε ακαλιέργιτα, επιδι στα χορια μίνανε μονάχα γινέκες, γέρι κε πεδια.

Το πσομι κε τάλα εμπορέβματα δε φτάνανε για τον πλιθιζμο. Ι ακρίβια μέρα με τι μέρα περίεβε. Ι εργάτες κ' ι αγρότες πινύσαν.

Κε όμοσ στο μέτοπο τα στρατέματά-μασ παιθεναν ίτες. τιν μια ίστερα απτιν άλι. Κάθε μέρα τα τρένα κυβαλύσαν χιλιάδες πλιγομένους κε για πάντα σακατεμένους ανθρόπους.

Μέρα με τι μέρα περίεβε ι αγανάχτισι τον εργαζομένον.

Το φλεβάρι τυ 1917 ι εργάτες κε αγρότες επαναστάτισαν κε με τι βοίθια το στρατιοτον κε ναφτον, πυ ανόθικαν μαζί-τους, ρίκανε τον τσάρο.

## Ι ΕΛΠΙΔΕΣ ΔΕΝ ΕΚΠΛΗΡΩΘΙΚΑΝ

— Τόρα πια τελίωσε ο πόλεμος, εκέφτονταν όλι. Τόρα ι εκουσία ίνε δικί-μασ, λαικι, πυ θα λιπιθι το λαο κε θα σταματίσι τον πόλεμο, κε τι γι θα μιράκει εόλος εκείου.

Μα δεν ίταν έτσι'.

Φάνικα ποσ ι εκουσία δεν ίταν λαικι, μα ανίκε ετυσ αφεντάδες: όλα τα μέλι τις προσωρινις κιβέρνιαις ίσαν πλύσει πομέσσικι κε φαμπρικάντιδες. Κε αφτυσ δε είφερνε να σταματίσι ο πόλεμος· όχι λιγότερα κέρδι τυσ έφερνε ο πόλεμος από: έφερνε στον τσάρο.

Ιχαν εκατοντάδες κε χιλιάδες ντασιατίνας γις, πυ κι αφτα τυσ φένονταν λίγα.

Καθόλου δε θέλανε να μιράκουν τι γι εκείου. Δεν τυσ είφερνε να δόσουν γι ετυσ αγρότες.

Έτσι κε ανέβαλαν το ζίτιμα τυ μιράγματος τις γις, κε στο αναμετακσι ολοένα ζιτύσαν νέυς κε νέυς στρατιότες.

— Πρέπι να χτιπίσετε ος το τέλοσ τυσ γερμανυσ. Ι γερμανι ίνε εχτρί-εασ, κοπανύσαν ι δικιτες τυ στρατο ετυσ στρατιότες.

Μα άλα λέγανε ι μπολσεβεβικι. Εκίνι απόδιχαν ποσ πρέπι να τελίωσι αμέσοσ ο πόλεμος. Ι μπολσεβεβικι λέγανε ετυσ στρατιότες: γιατί να εκοτόσετε τυσ γερμανυσ στρατιότες. Κ' εκίνι εργάτες κε αγρότες ίνε σαν κε εασ' κ' εκίνι



έχουν ικογένια κε νικοκιριο· κ' εκίνι ιποφέρουν κε στερόντε όπος κε ρις. Δεν ίνε εχτρί-ςας, μα αδέλφια. Ένο εχτρί-ςας ίνε ι πλύσι, ι πομέρσικι, ι φαμπρικάν-τιδες κε όλι πυ ίνε μαζί-τους. Ενάντια ρ' εκίνους πρέπει να γίριςετε τα όπλα-ςας.

Ταφτόχρονα ι μπολσεβείκι απετύσαν να μιραχτι αμέσος ι γι στους αγρότες, κε τις φάμπρικες να διεφθίνουν όχι ι καπιταλιστες, μα ι ίδι ι εργάτες.

Τόρα πια ι στρατιότες, ι εργάτες κε ι αγρότες ίδαν ολοκάθαρα, πυ ίταν ι καθαρτυ φίλι-τους κε πiónα πρέπει να ακολουθίσουν, όταν θαρθι ι αποφασιστικι στιγμή.

## ΔΙΟΚΣΑΝΕ ΤΟΝ ΤΣΑΡΟ

Τι νίχτα απο πόλι ρε πόλι πετύρς ι ίδιι ότι ο τσάρος Νικόλαος απαρ-νίθικε απο θρόνο-τυ.

Ι στανίτσα αναστατόθικε. Ι γέρι πίγεναν κατρυφιαζμένι κε κάτι-τι μур-μύριζαν κάτω απτι μίτι-τους. Ι νεολέα μετέδιδε ο ένας, στον άλλο:

Ο Νικόλαος ο τσάρος έφαγε μια στο κεφάλι.

Ι γριες σταδροκοπόντανε ρις εκλιςίες.

— Θέ-μυ θοίθιςε. Ζαλίςτικαν ι άνθρωπι. Πός μοπορι να γίνι δίχος τσάρο; κε πιος θα μας κιβερνίσι τόρα;

Ι έμπορι, ι αταμάνι κε ο κλίρος πεσιθίριζαν ρις γονίες:

— Δεν ίνε ροστο. Χορις τσάρο δε μοπορι να γίνι. Ο τσάρος ίνε μιο-μένος απο θεο. Πρέπει να αρεστάρουν όλυς πυ διαδίνουν τέτιες φίμες. Πρεφτιες ίνε όλα αφτα κε τίποτε παραπάνο.

Κε όμορ το μεσιμέρι ίρθαν ρι στανίτσα εφιμερίδες κε ι φίμι επικιρόθικε.

## ||

Εκιμάτισαν στον αέρα ι κόκινες ριμέες· ο λαορ χίθικε ρτιν πλατία.

Ο Βάσις έτρεχε με τα πεδία κε παρακσενέβονταν για το προτόφαντο θέαμα· κάπιος άνθρωπορ ανέθικε ρις ρκάλερ τιρ εκλιςιαρ κε απο κι φόναζε δινατα:

— Πολίτες! Φτάνι πια. Ιπιανε το έμα-μαρ.

Κάτο ι τσάρι. Μόνι-μαρ θα κιβερνώμε. Κάτο ι τσαρικι ιπουργι. Φτάνι πυ πολεμίσαμε ορ τόρα, κάτω ο πόλεμορ.

Άλορ φόναζε, πορ νέο τσάρο διορίσανε, άλορ έλεγε πορ τσάρι πια δε θα ίνε.

— Τόρα, κσιγύςε ρε μια ομάδα χορικον ο θαρελαρ Τύτιχοφ, θα δόρουν γι κε ρτι φτοχολογια.

— Κολοκίθια με τι ρίγανι, ύρλιαζαν ι ζομερι. Αν θα δίτε το ζβέρκο-ςαρ θα δίτε κε γι.

— Μονάχα ας νικίσουμε τους γερμανούς, έλσγε ο μπακάλης του χωριου Νεστερένκο. Στον κερó τον τσαρικοηον ιπουργον óλο προδοσίες γίνονταν.

— Εφκολα μιλας εσι. Γιατι εσι, βλέπις, δεν πας στο μέτοπο, του ρίχτικε η Μαρίνα, που ο άντρας-τις σκοτόθηκε στον πόλεμο. Ένα πράμα έμαθες να τσαμπουνας: η γερμανι. Απ'αφτον τον πόλεμο μονάχα η πλύσι γιθμίζον τις τσέπες-τους. Η τιμες παραφύσκεισαν εδó τα πράματα. Εσις η κιλαράδες απτε δικί-μας τι φτόχια κερδίζετε. Εσι κάθεσε εδο κε χοντρένις, ενο η άλι πρέπι να πάνε στον πόλεμο, ε; Φτερα κε φίλα θα κάνουμε το μπακάλικό-εσ κε τότε θα μάθις.

— Σοστα λεί η Μαρίνα, ίπαν óλες μαζί η φτοχες αγρότισες. Εμας πόλεμος δε μας χριάζειτε. Σκοτόσανε, πλιγόσανε, σακατέπσανε τους άντρες μας, κε πίοσ θα μας θρέπει; Εσι μίπος θα μας θρέπεις γυρυνομόρι;

Ο Βάσιας άκυσ αφτες τις ομιλίς κε τίποτε δεν καταλάβενε.

Ιστερότερα έφτασαν οσ το χωριο ίδιζες, προς μπορουν να ζυν στα χωρια δίχοφι αταμάνους, προς πρέπι κάτι κομιτέτα να οργανοθουν. Ο Βάσιας έτρεχε πίσο απτο πλίθος, που έπερνε τα κλιδια απτον αταμάνο, άκυσ ακατανόιτες γιαφτον φιλονικίες. Θάμακσε πολι, όταν ο Παβλόζεκας του ίπε, προς ετι δίκιςι τις ετανίτσας αντι του αταμάνου κάθετε ο ινογορότνις Τύτικοφ κε προς αφτος ο Τύτικοφ ίνε ο πιο μεγάλος άνθρωπος ετι ετανίτσα. Θιμάτε ακόμα ο Βάσιας, προς ίρθαν κάτι εργάτες κε στρατιότες, προς όλι τους ονομάζυν τεπουτάτος, προς ετιν πλατία ίταν μεγάλι ενέλεφκι κε όλι θοριβόσαν, φόναζαν, φιλονικύσαν. Η κοζάκι κε κε η ινογορότνιδες μιράστικαν ες διο στρατόπεδα: ετι μια μερια ίταν η πλύσι ετιν άλι η φτοχολογια.

Ροτίζτε τους μεγαλύτερους-εας, προς μάθανε ετι ετανίτσα-εας για το νκρέμιζμα του τσάρου κε τί γένικε ίστερα απαφτο.

## Ο ΕΡΧΟΜΟΣ ΤΥ ΛΕΝΙΝ

Πότε θα τελιόκι κε αφτος ο πόλεμος — αναστέναζε η μάνα τις Κάτιας — Να επέστρεφε τυλάχιετο ο πατέρας-τους. Βγίκε η πσιχί-μυ μ'αφτα — παραπονόνταν ετι γιτόνιςά-τις δίχνοντας, τα πεδια. Κε τότε μόλις-μόλις ζόμε, κε άμα θάρθι ο χιμόνας τί θα κάνουμε;

— Αεστα γιτόνιςα, η λίπι-μας ίνε απέραντι. Ολος ο λαος κατατιρανίδι-κε . . . κε γιατι τόσο κερó πολεμου;

Κάθε μέρα ακύι η Κάτια αφτα τα λόγια κε μονάχι-τις νιόθι προς δεν μπορουν πια να ζυν έτσι.

## II

— Δε μυ λες Αλέκκι — σταμάτιςε μια μέρα ο Πάβλος ένα τις γιτο-

νιας πεδι — πως παν ι δουλιες στο εργοστάσιό- σας· τί ακύτε για τον πόλεμο, πότε θα τελίσι.

— Κίτα- τον τί ροτα. Πότε θα τελίσι ο πόλεμος; Κε τί συ χριάζετε;

— Ι μάνα- μυ ρεκλετίζετε: ο πατέρας δεν επιστρέφι . . . . .

— Κάπος κάντε ιπομονι! Πολιν κερο ιποφέραμε, τόρα έμινε να περι- μένομε λίγο ακόμι — ίπεν έκσαφνα ο Αλέκσις με κάτι παράκσενι φονι κε κάπος παράκσενα κίτακσε τον Πάβλο.

— Κάτι θα κσέρι — κσέφτικε ο Πάβλος, μα δεν αποφάσιζε να ροτίσι.

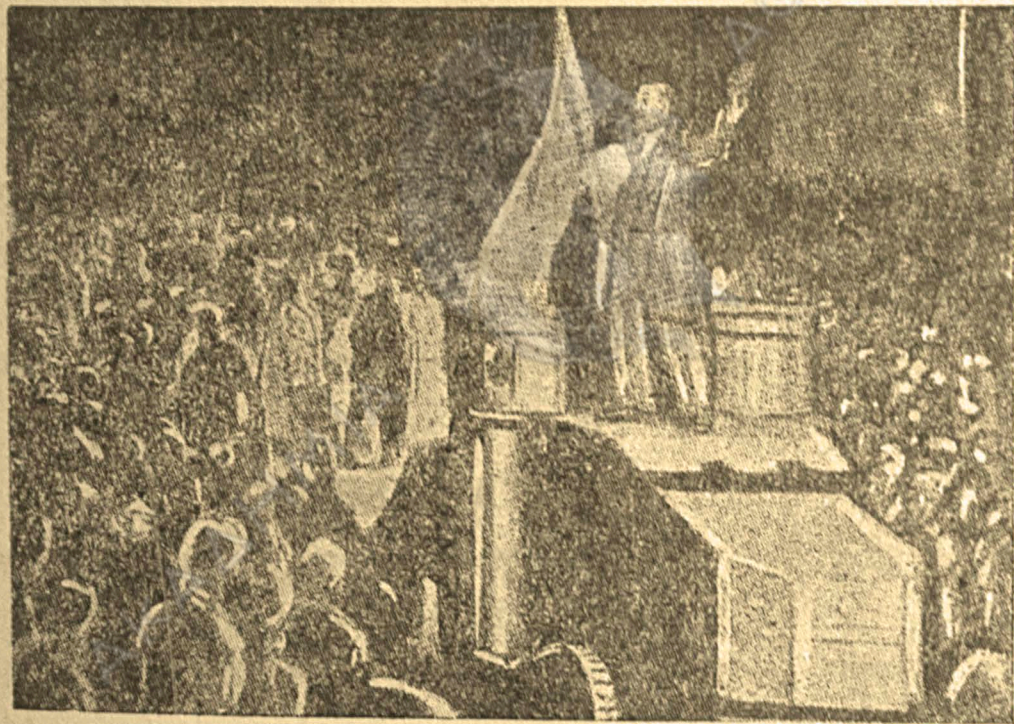
### III

Ιστερα απο διο μέρες πίγε ρσι γιτονια.

— Αδιχα δεν περιμέναμε, τον ίπε ο Αλέκσις ραν τον αντάμοσε.

— Τι; ρότιζε ο Πάβλος.

— Πός τί; ίρθε ο Λένιν. Καταλαβένις τί ριμένι αφτο. Πύ να το καταλάδεις;



Μα ο Πάβλος κατάλαθε το κηριότερο· απτι φησιογνωσία τυ Αλέκσι ένιοθε πως αφτο ίνε πολι καλο γι' αφτυς.

— Κ' εγο μαζί ρυ — ίπε ο Πάβλος βλέποντας πως ο Αλέκσις ετιμάζετε να πάρι το καπέλο- τυ.

— Πάμε το λιπόν!

Ο Αλέκσις με γρήγορα βίματα τραβύσε για το σταθμο. Ο Πάβλος μόλις τον έφτανε.

### IV

Μπροστα στο σταθμο μαζόχτικε πλίθος. Το πιο παράκσενο ίταν πως δεν ακύονταν ο παραμικρότερος θόριβος. Μονάχα μια φονι απλόνονταν μαλακα

πάνο στο πλήθος. „ο Λένιν“ πειθίρισε ο Αλέξιος κι άρχισε να κσανίγι δρόμο μέσα στο πλήθος. Ο Πάβλος τον έπιασε απτο μανίκι, γιατί φοβόνταν να μι μίνι πίσο. Άκσαφνα ο Αλέξιος είκοσε πειλα τον Πάβλο κε τον κάθισε στον όμο-τυ. Ο Πάβλος κίτακε μπροστα κε με μιας ίδε, πως σε κάτι ιπσιλο πάνο στέκετε ένας άνθρωπος κε μιλα — μιλα . . . .

Δεν ακύι καλά, πολι λίγο καταλαβένι ο Πάβλος, μα ένιοθε πως ο Λένιν ελεγε κάτι καλο, χρίσιμο. Κι άκσαφνα άκουσε ο Πάβλος: „Πρέπι με κάθε τρό-πο να τελίδσι ο πόλεμος“ . . . . Χαρούμενα χτιπύσε ι καρδια τυ Πάβλυ. Πι-στέβι ο Πάβλος, πιστέβυν όλι γίρο-τυ πως θα γίνι έτσι, όπος λεί αφτος ο άνθρωπος με τέτι ι μιλα κε ι σινάμα σταθερι φανι.

— Σχεφτίτε κε θρέστε επικεφαλίδα για το κάθε μέρος τυ διγίματος Καθόριστε σε πια τάκσι ανίκι ο Πάβλος. Τί ήταν ο Αλέξιος; Γιατί τόσο πολι περίμενε τον ερχομο τυ Λένιν;

## ΑΠΤΟ ΦΛΕΒΑΡΙ ΣΤΟΝ ΟΧΤΟΒΡΙ

Ο Λένιν έλεγε στους εργάτες:

Μιν πετάτε τα όπλα. Ρίξαμε τον τσάρο, μα μίνανε ι καπιταλιστες κε ι πομέσσικι. Θα ίνε ανάνκι να πολεμίζομα ενάντια σ' αφτους.

Ο Ιλιτζ ίχε δίκεο. Πιος ήταν στι νέα κιβέρνισι; Ι πομέσσικι κε ι καπι-ταλιστες. Αφτι, όπος κε πριν, στέλνανε τυς εργάτες κε αγρότες στον πόλεμο, κε δε θέλαγε να δόσουν τι γι κε τα εργοστάσια. Ι αγρότες κσεσικόθικαν σ' όλι τι χόρα. Στο Πετρογρατ κοντα στο Ταθρικο παλάτι ι εργάτες κε ι στρατιότες οργάνοσαν διαδίλοσι κε απετύσαν:

## Ι ΕΚΣΥΣΙΑ ΣΤΑ ΣΟΒΕΤΙΑ

Ι γύνκερι διόκσανε τι διαδίλοσι. Πιροβόλιζαν πάνο στους εργάτες κε στρα-τιότες. Αρέσταραν πολυς μπολσεβίκυς. Ο Λένιν ανανκάστηκε κσανα να κριφτι. Ζύσε σε μια αχεροκαλιθα, μακρια απτο Πετρογρατ, κι απο κι έγγραφε γράματα στους εργάτες:

„Ετιμαστίτε για τιν εκσέγερι“.

## ΤΟ ΛΕΝΙΝΙΣΤΙΚΟ ΚΟΜΑ Κ'Ι ΟΧΤΟΒΡΙΑΝΙ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙ

Ο πόλεμος, ι καταστροφι, ι καταπίεσι κάνανε ολότελα ανιπόφορι τι ζοι για τυς εργάτες, για τυς αγρότες κε για τυς στρατιότες.

Το Λενινιστικο κόμα εκσιγύσε γιατί γίνετε ο πόλεμος, πός ι πομέσσικι κ' ι καπιταλιστες κάνουν τις δουλίτες-τυς κε σκλαβόνουν τυς εργάτες κε αγρότες.

Το λενινιστικο κομα έριχε το σινθιμα:

„Κάτο ο λιστρικος πόλεμος“

„Ι γι στο σεργαζόμενυς“.

„Όλι ι εκουσία στα Σοθέτια“

Αφτα τα ρινηθήματα εκσέρραζαν τις πιο θερμες επιθυμίες τυ κάθε εργάτι κε αγρότι.

Αφτι βλέπανε, πως το λενινιστικο κόμα ιπερασπίζι τα ζοτικα ζιτίματά-τυς, κε όσο πιο πολι ανίγονταν τα μάτια-τυς, τόσο πιο πολι περί-σεβε ι εμπιστοσίι-τυς στο Δένιν κε στο κόμα-τυ.

— Σίντροφι εργάτες έλεγε το λενινιστικο κόμα, εις μπορίτε να νικίσετε μονάχα τότε, αν θα κσερικοθήτε σε ριμαχία με τυ; αγρότες. Χέρι με χέρι με τυς αγρότες θα νικίσετε.

— Σίντροφι αγρότες, έλεγε το λενινιστικο κόμα, ι εργατικι τάκσι θα ρας βοιθίσι να πάρετε τι γι κε να καταχτίσετε τιν ιρίνι, να βγίτε απτο ζιγο τον πομέρρικον, ακολουθίστε τιν εργατικι τάκσι.

Τί έλεγε το λενινιστικο κόμα για τον πόλεμο; Πιανυ ιπόθεσι ιπεράσπιζε; Γράπστε ρινηθήματα.

## Ο ΠΑΤΕΡΑΣ ΕΠΕΣΤΡΕΠΣΕ

Βγίκε ο Βάσις στο δρόμο, προχόρισε ος δέκα θίματα κε νά-συ αντίκρι-τυ βλέπι τον Παβλύρσκα να τρέχι κε να φονάζι μ'όλι-τυ τι δίναμι.

— Πάμε ρεμας Βάσις. Γρίγορα;

— Κε τί ίνε ρπίτι-ρς;

— Ιρθε ο πατέρας. Κατεφθίαν απτον πόλεμο.

— Ας τα χορατα!

— Δεν πιστέβις; Πάμε να δις. Γιόμιζε ο κόσμος ρτιν καλίβα-μας. Να ιπεράσις δεν μπορις.

Κι αλίθια ρτιν καλίβα τόσο κόσμο ίχε, πυ αν έριχνες βελόνα δε θά-πτεφτε ρτι γι. Μαζόχτικαν όλι ι γιτόνι.

Τα πεδία χόθικαν σε μια γονια, κάτσανε στο πάτομα κ'άκυαν.

## II

Με ενδιαφέρο διιγόντανε ο πατέρας τυ Παβλύρσκα.

— Πολεμύσαμε ένα χρόνο, δύο, τρία, κ' ι δυλιες όλο χιρότερα κε χι-ρότερα. Το πρσομι ακριθένι, το κρέας ακριθένι, ι εργάτες κ' ι αγρότες πιυν, κ' εμας τυς στρατιότες στο μέτοπο μας ρέρνουν να ρκοτόσυμε κε να ρκοτοθύμε. Για τί πολεμύμε κανένας δεν κσέρι. Αρχισαν να διαδίνοντε ρτις στρατόνες-μας διάφορες φίμες, ότι τάχα ι εργάτες κσερικοθήικαν στο Πετρογρατ κε ριβύλεβαν τυς στρατιότες να μι πάνε στο μέτοπο. Αρχισαν κ' ι στρατιότες-μας να χρι-φομιλουν, να μαζόνοντε ρτις γονίες, να ριζιτυν: ροστα ρκέφτοντε ι εργάτες, μονάχα ι πλύσι κερδίζυν απτον πόλεμο, ενο ταδέρφι ρς οπ' εργάτις κι ο αγρό-

τις βάζουν το μέτοπό-τους αντίκρι στο δόλι, κε κανένα όφελος δέ μας δέν. Κ' ι γερμανι στρατιότες τα ίδια πολεμυν δίχος κανένα είφερο για τον εαφτό-τους. Μ' άλα λόγια, ι πλύσι το διαφόρον χορον βγάλανε στο μέσο αφτο το μακελιο για το είφερο-τους. Οπιος νικίσι, θα στέλι τα εμπορέματά τυ στην νικιμένη χόρα, γιατι βγάλανε τόσα πολα, πυ δεν κέρυνε τί να κύνον· κι αφτο φέρνι μεγάλες ζιμίεσ στους πλύσιωσ.

Όποσ λεί κ' ι παριμία όσο πιο μέσα προχορασ στο δάσοσ, τόσο πιο πολα κείλα έχι. Ι ακσιωματικι πάσκιζαν να μας καταπίθον να ιπεραστίσωμε τον τσάρο. Μα τί λογαριαζμο ίχαμε μισ; Ακόμα κ' ι καζάκι πυ ισιρετόσαν πιστα τον τσάρο, κε κίνι αρνίθικαν να πιροβολίσειν τυσ εργάτες. Μονάχα ι γαραταβόι κ' ι χοροφιλάκι έμιναν με το μέρος τυ τσάρυ. Βάλανε πάνω στα κσι-λα κσιτία πολιδόλα κε ρίχυνν πάνω τυσ εργάτες.

Ι εργάτες ίρθανε σε μας: έτσι κ' έτσι παν ι δουλιεσ, αδέλφια στρατιότεσ, κ' εις αγρότεσ κε εργάτεσ όποσ εμιο· σε πιανυ μέρος θα περάσετε: στο δικό-εμασ, ίτε στυ τσάρυ; Κ' εμιο θέθεα περάσαμε στο μέρος το δικόν-μασ, τον πργαζόμενον. Κ' έτσι ίρθε το τέλος τυσ τσαρικιοσ εκσυσιασ, μια κε ο στρατοσ πίγε εναντίον-τυ.

---

Πιόσ ίρθε στην εκσυσία ίστερα απτον τσάρο; Απο πιόσ απτελούνταν ι ροσορινη κιβέρνιοι; Πιανον είφερόντα ιποστίριζε; Τί γίνονταν ε' αφτον τον κερο στο μέτοπο; Τί έλεγε το κόμα τυσ εργάτεσ κε τυσ στρατιότεσ;

### ΤΙΣ ΜΕΡΕΣ ΠΡΙΝ ΤΥ ΟΧΤΟΒΡΙ

Τιοσ μέρεσ πριν τυ Οχτόβρι ο Ιλιτζ ανανκάστικε να κριβετε. Ι προσωρινη κιβέρνιοι ίκσερε, ποσ ι μπολσεβεκι με επι κεφαλισ το Δένιν ετιμάζον τυσ εργάτεσ κε τυσ στρατιότεσ να πάρυν τιν εκσυσία στα χέρια-τυσ. Ειαφτο ι μιστικι αστινόμι όλο τον κερο παρακολυθόσαν τον Ιλιτζ. Ορίστικε μεγάλο ποσοσ χρίματα για το παράδομα τυ Ιλιτζ, μα ι εργάτεσ προφίλαγαν τον αγαπιμένο-τυσ αρχιγο κε τον κριβανε σε είγυρα μέρι.

Οντασ κριμένοσ ο Ιλιτζ καθοδιγόσε τιν προετιμασία τυσ ένοπλιοσ εκσέ-γερσι: κε τυ παρσίματος τυσ εκσυσιασ στα χέρια τον εργατον κε αγροτον. Πα-ρακολυθόσε ποσ το κόμα ετιμάζι τυσ εργάτεσ κε τυσ στρατιότεσ για τιν εκσέγερσι.

Τον Οχτόβρι τυ 1917 ο Ιλιτζ ίδε, ποσ ίρθε ι όρα τυσ προλετάρικιοσ επανάστασιοσ. Κε ίπε: Κεροσ ν' αρχίσειμε τιν εκσέγερσι.

### Ι ΚΑΤΑΔΙΟΚΣΕΣ ΤΟΝ ΜΠΟΛΣΣΕΒΙΚΟΝ

Ιταν κατσυφιαζμένοι βραδια. Ανικσε ι πόρτα τυσ ζάλασ, όπυ βρίζονταν ένα απόσπαζμα γύνχερον· μπίκε μέσα ο ακσιωματικιοσ κε ίπε:

— I εργάτες ετιμάζυν εκσέγερσι στίν πόλι. Θέλου να πάρυν τις φάμπρικες απτυς καπιταλιστες, τι γι απτυς πομέσσικυς κε να σταματίσουν τον πόλεμο. Τυς εργάτες καθοδιγυν ι μπολσεβίχι. I προσορινι κιβέρνισι έδοσε διαταγή να αρεστάρουμε τυς μπολσεβικυς αρχηγυς, κε σε πρότι σιρα το Λένιν.

I γιόνκερι παρατάχτικαν αμέσος σε γραμι. Ένας απ' αφτυς ρότισε;

— Κε πύ βρίσκετε ο Λένιν;

— Καλα-καλα δεν ίνε γνωστο, ίπε ο ακσιωματικος. Ένα μονάχα κσέρουμε, πως θρίσκετε στο Πετρογρατ. Εχυμε πληροφορίες, πως κρίθετε στι σίντακσι τις εφιμερίδας „Πράβτα“

Το απόσπαζμα τον γιόνκερον τράβικσε για τι σίντακσι.

## II

Σ' αφτον τον κερο απτο σπίτι τις σίντακσις θγίκε κάπιος άνθρωπος κε κίταζε το δρόμο. Ιταν κάτικος αφτυ τυ σπιτιυ, ο εργάτις Ραχια. Κύνισε το χέρι-τυ κε θγίκε απτο σπίτι ακόμα ένας άνθρωπος. Αφτος ο δέφτερος ίταν ένας πλατίστερνος με μέτριο μποι άνθρωπος. Δεν μπορούσε να διακρίνισ το πρόσωπό-τυ γιατι ίταν δεμένο με μαντίλι, σαν πως να τυ πονύσε το δόντι.

Προχορύσαν κ' ι διο σιοπιλα, με ανεθαζμένυς τυς γιακάδες, κε απόφεβχαν τα μέρι πυ φωτίζονταν απτα φανάρια. Φτάσανε στο γιοφίρι Λιτέινι· εκι ακύσανε κάτι φονες κε θόριθο. Στι μέσι τυ γιοφιριυ στέκονταν σε αλισίδα στρατιότες κε δεν άφιναν κανένα να περάσι μα ι εργάτες θέλανε να περάσουν κε να πάνε στο Σμόλνι. <sup>1)</sup>

— Τί να κάνουμε τόρα, Βλαδίμιρ Ιλιτζ — ίπε χαμιλόφωνα ο Ραχια, άλλος θρόμος στο Σμόλνι δεν ίνε.

Ο σινοδιπόρος τυ Ραχια κάτι τον πσιθίρισε ετ' αφτι. Ζίγοςαν κ' ι διο στα κάνκελα τυ γεφιριυ κε περίμεναν.

Στι μέσι τυ γεφιριυ ι εργάτες εδοκίμασαν να σπάσουν τιν αλισίδα τον στρατιστον.

Τότε ο Ραχια κε ο σινοδιπόρος-τυ γλίστρισαν πίσο απτις ράχες το στρατιστον κε κανις δεν τυς διέκρινε.

## III

Στο αναμετακσι το απόσπαζμα πυ ζιτόσε το Λένιν πλισίασε πια στο σπίτι όπου βρίσκονταν ι σίντακσι τις εφιμερίδας „Πράβτα“. Ιταν μεγάλο σπίτι με εκατοντάδες κάμαρες. I σίντακσι τις „Πράβτας“ ίχε ένα μονάχα δομάτιο.

1) Το Σμόλνι ίνε χτίριο, όπου ίταν τότε ενκαταστιμένο το Σοβετ τυ Πετρογρατ. Ος το Φλεβαρι στο Σμόλνι ίταν κλιστο εκπεδεφτικο καθίδριμα για τις κόρες τον τβοριάνο.

Αμα μάθανε ότι ζίντακι προς πλιζιάζυν ι γιόνκερι κάπιος έτρεχε στην πόρτα κε κσεκόλιζε το ρανιδάκι με τιν επιγραφι »Πράβτα“. Ιστερα έστριψε το κλιδι στην κλιδαρια. Ο γραματέας τηλεφόνιζε. ]

— Επιτελλο τις κόκινις φρυρας. Μιλαν απτι ζίντακι τις „Πράβτας“-. Στις εκάλες θρίζοντε γιόνκερι. Στίλτε ένα τάγμα κόκινον φρυρον. Γρίγορα με φορτιγο αφτοκίνιτο. Γλιτόστε-μας ζίντροφι.

Ι γιόνκερι σιγα-σιγα θιμάτιζαν στο μακρυλο διάδρομο. Πέρασαν απο εκατοντάδες πόρτες. Μα δε βρίκανε τι ζίντακι τις „Πράβτας“; Δες κε άνικε ειγίς κε τιν κατάπιε.

Κι ο Δένιν σ' αφτον τον κερο καθόντανε με τυς ζιντρόφους-τω στο Σμύλνι κε ριζιτόζε το πλάνο τις εκσέγερις.

Ερώτισες. Γιατί ι εχτρι φρόντιζαν να θγάλυν απτι μέσι το Δένιν;

### ΑΡΧΙΣΕ . . .

Τι νίχτα τις 25-ις Οχτόβρι άρχισε ι εκσέγερις. Αφιν τι νίχτα ι εργάτες, ι στρατιότες κ' ι νάφτες πέραν στα χέρια-τυς το τηλεγραφίο, το ταχυδρομίο, τον ιλεχτρικο σταθμο.

Πάρθηκε κε ο τηλεφωνικος σταθμος.

Τόρα ι επαναστάτες μπορούσαν τηλεφωνικα να ζινδέοντε με όλι τιν πόλι.

Στις οχτο το πρι ι πόλι ήταν στα χέρια τον εργατον. Το Χιμονιάτικο παλάτι δεν παραδόθηκε ακόρι. Εκι κρίφτικε ι προσωρινη κιβέρνησι. Στην πλατία μπροστα στο παλάτι στιβάχτικαν σορι κείλα. Πίσο απτα κείλα κάθονταν ι γιόνκερι κε τραβύσαν πάνω ετυς μπολσεβικους. Το στρατιοτικο επαναστατικο κοιμιτέτο έδοζε διαταγι στα στρατέματά τυ:

— Να πάρυν το παλάτι;

Ι προσωρινη κιβέρνησι περνύζε τις τελεφετέες όρες-τις στο παλάτι.

### 25 ΤΥ ΟΧΤΟΒΡΙ 1917

Ι πλατία μπροστα στο Χιμονιάτικο παλάτι πλιμίριζε απο κόζμο.

Απ' όλες τις μεριες κσεχίνοντε ανθρόπινα κίματα: στρατιότες, νάφτες, κόκινι φρυρι.

Το Χιμονιάτικο παλάτι ιπζόνετε ρκοτινο κε κατςυφιαζμένο. Μονάχα δε κε κι αρια-αρια κίτρινίζυν διο-τρία φοτιζμένα παράθιρα, με κατεβαζμένους τυς μπερτέδες.

Το τεράστιο οπλιζμένο πλίθος πλιμίριζε τιν πλατία· απόλες τις μεριες καταφτάνουν νέα κε νέα τάγματα.

Ερχοντε με τραγούδια.



„Κσιπνατ' απόκληρι το κόζμου  
τις πίνας δύλι κε σκλαβίας...“

Αντίχισε ομοβροντία απτο μέρος το Χιμονιάτικο παλατιω.

Εκίνι άρχισαν πρότι.

Σε απάντισι απ' όλες τις  
μεριες στραψσανε αστραπες  
ομοβροντιον. Αρχισε ι μάχι.

Απτο Νέβα αντίχισε, βα  
δια κε βαρια κανονιοβολιζμος.

Ισαν ι νάφτες πυ κανονιο-  
βολύσαν το Χιμονιάτικο πα-  
λάτι απτο θοριχιο „Αβρόρα“



## II

Ολι τι νίχτα εκσακολουθα πιζματόδixi δουλια στο Πετρογραπ. Φιάνυν  
μπαρικάτες.

Ρίχουν στο δρόμο κιβότια, σακια με άμο, αμάκσια, βαρέλια. Δυλέβουν κε  
γινέκες με τα πεδια.

Κοντέβι να τελιόσι ι νίχτα.

Στιν ανατολι φάνικε οχρι λορίδα τις χαραδγισ.

Σαν άστραπι τρέχι προς το γεφίρι τυ παλατιω το πιροβολικο με βαρια  
κανόνια. Σίουντε κε τρομάζυν τα σπίτια στο διάδα-τυ.

Βροντυν τα κανόνια, αντιχυν ι πιροβολιζμι τον πολιβόλον.

Ι ιγιονόμι κυθαλυν φορίο. Πάνο στο φορίο κίτετε κάπιος κσεπαζμένος  
με στρατιοτικο μανδιά ι (ξσινελ) Κάτο απτο μανδιά φένετε κίτρινο νεκρο χέρι.

Πιο πέρα κοβαλυν στα χέρια ένα γέρο εργάτι. Στο κεφάλιτυ κάνανε  
διαστικα επίδεζμο. Ανάμεσα απτο άσπρο επίδεζμο περνα το έμια κε στάζει  
στο μάγυλο.

Κε νά ι γιόνκερι, τριγιριζμένοι απο σφιχτο δαχτυλιδι κόκκινον φρυρον, δι-  
ματιζυν πάνο στο λιθόστροτο. Τα πρόσοπά-τυς χλομα κε κατςυφιαζμένα.

Αχόρταγα τυς κιάζει το πλίθος. Κάπιος κσεφονίζι:

— Έτσι τυς τεριάζει — τα αφεντόπεδα!

Στα πεζοδρομία κε στα λιθόστροτα πέφτυν κομάτια τύβλων κε πέτρες  
στι μέσι τυ δρόμου σκιματίστηκε λίμνι έματος.

Ι μάχι τελιόσε. Ι σταχτια ομιχλόδixi οχτοβριανι μέρα έφερε τι νίχι στους  
εργάτες, στρατιότες κε νάφτες πυ επαναστάτισαν, κε τιν ίτα στα παλάτια.

## ΤΟ ΘΟΡΙΧΤΟ „ΑΒΡΟΡΑ“

Τεράστιο πολεμικό βαπόρι — ολάκερο πλεούμενο φρύριο. Σιγα-σιγα προχωρι πάνω στο Νέβα. Ίνε το θοριχτό „Αβρόρα“

Στάθηκε αντίκρι στο χιμονιάτικο παλάτι. Τα κανόνια τις „Αβρόρας“ διεφθίνθησαν ενάντια στο παλάτι.

Το βράδι στις 24 του Οχτόβρι πάρθηκε διαταγή απτο Στρατιοτικό-Επαναστατικό Κομιτέτο· η διαταγή έλεγε, πως τιν άλι μέρα ορίστηκε έφοδος ενάντια στο χιμονιάτικο παλάτι. Αμα δοθι σινιάλο απτο φρύριο Πετροπάβλοφσκι, η νάφτες τις „Αβρόρας“ πρέπει νανίκσυν φοτια πάνω στο παλάτι. Στιν αρχι με άδιες βολες κι αν θα ίνε ανάνκι με πολεμικες.

Στις 25 του Οχτόβρι, στις οχτόμισι το βράδι, το Στρατιοτικό-Επαναστατικό Κομιτέτο πρότινε στιν προσορινη κιθέρνισι να παραδοθι. Μα η προσορινη κιθέρνισι αρνίθηκε.

Άρχισε η μάχι. Η γιόνκερι κε ο γινέκικος μαχιτικός λόχος άρχισαν να ρίχνουν πάνω στους νάφτες κε στρατιότες.

Μα η „Αβρόρα“ δεν έριχνε: δεν ίχε δοθι ακόμα το σινιάλο.

Η πιροβολιζμι κοντα στο παλάτι ολοένα πικνένουν. Μα πότε θα δοθι το σινιάλο;

Η μάχι άρχισε με τα σιστα.

Νά κε το σινιάλο. Απτο γιοφίρι του βαποριου δόθηκε διαταγή.

Αντίχισε θροντι του κανονιου σ'όλι τιν πόλι. Η „Αβρόρα“ έδοσε ομοβροντία απο έξι κανόνια. Στο παλάτι πανικος. Σε λίγο κιριέφτηκε το παλάτι κε αρεσταρίστηκε η προσορινη κιθέρνισι.

Σ'αφτο το διάστιμα στο Σμόλνι σινεδρίαζε το δέφτερο Σινέδριο του Σοβητιον. Η νάφτες τις „Αβρόρας“ στίλανε αντιπροσώπους-τους στο σινέδριο. Το θοριχτό έβαλε τον εαφτό-του στι διάθεσι τις νέας εκσυζίας.

Άρχισαν να διαβάζουν το νόμο για τι νέα, εκσυζία — τιν εκσυζία του Σοβητιον. Πρόεδρος του Σοβητιου του λαικον κομιζάρων εκλέχτηκε ο Βλαδίμιρ Ιλιτζ Υλιάνοφ — Λένιν.

---

Διγίθιτε πια ίσαν τα πρώτα νομοθετικα διατάγματα που έβγαλε η Σοβητικη εκσυζία;

## ΣΤΟ 2-ο ΣΙΝΕΔΡΙΟ ΤΟ ΣΟΒΗΤΙΟΝ

Στις 8 του Νιόβρι, στις 9 το βράδι κιρίχτηκε το άνιγμα του 2-ου σινεδριου τον τεπυτάτον τον εργατον, στρατιοτον κε αγροτον.

Ο Βλαδίμιρ Ιλιτζ Λένιν ανέθηκε στο θίμα κε ίπε πως γένικε προλεταρικη επανάστασι.

Ο κόζμος υποδέχτηκε αφτα τα λόγια με ζοιρα χιροχροτίματα κε ζιτοκραβγες.

Ο Βλαδίμιρ Ιλιτς κσίγισε πια σιμασία έχι αφτι ι επανάστασι.

Πρότα απ'όλα ι σιμασία αφτις τις επανάστασις ένκιτε σε τυτό, ότι τι χόρα θα κιβερνυν τα Σοβέτια — τα όργανα τις εκσυσίας τις εργατικισ τάκσις. — Ζίτο τα σοβέτια — κσέςπασε όλι ι ζάλα σε ζιτοκραβγες.

## II

Παρακάτο ο Δένιν ίπε, πως πρέπι αμέσος να σταματίσι ο πόλεμος κε να προταθι σ'όλες τις χόρες πυ πολεμυν δίκει ιρίνι. Αφτι ι ιρίνι πρέπι να γί- νι δίχος να αρπάκσι κανένας κσένα μέρι, δίχος χριματικι πλερομι, δίχος εκ- θιαζμο πάνο στυσ λαυς.

Στι ζάλα χαρούμενες φονες, θόριθος.

— Επι τέλυς θα τελίόσι ο πόλεμος! Πολι στρατιότες κλέανε, τόσο πο- λι ίχανε σινκινιθι.

## III

Κατόπι ο Δένιν άρχισε να διαβάζι το νομοθετικο διάταγμα (τεκρετ) για τι γι. Σ'αφτο το διάταγμα έλεγε, πως ακιρόνυτε αμέσος ι ιδιοχτισία το πο- μέσσικον στι γι, δίχος κανένα εκσαγοραζμο.

— Τέλιόσε ι εκσυσία τον πομέσσικον στι γι! Ζίτο τα σοβέτια! — φόναζαν ι τεπυτάτι.

Παρακάτο το σινέδριο πέρασε στο ζίτιμα για τιν οργάνοσι τις νέας σοβε- τικισ εκσυσίας

Ο Δένιν ίπε, πως ι πλιονοπισφία τον αγροτον στι Ροσία ίπε πια κσεκά- θαρα πως θα πάι με τυς εργάτες. Ι αγρότες εμπιστέθοντε τυς εργάτες. Το κιριότερο ίνε — ι σιμαχία τον εργάτον κε αγροτον. Κανένας εκτρος δε θα μπορέσι να καταβάλι τι χόρα το σοβετιον, ενόσο ιπάρχι αφτικι σιμαχία.

Εροτίσες. Πιός κοιθοδιγύσε τιν προετιμασία τις Οχτοβριανισ επανάστα- σις; Απο πιόνα αποτελόντε τα σοβέτια; Πιανον σιφέροντα ιποστιρίζυν; Πιός εκλέχτικε πρότος πρόεδρος τυ σοβετιυ το λαικον κομισάρων;

Γ. ΑΝΑΤΟΛΙΤΙ.

## I ΧΑΛΚΙΑΔΕΣ

Τα κλιθια τις εφτιχίας

τα φκιάνυμε ειμς,

ι εργάτες τις ζοις.

Νίχτα μέρα,

μέρα νίχτα

στι φοτιά-μας, πυ δε ζβίνι,

στο ακίμιτο καμίνι,

το βαρί-μας το σφίρι,  
εφτιχία, τα κλιδια σου  
τα σφίριλατι.

Στο ατσάλινο καμίνι  
για τι νέα-μας ζοι  
βαρι πέφτι το σφίρι.

Νίχτα μέρα,  
μέρα νίχτα  
τις αλίεσ σε σιντρίμια  
ρίχνι, διόχνι τιν ασκίμια  
το βαρί-μας το σφίρι.  
Κ'εφτιχία τα κλιδιά-σου  
τα σφίριλατι

## ΤΙ ΕΔΟΣΕ Ι ΟΧΤΟΒΡΙΑΝΙ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙ ΣΤΥΣ ΕΡΓΑΤΕΣ ΚΕ ΑΓΡΟΤΕΣ

Ι Οχτοβριανι επανάστασι απελευθέρωσε τυσ εργάτες νε αγρότες απτιν εκσυζία τυ τσάρυ κε τον πομέρσικον. Έδωσε τιν εκσυζία στα χέρια τον εργαζομένον.

Ι Οχτοβριανι επανάστασι έδωσε στυσ εργαζομένους ιρίνι. Προτ'άπόλα τέλιωσε ο πανκλόζμιος πόλεμος. Ι Οχτοβριανι επανάστασι έδωσε τι γι στιν εργαζόμενι αγροτια.

Ι Οχτοβριανι επανάστασι έδωσε στα χέρια τον εργατον τις φάμπρικες, τα εργοστάσια, τα μεταλία.

Ι Οχτοβριανι επανάστασι έδωσε στι γινέχα τα ίδια δικεόματα, όπος κε σταν άντρα.

Ι Οχτοβριανι επανάστασι έδωσε όμια δικεόματα στυσ εργαζομένους όλον τον εθνον πυ ζυν στιν ΕΣΣΔ — κε στυσ τζερκέσους, κε στυσ παρσκήρους — κε σ'όλος τυσ άλος.

Ο ρόσος, ο υκρανος, ο εβρέος, ο πολονος, ο τάταρος, ο αρμένις, ο ρομιος, αν ίνε εργαζόμενι — όλι ίνε εκσίςυ νικοκίρέι τις χόρας-μας.

Ι Οχτοβριανι επανάστασι έδωσε δυλια σ'όλος τυσ εργαζομένους. Μονάχα στι δικί-μας τι χόρα δεν ίπάρχι αεργία.

## ΣΤΙΣ ΧΟΡΕΣ ΤΥ ΚΑΠΙΤΑΛ

Σ'όλεσ τις χόρες, εκσον τιν ΕΣΣΔ, ι εκσυζία βρίσχετε σα χέρια τον καπιταλιστον.

Ι προλετάριι εγόνουντε σε κομμουνιστικα κόματα, για να κάνυν οργανομένο αγόνα ενάντια στυσ καπιταλιστες, για να ρίξυν τιν εκσυζία-τους. Τέτια κόμα-

τα υπάρχον σχεδόν σ'όλα τα κράτι. Στις καπιταλιστικές χώρες καταδιόχουν άγρια τος κομμουνιστες. Μα τος κομμουνιστες δεν τος φοβίζον ύτε ι φιλακες, ύτε ι εκςορίες, ύτε τα θασανιστίρια. Εκςακολυθουν ολοένα κε πιο επίμονα τον αγόνα-τος για τιν απελεφτέροσι τον εργατον κε αγροτον απτο ζιγο τον καπιταλιστον κε για τιν εγκαθίδρισι τις εκςοσίας το Σοβετιον σ'όλο τον κόσμο.

## Ο ΑΡΧΙΓΟΣ ΤΙΣ ΣΟΒΕΤΙΚΙΣ ΧΟΡΑΣ

Το κόμα τον κομμουνιστον — μπολσεβίκον ίνε ο αρχιγος τις σοβετικισ χώρας.

Το κόμα οδιγα τος εργάτες κε τος εργαζόμενους σε καλύτερι ζοι, στο σοσιαλιζμο. Ι καλύτερι εργάτες, ι καλύτερι κολχόζνικι μπένυν στο κομμουνιστικο κόμα.

Το κόμα τον μπολσεβικον ιφίστατε προ πολυ.

Κάθε διο χρόνια ι καλύτερι μπολσεβικι, πυ εκλέγοντε απτο κόμα, μαζέβουντε στα ζινέδρια.

Αφτι βάζουν το πλάνο, πός πρέπι παρακάτο να γίνι ι δουλια, πός να φιαστι παρακάτο ο σοσιαλιζμος.

Κατόπι-τος παι το λενινιστικο κομςομολ, ι νέι λενινιστες — ι πιονέρι κε τα οχτοβρόπυλα.

*Ενιγμα:* Αγωνίζετε για τος εργάτες σ'όλο τον κόσμο· έχι εκατομίρια κε ίνε ένα· τα οχτοβρόπυλα ίνε ενκόνια-τυ, ι κομςομολιστες πεδιά-τυ. Βρέστε γρίγορα πιο ίνε;

*Ερώτισες:* Γιατί εκάροσαν τον πόλεμο ι καπιταλιστες; Πιο κόμα ίταν ενάντια στον πόλεμο, κε πιος καθοδιγύσε αφτι το κόμα. Τί αποτελέζματα ίχε ο πόλεμος στι ζοι τον εργατον κε αγροτον; Σε πιανου μέρας ίσαν ι παπάδες; Πιος ίρθε στιν εκςοσία ίστερα απτο νκρέμιζμα τυ τσάρυ; Πότε κε γιατί πίραν στα χέρια-τος τιν εκςοσία ι εργάτες κε ι αγρότες; Πιος προετίμαζε τιν εκςέγερσι κε τιν καθοδιγύσε; Πια ίσαν τα πρότα νόμοθετικα διατάγματα πυ έβγαλε ι εργατο-αγροτικι κιβέρνησι; Σε πια ακόμη χώρα υπάρχον σοβέτια εκςον τιν ΕΣΣΔ;

## Ο ΚΟΚΙΝΟΣ ΣΤΡΑΤΟΣ

„Για να ιπερασπίζουμε τιν εκςοσία τον εργατον κε αγροτον απτους λιστες, τος πομέσσι-κους κε τος καπιταλιστες, μας χριάζετε δυνατος Κόκινος στρατος“.

(ΛΕΝΙΝ)

Στις 23 τυ Φλεβάρι θάχυμε τι 15-ι επετιρίδα συ Κόκινου στρατυ. Έδο κε 15 χρόνια, όταν απόλες τις μεριες επιτίθονταν ενάντια στι Σοβετικι Ρο-σσία ι ρόσι άσπρι (πομέσσικι, στρατιγι κε καπιταλιστες) μαζί με τος κςένους

καπιταλιστες — βγήκε το διάταγμα για την οργάνωση, το εργατο-αγροτικό Κόκκινο στρατό.

Κάτω απ την καθοδήγηση του μπολσεβίτικου κόμματος, ο Κόκκινος στρατός τσάκισε τους εχθρούς, και τους νίκησε στον εμφύλιο πόλεμο.



Και τώρα στα χρόνια του μεγάλου σοσιαλιστικού χτισίματος, ο Κόκκινος στρατός και ο Κόκκινος στόλος φρυγουν τα σοβιετικά σύνορα και ακύραστα ετιμάζονται για την άμυνα της χώρας-μας.

Υστε μια πιθαμι κσένις γις δε θέλυμε, μα κι απτι δικί-  
μας γι ύτε ένα δάχτυλο δικίς-μας γις δε θα δόσυμε

ΣΤΑΛΙΝ

## Ο ΕΜΦΥΛΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ

Δεκαπέντε χρόνια πέρασαν απο τότε, που οι εργάτες και αγρότες πήραν την εξουσία στα χέρια-τους. Μα οι πομύεσικι και οι καπιταλιστες άρχισαν λισταζμένο πόλεμο ενάντια στην εργατο-αγροτική εξουσία. Για να φέρουν πίσω την εξουσία που χάσανε, για να πάρουν πίσω τη γη, τις φάπρικες και τα εργοστάσια άρχισαν να οργανώνουν παντού άσπρα στρατεύματα. Αφτα τα στρατεύματα αποτελούνταν απο πεδία τον πομύεσικον και κυλάκον, απο ακσιοματικους, γύνκερους· αφτου ίρχονταν και οι παπάδες. Επι κεφαλής στέκονταν στρατιγί. Με βία και απίλες ανάκαζαν τον πλιθισμό να καταταχτεί στα στρατεύματά-τους. Ετσι σχηματίζονταν τ'άσπρα στρατεύματα.

Τους βοιδύσαν οι πομύεσικι κ' οι καπιταλιστες τον άλλον χορον. Τους εφοδιάζαν με όπλα, πολεμοφόδια, χρίματα και στρατεύματα. Με το μέρος-τους ίσαν κ' οι παπάδες, που οργανόσαν άσπρους λόγους ενάντια στην εργατο-αγροτική εξουσία.

## II

Για να υπερασπίσι τι νεαρι σοβητικι δημοκρατία, ι σοβητικι εκςυζία ορ-  
άνωσε τον Κόκινου στρατο κε τον Κόκινου στόλο.

Ι άσπρι κάνανε επίθεσι απ' όλες τις μεριες. Με τιν υποστήριξι τον κςέ-  
ον καπιταλιστον, ι ασπρι στρατιγι αποφάσισαν να θγάλουν απτι μέσι τιν εργα-  
ικι εκςυζία.

Ο τσαρικός νάβαρχος Κολτζακ με τιν υποστήριξι τον τςεχοσλοθάκον  
κατέλαβε τι ςιτοπαρογο Σιδιρία κε πολες πολιτίες πάνω στο Βόλγα κε ετιμά-  
ζονταν να κάνη επίθεσι ςτι Μόσχα.

Μα τα κόκινά στρατέματα ςπάσανε τι στρατια τυ Κολτζακ κε τυφεκίσανε  
τον ίδιο τον Κολτζακ.

Στιν Πετρουπολι πλιζιάζε άλλος στρατιγος — ο Γιουντένιτς.

Ο Κόκινος στρατος τςάκιζε κε τον Γιουντένιτς.

Στο βορα — στο Αρχανκελςκ αποβιδάςτικαν ι ενκλέζι. Μα ο Κόκινος  
στρατος τςάκιζε κ'έδιοξε απο κι τυς ενκλέζυς

Στο νότο ο στρατιγος Ντενίκιν κατέλαβε όλο το Βόριο Κάφκασο, το  
Ντον, τιν Υκράινα. Εδο ίρθαν ςε βοίθιά-τυ κε ι γερμανι.

Με τι βοίθιά-τυς κατεφθίνθηκε για τι Μόσχα ο Ντενίκιν. Μα ι ένδοκσι  
Κόκινι στρατια τον μπουντιόνοφτςον καταςίντριπςε τα στρατέματα τυ Ντενίκιν.

Ο στρατιγος Βράνκελ μάζοκςε τα απομινάρια τον άσπρον στρατεμάτον,  
κατέλαβε τιν Κριμέα κε εδοκίμαςε να ςτερεοθι εκι.

Μα ο Κόκινος στρατος κιρίεπςε τιν Κριμέα κε έρικςε ςτι θάλαςα τα  
στρατέματα τυ Βράνκελ. Ο Βράνκελ, ι στρατιγι κε ι ακςιοματικι πυ μίνανε  
ζοντανι κατέφιγαν πανικόβλιτι ςτα βαπόρια τον κςένον καπιταλιστον πυ ςτέ-  
κονταν ςτο λιμάνι κε φίγανε ςτο εκςοτερικο.

Εκςον αφτο, στο Νότο ο Κόκινος στρατος καταςίντριπςε όλυς τυς άσπρυς  
στρατιγυς κε ςιμορίτες: Κορνίλοφ, Μαμόντοφ, Μαχνο κε άλλυς.

## III

Ο Κόκινος στρατος πολεμύζε για τι δυλια τις επανάςταςις ςτις πιο δί-  
ςκολες ςινθίκες. Ι κόκινι στρατιότες ίςαν τότε άςκιμα οπλιζόμενι, άςκιμα γιμνα-  
ζόμενι, ςιχνα τα όπλα δε φτάνανε, καθος κε τα τρόφιμα. Μα ο Κόκινος στρα-  
τος ίταν δυνατος, γιατι ίκςερε για πιο έργο αγωνιζόταν, γιατι τον καθοδιγύζε  
ςταθερα το κομμυνιςτικο κόμα, κε γιατι ι εργάτες κε αγρότες κςέρανε, ο πόλε-  
μος γίνετε για τιν υπεράςπιςι το ςιφερόντον-τυς. Ολι ι εργαζόμενι μερίδα τυ  
πλιθιζμυ ίταν έμπιςτος βοίθοο τυ Κόκινυ στρατυ. Παντυ οργανόγονταν παρτι-  
ζάνικα τάγματα απο εργάτες, φτοχυς κε μεςέυς κε ςιμπλήροναν τις γραμες τυ  
Κόκινυ στρατυ.

Κ'ετσι χάρις στι σταθερι καθοδίγισι το κόματος στι σιμπίκνοσι τον γρα-  
μον-το ο Κόκινος στρατος θήγικε νικιτις απτο εκλιρο εμφίλιο πόλεμο.

Ο Κόκινος στρατος ίνε ο μοναδικος στρατος στον  
κόζμο, πυ αγωνίζετε για τα σιφέροντα τον εργατον  
κε αγροτον.

Διγιθικε, πό ένικτε ι δίναμι τυ Κόκινου στρατου.

### ΤΙ ΜΥ ΔΙΓΙΘΙΚΕ Ο ΑΔΕΛΦΟΣ-ΜΥ

Σε μας, στο Κυπαν, ι σοβετικι εκσυζία σταθεροπιθήκε όχι με μιας. Κά-  
θε λίγο κε λιγάκι γίνονταν μάχες: μια φορα ενκαθιδρίονταν σοβετικι εκσυζία,  
ίστερα κσανα έρχονταν ι άσπρι.

Ο αδελφός-μου Βασίλις ίταν τότε αρκετα μεγάλος, κι όλα τι θιμάτε καλά.

— Θιμάμε απ' όλες τις μεριες γύρο πυροβολόσαν — μας διγόνταν — κ'εμει  
τρέχαμε κε μαζέβαμε φισίνια. Τόσο σινιδίσαμε, πυ δε φοβύμασταν πια.

Μια μέρα σινέδικε το εκσυζι: στι μια άκρι τις στανίτσας ίσαν ι άσπρι,  
στιν άλι ι μπολσεβικι. Τα κανόνια τον άσπρον ίσαν τοποθετιμένα πίσο απτο  
ελεοτριβίο κε ρίχνανε στο δικό-μας το μέρος τι μια κανονία ίστερα απτιν άλι.

Μια νύχτα κάπιος με κσίπνικε.

— Σικο, Βασίλι, γρίγορα!

Σ κόθικα· κιτάζο ι μάνα-μου δένη τυς μπόγυς.

— Ι άσπρι όλος διόλυ κοντα ίνε· όποσ φένετε θα ίνε ανάνκι να φίγυ-  
με — μυ λει.

Ετσι κε αφιζαμε τιν καλίβα-μας κε όλο το νικοχιριο.

Ι γιαγια έμικε σπιτι.

— Πό να πάγο εγο μαζι-σας. Δεν πιστέδο να με πιράκσυν ι άσπρι τι  
θγένι κι απο μένα — λεί.

Πολιν κερο κριβόμασταν μέσα στους καλαμόνες, πίσο απτο Κυπαν, πινώ-  
σαμε, κριόναμε, υποφέραμε.

Μα νά ίρθε το τάγμα τυ Μποτιόνι κε κατέλαβε τι στανίτσα-μας. Διό-  
κσανε όλος διόλυ τυς άσπρυς.

Γιρίσαμε στο σπιτι — τί να δόμε: το νικοχιριό-μας όλο ριμαγμένο. Ι για-  
για δεν έμικε ζοντανι. Ι γιτόνι διγόνταν προς ι άσπρι σαν γεράκια, ρίχτικαν  
στιν καλίβα-μας. Δίσιακσαν πυ δεν ίμασταν σπιτι κε κσέσπασαν στιν καιμένη  
τι γιαγια—τιν πέθαναν στο κσίλο γρια γινέκα: γιατι γενικε μπολσεβικυς.

Σε λίγο επέστρεψε κι ο πατέρας απτον Κόκينو στρατο. Αρχικε να διε-  
φθετι το νικοχιριο· κε όχι μονάχα το δικό-τυ, μα όλις τις στανίτσας: τον  
εκλέκσανε μέλος τυ στανσοβετιου.



Κε το δρόμο, απόπου μπήκε ο Μπουτιόνι στη στανίτσα-μας, έτσι κε τον ονόμασαν „δρόμος του Μπουτιόνι“

Ροτίστε τους γεροντότερους, πός πέρασε στο μέρος-σας ο εμφίλιος πόλεμος. Παρακαλέστε το δάσκαλο να σας διγίθι για τον Μπουτιόνι κε για τιν πρότι στρατια του ιπικου.

**Πληροφορία:** Το καλοχέρι του 1918 στις στέπες του Σαλσκ οργανώθηκε παρτιζάνικο τάγμα. Επί κεφαλις του τάγματος ήταν ο ς. Μπουτιόνι. Αφτου το τάγμα πολεμούσε ιροικα ενάντια στα άσπρα στρατέματα. Απ' αφτου το τάγμα κε 2 χρόνια φήτροσε ι κσακουσι „Πρότι στρατια του ιπικου“ που βούιδιζε να κατασιντριφτον τελιοτικα ι άσπρι.

## ΣΤΥΣ ΒΑΛΤΥΣ

Τρίτι βδομάδα τόρα το τάγμα-μας κρίβονταν στους βάλτυς, ανάμεσα σε πικνους καλαμόνες. Σε απόστασι τριον χιλιομέτρον απο μας ήταν ι στανίτσα, όπου στέκονταν ι άσπρι. Περιμένανε ενίσχισης, για να μας περικιχλόςουν. Ενο εμς δεν μπορούσαμε να δγόμε απτους καλαμόνες.

Επρεπε με κάθε τρόπο να προμιθεφτόμε τρόφιμα.

Τι νύχτα τυρτυρίζαμε απτου κριο, γιατι δε γίνονταν να ανάψουμε φωτιες.

Σε τέτια κατάστασι μπορούσαμε να βασταχτόμε διο-τρεις το πολι μέρες.

Τι νύχτα ο δικιτις του τάγματος Γοροπτσοφ, παλιος παρτιζάνος, μας μάζοκσε όλος.

— Ασκιμες ιν ι δυλιές-μας, πεδια, ελπίδα καμια κκεδον δεν ιπάρχι.

Οπιος θέλι, ας παι να παραδοθι στους άσπρους. Ι ιπόλιπι πρέπι νάνε έτιμι για όλα. Κι αν θα ίνε ανάνκι, θα πέσυμε όλι στη στερνι μάχι . . . .

Ολι μαζί του απαντίσαμε με βραχνιαζμένες φωνες.

— Ζίτο ι επανάστασι. Ζίτο ι εργατο-αγροτικι εκσυζία.

Ι ςίσκεπει τέλιοσε. Επεςκν να κιμιθον ι παρτιζάνι πάνο στην ιγρι γι Ιταν ι σιρά-μου να σταΐθο κσκοπος.

## II

Διο όρες περίπτου στεκόμυνε κσκοπος. Ακσαφνα μου φάνικε που ακύστικε θόριβος

— Στον τόπο! πιος έρχετε. Θα πυροβολίσο — φόνακσα.

Ακσαφνα βλέπο να βγένουν απτους καλαμόνες διο μικρες κκιες — διο πε δια. Σε πρότι ματια μπορούσε κανις να τους δόσι όχι παραπάνο απο 10 χρόνια.

Τους οδίγισα στον αρχιγο του τάγματος.

— Απο που έρχεστε. Πός σας λένε — ρότιζε ο Γοροπτσοφ.

Ενας απ' αφτος απάντιζε με πσιλι φωνι.

— Αλέκσι κε Μίτια.

— Τί γιρέθετε στους βάλτυς; — κσακολυθόςε τις ερώτικές-του ο Γοροπτσοφ.

- Θέλουμε να βοιθίζουμε τος κόκινους.
- Κε με τί μπορίτε να μας βοιθίζετε;
- Προ ολίγυ ακύσαμε, πως ι ακσιωματικι στι στανίτσα λέγανε: „με τιν πίνα θα καταβάλουμε τος κόκινους, κ' ιστερότερα σαν ορτίκια θα τος σκοτόζουμε“.
- Διπον; — . . .
- Το λιπον εγο με το Μίτια ιρθαμε να σας το πύμε. Ι πατέρες-μας έχυν πσομι κε πάχος, σας φέρουμε. Κι ακόμα μπορούμε να κλέψουμε φισίνκια απτους ασπρους κε να σας φέρουμε.

### III

Δεν κσέραμε τί να κάνουμε μαζί-τους. Μπορούσανε βέβεια κε να λένε πσέματα. Αν τος αφίζουμε θα κιτάκουν όλα κε θα παν να τα διγιθουν στους άσπρους. Μπορι όμως να λένε κε τιν αλίδια. Κσιπαστίκαμε πολι όταν ο Γοροπ-τσοφ, αφυ σκέφτικε λίγο, ίπε:

— Καλα, πιγένετε. Μονάχα διμιθίτε, πεδια, αν μας προδίνετε, πρέπει να κσέρετε πως προδίνετε. Εκίνος που για 'σας, για τος εργάτες κε τυ; αγρό-τες πολεμον.

Ο Αλέκσις κι ο Μίτιας εκσαφανίστικαν μέσα στους καλαμόνες.

### IV

Ατελίоти ι μέρα.

Κσανα κόντεβε ι νίχτα. Αφτιν τι φορα δεν ίχαμε ύτε ένα κοματάκι πσομι. Πλαγιάζαμε στους καλαμόνες ριοπιλι. Ακσαφνα ακύστικε θόριβος ανάμεσα στους καλαμόνες:

— Πιος ίνε;

— Ο Αλέκσις κι ο Μίτιας.

Μας φέρανε ένα σακι πσομι κε κάμποσα κομάτια πάχος. Για πρότι φορα ίστερα απο κάμποσες βδομάδες φάγανε χορταστικα ι παρτιζάνι κε εφθιμίσανε κσανα.

Ο Μίτιας κε ο Αλέκσις έφιγαν κε ιποςκέθικαν να κσαναρθουν. Κσανα φέρανε πσομι κε πάχος. Εκσον αφτο, κυβάλεσαν κε τρακόσια φισίνκια. Τιν ακό-λυθ' νίχτα φέρανε άλα πεντακόσια. Ετσι κσακολυθύσε κάμποσες μέρες. Μας κυθαλύσαν πσομι, πάχος, φισίνκια. Ο Μίτιας κι ο Αλέκσις γένικαν ι αγαπιμέ νι φίλι τυ τάγματός-μας. Τος καρτερούσαμε κάθε θράδι, κιαν τιχον άργιζαν, λίγο, αρχίζαμε να ανισιχόμε.

### V

Τιν εβδόμι νίχτα ίρθε μονάχος ο Αλέκσις, δίχος καπέλο, το σόμα-τυ γιομάτο μαβρα ριμάδια σαν απο χτιπίματα.

— Ο Μίτιας πύ ίνε;

Ο Αλέκσις απάντισε με μιξι φονι:

— Τον πιάσανε ι άσπρι. Κε μένα θα μέπιαναν, μα πρόκανα κ' έφίγα.

Κειλισαν το Μίτχα τον πέθαναν στο κείλο . . .

Ι παρτιζάνι κατέβασαν τα καπέλα τυς. Πολιν κερο στέκονταν ριοπιλι.

Ο Αλέκσις ρκυπίζοντας το έμα απτο κεφάλι-τυ, έλεγε στο Γοροπτσοφ:

— Κερος ίνε τόρα να τυς χιπιτίσετε. Εγο θα ρασ οδιγίσο. Κεέρο όλα τα μονοπάτια εδο γίρο.

Ο Αλέκσις εβεβέονε ποσ στιν άκρι τις ρτανίτσας ρτέκοντε μονάχα διο πολιβόλα, κε λοντα ρ' αφτα το όλο πέντε αξιοματικι. Εφκολα μπορι να τυς χιπιτίσι κανένας κε να καταλάβι τα πολιβόλα.

Ο Γοροπτσοφ έδοσε διαταγι:

— Εμπρος!

## VI

Ο Αλέκσις οδιγύσε το τάγμα τον παρτιζάνον πάνω ρε ρτενα μονοπάτια. Τα καλάμια τρυνκράνιζαν τα πρόρσοπά-μας: τα πόδια-μας βυτύσαν ρτις λάσπερ. Κάθε λίγο κε λιγάκι ρκοντάφταμε ρε πέτρες, ρε βόλυρ. Ο Αλέκσις πίγευε μπρορτα. Ιστερα απο μια όρα, δίχνονταρ ρτο ρκοτάδι ίπε: ι παρτιζάνι μπίκαν ρτι ρτανίτσα. Ι άσπρι δεν περιμέναν τιν επίθερι. Πέτακσαν τα πολιβόλα κε όπου φίγι-φίγι. Μαρ μίνανε πέντε κανόνια, δέκα πολιβόλα, πολα φισίνκια, εκατο άλογα.

Γιορτάζαμε τι νίκι πυ κερδίσαμε ενάντια ρτυρ άσπρυρ. Οργανόρσαμε παράτακσι. Καθίρσαμε τον Αλέκσι καβάλα πάνω ρένα άλογο, πλάγι ρτον δικιτι τυ τάγματορ.

Το πρόρσοπο τυ Αλέκσι έρτραφτε. Ο Γοροπτσοφ αποτάθικε ρε μαρ κε ίπε:

— Αν δεν ίταν ο Αλέκσιρ, ορ τα τόρα θα καθόμαρταν μέρα ρτυρ καλαμόνερ. Ζίτο ο παρτιζάνορ Αλέκσιρ!

— Υρα! κρεφόνιρσαν όλι γίρο.

## I ΔΙΚΙ-ΜΑΡ ΕΡΧΟΝΤΕ

ρ' ένα ρορο ρτανίτρερ τυ Κυπαν, καθορ κε ρτι ρτανίτσα πυ ζύρε ο Βάριαρ, ολοένα κε πιο πολι διαδίνονταν φίμερ για τυρ μπολρρεβίκυρ πυ προχορρύσαν. Δογιρ-λογιον ιρτορίερ λέγαυε για τυρ μπολρρεβίκυρ. Ι φτοχολογια κε όλι πυ ζύσαν με τον κόπδ-τυρ, περιμέναν με ανιπομονιρία τυρ μπολρρεβίκυρ. Κεέρανε πορ ι μπολρρεβίκι ιπεραρπίζυνε τα ριφέροντα τον εργαζομένον. Ενο ι αταμάνι, ι παπάδερ, ι έμπορι, ι πομέρρικι κε ι κυλάκι διέδιναν τιρ πιο απίρρτεφτερ φίμερ για τυρ μπολρρεβίκυρ, λέγαυε πορ κάνυν καθε ίδυρ θιριοδίερ. Απ' όλυρ πιο πολι διέδινε τέτιερ πρεφτιερ ο παπαρ.

— Μι πιστέθετε τυ: μπολσεβίκυ: — έλεγε —. Ι μπολσεβίκι ίνε άθει, καχύργι, σκοτόνυν τα πεδια κε τυς γέρυς, κένε τις εκλιςιες, λιστέβυν όλυς κε όλα, κάνυν ασκιμιες. Ι μπολσεβίκι ίνε πανύκλα, τιμορία, πυ μας έστιλε ο θεος για τις αμαρτίες-μας.

Αναστατόθικαν όλι πυ καλοζύσαν, πυ κιμόνταν στα μαλακα. Μα ι φτοχολογια χερότανε.

Πειθίριζαν ο ένας στον άλο:

— Ερχοντε έρχοντε ι διαφεντεφτές-μας, ι σταβραιτί-μας. Θα ζίζουμε κε μις τόρα, σαν άνθρωπι φτάνι πυ καθόντυσαν τόσο κερο στο ζβέρκο-μας ι λογισ λογιον χαραμοφάγιδες.

## II

Ολοένα κε πιο πολι ρισπιρόνονταν ι φτοχολογια.

Επι κεφαλής-τις στάθικε ο Ιλιάς Γλύςσιν.

Μια μέρα, προς το βράδι, μάζοκσε ο Γλύςσιν όλυς τυς έμπιςτυς αγρότας.

— Κσέρατε τί τρέχι — ίπε — ι δικί-μας ίνε πια κοντα. Ενα τάγμα βγήκε απτο Τερριυκ, άλο απτι Βαρενικόφσκαγια. Μετα διο-τρις το πολι μέρες θά'νε εδο. Ενα σορο στανίτζες κατέλαβαν πια ι δικί-μας, ετιμαςτίτε. Ολα ίνε εντάκσι;

— Ολα ρί τροφε Γλύςσιν — τυ απάντισαν —. Αμχ θα δοθι το ρίνθ:μι όλι θα παρυσιαστούμε σαν ένας άνθρωπος.

— Στίλατε ανθρόπυς για ρίνδεσι με τυς δικύς-μας;

— Χτες τι νίχτα φίγανε διο.

## III

Επιτέλυς διαδόθικε σαν αστραπι ι ίδισι, πως ι μπολσεβίκι πλιςίσαν. Στι στανίτζα αναστατόθικαν ι βαστούμενι.

Ι αρχες μαζόχτικαν κοντα στι διίκισι τις στανίτζας. Πιάνανε με τι βία τα πρότα αμάκσια πυ περνύσαν, κάθιζαν πάνο τυς ανθρόπυς πυ πιάνανε με τι βία, χόνανε στα χέρια-τυς φτιάρια κε τυς στέλνανε να ρκίβυν προχόματα ενάντια στυς μπολσεβίκυς.

Ι φτοχολογια, πυ οργάνοσε ο Γλύςσιν, έσκαβαν κε έβγαζαν απτι γι τα κριμένα τυφέκια, έδεναν στι μέσι-τυς ρακύλες με φισίνκια κε απτυς στενυς δρόμυς κε τυς φράχτες πίγεταν στο νεκροταφίο, στιν άκρι τις στανίτζας.

Απο κερο ρε κερο ακύονταν κανονιες κε πιροβολιζμι τυφεκιον.

— Κερος πια — ίπε ο Γλύςσιν στυς ριντρόφυς-τυ πυ μαζόχτικαν — μαρς απο πίσο μυ.

Καμια εκσινταρια οπλιζμένι ανθροπι κρεκίνισαν τραβόντα; ανάμεσα απτυς απόμακρυς δρόμυς τις στανίτζας.

Ανάμεσα απτους φράχτες κίταζαν ίπόπια πρόσωπα.

Κάποιος έδωσε ίδις τον αταμάνο.

— Κίριε αταμάνε, πός γίνετε; Κοντα στι στανίτσα ίνε μπολσεβέικιο τάγμα  
σε ρις τίποτε δεν κάνετε.

— Τί τάγμα;

Ρίχτικαν σε καταδιόξί-τυ καθαλαρεί, μα ο Γλόςσιν έκανε πια το γίρο  
ρις στανίτσας κε πίγενε στα νότα τον προχομάτον τον άσπρον.

Άλοςτε τα προχόματα ίσαν πια άδι. Άμα πλίσίασαν ι μπολσεβέικι, ι άσ-  
πρι πυ καθόντανε στα προχόματα, πέτακσαν τα όπλα κε τόςτριπσαν άλος στο  
τάθμο, όπου στέκονταν ίπ'ατμο έτιμο για τιν ίποχόρισι τρένο, άλος στι στα-  
νίτσα. Πετόςαν βιαστικά απτις τρέπες-τους τα φισίνκια, για να μι μίνον χνά-  
ρια ότι έκαναν ένοπλι αντίστασι.

Άπτο χτίριο τις δίκις τις στανίτσας έφιγε ο αταμάνος, πίδισε γρίγορα  
στά'λογο, κε εριγε με το βοιθό-τυ απτι στανίτσα . . .

Ίστερα απο μια όρα πάνω στο χτίριο τις δίκις τις στανίτσας κιμάτιζε  
κι κόκινι ριμέα.

## ΠΑΡΑΚΛΙΣΙ

(Στα χρόνια τυ εμφίλιυ πολέμυ)

Όταν μπίκε στο χοριο ο ριναγματάρχις Όρλοφ προσκάλεσε τον ανότε-  
ρο ακσιωματιχο.

— Στι στιγμή διατάκστε να μαζοχι όλο το χοριο στιν πλατία. Ίδοπιί-  
στε το λαο, πος τόρα θα γίρι παράκλιςι για τι νίκι πυ κερδίθηκε.

Ο ριναγματάρχις κατέλισε στο σχολιο. Ι ακσιωματικι κατέλαβαν όλες τις  
παράδοσες κε τιν κατικία τις δασκάλας.

Όλο σχεδον το χοριο μαζόχτικε στιν πλατία: γινέκες, πεδια, γέρι, γρις,  
ελικιομένοι κε νεολέα.

Ι υσάρι περικίκλοςαν τιν πλατία, έφρακσαν τιν έκσοδο με πολιβόλα. Χτι-  
πτόςαν ι καμπάνες, ακούνταν πσαλμοδιες, ο παπας σταβροκοπιούνταν με ζιλο  
κιόνοντας τα μάτια στον υρανο.

Ο κόζμος φοβιζμένος στέκονταν στιν πλατία. Σα θραχνας πατύσε κάτι στα  
επίθια όλον — ζάν πος κάτι καχο τυς περίμενε.

Ο ριναγματάρχις, ακυμπόντας στο κσίφος-τυ έμενε γονατιστος όλο σχεδον  
τον κερο τις παράκλιςις. Δε μνίσκανε πίσο κ' ι ακσιωματικι. Όλι-τους φορεμένοι  
τα στρατιοτικά-τους, με μαλαματένιες κε αιμένες επολέτες.

## II

Ίστερα απτιν παράκλιςι ο ριναγματάρχις εκατσε στο αμάκσι-τυ.

— Αχύτε χοριάτες! Πολιν κερο δε θα μιλήσο μαζί-ας. Κσέρετε καλά πως εγο πιστά δυλέθο τιν πατρίδα κε ίμε εχτρος τον μπολσεβεθικον. Κσέρο ποσ ανάμετακσί-σας ίνε πολι μπολσεβεθίκι. Κε με κίνυς ακριβος κσέφτομε τόρα να κσοφλίσο τυς λογαριαζμός μυ.

Τα πρόσωπα όλον συφρόσανε. Ι άνθρωπι υποχόρισαν προς τα πίσο. Ι πλατία πάγοσε.

— Τί φοβάστε παλιάνθρωπι; — ύρλιακσε ο Ορλοφ ε'όλο το πλίθος — όπος φένετε ι κινιδισί-σας δεν ίνε καθαρι. Στα γόνατα! Ολι στα γόνατα! Στιστιγμί

Το πολίχρομο πλίθος το γινεχον, τον πεδιον κε τον αντρον κινέφιασε με κλάματα κε αναστεναγμός έπεσε στα γόνατα.

— Ομολογίστε πι απο σας ίνε μπολσεβεθίκι; Πι απο σας θοιθύσαν τυς κόκινυς; Πι τυς κίμπαθαν;

Το πλίθος κιοπα.

### III

Ο κσιλος παπας τυ χοριυ Κιπαρίκσοφ, κσίνκοντας με το χέρι το σταβρο το κτίθος-τυ ζίγοσε τον Ορλοφ:

— Τόρα θα σας τυς δίκσο όλυς, κίριε κινταγματάρχι. Να τι όλε εδο ίνε γραμένι.

Ο παπας έβγαλε απτιν τσέπι τυ ράκυ-τυ μακρυλο φίλο χαρτιυ.

Το πλίθος έγισε θαρια κτι γι.

— Ιβανοφ . . . Νεπομνιακσιχ . . . Σταροτόποφ . . . Πετρένκο . . .

Πολιν κερο διάβαζε ο παπας, κε κσιγόςε σε τι έφτεε ο καθένας.

— Αρεστάρανε αμέσοσ όλυς πυ υποδίκσε ο παπας. Ολι ι πλατία ανκομαχόςε.

Ο μπακάλις Ζοκιν πλισίασε το κινταγματάρχι.

— Κίριε κινταγματάρχι, επιτρέπστε να σας αναφέρο — κε δίχοσ να περιμένι απάντιςι, ίπε γρίγορα-γρίγορα:

— Ο παπας κσέχασε να κσιμιόσι άλυς τέσερις μπολσεβεθικυς, τον Πάσοφ, Στεπάνσοφ, Γάλκιν κε Τζερνοφ.

Αμέσοσ πιάσανε κι αφτυς τυς τέσερις.

Τριγίρίσανε τυς αρεσταριζμένυς με κινοδιά κε τυς κυθάλεσαν.

Το πλίθος έμινε καρφομένο στον τόπο-τυ. Μονάχα ι κινέκεσ αναστέναζαν, δίχοσ να σταματίσυν. Ι άντρες κιοπόσαν κσίνκοντας τα δόντια. Ι νεολέα έκσφινκε τις γροθιεσ, δάνκανε τα χίλι . . .

Κε ι καμπάνες όλο θαρόςαν.

---

**Γίμναζμα:** Εκκακριθόςτε, σε πιανυ μέρος ίταν ο παπας, ο έμποροσ κε κυλάχοσ τις κτανίτσας-σας τον κερο τυ εμφίλιυ πολέμου.

## Ο ΣΙΝΤΡΟΦΟΣ ΚΛΙΜ

(απτι ζοι τυ Κ. Ε. Βοροσσίλοφ)

¶ πόλι Λυγανσκ θρισκόταν στα χέρια τον άσπρον.  
Κάποτε τις θραδιες παρέες-παρέες μαζεβόντανε ι εργάτες.



Άλος έλεγε πως ι κόκινι ίνε μακρια, άλος έλεγε πως κοντα.

Στο τέλος τυς έφερε σοστι ίδισι ένας εχμάλοτος κόαινος στρατιότις, πυ ίχε  
φίγι απτι σινοδιά τον άσπρον.

— Ι δικί-μας δει ίνε μακρια. Εμιας ιμαστε ι βοροσσίλοφτσι. Ο δικιτίς-  
μας ίνε ο Βοροσσίλοφ.

Ι εργίτες ροτίκανε με δικισιτία:

— Πιος Βοροσσίλοφ; Μίπος ο δικός-μας; Μίπος τον ονομαζυν Κλιμ;

— Κλιμ Εφρέμιτς!

— Εκίνος ίνε!

Κε πριθιριστα μεταδίδουν απο μπάνκο σε μπάνκο:

— Ο Κλιμ . . . ίνε κοντα με το στρατο τυ, εμιας με τον Πέτρο πά-  
με άβριο . . .

— Χτες φίγανε ι πελεκιτες . . .

— Σίμερα φέβγυν οχτο απτο τονεφτικο σινεργίο.

Στο σταθμο Κρεμεντζυκ στεχονταν ένα τρένο. Κάθε μέρα κάμποσες  
δεκάδες άνθρωπι πίγεταν στον αρχιγο, στο σίντροφο Βοροσσίλοφ, κε τον  
παρακαλούσαν:

— Σίντροφε Βοροσσίλοφ, κάτι κάντε κε βάλτε-με σε κάπιο λόχο.

Ο Βοροσσίλοφ έσφινκε βιαστικα τα χέρια-τυς, ροτύσε για το γνωστο εργο-

στάσιο, κε διόριζε τος φίλους—εργάτες κε διάφορα τμήματα.

## II.

Πολι μακρια απλόθικε το ζεντόνι τις χιονοςκεπαζμένις πεδιάδας τυ Ντον. Κοντα στο Ροστοφ, στο Πατάισκ, ίνε ι άσπρι.

Κοντα στο Πατάισκ απλόνονταν ι απέραντι βάλτι τυ Ντον. Αν εκόνταπσε τ'άλογο — πάι, χάθικε ο αγωνιστις — δε μπορις να τονε βγάλις απτο βάλτο.

Ι στρατια τυ ιπικυ δοκιμάζι να κσανίκει κατεφθίαν δρόμο στο Πατάισκ. Να κιριέπει αφτο το φυσικο κάστρο. Μα κατεφθίαν δε μπορι κανις να πάι, ύτε κεζι ύτε καθάλα.

Τότε τα κόκκινα τμήματα τυ ιπικυ περνουν στ' αντικρινο μέρος μέσον τυ Ντον.

Σε ένα πίχι στρόμα ο πάγος κκεπαζι το νερο πυ κιλίετε στι θάλασα.

Κυβαλυν πάνο απτο Ντον τα κανόνια. Ι άσπρι ρίχουν χαλάζι τος πιροβολιζμος πάνο-τους, πετυν στον αέρα τον πάγο. Πέφτυν μερικι πολεμιστες μα πίσο-τους έρχοντε άλι.

Πάνο κε ψαρι άλογο τρέχι στι μάχι ο Βοροσσίλοφ. Τα βόλια πέφτυν σα βροχι. Σαν αστραπι πετα πάνο απτο Ντον προς τα εμπρος.

Κι άκσαφνα μπροστα στα μάτια χιλιάδον πολεμιστάδον ο Βοροσσίλοφ μαζι με τ'άλογο εκσαφανίζετε κάτω απτο νερο.... Τ'άλογο ίρθε πάνο....

Στι στιγμα δεκάδες πολεμιστάδες βρέθικαν στο νερο απσιφόντας το χαλάζι τον πιροβολιζμον.

Νά κι ο Βοροσσίλοφ... χιλιάδες χέρια απλόνοντε σ' αφτον.

Τον γλίτοσαν κι άρχισαν να χορατέβουν.

— Κλιμ Εφρέμιτς..... κάλο λυτρο!

Χαμογελα αφτος, κε τα δόντια χτιπύνε τ'όνα στ'άλο απτο κριο. Το νερο παγομένο...

— Εφχαριστο . . . Κάπος θα τα καταφέρο μόνος-μου... εσις προχορίστε... κκεράνετε τα ρύχα-σας. . . . ος το λεμο βραχίκατε. Πίδι:αν ι πολεμιστάδες στ'άλογά-τους κε σαν αστραπι πετύσαν να φτάσουν τα τμήματά-τους.

Τόρα ο Κ. Ε. Βοροσσίλοφ ίνε λαικος κομισάρος το στρατιοτικον κε ναφτικον κε πρόεδρος τυ Επαναστατικο-Στρατιοτικυ Σοβετιυ τις ΕΣΣΔ.

## Ο ΜΠΟΛΣΣΕΒΙΚΙΚΟΣ ΑΡΧΙΓΟΣ.

Ι άσπρι κατέλαβαν όλο το ζιτοπαραγογο νότο κε πλισίασαν στο Τσαρίτσιν. Ι πρόιν ακσιοματικι, πυ ζύσαν στο Τσαρίτσιν, πρόδοσαν τον Κόκκινο στρατο κε βοιθύσαν τος άσπρους. Κε το Τσαρίτσιν ίταν πολι στυδέο σιμίο για όλον τον Κόκκινο στρατο.



Το κόμμα τον μπολσεβίκον έστειλε αφτου το σιν. Στάλιν. Ο σιν. Στάλιν αρέσταρε τυς προδότες, μάζοκσε τυς μπολσεβίκους κε οργάνωσε τι δουλια έτσι, τυ γρίγορα τσακίστικαν ι άσπρι.



— Μπολσεβίκικος αρχηγος, λέγανε ι εργάτες τυ Τσαρίτσιν. Τόρα αφτι περιφανέβοντε πυ ι πόλι-τυς ονομάζετε Σταλινγρατ.

### ΤΟ ΠΕΡΕΚΟΠ

Πόσους άσπρους στρατιγους τιάκιζε ο Κόκινος στρατος τον κερο τυ εμφίλιου πολέμου.

Ο τελεφτέος άσπρος στρατιγος — ο βαρόνος Βράνκελ υποχόρισε με τα στρατέματά-τυ στην Κριμέα.

Ι Κριμέα περιδρέχετε απ' όλες τις μεριες απτι Μάβρι θάλασα. Μονάχα μια στενη λορίδα γις ενόνι την Κριμέα με την κσιρα. Αφτι ι λυρίδα ονομάζετε ισθμος τυ Περεκοπ.

Αμα ίρθε στην Κριμέα ο Βράνκελ, οχιρόθηκε καλά αφτου πέρα. Εκατοντάδες τεράστια κανόνια φρυύσαν τον ισθμο. Αν πλισίαζαν λίγο στον ισθμο ι κόκινι στρατιότες, θα τυς ζάροναν όλυς τα κανόνια ος τον τελεφτεο.

Χέρετε ο Βράνκελ, χέροντε ι ακσιωματικί-τυ. Ι κόκινι δεν θα τα καταφέρουν νάρθουν εδο.

Μα ο κόκινος στρατος ίχε αρχιγο το σίντροφο Φρόνζε. Δεί ο Φρόνζε στους κόκινους στρατιότες:

— Πρέπι με κάθε τρόπο να καταλάβουμε την Κριμέα. Ο Βράνκελ κε τα στρατέματά-τυ πρέπι να τσακιστυν.

Χάρικαν ι κόκινι στρατιότες γιαφτι τι διαταγι κε κσεκίνισαν τι νίχτα για τα οχιρόματα τυ Περεκοπ. Μα δεν πίγαν απτιν κσιρα, όπυ σε κάθε βίμα

τους καρτερούσαν τα εχθρικά βόλια. Χίθηκαν ως το στήθος στο νερό και προχόριζαν ανάμεσα απτι ριχι λίμνη Σίβας.

Αφτο δεν το περιμένανε ι άσπρι· δεν το χορούσε το μιαλό-τους, πως μπορούν ι κόκινι να τολμίζουν να αναλάβουν μια τέτια ιροικια δουλια.

Αμα ιδαν ι άσπρι πως ι κόκινι προχορουν ως το λεμο στο νερο, άρχισαν να φοτίζυν με ρακέτες το νερο και άνικσαν φοτια πάνο-τους απτα κανόνια.

Ι κόκινι δεν τρώμαχσαν. Με ζιτοκραβγες „υρα“ βγίκαν απτο νερο, ρίχτικαν σα λιοντάρια πάνο στα βρανκελικά στρατέματα και τα κατασιντρίπσανε.

Ο Βράνκελ μόλις πρόκανε να κάτσει στο βαπόρι και να φύγι στο εκσοτερικο.

Κ' έτσι ι κόκινι πέραν τιν Κριμέα—το τελεφτέο στίριγμα τον άσπρον.

Πολι κόκινι πέρανε στο Περεκοπ, μα ι εργαζόμενι τις χόρας-μας δε θα κσεχάσουν ποτε τους ιρούς-τους.

---

Βρέστε στο χάρτι το Περεκοπ.

Ονομάστε τους ιρούς του Περεκοπ.

## Ο ΕΜΦΙΛΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ ΣΤΑ ΜΕΡΗ ΤΩΝ ΟΡΙΝΩΝ ΛΑΩΝ

Ιστερα απτιν Οχτοβριανι επανάστασι ι εργαζόμενι ορινι αποφασιστικα πήγαν με το μέρος τις σοβετικισ εκσοσίας. Σχιματίστικαν διο αδιάλαχτα στρατόπεδα: Ι επαναστατικι ορινι φτοχολογια και το ροσικο προλεταριάτο απτι μια μερια, και απτιν άλι μερια ι πρίνκιπες, ι τβοριάνι, ι ορινι και ρόσι πομέσσικι, ι μολάδες, ι κυλάκι, ι ακσιοματικι.

Καθοδιγίτις του αγόνα ήταν το προλεταριάτο — το ορινο και το ροσικο.

Ι ορινι μπυρζουαζία και ι τβοριάνι πέραν όλα τα μέτρα για να διαφιλάκουν τιν εκσοσία-τους και τα πλύτι-τους και να πνίκουν τιν επανάστασι.

Μα ι εργαζόμενι ορινι σχιμάτιζαν κόκινια παρτιζάνικα τάγματα και μαζί με τους ρόσους αγωνίζονταν ιροικα ενάντια στους άσπρους.

## Ο ΤΣΟΠΑΝΙΣ ΑΓΙΥΠ

(Στις μέρες του εμφίλιου πολέμου)

Ιρθε στα βουνα ι σοβετικι εκσοσία. Ι πλύσι κρίψανε τα κινζζάλια και τα σπαθιά-τους. Τα κρίψανε για να τα βγάλουν κσανα απτα θικάρια-τους ενάντια στι φτοχολογια.

Ι μολάδες κάνανε αγιτάτσια ενάντια στι σοβετικι εκσοσία, μαζέβανε γίρο-τους σπίρες σιμοριτον.

Κσιμέροζε μια ολοκάθαρι καλοκερινι μέρα. Ο τζοπάνις Αγιυπ, 14 χρονο πεδι, έδιοχνε το κοπάδι-του. Τα περισσότερα πρόβατα άνίκανε στους κυλάκους, που νικιάσανε τον ορφανο Αγιυπ για τζοπάνι.

Ο πατέρας και ο αδελφος του Αγιυπ σχοτόδιχαν πολεμόντας τους άσπρους στα 1918 και το πεδι ζύσε στιν αρχι κοντα σε ρόσους, σε μια στανίτσα.

Ο κυλάκος Αχμετ κσεγέλασε τον Αγιωπ με ιπόσκεσες κε τον έφερε στο αυλ. Εκι τον έβαλε να βόσκι τα πρόβατα.

Σιχνα έκλεε ο Αγιωπ απτα χτιπίματα. Οταν ήταν λιπιμένος, ανέβενε στο βουνο κι απο κι κίταζε τιν πεδιάδα, όπου χάθικαν ι δικί-τυ.

## II

Με τραγύδια μπίκε ένα τμίμα ιπικυ στο αυλ. Ι γινέκες κε τα πεδια πάνω απτις ίσιες στέγες σεργιάνιζαν τος „υρόςος“.

Σ' ένα μέρος τυ αυλ σταματίσανε. Κσεπέζεψαν. Σε λίγο άναψε ι κόχνια τις εκστρατίας κε δεν πέρασε πολισ κερως ήταν έτιμο το μπορς, πυ διαμιράκσανε στους κόκινους στρατιότες.

Ίταν ι όρα 12 το μεσιμέρι. Ανιπόφορι ζέστι. Τάλογα στέκονταν κάτω σε ιπόστεγα, ι άνθρωπι κρίθονταν στις ριες το σπιτιον.

Στις 4 έπρεπε να κσεκινίσι το τμίμα, για να πάι να ενοθι με το σίν-ταγμά-τυ. Τα πεδια γρίγορα γνωρίστικαν με τος κόκινους στρατιότες: τος κυθαλύσαν νερο, τος βοιθύσαν να λύζον τάλογά-τους κε έφθιμα ροχανίζανε τι ζάχαρι πυ τος έδοςαν ι κόκινι στρατιότες. Με πιότερο ζίλο βοιθύσε τος κόκινους στρατιότες ο Αγιωπ.

Στις 4 κσεκίνισαν ι κόκινι στρατιότες.

## III

Στιν κλισύρα, πίσω απτο τρίτο βουνο μαζόχτικε μια ομάδα καθλαρεί ος 150 άνθρωπι.

Ο Αχμετ-πεις έλεγε:

— Κανένας δε θα δίχσι τος κόκινους στρατιότες άλο όρόμο. Δίχος άλο θα περάσουν απ' αφτι τιν κλισύρα.

Άς κριφτόμε εδο, κε κανένας απ' αφτυ; δε θα περάσι ζοντανος. Πιάστε τις θέτες-ζας!

— Στο όνομα τυ αλαχ — πρόστεσε ο μολας.

Ίστερα απο δέκα λεφτα ι κλισύρα φένονταν αδιανι. Ι σιμορίτες κρίφτικαν στις διο μεριες τις κλισύρας με τα τυφέκια έτιμα.

Το τμίμα τυ ιπικυ ήταν πια κοντα στην κλισύρα. Άκσαφνα πιδα απτους βράχος ο Αγιωπ. Τιχέα δίχος να τονε διακρίνουν, ανακάλιτσε τιν ενέδρα το σιμοριτον.

— Σίντροφε... κομαντιρ!—λέι μυσκεμένος απτον ιδροτα. — Εκι δε γίνετε... Εκι ίνε ο Αχμετ-πεις, εκι ίνε σιμορίτες.... Πολι άνθρωπι. . . Ο Αχμετ-μπεις εκότοσε τον πατέρα... τον αδελφο... Κε ζένα θέλι να σχοτόσι.... Εκι δε γίνετε.

Κατέβικε απ' τάλογό-τυ ο δικιτις κε μιλούσε σιγα για κάτι-τι με τον Αγιωπ. Ίστερα το τμίμα άλακσε διέφθινσι κε τράδικσε σε άλο μέρος.

## VI

Ο Αχμετ-πεις με ανιπομονισία σφίνκι τιν καραμπίνα-το.

— Γιατι δε φέροντε τόσο κερο;—σκέφτετε.

Ακσαφνα άκυσε πίσο-το τρίκσιμο πολιβόλον.

— Στ' άλογα! — αντίχισε ι προσταγί-το.

Μα ίτανε πια αργα. Ι κλισύρα ίταν περικικλομένη απτος κόκινος στρατιότες.

Βρόντισαν κε αντιλάλισαν μέσα στι στενι κλισύρα ι πιροβολιζμι. Ιστερα απο ίκοσι λεφτα ι ζιμορίτες παραδόθηκαν.

Ο Αγιωπ εκσεδικίθηκε τον πλόσιο μπέι για τι ροβετικι εκσυσία, κε για τον πατέρα κε αδελφό-το.

### Ο ΓΙΑΝΙΣ Ο ΚΣΕΝΟΔΥΛΕΦΤΙΣ

Κςενοδυλεφτις στο χοριό-μου. Στο χοριο διλαδι, πυ γενίθικα, εκι στα περίχορα τις Τραπεζόντας. Δύλεθα χιμόνα - καλοκέρι στο χόμα τυ κηρ-Γιόργι, τυ αφέντι, πυ ζύσε σтин κάτω πόλι κι ανέβενε στο χοριο κάθε σαβατόδραδο για να δόσι νέες διαταγες στον επιστάτι-το κε να « ρίξει μια ματια » στο χτίμα-το.

Κςενοδυλεφτις εγο κ' ι γινέκα-μου στο χτίμα τυ κηρ-Γιόργι. Σκάδαμε τι γι, κλαδέθαμε τάρμπελια, βοτανίζαμε το καλαμπόκι, το λαχανόκιπο, περιπιώμαστε τις αγελάδες-το. Τα διό-μας μεγαλύτερα αγόρια — δόδεκα χρονον ίταν το μεγαλύτερο — κρατόσαν ολιμερις σιντροφια τις αγελάδες τυ αφέντι. Τις προσέχανε να μι μπύνε στα σπαρτα κε να μι μπερδέδυντε στο θάμνον τα χαμοκλάδια.

Ζοι σικιλίσια ι ζοι τυ κςενοδυλεφτι. Πςομι δε χορτένις, τυ ίπνου τι νοστιμάδα δεν τι χέρεσε, τις φίσις τιν ομορφια δεν τι γνωρίζις. Ιρθαν ίστερα κε τα μάθρα χρόνια τυ πολέμου. Στρατιότις, φιγόςτρατος, κςανα στρατιότις, κςανα φιγόςτρατος. Φιλακι, εκςορία, τίφος, πίνα, κρηό. Τελεφτέα κςεσπίτομα. Δεν κςέρο πος τι γλίτοσα.

Βρέθικα στι Ροσία με τιν ικογένιά-μου.

Διλαδι με τι γινέκα-μου κε το μικρότερό-μου αγόρι, το Γιάνι. Τάλα-μας τα πεδια τα πέραν ι αρόστιες κε ι πίνα. Κε δο κςανα τα ίδια. Κςενοδυλεφτις σтин πλαντάτςια τυ σιντοπίτι-μου Μαθρίδα. Ι ίδια ζοι, ι ίδιες σινθίκες.

Πιο βαρια τόρα ι ζοι γιατι βρικόμευα σε κςένο περιβάλο. Ανάμεσα σάνθρωπος πυ δεν καταλάθενα τι γλόσα-τυς κε τα σινίθια-τυς ίτανε για μένα κςένα.

Εδο σтин πλαντάτςια τυ Μαθρίδα κςενοδυλεφτις όπος πρότα. Στις πρώτες μίνες τυ 1918, τιν εκςυσία τιν πέρανε ι μπολσεβίκι.

Φεβγάτος ήταν ο „πατριότις-μου“, φεβγάτι ικογένιά-του. Φεβγάτος ο επιστάτις.

Στιν πλαντάτσια ι μόνι νικοκίριδες ίμαστε γο κ' ι γινέκα-μου κε μια ακόμη προσφιγικι ικογένια.

Ένα προι ίρθανε στι φέρμα κάπι ρύσι στρατιότες απτο διπλανο χωριο, πυ ζιτόσαν το νικοκίρι.

Με τα λίγα-μου ρύσικα τος ίπα, πως δεν κζέρο, πυ βρίσκετε μίτε κίνος, μίτε ι γινέκα-του. Μόνο ο επιστάτις έμαθα πως βρίσκετε στο Σοχουμ. Ι στρατιότες κύνισαν τα κεφάλια-τους κε μύπαν πως ι πλαντάτσια με όλα-τις στο εκσις ανίκι σε μένα κε στιν άλι προσφιγικι ικογένια.

Μας τα χαρίζι, ίπαν, το σοβετ, γιατι ίμαστε δυλεφτάδες κε φτοχι κε το κράτος ανίκι στους δυλεφτάδες. Πέρασε, ίπαν, ι εκσυσία τον πλουσίον.

Ι δυλεφτάδες, κσακολύθισαν, όλυ τυ κόσμυ ίνε αδέρφια κε γρίγορα θα κάνουν κι αλυ κίνο πυ κάναμε 'μια εδο για να γλιτόσι όλος ο κόσμος απτα παράσιτα πυ ζόνε με το έμα-μας.

Ίπαν κι άλα πολα. Μα πύ να τος καταλάβενα! Πρώτα δεν ίκζερα γλόσα κ' ίστερα τα λόγια-τους, πυ πρότι φορα άκυγα, μυ φενότανε πολ παράκσενα. . . . Να πάρουμε, λεί, τιν περιουσία τυ άλυ! Γιατι ίνε δικί-μας! Τιν κέρδιζε κίνος με τον ίδρο κε το έμα-μας! Μα ίνε σοστο, σιλογιζόμυνα, ένα τέτιο πράμα! Δεν το χορύσε το μιαλό-μου τότε.

Μόλις φίγανε ι μπολσεβίκι στα 1918 κε ίρθαν ι μπάντες τυ Ντενίκιν φάνικε ο νικοκίρις-μου με τιν ικογένιά-του. Ι πρότι-τυ δυλια ίτανε, για ανταμιθι βέβεα, πυ φίλακσα τιν πλαντάτσια, να μυ δόσι το λογαριαζό-μου.

Με πέτακσε διλαδι στους δρόμους. Ένκατεστάτισε κι κάπιο σινκενί-του. Τυ κάκυ τον παρεκάλεσα να μάφισι τυλάχιστον προσορινα στιν αποθήκι τον κζίλον. Τίποτε. Τι χριαζότανε κι αφτίνα.

Στα 1920 ίρθανε για πάντα πια ι μπολσεβίκι. Κοπαδιες φέβγανε ι άσπρι λειλατόντας κε γιμνόνοντας τα χωρια κε τις πόλις. Κε μαζί με τος άσπρους φέβγανε ι άνθρωπι τις κιβέρνισις, τάφεντικα τυ κάμπυ κε τις χόρας ι τσορμπατσίδες. Ρομι, ρύσι, εβρεί όλο το σινάφι τον εκμεταλεφτον.

Μια νίχτα ίρθε κε μυ βρίκε ο κηρ Μαβρίδας.

Μυ παρακάλεσε νά περάσο στιν πλαντάτσια-του. Ζίτικε σιγνόμι για το πρότο-τυ φέρσιμο κε μύτακσε ένα σορο πράματα.

Μα πυ να δεχτο εγο. Ι ζοι μύμαθε πολα κ' ι διστιχίς-μου ανίκανε τα μάτια. Δεν ίμυνα τόρα ο Γιάνις ο πρόσφιγας, πυ μπορούσε να τογε γιρίσε όπος ίθελε ο Μαβρίδας.

Κσίπνισα. Ένιοςα το αλιθινό-μου σιφέρο. Σάφτο με βοιθίσανε πολι ι ρύσι γιτόνι-μου. Τα λόγια το στρατιστον τόρα δε μυ φενότανε παράκσενα. Τα εστανόμυνα, τα ένιοθα.

Κε έδωκα τον κηρ-Μαθρίδα. Δεν το περίμενε ποτες. Εφίγε τρίζοντας τα δόντια. „Θα ιδοθόμε, μυρμούρισε, θα λογαριαστώμε“.

— Νέ, τυ ίπα, όταν θάρθόμε κ' εκι, όπου φέθγης, για να τόςης το τομάρι-τυ.

Μόλις ήρθανε ι μπολσεβίκι πέρασα με μερικυς άλυς ρύσυς σιντρόφυς, πυ γνόρισα στα μάθρα χρόνια τις κηριαρχίας τυ Ντενίκην, στυν πλαντάτσια τυ Μαθρίδα. Δυλέθαμε μονιαζμένα. Στα 1920 διοργανόσαμε κολχόζι στα χτίματά-τυ. Ιποφέραμε στυν αρχι πολι όσπυ να βάλυμε τι δυλια στο δρόμο. Πολι σιντοπίτες, πυ σχετικα ζύσαν τότε καλίτερα, με κοροιδέθανε. Άλι μελεινολογύσαν „Πήραν τα μιαλά-τυ ι μπολσεβίκι“. „Μοράθηκε σται χηρατιά-τυ ο Γιάνης“. Μα τόρα με ζιλέθυνε όλι.

Κάθε χρόνο γραφόντανε στο κολχόζι-μας ολόένα κε πιο πολι φτοχ κε μεσεί αγρότες, ρομι κε ρύσι,

„Βεθεοθήκαμε, γράφυν, πως μόνο στο κολχόζι θα ζύσυμε κ' εμης εφτι-χιζμένα“. Άργα, μα το καταλάθανε, πως ι μόνι-τυς στυτιρία ίνε ι κολεχτιθικι δυλιά.

## Ι ΚΣΕΝΙ ΕΡΓΑΤΕΣ ΚΙ Ο ΕΜΦΙΛΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ

Τον κερο τυ εμφίλιυ πολέμου ι κσένη εργάτες βοιθύσαν τον Κόκηνυ στρατό-μας. Άρνόνταν να φορτόσουν κε να κυθαλίσουν πολεμοφόδια κε όπλα, πυ στέλνανε ι καπιταλιστες στυς άσπρυς ρύσυς.

Ι κσένη στρατιότες κε νάφτες, τυς σπύς θέλανε να ανανκάσουν να μας πολεμύσουν, επαναστατόσαν ενάντια στυς καπιταλιστες το χορόν-τυς κε αρνόνταν να πολεμύσουν, να πιροβολύσουν τυς αδελφύς-τυς —κόκηνυς στρατιότες.

Πολι κσένη εργάτες ήρχονταν ι ίδυι στυς γραμες τυ Κόκηνυ στρατυ κε πολεμύσαν τυς άσπρυς.

## Ο ΑΝΤΡΕ ΜΑΡΤΙ

### Ι

Τον Οχτόβρι τυ 1917 ι εργάτες νικύσανε τυς πομέζσικυς κε καπι-ταλιστες.

Στυν Οντέσα πολην κερυν κσακολυθύσε ο πόλεμος.

— Άκόμα θα πολεμύσυμε, λέγανε ι μπυρζυάδες. —Να δύμε πιος πύόνα θα χτυπίσι.

Φονάκσανε σε βοίθιά τυς μπυρζυάδες τον κσένον χορον.

— Βοιθίστε-μας, λέγανε. Θάρθι κεροσ το κροφλόμε.

Ήρθαν στυν Οντέσα ενκλέζι, έλινες. Τα γαλικα πολεμικα βαπόρια μπύκαν στο λιμάνη τυς Οντέσας.

Διέφθιναν τα στόμια τον κανονιον ίσια πάνω στυς εργατικες σινικίες.

— Θάνατος στυς μπολσεβίκυς! —λέγαν ι γάλι στρατιγι κε ακσιοματικι.

## II

Το γάλο στρατιγο το λέγανε Μπερτελο. Ταξίδεβε με το τορπιλοβόλο « Προνέι ».

Σ' αφτο το τορπιλοβόλο δύλεβε μηχανικος ο νάφτις Αντρε Μαρτι.

Ο Αντρε Μαρτι ήταν μπολσεβίκος.

Μάζεβε τος νάφτες απτα γαλικά βαπόρια κε τος έλεγε:

— Στι Ροσία γένικε επανάστασι. Ι εργάτες πρέπι να νικίσουν. Κ' εμεις εργάτες κε αγρότες ίμα:τε, όπος εκίνι. Εχουμε χρέος να τος βοιθίσουμε. Πέτε-με σίντροφι τυ πιροβολικυ, τί θα κάνετε αν ο στρατιγος Μπερτελο σας διατάξει να τραβίξετε πάνο στις εργάτες;

— Θα πιροβολίσουμε ενάντια στο στρατιγο Μπερτελο — ίπαν μ' ένα στόμα ι πιροβολιτες.

## III

Σ' αφτον τον κερο ι μπολσεβίκι πλισίαζαν στην Οντέσα.

Ι μπυρζυάδες κάτσανε στα γαλικά βαπόρια κε φίγανε.

Ι Οντέσα γένικε κόκινι.

Κατάρα στις μπολσεβίκους! — λέγανε ι στρατιγι.

— Ας δοκιμάσουμε να κρατίσουμε τι Σεβαστόπολι.

Τα γαλικά τα βαπόρια πλισίαζαν στη Σεβαστόπολι.

Διέφθιναν τα στόμια τον κανονιον προς την πόλι.

Ι δουλια τυ Αντρε Μαρτι δε πήγε στα χαμένα: ι γάλι νάφτες αρνίθικαν να τραβίξουν πάνο στις μπολσεβίκους.

Πάνο στα γαλικά βαπόρια κιμάτιζαν ι κόκινες σιμέες. Ι νάφτες τραγουδύσαν το „Ιντερνατσιοναλ“.

Κατέβασαν ι νάφτες τις βάρκες. Βγίκαν στην παραλία.

— Ζίτο ι επανάστασι! Ζίτο ι μπολσεβίκι — φώναζαν ι γάλι νάφτες.

Ανακατόθικαν με τος νάφτες κε τος εργάτες-μας κε παρέλαβθαν στις δρομους. Μα ο Αντρε Μαρτι δεν ήταν μαζί με τος σιντρόφους-τυ. Ι αρχες τυ καραβιυ πρόκαναν να τον αρεστάρουν για την επαναστατικι δουλια πυ έκανε ανάμεσα στις νάφτες.

Γι αφτο τον καταδικάσανε σε 20 χρόνια φιλακι.

## IV

Ι εργάτες τις Γαλίας αγωνίζονταν να πετίχουν την απελευθέρωσι τυ Αντρε Μαρτι.

— Δόστε-μας το Μαρτι! Απετόμε να τον απελευθερόσετε! Θα απεργώμει!

Ι δεζμοφιλάκες φοβίθικαν. Ι πόρτες τις φιλακισ ανίχτικαν.

— Ο Μαρτι ίνε ελέφτερος!

Ι εργάτες, ι νάφτες, ι στρατιότες σινχέρανε ο ένας τον άλλο.

Τελεφετιά ο Αντρε Μαρτι ήρθε στην ΕΣΣΔ.

Το Επαναστατικό-Στρατιοτικό σοβιετ τις Ενοσις έδωσε διαταγή:

„ Σε ένδοχι αδελφικις ένοσις τον εργαζομένον όλυ τυ κόσμυ, παρασιμοφορίτε με παράσιμο τις Κόκινις σιμέας ο πρόιν νάφτις τυ γαλικυ ναφτικυ σιν. Αντρε Μαρτι.

### ΠΙΡΑΝ ΔΠΟΚΡΥΣΙ

Το Γιώλι τυ 1929 ι κινέζι στρατιγι, πυ τυς υποδάβλιζαν σε πόλεμο ενάντια στην ΕΣΣΔ ι καπιταλιστες όλον τον χόρον, αρπάκσανε τον Κινεζο-Ανατολικο σιδερόδρομο.

Σίμφωνα με σιμβόλεο πυ κλίσαμε με την Κίνα, αφτον τον σιδερόδρομο διέφθιναν απο κινυ ι Σοβιετικι Ενοσι κε ι Κίνα.

Ι κινέζι στρατιγι, άμα αρπάκσανε το σιδερόδρομο, άρχισαν να αρεστάρυν κε να ρίχνυν στις φιλακες τυς σοβιετικυς πολίτες, πυ ιπιρετύσαν στο σιδερόδρομο.

Ι Σοβιετικι κιβέρνισι δεν ήθελε πόλεμο, κε πρότινε στην κινέζικι κιβέρνισι να σιμφονίσυν ιρινικα για όλα τα ζιτίματα τυ σιδερόδρομο.

Μα ι κινέζι στρατιγι, μαζι με τυς ρόσυς άσπρυς πυ τυς βοιθύσαν, επετέθικαν ενάντια στα σίνορά-μας κε τα χορια πυ ίσαν κοντα στα σίνορα.

Ι εργάτες κε αγρότες τις Κίνας ίσαν ενάντια στον πόλεμο, με τι Σοβιετικι Ενοσι. Ι επιστρατεβμένι εργάτες κε αγρότες τις Κίνας πολεμύσαν απο φόβο τυ καμτσικιυ κε σιχνα φέβγανε κε περνύσαν στο μέρος τυ Κόκινυ στρατυ.

Ι ιδιέτερι Κόκινι Στρατια τις Μακρινις Ανατολις κάτω απτιν αρχιγία τυ σιν. Μπλιύχερ έδωσε δυνατο χτίπιμα στις άρπαγες κε τυς ανάνκασε να ζιτίσουν κίρινι.

### Ο ΚΟΚΙΝΟΣ ΣΤΡΑΤΟΣ ΔΙΝΑΜΟΝΙ

Ι εργαζόμενι όλον τον χορον μισύσαν τον τσαρικο στρατο.

Ο τσαρικοσ στρατος ιπότακε πολα έθνι με το όπλο, με έμα, κε τυς «καθισίχαζε» όταν κσεσικόνονταν ενάντια στην τσαρικι εκσυσία.

Ενο ο κόκινος στρατος έχι εκατομίρια φίλυς, σχορπιζμένυς σ' όλι τι γι. Στην Κίνα κσεσικόθικαν ι εργαζόμενι ενάντια στις πομέσσικυς κε τυς καπιταλιτες. Ι κινέζι εργάτες κε αγρότες οργάνοσαν δικό-τυς Κόκινυ στρατο.

Στιν Ιντία ι εργάτες κε αγρότες πέραν τα όπλα κε πολεμυν τυς άνκλυς καπιταλιστες κε τι δικί-τυς εθνικι μπυρζζυαζία.

Στι Γερμανία ι οπλιζμένι εργάτες πολεμυν ενάντια στην αστινομία κε τυς φασίστες στις δρόμυς. Ολι αφτι ίνε ι μελύμενι κόκινι στρατιότες, ι μελύμενι πανίσχιρι κόκινι στρατι.



Κ' έτσι σ' όλον τον κόσμo, στον αγώνα ενάντια στους καπιταλιστές ι εργαζόμενοι δυναμώνουν και συμπληρώνουν νέες και νέες γραμμές τον κόκκινo πολεμιστάδoν.

## Ο ΚΟΚΚΙΝΟΣ ΣΤΡΑΤΟΣ ΙΝΕ ΕΡΓΑΤΟ-ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΣΤΡΑΤΟΣ.

Ο Κόκκινος στρατός αποτελείται από εργαζόμενους. Ι μπυρζουάδες τις πολιτίας και το χωριό δεν μπορούν να πέσουν στις γραμμές τον κόκκινo συνταγματόν. Ι έμποροι, ι κυλάκι, ι παπάδες δεν έχουν δικέομα να υπηρετίσουν στον Κόκκινo στρατό και στόλο.

Μονάχα στους εργαζόμενους ανίχι ι μεγάλη τιμή να υπερασπίσουν με το όπλο στο χέρι την εργατο-αγροτική εκουσία.



## Ι ΕΘΝΙΚΙ ΚΟΚΚΙΝΙ ΠΟΛΕΜΙΣΤΑΔΕΣ.

Ι σοβιετική εκουσία παρακολουθεί άγριπνα, για να μη χοθούν στις γραμμές το Κόκκινo στρατό κυλακόπεδα και γενικά ταξικά-κσένοι σε μας άνθρωποι. Τα όπλα εμπιστέβοντε μονάχα στους εργαζόμενους.

Στον τσαρικό στρατό πολύ βάρια ήταν ι ζοι το στρατιότον, και ιδιέτερα το στρατιότον απτους τατάρους, εβρέους, αρμένιδες και άλλες εθνικότητες. Κοροί-δεβαν τις γλώσσες-τους, τα σινιθιά-τους, τους βάλανε προζβλιτικά παρατσούκλια.

Όλος διόλυ διαφορετικά ίνε τα πράματα στον Κόκκινo στρατό. Εδώ υποδέχοντε τους κόκκινους στρατιότες το διάφορον εθνικότητον φιλικά, σαν αδέρφια

Στον Κόκκινο στρατο υπάρχουν εθνικά τμήματα: τσερκέζικο, γρουζίνικο, τατάρικο, μπελορούσικο κ. τ. λ.

Υπάρχουν και στρατιωτικά σχολεία, που προετοιμάζουν δικούς τους για αυτά τα εθνικά τάγματα. Διοχάρην στο Κρασνοταρ υπάρχει σχολείο ιππικού για τους ορίνους ακρίβος σε κίνο το χτίριο, που κάποτε ήταν σχολείο για τις θιγατέρες των πομπέσσιον και αταμάνων.

Τα εθνικά τμήματα είναι τμήματα του ενιέου Κόκκινου στρατού.

## **Ι ΚΟΜΥΝΙΣΤΙΚΗ ΝΕΟΛΕΑ ΚΑΙ Ο ΚΟΚΚΙΝΟΣ ΣΤΡΑΤΟΣ.**

Τον καιρό του εμφύλιου πολέμου χιλιάδες κομμοσολιστές σύμφωνα με την πρόκληση του κόματος, πήραν τα τυφέκια και προερετικά πήγαν στον πόλεμο. Δεν φοβότανε το θάνατο. Πολεμούσαν στις πρώτες γραμμές, έδειχναν παράδειγμα στους κόκκινους στρατιώτες.

Στα νύκτα οι κομμοσολιστές αγωνίζονταν ενάντια στους λιποτάχτες, ετίμαζαν ειτίρα για τον Κόκκινο στρατό. Στις εργοστάσια επιδιόρθωναν τις ατμομηχανές, τα κανόνια, τα τυφέκια.

Για τις μαχίτικες εκούλεπες-του κομμοσολ παρασιμοφορίθηκε απτιν κίβέρνισι με το παράσιμο τις „Κόκκινες σιμάες“.

Τέλιωσε ο εμφύλιος πόλεμος. Μα το κομμοσολ δεν παράτισε το τυφέκι. Θιμάτε, ότι θα τίχι κσανα να πολεμίσι ενάντια στους καπιταλιστές. Τώρα όλοι οι κομμοσολί μαθένουν να πιροβολουν έφστοχα, σποδάζουν τα αντιασφιχτικά, μαθένουν πός να περιπιύντε τους πλιγομένους.

*Το κομμοσολ είναι πάτρονας του Κόκκινου στρατού  
και στόλυ.*

## **Ο ΙΜΝΟΣ ΤΙΣ ΚΟΜΥΝΙΣΤΙΚΙΣ ΝΕΟΛΕΑΣ**

Σίντρυφι στον αγόνα  
εμπρός με την αβί,  
οι λόγγες μας θ' ανίχουν  
το δρόμο-μας πλατι.

Εμπρός, παιδιά, καρδιά και σφυρί,  
πυξίλο το νεανικό κορμί,  
τις εργατικές, τον αγροτόν  
ίμαστε μίς φρυρί.

Γεφτίκαμε τις πίκρες  
μάθρις σκληρές δουλιές,  
τα νιάτα-μας πνιγίκαν  
στο θύρο τις σκλαβιάς.

Μα πια με λέφτερι πειχί  
απτο σκυτάδι το βαθί,  
τις εργατικές, τον αγροτόν  
τορ'ίμαστε φρυρί.

## **Ο ΚΟΚΚΙΝΟΣ ΣΤΡΑΤΟΣ ΚΑΙ Η ΑΝΙΚΟΔΟΜΙΣΙ-ΜΑΣ.**

Ο Κόκκινος στρατός με το οπλιζμένο χέρι-του φρυρί τι σοσιαλιστική-μας ανικοδόμισι. Ο Κόκκινος στρατός είναι δυνατά συνδεμένος με την εργατική τάξη.

κε με την κολχόζικη αγροτία τις χώρες-μας. Η κάθε επιτιχία στη βιομηχανία, η κάθε επιτιχία στο αγροτικό νικοκίριο βρίσκει πάρα πολλοί ζοντανι απίχισι στην καζάρμα τον κόκινον στρατατον.

Σιχνα η κόκινι στρατιότες βοιδουν οργανομένα τυς εργάτες με τον ατομικο κόπυ-τυς, γριγορέβουν το χτίσιμο νέον εργοστασίον — γιγάντων, ηλεκτρικον σταθμον, σιδεροδρομικον γράμον κ. τ. λ.

Χρисиμοπιουν στη δουλιά-τυς νέες φόρμες — τι σοσιαλιστικη άμιλα κε τι μαχιτικότητα.

Γιρίζοντας απτο στρατο στο σπίτι η κόκινι στρατιότες γίνοντε επιδέκσι οργανοτες ε'όλα τα τμήματα τις νικοκίριακο-πολιτικισ ζοις τις χώρες.

## **Ο ΤΣΑΡΙΚΟΣ ΣΤΡΑΤΟΣ.**

Ο τσαρικός στρατος ιπρειτύσε τυς γεοχτιμονες κε τυς καπιταλιστες. Σίφωνα με τι διαταγί-τυς ο στρατος „καθισίχαζε“ τις εκσέγερτες τον εργατον κε αγροτον, πίγενε στον πόλεμο για αρπαγι νέον χορον, για καταπίεσι άλλον λαον.

Στρατι ιπάρχουν κε τόρα ε'όλλες τις καπιταλιστικες χώρες.

Μονάχα ο Κόκινος στρατος εκσιπιρεσι τυς εργαζόμενους.

## **ΣΤΙΝ ΤΣΑΡΙΚΙ ΣΤΡΑΤΟΝΑ.**

(Διίγισι παλιω στρατιότι).

Μας ετιμάζανε για την τσαρικη επιθεδρиси. Μας τιρανύσαν απτό προι ος τι νίχτι.

Η ακσιοματικη έδερναν τυς στρατιότες όπου τίχενε, ακόμα κε στο πρόσοπο. Ο δικιτις τυ λόχου Τσιτσάρκιν κατέβαζε καρτσικιες στα πρόσοπα όλον το στρατιοτόν-τυ.

Η ιπακσιοματικη επίσις χτιπύσαν αλίπιτα τυς στρατιότες. Τυς χτιπύσαν όπου νάτρεχε έμα, σπάνανε τα δόντια-τυς. Τα θάσανά-μας δεν ίχαν τέλος

Σιχνα ύτε κσέραμε, γιατι μας δέρνουν. Τίχενε σιχνα να κσεφονίζι ο ιπακσιοματικος, να χτιπα τα πόδια-τυ, κε κανέναν δεν καταλάθενε τι ίθελε.

Σπάνιες ίσαν η στιγμες ανάπαπσις, μα τότε δεν ακύονταν ύτε χορατα, ύτε γέλια. Η ακσιοματικη μας διάταζαν να τραγουδίσουμε.

## **II**

Περίμεναν το στρατιγο.

Διο εβδομάδες νορίτερα άρχισαν στη στρατόνα να πλένουν κε να καθαρίζουν παντυ. Βασάνισαν κε τυς στρατιότες.

— Το στίθος προς τα εμπρος! Παρε την κιλιά-συ Πεσιλότερα τι μίτι!

Όλα ίσαν έτιμα. Στις 12 ίρθε ο στρατιγος.

Αρχισε να επιθεορι το μέτοπο. Ολι φ'βόντανε. Ιδιέτερα ο Σσλέμα.

Ο Σσλέμα πηρε γράμα απτο σπίτι. Πέθανε ο πατέρας-του, αρόστιζε το πεδί-του, ι γινέκα-του έμινε μόνι. Χριάζονταν να τον απολί:ουν έστο για μια βδομάδα — να βοιθίσι τιν ικογένιά-του.

Ο στρατιγος επιθεορόζε πια τος στρατιότες. Πλισιάζε το γίτονα τυ Σσλέμα.

— Τί στέκεσε έτσι σαν κότσορο παλιάνθρωπει

Κίταξε κε το Σσλέμα ο στρατιγος.

— Το βλέπισ πως στέκετε; Μπράβο, τ'αδέρφι!

Πένεσε ο στρατιγος το Σσλέμα. Μα έκσαφνα τον πλισιάζε πιο πολι κε κάρφοσε τα μάτια-του στο Σσλέμα.

— Βρομιάρι, Εθρέος ίσε;

— Μάλιστα εκσοχότατε!

Ο στρατιγος σαν να τον κέντιζε κάπιος, πίδισε πίσο.

— Μυρντάρι! Στέκετε ακόμα. Δες κ'ίνε άνθρωπος κι αφτος;

Χάθικε ι άδια πυ ζίτιζε. Έτσι κε δεν τον άφισαν να πάι σπίτι για μια βδομάδα.

Γιατι νάπερτε στα μάτια τυ στρατιγο.

**Γίμναζμα:** Ροτίστε τος γεροντότερος, πός ιπιρετόζαν στο στρατο τον χερο τυ τσάρου; Πιος ήταν δικιτις; Μάθετε πός φέρνονταν με τος στρατιότες ι ακσιοματικι. Τί τιμορίες επιθάλανε στους στρατιότες κε γιατί; Τί κε πός μά-θεναν στον τσαρικο στρατο.

### ΣΤΙΝ ΚΟΚΙΝΙ ΣΤΡΑΤΟΝΑ.

Ακριθος στις πέντε ο σαλπινκτις σάλπιζε:

— Τρα-τα-τα-α-α! Τα-τα-τα!

Ολι ι κόκινι στρατιότες στι στιγμή σικόνοντε κε τρέχουν να νιφτουν. Τρέ-χι το νερο, χίνετε ι σκόνι τυ δοντιου. Νίφτικαν. Φόρσεσαν γρίγορα, διόρθοσαν τα στρόματά-τους.

— Στι γραμλι πρόσταξε ο ανότερος: ολι μπένουν γρίγορα κε με βιμα στρατιοτικο πάνε στιν τραπεζαρία. Εκι κάθεντε — ι κάθε διμιρία γίρο στο δικό-τις τραπέζι.

Το πρόγεμα νόστιμο. Τρόνε χορτάτα. Αφου προγοιμάτισαν, πάνε στα μα-δίρατα. Το ένα τρίμα μαθένι να σιμαδέβι.

— Σίντροφε Ιβανοφ, αν ο αγέρας φισα απτ' αριστερα, πως πρέπι να σιμα-δέψουμε τον εχτρο: αριστερότερα ίτε δεκσιότερα; ροτα ο δικιτις.

— Αριστερότερα, γιατι ο αέρας κυβαλα το θόλι δεκσια.

Σε άλλο μέρος μαθένουν πως να χρισιμαπιουν τα αντιασφιχτικα (προτιβογά-ζια). Ο δικιτις παρακολούθα με το ρολοι στα χέρι. Ιστερα απτο πρόσταγμα:

— Αέριο! σε μισο λεπτο πρέπει να φορέσουν όλοι τα αντιασφίχτικα.  
Ο εχτρος δε θα μας θρι ανέτιμος.

Σ'ιν αβλι στο σφεριστίριο μαθένυν να σιμαδέβυν. Ο στόχος ίνε φιγύρα φασίστα-κατατριπιμένι. Ι κόκινι στρατιότες σιμαδέβυν καλα. Ι εχτρι δε θα καλοπεράσουν.

Στο κλυπ πολιτικα μαθήματα. Ο πολιτικος καθοδιγίτις διγίτε πόσο επιτιχιμένα εχτελιέτε ι πρότι πιατιλέτκα κε τί σκεδιάζετε να γίνι στι δέφτερι πιατιλέτκα. Διγίτε για τιν κρίςι στο εικσotερικο. Πός ι καπιταλιστες θέλυν να μας μπερδέψυν σε πόλεμο, για να διασπάσουν το χτίσιμο τυ σοσιαλιζμυ.

Σ'ιν αβλι φένοντε κόκινι στρατιότες πυ θιματίζυν. Ολι ίνε απασκολιμένι στι στρατόνα. Ολι μαθένυν. Ολι επιμάζοντε να φρυρίσουν τι χόρα το σοβετιον.

Τα μαθήματα διαρκυν ος τις διο.

Αφυ γεβμάτισαν χορταστικα, ι κόκινι στρατιότες πάνε να αναπαφτυν. Ορα ανάπαπσις. Στι στρατόνα ισιχία.

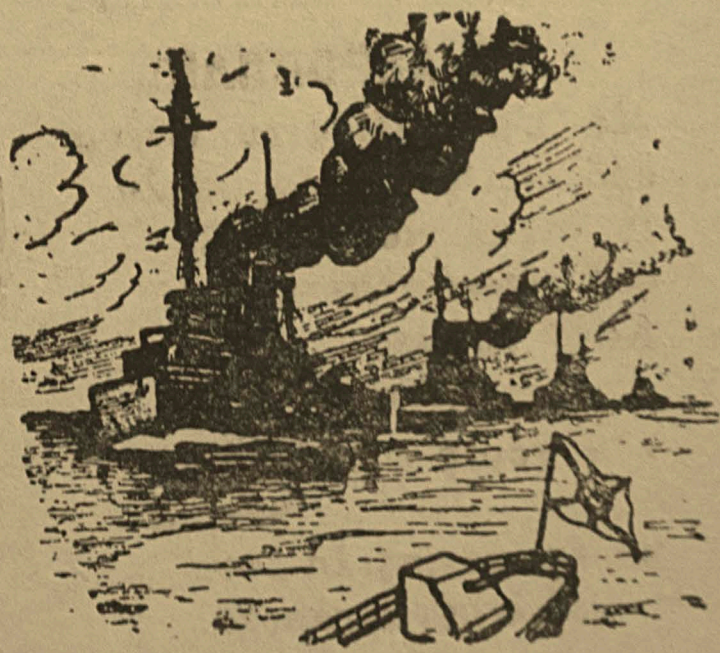
Το βράδι δυλέβυν ι όμιλι.

Νά ο αγροτικος όμιλος. Ι κόκινι στρατιότες κσεδιαλίνυν σοδαρα το ζίτιμα, πος να οργανοθι καλίτερα ι δυλια στο κολχόζι.

Νά ο τεχνικος όμιλος. Σίμερα εδο σπουδάζυν το τράχτορσ.

Στι ραδιο-γονία ακύνε το ράδιο.

**Γιμναζμα!** Γνωριστίτε με τι ζοι τον κόκινον στρατιοτον, τί τάκσι έχυν Κιτάκστε πόσ σπουδάζυν, τι στρατιοτικι τέχνη κε πιος τυς μαθένι. Γράπστε πος διαθέει τον κερό-τυ ο κόκινος στρατιότης. Πος περνα τον ελέφτερο κερό-τυ ο κόκινος



στρατιότης. Σινκρίνετε τι ζοι τυ κόκινυ στρατιότηι με τι ζοι τυ τσαρικυ στρατιότηι.

## ΑΣ ΙΣΕ ΕΤΙΜΟΣ

Ι καπιταλιστες μπορύνε να μας επιτεθον απτι θάλασα. Για ιπεράσπισε απο τέτια επίθεσι χριάζοντε δυνατα πολεμικα θαπόρια. Ο Κόκινος στρατιοτικός στόλος φρυρι τα θαλάσια σίνορά-μας. Στα 1922 το κομσομολ ανέλαβε το πατρονάτο πάνο στο στόλο. Ι καλύτερι κομσομολιστες ίρθαν στα τορπιλοβόλα, στα θορικτα. Αρχισαν να σπυδάζυν τι στρατιοτικο-ναφτικι δουλια.

Ι καπιταλιστες μπορύνε να μας επιτεθον κι απτον αέρα. Για να ιπερασπιστόμε απ' αφτιν τιν επίθεσι, μας χριάζοντε πολεμικα αεροπλάνα. Ο ενυέριος στόλος-μας μας ιπερασπίζι απτιν επίθεσι τυ αέρα. Στα 1931 το κομσομολ ανέλαβε το πατρονάτο πάνο στον εναέριο στόλο. Στα σχολια τον αεροπόρον πάνε ι καλύτερι κομσομολιστες.

Μαθένυν να χτιπίσουν τον εχτρο απτα αεροπλάνα.

## ΠΑΝΟ ΣΤΙ ΣΟΒΕΤΙΚΙ ΧΟΡΑ ΠΡΕΠΙ ΝΑ ΠΕΤΥΝ ΣΟΒΕΤΙΚΑ ΠΙΔΑΛΙΥΧΥΜΕΝΑ (ΤΙΡΙΖΑΠΛ)

Στις 9 τυ απρίλι, στις 8.45 το προι άρχισε το πρότο δοκιμαστικο πέταμα τυ σοβετικυ πιδαλιωχόμενυ „УК-1“ τυ φιάστικε σε σοβετικα εργοστάσια. Το πιδαλιωχόμενυ θρίσκονταν στο πέταμα 34 λεπτα κε έδικσε εκσέρετες ιδιότιτες πετάματος.

Το πιδαλιωχόμενυ φιάστικε ολοκληροτικα απο σοβετικα ιλικα στα εργοστάσια τυ Τιριζαπλεστρόι κε δε μνίσκι καθόλο πίσο απτα καλύτερα πιδαλιωχόμενα τυ εκσοτερικυ. Ο όγκος τυ πιδαλιωχόμενύ-μας ίνε 3200 κιβικα μέτρα.

Το πιδαλιωχόμενυ τυ δοκιμάστηκε ίνε το πρότο απτα τρία τυ μπένυν σε ενέργια στιν 1-ι τυ μάι τυ 1932.

Γ. ΑΝΑΤΟΛΙΤΙ

### ΤΟ ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ

Με τ'ατσαλένια-τυ φτερα  
ολο πσιλα, πσιλα, πσιλα  
το ατσαλένιο το πυλι  
στα σίγνεφα πετα.

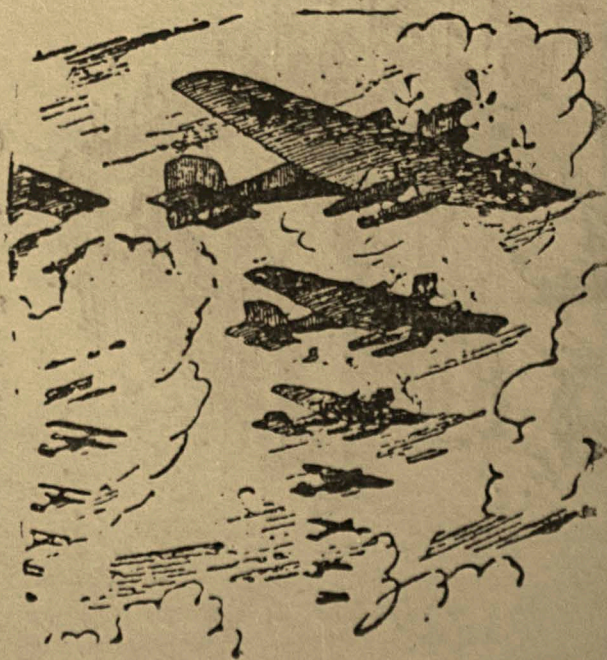
Κάτυ γραμες

ι ποταμι

κ' ι χόρες ι πολίδρομες  
κλυβια

κε τα πανίπσιλα βυνα  
ρεξιλεμένα ταπινα.

Πσιλα, πσιλα, όλο πσιλα  
το ατσαλένιο το πυλι  
πετα.

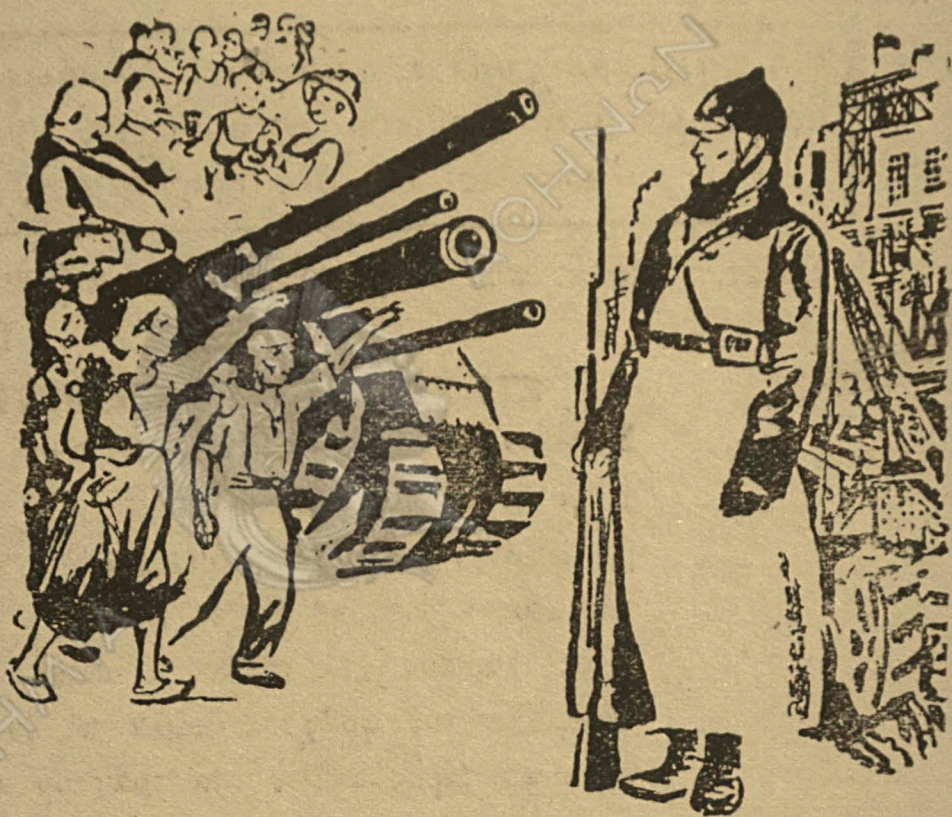


Την αστραπι — κε τι βρουντι  
πετα για ν' άχι τέρια  
κε ζιντροφια  
τ' αστέρια.

## Ι ΠΟΛΙΤΙΚΙ-ΜΑΣ ΙΝΕ ΠΟΛΙΤΙΚΙ ΙΡΙΝΙΣ

Ι καπιταλιστες μισουν τι χώρα-μας, γιατι σε μας ι εκουσία ανίκι στους εργαζομένους, γιατι ειμς χτίζομε το σοσιαλιζμο. Ι καπιταλιστες ετιμάζουν πόλεμο εναντίον-μας, εφεβρίσκουν ολοένα νέες κε νέες πολεμικες μηχανες.

Τεράστια, βαρια τανκ περνουν πάνω απτα ποτάμια, σπάνουν στο διάβα-τους δέντρα, καταστρέφουν πέτρινα τυβάρια. Τα αεροπλάνα ρίχνουν τεράστιες πόμπες. Μια τέτια πόμπα μπορι να καταστρέψει εφτάπατο σπίτι. Τα νέα κανόνια τραβουν σε απόστασι 50 χιλιόμετρον. Το πολιθόλο ρίχνι σε ένα λεφτο 500 βόλια.



Στιν Αμερικι βρίκιν θορακοτα, πυ πάνε μονάχα-τους δίχος εσοφέρο. Μπορουν αφτα τα θορακοτα να φορτοθουν με μπαρότι κε να σταλουν σε έκρικσι γιοφριον, εργοστασίον, σταθμον. Τα διεφθίνουν με το ράδιο.

Νά πως ετιμάζουν ι καπιταλιστες τον πόλεμο.

Για να ιπερασπίσι απ'αφτους τιν ΕΣΣΔ, ο Κόκινος στρατός-μας επίσης εοπλίζετε κε σπουδάξι τιν τεχνικι τις στρατιοτικις δουλιαις.

Κε εκουον αφτα, ι εχτρί-μας εφεβρίσκουν ολοένα νέα θανατιφόρα διλιτίρια. Κε ι ίδι λένε πως θέλουν ιρίνι, πως αφοπλίζοντε.

Δεν τυς πιστέθυμε. Κερέθυμε, ότι αφτι θέλυνε να επιτεθουν εναντίον-μας.

Στο μελύμενο πόλεμο, ο πόλεμος θα ίνε παντυ: κε στα είνορα κε στα απόμακρα νότα.

Ι ΕΣΣΔ βαστα πολιτικι ιρίνις. Μα αν θα μας επιτεθουν, θα μπορέθυμε να τυς δόθυμε απόκρυσι. Κεζένι γι δε θέλυμε μα κι απτι δικί-μας γι δε δίνομε ύτε ένα δάχτυλο.

Γι' αὐτοὺς ὅλοι οἱ ἐργαζόμενοι, εἰς ἕνα ἄνθρωπος, πρέπει νὰνε ἔτιμι γιὰ τὴν ἀμύνα.

Γιὰ τὴν ἀμύνα τὴς χώρας-μας χριάζετε ὄχι μονάχα στρατιωτικὴ προετοιμασία. Τὸ κάθε περιπλέον κομάτι σίδερου, κάρθου, τὸ κάθε περιπλέον εχτάρει σπαρμένον σιταριῶν, ἡ κάθε νέα ἐφεύρεσις τὴς τεχνικῆς, ὁ κάθε νέος ἄνθρωπος ποὺ ἔμαθε γράματα — ὅλα αὐτὰ ἴνε ἀπαρατίττα γιὰ τὸ δινάμομα τὴς ἀμύνας τὴς χώρας.

Ἡ δυνάμις-μας ἔνκιτε ἀκόμα κε σε τὸτο, ὅτι στο μελόμενο πόλεμο ἐνάντια εἰς τοὺς καπιταλιστές, τὸν Κόκκινον στρατοὺ τὴς ΕΣΣΔ θα τὸν ἱποστηρίκει τὸ προλεταριάτο τὸν ἄλλον χορον.

Γιὰ νὰ δινάμοσουμε τὴν ἀμύνητικὴν ἱκανότητα τὴς χώρας-μας, πρέπει με μπολσεβίκικὴν ἐπιμονὴν νὰ ἀγωνιστῶμε γιὰ τὴν ἐχτέλεσι τὴς δέφτερης πιατιλέγκιας.

Σκεφτίτε πεδία, πὸς κε με τί μπορίτε νὰ βοιθίσετε τὴν ἀμύνα τὴς χώρας

Γ. ΑΝΑΤΟΛΙΤΙ

### ΣΤΙ ΧΩΡΑ ΠΥ ΑΝΑΓΕΝΙΕΤΕ

Σοπένον τὰ ὄπλα, θυβα τὰ κανόνια,  
τι γι δε θαράνε ἀλόγον ὄπλα  
μα ἔτιμι ἡ λόχι περιμένον σινιάλο  
γιὰ νέος ἀγόνες κε μάχες ἐκλιρες.

Στοὺς κάμπους εἰς τὴς ἐτέπες τ' ατσαλίνα τάτια  
νκρεμίζον τοὺς φράχτες δεζμα τὴς δουλίας  
κι ὁ φαντάρος ἀπάνο εἰς τὰ τράχτορ κι πέρα,  
τὴς πρόλιπες ρίχνι, τοὺς θρίλους πετα.

Στο Δνίπερο φιάνομε παλάτια τὴς τέχνης,  
Στο Βόλχοβ, γιγάντους τὴς νέας ζοις.

Στοὺς κάμπους εἰς τὴς ἐτέπες ποὺ χορίζαν φράχτες  
ἀπέραντι μιὰ κολεχτίθα τὴς γις.

Θυβα τὰ κανόνια θυβα τὰ τυφέκια,  
μιλάι τὸ μοντερ, τραγουδαί τὸ σφιρι  
κε πλάστες κε χτίστες τὰ χέρια-μας τὸρα  
πανόρια τὴν πλάθον τι νέα ζοι.

Δε θέλομε ἔμα, πολίνεκρες μάχες,  
ποὺ πέρνον ἐργάτι κι ἀγρότι πεδία,  
μ' ἀν ἴνε ἀνάγκη, εἰς δοθὴ τὸ σινιάλο,  
εἰς ἀλόγα πάλι εἰς τὰ ὄπλα κσανα.



## ΑΣ ΙΣΕ ΕΤΙΜΟΣ ΓΙΑ ΤΙΝ ΑΜΙΝΑ

Ισιχα κιλαν τα τραμ, τρέχουν τα αφτοκίνητα, πάνε ι άνθρωπι. Λιχαφνα σφιρίζουν ι σιρίνες . . . . σταματων τι τραμ, ι άνθρωπι τρέχουν στις αβλες. Ι δρόμι άδιασαν. Εμιναν μονάχα ι μιλιτσιονέρι, με αντιαέρια κε ι επιστάτες μέλι το Οσοαβιοχιμ.

Γίνετε δοκιμαστικι επίθεσι με αέρια. Εμικ κσέρουμε, ότι ι καπιταλιστες ετιμάζουν πόλεμο εναντίον-μας, κε γι αφτο πρέπει νάμαστε ετιμι για τιν άμινα.

Ο καθένας πρέπει να κσέρι να χρισιμοπι το αντιαέριο. Το αντιαέριο θα μας προφιλάκσι απτα φαρμακερα αέρια, πυ θα ρίκουν ι εχτρί-μας απτα αερο-πλάνα, τον κερο του πολέμου.

Δεν πρέπει να μίνι ύτε ένα οχτοβρόπυλο, ύτε ένας μαθιτις, πυ δεν κσέρι πός ίνε φιαζμένο το αντιαέριο, κε ύτε ένα οχτοβρόπυλο ίτε μαθιτις πυ να μι κσέρι πως να το χρισιμοπιίσι. Ας οργανόσουμε στις γρύπες τον οχτοβρόπυλον κε στα σχολια όμιλυσ για εκμάθισι του αντιαέριου.

Ας μάθυμε πως πρέπει να φερθόμε τον κερο τις εναέριας χιμικισ επίθεσις. Ας μάθουν τα οχτοβρόπυλα κε ι μαθιτες, τι ίνε το αέριο-καταφίγιο, πως ίνε φιαζμένο, τί σινάλια δίνοντε τον κερο τις επίθεσις κ. τ. λ.

Ας ίμαστε κε μις έτιμι για τιν άμινα τις χόρας!

Ας μπύμε όλι στο σοματιο το νέον φίλον τυ Οσοαβιοχιμ

Όλι στο Οσοαβιοχιμ! Το Οσοαβιοχιμ 'α δίκσι στον καθε εργαζόμενο τι θέσι-τω στο έργο τις προετιμασίας για τιν άμινα τις χόρας-μας

ΒΟΡΟΣΣΙΔΟΦ.

## Ι ΕΚΣΥΣΙΑ ΤΟ ΣΟΒΕΤΙΟΝ

Εμικ κσέρουμε πια, πως ίστερα απτιν Οχτοβριανι επανάστασι ι εκσυσία πέ-ρασε στα χέρια τον εργατον κε εργαζόμενον αγροτον. Παντυ — στις πολιτίες, στα χορια, στις στανίτσες, στα αυλ οργανόθικαν σοβέτια, πυ καθοδιγουν τι δουλια τον εργοστασιόν, φάπρικον, τον κολχοζιον, κε ίνε όργανα τις εκσυσίας του προλεταριάτου.

Ι σοβετικι εκσυσία εκλέγετε.

Όλι ι εργαζόμενι απο 18 χρονο εκλέγουν τυς αντιπροσόπους-τυς στο σο-βέτι κε έτσι πέρνουν μέρος στι δίκισι τυ προλετάρικυ κράτους.

Στις εκλογες δεν αφίνουν τυς κυλάκυσ, τυς εμπόρους, τυς παπάδες, τυς πρίον πομέσσικυσ, αστινομικυσ, χοροφιλάκυσ. Αφτι στερούντε τα εκλογικα δικεό-ματα, έτσι κε τυς ονομάζουν στεριμένυς „λιςσέντυς“.

Πιόνα ενλέγουν στα Σοβέτια;

Τους καλύτερους εργάτες, κολχόζνικους, φτωχούς, μεσέους-μονονικοχίριδες, τους κόκινους στρατιώτες, ιπαλίλους.

Τι δουλεια το σοβητιον καθοδιγουν το κόμα κε ι εργατικι τάκσι.

Τα σοβέτια οργανόνουν τους φτωχούς κε μεσέους για να αποτελειόσουν τι σιμπαγι κολεχτιβοπίσι κε πάνο σ' αφτι τι θάξι το λικβιτάριζμα τις κυλακιας σαν τάκσις.

Το προλεταριάτο ίνε ι μοναδικι τάκσι πυ μπορι κάτο απτιν καθοδίγισι τυ ΠΚΚ(μπ) να οδιγίσι όλους τους εργαζόμενους στο σοσιαλιζμο, στο χτίσιμο σοσιαλιστικισ κινονίας δίχως τάκσις.

**Τα σοβέτια ίνε ι εκσυζία του εργαζόμενου**

**Τι δουλεια το σοβητιον καθοδιγα το κομμουνιστικο κόμα**

**Ι σοβητικι εκσυζία ίνε αδελφικος ζίνδεζμος του εργατον κε εργαζόμενου αγροτον όλον τον εθνικοτίτον, πυ ζύνε στι χώρα-μας**

Διγίθίτε πιόνα πρέπει να εκλέκουμε στα Σοβέτια. Πιόνα δε γίνετε να αφίνουμε κε γιατι;

Οργανόστε διανομι προσκλητιρίον στις εκλογισ στις μπριγάτες τυ κολχόζνι-σας. Οργανόστε άμιλα με άλι μπριγάτα για τιν καλύτερι προσέλεφσι τον εκλογέον.

Γ. ΑΝΑΤΟΛΙΤΙ

### ΤΑ ΣΟΒΕΤ

Στι χώρα, να, πυ ο αφέντις κιβερνούζε  
με το μαστίγι, με το κνότο, τι γροθια,  
κ' ίλιετας στενάζε κε δούλος ο εργατίς  
κε σκάβα έζβινε ι αργατια,

Σοριαζμένα χάμυ τυ λαυ τα μπουτρώμια,  
σιντρίμια ι αλίεες, τα δεζμα·  
ο τίρανος φεβγάτος κε αφέντις  
σ' ι χώρα τόρα το Σοβητ  
το δουλεφτάδον κιβερνα.

## Ι ΔΥΛΙΑ ΤΥ ΣΕΛΣΟΒΕΤΙΥ

### I

Πολες δουλίες έχι το σελσοβέτι.

Πρέπι να φροντίσι να εφαρμοστουν σταθερα κε ακλόνιτα στι ζοι όλες ι απόφαρες τυ κόματος κε τις σεβετικις εκσυσίας.

Πρέπι τα κολχόζια να δυναμόσουν μέρα με τι μέρα, να περισέψου, τιν έχτασι σπορας, όστε με τον κερο, κε πριν τις προθεζμίας να εχτελέσουν τις χλεποζαγατόφκες κε τις άλλες υποχρέοσεσ μπροστα στο κράτος.

Πρέπι ορθα να διανεμιθουν ι φόρι κε με τον κερο να μαζοχτουν.

Πρέπι να παρθι φροντίδα για τιν ιζπα-αναγνωστήριο, για τα σχολια, να επιδιορθοθουν τα παλια κε να φιαστουν νέα, να εφαρμοστι γενικι υποχρεοτικι εκμάθισι. Πρέπι να φροντίσι κε για τιν ιγία τον εργαζομένον: για το νοσοκομίο, για τιν αμпуλατόρια, για τις γιάςλες.

Πρέπι να παρακολουθίσι, όστε νάνε τάκσι στι στανίτσα, στο χοριο. Πολες ακόμα υποχρέοσεσ έχι το σελσοβέτι. Για να πάι καλύτερα ι δουλια, οργανόθικαν στα σεβέτια σεκσίεσ: νικοκριακι, μορφοτικι, στρατιοτικι κε άλλες.

Κσεχορίστε μια μπριγάτα πεδια κε αναθέστε-τυσ να μάθουν, πιεσ σεκσίεσ βρίσκοντε στο σελσοβέτι-σας κε τι δουλια κάνουν.

### ΠΟΣ ΙΝΕ ΦΙΑΖΜΕΝΙ Ι ΕΚΣΥΣΙΑ ΤΟ ΣΟΒΕΤΙΟΝ

Μόλις τελίοσε ο Κόστας να πογιατίσι τιν πλακάτα για τι „γονία το σεβετιον“, κε στιν κάμαρα μπίκε ο μεγαλύτερος αδελφος-τυ, ο κομσομολιστις Μιχάλις.

— Τραβίξου παρέκι, μικρε, θα δουλέψο κε γο ε'αφτο το τραπέζι — ίπε τυ Κόστα, απλόνοντας μεγάλο φιλο χαρτιυ.

— Διάγραμμα θα ζογραφίσις; ρότισε ο Κόστας κι άρχισε να μαζέβι τις μπογιεσ-τυ απτο τραπέζι.

— Οχι διάγραμμα, αλα σχεδιογράφιμα — πός στο ραγιόνι-μασ ίνε σεκιματιζμένι : εκσυσία τον σεβετιον — απάντισε ο Μιχάλις.

Ο Μιχάλις σεμίοσε 9 τελίεσ κατα μήκος στιν απάνο τιν άκρι τυ φίλυ. Ιστερότερα έκανε κίχλο γίρο απτι μια τελία στιν αριστερι γονία, κε ολόγισα ε'αφτο έκανε 5 μικρουσ κίχλουσ μάκρουσ ενός καπικιυ.

— Τί σεμένουν αφτι ι μικρι κίχλι; — ρότισε ο Κόστας.

— Αφτα ίνε τα εκλογικα τμήματά-μασ: στιν κάθε στανίτσα ίτε χοριο έχι κάμπουσι εκλογικα τμήματα.

— Κερό, κερό — ίπε χαρόμενα ο Κόστας — το κάθε τμήμα εκλέγι τυσ αντιπρόσοπόσ-τυ.

— Νε! Κι όλα αφτα ενόνοντε στο σελσοβέτι. Κίτα! Κι ο Μιχάλις με λεπτεσ γραμεσ ένοσε τυσ μικρουσ κίχλουσ με το μεγάλο. Αφτο ίνε το σεβέτι

τις στανίτσας-μας. Μα σοβέτια στανίτσας εκλέγοντε κε στο Κέσλεροβο, στο Γρέτζεσκοε, στο Μερτζαν κε στάλα χορια τυ ραγιονιού-μας. Το όλο στο ραγιονι-μας έχυμε 9 ζελσοβέτια. Ο Μιχάλις έκανε κίκλυς ολόγυρα σ' όλες τις 9 τελίες κε γύρο σ' αφτυς τυς κίκλυς έκανε μικρυς.

Ο Κόστας παρακλυθύζε με μεγάλο ενδιαφέρο τι δουλιά-τυ.

Καθένα απ'αφτα τα ζελσοβέτια δικι το χοριό-τυ κε κάμποσα χύτορ — εκσίγιζε παρακάτο ο Μιχάλις. Κε για να δικιθι το ραγιον, όλα τα ζελσοβέτια εκλέγυν τυς αντιπρόσοπύς-τυς κε τυς στέλνυν στο ζινέδριο το ζοβετιον τυ ραγιονιυ.

Εδο ο Μίχας έκανε γραμες απ'όλα τα ζελσοβέτια σ'ένα μεγάλο κίκλο.

— Να αφτο θ'άνε το ζινέδριο το ζοβετιον τυ ραγιονιυ. Μα αφτο το ζινέδριο ζινκαλίτε μονάχα μια φορα το χρόνο ίτε στα διο χρόνια μια φορα — εκσακλυθύζε ο Μιχάλις.

— Τότε πιος δικι το ραγιόνι στο διάστημα πυ περνα ανάμεσα στα ζινέδρια; — ενδιαφέρθικε ο Κόστας.

— Γι' αφτο εκλέγετε *εχτελεςτικο κομιτέτο τυ ραγιονιυ* ίτε ζιντομεδμένα ΡΕΚ (ΡΙΚ)

— Ετσι! Τόρα το κατάλαβα καλά, ίπε χαρόμενα ο Κόστας

— Ομορφα! — κσεφόνικε ο Μιχάλις. Τόρα βοίθικέ-με να μπογιατίζο αφτυς τυς κίκλυς.

Ο Κόστας με εφχαρίστικι καταπιάστικε ζτι δουλια. Το θράδι το κκεδιο-γράφιμα ίταν έτιμο κι ο Μιχάλις έφερνε τι δουλια π'ύκανε ζτιν ιζπα-αναγνοστήριο

Τα ζοβέτια διεκζάγγυν αγόνα ενάντια ζτυς κυλάκυς.

## ΣΤΟ ΚΟΛΧΟΖΙ

Στίλανε στο κολχόζι μιχανες. Αςκιμα δουλέβυν ι μιχανες.

Τιν πρότι μέρα ζπάσανε

Πρέπι γρίγορα να θερίζουμε τα ζιτιρα. Τα στάχια άρχικαν να χίνοντε. Κε μας στίλανε άχρικτες μιχανες. Μονάχα ο εχτρός-μας μπορύζε να το κάνι κκέφτοντε ι κολχόζνικι.

## ΣΤΙ ΣΣΑΧΤΑ (ΟΡΙΧΙΟ)

Πίγαν ι ανθρακορίχι ζτι δουλια κε κκέφτοντε:

— Θι θγάλουμε όσο μπορύμε παραπάνο κάρβουνο. Το κάρβουνο χριάζετε πολι για τα εργοζτάζια-μας. Δίχος κάρβουνο ζταματυν ι ζιδιρόδρομι κε τα βαπόρια.

Μη έτσι ίρθαν τα πράματα πυ ι ανθρακορίχι δεν πιάσανε δουλια. Επεζε ι ζζάχτα κε πλιμίρικε το νερο.

Πιος τ'όκανε. Βέβρα ο εχτρός μας.

Πολι-πολι μας θλάρτανε αφτι ιεχτρί-μας ε'όλα τα κλαδιά του νικοκιριό-μας.

## ΠΙ ΙΝΕ ΑΦΤΙ Ι ΕΧΤΡΙ

Πιάσανε τους εχτρους. Πιι ίσαν;

Καπια μερίδα παλιον ιδιχον, που την τιμούσαν ι πολλι νικοκιρέι κε ο τσάρος.

Αφτι καλά κσέρανε τι δουλιά-τους, κε ι σοβετικι κιβέρνισι τους εμπιστέ-  
τικε τι δουλια στις φάμπρικες κε στα εργοστάσια.

Μα αφτι πιάστικαν στη δουλια μονάχα για να βλάψουν το χτίσιμό-μας.

Τους εκσαγόρασαν ι κσένοι καπιταλιστες, τους πλέροναν για το θρετίτελσθβα  
όλα χρίματα.

Ι θρετίτελι θέλανε να διασπάσουν την πραγματοποιίσι τις πρότις πιατιλέτκας.

Βοιθύσαν τους καπιταλιστες να ετιμάζουν πόλεμο ενάντια στην ΕΣΣΔ. Θέ-

ανε να δοθουν πίσο στους πομέσσιχους κε κυλάκους ι γι, στους καπιταλιστες ι  
φάμπρικες κε τα εργοστάσια.

Ι θρετίτελι θέλανε να καταστρέψουν τί Σοβετικι Ενοςι

„“

Μα δεν πέτιχε ο καχύργος σκοπος τον εχτρον. Το κάχου δε στέκι φρου-  
ρος το Σοβετιον το ΓΠΥ (Κρατικι πολιτικι διεφθινσι).

Το ΓΠΥ στον κερο ανακάλιπσε τα κσέδια το θρετίτελον.

Ολι ι σιμορία πιάστικε κε παραδόθηκε στο δικαστίριο.

## ΠΟΣ ΒΛΑΦΤΑΝΕ ΤΟ ΚΟΛΧΟΣ Ο ΜΟΛΑΣ ΚΕ Ο ΚΥΛΑΚΟΣ

### Ι

Ο πατέρας του Αλι ίνε πρόεδρος του κολχοζιου· ο Αλις γρίγορα θα γίνει  
πιονέρος. Εχι ακόμα κε νεοραμένοι „τιωπετέικα“ κε κόκινι γραβάτα.

— Πέσ-μου πατέρα, γρίγορα θα γιρίσι ο Σσαφάροφ. Θα φέρι τίμπανο για  
το πιονέριχο ταγμα.

— Σόπα, Αλι. Ασκιμα παν ι δουλιες, πολι ασκιμα. Φτάνι το τέλος του  
κολχοζιου. Ο μολας δε θέλι το κολχόζι κε προσκαλι όλους να βγουν απ' αφτο.  
Ίπόσχετε στους φτοχους κε μεσέους τον παράδισο του μοάμεθ, κε τους κολχόζι-  
χους φοβερίζι, πως ο θεος θα τους τιμορίσι, πως θα χάσουν όλα κε θα τρόνε  
χόμα κε πέιρες.

— Πσέματα λεί, — κσεφόνισε ο Αλις.

— Κε βέβρα πσέματα λει. Μα ι φτοχολογια τον πιστέβι, γιατι όταν  
γραφικε στο κολχοζ ο Ιπραιμ, την άλι μέρα κάικε ο αχερό ασ-του. Κι όταν  
μπίκε στο κολχοζ ο Γιουσιπ, του άρπακσε ο λίκος την αγελάδα. Βρίκανε στο  
δάσος μονάχα τα κέρατά-τις κε έμα.

Ο Αλις θιμώνταν, μα δεν πίστεβε. Τιχέα περίπτωσι. Δεν πρόσεξαν. Μά τυ πονύσε ι καρδια, ότι ο πατέρας-τυ, ο καλύτερος πατέρας στο αυλ, ταλαντέβετε μπροστα στα „θάματα“ τυ μολα.

Ο Απτυλ, ο πατέρας τυ Αλι περίεπεσε τον αριθμο τον τσοπάνιδον στο κολχόζικο κοπάδι. Μα ο λίκος κσακολουθύσε τι δουλιά-τυ.

Τότε Ο Απτυλ μάζεπεσε όλως τυς κολχόζνικυς κι απορραζίσανε να χτί-ζον κινι μάντρα για τα ζόα.

## II

Ο μολας περνόντας πλαι απτο χτίριο τις μάντρας λέι:

— Κσεχάσατε το θεο, κε πιστέβετε το διάβολο Απτυλ. Κτάκστε να μι ετίλι καταπάνο-ζας ο θεος πίνινο λίκο τυ να κάπει όλα τα ζόα-ζας

Σκέφτικαν ι χοριάτες τιν απιλι τυ μολα, ίρθανε στον Απτυλ κε το εβυλέφτικαν:

— Ιζος πρέπει να παρατίσουμε αφτι τι δουλια. Να κσκοπιστόμε. Ο μολας ίνε σοφος άνθρωπος.

Ο Απτυλ τυς διγίδικε πως ετυς κολάκωυς κε στο μολα δε εφέρνι κσθόλυ το κολχόζι. Οταν ίνε κολχόζι ι φτοχολογια δεν πάι να δουλέβι για πατράκος, κε κανένας δεν ίνε να δουλέπει για τυς πλύσιωυς κε για το μολα. Ο μολας φοβάτε μίπος μίνι δίχορ γλικι κοματάκι.

Μα ι κολχόζνικι δεν πιστέβανε τον Απτυλ. Καπι απ'αφτυς πιγένανε κριφα στο μολα κε τυ ζιτύζανε εινχόρικι. Κε τιν άλι μέρα δόζανε αναφορες στον Απτυλ, ότι βγένυν απτο κολχόζι.

Πολιν κερων δεν μπορύσε να κιμάτε τις νίχτες ο Απτυλ. Σκέφτονταν τί να κάνι: με το ζόρι δε γίνετε να κρατι κανένα στο κολχόζι, κι αν τυς αφίσι πάλι — θα μίνι πολι λίγορ κόζμορ στο κολχόζι κε δε θα τα καταφερι με το νικοκιο. Ιτε να διαλιθον όλι όπωρ ίσαν;

— Πατέρα, πατερα — έτρεκε κσαφνικα ετιν καλίβα ο Αλις — ο μολας με τον Αμαν-πει ίρθαν ετιν μάντρα το ζόον κε ρίκεσανε κρέας ετυς εκίλυρ. Ιμυνα πίσο απτο σαράι κε τα ίδα όλα.

— Σς . . Σόπα Αλι! Δόσε με το τυφέκι-μυ. Κε τρέκε γρίγορα στο αυλ, προσκάλεσε όλωρ . . . Τυ κσχύ δεν ίρθε ο μολας ι γρια-αλεπου!

Προσεχτικα κε κριφα ίρθε ο Απτυλ ετι μάντρα. Κιτάζι άναπσε εσπιρτο στο κσκοτάδι, κε ι φοτιά-τυ φότιζε το παχι πρόσωπο τυ μολα κε τιν κόκινι γενιάδα τυ κολάκω Αμάν-πει.

Νά-τυρ πλισιάζουν στα παχνια, όπω πλάι ετέκοντε ι αγελάδες.

— Τυρ κσχύργωρ! Θέλυνε να φαρμακόςυνε τα ζόα, κσέφτικε ο Απτυλ κε έπιασε το τυφέκι-τυ.

Μα σ'αφτι τι στιγμή ακύστικαν φονες κε ποδοβολιτα ανθρόπον. Ο μολας  
θεκε στιν πάντα, μα ήταν πια αργα: τυς περικίχλοσαν απ'όλες τις μεριες.

— Στάσω σκιλι! — πίδισε πάνω ο Απτολ κε σιμάδεπσε με το τυφέκε  
μολα.

Ο μολας κιτρίνισε είκοσε πανο τα χέρια, κε ρίχτικε στα γόνατα.

— Τυφέκisé-τον, τυφέκisé-τον, τον γέρο-διάβολο! φώναζαν ι κολχόζνικε  
μαζόχτικαν

— Μι με σκοτόσετε! Θα σας τα πο όλα, μονάχα μί με σκοτόσετε. Ο  
άν-τεις ίρθε σε μένα κε γο τον σιδύλεπσα να κόψει τιν αγελάδα τυ Γιουσιπ  
ίστερα ίπα πως τον τιμόρισε ο θεος κε έστισε λίκο να φάι τιν αγελάδα-τυ.  
με σκοτόνετε, θα σας τα πο όλα. Εγο είφωνα με τις οδιγίες τον κυλά-  
ν έκαπσα τον αχερόνα τυ Ιπραιμ κε τιν άλι μέρα ίπα πως ο θεος τόκαπσε-  
ι με σκοτόσετε . . .

— Φοβάσε το θάνατο ε; — μα τι το φοβάσε αφυ θα πας στον παρά-  
σο τυ μοάμεθ, πυ τόσο σιχνα ιπόσκεσε. Θα σε στίλυμε στιν πολιτία να κσε-  
αλίνυν τί τιμορία, σε ακσίζι.

#### IV

Ολι πυ θγίκαν απτο κολχόζι, μπίκαν εκ νέυ. Αποφασίζανε να κλίσυν  
ο ιζαμ, να κάνυν ρασκυλάτζιθανια τυς κυλάκος κε να τυς εκσορίσουν απτο αυλ.

Ο Σσαφάροφ έφερε απτιν πόλι τίμπανο κε τρομπόνη. Ο Αλις οργάνωσε  
το κολχόζι πιονέριχο τάγμα κε φόρεσε τιν κόκνινι γραβάτα-τυ.

Ο μπείς ο κυλάκος ίνε εχτρι τον εργαζόμενον

Δ. ΜΠΕΤΝΙ

#### I ΚΟΜΥΝΑ

##### Λέφτερι μετάφρασι

Γρέχι απάνο κάτω ο Γιάνις  
αν τρελος απο τι λίπι,  
χι αλέτρι, έχει σπόρα  
ια το άλογο τυ λίπι.  
Έχει άλογο ο Θάνος  
μα τυ λίπυνε τα σπόρα.  
Πάνε κε ι διο στυ Κοστα  
με τα χέρια σταβρομένα.

δίπλα στιν εστια τον θρίσκυν  
ιν ταλέτρια-τυ σπαζμένα.  
— Ε, σίντροφι λεί ο Θάνος  
απτι σιφορα τιν τόσι  
ένας όρόμος μόνος μένι,  
ι Κομόνα να μας σόσι.  
Στιν κομόνα ενομένι,  
ς'όλα, στι χαρα στι λίπι

Θα εργαστόμε σαν αδέρφια,  
τίποτε δε θα μας λίπι.  
Στιν Κομόνα ενομένι,  
θα δυ-έψυμε για πάντα,  
τον κυλάχο τον οχτρό-μας  
θα πετάκσυμε στιν πάντα.

Σιφονίζανε κε νά-τους  
ενομένι το ζιτάρι,  
κιόλα τάλα άφτονα τα έχυν.  
Γιά-σας, φίλι κομυνάρι.!

## ΤΑ ΣΟΒΕΤΙΑ ΤΟ ΝΕΝΤΣΟΝ

Στον ακρινο Βορια τις χώρας-μας, στιν παραλία τις κρίας θάλασας  
ζυν νέντσι.

Νορίτερα, πριν τιν επανάστασι τους ονόμαζαν σαμογέτους. Μερικι απ'άφτους  
ζυν παντοτινα σ' ένα μέρος, αλι ζυν νομαδικι ζοι, πάνε απο ένα μέρος σ'άλο.  
I πρότι ζυν σε χορια, i δέφτερι στιν τόντρα. I πρότι καταγίνοντε με το κι-  
νίγι κε το ψάρεμα, i δέφτερι, i νομάδες καταγίνοντε εκσον αφτο, με τι λαφοτροφία.

## II

Σίμερα μαζόχτικε το ζινέδριο το σοβετιον το νέντσον. Ιρθαν με τα λά-  
φια-τους απτα μακρινα μέρι για το ζινέδριο. Μαζόχτικην παραπάνο απο εκα-  
το τελεγάτι. Ανάμεσά-τους ίνε κε γινέκες.

Ολι ακύνε προσεχτικα τον ομιλιτι.

— Τον κερο τυ τσάρυ δεν ίχαμε εκολια, νοσοκομία. Τα δέρματα το  
ζόον πυ ετιμάζαμε, ταγόραζαν σε πρόσφιες τιμες i έμπορι. Μας γδέρνανε κε  
μας πότιζαν θότκα. Ζθινόμασταν κε μισ, ζβίνονταν κε τα λάφια-μας. Τα σο-  
βέτια στρόνυν τι ζοί-μας με νέο τρόπο.

Ιστερα απτον ομιλιτι θγίκαν κε μίλισαν i τελεγάτι.

— Σε μας οργανόθικε κολχόζι το λαφοτρόφον. Τα δέρματα πυλάμε μο-  
νάχα μέσον τυ κοπερατίβυ. Πρέπι στα μέρι-μας να φιαστι φάμπρικα για να  
επεκσεργαστι τα γυναρικα.

Πολα ακόμα λέγανε i τελεγάτι για τις ανάνκες-τους για τις επιτιχίες-  
τους, πως πρέπι παραπέρα να δυλέψυν.

— Δίσκολα ίνε να βάλυμε στι σιρα τι νέα ζοι. Πολες έλιπες έχυμε  
ακόμα. Μα κάθε χρόνος μας δίνι νέες κε νέες εφκολίες. Τα σοβέτια θα μας  
θουθίζυν να κανονίσυμε τι ζοί-μας.

## ΣΤΙ ΣΙΔΙΑΣΚΕΠΣΙ ΤΟ ΡΟΜΙΟΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΝ ΤΥ Β. ΚΑΦΚΑΣΥ

Το Διμιτρο το Μίχα τονε χορίσανε αντιπρόσωπο στι σιδιάσκεπσι τον εργα-  
ζόμενον ρομιον, πυ θα γινότανε στο Ροστοφ στα 1930

Εβαλε στιν κσεθοριαζμένι-τυ τσάντα λίγο προμι για το δρόμο, το σαπόνι-  
τυ κε μια απτις χροματιστες πετσέτες, πυ αγόρασε τις προάλες απτιν κοπε-  
ρατίβα. δίπλωσε μέσα σ'ένα μαντίλι κ'έκριψε στον κόρφο-τυ το πιστοπιτικο κε  
τα χρίματα για το δρόμο, πυ τυ δόσανε στο σοβέτι τυ χοριω.



Το χοριυδάκι του Μίχα ήταν ένα απτα πια απόκεντρα χωρια τις Τσερνομορις κι ο Μίχας απτος φτοχότερος χορικός.

Δυλέβανε άλλοτες ι περισσότερι χοριανι κσενοδυλεφτάδες στις πλαντάτσιες τον πλυσίον ρομιον. Μα κ'έκινι πυ φιτέβανε καπνα για τον εαφτό-τυ, πραγματικα ήτανε σκλάβι τον τοκογλίφον „πατριοτον“, πυ τος ίχανε πάντα καταχρεομένους.

Φτοχος ο Μίχας μα εργατικός κε σινιδιτος δυλεφτις. Ποτες στα παλια χρόνια δεν έγιρε το κεφάλι μπροστα στις μεγάλους: Δεν καταδέχτικε ποτες να τος κολακέψι. Τος μισόσε κε τος εχτρεβότανε.

Γιαφτο στον κερο του Ντενίκιν βγίκε στα βυνα, ενόθικε μαζί με τος παρτιζάνους κε μαζί με τος ρόσους δυλεφτάδες πολεμύσε τος κινους εχτρυς το δυλεφτάδον, τος ρομιους τοκογλίφους κε τος ρόσους τσιφλικαδες...

Ένα μόνο δεν μπορούσε να νιόσι ο Μίχας. Γιατι ι κιβέρνις θεωρούσε το κολεχτιβιστικο νικοκιριο προτιμότερο απτο ατομικο. Δεν μπορούσε να το νιόσι κε κανένας δεν ήτανε στο χοριο να τυ το κσιγίσι. Μ'αφου, σκεφτότανε, ι κ βέρνις μας σιβυλέβι να δυλέβουμε κολεχτιβιστικα, αφτο θ'άνε κε το ροστο...

Εφτασε ο Μίχας στο Ροστοφ. Έκι μαζεφτίκανε παραπάνο απο 150 αντιπρόσοπι. Ι περισσότερι χορικι μα κ' εργάτες καμπόσι. Έκι ίδε κε πολυς γνωστός-τυ. Έμαθε πως πολα ελινικα χωρια περάσανε στο σιμπαγι κολεχτιβιζμο. Ακουσε πως ι κυλάκι λισαζμένα πολεμύσανε τιν κολεχτιβοπίσι κε πως σε μερικα χωρια μαζί με τος παπάδες κε τος κυλακογλίφτες κατορθόσανε να τινε μποδίσουνε.

Απτις έχθεσε το σιντρόφον έμαθε πως ο κολεχτιβιζμος ίνε ο μόνος δρόμος, πυ θα γλιτόσι τος χορικός απτιν εκμετάλεψι του κυλάκου. Πος μονάχα με τιν κολεχτιβικι εργασία θα μπορέσουνι φτοχι χορικι να οργόνουνε τα χοράφια-τους με τράχτορα, να τα λιπένουνε με χιμικα λιπάζματα κε να τα κालιεργόνε σίφωνα με τις οδιγίες κε τι σιβυλες του αγρονόμου.

Ιστερα μαζί με τος αντιπροσώπους επεσκέφτικε το Σελμας κε ίδε με τα μάτια-του το γίγαντα, πυ δίνι στις κάμπους χιλιάδες γεοργικες μηχανες, πυ κालιερέβουν τιν παραγογι κε διεφκολίνουν τι δυλια το δυλεφτάδον. Μίλισε με τος εργάτες κε ίδε με πι ενθουσιαζμο εργάζουντε κίνι για τιν κालιτέρεψι τις ζοις του χορικου κε τιν ανίψοσι του αγροτικου νικοκιριου.

Κε κατάλαθε τόρα ο Μίχας γιατι ι κιβέρνις σιβυλέβε τος φτοχος κε μεζέυς χορικός να μπύνε στις κολεχτίβες. Κατάλαθε ακόμα γιατι τόσο λισαζμένα πολεμύσανε τις κολεχτίβες ι κυλάκι κ'ι παπάδες. Χάνανε τος σκλάβοτον. Δε θα ιπέρχανε πια άνθρωπι, πυ να δυλέβανε γιαφτους.

Κε γιρίζοντας στο χοριό-του ο Μίχας άρχικε φανατικα να προπαχιντίσι τος σιντοπίτες-του να σιστίσουνε αγροτικι κολεχτίδα. Τιν ιπόσχεσι, πυ έδοσε στι σιδιάσκειψι εκι στο Ροστοφ κατόρθωσε να τιν εκπλιρόσι ο Μίχας. Σε λίγους μινες μέσα, όλο το χοριυδάκι του Μίχα αποτελούσε μια στερει σιμπαγι κολεχτίδα.

#### 4 ΡΟΜΕΙΚΑ ΡΑΓΙΟΝΙΑ ΣΤΙΝ ΕΣΣΔ

Όπος όλι ι όλι εργαζόμενι το διαφόρον εθνικοίτον, έτσι κ' ι εργαζόμενι ρομιι ιπόφερην κε ζύσαν άσκιμα στον κερο του τσαρου.

Τοις εκμεταλλέδονταν ι ρύσι καπιταλιστες κε πομέσσικι, τοις εκμεταλλέβονταν κ' ι ρομι καπιταλιστες πομέσσικι κε κυλάκι.

Τα πεδία τον εργαζόμενον ρομιον δεν μπορούσαν να πάνε σχολιο. Ιδιέτερα ήταν πολι δίσκολο, σχεδον αδύνατο να στυδάσουν στι μιτρικί-τους γλώσα.

Κε όχι μονάχα αφτο. Πολι εργαζόμενι ρομι χάσανε το γραφτο λόγο.

Στιν περιφέρια τις Μαριούπολις ζυν 150 χιλ. ρομι, πυ στον κερο του τσάρου δεν τοις επιτρέπονταν να έχουν σχολια. Κ'έτσι κσεχασαν το γραφτο λόγο-τους.

Μα ο Κόκινος Οχτόβρις έσπασε τα δεζμα κε το ρομιον εργατον κε εργαζόμενον αγροτον.

Απόχτικαν κι αφτι τα ίδια δικεόματα με τοις σιντρόφους-τους τον άλλον εθνικοτίτον.

Πέρνον μέρος στι διίικισι τις χώρας.

Οργάνοσαν κολχόζια, λιχβιτάρουν τον κυλάκο ρομι κε ρύσο σαν τάκσι.

Σ'όλα τα ρομέικα χορια οργανόθικαν εθνικα σελοσθέτια, όπου δικουν εργαζόμενι ρομι.

Εκσον αφτο οργανόθικαν στιν ΕΣΣΔ 4 ελινικα ραγίονια, 3 στιν Υκρανία κε 1 στο Βόριο Κάρκασο.

Ι δουλια όλις τις κοματικες, σεβετικες κοπερατιβικες κε άλλες οργάνοις γίνετε στι μιτρικι γλώσα. Ι σεβετικι εκσυσία πλισίασε στι μάζα, πυ ολοένα κε πιο πολι πέρνι ενεργο μέρος στο σοσιαλιστικο χτίσιμο, βγάξι απτις γραμές-τις νέυς κε νέυς μαχιτάδες του εργοστασίου κε του κολχόζικου κάμπου.

Αδερφομένοι με τοις εργαζόμενους όλον τον εθνικοτίτον, ελεφτερομένοι απο τοις ρόσους κε ρομιους πομέσσικους κυλάκους κε καπιταλιστες χτίζουν τι ζοί-τους με νέο τρόπο, μορφόνοντε, λιχβιτάρουν τιν αγραματοςι κε λιγογραματοςί-τους, χτίζουν τι νέα σοσιαλιστικι κινονία.

Ροτίστε τοις γεροντότερος πός ζύσαν στον κερο του τσάρου. Τί σχολια υπίρχαν στο χοριό-σας πριν τις Οχτοβριανις επανάστασις:

## ΤΟ ΕΛΙΝΙΚΟ ΡΑΙΟΝΙ ΤΙΣ ΚΡΙΜΣΚΑΓΙΑΣ.

Ι Κρίμσκαγια ίνε ι μεγαλύτερι στανίτσα του προιν οκρου του Τσερνομόριας. Στιν περιφέρια τις Κρίμσκαγιας ζύνε πολι εργαζόμενι ρομι.

Όλι σχεδον καπνοφιτεφτες. Στα χρόνια του τσάρου κε του Ντενίκιν δικέ-τους γέεις δεν ίχανε. Νικιάζανε τι γι πυ καλιεργύσανε πλιρόνοντας μεγάλο νί-κι. Ι τσαρικι κιβέρνιι τοις θεωρούσε κσένους κε τοις ειλογιζότανε μονάχα όταν θα τοις έπερνε φόρους.

Σχορπιζμένοι σε μικρα χοριουδάκια, εκι στιν περιφέρια Κρίμσκαγιας, φιτοζύσανε ι εργαζόμενι ρομι χορικι. Μισοπιναζμένοι κε μισοντιμένοι δουλέβανε μέρα νύχτα για τιν τσαρικι κιβέρνιι κε τοις κιλαραδες ρομιους „τοις πατριότες“ πυ ζύσανε σε μεγάλα αρχοντικα σπίτια πλυτένοντας με τιν εργασία κε τον ιδρο-τους.

Σχολια σ'όλι τιν περιφέρια δεν υπίρχαν.

Αγράματι ι εργαζόμενι ρομυ χορικι κι αμόρφοτι νομίζανε πως έτσι έπρεπε νάνε. Να δουλέβουν αφτι, να υποφέρουν, για να ζώνε πλυσιοπάροχα ι τσορ πατσιδες, διλαδι ι πλύσι ι καπνέμπορι.

Ετσι ζύσανε ι εργαζόμενι ρομυ χορικι στα χρόνια τυ τσάρυ. Κανένας δεν τος λογάριαζε, κανένας δε σκεφτότανε για κίνυς. Μα σίμερα τα πράματα αλάκσανε ολότελα.

Πάι ο τσάρος κε μαζί-τυ ι κοζάκι αταμάνι κι ρομυ κιλαράδες. Δεν ίνε τόρα ντόπιυ κε κσένι, ρόσι κε ρομυ. Ολι ι λαι ίνε ίσι. Ολι έχυνε τα ίδια δι-κεόματα. Φτάνι να ίνε εργαζόμενι.

Γιατι το κράτος-μας τόρα ίνε κράτος όλον τον εργαζόμενον κε ρύσον κε αρμένιδον, κε ρομιον, κε γρουζίνον.

Κε νά, εκι πυ άλοτες ι ρομυ θεωρύντανε κσένι κε δεν ίχανε δικέομα ότε σκολια νάχυνε στι γλόσα-τυς, σίμερα σκιματίστηκε ελινικο ραιόνι. Διλαδι μια περιφέρια με 16.500 κάτικυς πυ τιν εκσυσία τιν έχυνε ι ίδιες ι εργαζόμενες ρομείκες μάζες.

Ι ίδιες ι μάζες φροντίζυνε για τι ζοί-τυς, για τα σιφέροντά-τυς, για τιν καλιτέρεπσι τυ νικοκιριυ.

Πολι προσπάθισαν ι κυλάκι κ' ι παπάδες να μποδίζυν το σκιματίζμο τυ ελινικο ραγιονυ. Μα τυ κάχυ, ι φτοχι τος κατάλαβαν. Τα σκέδιά-τυς τα κσεσκέπασαν.

Νά τι ίπε ένας αντιπρόσωπος στο πρότο σινέδριο το σοβετιον τυ ελινικο ραγιονυ:

— Περιφρονιμένι κε κσεχαζμένι στυς κάμπυς τις Κρίμσκαγιας δουλέβαμε πε-νίντα χρόνια τόρα για τος εκμεταλεφτές-μας ρομυς κε ρόσυς. Δουλέβιμε να τος πλυτιζόμε αφτυς πυ ότε να μας μιλάνε καταδεχόντανε . . . . .

Δουλέβαμε σκλάδι εμυς κε τα πεδιά-μας κε δεν ίχαμε τίποτε. Τα καπνά-μας δεν ίταν δικά-μας. Τα χοράφια πυ καλιεργύσαμε-κσένα. Τα σπιτια πυ γενιθίκαμε κε κίνα κσένα. Τα πεδιά-μας μένανε αγράματα κι αμόρφοτα. Πιός θα σκεφτόνανε γι αφτα; Εμυς δεν ίμαστε σε θέσι κε ι κιβέρνισι μας ίθελε αγρά-ματυς κι αμόρφοτος να μας εκμεταλέβετε καλιτέρα . . . . .

Τόρα αλάκσανε τα πράματα.

Ι κιλαράδες φίγανε. Τυς κυλάκυς θα τος διόκσυμε. Ι εκσυσία τον ατα-μάνον πέρασε. Δεν ίμαστε πια κσένι. Ιμαστε ντόπιυ. Ισι με τος εργαζόμενυς ρόσυς έχυμε τα ίδια δικέοματα μαζί-τυς. Γιατι το κράτος ίνε δικό μας τον εργαζόμενον, το δουλεφτάδον τυ κάμπυ κε τον εργοσταςίον. Μονάχα το κράτος τυ Σοβετ, πυ ίνε κράτος τον ίδιον τον εργαζομένον μπόρεσε να λίσι το έθνι-κο ζίτιμα. Ζίτο ι εκσυσία το Σοβετ σόλον τον κόσμο!

Πιά άλα εθνικα ραιόνια ιπάρχυνε στον τόπο-σας;

Επισκεφτείτε τα σχολια των άλλων εθνικοτήτων τις περιφέρειας- σας, προσκαλέστε τους μαθητές- των στο σχολιό- σας και διοργανώστε μαζί- τους διεθνιστικές βραδιές.

## ΣΤΙΣ ΣΤΕΠΕΕ ΤΥ ΚΑΖΑΚΤΑΕΝ.

Αγρία, γιμνι στέπι.

Σ'αφτι τι στέπι πλανόντανε ι καζάκι (κιργίζι), κυβαλόνταν τις θυβαλίσιες σκινές- τους απο τόπο σε τόπο, ζιτύσαν βοσκοτόπια για τα κοπάδια- τους. Αμα περάσουν ι νομάδες, γίρο παντου εριμιά. Αμος και κίρο χορτο.

Τώρα ανάμεσα απτι στέπέ τρέχουν τα τρένα τυ Τουρκεστανου- Σιβιρικου σιδηροδρόμου (Τουρκσιπ). Γίρο στους σταθμους μαζόνοντε και κατικουν ι καζάκι. Ο σιδηροδρομος τους δίνει δουλια, τους κυβαλα εμπορέματα. Μεγαλόνουν ι σινικιζμιο γίνοντε ολάκερες πολιτίες. Σ'αφτες τις πολιτίες ανίγυνε σχολια, βιβλιοθήκες, κλύπια.

Χτίζοντε φάμπρικες, εργοστάσια, ιλεχτρικι σταθμι. Στις ανιδρες στέπε ανίγυντε αρδεφτικα κανάλια. Ολι τι δουλια τιν καθοδιγουν τα σοβέτια. Αφτα φιάνουν εδο τι νέα ζοι.

## ΑΡΧΙΣΑΜΕ ΝΑ ΤΟ ΦΙΑΝΥΜΕ ΜΟΝΙ-ΜΑΣ

Ι καπιταλιστες τους τσαρικις Ροσίας δεν κζέρανε και δε θέλανε να κάνουν πολλα πράματα και μηχανες.

Δεν κάνανε αφτοκίνιττα, τράχτορα, τραμ, ατμομηχανες, αγροτικες μηχανες. Κιτάκστε πεδια τις επιγραφες στις παλιες αγροτικες μηχανες, στις ραφτομηχανες, στις νκαζιέρες, στα ψαλιδία. Παντου ι επιγραφες ίνε σε κζένη γλώσσα.

Αφτες ι περιγραφες: σιμιόνουν τα επίθετα τον κζένον καπιταλιστον, απτους οπίους αγοράζαμε όλα· κοντα στο επίθετο τυ καπιταλιστι, ίτε τις καπιταλιστικις φίρμας ίνε σιμιομένι και ι πολιτία όπου κάνανε αφτα τα πράματα.

Ακόμα και ι θελόνες και ι καρφίτζες απτο εκσοτερικο ίρχονταν. Και για- τρεβίμασταν με γιατρικα τυ εκσοτερικου. Δεν ίχαμε δικές μας χιμικες φάμπρικες.

Και το κηριότερο — ι καπιταλιστες τις τσαρικις Ροσίας δε θέλανε να κάνουνε ενκατάσταζες για φάμπρικες και εργοστάσια, για μηχανες και μπάνκους για παραγογι μηχανων. Τους σίφερνε πιο πολι να εκμεταλέβοντε τιν εργαζόμενι αγροια και να πυλουν φτινα το ζιτάρι στο εκσοτερικο σε βάρος τις καταστροφικης και φτόχιας το φτοχο μζέονμάζον τις αγροτιας.

Ενω τώρα κάτω απτιν καθοδιγισι τυ κόματος τον πολζσεβικον και το Σοβετιον μάθαμε να κάνουμε ι ίδιι μηχανες, στις φάμπρικες και τα εργοστάσιά- μας

Τα σοβέτια φιάνουν φάμπρικες και εργοστάσια

## ΜΕΓΑΛΟΝΟΜΕ ΚΕ ΔΙΝΑΜΟΝΟΜΕ

### I

Όχι με τις μέρες, μα με τις ώρες μεγαλώνει χώρα-μας. Εχτελέστηκε με υπερεχτελέστηκε η πρώτη πιατιλέτκα-μας. Η πιατιλέτκα του νεφτιου εχτελέστηκε σε δύο-μυριά χρόνια, το κάρβουνο με μέταλλο σε τρία χρόνια.

Πριν την προθεζμία φιάστικαν ένα σορο εργοστάσια-γίγαντες. Πριν την προθεζμία άρχισε να δουλέψει ο γιγάντιος ηλεκτρικός σταθμός — Δνεπροστροι.

Το Βόριο-Καφκασίανο Κράι-μας πριν τις προθεζμίας γένικε κράι σιμπαγίς κολεχτιβοπίι:ις. Σ'αφτι τι βάζι πάνω λιχβιταρίστηκε στη θάσι η κυλακία σαν τάκσι.

Παντο οργανόνουντε δινατι μηχανο-τραχτορικι σταθμι (Μ.Τ.Σ). Τα τράχτορα οργόνουν τα χοράφια το σοβχοζιον με τον κολχοζιόν-μας.

### II

Απο που ίρθαν τόσα τράχτορα; Μίπος απο εκσοτερικο; Όχι. Αφτα όλα ίνε απτα σοβετικά-μας εργοστάσια.

Η πρώτη πιατιλέτκα μας έδο·ε τέτιος τραχτορικος γίγαντες όπος τα εργοστάσια του Σταλινγκρατ, του Χαρκου, του Τζελιάπινσκ. Αμ η μηχανες που δένουντε στο τράχτορο; Η μηχανες τις σινομιδισ; Τα κομπάνια; Απο που ίνε κι αφτα; Κι αφτα επίσις γένικαν στα σοβετικά-μας εργοστάσια: το Ροστσελμας, το εργοστάσιο του Σαράτοβ, του Νοβοσιμπίρσκ μας δίνουν ολοένα με πιο πολες μηχανες.

### III

Για να γίνουν η μηχανες, χριάζετε μέταλλο. Με νά μεγαλόνουν τα γιγάντια εργοστάσια, που επεκσεργάζοντε τα διάφορα μέταλλα. Ανάβουν νέα κωμινεφτίρια. Μονάχα στα 1932 άρχικαν να δουλέβουν σε μας 26 νέα κωμινεφτίρια.

Αφτα θα δόουν τεράστιο ποσο μαντεμιο (τζυγυν) για τη βιομηχανία-μας. Στην Ανγκλία για να κατορθοθι τέτιο περίσεμα παραγογίς πέρασαν 35 χρόνια, στη Γερμανία — 10, στην Αμερικι — 8.

### IV

Μα η δική μας εργάτες δουλέβουν όχι για τους καπιταλιστες, δουλέβουν για το δικό-τους, το προλετάρικο κράτος. Κσέρουν πως πρέπει να φτάσουν με να κσεπεράσουν τις καπιταλιστικες χώρες. Η χώρα-μας πρέπει να γίνι δινατι με ανεξάρτι-τι απτους καπιταλιστες.

Παντο θράζι η σοσιαλιστικι άμιλα με η μαχίτικότιτα. Η καλύτερι υτάρνικι ριμυλκον<sup>1</sup>) κίνος που καθιστερουν.

1). πέρνον στο πωκσιρ.

Κ'έτσι η εργατική τάξη, κάτω απ την καθοδήγηση του κομμουνιστικού κόμματος φιάνει το σοσιαλιστικό νικηριό-της.

Διγυθίτε, γιατί ίνε πιο επίκερδο να δουλέβι κανένας με πλάνο; Γιατί η εργατες αποφασίσανε να εχτελέσουν το πεντάχρονο πλάνο σε 4 χρόνια; Πός κατόρθοσαν να το κάνουν; Πιος καθοδιγα όλι τι δουλια στο χτίσιμό-μας;

## Ι ΔΕΦΤΕΡΙ ΠΙΑΤΙΛΕΤΚΑ

### I

Το κόμα κε η εργατική τάξη σχεδιάσαν δέφτερο πεντάχρονο πλάνο το νικηριό-μας (το χτίσιματος) απτο 1933-1937.

Στο τέλος τις δέφτερις πιατιλέτκας θα λικβιτάρουμε τος κυλάκους κε τις άλλες εχτρικες σε μας τάκσες· δε θ'άχουμε γενικα τάκσες. Κανένας δε θα κερδιζι σε βάρος κσένου κόπου, μα όλι πρέπει ενεργα να πάρουν μέρος στο χτίσιμο του σοσιαλιζμου.

### II

Το πλάνο τον εργασιον τις δέφτερις πιατιλέτκας καταστρόθηκε έτσι, πο στο τέλος-τις η ΕΣΣΔ δε θα εκαρτιέτε απ τις καπιταλιστικες χώρες. Ολα θα παραχτουν απο σοβητικες πρότες ίλες, με σοβητικες μηχανες.

### III

Κε όχι μονάχα στη βιομηχανία, μα κε στο αγροτικο νικηριό· όλα θα παράγοντε σε μας με μηχανες. Το φιάσιμο μηχανον στο τέλος τις δέφτερις πιατιλέτκας θα περισέπει 3<sup>1</sup>/<sub>2</sub> φορές.

Ιδιέτερα ίνε στυδέο τ'ότο ότι αρχίζυν σε μας να δουλέβουν ένα σορο τέτιων εργοστάσια, που θα βγάλουν μπάνκους, τυρπίνες κε άλλες σινθετες μηχανες για τη διασχεβι τον εργοστάσιον κε φάμπρικον.

### IV

Στι δέφτερι πιατιλέτκα θαρχίουν να δουλέψουν ένα σορο ηλεκτρικι σταθμια. Η εκσ'ορικσι κάρβουνου κε νεφτιου θα περισέπει 2<sup>1</sup>/<sub>2</sub> φορές. Διόμισι φορές θα περισέπει κε η παραγογι μαντεμιου. Στην παραγογι μαντεμιου κε πετροκάρβονου η ΕΣΣΔ θα κατέχι τι 2-η θέση σ'όλο τον κόσμιο. Θα φιαστουν πολα εργοστάσια που να βγάλουν κε να επεκσεργαστουν τα διάφορα μέταλα.

### V

Χάρις στη χρисиμοπίσι μηχανον κε λιπαζμάτων, τα κολχόζια κε τα σοβχόζια-μας θα περισέψουν πολι τιν απόδοσι τις εσοδίας στα χοράφια-τους. Θα μας δόσουν πολα σιτιρα κε τεχνικες φιλίες.

Τα γτινοτροφικά σοβχόζια κε κολχόζια πρέπει να καλύτερέψουν τι ράτσια το ζόον κε θα μας δόσουν πολι περισσότερο κρέας, μαλι, πετσι, προιόντα θαλατιυ.

Θα φιαστων νέα εργοστάσια ζάχαρις, κονζέρβας, βυτίρυ, νέα ιφαντυργία κε μπαμπακοκαθαριστικά εργοστάσια.

Το πλάνο λογαριάστηκε έτσι, πυ να περιζέπει τρις φορες ο εφοδιαζμος τον εργαζομένον με προιόντα τροφίς, μανιφατύρα, πετσι κε άλα εμπορέματα.

## VI

Θα κατοχιροθι ι γενικι εκμάθισι, θα ανιχτων ένα ζορο ανότερα εκπεδευτικά καθιδρίματα, θα φιαστων πολα θέατρα, κλύπια, καθοι κε καλα σπίτια για τωι εργαζόμενωι.

Παρακολουθίστε στιν εφιμερίδα „Οχτοβρόπουλα“ τιν εχτέλεσι τυ πλάνου τισ 2-ις πιατιλέτκας.

Επεξεργαστίτε το κάθε κεφάλαιο αφτυ τυ άρθρου, συμπλιρόστε-το με τα νέα, πυ μάθατε απτις εφιμερίδες κε κάντε κολεχτιβικι έκθεσι για τι 2-ι πιατιλέτκα.

Παρακαλέστε το δάσκαλο να ζις διγιθι, τι σχεδιάζετε να γίνι ζίφωνα με τι 2-ι πιατιλέτκα στι στανίτσα-ζας, στο κολχόζι-ζας.

**Τα ζοβέτια καθοδιγυν τιν ορθι οργάνοσι τυ κόπυ ζια κολχόζια.**

Κάτο απτιν καθοδίγισι τυ κομμουνιστικου κόματος ι χόρα-μας γένικε ι χόρα τυ πιο μεγάλο ζοσιαλιστικου νικοκιριυ ζ'όλον τον κόσμο.

Στο Βόριο Κάρφκασο καθοι κε ζι'άλα ραγιόνια τισ ζιμπαγίς κολεχτιβοπίσις στι θά:ι λικβιταρίστικε ι κολακία ζαν τάκσι.

Ολοένα καλύτερέβι ι οργάνοσι τυ κόπυ τον κολχόζνικον.

Τα κολχόζια μικρένυν. Αφτυ γίνετε γα να μπορέσουν τα ζοβέτια εφκολότερα να καθοδιγυν τα κολχόζια, να μπορέσουν εφκολότερα ο κάθε κολχόζνικος κε ι κάθε κολχόζνιτσα να καταλάβουν το πλάνο τυ κολχοζιύ-τυς, να μπορέσουν να πάρουν ενεργό μέρος στι δουλία κε να ίνε ιπέφτινι γιαφτο.

„Ι μπριγάτα καταντα νάνε ο πιο ζπυδέοι κρίςοι ζτιν οργάνοσι τυ κόπυ ζια κολχόζια“. Ετσι ίπε το Κεντρικο Κομιτέτο τυ κόματος-μας. Κε αφτο το καταλάβανε ι καλύτερι κολχόζνικι τισ χόρας-μας.

Ι κολχόζνικι, κάτω απτιν καθοδίγισι τυ κόματος κε το ζοβετιον καταπιάστικαν να οργάνοζυν παραγογικεσ μπριγάτεσ, καταπιάστικαν για το οργανοτικό κε νικοκιριακο δινάμομα τον κολχοζιον.

Το κάθε μέλος τις μπριγάτας ίνε ιπέφτινο για τι  
δυλια κε το ινβενταρ πυ τυ ανάθεσαν

Γ. ΑΝΑΤΟΛΙΤΕ

### ΤΟ ΤΡΑΓΥΔΙ ΤΩΝ ΜΠΡΙΓΑΤΩΝ ΤΥ ΚΑΜΠΥ

Με τις αβγίς το κσίπνιμα  
όλι-μας στι γραμι.  
Ι κάμπι μας προσμένυνε,  
αργίτα δεν χορι.

Πεδία 'μης τυ Πεντάχρονου  
τυ Κόπυ μίς βλαστάρια,  
το φράχτον κε το ζίνορον  
κσαλίφυμε τ'αχνάρια.

Ατσάλινα τα άτια-μας  
τα τρέμι ι μάνα γι  
ατσάλινα τα νέθρα-μας,  
σίφυνας ι ορμι.

Πεδία 'μης τυ Πεντάχρονου  
τυ Κόπυ μίς βλαστάρια,  
το φράχτον κε τα ζίνορον  
κσαλίφυμε τ'αχνάρια

Μπόρες δε μας τρομάζυνε,  
λιοπίρια, παγονια  
τις κολεχτίδας βάζυμε  
τα θέμελα γερα.

Πεδία 'μης τυ Πεντάχρονου  
τυ Κόπυ μίς βλαστάρια.  
το φράχτον κε το ζίνορον  
κσαλίφυμε τ'αχνάρια

### Ο ΜΠΡΙΓΑΤΙΡΟΣ—ΥΤΑΡΝΙΚΟΣ

. . .Ο Αντρεϊ Ιβάνοβιτς Σόχιν, ο μπριγατίρος τις πρότις μπριγάτας το  
κολχοζιω ονόματος τυ Λένιν, στο ραγιόνι τυ Αρμαβιρ, ίνε 72 χρονο.

— Αν θα κιτάκσυμε τα χρόνια-μυ, πέρα πια διαθατίριο για το νεκροταφίο  
— χορατέδι ο γέρο-μπριγατίρος με τα χρόνια-τυ. Κε νά μέρα κε νίχτα στο  
κεφάλι-μυ στριφογιρίζι μια σκέψι: πός να εχτελέσι καλύτερα ι μπριγάτα-μας  
τιν παραγογικι ζατάνιά-τις. Εγώ ο ίδιος ίμυνα μεζέος κε μπίκα στο κολχόζι



Τρία χρόνια τώρα ίμε στο κολχόζι, κε στα πρότα χρόνια δουλεβα σαν απλος κολχόζνικος· όλο αφτο το κερο ένα πράμα μυ χτιπύσε στο μάτι, πως στο κολχόζι ι ζοι ίνε καλύτερα, πως ο μονονικοκίρις δεν μπορι ν'άχι παραπάνο έσοδο απτον κολχόζνικο. Ο ίδιος έχο όλον τον κερο στο κολχόζι παραπάνο έσοδο απότι ίχα νορίτερα στο μονονικοκίρικο νικοκiriό-μυ. Τώρα ρίζοσα δυνατα στο κολχόζι το κολχόζι ίνε ι ζοί-μυ όλι.

Απτο κολχόζι μπίκα κε στο κόμα. Τώρα μαζι με το κόμα, όντας στις γραμες τυ κόμαιος, δίνο όλες τις δινάμες-μυ στον αγόνα ενάντια στα απο-κινάρια τον κυλάκον, στον αγόνα για τιν οργανυτικο-νικοκiriακι σταθεροπίσι το κολχοζιου.

Μάθετε πός γίνετε στο κολχόζι-σας ι δύλια για τι σταθεροπίσι-τυ. Πόσες μπριγάτες έχετε; Αμιλώντε ι μπριγάτες αναμετακσι-τους;

„Οπιος δουλέβι καλύτερα, εκίνος θα πάρι κε παραπάνο.  
Οπιος δε δουλέβι εκίνος τίποτε δε θα πάρι“

## Ι ΚΟΛΧΟΖΙΚΙ ΑΡΙΘΜΙΤΙΚΙ

— Σίντροφε Παβλίδι, κίτα σε παρακαλο, δεν έγινε τίποτε λάθος — απο τάθηκε στον μπριγατίρο ο κολχόζνικος Μιτος Ελεφθεριάδης. Κ'εγο δούλεψα τόσες μέρες, όσες ο Γιόργις Σαβιδις. Κε όμος εκίνον λογάριασαν διακόσιες εργα-τοιμέρες, ενο σε μένα μονάχα 165. Σε κίνο δόσανε ζιτάρι όσο το φτάνι, ενο το δικό-μυ δε φτάνι για 2 ψιχες.

— Κανένα λάθος δε γένικε σίντροφε Ελεφθεριάδι. Μίπος κσέχασες πως στο κολχόζι έχυμε αποκοπι κε ι πλερομι γίνετε σίφονα με τιν ποσότητα κε τιν πίοτητα τις δουλιας, κε όχι πάνο στις ψιχες. Κε σι κι ο Γιόργις δουλέβατε με αποκοπι. Ι διαφορα ίνε πυ ο Γιόργις όργονε τι μέρα παραπάνο απο ένα εχτάρι, ενο εσι μόλις μισο εχτάρι όργονες, κε εκσον αφτο άφινες στο αναμε-τακσι ανόργοτα μέρι.

Τέτια ίνε ι κολχόζικι αριθμητικι: όπιος δουλέβι λίγο κε άσκιμα, εκίνος λί-γο κε πέρνι. Εμιας συ δίνομε όλα όσα δούλεψες, κε αν δε σε φτάνουν, τον εαφτόσυ πρέπι να κατιγορις — μόνος-συ φτες.

## ΤΑ ΣΟΒΕΤΙΑ ΟΡΓΑΝΟΝΥΗ ΤΟ ΚΟΛΧΟΖΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ

Τα σοβέτια, κάτω απτιν καθοδίγισι τυ κομμυνιστικυ κόματος, δυναμόνουν τι σινάφια τις πόλις με το χοριο. Ι πόλι δίνι στο χοριο εμπορέματα, κε το χο-ριο δίνι στυν πόλι πρώτες ίλες για τις φάμπρικες κε τα εργοστάσια κε τρώ-φιμα για τος εργαζόμενους.

Αφτι ι ανταλαγι τον εμπορεμάτον αναμετακσι στυν πόλι κε το χοριο γί-νετε μέσο τυ σοβετικυ εμποριού. Τα σοβέτια πρέπι να δοιθίσουν τος κολχόζνικους,

τους φτοχους και μεσους μονονικοιριδες να οργανουν το κολχόζικο εμπόριο ειπιρον, κρέατος, λαχανικον και άλλον προιοντων του αγροτικου νικοιριου και να μι αφιουν τον κυλάκο, το μεταπράτι, το σπεκυλιάντο να κερδισουν ε'αφτι τι δουλια.

Πός οργανόνετε το σοβειτικο κολχόζικο εμπόριο;

Ι κολχόζνικι και ι μονονικοιριδες, ιστερα αφυ εχτελέσουν τις υποχρέοσές- τους απέναντι στο κράτος, ιστερα αφυ εχτελέσουν τα πλάνα τις χλεποζαγοτόφκας και κρεχτοζαγατόφκας, μπορουν λέφτερα να πουλίζουν τα περισέματα τον προιόντων του νικοιριού-τους, τα μεγάλα ζόα, τα γουρόνια, τα πρόβατα, τα κυνέλια, τα πουλερικα.

Το σοβέτι πρέπει να φροντίσι, όστε κοντα στο παζάρι να οργανουί „Σπίτι του κολχόζνικου“, για τους κολχόζνικους, που έρχοντε απο μακρια. Στο „σπίτι του κολχόζνικου“ πρέπει να θρίσκετε καλι τραπεζαρία, αναγνοστίρι, ράδιο.

Ακόμι πρέπει το σοβέτι να παρακολουθίσι, όστε στα κολχόζικα παζάρια να ίνε αρκετα μαγ'ζια, ζιγαριες και όλα αφτα να διαφιλάγουντε καθαρα. Εκσον αφτο πρέπει κοντα στο παζάρι να θρίσκετε εβρίχορο μέρος για το εμπόριο ζόον.

Το σοβέτι πρέπει να μι αφίσι στα κολχόζικα παζάρια τους μεταπράτες και τους σπεκυλιάντους.

Ο κηριότερος αγοραστικς στα κολχόζικα παζάρια πρέπει νάνε ι κοπερατίδα. Κ'έτσι το κοπερατίδο και τα σοβέτικα καλιτερέβουν το εφοδιαζμο τον εργατων με τρόφιμα, και τον κολχόζνικον με όλα τα χριαζόμενα.

**Τα σοβέτικα βοιούν τους εργαζόμενους να κατέχουν την επιστίμη και τεχνικι**

### **Ι ΕΠΙΣΤΙΜΙ — ΣΤΥΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΥΣ**

Ο Λένιν έλεγε: για να γίνουν ι εργάτες και αγρότες πραγματικι νικοιριδες τις χόρας, πρέπει να γί.ουν όλι ενγράματι.

Για το χτίσιμό μας χριαζοντε πολες χηλιάδες ινζινέρι αγρονόμι και δάσκαλι απτους εργάτες και κολχόζνικους. Νά γιατι, είφωνα με τι λενινιστικι εντολι, παντου σεμας γίνετε αγόνας για την ενγραματοσίμη: μπένι ι γενικι υποχρεοτικι εκμάθισι, ανίγοντε νέα σχολια για τα πεδια και τους ιλικιομένους, φιάνουντε εργατικα κλύπια, ιζπεσ-αναγνοστίρια και σπίτια κουλτύρας, οργανόνουντε αγροτικα χόρσα, τιπόνουντε εκατομίρια βιβλία για την τεχνικι, την αγρονομία και για τις άλλες επιστίμες.

### **ΑΠΤΟ ΛΟΓΟ ΤΥ Σ. ΣΤΑΛΙΝ**

Για να χτίσουμε πρέπει νάχουμε γνόσες. Για νάχουμε γνόσες, πρέπει να σπουδάσουμε. Να σπουδάσουμε με υπομονι και επιμονι.

Μπροστά-μας στέκετε κάστρο. Αφτο το κάστρο ὀνομάζετε επιστίμη. Με κάθε τρόπο πρέπει να κηριέψουμε αφτο το κάστρο.

### **ΠΟΣ ΕΧΤΕΛΥΜΕ ΤΙ ΜΟΡΦΟΤΙΚΙ ΠΙΑΤΙΛΕΤΚΑ**

Γριγορότερα απ' ὄτι σκεδιάστικε εχτελύμε τι μορφοτικι πιατιλέτκα.

Απτο χινόπορο τυ 1930 μπίκε πια ι γενικι υποχρεοτικι εκμάθις: ὄλα τα πεδια τις ΕΣΣΔ απὸ 9 ὀς 11 χρονο πίγαν στο σκολιο. Στα 1932 μπίκε ι γενικι εκμάθις τον πεδιον ὄχι μόνον απο 8 ὀς 11 χρονο,αλα απο 8 ὀς 14 χρονο.

### **ΣΤΑ 1933 ΔΕ ΘΑ ΜΙΝΙ ΣΕ ΜΑΣ ΥΤΕ ΕΝΑΣ ΑΓΡΑΜΑΤΟΣ**

Θα λικβιτάρουμε ὄχι μονάχα τι γενικι κε πολιτικι αγραματοσίνη, μα κε τιν τεχνικι αγραματοσίνη.

### **ΟΛΙ ΜΑΘΕΝΥΝ**

- Εγο μαθένο στο σκολιο — ἴπε ο Κόστας
- Κ' εγο μαθένο στο σκολιο — ἴπε ι αδελφί-τυ Δίζα.
- Κ'εγο μαθένο — ἴπε ο πατέρας.
- Κ'εγο — ἴπε ι μάνα.
- Κ'εγο — ἴπε ι γιτόνισα Ελένη
- Κ'εγο — ἴπε ο γίτονας Θανάσις.

Ο Κόστας μαθένη στο σκολιο τις κολχόζικις νεολέας(ΣΚΝ) ι Δίζα τέλιωσε το ΣΚΝ κε τόρα σπυδάζει στο αγροτικο τέχνικυμ. Ο πατέρας — στα κύρσα τον μπριγατίρον. Ι μάνα στο σκολιο το λιγογράματον. Ι γιτόνισα πάι στο λικπεζ (σκολιο για λικβιτάριζμα τις αγραματοσίνις), ο γίτονας Θανάσις — στα κύρσα τον τραχτορίστον.

Ολι μαθένυν. Ι χόρα-μας χριάζετε πολυς αγρονόμυς, δασκάλυς, τέχνικυς, τραχτορίστυς κε ἄλυς ιδικυς.

Για να χτίσουμε γριγορότερα κε καλύτερα τι 2-ι πιατιλέτκα, πρέπει ο κάθε εργάτις, ο κάθε κολχόζνικος να κζέρι καλα τι δουλιά-τυ.

Ολι στι μάθις! Ολι με το βιβλίο στο χέρι!

Μάθετε τί σκολια ιπάρχυν στο χοριό-ζας στο χύτορ-ζας; Πιά σκολια προ-στέθικαν φέτο κε γιατί; Εχετε στο χοριό-ζας εργοστιασικι σεμιλέτκα, αγροτικο σκολιο;

Ροτίστε το δάσκαλο πιο σκολιο, τί ειτιμάζει; Ροτίστε τυς γεροντότερυς, τί σκολια ἴσαν στον κερο τυ τζάρυ κε πιος σπύδαζε σ'αφτα;

### **ΤΟ ΠΑΛΙΟ ΚΕ ΤΟ ΝΕΟ**

— Τα-ανκ! Τα-α-ανκ! Σε μα-ας! Σε μα-α-ας! — προσκαλι ι χαμπάνα τις εκλισίας.

Στιν πρόσκλησί-τυ πάνε στον εσπερινο μονάχα ι γριες χ ι γέρι κε ι κυλάκι με τις ικογένιές-τυς. Με κακία κητάζυν ι προσεφκητάδες τα φοτιζμένα παράθιρα τυ νέυ αναγνοστιρίυ.

Τα απομινάρια τον κυλάκον κιτάζουν κε τρίζουν τα δόντια-τους· σχεδιάζουν λογισ-λογιον πλάνα πως να εκδικιθουν τι φτοχολογια, όχι για το θεο (στο θεο αφτι καθόλυ δεν πιστέβουν-καμώνοντε για να κσεγελουν τος απλοικους) μα για τον εαφτό-τους, για τιν εκσυσία κε τιν περιυσία πυ τος πέραν απτα χέρια-τους.

Στον εκσόςτι τυ αναγνοστιρίυ γιομάτο το πλίθος. Θόριβος, γέλια, εφθιμια.

— Κιτάκστε πεδια να φάτε όλες τις ζέμιτζκες εδο, όστε μέσα στο αναγνοστίρι ύτε ένα σκυπιδάκι να μιν κάνετε — λεί ο φίλακας.

— Καλα, Νικόλα, κζέρυμε. Μόνι-μας το καταλαβένυμε! — τον καθι-σιχάζουν τ'αγόρια κε τα κορίτσια.

— Κζέρο πυ καταλαβένετε, μα τιν περαζμένι φορα ος μισο βέτρο τσόφλια σκόπισα ίστερα αφυ φιγατε — εκσακολουθα ο γέρος — Εχ! βρετίτελι!

— Χα! χα! χα! Αφτο μάρέσι να μας εκσιζόνι με τος βρετίτελυσι! — γελουν ι κομσομολιστες.

— Κε όμος ροστα λεί ο παπυς. Τι ίδυς μορφοτικι δυλεφτάδες ίμαστε αφυ φτινυμε δεκσια κε αριστερα — κάνι παρατίρισι ο γραματέας τις κομσομολιστικισ γιατζείκας Γιασονίδις. Πρέπι να παρατίζυμε αφτα τα παλια σινίθια. Μπάτε το λιπο, πεδια. Να ι γέρι πια μαζόχτικαν. Γριγορα θάρχισι ι διάλεκσι.

Κατα ομάδες έρχοντε ι κολχόζνικι. Μπένυν στο αναγνοστίρι. Αλος μπένι βιαστικα για να καταλάβι θέσι κοντα στι σκινι, άλος πάι στιν κόκινι γονια, άλος κιτάζι τα περιοδικα. Στι γονία τον άθεον γελουν για τα δίστιχα, πυ ίνε περαζμένα στιν εφιμερίδα τυ τίχυ.

Πλάι στιν εφιμερίδα τυ τίχυ κρέμετε πλακάτα

Γραφίτε ζον όμιλο τον αθέον. Ι σινέλεφζες τυ  
ομίλυ γίνοντε κάθε πέμτι στις 5 το βράδι.

### ΑΠΟ 95 ΣΕ 550

Πόλι λίγες ίσαν ι πολιτίες πυ ίχαν ρομέικα σχολια στον κερο τυ τζάρυ. Για τα χορια ύτε λόγος μπορι να γίνι. Εκι ι ένια τυ ρομέικυ σχολιυ ίταν άγνωστι.

Ένα απτα μεγαλίτερα ρομέικα σχολια στιν τσαρικι Ροσία ίταν το σχολιο τυ Βατυμ.

Ίχε 5 τάκσεσ με 5 δασκάλυσ κε 95 μαθιτεσ.

Μα ας δόμε σε πια κατάστασι θρίσχετε σίμερα αφτο το σχολιο.

Σίμερα αφτο το σχολιο μεγάλωσε κε κατάντιζε αγνόριστο.

Ο αριθμοσ το δασκάλων εφταζε στυσ 30. Ο αριθμοσ το μαθιτον κσεπερ-να τος 750.

Το σχολιο γένικε εφτατάκσιο. Κε εκσον αφτο ανίχτικε αφτυ ρομέικο πε-δαγογικο τέχνικυμ.

Το τέχνηκον έχει το κινώδιό-του, όπου ζουν οι μαθητες που έρχοντε άπτα γί-  
ρο ρομέικα χορια για να σπουδάσουνε στο τέχνηκον.

Εκσον το ρομέικο πεδαγωγικο τέχνηκον το Βατομ ανίχτικαν ρομέικα πε-  
δαγωγικα τέχνηκον στο Κρασνονταρ, στην Μαριύπολι, στο Σοχουμ.

Μάθετε πόσι μαθητες ίσαν στο σχολιό-σας πριν τις επανάστασις κε πόσι τόρα;

## Ο ΔΑΣΚΑΛΟΣ ΦΕΒΓΙ ΑΠΤΟ ΠΑΡΑΘΙΡΟ

Το ρομέικο χοριο Βιτιζοφ αποτελιέτε απο 500 περίπου ικογένειες.

Στον κερο του τσάρου ίχε αφτου σχολιο ρύσικο.

Ι εργαζόμενι αγρότες θέλανε να μάθουν τα πεδιά-τους τι μιτριχί-τους γλό-  
σα. Μα τους ίταν απαγορευμένο.

Σιφονίσανε ανάμεσό-τους οι εργαζόμενι αγρότες του Βίτιζοφ κε παραγκίλα-  
νε ένα ρομιο δάσκαλο απτιν Τραπεζόντα.

Το ανάθεσαν να μαθένι τα πεδια-τους ρομέικα. Μα ίπαν του δασκάλου να  
κάνι αφτι τι δουλια κριφα, κι αν τίχι να έρθι επιθεοριτις να φίγι απτο σχολιο.

Πόσο μάλο που δεν ίξερε κε ρύσικα.

Έτσι κε εκανε ο δάσκαλος.

Μια μέρα ο επιθεοριτις ίρθε ανεπάντεχα, τον κερο του μαθήματος.

Ο δάσκαλος τα χριάστηκε. Αν θγι απτιν πόρτα, θα σιναντιθι με τον  
επιθεοριτι.

Ζίγωσε στο παράθιρο — κε λει στα πεδια.

Αν σας ροτίσι ο επιθεοριτις πόνε ο δάσκαλος, πέτε πως ίνε άροστος.

Κε πίδισε απτο παράθιρο.

Τόρα το Βίτιζοφ έχει πλέρο ρομέικο σχολιο όπος όλα τα ρομέικα χορια  
κε χύτορ τις ΕΣΣΔ.

*Ι θροικία ίνε εχτρος τον εργαζομένον*

## ΤΑ ΕΝΚΟΝΙΑ ΤΥ ΛΕΝΙΝ

Εμεις οι νέι πιονερι  
του Δένιν ίμαστε πεδια  
τις εντολές-του τις κρατούμε  
τις εχτελούμε ταχτικα.

Ολ εμπρος στις μπαρικάτες  
Για το έργο το τρανο  
με του Δένιν τι Σιμέα  
κε το Στάλιν αρχιγο.

Για όπλα έχουμε στο χέρι  
το δρέπανο κε το σφιρι  
μ'αφτα τον κοζμο κυβερνούμε  
μ'αφτα ομπρος όλι μαζι

## Ο ΛΕΝΙΝ

Ο Λένιν ίνε αρχίγος τον εργατον κε αγροτον. Δεν ιπάρχι στί γι χώρα,  
δεν ιπάρχι λαος, πυ να μι αναφέρνι με ενθουσιαζμο το όνομα τυ Λένιν.

Για μερικυς αφτο αντιχι ζα χαρα κε ελπίδα.

Σε άλλυς προκαλι φόβο . . .

Ο Λένιν ίνε κίνος, πυ προσκαλι τυς εργατάες κε αγρότες, πυ προσκαλι  
τυς καταπιεζόμενυς όλυ τυ κόσμυ να ρίχυν τιν εκουσία τυ καπιταλ.



Γ. Ανατολίτι

### ΜΠΡΟΣ ΒΛΑΣΤΑΡΙΑ ΤΙΣ ΚΟΜΥΝΑΣ

Εμυς βλαστάρια τισ Κομόνας  
τис Μοσχοβίας σταβραιτι,  
τис άνικυς τα χελιδόνια  
κε τισ αλίθιας ι βλαστι.

Απο τι γι τυς βασιλιάδες  
κι απτα υράνια τυς θευς  
ρίχνομε, κάνομε σιντρίμια  
κάθε τιράνυ τυς βομυς.

Ομπροσ τισ άνικυς βλαστάρια  
ταπριλομάι σταβραιτι,  
σιντρίμια ασ ρίχκι τισ αλίτες  
το ατσαλένιο-μας κορμι.

## Ι ΕΝΤΟΛΕΣ ΤΥ ΛΕΝΙΝ

Εδω κε ενέα χρόνια ι εργάτες κε αγρότες όλυ τυ κόσμυ χάσανε τον καλύτερο φίλο, είντροφο κε αρχίγο.

Απο ενια χρόνια τόρα, ι εργαζόμενι όλυ τυ κόσμυ εχτελάνε τις εντολες τυ Ιλιτζ.

Σ'αφτα τα χρόνια εκατομίρια εργάτες κε αγρότες μπίχαν στο λενινιστικο κομμουνιστικο κόμα.

Φέβγοντας απο μας ο Λένιν μας άφισε εντολι:

Να διαφιλάκσυμε τιν ενότιτα τυ κόματος σαν κόρι ματιυ!

Να σταθεροποιίσυμε με όλες τις δύνამές-μας τι σιμαχία τον εργατον κε αγροτον.

Ο Λένιν άφισε εντολι να φιαστυν όσο το δυνατο παραπάνο εργοστάσια κε φάμπρικες, για να μι εκαρτιύμαστε απτις καπιταλιστικες χόρες.

Κε να τόρα βλέπυμε, πως ι εργάτες, κάτω απτιν καθοδίγισι τυ κομμουνιστικυ κόματος, φιάνυν νεα εργοστάσια-γίγαντες, νέυς ιλεχτρικυς σταθμυς. Βγάζυν ολοένα πιο πολι πετροκάρβυνο, νέφτι, μέταλο. Εχτέλεσαν κε ιπερχτέλεσαν τιν 1-ι πιατιλέτχα κε αρχίζυν να εχτελυν τι 2-ι.

Ι καλύτερι εργάτες βάζυν τα δινατά-τυς για να γίνι ι δουλια καλύτερα κε γριγορότερα. Εφεβρίσκυν λογισ-λογιον τρόπυς, για να εφκολίνυν κε να καλύτερέπςυν τι δουλια.

Τυς καλύτερυς μαχιτάδες-εργάτες παρασιμοφορόνε με το παράσιμο τυ Λένιν.

\* \* \*

Ο Λένιν έλεγε πως ι εργαζόμενι κάνανε τιν πρότι επανάστασι: ρίξανε τον τσάρο, τυς πομέσσικυς κε τυς μπυρζζυάδες. Πρέπι να γίνι κε ι δέφτερε επανάστασι: να εκσαλιφτυν το σκοτάδι, ι λέρα, ι αγριότιτα. Χριάζετε μορφοτικι επανάστασι.

— „Σε αγράματι χόρα δε μπορι να χτιστι σοσιαλιζμος — έλεγε ο Λένιν. Ο αγράματος άνθρωπος δεν έχι διαφορα απτον τυφλο. Σιχνα δεν εχτελυν τυς πιο καλυς νόμυς, επιδι ο πλιθιζμος δεν τυς κσέρι, δε διαβάζι κε δεν κσέρι να διαβάσι“. Κε νά τόρα, παντυ εφαρμόζετε ι γενικι εκμάθισι για τα πεδια κε για τυς ιλιχιομένυς. Το κραι-μας γένικε κραι σιμπαγισ ενγραματοσίνις.

„“

— Με το μικρο νικοκιο ο αγρότις θ'άνε πάντα σκλάβος τυ κυλάκυ κε δε θα μπορι να θυγι απτιν ανάνκι, — έλεγε ο Λένιν. — Πρέπι να βοιθίσυμε τυς αγρότες, τυς φτοχυς κε μεσέυς να ενοθυν σε κολχόζια. Μα ο κυλάκος ίνε ο πιο άσπονδος εχτρος τον κολχοζιον, γιαφτο πρέπι να λιχβιταριστι ι τάκσι τον κυλάκον.

Ι εντολι τυ Βλατίμιρ Ιλιτζ εχτελιέτε. Ι χορα-μας σκεπάστικε με κολχόζια. Κε το Βοριο Καφκασιανο Κραι-μας γένικε πια κραι σιμπαγισ κολεχτιβοπιίσις, κε πάνω σ'αφτι τι βási, ι κυλακια λιχβιταρίστικε σαν τάκσι.

“ „

— Ο καθένας για τον εαυτό-του, κι ο θεός για όλους, — λένε ι παπάδες.

Ενο ο Ιλιτζ αγαπύσε να επαναλαθένι: — Ο καθένας για όλους, κε δίχος το θεο θα τα βγάζουμε πέρα. Κε νά βλέπουμε, πως ι εκκλησιες ολοένα κε πιο πολι αδιάζουν, πολες σφαλνουν, κε οργανόνοντε αφτυ κλύπια, αναγνωστήρια,

“ „

Ο Λένιν έλεγε πως πρέπει να αγωνιστόμε ενάντια στο παλιο σινίδιο — να δουλέψουμε όπος-όπος, για να γλιτόσουμε γριγορότερα απτον κόπο, φτάνι να αρπάξουμε παραπάνο κομάτι κε να φύγουμε.

Πρέπει το κάθε εργοστάσιο, το κάθε κολχόζι να οργανόσουν σοσιαλιστικιάμιλα. Ι σοσιαλιστικι άμιλα, ι μαχιτικότηιτα ίνε δρόμος για το χτίσιμο το σοσιαλιζμο.

## ΠΙΟΣ ΣΙΝΕΧΙΖΙ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΥ ΛΕΝΙΝ

Ο Λένιν πέθανε. Μα έμινε το κομμουνιστικο κόμα τον μπολσεβίκον πο δημιούργισε. Εκατοντάδες χιλιάδες απτος καλύτερος εργάτε: κε αγρότες μπένουν στο κόμα. Αφτι σινεχίζον το έργο τυ Λένιν.

Πλάι-τυ στέχετε το λενινιστικο κομσομολ, ι νέι λενινιστες — ι πιονέρι κε τα οχτοβρόπουλα.

„ Όταν κζέρο, πός κζέρο λίγα, θα φρονίσο να κζέρο πιο πολα μα αν ο άνθρωπος θα πι, πως ίνε κομμουνιστις κε δεν ίνε ανάνκι να μάθι τίποτα, απο τέτιο κομμουνιστι τίποτα δε θα βγι“ (Λένιν)

Αφτα τα ακσιοσιμίοτα λόγια τυ Λένιν πρέπει να τα θυμάτε σταθερα ο κάθε μαθιτις, επιδι ο νκαρδιακος πόθος τυ κάθε μαθιτι πρέπει νάνε ι τάσι να γίνι κομμουνιστις. Κε όπος ίπε ο Βλατίμιρ Ιλιτζ, για να γίνι κανένας κομμουνιστις „μπορι μονάχα τότε, όταν πλυτένι τι μνίμι-τυ με γνώσεσ όλον εκίνον τον πλύτον, πυ επεκεργάστικε ι ανθρωπότηιτα“.

Εδο ο Βλατιμιρ Ιλιτζ πλύτο ενοι όλες τις πρόοδες τις επιστίμις.

Παναπι πρέπει να μάθυμε, να μάθυμε, να μάθυμε.

## Ι ΔΙΕΘΝΙ ΜΕΡΑ ΤΙΣ ΕΡΓΑΤΡΙΑΣ ΚΕ ΑΓΡΟΤΙΣΑΣ

### Ι

Στον κερο τις τσαρικισ εκσυσίας ι εργάτρια κε ι αγρότιςα ζύσαν άσκιμα Πολι λίγα κορίτσια μάθεναν στο σχολιο. Κανένας δε σκέφτονταν, ότι πρέπει να μάθουν κε ιλιχιομένες αγράματες εργάτριες κε αγρότιςες. Τιν μπυρτζζουαζία σί-φερνε να κρατι τις εργαζόμενες γινέκες στο σκοτάδι. Ι γινέκα καθόλυ δεν έπερνε μέρος στιν κάνονικι ζυι.

Ι άντρες φέρνονταν άσκιμα με τις γινέκες-τους.

Δεν ιπύρχε κανένας πυ να ιπερασπιστι τι γινέκα. Για παριγορια πίγενα στιν εκλιζία, στο παπα. Ο παπας παράνκελνε στι γινέκα να ιποφέρει όλα.



„Ι γινέκα πρέπει να φοβάτε τον άντρα-τις“ „ι γινέκα ίνε σκλάβι τυ άντρα“ τις έλεγε.

Στις φάμπρικες ι γινέκα πλερόνονταν λιγότερο απτον άντρα για μια κε τιν ίδια δουλια. Αν αρόστενε δεν τιν θεράπεβαν αλα τιν έδιοχναν απτιν δουλια.

Στο χοράφι ι αγρότιςα λίγιζε τι ράχι-τις κάτω απτι βαρια δουλια. Τότε ι φτοχι αγρότες δεν ίχαν αγροτικες μηχανες. Ιταν ανάνκι να θερίζουν με δρε-πάνι, να αλονίζουν με αλισιδα. Κε στο σπιτι — το μαγεριο, τα μικρα πεδια, το πλισταριο, ι περιπίσι το ζόον, όλα αφτα πέφτανε στι γινέκα. Πολα κο-ρίτσιςα κε χιριες μπένανε ιπιρέτριες, δύλεβαν μπατράτζκες, όπου επίσης κατα-σκοτόνονταν με τι βαρια αδιάκοπι δουλια.

Έτσι ζύσε ι εργαζόμενι γινέκα τον κερο τον πομέσσικον κε καπιταλιστον.

## II

Ι ροβετικι εκσυζία έδοσε στι γινέκα τα ίδια δικεόματα, όπος κε στον άν-τρα. Τα κορίτσιςα σπυδάζουν εκζίσυ με ταγόρια. Στα σκολιι τον αγράματον, στους όμιλος κε στα κύρσα ι ιλιχιομένες γινέκες πέρνουν τις απερέτιτες γνόσες. Καταβάλοντε μεγάλες φροντιδες για να απελεφτεροθι ι γινέκα απτις δουλιες τυ σπιτιυ. Γι αφτο οργανόνουντε κινονικες τραπεζαριες, πλισταρια, γιαςλες για τα μικρα πεδια.

Στα κολχόζια ι μηχανι εφκόλινε τον κόπο τις γινέκας. Ι αγρότιςα δυ-λέβι στο κοπερατίθο, δικι στο ροβέτι. Ι ροβετικι εκσυζία λέι: „ι εργαζόμενι γινέκα πρέπει να κέρι να δικι τι χόρα-τις“.

## III

Σ'όλον τον κόζμο γίνετε αγόνας για τιν απελεφτέροσι τις γινέκας-εργά-τριας. Τον αγόνα αφτον τον καθοδιγι το κόμα τον κομμονιστον.

Για να διεκσάγετε αφτος ο αγόνας οργανομένα, κε επιτιχιμένα καθορίστικε στα 1910 ι διεθνι μέρα τις εργάτριας κε τις αγρότιςας. Αφτι ι μέρα ίνε ι 8-ι τυ μάρτι.

Ι 8-ι τυ μάρτι ίνε επαναστατικι γιορτι όλον τον εργαζομένον.

Σκεφτίτε κε θάλτε επικεφαλίδα στο κάθε κομάτι αφτυ τυ άρθρυ.

Ροτίστε τυς σπιτικύς-σας αν καμια απτις γινέκες δύλεβε ιπιρέτρια, μπα-τράτζκα. Πός ζύσαν κοντα στους νικοχιρέυς.

## ΓΙΟΡΤΙ ΣΤΟ ΣΚΟΛΙΟ.

### I

Γιατί σίμερα τα πρόσωπα τον πεδιον ίνε τόσο χαρόμενα; Μα κε το γο-νιον τα πρόσωπα χαρόμενα ίνε. Ακόμα κε ι κατσυφιαζμένι ι Πινι, ι μάνα τις Ανθύλας, χαμογελα, κιτόντας τι στολιζμένι ζάλα

Ι γινέκες διαβάζουν τα σιθίματα, πόνε κολιμένα στους τίχους:

Μάνα, σιβυλέψυ τυς γιατρους, αν θέλις νάνε το πεδί-  
συ ιγινο

Εμεις κάναμε πεχνιδια για τα μικρα, εσιν προέπι νανίκσε-  
τε γι αφτα γιάςλες.

Κι αν τα πεδια ίνε μεγαλίτερα φέρτε-τα στις πλατίες!

Ι θριςκία ινε φαρμάκι, μι φαρμακόνετε μ'αφτο το πεδάκι!

Μιν παραφορτόνετε τα πεδια με ζπιτίσιες δυλιες! Αφτο  
εμποδίζι τι μάθιςι!

Ι πιονέρι κε τα οχτοβρόπυλα ινε χτίστες τις νέας ζοις

Αφίστε όλα τα πεδια να μπιν ζτι γρούπα-μας τον οχτο-  
βρόπυλον!

Στο θίμα φάνικε ι Νίκι Κοφίδι κε ίπε φοναχτα:

— Παρακαλο όλος τος γονις να περάσουν στο πιονέριχο κλυπ.

Επεκσε ι ορχίστρα. Κάτο απτυς ίχυσ τις μουσις όλι ι γονι πέρασαν  
στο πλαινο δομάτιο.

Στο κλυπ περα-πέρα σ'όλο τον τίχο κρέμονταν μια πλακάτα:

Κολχόζνιτσεσ α: ίστε όλες μαχίτριες τυ σοσιαλιςτικυ  
χτισίματος.

Κε κάτω απτιν πλακάτα κρέμονταν διο κατάλογι.

Τα πεδια άρχιζαν να διαβάζυν φοναχτα τον κατάλογο πυ κρέμονταν  
στ'αριστερα.

Ι μάνα τυ Βάσν ι σ. Βασιλιάδι ινε μέλος τις δίκιςις τυ  
κολχοζιυ.

Ι μάνα τις Λίζας, ι σ. Αντρεάδι ινε πριγατίρος τις  
2-ι μπριγάτας.

Ι μάνα τυ Μίσα, ι σ. Ορλοβα ινε μέλος τυ σοβετιν

Ι μάνα τυ Καραπετ, ι σ. Αιβαζιαν δυλέβι ζτο κομζοτ  
τυ σκολιυ.

Ι μάνα τυ Νίκο, ι σ. Τιρεκίδι μας ειμάζι ιόστιμα προγέματα

Μόλις τέλιοςαν όλι φάνακσαν „Υρα!“ κε έπεκσε ι μουσι  
Κατόπιυ πέρασαν ζτο δεκζιο κατάλογο.

Γ' ε. ε. Λαζαρίδι, Εφθιμιαδι, Γρίσενκα δεν ίρθαν σε κα-  
μια σινεδρίασι το γονιον.

Γ μάνα τις Ολιας ι ε. Μαραντίδι αρνίθηκε να βοιθίσι στην  
οργάνασι τις γιάσλιας.

Γ μάνα τυ Πάβλυ δεν τον άφισε στο σκολιο τι μέρα το  
χριστυγένον.

Γ μάνα τις Ανθύλας,, ι ε. Καρτάσι κσίλισε την κόρι-τις για-  
τι πίγε στο πιονέριχο κλυπ.

Οι, οι, οι, την κσίλισε κίολα, απορύσαν όλι.

Γ θια Πινι, ι μάνα τις Ανθύλας, δε χαμογελύσα πια. Νντρεποντανε.

Τόρα θα σας δίκσυμε το πιο ενδιαφερτικο — ίπε ι Κίτσα. Κιτάτε δοί  
Όλι γίρισαν το κεφάλι-τυς στο μεγάλο, μακρυλο τραπέζι.

— Κιτάκστε τι δουλιά-μας. Πάνο στο τραπέζι ίσαν μοδέλα κατιχιον,  
νοσοκομίυ, κινονικισ τραπεζαρίας, σπιτω τις κομόνας. Εδο ίσαν κε πεγνίδια,  
πυ ετίμασαν ι μαθιτες για τις γιάσλες.

#### IV

Ιστερότερα· γίρισαν όλι στι ζάλα. Δόθηκε παράστασι. Τα πεδια πέκσανε  
ένα δραματάκι κε βάλανε ζοντανι εφιμερίδα.

Όλι μίνανε εφχαριστιμένι απτι γιορτι τυ σκολιο.

Διγιθίτε, πός προετιμαστίκατε για τι μέρα τις 8-ις μάρτι. Πός αγωνί-  
ζοντε ι πιονέρι κε τα οχτοβρόπολα για τι νέα ζίσι;

### ΤΙ ΔΙΝΙ ΤΟ ΚΟΛΧΟΖΙ ΣΤΙ ΓΙΝΕΚΑ.

#### I

Γ μάνα κσιπνα πρι να χαράκσι ακόμα, ντίνετε κε πάι στι μάντρα. Ταί-  
ζι την αγελάδα, την ποτίζι, φέρνι νερο κσίλα, ανάδι τι θερμάστρα.

— Σίχο, κερσ πια για σκολιο — κσιπνα το γιό-τις Νίχο. Με τ'όνα  
μάτι-τυ (τάλο ακόμα κιμάτε) έλέπι ο Νίχος πάνο στο τραπέζι ολάκερο βυνο  
άσπρες πατάτες. Στο παράθιρο ανικαθρεφτίζετε ι φοτια τις θερμάστρας. Ετι-  
μο κε το ζιμάρι. Γρίγορα θα μπι στο φύρνο.

#### II

Πίγε στο σκολιο ο Νίχος. Πάνο στο τραπέζι αποφαγια, άπλιτα πιάτα.  
Στο πάτομα σκυπίδια. Γ μικρι Ρίνα ζέρνεκε στο πάτομα. Κλεί κε ζιτα φαι.  
Ο Γιάνις κι ο Μιχάλις κάθε λίγο τρέχουν στι μάνα-τυς, μα κίνι κερο δεν έχει  
να απασχολιθι μαζί-τυς. Βιαστικα ταίζι τι Ρίνα κε ετιμάζετε για το χοράφι.  
Ανανάξετε να πάρι τι μικρι Ρίνα μαζί-τις, ενο ο Γιάνις κε ο Μιχάλις μνί-  
σκουν σπίτι.

— Κιτάτε πεδια; να μιν πέζετε με τι φοτια, κι απτιν αβλι να μι απο-  
μακρίνεστε — λεί ι μάνα κε βιαστικα παι στι στέπι για δουλια.

Το βράδι τρέχι διαστικα στο σπίτι να ταίσι τα πεδια. Κ' ιστερότερα μπα-  
λόματα, ραψίματα, πλισίματα. Δουλια ος το λδομο.

### III

Μα νά, οργανάθηκε στο χοριο κολχόζι. Αρχισαν να οργόνουν απο κινυ. Τόρα δεν ίνε ανάνκι όλες ι γινέκες να πάνε στο χοράφι — ι κάθε μια έχι τιν υποχρέοσί-τις. Τι μάνα τυ Νίκυ διορίσανε αρμέχτρα στι μάντρα τυ κολχόζιου. Για να κσέρι καλύτερα τι δουλιά-τις, άρχισε να πάι σε κύρσα.

Σε λγο άνικσε γιάςλια στο κολχόζι κε πλατία για τα πεδια· τ'άνικσανε κοντα σε κάθε μπριγάτα. Φέρνουνι μανάδες τα πεδιά-τους εκι κε ίνε ίσιχες: κσέρυν πος ι περιπίσι ίνε καλι — στον κερο θα τα ταίςυν, θα φροντίςυν να διασκεδάςυν τα μικρα.

### IV

Στις 8 τυ μάρτι ίρθε ι μάνα τυ Νίκο στο αναγνοστήρι· εκι μιλα ι Σοφία Διμιτριάδι.

— Τος καπιταλιστες κε τος πομέσσικος διόκσαμε στα 1917. Τόρα ι εκυσι α ίνε δικίμας, τον εργαζομένον. Κ' ι γινέκα ίνε σόλα ίσι με τον άντρα. Κιτάκστε. Ι Τζιμιάνοβα ίνε πρόεδρος τυ σοβετιυ, ι Νίνα Αμμανατίδι μέλος τις διίκιςις τυ κολχοζιου, ι Κάτια Νεστερένκο τραχτορίστικα. Κε όμως σιντρόφισες, σ'εμας τις γινέκες έμινε ακόμα ένας δυνατος εχτρος. Δινατα μας κρατι στα νίχια-τυ.

Αλιλοκιτάχτικαν ι γινέκες: πιος εχτρος ν'άνε αφτος, πυ κάνι νίκσι ι Σοφία.

Ι Σοφία γελα πονιρα κε λει:

— Πιος μας εμποδιζι να σπυδάςυμε στο σχολιο; Πιος δεν μας αφίني να διαβάςυμε εφιμερίδα. Ολι μας θέλυμε να πιάςυμε στο χέρι-μας βιβλίο κε να πάμε στι σινέλεφρες, μα ι θερμάστρα δε μας αφίني.

— Ι θερμάστρα κ'αφτι εμπόδιο ίνε — σιμπλιρονι ι γιτόνισάτις-τις ι Αδρι Ι θερμάστρα πραματικα ίνε εχτρος-μας. Μα ο χιρότερος εχτρος-μας ίνε ο κυλάκος. Ο κυλάκος θέλι να ίνε ι γινέκα εόνια σκλάβα, για ν'άνε ι γινέκα εόνια δεμένι στι θερμάστρα κε στι σκάφι.

Τόρα στο κολχοζι γρίγορα οργάνοσαν κινονικι τραπεζαρία κε ανίκσανε πλιςταρίο.

Εφκολίνθικαν πολι ι γινέκες.

**Γίμναζμα:** Παρακολούθισε πόσο κερο κσοδέβι κάθε μέρα ι μάνα-συ για τις σπιτίσιες δουλιες: για να προστιμάσι το προινο. το μεσιμερινο κε θραδινο φαι, να πλένι τα ασπρόρυχα, να περιπιίτε τα πεδια, να ανάψει τι θερμάστρα, να πσίσι το πσομί, να περιπιυθι τα ζόα.

**Λογάριασε:** Πόσον κερο κσοδέβι γιαφτι τι δουλια στο διάστιμα ενος μίνα. Πόσον κερο μπορόσε να εκσικονομίσι, αν εποφελύντανε τιν κινονικι τραπεζαρία, το κινονικο πλιςταρίο, το φύρνο.

## ΜΙΧΑΝΙ ΠΛΙΣΙΜΑΤΟΣ

### I

Στο κολχόζικο πλιςταρίο φέρανε μιχάνι πλισίματος

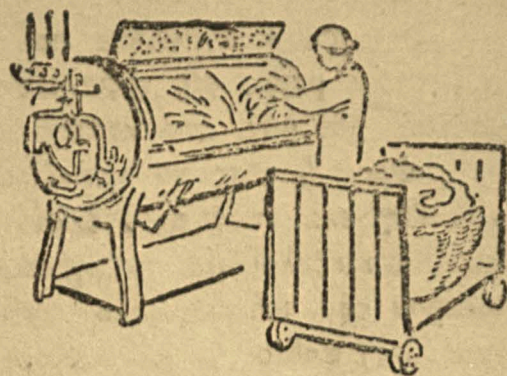
— Τί καλα — λει χαρόμενα ι Βαρβάρα, ι διεφθίντρια τυ πλιςταριου — Δε θα πονέςυν πια τα χέρια-μας.

— Ολο το ίδιο δίχως χέρια να πλένεις δε μπορείς — λει η Ελπίδα. Ίτε θα κατακσεκίσεις τα ρύχα, ίτε θα τα λεροσεις πιο πολι.

— Να δόμε — απάντισε η Βαρβάρα, βάζοντας μαζί με τη Θιμιά τη μηχανι πάνω στον πλιτα.

Ίστερα απο μια όρα αφρισε το νερο κε θράζονταν τα ρύχα στον αφρο τυ σαπονιου.

Η κολχόζνιτσεσ κάθε λίγο κε λιγάκι τρένανε στο πλιστάριο. Η νέα μηχανι ενδιάφερε όλες.



## II

Κσαναμπίκε η Ελπίδα. Κιτάζει η μηχανι στέκι ανιχι πια, κε η Βαρβάρα με τη Θιμιά χίνυν μέσα κρίο νερο.

Χίσανε νερο, κλίσανε το καπάκι, κε αρχίσαν κσανα να γιρисуn το χερύλι — εδο κ'εκι, εκι κ'εδο.

— Πλίσατε κióλα; — απορύσε η Ελπίδα.

— Τα κσεπλένουμε τόρα — ίπε η Βαρβάρα κε άρχισε να βράζει τ' ασπρόρυχα με διο κσίλινα πιρόνια.

— Για κιτάκστε, πόσο καθαρα πλίσθικαν — απορύσαν η γινέκεσ κιτάζοντας τ' ασπρόρυχα.

— Κε πόσο γρίγορα! Διο ίσανε κε τα καταφέρανε έτσι γρίγορα. Μονάχα το γίριζμα τυ χερυλιω θ'άνε δίσκολο όπος φένετε.

— Γρίγορα θα προσαρμόσουμε σ'αφτι τη δουλια ιλεχτριζμο, ίπε η Βαρβάρα. Εγο ίδα σтин πόλι πλισταρια, όπου όλες η μηχανεσ δýλεθαν με ιλεχτρικο μοτορ.

Βάλτε επικεφαλίδα στο κάθε κομάτι τυ διγίματος.

Αν ιπάρχη δυνατότητα να κιτάκστε τη μηχανι τυ πλισίματος, εκσετάστε πός ίνε φιαζμένι. Διγιθίτε, πόσο εφκολίνι αφτι η μηχανι τον κόπο τις πλίστρασ.

Διαβάστε σ'αφτο το διβλίό τυ διγίματα: „Το εργοστάσιο πσομιω“, „Η φάμπρικα μαγεριο“, „Το σπίτι-κομόνα“, „Στιν εργατικη πολιτία“ κε εκιματίστε προφορικο διίγιμα: „Πός η σοβετικη εκσυσία εφκόλινε τον κόπο τη γινέκασ“.

## I ΠΑΠΑΔΕΣ ΙΝΕ ΕΧΤΡΙ ΤΙΣ ΝΕΑΣ ΖΙΣΙΣ

Στι σοβετικη εκσυσία, η εργάτριεσ, η κολχόζνιτσεσ κε όλες η εργαζόμενεσ γινέκεσ έχυν τα ίδια δικεόματα, οποσ κε η εργαζόμενι άντρεσ. Τις γινέκεσ τις εκλέγυν στα σοβέτια, στι διίκισι τυ κολχοζιω, τυ κοπερατίβυ, η γινέκεσ σπυδάζυν για να γίνυν ινζζινέρι αγρονόμι κ.τ.λ.

Πριν τιν Οχτοβριανι επανάστασι η γινέκεσ δεν ίχαν τέτια δικεόματα.

Ιδιέτερα φρόντιζαν η παπάδεσ να βοιθίσυν τυσ καπιταλιστεσ κε πομέσσι-κωσ να σκλαβόσουν τη γινέκα. Η παπάδεσ με κάθε τρόπο φρόντιζαν να κάνουν τις γινέκεσ να πιστέψυν, πωσ πρέπει ν'άνε ιπάκοεσ σκλάβεσ.

Ο παπασ ελέγε ακόμα, πωσ η γινέκεσ πρέπει να κσέρυν μονάχα τα πιάτα, τη σκάφι, να περιπιόντε τα πεδια κε να πάνε σιχνα στιν εκλισια.

Ι παπάδες ίδαν, πως στὶ σοβιετικὴ ἐκσυζία ἰ εργαζόμενι γινέκα ἀπόχτισε τὰ ἴδια δικεόματα με τὸν ἀντρα. Κι αὐτὸ δὲν τὺς ἀρέσι. Ἰδιέτερα δὲν τὺς ἀρέσι, ὅτι ἰ γινέκα ἀγονίζετε γιὰ τὴ νέα ζῖσι, ὅτι αὐτὶ χέρι με χέρι με τὸν ἀντρα πέρνι μέρος στὸ σοσιαλιστικὸ χτίσιμο, δουλέβι στα σοβέτια, στὺς ἐπανκλεματικὺς σιδέλμους, στὸ κοπερατίβο.

Φροντίζοντας νὰ ἐμποδίσουν τὸ σοσιαλιστικὸ χτίσιμο, ἰ παπάδες θέλουν νὰ μῖνι ἰ γινέκα ὅπως πρὶν σκλάβα. Γιατὸ ἰ παπάδες φροντίζουν νὰ φέρουν ἐμπόδια στὸ κσεσκλάβωμα τὶς γινέκας. Δένε στὶς ὄχι σινιδίτες γινέκας, ὅτι τὸ νὰ δουλέβουν στα σοβέτια, στὸ κοπερατίβο — ἴνε ἀμαρτία. Ἰ μοαμεθανι παπάδες (μολάδες) φοβερίζουν με διάφορες ἀπίλες κίνες τὶς γινέκες, πὺ δε θέλουν νὰ περπατῶν με κλιστὸ πρόσωπο.

Γιὰ νὰ φοβίσουν τὴ γινέκα κε νὰ μὴ πᾶρι μέρος στὸν ἀγὸνα γιὰ τὴ νέα ζῖσι, ἰ παπάδες διαδίνουν ἀνόιτες ψίμες, ὅτι θὰ πάρουν τὰ πεδία ἀπτις γινέκες πὺ δουλέβουν στα σοβέτια ἴτε στὸ κοπερατίβο, ὅτι στὶς γιάσλες κε στα πεδικὰ τζάκια χαλνῶν τὰ πεδία.

Ἐτσι ἰ παπάδες ἀγονίζοντε ἐνάντια στὸ κσεσκλάβωμα τὶς γινέκας, ἐνάντια στὴ νέα ζῖσι.

Ἐκσακριβόστε, σε πια ἰχογένια θρίσκοντε ἀγράματες γινέκες. Σκιρατίστε διάγραμμα: πόςες ἀγράματες, λιγογράματες κε γραματιζμένες βρίσκοντε στὶς ἰχογένιες τὸ μαθιτὸν τὶς τάκσις-σας.

Ἀν στὴν ἰχογένιά-σας θρίσκοντε ἀγράματες ἴτε λιγογράματες, καταπίστετε νὰ πάνε στὸ σχολιὸ τὸν ἀγράματὸν ἴτε τὸ λιγογράματὸν.

Πια ἀπτα γνωστὰ ἴτε σινκενικὰ κορίτσια σπυδάζουν στα σχολία τὶς κολλόζικις νεολέας, σε ραπφακ, τέχνικουμ, ἀνότερο ἐκπεδεφτικὸ καθιδριμα.

Ροτίστε τὺς γερωντότερος ἀν σπύδαζε κάπια ἀγρότσια-φτοχι σε μεζέο ἴτε ἀνότερο σχολιὸ.

## ΜΕ ΤΙ ΘΕΛΙΣΙ ΤΥ ΟΧΤΟΒΡΙ

(Ἀπο εργάτρια διεφθίντις τὶς φάμπρικας)

### I

Πολις κερὸς πέρασε ἀπτα τότε.

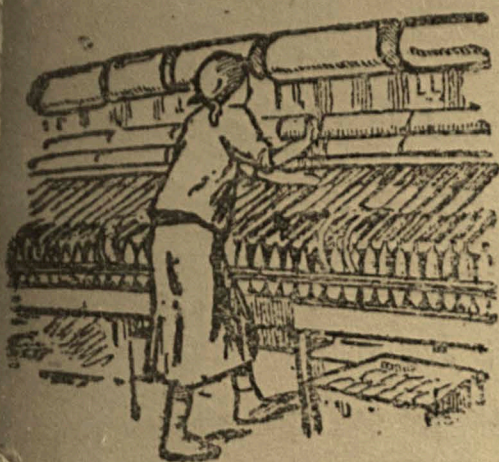
Σε ἀπόκεντρο χωριὸ ζύσε ἓνα κοριτσάκι Νιύσκα. Ὅτὰ γένικα ὄεκα ἰεσάρω χρόνῳ, ὁ πατέρας-τις ἀποφάσισε νὰ τὴ δόσι στὴ φάμπρικα. Προσεφκίδικε στὺς ἀγιὺς κε ἔφερε τὴν κόρι-τὺ σε πέντε χιλιόμετρον ἀπόστασι εἰς ἓνα ἰφανιοργιὸ.

Ἐτσι ἔπεσε ἰ Νιύσκα στὴ φάμπρικα.

### II

Στὴ φάμπρικα ἰ ἰφάστρα ἔπερνε 30-40 καπ. τὴ μέρα. Πιναζμένι ἔτρεχε εἰς τὸ σπῖτι γιὰ νὰ ταῖσι ὅπως-ὅπως κε νὰ θερμένι τὰ πεδάκια-τις μ'αῦτὰ τὰ καπίκια.

Μα κι αὐτὸ τὸ μεροκάματο δὲν τ'ἔπερνε πάντα πλέρια: στὴ φάμπρικα παντοτινὰ βάλανε πρόστιμα, μὴ φορα με τὴ μὴ αφορμὴ, τὴν ἀλὶ φορα τὴν



άλι. Σε λογαριαζο αφτον τον προστίμον, πυ μάζεβαν απτους εργάτες, ι πονιρι φαμπρικάντιδες κάνανε „αγαθοεργία“: δίνανε στους εργάτες μιδαμινα επιδόματα „για τα γιρατια“ απο 1-2 ρύβλια το μίνα.

Κίνα τα χρόνια ο εργάτις δεν ίχε σε πιόνα να αποταθι για βοίθια. Κε τέτιες όπος τιν ιφάστρα Νιύσα, δεν ίχαν απο πυ να ελπίζον. Σκληρι ίτανε ι ανάνκι πυ βρίσκονταν.

### III

Μα νά, έφτασε ο κόκινος Οχτόβρις. Ο παλιος φαμπρικάντις έριγε. Στι φάμπρικα ίνε νει νικοκίρει — ι ίδι ι εργάτες. Ισιακσαν ι ιφάστρες τις καμπυρομένες ράχες-τους. Με νέο τρόπο περνύσε ι ζοι στι φάμπρικα.

Στα ανίσιχα χρόνια ι Νιύσα φίλαγε τι φάμπρικα με το τυφέκι στο χέρι. Ξιτερότερα πίγε στι κόρσα να μάθι. Κε κατόπιν τι στίλανε να διεφθίνι τι φάμπρικα. Γένικε ι Νιύσα διεφθιντις τις φάμπρικας.

Ήκατοντάδες μικρες κε μεγάλες δουλιες έχι ι Νιύσα.

Ο νέος διεφθιντις διαφιλακσε τις προιγόμενες φιλικες σχέσεις με τις ιφάστρες. Ι εργάτριες ίρχονταν ε'αφτι για κάθε ανάνκι-τους, κι αφτι τις βοιθύσε. Στι φάμπρικα επικρατι μεγάλη τάκσι κε ι πιότιτα τις δουλιας ίνε πάντα καλι. Ινε μια απτις καλύτερες φάμπρικες.

Κ'έτσι ο Οχτόβρις έκανε μεγάλη στροφι στι ζοι τις Νιύσας.

ι **ιμναζμα**: Βάλτε επικεφαλιδα στο κάθε κομάτι τυ διγίματος. Κάντε είνκρισι τι ζοι τις εργάτρας στιν προεπαναστατικι εποχι κε τόρα.

### ΣΤΙΝ ΑΝΑΠΑΨΙ

Ο ήλιος ζεστένι ανικσιάτικα. Τα πρόσοπα όλον χαρόμενα, ζοιρα. Μα ι Τατιάνα παι κατσοφιαζμένι κε λιπιμένι. Προ πολυ δεν εσάνετε καλα τον εαφτό-τε, κε προς το καλοχέρι γένικε χιρότερα.

Σίερα τιν εκσέτασε ο γιατρος κε ίπε!

— Τα πλεμόνια-σας, σιντρόρισα δεν ίνε εντάκσι. Μπορι να αρχίσι φθίσι χωρι άκο πρέπει να πικς σε εκσοχι.

Σινχίτικε ι Τατιάνα απ'αφτα τα λόγια.

— Τόρα πια ίμε είγυρι πως θα πεθάνο — σκέφτετε λιπιμένα — πόσος κόσμος πεθένι απο φθίσι!

Στο δρόμο τιν έτιχε ι Ανα, πυ ίνε μέλος τις προφίλακσις τυ κόπου στο ερροστάσιο. Τις διγίθικε ι Τατιάνα τι λίπι-τις, κ'έκινι τις λει:

— Γιατι πρόορα να σινχίζεσε; Νορίτερα κανένας δε σκέφτονταν για μας τους εργάτες: έτσι κε πεθέναμε, σα μίγες. Μα τόρα ι σοβετικι εκσυσία μας προφιλάγι. Δόσε αναφορα στο ζαφχομ κ'έκινι θα σε στίλυν στιν επιτροπι: κατόπι θα σε στίλυν κάπυ να γίνις καλα.

Δεν πέρασε πολισ κερως, προσκάλεσαν τιν Τατιάνα στιν επιτροπι.

Ιστερα απο μια εβδομάδα έγραφε κιόλα τις Ανας:

„Νά-με τόρα στην Κριμέα! Τί εφχάριστα πυ ίνε εδο! Το ζανατόριό-μας βρίςκετε στο παλάτι, όπου άλλοτε ζύσε ο τζάρος κε ι πρίνκιπες. Τότε ύτε αφί-νανε τυς εργάτες να ζιγόςουν.

Το παλάτι ίνε πάνο σε θυνο, κοντα στη θάλασα. Γίρο-γίρα κίπος, όπου φιτρόνουν θερικοχιες, τριανταφυλιες, κιπαρίσια. Παντυ καθαριότιτα κε τάκσι. Ο γιατρος μυ λέι: „Θα ζίσις εδο διο μίνες, κε θα επιστρέπεις σπίτι ολότελα ιγις.

Καλα πυ δεν άφισαν τιν αρόστια-συ να προχορίσι.“

Διγιθίτε, τί μέτρα πέρνι ι σοβετικι εκσυσία για τιν ιγία τον εργαζόμε-νον γινεχον.

Πός ζύσε ι εργάτρια κ'ι αγρότιςα τον κερο τις τσαρικις εκσυσίας; Γιατί ι εργαζόμενι γινέκα έμνιςκε αμόρφοτι κε αγρίκι; Πιόνα ζίφερνε αφτο; Τί έδοσε ι σοβετικι εκσυσία στην εργάτρια κε αγρότιςα;

### ΠΟΣ ΖΥΣΕ Ι ΟΡΙΝΙ ΑΓΡΟΤΙΣΑ

Γενικα ι ζοι τις εργαζόμενις γινέκας στα προεπαναστατικα χρόνια ίταν βαρια· μα ιδιέτερα βαρια ίταν ι ζοι τις ορινις γινέκας, τις τυρχμένιςα, τις υζ-πέκιςα κε τις γινέκας τον άλλον εθνικοτίτον τυ νότυ κε τις ανατολις τις χώ-ρας-μας.



Έδο ι γινέκα ίταν πραγματικι σκλάβα.

Δεν ίχε δικέομα να περπατα με ανοιχτο πρόσωπο, δε μπορόσε να μιλίσε με άντρες, δεν μπορόσε ακόμα να κάθετε μαζί με άντρες. Τιν πολόςαν με χρίματα σαν εμπόρεμα· ο άντρας πλέρονε γι αφτι „καλιμ“ (εκσαγορα).

Ι σοβετικι εκσυσία απελεφτέροσε τι γινέκα απ'αφτι τι σκλαβια. Απαγόρε-πεσε το καλιμ, κίρικεσε πόλεμο ενάντια στο φερετζε (τζατρα).

Ο κυλάκος κε ο μολας αντιστέκοντε λισταζμένα σ'αφτι τιν απελεφτέροσε τις γινέκας. Φοβεριζυν τι γινέκα, τιν απαγορέβουν να παι στα σκολια τον αγρά-ματον, να σπυδάσι τα πεδιά-τις, να μπι στο κολχόζι.

Μα δεν το πετιχένυν.



Το κόμα κε το κομσομολ σταθερα οδιγουν τι γινέκα στο δρόμο τις απε-  
λεφτέροσις-τις απτα προσόνια ζινίθια.

### Ο ΜΟΛΑΣ ΚΕ Ο ΚΥΛΑΚΟΣ ΙΝΕ ΕΧΤΡΙ ΤΟΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΝ

— Αιβα! — έλεγε ο καπαρτίνοσ μολασ — μιν αφίνις τα πεδια στο σκο-  
λιο. Θα τα κυβαλίσουν στιν Κίνα κε θα τα χάσουν.

Ακούσε ι γινέκα το μολα κε δεν άφισε το κορίτσι-τις στο σχολιο. Στο  
αυλ Κιζπορν με λίσα κε καχία μιλύσαν ο κυλάκοσ κε ο μολασ ενάντια στι  
νέα ζίσι.

Μα ι στρατιότεσ για τι μόρφοσι κ'ι πιονέρι κατόρθοσαν να τυσ νικίσουν.

Προσέλκισαν τις γινέκεσ στα σχολια τον αγράματον, κε όλα τα πεδια  
στο σχολιο. Τόρα στιν Ατιγέα κε τιν Καπαρτα όλι ίνε γραματιζμένι.

Πάρτε παράδιγμα απο κίνυς, ποσ πρέπει να αγωνίζεστε ενάντια στους μο-  
λάδες κε στους κυλάκοσ, για τιν πιατιλέτκα, για τιν κολεχτιβοπίσι, για τι γε-  
νικι ενγραμματοσίσι.

### Ι ΠΕΔΙΚΙ ΓΟΝΙΑ

Σ'ένα εβρίχορο σπίτι (ζάκλια) ανάβι μεγάλη λάμπι. Ι μια ίστερα απτιν  
άλι μαζέβοντε ι τζερκέζεσ, κάθουντε γίρο στο τραπέζι, βγάζυν βιβλία, τετράδια.

Μπίκε ι Χασινατ. Στα χέρια-τις βαστα το μικρο Αλι, κ'ι πεντάχρονη  
Σαλιμε κρατα τιν άκρι τυ φουστανιό-τις.

— Δεν έχο σπίτι κανένα πυ ναφίσο τα πεδια — λει διλα ι γινέκα — . Ο  
άντρασ-μου θιμόνι, δε μ'αφίνι να φίγο απτο σπίτι. Έτσι κι ανανκάστικα να τα  
φέρο μαζί-μου.

— Πολι καλα έκανεσ — λει ι δασκάλισα ι κομσομόλα Μυσλιματ — . Εδω  
θα τα διασκεδάσουν τα κορίτσια στιν πεδικι γονία.

— Εδω, εδω δόστε τα πεδια, χανουμ — αποτίνοντε με εθγενικο τρόπο  
στι Χασινατ ι μαθήτριεσ Ζαρα κε Μερεμ — σίμερα εμιασ ίμαστε επιστάτριεσ, θα  
διασκεδάσουμε τα πεδια.

Ο μικροσ Αλισ στιν αρχι δέ θέλι να φίγι απτι μάνα-τυ, μα ίστερα απο  
κάμποσα λεφτα πέζι πια με τα τετραγονάκια, κε τα μάθρα ματάκια-τυ λάμπουν  
απο εφχαρίσισι.

Κ' ι μάνα - τυ κάθετε κοντα στο τραπέζι κε κάτι γράφι με ζίλο στο  
τετραδιό-τις

Πόσ βοιθουν ι πιονέρι στο έργο τις εκμάθισις τον αγράματον γινεκοσ;

### ΙΣΤΟΡΙΑ ΜΙΑΣ ΥΣΠΕΚΙΣΑΣ

#### Ι

— Νιαζ μπιμπι, φέρε το ζιμάρι.

— Νιαζ-μπιμπι, άναψε τι φωτια.

— Νιαζ-μπιμπι, ο Αχμετ κλεί.

Κατοχόκινι, μυσκεμα απτον ιδρο, τρέχι πάνο κάτω ι Νιαζ-μπιμπι.

Αναψε τι φωτια, έφερε το ζιμάρι , αποχίμισε τον Αχμετ, μα τα θά-  
σανά-τις δεν τελιόσανε ακόμα. Πρέπει τόρα να σκυπίσι τιν αβλι τυ σπιτιω. Κα

μποριαζόμενοι ἰ Νιαζ-μπιμπι, ανκίζοντας σχεδόν τι γι, εκυπίζι τιν αβλι με τι μικρι κε μαδιμένοι εκύπα.

Δεν πρόχανε να τελιόσι κε νά πάλι, σαν προσταγι, ακύετε ἰ φονι τις μάνας-τις.

— Κάμε γρίγορα, Νιαζ, κε ειγίρισε τον αντρόνα, έχι εήμερις μουσφίριδες ο πατερας συ.

— Ἴ Νιαζ-μπιμπι μπένι στον αντρόνα, ανίγι στο πάτομα τα καλιτερα χαλια, τιμάζι τα χριαζόμενα για το τραπέζι.

— Νιαζ-μπιμπι, τίμασε το τσαι, ακύετε τόρα ἰ θαρια φονι τυ πατέρα-τις.

Μέσα στον αντρόνα ακύοντε κι άλες αντρίκιες φονες. Ἴ Νιαζ-μπιμπι δεν έχι το δικέομα να μπι εκι, πυ ίνε άντρες. Σκεπάζι το πρόσοπό-τις με μαντίλα κε στεκέτε κοντα στην πόρτα προσπαθόντας να δι απτις αραμάδες πυ ίνε μέσα. Τί βλέπι ἰ μιτέρα-τις τρέχοντας τιν αρπάζι με θιμο απτο μπράτσο κε τιν πετα όκσο.

## II

— Θα πάγο, μάνα, στη Χάμρα.

— Πίγενε, μα κίτα να μι χάσις το δρόμο κε ν'αρθις γρίγορα.

Φορι τις γαλότσες-τις ἰ Νιαζ-μπιμπι, κατεβάζι απτον τίχο το τσαρτσάφι-τις, κυκυλόνετε μέσα ε'αφτο, εκεπάζι το προσοπό-τις με μάβρο πικνο δίχτι τοφερετσε, κε φέβγι. Τι βλέπι κανένας κε νομίζι πως ίνε εκι κινόμενο κι όχι άνθροπος.

Μεγάλι κίνισι στο δρόμο. Τρέχι πλιθος πάνυ-κάτυ. Ἴ άντρες χερετάνε ο ένας τον άλο, μιλάνε. Μονάχα ἰ Νιαζ-μπιμπι κι άλες γινέκες σαν κι αφτίνα κυκυλομένοι στα τσαρτσάφια πιγένουν αγνόριμες, αμίλιτες. Κανένας δεν τις προσέχι. Θέλι να πετάκει ἰ Νιαζ το φερετσε, μα φοβάτε. Θα τινε γελάσουν, θα τι θρίζουνε.

Πέρασε διο δρόμος. Εφτασε εένα στενο σοκάκι. Εδο ἰ διαβάτς ίνε πολι λίγι. Προχορι λίγο ακόμα φτάνι ε'ένα μεγάλο σπίτι. Χτιπα στην πόρτα. Σε λίγο βγένι απτο σπίτι ἰ Χάμρα.

— Γιάσυ, Νιαζ.

— Γιά συ, Χάμρα. Αχ, πόσον υποφέρο κάτω απ'αφ'ον τον καταραμένο φερετσε. Δεν μορις ν'αναπνέις λέφτερα, δεν μορις να κσεχορίζις κανένα.

— Κερίρις, λέγι ἰ Χάμρα, εδο παρακάτο απο μας βρίζετε ένα μεγάλο σπίτι. Εκι περα μαζέβοντε ἰ γινέκες-μυς. Λέφτερα κι μορι να παρυσιαστι κανένας μ'ανιχτο πρόσοπο.

— Τί λες;

— Σοστα.

— Κε θρίζουντε κι πέρα άντρες κε κσένοι άνθροπι;

— Για'αφτο δεν μορο να συ πο τίποτε.

Κερό μονάχα πως το χτίριο αφτο το λενε Δέσχι, μα τί λογις ίνε δε κσέρο.

— Χάμρα, δεν μορις να μάθις, πός μορούμε να πάμε κι;

— Θα προσπαθίσο.

## III

Με κσεφτιζόμενα τσαρτσάφια χαμποριαζόμενες πάνε διο γινέκες. Σκίβουνε τόσο, πυ μόλις κινόντε. Δίχος άλο θ'άνε γριες. Μα πύ πάνε;

Μεγάλο πέτρινο σπίτι. Απειλα, φωτινα παράθιρα. Πόρτες απειλες φρεσκοβαμένες.

Μπένυνε στο χτίριο διο γριες. Πετάνε το φερετσε, ισιάζουν τα κορμιάτος. Σε κοπέλες λιγερες μεταμορφοθήκανε ι καμπουριαζμένες γριες. Ιταν ι Νιάζ-μπιμπι κ'ι Χάμρα, πυ φορέσανε κξένα τσαρτσάφια κε περπατούσανε καμπουριαζμένες σα γριες, για να μι τις γνορίζι κανέναν.

— Τί έχταχτα ίνε δο πέρα, κιτάζοντας γίρο, λέγι ι Νιαζ-μπιμπι.

— Πάμε, πάμε παρα πέρα τις λέγι, τραβόντας-τιν αππο χέρι, ι Χάμρα.

Μεγάλο εβρίχορο δομάτιο. Γίρο ξένα τραπέζι γινέκες. Μια κάθετε σταβροπέδι, ι άλι ακυμπάι στο σακμνι σα ν'άτανε προσκέφαλο, ι άλι ίνε κσαπλομένη χάμυ στο πάτομα. Δε ρινθίζανε ακόμα να κάθιντε στις καρέκλες.

Κε πόξες γνόριμες τις Νιαζ! Ι Ματραμ, ι Ραζτσιμ-μπιμπι, ι Γουλσυμ!

— Νιαζ-μπιμπι, Χάμρα, ακυθετε απ'όλες τις μεριες.

Δίπλα στο τραπέζι όρθια μια πσιλι, αδίνατι, κσανθι, ι ρόσα θ'άνε αφτι, μιλάι.

— Το φερετσε πρέπει να πετάκσετε. Δεν ίνε σο:το αφτο, πυ λεν' ι χέρι, πως ι υζπέκισα πρέπει να γιρίζι κυρχυλομένη. Ι γινέκα ίνε άνθρωπος τέτιος, όπος κι ο άντρας. Μπορι να δυλέβι όπος κε κίνο: . . . Ο φερετσεσ καταστρέφι τιν ιγία τις γινέκας. Χαλνα τιν όρασι. . . Πρέπει ι υζπέκισα να μάθι να μορφοδι. Ι μόρφοσι θα τινε βοιθίσι να ζίσι καλύτερα. Δόδεκα χρόνια τόρα πολεμάμε τα παλια ρινθίδια. Κιτάκστε τις γινέκες πυ γιρίζουν ανιχτες. Εσις ι νέες μπορίτε να εργάζεστε. Πετάκστε το φερετσε, το ριμάδι τις αμάθιας κε τις ρκλαθιας. Ανίκστε τα πρόσοπά-σας.

Με μεγάλο ενδιαφέρο ακύι ι Νιαζ. Ποτες στο σπίτι-τις δεν τις μιλήσανε ετσι.

Πόσο παράκσενα, μα κι όμορφα ίνε όλα δο μέεα.

#### IV

— Νιαζ-μπιμπι στο μάθιμα.

Πέρνι ι Νιαζ το τετράδιό-τις κε πετιέτε στο δρόμο.

Δεν ίνε τόρα το κινύμενο κίνο ρακι.

Τριαντάφιλο φαντάζι με το φυστάνι-τις το τριανταφιλι κε το βελυδένιο-τις καπέλο. Δίχος τσαρτσάφι, δίχος φερετσε τρέχι ι Νιαζ.

Τρέχι; όχι πετάι απτι χαρά-τις.

— Τφυ! ι ντροπι έφιγε απτον τόπο-μας, μυρμουρίζι ένας γέρος, βλέποντας τι Νιαζ.

— Αλίμονο στα χρόνια πυ ίρθαμε . . . λέγι κάποιος άλος περπατόντας δίπλα-τις

Μα ι Νιαζ δεν τος προσέχι, τρέχι. Νά, έφτασε στι Λέεχι. Τί όροσια κι πέρα, τί εφχάριστα!

Δίεκολα βαστα ακόμα τι γραφίδα ι Νιαζ. Δεκαπέντε χρονόνε κε δεν έπιασε γραφίδα.

— Γιαγια, μυρμουρίζι ρκίθοντας το κεφάλι πάνο στο τετράδιο. Ι πένα τρίζι. Ι μάβρες-τις πλεκσύδες ανχίζουνε τα φίλα τυ τετράδιω. Τα ριμάδια τις μελάνις στα δάχτυλά-τις.

Αργα, πολι αργα απτα μαδια γράματα κκιματίζετε ι λέκκι.

Ι Νιαζ κκκόνι τορα το κεφάλι, αφίνι τι γραφίδα κε χαμογελάι για το κατόρθομά-τις.

— Γάγα αντισ γιάγια λένε τα μαδια γράματα.

— Εκανε λάθος ι Νιαζ λέγι ι δασκάλα.

Κσαναπιάνι τι γραφίδα κε γράφι κκανα ι Νιαζ. Το γράψιμο δεν τις θαρίνι

— Αχ, πότε θα μάθο να γράψω λέφτερα κε δίχος λάθι, λέγι στι δασκάλα τις.

Βάλτε επιλεφαλλιδες στο κάθε κομάτι. αφτυ τυ τυ διγίματος: τί κκκίνια ίχαν ι υζπέκικες; Με τι βοίδια πιανυ κε κός γλιτόνουν απ'αφτα ι υζπέκικες;

### Ι ΚΟΡΙ ΤΥ ΧΑΤΖΙ-ΜΑΓΟΜ

Ταγεσταν. Στιν απότομι πλαγια το βονυ λες κε κρέμοντε τα κκκίτια. Ινε το αυλ Υρατ.

Κκοτάδι, κκκπνος στο κκκίτι. Ο Χατζι-Μαγομ κκκθετε στο πάτομα κε ράβι κκκπέλο απο προβατίσιο δέρμα. Ι Ζειναπ, ι μεγαλίτερι κκκρί-τυ, πλένι στι γονία τα πιάτα.

— Κκκόδεπσα κε τιν τελεφτέα φύχτα τ'αλεβριυ. Τί να κκκτιμάσο για το μεσιμερινο φαι; — κκκέφτετε ι Ζειναπ.

— Ο Χατζι-Μαγομ λει τις κκκρίς τυ.

— Ζίτισα απτο Χασαν να με δανίσι κκκιτάρι. Δε μύδοσε ο Χασαν. Πολα μυ κκκροστας, λεί. Τυ έφερα το κκκρίαρι-μας.

Ι Ζειναπ δεν απάντισε. Ο Χατζι-Μαγομ κκκκανα ίπε.

— Το τελεφτέο κκκρίαρι τύδοσα. Εμινε ένα πρόδατο. Α φάμε το πρόδατο, θα ίνε ανάνκι να ζίσιμε με κκκιτάρι μονάχα. Ο Χασαν ιποσκέθικε να δόσι πίο το κκκρίαρι, αν θα σε δόσο για γινέκα-τυ, Ζειναπ.

Ι Ζειναπ σ'αφτο το άκυζμα άφικε να πέσι το πιάτο, κε κατάρχλομι κκκίτακσε τον πατέρα-τς.

— Σίμερα το θράδι ιποσκέθικα να δόσο απάντισι στο Χασαν.

— Θα με δόσις τυ Χασαν; — ρότισε ι Ζειναπ με λιπιμένι φονι.

— Τί να κκκάνο, ι ανάνκι — ίπε ο Χατζι-Μαγομ.

Ι Ζειναπ έπιασε στα κκκλάματα κε έχοσε το πρόσοπο στα γόνατα. Ιστερότερα κκκκόθικε κε δίχος να θγάλι τσιμουδια βγίκε. Πίγενε πάνο σε ένα ανιφορικο μονοπάτι. Οταν τίχενε άντρα, ιποχορούσε στιν άκρι τυ μονοπατιυ, για να μι τιν ενκίκκι καθόλυ. Σίφωνα με το ντόπιο νόμο, ο άντρας δεν τολμούσε να νκίκκι τι γινέκα, αν δεν ίνε πατέρας ίτε άντρας-τις. Σίφωνα με τον ίδιο νόμο, το κορίτσι δεν έχι δικέομα να φέρνι αντίρισι στον πατέρα, ι γινέκα στον άντρα. Γι αφτο ι Ζειναπ τίποτε δεν ίπε στον πατέρα-τις, όταν έμαθε πως θέλι να τι δόσι για γινέκα στο Χασαν. Πίγενε κε κκκιοπιλα έκλεε.

### ΙΙ

Μόλις κκκκίθικαν όλι, ι Ζειναπ τιλίχτικε μάβρι κκκθερτα, κε πατόντας στις κκκίτες τον ποδιόν τις θγίκε απτο κκκίτι. Πολιν κκκερο κκκτέκονταν ακυμπιζμένι στον τίχο, κε μέσα στο κκκκοτάδι κκκίταζε το κκκκμάμενο αυλ.

Στι μέσι τυ αυλ φένετε φος. Ίνε ι πόρτα τυ σελσεβετιυ πυ άνικσε.  
Βγήκε ο Αλις, ο γιος τυ γίτονα τυ Χατζι-Μαγομ. Δέφτερος χρόνος τόρα σπου-  
άζει στι Μόσχα.

Νά-τονε πλισίασε στο σπίτι-τυ.

Ι Ζειναπ έτρεκε κοντά-τυ.

— Αλι, γλίτοςέ-με! Ο πατέρας θέλι να με δόσι για γινέκα στο Χασαν.

Ι Ζειναπ τονέπιασε απτο χέρι κε κσέςπασε στα κλάματα.

— Μεθάβριο ειμις ι μοσκοβίτες φιτιτες φέβγουμε για τι Μόσχα. Πάμε μᾶ-

λι. Θα σπουδάσις εκι μαζί — μας — τις ίπε ο Αλις.

— Θα πάγο μαζί-συ Αλι!

### III

Τυ κάκυ ο Χασαν προσκάλεσε μυσαφιρέυς. Τυ κάκυ ο Χασαν έπεισε, το  
φυρνο ολάκερο κριάρι, τυ κάκυ ετίμασε ολάκερα θυνα πιλάφι κε χαλθα, τυ κά-  
κυ έφερε πολι κρασι. Ι άνθροπί-τυ ίρθαν τυ ίπαν, πως ι Ζειναπ έφιγε μαζί  
με τον Αλι.

Ο Χασαν πήρε απτο Χατζι-Μαγομ το τελεφτέο πρόβατό-τυ κε δεν τυ  
έδοσε ύτε μια φύχτα ζιτάρι. Πολες προσβολες ιπόφερε ο Χατζι-Μαγομ απτο  
Χασαν. Το χιμόνα παρ, ολίγο να πεθάνουν απτιν πίνα ο Χατζι-Μαγομ, ι γι-  
νέκα κε τα πεδιά-τυ.

Τιν άνικσι ι Ζειναπ επέστρεπεσε στο αυλ. Τιν ίδια μέρα ο Αλις έστιλε  
πρόσκλησις στο χοριο:

— Άντρες κε γινέκες τυ αυλ Υρατ, μαζοχτίτε στο αυλσοβέτι! Μαζοχτίτε  
για να λίσουμε το ζίτιμα τυ νερυ για τα χοράφια!

Το ζίτιμα τυ νερυ ίνε το σπουδεότερο ζίτιμα. Απτο νερο εκσαρτιέτε ι εσο-  
διά. Ολι ι άντρες τυ αυλ μαζόχτικαν στο αυλσοβέτι.

— Ει! Αλι! άρχικε γρίγορα τι σινέλεφσι. Ο ήλιος κοντέβι να δίσι. Σε λίγο  
θάνε ο κερος τις βραδινις προσεφκις.

Ο Αλις βγήκε κε ίπε:

— Τίποτα δε θέλο να ακόσο εγο για τις βραδινες προσεφκες. Δε θαρ-  
χίσο τι σινέλεφσι, όστυ να μι έρθουν όλες ι γινέκες, γιατι σίμερα στι σινέλεφσι  
θα εκσετάζουμε ζιτίματα πυ αφορυν όχι μονάχα τυς άντρες μα κε τις γινέκες.  
Απτι Μόσχα ίρθε ι Ζειναπ.

— Μα μίπος δεν κσέρις τυς νόμυς-μας Αλι;

— Εγο κσέρο μονάχα το νεο, το σεβετικο νόμο. Αφτος ο νόμος ίνε  
για μας, για τυς εργαζόμενυς. Πάντε φονάκστε τις γινέκες!

Ι γινέκες ίρθαν.

Βγήκε κε μίλιζε ι Ζειναπ.

— Γινέκες τυ Υρατ! Εγο ίρθα απτι Μόσχα. Πολα πράματα ίδα εκι  
πολα έμαθα. Θιμάστε βέβεα, πόσο αδίνατι κε φοβιτσάρα ίμυνα. Τέτια, όπος  
όλες ειςι. Ο Χασαν-ογλι ιθελε με το ζόρι να με πάρι γινέκα-τυ. Μα τό-  
ρα ίμε ελέφτερι.

Κατικι τυ Υρατ. — εκσακολυθόσε ι Ζειναπ — εγο θα μίνο εδο, στο αυλ  
μας, θα ίμε δασκάλα. Στίλτε τα πεδιά-σας στο σχολιο. Πετάκστε τον παλιο

νόμο. Ο νέος σοβιετικός νόμος έφερε σε μας, τους εργαζόμενους, ελεύθερι, εφτι-  
χιζμένοι ζοι..

Ι γινέκες τιν άκυαν, βαστόντας τιν αναπνοί-τους.

Ιστερα, απο λίγες μέρες ι Ζειναπ προσκάλεσε στο αυλσοβέτι γινέκικι σι-  
νέλεφσι. Ολες ι γινέκες σαν ένας άνθρωπος, ίρθαν. Ι Ζειναπ τους διιγόνταν για  
τι ζοί-τις στι Μόσχα.

Το χιμόνα ανίεσανε σχολιο στο αυλ Υρατ, κε ι Ζειναπ γένικε ι πρότι  
δασκάλα στο αυλ.

Ερωτίσεις: Τί νόμι ιφίεταντο νορίτερα στο Ταχεσταν; Πός ζύσαν τα κο-  
ρίτσια το φτοχον κε τί τις απιλύσε; Πιος βοίθισε τι Ζειναπ να γλιτόσι απτο  
Χασαν; Τί γένικε ι Ζειναπ ίστερα απο ένα χρόνο; Πό άρχισε να δουλέβι;

### Ι ΛΙΥ-ΔΖΙΝ

Ολάκερι μέρα ι κινέζα Λιαο-Τζαν δουλέβι στον ιφαντυργικο μπάνκο. Δεν  
έχι σπιτι κανένα να αφίσι το κοριτσάκι-τις, τι Λιυ-Δζιν, κ' έτσι ανανκάζετε  
να τιν πάρι μαζί-τις στι φάμπρικα.

Βάζι το κοριτσάκι-τις πάνο σε σορο κυκυλιον, κε ι ίδια πιάνετε στι δουλια.

Κσιπνα ι Λιυ-Δζιν, κσεφονίζι απτιν πίνα. Ι μάνα θέλι να παι κοντά-  
τις, μα ο αφστιρος επιθεοριτις αγριπνα.

— Δε γίνετε νάφικις τι δουλια πριν το διάλιμα.

Ε-σι μεγάλωσε ι Λιυ-Δζιν στι φάμπρικα, ανάμεσα στο θόριβο το μιχα-  
νον, εόνια πιναζμένη, χορις να δι ύτε φος, ύτε αγέρα.

Πέρασαν κάμποσα χρόνια. Απτι σινεχι πίνα κε τι θρια δουλια αρόστισε  
ι μάνα τις Λιυ Δζιν. Κίτετε πάνο σε μια πιάθα κε σιλογιέτε: „Τί θα γίνι  
το κορίτσι-μου αν πεθάνο; Πρέπι να τιν πολίσο στι φάμπρικα. Αμα θα γίνι 7  
χρονο, κάπος-κάπος θα βγάλι το πσομί-τις“

### ΙΙ

Σερνάμενι πίγε στο νικοκίρι τις φάμπρικας.

— Μεγάλε κίριε! Νικιάστε το κορίτσι-μου στι φάμπρικά-ςις για κάμπο-  
σα χρόνια — ίπε διλα τυ νικοκίρι.

— Το κορίτσι-συ; κε τι ακζία έχει; Παραπάνο θα φαι απότι θα δουλέβι!  
— ίπε περιφρονιτικα ο νικοκίρις. — Αν θέλις όμος νε κε καλα να τι νικιά-  
σις, συ δί ο 5 δολάρια για πέντε χρόνια. Πάνε στο γραφίο, εκι θα γράψουν  
το σιφονιτικο με τους όρους.

Οταν γένικι 7 χρονο ι Λιυ-Δζιν, άρχισε μαζί με άλλα παιδρα να δουλέβι  
12 όρες τι μέρα. Στέκετε το κοριτσάκι πάνο σε θάθρο κοντα σε ένα τεράστιο  
καζάνι κε με λεπτο κσιλαράκι πιάνι απο κι τα άσπρα κυκύλια. Ιστερότερα  
τραβα τιν άκρι τυ μετακσιυ πυ κρέμετε κε το δένι σε μακαρα.

### ΙΙΙ

Πολι δίσκολι δουλια. Απτο ζεστο ατμο ι άκρες το δαχτίλον πονουν κε  
συφρόνουν. Αμα σκάνουν, τρέχι έμα. Κλει ι Λιυ-Δζιν απτους πόνους κε τιν κό-  
ρασι. Σικόνι το δάχτυλο κοντα στο στόμα-τις, το φισα, για να καθισιχάσι λιγύ  
τιχο τον πόνο, μα ο επιθεοριτις δεν τυ διαφέβι τίποτε.

— Τί άνιχες κσανα το στόμα-σου; Δε θέλεις να δουλέψεις; Δε μας χρεώντε χασομέριδες κε τεμπέλιδες — κε το βαρι καμτσίκι ανεβένι πσιλα.

Ι Διου-Δζιν τρομάζι, πιδα απτο θάδρο κε φοβιζμένι τρέχι στο πλαινο διαμέριζμα.

Τιν ίδια στιγμή ακούτε απο κι αγρια φωνι πυ δε μιάζι ανθρώπου. Ολε τρομάζον.

Τί τρέχι; Τί σιβένικε; — ασκόςτικε ι χοντροφονάρα τυ νικοκίρι τις φάμπρικας.

— Το λυρι τυ τροχου παρέσιρε ενα τρελοκόριτσο απαντα ο επιθεοριτις.

— Κε πός γένικε;

— Μονάχι-τις έφιγε απτι δουλια.

— Παναπι ι ίδια φτει. Να στίλετε να φέρετε τι μάνα τις κε να πάρετε πίο τα 5 δολάρια, πυ δεν τα δούλεψε ακόμα το κορίτσι-τις — διάταξε ο νικοκίρις.

Κε σις, τί μαζοχίκατε; — κσεφόνισε ο επιθεοριτις βλέποντας τα πεδια μαζομένα γίρο. — Μαρς στις θέσες, κε γρίγορα στι δουλια!

Ερώτιςι: Πός ζι ι εργαζόμενι γινέκα στα καπιταλιστικα κράτι;

### ΘΑΧΥΜΕ ΓΙΑΣΛΕΣ

Πλισισιάζι ι ανικσιάτικι σπορα.

Στο κολχόζι-μας καταπιάστικαν να οργανόσουν γιάσλες. Το κολχόζι κσεχόριζε ένα μέρος τον προιόντον για τιν τροφι τον πεδιον. Ι κολχόζνιτσεσ ράδον ασπρόρουχα, αγοράζον σκέβι, πεχνιδά. Επιδιόρθοσαν κε σιγίρισαν το χτιριο. Δεν άρесе τυ παπα αρτος ο σκοπος. Ακόμα πέρσι αγωνίζονταν ενάντια στο κολχόζι φροντίζι κε τόρα να καταπίσι τις γινέκες να μι φέρουν στις γιάσλες τα πεδιά-τους.

— Καλα πράματα δε θα τυς μάθουν εκι. Θα γίνον αντίχριστι, έλεγε ο παπας.

Μα ι κολχόζνικεσ δεν ακουν τον παπα. Κξέρουν πόσο καλα ήταν πέρσι τα πεδιά-τους στις γιάσλες. Πόσο καλα τα περιπιούνταν ι σπουδαζμένες νταντάδες — ι κομσομόλτσεσ.

Ερώτιςι.: Γιατι ι παπάδες ίνε ενάντια στις γιάσλες; Μάθετε αν οργανόνετε γιάσλια στο κολχόζι-σας. Εκσακριβόστε πός μπορίτε να βοιθίσετε σ'αφτο το έργο, κε καταπιαστίτε στι δουλια.

### ΚΕ ΣΤΟ ΑΥΛ

Απτο πρι ολι φίγανε απτο σπίτι εμινε μονάχα ι Ζειναπ να κιτάκε τον Αζρετ.

Στενοχοριέτε ι κοπέλα στο σπίτι. Βγίκε στο δρόμο με τον Αζρετ στα χέρια. Δίσκολο ίνε για τι Ζείναπ να κυθαλα τον αδελφο-τις: ο Αζρετ ίνε τόσο μεγάλος κε χοντρος, ενο ι ίδια ίνε ακόμα μικρι: εφτα χρονο ίνε το όλο.

Μα νά απτο δρόμο περνουν ι Αιςσε κε ι Φατιμε.

— Πάμε μαζι στα βουα! — τιν προσκελουν ι φιλινάδες-τις.

—Κε πός να κάνο με τον Αζρετ; — ροτα ι Ζειναπ  
Ας κάθεται στο σπίτι — λει ι Φατιμε — να κε εγο άφισα στο σπίτι  
π Συρμιχαν.

— Κ' εγο το μικρο Χατζι — πρόθεσε ι Αιςσε.

Κι αλίθια — σκέφτετε ι Ζειναπ — γιατί τάχα να μιν κάθεται μέσα στο  
δομάτιο ο Αζρετ.

Ιπε κε τ'όκανε.

Ι Ζειναπ κάθισε στο πάτομα τον Αζρετ, τυ έδοσε ένα κομάτι καλαμ-  
ποκίσιω προμι, έκλισε τιν πόρτα με το κίρτι κε έτρεκσε να προφτάσι τις  
φιλινάδες-τις.

## II

Οταν επέστρεψε ι Ζειναπ στο σπίτι, ο Αζρετ δεν ήταν στο δομάτιο.  
Βγήκε στο δρόμο. Αντίκρι έρχοντε τρεχάτες κε φοβιζμένες ι Φατιμε κ' ι  
Αιςσε.

— Χάθηκε ο Αζρετ — φονά'ι ι Ζειναπ.

— Κ'ι Συρμιχαν χάθηκε — κσεφονί'ι ι Φατιμε.

— Κι ο Χατζις δεν ίνε σπίτι — κλεί ι Αιςσε.

Ο γέρο — Αχμετ στέκι στι μέσι τυ δρόμου κε δίχ'νι με το δάχτυλο ένα  
άσπρο σπίτι στιν άκρι τυ αυλ.

— Εκι πιγένετε! Σίμερα όλα τα πεδια εκι ίνε.

## III

Τρέχον ι κοπέλες στο νέο σπίτι. Στο μπαλκόνι θγένι μια γινέκα με  
άσπρι μπροστέλα κε άσπρο μαντίλι στο κεφάλι.

— Ιρθατε να πάρετε τα πεδια; — ροτα τα κορίτσια.—Ελάτε!

Τα κορίτσια θγάλον κοντα στο κατόφλι τα πιπύτσια τυς κε φοβιτζάρικα  
μπένον στο νέο σπίτι.

Σε ιπσιλο άσπρο δομάτιο βλέπον τα μικρα πεδια όλυ τυ αυλ. Να ι Συρ-  
μιχαν σκαρφαλονι στι σκάλα· να κε ο Αζρετ τρέχι πίσο απτο διάφραγμα·  
ο Χατζις πέζι με τα τετραγονάκια. Εδο ίνε κ' ι Σαλιμα, ο Γυωσφ, ο Χασαν  
κε άλι. Μ'άλα λόγια άσπρα αρνάκια, όλι φορεμένοι όμια άσπρα ρυχάκια.

— Τα λιπον, κορίτσια — τυς λει ι γινέκα — τ'όρα τα πεδια θα ίνε σε  
μας στι γιάσλα, κε σις πρέπι απο άβριο να γραφτίτε στο σχολιο.

Απο τότε κανένας δε μαλόνι τι Ζειναπ ότι ίνε άσκιμι νταντα. Κε στο  
μεγάλο αυλ δε μίνανε πια μικρες νταντάδες.

## ΣΤΟ ΠΕΔΙΚΟ ΣΠΙΤΙ

Εφτα το προι. Ακόμα κιμύντε όλι. Μα νά στο ράδιο ακύετε λεπτο  
σφίριγμα κε ίστερα απ'αφτο δινατι ζοιρι φονι:

— Αλο! Αλο! Αλο! Μιλα ι Μόσχα.

Ο ραδιοσταθμος ονόματος τις Κομιντέρνας.

Τα κεφαλάκια τον πεδιον αναδέθον πάνο στα μακσιλάρια. Πόσο θέλυο  
να κιμυθον ακόμα! Μα ι δινατι φονι τυ ραδιω εκσακολυθι!



— Ετιμαστίτε για τι γυμναστική!

Σικοθήτε γρήγορα, γρήγορα! Σ'όλι τιν ΕΣΣΔ τα πεδια σικόνουτε αφτι τι στιγμή.

Εν -διο! Τρέχουε να νιφτυν. Καθαρίζουν τα δόντια.

Κε το ράδιο εκσακολουθι.

— Ετιμι ίστε, πεδια! Αρχίζουμε;

Τα πεδια παρατάχτικαν πια στι γραμι. Τα κεφάλια ίσια. Το στίθος προς τα εμπρος. Το στόμα κλιστο. Μπορυν να πάρυν αναπνοι κι απτι μίτι.

Ακούοντας τι φονι κε τα παρανκέλματα απτο ράδιο, τα πεδια επαναλαβένουν στίχους, κάνυν διάφορες γυμναστικες άσκισες.

**Γυμνάσματα:** Πάντε στο πεδικο σπίτι κε μάθετε πως ζυν, πως δουλέθουν, πως μαθένουν εκι τα πεδια. Ροτίστε τα πεδια τυ πεδικυ σπιτιυ, πως ζύσαν νορίτερα, γιατι πέσανε στον πεδικο κίπο; Πιος καθοδιγι τι δουλια στον πεδικο κίπο;

Διυγιθήτε, πως ι ζοβετικι εκσυζία φροντίζι για τα απροστάτεφτα πεδια. Εχετε στιν τάκσι-ζας πεδια απτο πεδικο σπίτι;

*Γενικι εκμάθισι, γιάςλες, πλατίες, πεδικα σπίτια, πεδικυς κίπυς, τάγματα, καταβλξιμυς — δίνι στα πεδιά-τις ι χώρα το ζοβεπιον.*

*Μονάχα στι ζοβετικι Ενοσι φροντίζυν κε δίνυν προσοχι στα πεδια τον εργαζόμενον.*

## ΑΚΥΣΤΕ.

Στις 23 τυ Απρίλι τυ 1932, το Κεντρικο Κομιτέτο τυ κόματος εκζέτασε το ζίτιμα, πός δουλέθουν ι πιονέρι. Το Κ.Κ. ιπέδικσε, πως ι επιτιχίες τις σοσιαλιστικισ ανικοδόμισις-μας, το περίζεμα τις μόρφωσις τον εργαζόμενον τις χώρας-μας, το μεγάλομα τις καλοζοιάς τον εργαζόμενον δόσανε τι δυνατότητα να καλιτερέψει ι θέσι τον πεδιον κε ι δουλια ανάμεσά-τυς.

Το ΚΚ αναγνόρισε, πως ι πιονέρικι οργάνοσι, τις ΕΣΣΔ στα 10 χρόνια τις ίπαρχίς-τις κατόρθωσε ζιμαντικες επιτιχίες.

Αλόμος το ΚΚ λογαριάζι, πως ι πιονέρι πρέπει καλίτερα να αναπτίξουν τι δουλια για τιν κομμουνιστι ανατροφι τον πεδιον. Ι πιονέρι πρέπει να κατορθέθουν, όστε όλα τα πεδια να αγωνίζοντε επίμονα κε μονιαζμένα για ανότερι πίοτητα μάθισις.

Το ΚΚ λογαριάζι, πως το κομσομολ πρέπει να αφιερόσι μεγαλύτερι προσοχι στυς πιονέρυς, κε τα όργανα τις προφίλακισ τις ιγίας, κε τα όργανα, τις λαικισ μόρφωσις πρέπει πολες φορες περισότερο να φροντίζυν για τυς πιονέρυς κε για όλα τα πεδια, για τιν εκσιγίανσί-τυς.

Ος τόρα δε φτάνανε ι οδιγι για τυς πιονέρυς. Το ΚΚ αποφάρισε, το κομομολ κε τα τμήματα λαικις μόρφωσις να ετιμάσυν το γριγορότερο οδιγυς.

**Γιμναζμα:** Οργανόστε άμιλα ανάμεσα στις μπριγάτες, για τιν πλέρια προσέλεφει στο σχολιο τι μέρα τυ πάσχα.

### ΑΓΟΝΙΣΤΙΤΕ ΚΑΛΙΤΕΡΑ ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΟΛΙΟ.

Το Βοριο-Καφκασιανο μπιυρο το ΝΠ (νέον πιονέρον) αποφάρισε:

1. Ι πιονέρι κε τα οχτοβρόπυλα πρέπει να αγωνίζοντε για τιν πιότιτα τις μάθιςις, για τιν πιθαρχία στο σχολιο. Πρεπι να βοιθον τυς καθιστεριμένυς να μάθον.

2. Ι πιονέρι κε τα οχτοβρόπυλα πρέπει να πετίχυν πλέρια τάκι κε καθαριότιτα στο σχολιο, κε να το ιποστιρίκυν.

3. Πρέπει να παρακολουθίσυν νάχι ορθι διάτακει στο σχολιο. Να κατορθόσυν, όστε στον κερω να δοθι το πρόγεμα, στο διάλιμα τα πεδια να βγόνε στον αέρα, να πέζυν, να τραγυδον, να καταγίνοντε με φυσικι αγογι.

Για να καταγίνετε κανένασ καλίτερα με το μάθιμα, πρέπει καλα να κε-κυραστι στο διάλιμα.

4. Ι μαθιτες δεν πρέπει να παραφορτόνοντε με κινονικι δουλια.

### ΠΙΟΝΕΡΙΚΟ ΕΜΒΑΤΙΡΙΟ.

Πρότα τυ μάρτι  
εμις χελιδόνια  
τις νέας ζιςις,  
τυ Δένιν ανκόνια.

Παράδιγμα όλον  
εμις τον πεδιον·  
τα ζίθιμά-μας!  
— Δόμε, παρον!

Με το τραγύδι  
χαρόμενι όλι,  
ακολουθάμε  
σας, κομομολί.  
Παράδιγμα όλον κ.τ.λ.  
Ι όρα νκίζι  
νέον κερων.

— ΕΙ πιονέρε  
— Δόμε, παρον!

Παράδιγμα όλον  
μις τον πεδιον.  
τυ ζίθιμά-μας:  
— Δόμε, παρον

Σόλο τον κόζμο,  
ς'όλι τι γι  
το σάλπιζιμά-μας  
αντιλαλι:

Παράδιγμα όλον  
μις, τον πεδιον·  
το ζίθιμά-μας:  
Δόμε, παρον!

### ΠΡΕΠΙ ΚΑΛΑ ΝΑ ΜΑΘΕΝΥΜΕ.

Βάλε τα βιβλία στην τζάντα, χόσε μέσα κε το πρόγεμα, τίλικζε με λε-μοδέτι το λεμο κε μαρς για το σχολιο.

Κι εσι πίγενε στο σχολιο, κε το ταταρόπεδο ασ πάι στο σχολιο, κε το τζερκεζόπεδο πίσω ασ μι μίνι. Ι σοβετικι εκσυσία έφριασε πολα σχολια. Όλα τα πεδια πρέπει να μαθένυν.

Έμαθες ένα χρόνο, δυο, τρία, τέσσερα πέντε, εκς, επτα. Τέλεισες τι σεμι-  
λάρτα — πάνε στο τέχνιουμ. Εκι θα σε ροτίσουν. — Γιατί γράφεις άσκιμα; Για-  
τί δε βρίςκεις ύτε μια πολιτία πάνο στο χάρτι; Τί έμαθες στο σχολιο; Μαρς  
πίσο! Δε μας χριάζετε τέτιος.

Έβαλες το χαρτοφιλάκιο στο ράφι, ίρθες στο κολχόζι.

— Πάρτε-με λογιστι.

Τι μια μέρα λιγότερα λογάριασες. Τιν άλι παραπάνο.

— Μα σε δεν κέρεις να κάνεις λογαριαζμους. Μονάχα εμπόδιο φέρνεις στο  
κολχόζι. Κε τί έμαθες στο σχολιο; Μαρς πίσο!. Δε μας χριάζετε τέτιος.

Για να μι ίνε τέτι πσεφτο-μαθιτες, πρέπει να γίνι αγόνας για τις γνώσες.

Το κόμα εβγαλε απόφασι, πός πρέπει να δυλέψει το σχολιο.

Ολι πρέπει να αγωνίζοντε για τιν καλι μάθισι.

Ερώτισες: Πός εχτελάτε τιν απόφασι τυ ΚΚ για το σχολιο; Τί κάνετε  
για να μάθετε καλίτερα; Τί δυλια κάνετε στο τάγμα τον οχτοβρόπυλον; Ορ-  
γανόθικαν στιν τάξι-σας διδαχτικες μπριγάτες; Πός βοιθάτε στι μάθισι κίνυς  
τυ μνίσκυν πίσο;



### Ι ΠΙΟΝΕΡΙ.

Το κόμα θιμάτε τι διαταγι τυ Ιλιτζ: να βειθα τι νεολέα. Κάτο απτιν  
καθοδίγισι τυ κόματος δυλέβι το κομσομολ. Το κομσομολ διαπεδαγογι τι νέα  
βάρδια — τος πιονέρυς κε τα οχτοβρόπυλα. Τα πρότα πιονέρικα τάγματα  
οργανόθικαν στα 1922. Τότε σ'όλι τιν ΕΣΣΔ ίσαν το όλο μερικες χιλιάδες  
πιονέρι. Τόρα ίνε εκατομίρια. Τόρα δεν ιπάρχι ύτε ένα κλαδι τις ανιχοδό-  
μικίς-μας όπυ να μιν πέρνυν ενεργο μέρος ι πιονέρι. Ι πιονέρι αγωνίζοντε για

τι νέα ζίσι, για τιν καλύτερεψι τις πιότιτας τις μάθιςις στο σχολιο, για τιν εχτέλεσι τις απόφασις τυ Κεντρικυ Κομιτέτυ τυ κόματος για το σχολιο.

Αγωνίζοντε ενάντια στο παραφόρτομα τον πιονέρον κε μαθιτον με κινονικι κε άλι δουλια, αγωνίζοντε για να δουλέθον τα πεδια με μέτρο, να κσεκουραστυν καλά.

Πιονέρι ασίζτε στις πρώτες γραμες για τιν πιότιτα τις μάθιςις κε για τι σχολικι πιθαρχία.

## Ι ΛΑΙ ΤΙΣ ΣΟΒΕΤΙΚΙΣ ΕΝΟΣΙΣ.

### I

Στι χόρα-μας ζυν ος 200 διαφορετικες εθνικότιτες.



Ολες αφτες ι εθνικότιτες ζυν σε διαφορετικα μέρι.

Μερικι απ'αφτυς ζυν στον πιο μακρινο Βορα όπος λογοχάριν, ι νέντσι, ι τζουκτζι, ι λοπάρι, ι γιλιάκι, ι γιακότι κε πολι άλι. Ι φίσι ίνε τραχία εκι, ο χιμόνας μακρις ι παγονιες δινατες.

Πριν τιν επανάστασι αφτι ι λαι ζύσαν σε φρικιαστικες ζινθίκες. Ι τσαρικι κιβέρνισι καθόλυ δε φρόντιζε να καλύτερέψι τι ζοί-τυς. Καμια μόρφοσι δεν ισχορούσε στα μέρι-τυς: δεν ιπέρχαν ότε σχολια, ότε νοσοχομία. Ι λαι αφτι δεν ίχαν καθόλυ δικεδόματα, δεν μπορούσαν ποθενα να γιρέψουν ιπεράσπισι.

Ι τσαρικι τζινόβνικι κε έμπορι τυς πότιζαν θότκα, τυς γελύσαν κε αγόραζαν σε πρόσφιες τιμες τα γουναρικα τα ψάρια, τα λάφια.

Έτσι κε ζθίνονταν αφτες ι εθνικότιτες απτι θότκα, απτιν πίνα, απτις κολιτικες αρόστιες.

### II

Δεν ίταν καλύτερι ι κατάστασι στα νότια άκρα. Σε σκοτάδι κε αγρικία ζύσαν ι καλμίκι, ι πασσίρι, ι κοζάκι (κιργίζι), ι τυρκιμένι, ι υζπέκι κ.τ.λ.

Στις ετέπες-τυς θόσκανε τεράστια κοπάδια πρόβατα, άλογα. Στα χοράφια κε τυς κίπος-τυς φίτροναν θαμπάκι, σταφίλι φρούτα κε όμος όλα αφτα ανίκιν στους ντόπιυς μπείδες (κυλάκως). Ενω ι φτοχολογία δύλεβε κοντά-τυς με μιδαμιο μεροκάματο κε πινούσε. Το θαμπάκι, το ρίζι, τα φρούτα — όλα αγοράζονταν απτυς ρόυς εμπόρυς κε κυβαλιότανε στο κέντρο, σε τέτιες πόλες όπος ι Μόσχα, ίτε στο εκσωτερικο. Στα άκρα, δεν ιπέρχε ότε ένα εργοστάσιο, ότε μια φάμπρικα. Στιν τσαρικι κιβέρνισι δε ζίφερνε να αναπτίξι αφτυ ι βιομηχανία για να ισχορίσι αφτυ ι μόρφοσι. Ι τσαρικι κιβέρνισι εκέφτονταν έτσι εφκολότερα μορι να κρατιθι σε ιποταγι ένας αμόρφοτος, καταπιεζμένος λαός.

Η τσαρική κιδέρνισι προσπαθύσε κσεπίτιδες νο υποδαβλίζι τιν έχτρα ανάμεσα σε κσεχωριστες εθνικότητες. Στους ρόγους απτι μικρι ηλικία υποβάλλονταν η περιφρανιτικη σκέσι με τις άλλες εθνικότητες.

Μα νά, ίρθε η ροβετικη εκσυζία.

Η ροβετικη εκσυζία έδοσε όμια δικεόματα στους εργαζόμενους όλον τον εθνικότητα. Τόρα όλες η εθνικότητες έχουν τα ροβέτια-τους κε η ίδιη αποφασίζυν κε λίνον τα ζιτίματά-τους.

Μα δε φτάνι να δοθον μονάχα δικεόματα· πρέπει να διδαχτον η άνθρωπι πως να τα εποφελιθον. Πρέπει να δοθι μορφοτικη κε ηλικι βοίθια ε'αφτους της καθιστεριμένους λαους.

Κε τί βλέπουμε; Η ροβετικη εκσυζία δίνι ένα ρορο ποσα, για να καλιτε-φέπει τι ζοι τον καθιστεριμένον λαον τον άκρον. Στέλνι ε'αφτα τα μέρι γιατρος αγρονόμος, τέχνηκος, ινζινέρους.

Παντω εφαρμόζετε η γενικη εκμάθισι· ο ηλικιομένος πλιθίζμος μαθένι γραμματα. Τιπόνον διδλία εφιμερίδες στι μιτρικί-τους γλόσα.

Μερικη λαι δεν ίχαν ότε αλφάβιτο. Η ροβετικη επιστίμονες της βοίθισαν εαφτι τι δουλια: ρκιματίσανε αλφάβιτο για κίνους πυ δεν ίχαν. Άλλες εθνικότητες ίχαν πολι δίσκολο αλφάβιτο. Τους βοίθισαν να γλιτόσουν κε απ'αφτο το κακο, ρκιματίσανε νέο πιο έφκολο αλφάβιτο, κε τόρα ο κάθε εργαζόμενος μπορι έφκολα να μάθι τι μιτρικη γλόσα-του.

Τόρα ρκεδον όλες η εθνικότητες έχουν τις εθνικες μορφοτικες δίνამές-τους: δασκάλους, γιατρος κ.τ λ.

Νορίτερα κανέννας δε φρόντιζε για τιν ιγία το μικρον εθνικότητα, κε αφτες η εθνικότητες λίγο-λίγο έζβιναν απτις θαριες αρóstιες. Ενο τόρα παντω ανίγοντε νοσοκομία, αμπυλατόριες πεδικες, γιάςλες. Η θνισιμότιτα ανάμεσα στους εργαζόμενους το διαφόρον εθνικότητα λιγόςτεπεσε πολι.

Η ροβετικη εκσυζία βοιθα όλες τις εθνικότητες πυ μπένυν στιν ΕΣΣΔ, να φιάσουν δικές-τους-φάμπρικες, εργοστάσια, ηλεκτρικος σταθμος ροβχόζια να ενοθον κε κροπερατιβια κε κολχόζια κε να εποφελιθον όλα τα φυσικα πλούτι τις χόρας. Τόρα όλη η λαι μια φροντίδα έχουν: με κινες δίνამες να φτάσουν όσο το δυνατο χριγορότερα τις προτοπόρες εθνικότητες τις ΕΣΣΔ κε μαζι μεκίνες να φτάσουν κε να κροπεράσουν τις προχοριμένες **καπιαλιστικες χόρες**.

**Γίμναζμα.** Κιτάτε ικόνες απτι ζοι τον εργαζομένον τις ΕΣΣΔ. Επιστίτε τιν προσοχί-σας, τί ίδους ίνε η φισί-τους, τί κατικίες έχουν, τί ρύχα, με τί καταγίνοντε.

## **ΑΠΛΟΠΙΘΙΚΕ ΠΟΛΙ Η ΜΑΘΙΣΙ ΤΟΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΝ ΡΟΜΙΟΝ**

Στα χρόνια τις τσαρικης εκσυζίας η εργαζόμενι το διαφόρον εθνικότητα δε μπούσαν να επουδάσουν στι μιτρικί-τους γλόσα.

Πολι δεν ίχαν κε αλφάβιτο.

Άλλι ίχαν πολίπλοκο αλφάβιτο πυ δικόλεθε πολι τι μάθισι.

Η Ροβετικη εκσυζία βοίθισε όλες τις εθνικότητες να διμιουργίσυνε δικό-τους αλφάβιτο, κε να απλυτέψυν το πολίπλοκο αλφάβιτό-τους.

Πολι i δίσκολο ήταν κε το ρομέικο αλφάδιτο. Ιχε πολι ζιμάδια για ένα κε το ίδιο γράμα. Ιχε λογis λογιον άχριστα ζιμάδια, τόνους, πνέβματα.

Χαρις στην Οχτοβριανι επανάτασι i εργαζόμετι ρομii τις ΕΣΣΔ πέταξαν την παλια ρθoγραφία στην πανενoτικι ζινδιάζκεπει τον εργαζόμενον ρομιον κε επικίροσαν νέα φονιτικι ρθoγραφία.

Τόρα i μάδιζι εφκόλινε πολι.

— 12 χρόνια πία στο γυμνάσιο, ελεγε ο δάσκαλος Εφτιμιιάδiς κε δεν έμαθα την ρθoγραφία. Ι τόνοι τα πνέβματα κε το λογis λογιον i ε o σαν αλιζίδες μας ζφίνκανε κε δε μπορούσαμε να μάθουμε. Τόρα i νέα-μας γενεα, χάρις στον Οχτόβρι λεφτερόθικε γε απ' αφτες τις αλιζίδες όποσ ελεφτερόθικε απτις αλιζίδες τις σκλαβιας κε εκμετάλεπσις.

### ΡΟΜΕΙΚΟ ΚΑΠΝΟΦΙΤΕΦΤΙΚΟ ΣΟΒΧΟΖΙ

Ι περισσότερι εργαζόμενι ρομii αγρότες τυ Β. Καφκάσυ τις Απχάζιας κε τις Κριμέας καταγίνοντε με την καπνοφιτία.

Στα χρόνια τις τσαρικis εκζυζιάς δυλέβαν αφτι, i γινέκες κε τα παιδιά-τυς στις πλαντάτσεις το ρομιον πλύσιον πλαντάτορον. Γιόμιζαν εκίνι τις τρέ-πες-τυς κι αφτι πζεφτοζύσαν γυμνι, κσιπόλιτι αγράματι. Δυλέβανε 12 κε παραπάνο όρες κε όμοσ ίσαν πάντα καταχρειμένι.

Ι κόκινι αχιτίδες τυ Οχτόβρι σκόρπισαν τα μάβρα ζίνεφα τις σκλαβιας κε τυ σκοταδιώ απόλι την προιν τσαρικι Ροζια κε κοντα ζ'αφτο απτις πλαντάτσεις τον πλυσίον ρομιον πλαντατόρον.

Ι πλαντάτσεις, τα σαράγια, τα κσεραντέρια πέραςαν 'στα χέρια τον καθα-φτο νικοκιρέον-τυς — τον εργαζόμενον ρομιον καπνοφιτεφτάδον.

Κε κι πυ ίσαν άλοτες i πλαντάτσεις τον πλυσίον ρομιον πλαντατόρον τόρα οργανόθικαν καπνοφιτεφτικα κολχοζια.

Στο ελινικο ραγιον τυ Β. Καφκάσυ στις έφορες για καπνο έχτασεσ οργανόθικε με τι βοίθια τις ζοβετικis κιβέρνιζις καπνοφιτεφτικο ζοβχοζι.

Το ζοβχοζι αφτο ίνε το μεγαλίτερο καπνοφιτεφτικο ζοβχοζι ζόλι την ΕΣΣΔ. Εχι έχτασι 5000 εχτ.

Τον πρώτο χρόνο τις οργάνοζις-τυ, στα 1932 φίτεπεσε 350 εχτ. καπνο.

Ι δυλιες βράζυν στο ζοβχοζι τυ ρομέικυ ραγιονιυ. Δυλέβυν κάμπυσεσ εκατοντάδες εργάτες.

Φιάνοντε κατικίεσ για τυσ εργάτες τυ ζοβχοζιυ.

Χτίζοντε σαράγια, κσεραντέρια, αποθίκεσ. Γίνοντε αρδεφτικα έργτ.

Το ζοβχοζι πήρε πια την πρότι παρτίδα τράχτορον πυ θα οργόσυν τις απέραντεσ έχτασέσ-ιυ. Ι καπνοφιτία στο ζοβχοζι θα μιχανοπιθι.

Το ζοβχοζι θα δόσι μεγάλι βοίθια στα γίρο κολχοζια, θα τα βοιθίσι να χρισιμοπιίσυν τι νέα τεχνικι στα χοράφια-τυς για να πάρυν περισσότερι κε καλι εσοδία.

Με την οργάνοσι τυ ζοβχοζιυ διμιουργόντε νέα στελέχι εθνικυ προλετα-ριατύ, πυ θα οδιγίσι τις εργαζόμενεσ μάζεσ τυ ρομέικυ ραγιονιυ να χτίζυν κε να δυναμόσυν γριγορότερο το ζοσιαλιστικο αγροτικο νικοκιριο.

Ροτίστε τος γεροντότερους προς ζῶσαν στις πλαντάτζιες τον πλύσιον ρομιον  
πλαντατόρον:

### ΣΤΟ ΜΑΚΡΙΝΟ ΒΟΡΑ

Ο νέντσος Τικο ἴνε 90 χρόνο, ι γιαγια Τὺνια ογδόντα οχτο.

Πολες πίγρες κε στενοχώριες ἰπόφεραν, μα τόρα ι κάθε νέα μέρα τος  
φέρνι κε νέα χαρα.

Στις κατρυφιαζμένες περιοχες-  
τους ι ζοι ἀρχισε να πάι με νέο  
τρόπο.

Ο γιατρος στο πλάι-τους, τα  
πεδία μαθένουν ε α σχολια.



Κε πολι νέι νέντσι σπυδάζων πια στο Δενινγκρατ, στο „πανεπιστήμιο το  
λαου τυ βορα“.

Ι σοβετικι εκσυζία με νέο τρόπο εφαρμόζι κε τῷ εμπόριο. Νά ένα ολά-  
κερο καραβάνι. Ἰνε κοπερατίβο πάνω στο ἑλικίθρο. Κυβαλα τσαι, ζάχαρι, πσο-  
μι, μανιφατόρα, διάφορα γιατρικα κε πολα ἄλα χρίσιμα εμπορέματα. Ι νέντσι  
πολαν τα δέρματα κε τα ψάρια σε καλες τιμες, κε αγοράζων ότι τος χριάζετε.

Νορίτερα πίγεσαν ε'αφτα τα μέρι ι μεταπράτες σπεκυλάντι, κυβαλόναν  
βότκα κε λογισ-λογιον μπεχλεμπίδια. Ἐνας τέτιος ἔμπορος ἔδινε στο σαμογέτο  
(νέντσο) λίγες χάντρες (ζινίσια) περαζμένες σε κλοστι, τον πότιζε κε βότκα,  
κε αντίχι ε'αφτα ἔπερνε πολίτιμο γουαριχο.

Τόρα ἴρθε το τέλος όλον αφτον το σπεκυλάντον. Λιχδιτάρετε σαν τάκι  
κε ι κυλακια: ι νέντσι ενόνοντε σε λαφοτροφικα κολχόζια, σε αλιεφτικα κε  
κινιγετικα αρτέλια.

Διγιθίτε ὄλα ὄσα μάθετε για τος λαου τυ βορα. Σκεφτίτε, γιατί αφτι  
ε λαι ἴνε σχετικα πιο καθιστεριμένοι ετι μόρφουσι ανάμεσα στους ἄλυς λαου τις ΕΣΣΔ.

### ΣΤΟ ΣΟΒΕΤΙΚΟ ΤΥΡΚΜΕΝΙΣΤΑΝ

Για το βχμπάκι χριάζετε ἴλιος, νερο κε ἔφορο χόμα.

Στο Τυρκμενισταν ἔχι ζεστο ἴλιο κε ἔφορο χόμα μα το νερο ἴνε πολι  
λίγο. Πρέπι να καταχτιθι το νερο εκι. Ἰπάρχουν εκι στενα αβλάκια, μέσα απτα  
σπια τρέχι το νερο στα χοράφια τυ βχμπακιου.

Νορίτερα στο Τυρκμενισταν ἴσαν πολι λίγα αβλάκια. Λίγο ἴταν το νερο  
— λίγα ἴσαν κε τα χοράφια. Μα κε το λίγο νερο πυ ἰπίρχε το ἔπερναν ι  
πλύσι μπέιδες — ι κυλάκι, ενο τα χοράφια το φτοχον (τεχχανι) κζερένονταν.

Μα ἴρθε ι σοβετικι εκσυζία κε ὄλα ἄλαχσε. Ι τεχχάνι πέραν απιους μπέ-  
ιδες τιν εκσυζία. Ι τεχχάνι ενόνοντε σε κολχόζια. Ολοένα κε πιο πολι περιεβί  
ο αριθμος τον κολχοζιον, ολοένα κε πιο καλα αρδέβοντε τα χοράφια.

Ἐκι ὅπου νορίτερα ἴταν γιμιι στέπι, ὅπου φίτροναν μονάχα μικρι θάμι,   
τόρα πρασινίζων τα χοράφια τυ θαμπακιου, κε κατα μίκος τον αβλακιον ἴνε  
φτεμένα οποροφόρα δέντρα.

## Ι ΠΡΟΤΙ ΦΑΜΠΡΙΚΑ

Νορίτερα δεν ίχε ότε μια φάμπρικα στο Τυρχμενισταν. Με απλο αρδάχτα ίφεναν ι γινέκες χοντρα ιφάζματα.

Ι ροβετικι εκσυσία φιάνι φάμπρικες στα μακρινα άκρα, πιο κοντα στις πρώτες ίλες πυ θρίσκοντε εκι. Στα 1929 φιάστηκε ι πρότι κλοστυργικι φάμπρικα στην πολι Ασχαπατ, στην προτέβυσα τις Τυρχμένιας. Τόρα ι εργάτρια, τυρχμένια δυλέβι στις μιχανες πυ κλόθον απτο θαμπάκι πολι λεφτες κε βασταερες κλοστες.

Τόρα ι τυρχμένικι φάμπρικα θα επεκσεργάζετε το τυρχμένικο θαμπάκι.

Κ' έτσι ι ροβετικι εκσυσία διμυργι φάμπρικες, εργαστάσια, ροβχόζια κε κολχόζια ρε κίνα τα μερι, όπυ ζυν όχι μονάχσ ρόσι, μα κε άλι λαι, πυ μπένυν στην Ένωσι το ροβετικον διμοκρατιον. Ι ροβετικι εκσυσία τυς βοιθα να φιάζυν τι ζοί-τυς με νέο ροσιαλιστικο τρόπο, να φιάζυν δικί-τυς κουλτούρα.

Ι ροβετικι εκσυσία έφιασε τι ιδεροδρομικι γραμι Τυρχκιπ πυ ενόνι τρ Τυρχμενισταν με τι Σιβιρία κ' έτσι έφκολα μπορι ν'άρθι στο Τυρχεσταν το σιτάρι απτι σιτοπαραγογι Σιβιρία.

*Διυγιθίτε τι σημασία έχι ο Τυρχεστάνο-σιβιρικος ιδεροδρόμος; Τί μέτρα πέρνι ι ροβετικι εκσυσία για τιν ανάπτυξι, το αγροτικυ νικοκιριυ κε τις βιομιχανίας στο Σοβετικο Τυρχμενισταν;*

## ΑΓΟΝΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΒΑΜΠΑΚΙ

### 1. Σινάντισι.

Νορι; το προι βγίιε ο Χασαν με το γιό-τυ Ιπραιμ απτο χοριο (κισσλακ).

Σιγα-σιγα κιλύσαν το ένα κατόπιν τυ άλυ διο αμάκια με ιπσιλες ρόδες: ίταν ο μπείς πυ κυβαλύσε ρακια βαμπάκι στην αγορα τις πόλις.

Ο Χασαν διάζονταν. Προσπέρασε σιγα τις καμίλες κε ίθελε να περάσε πλαι απτον μπεί. Μα ο μπείς τυ φόναξε:

— Καλιμέρα Χασαν! Περιμένε λίγο, θέλο να κυβεντιάσο μαζί-συ.

— Αχύο μπεί. Μονάχα λέγε γρίγορα, γιατι δεν έχο κερο.

— Ο-οι Χασαν. Πολι περίφανος γενικες! Θιμάσε πως με ρεβόσυνα νορίτερα: πάντα ρυ έδινα δυλια κε ρ'έτρεφα μαζί με τιν ικογένιά-συ.

— Αλο πράμα θιμάμε εγο καλο: Θιμάμε πός δύλεβα για ρένγ, πός ρε βοιθύσα να γίνις πλύσιος μπείς. Θιμάμε ακόμα, πόςος φτοχος κόσμος δύλεβε για ρένα κι όλι-τυς μίνανε φτοχι.

— Ο άγιος μολας-μας θέλι να μιλιςι μαζί-συ. Πάνε να τονε θρις, άμα θσ επιστρέψις απτο χοράφι.

Ο Χασαν δεν απάντισε τίποτε κε προχόρισε βιαστικα μαζί με τον Ιπραιμ.

### 2. Σιν μολα.

Το σπιτι τυ μολα ίταν κοντα στο τζαμι. Ιταν το καλίτερο σπιτι στο χοριο. Ο Χασαν μπίκε στην αβλι. Στον ίσκιο, κάτο απτο ιπόστεγο, κάθονταν ο γέρος μολας με τιν άσπρι γενιάδα-τυ κε με πράσινο ραρίκι στο κεφάλι.

Σιχόθικε να ιποδεχι το Χασαν κε ίπε.



— Σε περιμένο, πεδί-μου Χασαν. Πάμε στο σπίτι-μου να κυβεντιάσουμε. Ο μολας έβγαλε τις παντόφλες-του κε έκατσε πάνω σε προσκέφαλο.

— Κάτστε κε ρι, Χασαν, — ίπε.

Ο Χασαν έκατσε.

— Πεδί-μου — άρχισε ο μολας. — Με τον μπεί κυβεντιάζαμε για ζένα. Εμεις θέλομε νάχισ κάλο σπίτι, καμίλες, κοπάδι πρόβχτα κε ολάκερο νικοκιριο. Εσι ίσε γνωστικός άνθρωπος, Χασαν, στο χοριο όλι εχτιμον τι γνόμι-συ.

— Κε τί πρέπει να κάνο μολο;

— Μιν παραδίνις το θαμπάκι στα άπιστα ρκιλια, παράδοσέ-το στον μπεί. εκίνος θα σε δόσι καλι τιμι, θα μπορέσις να αγοράσις καμίλες κε πρόδατα. Εσι, Χασαν, πρέπει να ίσε μαζί-μας, κε όχι με τος ριτιάνους. Πρέπει να θιμά.ε τιν πίστι τον προγόνο-συ, Χασαν. Εσι δεν έρχεσε πια στο τζαμι, άρχισες να χάνις φιλίε; με τος άπιστος, — πυ πάνε ενάντια στο θεο. . . .

Τότε ο Χασαν ριχόθηκε πάγο κε ίπε.

— Ολα τα κατάλαβα, μολα. Θέλις να με εξαγοράσις, θέλις να προ-δόσο τος ανθρώπος, πυ εσι με τον μπεί κάνατε ριτιάνους. Μιλας για το δικό-συ το θεο: ο δικό-ρως ο θεος κε ο θεος τυ μπεί-συ ρας βοιθα να λιστέπστε το λαο. Κε κίνι, πυ ονομάζις εσι άπιστα ρκιλια, βοιθον το λαο να βγι απτι φτο-χια. Φτίνο στα λόγια-συ μολα.

Αφυ ίπε αφτα τα λόγια ο Χασαν, βγίκε θροντόντας πίσο-τυ τιν πόρτα.

### Με κινες δίναμες

Οντας ακόμα στην αβλι ο Χασαν, άκουσε τις φονες τον πεδιον τυ χοριου. Στο δρόμο μαζόχτικε πολι πλίθος, κε πσιλα απτο πλίθος φένονταν τρία αφ-τοκίνιτα. Ιταν τάφτοκίνιτα, με τα οπία ίρθε ι πριγάτα. Ο Χασαν πίδικε πά-νο ζένα αφτοκίνιτο κε άρχισε να μιλα.

— Ο μολας θέλι να λιστέπει το λαο. Μυ ίπε να πυλίσο το θαμπάκι στον μπεί Μαμετιν. Ο μολας ίβρισε τος εργάτες κε τος ονόμασε άπιστα ρκι-λια. Ο ίδιος ίνε το πιο μυρντάρικο ρκιλι. Τον έφτισα.

Ο Ιπραιμ στέχονταν πλάι στον πατέρα-τυ. Τον βαστύσε απτο χέρι.

Ο Ιπραιμ δε βάστακε κε με μεταλικι φονι φόνακε:

— Κάτο ο μολας κε ο μπείς Μαμετιν.

Το πλίθος επανάλαβε τα λόγια τυ πεδιου. Ι άνθρωπι φονάζανε, ρκόνα-νε πσιλα τις γροθιες-τους.

— Δε χριαζόμαστε μολα, δε χριαζόμαστε μπεί. Ινε εχτρί-μας αφτι, λιστες τυ φτοχου λαο. Γρίγορα πρέπει να μαζέπσυμε τιν εσοδιά απτα χοράφια, κε γμιγορότερα να ρτίλυμε το θαμπάκι στις φάπρ'κες, στους αδελφός-μας εργάτες.

Βόικσαν ι μιχανες, ο κόλμος άνικε δρόμο, κε όλι όσι ίσαν στο δρόμο ακολούθισαν τα αφτοκίνιτα για να βοιθίσουν τιν μπριγάτα.

Δεν πέρασε πολις κερως γιόμισαν τα αφτοκίνιτα με βυνα ρακιον θαμπακιου.

Φορτόσανε το θαμπάκι κε με τιν εργατικι πριγά.α το ρτίλανε στι φάμπρικα.

Τον μπεί κε το μολα εκσορίσανε απτο χοριο, ραν εχτρως τις εργατικις τάχσις.

Πιος ίνε ο μπείς; Γιατί ο μπείς κι ο μολας ίνε φίλι;

## ΣΕ ΠΙΟΝΑ ΧΡΙΑΖΕΤΕ Ο ΘΕΟΣ

Στον όχθο τις λίμνις θρίσκονταν μεγάλι καλίβα απο δυβαλίσιο πετσι. Στιν καλίβα ζύσε πλύσιος κηργίζος (καζάκος). Πολα κοπάδια ίχε ο πλύσιος καζάκος. Ιδιέτερος τζοπάνις φιλάγι το κάθε κοπάδι. Ολι ι τζοπάνιδες ίνε μπατράκι-τυ. Δίςκολι ίταν ι ζοι τον τζοπάνιδον. Πλάγιαζαν στο ίπεθρο, βρέχονταν απτι θροχι, κε πάγοναν κάτω απτο κριο κε τον αερα. Προι κε θράδι προσέφχονταν στο θεο. Ετσι τυς έμαθε ο μολας.

„Ο αλαχ (έτσι ονομάζυν το θεο-τυς) χόρισε τυς ανθρόπους σε πλύσιους κε φτοχους. Κε στον καθένα έδωσε ο θεοσ όποσ έκρινε καλο: ι πλύσιυ έχυν όμορφες καλίβες κε κοπάδια πρόβατα, ι φτοχι τίποτε δεν έχυν. Κε διάταξε ο θεοσ ι φτοχι να δουλέβυν για τυς πλύσιους, να βόσκυν τα πρόβατά-τυς κε να ζυν ιρινικα μαζί-τυς.

Όποιος έχι λίγα στη γη, θα πύρι περισότερι ανταμιβι στον υρανο, σα θα πεθάνι. Κε όποιος κάνι παράπονα, δε θα πάρι τίποτε, θα τον τιμορίσι ο θεοσ“.

Τέτια κηρίγματα έκανε ο μολας. Κι ο ίδιος πύγενε κάθε μέρα στην αρχοντικι καλίβα τυ μπει, έτρογε εκι παχι πρόβιο κρέας κε έπ.νε πράσινο τσαι.

Κι ο πλύσιος κηργίζος σκέφτονταν: — καλι κάνι ο μολας κε μιλα στις μπατράκους για τον αλαχ· ασ σκέφτοντε για τιν επυράνιο ανταμιβι, κε στο αναμτακσι ασ δουλέβυν για μένα. Εγω ίμε χορτάτος, ζο καλα κε ίσιχα. Δίξια στον αλαχ!

Κε χέρονταν ο πλύσιος κηργίζος.

## Ι ΟΡΙΝΙ ΤΥ ΒΟΡΙΥ ΚΑΦΚΑΣΥ

Ι οχτοβριανι επανάστασι έδωσε στις εργαζόμενουσ ορινουσ τιν ελεφτερία. εκσυσία το σοβητιον τυς έδωσε τι δυνατότητα να φιάσουν κε να αναπτίξυν καλί ερα το νικοκηριό-τυς.

Τόρα στα μέρι τον ορινον φιάνοντε φάμπρικες κε εργο.τάσια, ιλεχτρικι Ισταθμι, κολχόζια, ΜΤΣ κε σοβχόζια, έρχοντε πολες μηχανες κε αγροτικα εργαλία.

Φιάνοντε στα θυνα κατάλιλι φαρδου δρόμι, κε πύνο σ'αφτυς τυς δρόμουσ τρέχυν αφτοκίνιτα. Στα πιο απόκεντρα χορια ισχορι ο τηλεγράφος, το τηλεφονο, ο κηνιματογράφος, το ράδιο.

Κάθε χρόνο περισέβι ο αριθμοσ το σχολιόν-τυς, όχι μόνο το μικρότερον, μα κε τον ανότερον. Μπένι ι γενικι εκμάθις: όχι μονάχα για τα πεδια, μα κε για τυς ενιλικους.

Κε τί βλέπομε τώρα; Τέτιες μορφοτικά καθιστεριμένες πριν περιοχες, όπος ι Ατιγέα, ι Καπαρτα, σε μικρο χρονικο διάστημα γένικαν περιοχες σιμπαγίς ενγραματοσίνας. Σ' αφτες τις περιοχες δεν ιπάρχι ύτε ένας αγράματος. Γι αφτο πέραν κόκινι σιμέα.

Μα ι Ατιγέα δεν καθισίχασε μ'αφτο. Θέλι να βοιθίσι με τιν πέρα-τις τις πιο αδίνατες περιοχες. Στέλνι μπριγάτα στο Ταγεσταν, για να βοιθίσι να μπι κ'έχι στι σιρα ι μορφοτικι δουλια.

Ι ορινι νεολέα σπυδάζι στα κύρσα, στα ραπφακ, στα τέχνικυμ, στα ανό-τερα εκπεδεφτικα καθιδρίματα.

Εκατοντάδες ορινι κε ορινες μπένουν στις φάμπρικες κε στα εργοστάσια.

Κσεχάστικε ι παλια έχτρα με τυς ρόσους: κι αφτι κε κίνι κατάλαθαν, πος ο εχτρος τον εργαζομένον ένας ίνε — ι καπιταλιστες, ι πομέσσικι, ι κυλάκι, ι παπάδες απ' όπια εθνικότητα κε θρισκία κε αν ίνε.

Ενο ι εργαζόμενι όλον τον εθνικοτίτον ίνε φίλι αναμετακσί-τους. Μια ίνε ι φροντίδα-τους: να ανεβάσουν σε πιο πσιλο βαθμο τιν κυλτόρα κε το νικοχιριο όλον τον εθνικοτίτον, να αγωνιστυν γιζ τι δέφτερι πιατιλέτκα, κε να βοιθίσυν τυς εργαζομένους όλυ τυ κόσμυ να απελεφτεροθυν απτο ζιγο τον καπιταλιστον.

Σκεφτίτε κε θρέστε επικεφαλίδα για το κάθε κομάτι αφτυ τυ άρθρυ. Ρο-τίστε τυς γέρυς, πός ζύσαν νορίτερα ι ορινι.

## ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ ΣΤΑ ΒΥΝΑ

Στιν καμπι τυ δρόμυ προς το θυνο ο Χασαν ίδε αφτοκίνιτο. Κάτι άνθρωπι μετρώσαν κάτι-τι κε κάτι έγγραφαν στα τεφτέρια-τους. Γίρο στι μιχανι στέκονταν κολχόζνικι κε πεδια. Εδο ίταν κε ο δάσκαλος.

Μα νά σφίρικσε ι μιχανι. Ι άνθρωπι κάτσανε κε φίγανε. Στο δρόμο έμι-νε μονάχα ένα σίνεφο σκόνις.

— Θα χτίσυν εδο εργοστάσιο — ίπε ο δάσκαλος — Ι σπυδαζμένοι βρι-καν πος στα βυνά-μας ιπάρχι πολι μετάλεβμα τσίγκυ.

## II

Παράμερα στέκονταν ο μολας κε καμπόσι κυλάκι. Εκίνι καταλάθεναν πος ταφτόχρονα με το χτίσιμο τυ εργοστασίυ περισέβυν ι γραμες τον εργατον — διμιουργίετε εθνικο προλεταριάτο. Δέγανε με αγανάχτισι.

— Μίπος ο αλαχ διμιύργισε τα βυνα, για να τα σκαλίζυν; Στα θυνα πρέπει να βόσκυν τα κοπάδια-μας. Ο άνθρωπος δεν πρέπει να τολμα να χαλά-τι τιν ισιχία τις γις κε το θυνον. Αλίμονο σε κίνον, πυ θα σκάψει αφτα τα θυνα! Ο αλαχ δε θα το επιτρέψει! Θα κσεραθυν τα χέρια εκίνον πυ θα τολ-μίσυν να κάνυν ένα τέτιο πράμα.

Ο πονιρος μολας ίκσερε, πος το χτίσιμο εργοστασίον, ιλεχτρικον σταθμον, σιδερόδρομον, φέρνι τελιοτικι καταστροφι στο προιν σκοτάδι τις ορινις φτοχολο-γίας κε στο παλιο καθεστος.

Ι ορετίνοι εργάτες ακούανε με δισπιστία κε κονούσαν το κεφάλι-τους:

— Αμε τόρά τί θα γίνι; Εμεις νικιαστήκαμε πια στι δουλια! Πρέπι να εκάπτουμε αφτα τα θυνα.

— Θα κσεραθουν τα χέρια-σας, θα κσεραθουν τα χέρια-σας — εβεβέ-  
ονε ο μολας.

### III

Πέρασε ένας μίνας. Ι δουλια έβραζε. Εκατοντάδες χέρια δύλεβαν στο χτί-  
σιμο τυ εργοστασίυ. Τα αφτοκίνιτα κε ι αραπάδες κυθαλύσαν τα ικοδομικα  
ιλια, τις μιχανες κε τα κομάτια-τους. Ι κυλάκι κίταζαν με κακία, πός μεγά-  
λωνε το εργοστάσιο.

Το εργοστάσιο άρχισε να δουλέβι. Τα ροθικα το θυνον δίνυν τσίνοχο για τιν  
πραγματοπίσι τις δέφτερης πιατιλέτκας.

Γιατί ο μολας φρόντιζε να εμποδίσι το χτίσιμο τυ εργοστασίυ;

### ΤΟ ΣΥΛΑΚΣΤΡΟΙ

Τέσερα γρίγορα ποτάμια, αφρίζοντας κε βοόντας ορμυν προς τα κάτω  
απτως ορινωσ παγετόνες τυ Ταγεσταν.

Μα να τα αφρίζμένα νερα τον τεσάρον ποταμον ενόνουντε σε ένα ρέβμα  
πυ βοα φοβερα. Ετσι εκιματίζετε ο ποταμος Συλακ — το κάφχιμα τυ Ταγεσταν.

Με αφάνταστι γριγοράδα τρέχι ο ποταμος Συλακ ανάμεσα στα θυνα κε  
τις κλισύρες, κσανίγοντας δρόμο προς τι θάλασα.

### II

Επι εόνες ολάκερος χάνονταν τυ κάκυ ι τεράστια δίναμι αφτυ τυ ορινω-  
γίγαντα. Ι τσαρικι κιβέρνισι δε φρόντιζε να εποφελιέτε τα φυσικα πλύτι τον  
ακρινον μερόν-μας, για να αναπτίξει τι βιομιχανία ανάμεσα στο ντόπιο πλι-  
θιζμο. Απεναντίας ι τσαρικι κιβέρνισι έβαζε όλα τα δυνατά τις για να εκσαρ-  
τιέντε ι εργαζόμενι ορινι απτως ρόσους κε απτως δικός-τους καπιταλιστες.

Μα να ι ροβετικι εκσυσία ίρθε στα θυνα. Ι κριότερι φροντίδα-τις ίνε να επο-  
φελιθι όλα τα φυσικα πλύτι τις χώρας-μας για το ροσιαλιστικο χτίσιμο, να ανα-  
πτίξει τι βιομιχανία στα άκρα, να καλιτερέπει τι ζοι τις κάθε εθνικότητας  
τις ΕΣΣΔ.

Ιρθαν στο Ταγεσταν ροβετικι ινζενέρι, προσκάλεσαν κε στυδαζμένους τυ  
εκσοτερικυ. Κι αφτι κε εκίνι ίπαν!

— Το Συλακ ίνε ο καλίτερος στον κόζμο ποταμος, για να φιαστι πάνου-  
τυ ιλεχτρικος σταθμος.

Θ'άνε ι δέφτερι στο ίπρος πλοτίνα στον κόζμο. Θα φράξει το ρέβμα τυ  
Συλακ. Ολάκερι λίμνι νερυ θα ρισορεφτι πίσω απτιν πλοτίνα κε θα ριχτι κά-  
το με τέτια δίναμι, πυ θα κσεπεράσι 3 φορες ακόμα κε τι δίναμι τις πτόσις  
τυ Δνίπερυ.

Χιλιάδες εργάτες όλον τον εθνικοτίτον τυ Ταγεσταν κε όλις τις Ροβετι-  
κις Ενωσις έρχοντε στο Συλακστροι. Δεν ίνε έφχολι, αφτι ι δουλια, μα ι ρο-

βετικι εργάτες δυσκολίες δε φοβάντε. Το Δνεπροστρόι έστειλε για βοήθεια τον Ταγεστανιτον τυς καλύτερους δοκιμαζόμενους εργάτες-του.

Κε νά, σ'τι δέφτερι πιατλέτκα το Σουλακστροι θα βάλι σε ενέργεια ένα πορο ιλεχτρικος σταθμος. Κε γίρο σ'αφτυς θα θράσι ι ζοι, θα σφιρίκουν ι φαμ-κρικες κε τα εργοστάσια. Στα ορινα αυλ θα ανάψουν ι λαμπίτσες τυ Ιλιτζ.

Στο τμήμα „Ι τεχνικι κε ο κόπος“ διαβάστε πως „ο άνθρωπος εποφε-λιέτε τι δίναμι τυ νερο“

Διγιθίτε τί σιμασία έχουν ι ιλεχτρικι σταθμι για τιν ανάπτικσι τις βιομι-χανίας κε για τιν ανίψοσι τις μορφτικότητας ανάμεσα στον πλιθιζμο.

### ΣΤΙ ΜΟΡΦΟΤΙΚΙ ΕΚΣΤΡΑΤΙΑ

Ο Ιπραιμ μαθένι στο ατιγέικο σχολιο στο Κρασνοταρ. Μεγάλο ίνε το σχολιό-τυς. Μαθένουν αφτυ κε μικρα πεδια όπος τον Ιπραιμ, κε ιλιχιομένι, όπος το μεγαλύτερο αδελφό-τυ, τον κομσομόλο Χασαν.

Μεγάλι ζοιράδα παρατιριέτε ανάμεσα στις μεγαλύτερους μαθιτες. Αβριο θα πάνε για ένα μίνα στο Ταγεσταν.

— Ετιμάζοντε για τι μορφοτικι εκστρατία — εκσίγισε σα μεγάλος άν-θρωπος ο Ιπραιμ στις σιντρόφους-τυ.

Ο Χασαν ίρθε να αποχερετίσι τον αδελφό-τυ Ιπραιμ.

— Διπον, τ'αδελφάκι, θα περάσο απτο σπίτι πιγένοντας στο Ταγεσταν, τι να μεταδόσο αποσένα;

— Πές-τυς, πως έμαθα πια γράματα κε γρίγορα θα πάγο κ'εγο σ'τι μορ-φοτικι εκστρατία!

Γέλασαν όλι.

— Στάσυ, Χασαν, εγο θέλο να στίλο κάτι-τι μαζί-συ — ίπε ι Αιςσε.  
— Μπορι εκι νάνε λιγα μολιθια κε χαρτι, κ'εγο έχο όμορφο μολίθι κε πε-ρισο χαρτι.

— Κ'εγο έχο χοντρο τετράδιο — ίπε ι Μερεμ.

— Κ'εγο θα στίλο κοντίλι κε πένες — ίπε κε ι Φατιμε.

— Τί καλα χάρικε ι Αιςσε — θα ροτίσουμε κε τυς άλους κε το προι θα ετιμάσουμε όλα.

— Μπράβο, πεδια, θα πι κε ρις θα πάρετε μέρος σ'τι μορφοτικι εκστρα-τία, ίπε ο Χασαν αποχερετόντας.

### ΚΑΤΟ Ι ΕΘΝΙΚΙ ΔΙΧΟΝΙΑ

Στα σχολια κε στα τάγματά-μας βρίσκοντε πεδια διαφόρον εθνικοτίτον. Κάποτε κσεχοριστα ρομείικα πεδια φέρνοντε άσκμα με τα εβρέικα, τα ρύσικα, γροζίνικα, αρμένικα κε με τα τατόρικα πεδια.

Πιόνα σιφέρνι αφτο; — Τον τακσικο εχτρο. Ο τακσικος εχτρος θέλι να φέρι διχόνιες σ'τιν ενιέα προλετάρικι ικογένια.

Θα αγωνιστούμε ενάντια στον τακσικο εχτρο. Θα αγωνιστούμε για να εφαρ-μοσ'τι σ'τι ζοι ι εντολι τυ Λένιν για τιν διεθνικι αδελφότητα τον εργαζομένον.

Διαβάστε το άρθρο „Παγρομ“ σ'αφτο το βιβλίο κε πέστε γιατί ι τσαρ-  
κι κιθέρνιζι ιποδάβλιζε τι μια εθνικότιτα ενάντια σ'ιν άλι. Τί κάνετε, όταν  
παρτιρίτε περίπτωσες έχτρασ ανάμεσα στυσ μιλιτες το διαφόρον εθνικότιτον;

## Β. ΜΑΓΙΑΚΟΒΣΚΙ

### ΠΙΟΝΕΡΙΚΟ ΠΟΛΕΜΙΚΟ ΤΡΑΓΥΔΙ

Τα όπλα με τα φλάμπουρα  
πάρτε, πεδια.  
Στυ σιμαδιου τυσ όμιλυσ  
με μια καρδια.

Εν! διο! Γραμι...!  
ομπρος μ'ορμι...!

Ο πόλεμος ο σίφυνασ  
σαν κσαναρθι.  
για το σιμάδι έτιμος  
όλυσ θα θρι.


Σταθερο βίμα  
σιμάδι πρίμα.

Κε αν στρατο ι χόρα-μασ  
στέλι ερτισ  
ιγιονόμι έτιμι  
στι μάχι εμισ.

Τον πλιγομένο  
σπίτι θα φέρνω

Ανιχνεφτάδες θ'άμαστε.  
πόδι λαφρο,  
θα θρόμε, όπου κι αν κρίβετε,  
μισ τον οχτρο.

Τυ δουλεφτι  
μισ βοιθι.



Τα νέα όπλα λάμπουνε  
στυ ήλιου το φος.  
Στυ σιμαδιου τυσ όμιλυσ  
όλι ομπρος.

Εν διο! Γραμι!  
εμπρος μ'ορμι!

### Ι ΠΙΟΝΕΡΙ

Στο πανενοτιχο σιμπέταμα τον πιονέρον στυ Μόσχα ένας σίντροφος ρό-  
πτεσ τα πεδια μιας ομάδας τις Μεσέασ Ασίας.

— Πιασ εθνικότιτασ ίστε;

Τυ απάντισαν:

— Πιονέρι.

Τα πεδια τις Μεσέασ Ασίας κσέχασαν τι φιλί-τυσ. Στο πανενοτιχο σιμ-  
πέταμα εσθάνονταν τον εαφτό-τυσ μέλι μιας τεράστιασ εργατικισ ικογένιασ.

Το προλεταριάτο όλισ τις γίνις σφέρας—ίνε ένας λαοσ, μια εθνικότιτα.

**Ερώτισεσ:** Διγιθίτε, ποσ ζόσαν ι διαφορετικεσ εθνικότιτεσ στυν τσαρικι Ροσία.  
Γιατί σίφερνε τιν τσαρικι Ροσία να ιποστιρίξει τιν έχτρα ανάμεσα στυσ κσεχο-  
ριστεσ εθνικότιτεσ; Πόσ άλακσε ι θέσι τον εργαζομένον το διάφορον εθνικότι-  
τον ίστερα απτον Οχτόβρι; Διγιθίτε πι ίνε ι φίλι κε πύι ι εχτρι τον εργα-  
ζομένον όλον τον εθνικότιτο; Πόσ άλάζι ι ζίσι τον εθνικότιτον τις Ενωσίσ-

ας; Πώς δε πός εμποδίζει τον αγόνα για νέα ζίσι; Πός παι το χτίσιμο ανάμεσα στις νικητότιτες τις ΕΣΣΔ; Πός κε γιατι αντιέκει στην ανάπτυξι τις ντόπιας βιομηχανίας τις εθνικες περιοχες κε δημοκρατίες; Τί ενόνι τις εργαζόμενους όλον τον λαον τις ΕΣΣΔ;

### Ι ΕΣΣΔ ΙΝΕ ΠΑΤΡΙΔΑ ΟΛΟΝ ΤΟΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΝ

Ι εργάτες κε αγρότες τις ΕΣΣΔ ίνε φίλιον τον καταπιεζόμενον λαον. Ι καπιταλιστες όλον τον χορον φροντίζουν να λιστέψουν τις ιποταγμένες εθνικότητες κε τις καταπιεζυν αλίπιτα. Για τους εργαζόμενους όλον τον λαον κε για τους καταπιεζομενους λαους τον απικιον ι ΕΣΣΔ ίνε ζοντανο παράδιγμα, ότι εργατικι τάχει ίνε ικανι όχι μονάχα να αλάσι το καπιταλιστικο σύστημα, μα κε να χτίσι το σοσιαλισμο.

Ι ΕΣΣΔ ίνε ι πατρίδα τυ πανκόζμιου προλεταριάτου κε τον καταδυναστευόμενον λαον τον απικιον.

Ι καπιταλιστες όλον το χειρον ίνε εχτρικον εργατον. Ι μαθιτες κε ι πιονέρι τον διάφορον εθνικότητον πρεπι νάχυν ζίνδεσι αναμεταζί-τους κε να καθορίσουν τέτια ζίνδεσι με τις πεδικες οργάνωσης τον άλλον χορον.

### ΖΙΤΟ Ι ΕΣΣΔ

Ι εργάτες κε αγρότες όλον τον καπιταλιστικον χορον με αγάπι στρέφυν τα βλέματά-τους προς τιν ΕΣΣΔ.

Γιατι ι ΕΣΣΔ ίνε μοναδικι χώρα, όπου τιν εκουσία τιν έχουν ι εργάτες. Τα εργοστάσια κε φάμπρικες βρίσκοντε στα χέρια-τους. Ι όρι τις δουλιές-τους καλιτερέβυν αδιάκοπα. Σχεδον όλι ι εργάτες περάσανε σε 7 ορι εργατικι μέρα. Όλα τα πεδια μαθέβυν στα σχολια δωρεαν.

### ΠΟΣ Ι ΕΝΚΛΕΖΙ ΜΠΥΡΖΖΥΑΔΕΣ ΝΙΚΟΚΙΡΕΒΥΝΤΕ ΣΤΙΝ ΙΝΤΙΑ

Στιν Ασία θρίσχετε μια μεγάλη χώρα—ι Ιντία. Μεγάλι ζέστι κάνι εκι. Στιν Ιντία φιτρώνυν απροσπέραστα δάσι· θρίσκοντε αφτυ τίγγρις κε κροκόδιλι.

Στιν Ιντία ζυν πάρα πολι κάτικι.

Ι ενκλέζι μπυρζζυάδες εδο κε πολλα χρόνια κίριεψαν τιν Ιντία κε νικικιρέβοντε αφτυ πιο πολι, απτο σπίτι-τους.



Καλιεργουν στο ιντικο χόμα ζιτάρι, τσαι, καφε, πιπέρι, θανάνας, ρίζι, βαμπάκι. Βγάζουνε στην Ιντία διαμάντια (πολίτιμες πέρες), κάρβουνο, αλάτι. Ολα αφτα τα κυβαλουν στα μέρι-τους, τα πωλουν με μεγάλη κέρδι κε στιβά-ζον τεράστια πλούτι.

Ενο ι πραγματικι νικοκιρεί τις Ιντίας —ι ιντι εργάτες κε αγρότες ινε αναναζόμενι να δουλέδουν για τους ενκλέζους καπιταλιστες. Ι καπιταλιστες λογα-ριάζον τους ιντους εκλάβους-τους. Πλερόνουν τους εργάτες τόσο λίγο, που μόλις-μόλις τους φτάνι να τρέφοντε κε να θρέψουν τα πεδιά-τους.

Απτος αγρότες ι ενκλέζικες αρχες πέρνουν τόσο μεγάλους φόρους, που ι αγρότες παντοτινα πινουν. Κάθε χρόνο απτιν πίνα πεθένουν στην Ιντία εκα-τομίρια εργαζόμενι.

Σιχνα ανάμεσα στους εργαζόμενους ιντους κερκουν εκσέγερρες. Τόρα, κάτω απτιν καθοδίγισι τυ κομμυιστικου κόματος, ο αγόνας αφτος διεκσάγεται πιο διοργανομένα.

Δεν απέχι πολι ο κερως εκίνος, οπτόταν το ιντικο προλεταριάτο θα ρίξει το ζιγο τον καταπιεστον κε θα φιάσι σοσιαλιστικι κινονία δίχως τάκτες.

### ΤΑ ΣΟΒΕΤΙΑ ΣΤΙΝ ΚΙΝΑ.

Το κινέζικο κομμουνιστικο κόμα καθοδιγι τον αγόνα των κινέζων εργατων κε εργαζόμενον αγροτον ενάντια στους καπιταλιστες κε στου: πομέρσικους.

Ι εργάτες κε ι εργαζόμενι αγρότες τις Κίνας δημιούργισαν δικό-τους Κόκινου στρατο. Αφτος ο στρατος πολεμα παλικαρίσια κε σταθερα τους μπυρζζυάδες. Ο Κόκινος στρατος έχι πια παρι απτα χέρια τον μπυρζζυάδον πολες πολιτίες κε χορια.

Σ'αφτες τις πολιτίες κε τα χορια οργανόθηκε σοβητικι εκσυσία. Εγινε πια κε Πανκινέζικο σινέδριο το σοβητιον εκινον το ραγιονιον, όπου ενκαθιδρίθηκε σοβητικι εκσυσία.

Πάνο στα κινέζικα σοβητια ακονίζον τα δόντια-τους όχι μονάχα ι κινέζι, μα κε ι γιαπωνέζι, κε ι αμερικάνι, κε ι ενκλέζι κε όλι ι άλι μπυρζζυάδες.

Ζίτο το κομμουνιστικο κόμα τις Κίνας. Κάτω απτιν καθοδίγισι-τυ ι εργα-ζόμενι τις Κίνας θα νικίζον τους μπυρζζυάδες.

### Ι ΦΙΛΑΚΕΣ ΤΥ ΙΤΖΕΤΙΝ

Ι Κρίτι ινε το μεγαλύτερο ελινικο νισι στι Μεσόγιο θάλασα. Στιν Κρίτι 10 χιλιόμετρα όκσο απτα Χανια κοντα στην παραλία ιπρόνεται το κάστρο τυ Ιτζετιν. Εχι ίπκος 200 μέτρα κε ινε χτιζμένο με μεγάλους ογκόλιθους ριγμέ-νους τον ένινε πάνο στον άλο. Το παλιο αφτο κάστρο, που χτίσανε ι φευδάλι βενετσιάνι ι Ελαδα το μετάτρεψε σε φιλακες. Στιν Κρίτι το κάστρο αφτο ο λαος το λεί Καλάμι. Αλίμονο στους κατάδικους, που στίλνουντε στο μεσεονικο αφτο κάστρο. Ι περισσότερι δε θα βγουν απο κι ζοντανι κι όσι θα κατορθόουν να δώνε πάλι το φος τυ ήλιου θα βγόνε σακατεμένοι κε άχριστι για δουλια.

Γιαφτο ι κριτικια όταν μαθένι πως ο φιλακιζμένος γιός-τις μεταφέρθηκε στο Ιτζετιν αρχίζι το μιρολόγι θεωρόντας θέβσο το χαμο τυ γιό-τις.



Στιν φιλακι σε βάλανε, στο άτιμο Καλάμι,  
κόντονε, γιέ-μου, να σε δο, να σε φιλίσο πάλι.

Άλοτες στις φιλακες τυ Ιτζετιν στίλανε εκίνους, τυ ίσανε καταδικαζμένι  
γα πολα χρόνια. Σίμερα στέλνουν εκι τυ: πολιτικος κατάδικος, διλ. τυ: επα-  
ναστάτες, τυ: προτοπόρος τις εργατικis τάκis. Τυ: στέλνουν εκι για να τυ: κσεχάνουν.  
„Για να πεθάνουν” όπος ανιχτα το μαρτίρισε ο ιπουργος τις αστικis  
Ελλάδας στίλανε κι πέρα, το Φλεβάρι τις περαζμένis χρονias, 17 κομμουνιστες

Νά πως περιγράφι το Ιτζετιν ένας δημοσιογράφος.

... Μπένουμε απτιν κιρία ίσοδο στις φιλακες. Το ίσόγιο διαμέριζμα έχι  
κάμπουςα δομάτια. Για τυ: χαφιέδες, τυ: ανθρόπος τυ διεφθιντι. Μα κι αφτο  
δεν μπειρι να ονομαστι ίσόγιο γιατι έχι πανυθέ-τυ 20 μέτρα φρύριο. Μόλις μπι  
κινένας στα πρότα δομάτια πιάνετε ι αναπνοί-τυ. Σιγαλια τάφυ βασιλέβι εκι.

Μπορι να χαλάσι όκσο ο κόζμος μα ο κρατόμενος δεν πέρνι ίδισι.

Το πάχος τυ τίχυ τυ φρυριύ κσεπερνα τα 5 μέτρα! Δεν ακυς ακόμα τί γίνε-  
τε σ-ο διπλανο δομάτιο.

Προχορούμε... Κάπυ κι αρχινα να καταβένι μια σκάλα στα σπλάχνα  
τις γis. Ένα, διο, τρία, τεσερα... πενίντα σκαλοπάτια! Έδο ίνε ι μεγάλη  
„πιάτσα” Έδο στιβάζοντε σα καρδέλες ι κατάδικι. Τόρα εδο κρτάνε εκίνους,  
τυ δεν πλερόνουν τι δεκάτι κε τυ: πολιτικος κατάδικος.

Έκι απλόνετε το μέγαλο „λαγύμι”. Έχυνε σκάπσι διλαδι κικλιχα τι γ  
κε μέσα στα θαυλόματα φκιάσανε τα κελια τον κατάδικον. Ι κατάστασι δο  
ίνε τέτια, τυ πολι δε μπορόνε να σινθίκουνε με τις σινθίκες. τυ κλίματος. Οσι  
το κατορθόσυνε θα θγόνε σίγυρα φτισικ ι, νεβρασθενικι, σακατεμένι. Τρις-τέσερις  
μαζι ι κατάδικι στριμόχυνοντε στα κελια. Για κρεβάτι-μια χομάτινι πεζύλα, μύ-  
σκεμα απτιν ιγρασία. Ιλιο δε βλέπουν τα κελια, ότε δέχοντε ποτες φρέσκο αγέρα.  
Το πάτομα στο ίσόγειο ίνε απο τιμέντο, κι απο χόμα, τυ κάνι λάκυς δο κ’εκι.

Μα το Ιτζετιν ίνε κσακυστο για τιν „πολίτσα“-τυ. Κανένας Τσανκοφ<sup>1)</sup>  
κανένας τσάρος δεν επινόικε ποτες τέτιο βασανιστίριο.

Τί ίνε ι „πολίτσα”;.. Καταβένουμε ακόμα 45 σκαλια. Το όλο διλαδι  
99 απτιν επιφάνια τις γis. Μία έχτασι με ακαθόριστο σκίμα.

Μίτε κίκλος, μίτε τετράγωνο. Κ’ι έχτασι αφτι σκεπαζμένι απο νερο, τυ  
έχι βάθος 10 — 20 πόδια.

---

Βενετσάνι — ι κάτικι τις Βενετίας — ιταλικis πόλις — τυ στο μεσέονα  
σκιματίσανε μεγάλη δημοκρατία τυ κιρίεπσε πολες χώρες τις Ελλάδας κε  
τις Μιρας Ασίας.

Χαφιέδες — όργανα τις αστινομίας, τυ πλερόνουντε απτο αστικο κράτος  
για να προδίνυν τυ: εργάτες.

Πεζύλα κε πεζύλι — χτιστο κάθιζμα όκσυ απτιν πόρτα τυ σπιτιυ.

Χεροπέδι — αλισίδα με τιν οπία δένυνε τα χέρια το φιλακιζμένον.

<sup>1)</sup> Τσανκοφ — φασίστας προθιπουργος τις Βουλγαρίας, τυ δολοφόνικε χιλιάδες  
εργάτες κε χορικυς.

Σίδερο, βαριες αλυσίδες σκυριαζόμενες κε χορταριαζόμενες. Εδο εχτελου ι κρατουμενι τις τιμορίες, πυ τυς επιβάλι ο διεφθιντις. Οπιος „αταχτίσι” όπιος δε „σιμορφόνετε” όπιος ίνε „στραβόκσιλο” διλαδι όπιος παραπονεθι ενάντια στιν άγρια τρομοκρατία τον κατεβάζουν 99 σκαλια κάτω στα βάθια τις μάβρις γις. Τυ περναν αλυσίδες κε βαριες χεροπέδες κε τον αφίνυν κσαπλομένο μέσα στο νερο ανάσ-κελα για να τραβαί τιν επιπρόσθετι τιμορία. Ιπερισότερι απτυς επισκέφτες τις, „πυλί-τσας” ίνει επαναστάτες. Με διάφορες πρόφασες τυς στέλνυνε δο στο ζοντανο ταφο ο διεφθιντις κε τα όργανά-τυ για να τυς κσεχάνυνε μια όρα νορίτερα.

### ΤΙ ΕΜΑΘΕ Ο ΛΥ-ΣΙΝ.

Το μικρο κινεζάκι Λυ-Σιν τρόμαζε σε κάθε πιροβολιζμο. Πιροβολύσαν απτα γιαπονέζικα βαπόρια. Ι ακρι τις πολιτίας Σσανχάι — το Τζαπει κα-ταστράφικε.

Αμα λίγο κίχασε ο πιροβολιζμος, ο πατέρας πήρε το Λυ-Σιν απτο χέ-ρι κε έφιγαν πίσο απτιν πολιτία. Στο δρόμο κίτονταν σκοτομένοι, στέναζαν ι πλιγομένοι. Πολα χτίρια κέονταν. Στον αέρα πετύσαν γιαπονέζικα αερόπλανα.

— Πατέρα — ίπε ο Λυ-Σιν τραβόντας τον πατέρα-τυ απτο μανίκι — γιατί πιροβολυν.

— Ι γιαπονέζι μπουρτζυάδες στίλανε στι χόρα-μας στρατιότες κε θαπό-ρια — απάντισε ο πατέρας. — Εμεις, ι εργαζόμενι κινέζι, δε θέλομε να πολε-μίζομε. Μα ι γιαπονέζι στρατιγι μας πέραν τι Μαντζυρία τιν πλύσια επαρχία-μας. Στι Μαντζυρία έχι κάρβυνο, μεταλέδματα σίδερο κε χαλκο. Πολα δάσι. Χρισο, νέφτι. Όλα αφτα ταρπάκσανε ι γιαπονέζι μπουρτζυάδες. Μα κι αφτο λίγο ίνε για κίνυς. Θέλυν να καταλάβυν όλιν τιν Κίνα.

### III

— Κε γιατί τα δικά-μας τα στρατέματα δε διόχυν τυς γιαπονέζυς στρατιγυς.

— Τυς γιαπονέζυς μπουρτζυάδες κε στρατιγυς θοιθυν ι μπουρτζυάδες κε στρατιγι όλον τον καπιταλιστικον χορον. Απτι Γαλια στέλνυν ταυκ. Απτι Γερμανία κανόνια κε βολες. Απτιν Τσεχοσλοβάκια πολιδόλα κε φισίνκια.

— Αμ πιος θοιθα εμας; — ρότισε ο Λυ-Σιν

— Το κινέζικο κομμουνιστικο κόμα. Κάτο απτιν καθοδίγισί-τυ διμυργίσαμε τον Κόκινο στρατό-μας.

Σε πολες επαρχίες ιπάρχι πια σοβετικι εκσυσία.

Ι καπιταλιστές-μας ίνε σίφονι με τυς κένυς. Θέλυν να κατασιντρίψυν τα σοβέτια μας. Γρίγορα ίτε αργα όλες ι χόρες στον κόσμο θα γίνυν σοβετικες κε ο καπιταλιζμος θα χαθι.

Βαλτε επικεφαλίδα σε κάθε κομάτι. Παρακολουθίστε απτιν εφιμερίδα „Οχτοβρόπουλο” τί αγόνας γίνετε στιν Κίνα κε στις άλλες χόρες.

Κόψετε σχετικα άρθρα απτις εφιμερίδες κε σκιματίστε αλτυμ: „ο αγό-νας τον εργαζομένον ενάντια στους καπιταλιστες”.

## Ι ΦΙΛΙ.

Ο Βανιας Γολυπεφ κε ο Φρετ Γαρτι διμάτιζαν γρίγορα μέσα απτο πυλ-  
βαρ, πιγένοντας στο πιονέριχο κλυπ.

Στο πιονέριχο κλυπ σίμερα οργανόνετε βραδια αναμνίσειον.

Οταν μπίκαν, ένας παλιος νάφτις διιγύντανε, πος πολεμύσαν στον εμ-  
φίλιο πόλεμο.

— Στο λιμάνι-μας μπίκε ο γαλικος πολεμικος στόλος κε διεφθινε πά-  
νο-μας τα στόμια τον κανονιόν-τυ. Στην παραλία αποβιβάστικαν γάλι νάφτες  
κε στρατιότες με πολιθόλα, κανόνια αεροπλάνα. Τα στίλανε ι κσένη καπιταλι-  
στες, για να βοίθισυν τυς άσπρους ενάντια στις μπολςσεβίκους.

Εμης πολεμύσαμε παλικαρίσια, μα ίχαμε λίγα πολεμοφόδια. Δίσκολο μας  
ίταν να εκσακολουθίσαμε τον πόλεμο. Μα τί γένικε; Ι Γάλι νάφτες δε θέλισαν  
να πολεμίσουν ενάντια σε μας. Κατάλαβαν, πος εμης δεν ίμαστε εχτρί-τους,  
αλα ι δικί-τους ι γάλι καπιταλιστες.

Πολι απ'αφτυς πέραςαν με το μέρος-μας. Θιμύμε σκιμάτισα φιλίε: με  
ένα γάλο — Μαρτιν Γαρτι τον ονομάζανε. Ιροικα αγωνίζονταν πλάι-μου στις  
δρόμους τις πόλις-μας, όπου κε έπεσε απτο χέρι τυ ακσιωματικύ-τυ.

— Ο πατέρας! Ιταν ο πατέρας-μου! — αντίχισε έκσαφνα δυνατι φωνι  
απτις πιςινες γραμες.

Ολι στρέψανε το κεφάλι-τους: ο Φρετ Γαρτι γρίγορα πέρασε ανάμεσα  
απτις γραμες κε ανέβικε στο βίμα.

— Σίντροφι! Εγο ίμε ο γιος τυ Μαρτιν Γαρτι. Ιστερα απτο θάνατο τυ  
πατέρα, διόκσανε τι μάνα-μου απτι δουλια. Μα ι φίλι μας βοίθισαν να φύγουμε  
απτι Γαλία.

— Εγο ίμε πιονέρος! Οπος τον πατέρα, θα αγωνιστο κε γο ενάντια  
στις μπυρζζυάδες!

Ολι φονάκσανε „Υρα“ κε περικικλόσανε το μικρο γάλο.

Εκίνη τι στιγμή ανέβικε στο βίμα κάποιος άγνωστος κε άρχισε να μιλα μι-  
σο-ρύσιχα:

Σιντροφι! Εγο ίμε νάφτις απτο θαπόρι κίνο, πυ σας έφερε μιχανες. Ι  
εργάτες τυ εργοστασίυ πυ κάνανε αφτες τις μιχανες, μ'ανέθεσαν να μεταδόσο  
στις ρόσους ριντρόφους, πος εκίνη ίνε φίλι-σας. Εκίνη θα κσεσικοθουν για τιν ιπε-  
ράσπισι τις ΕΣΣΔ, αν ι πυρζζυάδες-μας θα σκεφτυν να σας κίρικσουν πόλεμο.

Κάντε σίνκρισι αφτο το διίγιμα με το διίγιμα για τον Αντρε Μαρτι, πυ  
διαβάσατε νορίτερα.

Διιγίθίτε πός ι κσένη εργάτες μας βοίθισαν στον εμφίλιο πόλεμο.

### ΣΤΙΣ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΧΟΡΕΣ.

Στιν Αμερικι, στιν Ανκλία, στι Γερματία κε Γαλια κε στις άλες καπι-  
ταλιστικες χόρες ίπάρχι κρίςι.

Ι καπιταλιστες δουλέβυν δίχος πλάνο. Στις φάμπρικες κε τα εργοστάσια  
ετιμάστικαν πάρα πολα εμπορέματα. Ι χόρα-τους δε μπορι να εποφελίθι όλα  
αφτα τα εμπορέματα

Δεν ίνε κανένας πυ να ταγοράσι. Ι εργάτες δεν έχυν χρίματα. Ο κόπος-  
τος δεν πλερόνετε πλερια. Το μεγαλύτερο μέρος τις απολαβις τυ εργατι το  
ικιοπίτε ο καπιταλιστις.

Ι εργάτες κε ι αγρότες ίνε πολι φτοχι. Δε μπορυν να αγοράσουν τα  
εμπορέβματα τον καπιταλιστον.

Ι καπιταλιστες καταστρέφυν τα εμπορέβματά-τους γι να μι κσεπέσουν  
ι τιμες. Κένε τι μανιφατόρα, τα σιτιρα. Βιθίζυν στι θάλασα κωφε.

Ι καπιταλιστες σταματυν τα εργοστάσια, τις φάμπρικες, τα ανθρακωριχία,  
τα μεταλλα. Διγοστέβυν τυς εργάτες. Ι άεργι πινυν. Ι ικογένιες τον εργατον  
αδινατυν, αροστένυν, πιθένυν απτιν πίνα. Τα πεδια τον εργατον δε μπορυν  
να στυδάσουν, επιδι ίνε πιναζμένα, γιμνα, κσιπόλιτα.

Ι εργάτες διεκσάγυν αγόνα ενάντια στυσ καπιταλιστες κάτω απτιν καθο-  
δίγις τυ κομμουνιστικου κόματος.

Ι καπιταλιστες τυφεκίζυν τυς εργάτες, τυς φιλακίζυν, τυς εκσορίζυν, κε  
ιδιέτερα σκλησα καταδιόκυν τυς ενεργητικυς επαναστατές, τα μέλι τον κομμυ-  
στικον κομάτων.

### ΜΕ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟ ΤΡΟΠΟ

Ο Μίστερ Σετ αγαπα να διαβάζι εφημερίδες, κε ο Χάρι αγαπα να διαβί-  
ζι εφημερίδες.

Ο μίστερ Σετ πάι με τ' αφτοκίνιτο, κε ο Χάρι πάι με τ' αφτοκίνιτο.

Το προι ο μίστερ Σετ κάθισε στιν αρχοντικι κατικία-τυ κε πίνι τον κα-  
φέ-τυ. Ο Χάρι επίσης πίνι τον καφέ-τυ στιν καμαρίτσα-τυ πυ θρίσχετε σε ιπόγιο.

Κε ι διο διαβάζυν τις προινες εφημερίδες:

„Στιν ΕΣΣΔ το πεντάχρονο πλάνο εχτελέστηκε σε 4 χρόνια. Τον 4-ο  
χρονο τις πιατιλέτκας μπίκαν σε ενέργια . . . .“

Ο μίστερ Σετ λισιάζι. Πετα θιμομένα τιν εφημερίδα. Χορις να πι ολο  
τον καφέ-τυ, τιλεφονι στο δωμάτιο τυ Χάρι. „Να δόσι τ' αφτοκίνιτο“

Αμα άκουσε τιν διαταγι τυ νικοκίρι-τυ, ο Χάρι δίπλωσε προσεχτικα τιν  
εφημερίδα κε πίγε να δόσι το αφτοκίνιτο. Στο δρόμο σκέφτετε με χαρα —  
„Στιν ΕΣΣΔ εχτέλεσαν τιν πιατιλέτκα. Τί καλα! Πός να τυς βοιθίσο; Τί  
να κάνο;“

Κάτσανε ο μίστερ Σετ κε ο Χάρι σε ένα αφτοκίνιτο κε πίγανε.

### II

Το προι τις προτομαγιας τιλεφονι ο μίστερ Σετ το Χάρι. Θέλι να τυ δι-  
ατάξει να δόσι τ' αφτοκίνιτο.

Μα τυ κάκο κωδονίζι ο μίστερ Σετ: Ο Χάρι δεν ίνε σπίτι. Ο Χάρι απτο  
προι πίγε μαζί με τυς εργάτες στι διαδίλοσι ενάντια στυσ καπιταλιστες.

Πάι ο Χάρι στο δρόμο με τιν εργατικι κολόνα. Μεγάλι κολόνα: πολι  
εργάτες κε άεργι:

Κε ο μίστερ Σετ θιματίζι στο πεζοδρομιο, κακος κατσυφιαζμένος: δε σι-  
νίθισε να πάι πεζος, κε το κριότερο, δε μπορι να ιποφέρει τις κόκινες σιμέες.

— Αχα! Φάνικαν ι αστινομικι.

Ο μίστερ Σετ πιο ίσιχα βιματίζι πάνο στο πεζοδρόμιο. Μα άκσαφνα ίδε το Χάρι.

Ο μίστερ Σετ ρίχτηκε στον αστυνομικό.

— Νά-τονε ο εσοφέρος-μου. Εριγε απτι δουλια. Πιάστε-τον.

Μα ο Χάρι πέρασε ίσιχος.

Περνον χιλιάδες Χάριδες κε Τόμιδες. Ι αστυνομι να τος πιάσουν δε  
μπορυν. Δε μπορυν να τος διόχουν με καμτσίκια κε μανκόμες.

### III

Το βράδι ο μίστερ Σετ κε ο Χάρι, ο καθένας σπíti-τυ διάβαζε τι βρα-  
δινι εφμερίδα.

„Ι 1-ι τυ μάι έδixε τις επιτιχίες τις 1-ις πιατιλέτκας . . . . Σίφωνα  
με το πλάνο τις 2-ις πιατιλέτκας . . . .“

Ο μίστερ Σετ με καχία τσαλακόνι τιν εφμερίδα κε τιν πετα στι γονία.

Ο Χάρι διαβάξι προσεχτικα παρακάτο. Χαμογελα έφθιμη. Θέλι να φο-  
νάξι όπος σίμερα το προι.

— Ζίτο ι δέφτερι πιατιλέτκα.

— Κάτο τα χέρια απτιν ΕΣΣΔ, τιν πατριόδα όλον τον εργα-  
ζομένον!

Ερώτισες: Γιατί ο μίστερ Σετ κε ο Χάρι διαφορετικα φέρνοντε με τις  
πληροφορίες για τις επιτιχίες τις ΕΣΣΔ;

Θιμιδίτε, τί κσέρετε, με πως τρόπος φροντίζουν να μας βλάψουν ι κα-  
πιταλιστες.

Πός κε με τί μας βοιθον ι εργάτες τυ εκσοτεριку;

### Ο ΚΟΚΙΝΟΣ ΜΑΣΙ

Ο Μάις έρχετε, ο Μάις,  
τις άνικεις το παλικάρι,  
τις νέας ζιζις το καμάρι.

Ο Μάις νά-τος, νά ο Μάις  
ο Λιτροτις.

Μόπλα τον εργατον τα χέρια  
σπα τα δεζμα, τις αλιζίδες,  
τους θρόνους ρίχνι σε σιντρίμα,  
τάγριμα διόχνη, τιν ασχίμα,  
Εκδιχιτις.

Παντυ το πράσινο απλόνι  
κε στις καρδιες κε στα λιβάδια.

κσιπνυν το σκλάβον τα κοπάδια,  
διαλαλι το χελιδόνι τον ερχομο  
του νικιτι

Ο Μάις, νάτος απτι χώρα  
τι νικιφόρα κατεβένι  
σε σένα γί-μου σκλαβομένι  
φτάνι, ακυς, ίρθε ι όρα  
τυ λιτρομου-συ, Ανατολι.

Ο Μάις έρχετε, ο Μάις  
απο τι γι τι νικιφόρα  
τις νιότις φέρνοντας τα δόρα  
ο λιτροτίς-συ, να ο Μάις.  
Χερέτισέ-τον αργατια.

## Ι ΠΡΟΤΙ ΤΥ ΜΑΙ

Ι πρότι τυ μάι ίνε γιορτι τον εργαζομένον όλυ το κόσμυ.

Εδο κε 40 χρόνια μαζόχτικαν στο Παρίσι σε σινέδριο ι αντιπρόσωπι των εργατον όλυ τυ κόσμυ κε καθόρισαν, τι γορτί-τυς τυ κόπυ — τι γιορτι τις ένοσις τον εργατον όλον το χορον για τον αγόνα για τιν απελεφτέροσι.

Απο τότε ε' όλες τις καπιταλιστικες χόρες ι εργάτες παραταν αφτι τα μέρα τι δουλια στις φάμπρικες κε τα εργοστάσια. Βγένυν στους δρόμυς με κόκινες σιμέες, με απέτιτες να καλιτερέψουν ι σινθίκες τις δουλιás-τυς. Τραγύδον τραγύδια αγόνα για τι λεφτερια κε για τα δικεόματά-τυς. Μ'αφτο λένε στους καπιταλιστες.

— Ι δύναμι στα χέρια-μας ίνε! Ι δύναμι ίνε στον κόπο κε τιν ένοσι των εργατον όλυ τυ κόσμυ!



— Προλετάρι όλυ τυ κόσμυ ενοθίτα!

Σ' όλες τις χόρες, όπου ετιν εκουσία βρίσκοντε ακόμη ι καπιταλιστες, ι κυβέρνις εμποδίζι τυς εργάτες να γιορτάζον τιν πρότι τυ μάι.

Τον προηγόμενο κερο, ετιν εποχι τυ τσάρυ, σε μας επίσης καταδίοσαν εκλιρα τυς εργάτες πυ γιορτάζανε τιν πρότι τυ μάι. Τυς διέλιαν με καριτσίκια κε με τα όπλα, τυς αρχίγυς φιλακίζανε.

Τόρα σε μας, ετιν ΕΣΣΔ, νικοιρέι τις χόρας ίνε ι ίδυ ι εργαζόμενυ. Κατέχτικαν όλα τα δικεόματα. Χαρόμενυ βγένυνε να γιορτάζονε τιν προλετάρικυ γιορτί-τυς. Στις πλακάτας-τυς ίνε γραμένο:

— Φιάσαμε το εργοστάσιο Σελμας πριν τιν διορία. Δόσαμε χιλιάδες αγροτικες μηχανες κε εργαλία ετα χοράφια τον κολχοσιον κε σοβχοσιον.

— Πριν τιν προβεζμία αποτελιόσαμε το χτίσιμο τυ τραχτοροεργοστασιου τυ Σταλινγρατ. Αφτο το εργοστάσιο μας δίνι πια 140 τράχτορα τι μέρα τυς τα κολχόζια κε τα σοβχόζια.

— Εμεις ι εργάτες τυ Σταλινγκρατ, αντι 144 τράχτορα πυ ίνε το πλάνο τυ ερχοστασί-μας, δίνουμε 160 τράχτορα!

— Τέσσαρες μίνες πριν τιν προθεζμία βάλαμε σε ενέργια το μεγάλο ιλεχ-τροσταθμο Δνεπροστρόι!

— Το καμινεφτίρι τυ Κυζνέτσκι εχτελα πια τι ζατάνιά-το!

— Το μεγαλύτερο στον κόσμο καμινεφτίρι τυ Μαγνιτογορσκ δουλέδι με τιν πλέρια δυναμικότιτά-το!

— Εμεις ι εργάτες τυ σοβοζιου „Γιγαντ“ θα δόσουμε στο κράτος εκατο-μύρια τσέντνερα σιτιρα!

— Εμεις ι κολχόζνικι θα εχτελέσουμε το πλάνο τις ανικσιάτικις σπορας με περίσεβμα!

Με περιφάνια φέρνουν τιν πλακάτα-τους ι μαθιτες:

— Εχτελούμε τιν απόφασι τυ ΚΚ τυ κόματος: δεν ιπάρχουν καθιστερού-ντες σε μας!

Κε μίπος μπορι κανένας να απαριθμίσει όλα όσα κάνουν ι εργαζόμενι για το χτίσιμο τυ σοσιαλιζμου;

Γίμναζμα; Εκσελένκστε στιν 1-ι τυ μάι πως εχτελέσατε τις ιποχρέοσές-εσ; για τιν εχτέλεσι τυ σοσιαλιστικου σιμβολέυ. Κάντε εκσελένκσι κε καθάρισι τον μαχιτάδον.

## ΠΟΣ ΓΙΟΡΤΑΖΑΝ ΤΙΝ ΠΡΟΤΙ ΤΥ ΜΑΙ ΤΟΝ ΚΕΡΟ ΤΥ ΤΣΑΡΥ

Αφτι ι ιστορία γένικε τον κερο τυ τσάρου. Τιν πρότι τυ μάι ι φάμπρι-κά-μας σταμάτισε τι δουλια.

Ολι ι εργάτες μαζόχτικαν στιν αβλι κε με οργανομένη τάκσι, σε γραμες βγήκαμε στο δρόμο, έχοντας μπροστα τις σιμέες, όπου πάνο έγγραφε.

— Ζίτο ι πρότι τυ μαι — ι διεθνι γιορτι τον εργαζομένον.

— Κάτο ι καπιταλιστες κε ι πομέσκι!

— Ζίτο ι οχτάορι εργατικι μέρα!

Δεν προφτάσαμε να θύμε απτιν αβλόπορτα, κε νάσυ φάνικε απόσπαζμα έφιπ: αστινομίας.

— Διαλιθίτε! Πιάστε δουλια!

Αντι απάντικι τραγυδίσαμε ένα επαναστατικο τραγούδι.

Ι αστινομικι αγρίεψαν. Μπίκαν στις γραμές-μας κε δίχος να κιτάκσουν άρχικαν να χτιπουν με τις σπάθες κε με τα καμτσίκια δεκσια κε αριστερα.

Ελιγομενι κε χτιπιμένι μόλις σιρθίκαμε ος το σπίτι κε πιο βαθια κρι-τσάμε μέσα στα σιδικά-μας το μίκος ενάντια στις καταπιεστες-καπιταλιστες.

## ΠΟΣ ΠΕΡΑΣΑΜΕ ΤΙΝ 1-Ι ΤΥ ΜΑΙ

Προ πολυ ίχε αποφασιστικι, πος τι μέρα τις προτομαγιας θα περάσουμε στο αυλ Χατσκαι.

Στις 6 το προι μαζόχτίκαμε στο σκολιό-μας. Εδο ίρθαν κε ι κομσομο-διστες με τιν ορχίστρα-τους. Πίραμε τις σιμέες κε κσεκινίσαμε.

Περάσαμε το γιοφίρι τυ Κυπαν. Φάνικε το αυλ. Βλέπομε έρχοντε απτιντικρινο μέρος σε προιπάντικί-μας πεδια με κόκινες σιμέες.

## II

Με μουσική κε τραγούδια μπίκαμε μαζί στο αυλ. Πίγαμε ίσια στο σκοτιο. Σιφονίσαμε με τα πεδια του αυλ, πός θα περάσουμε τι μέρα.

Στιν πλατία μπροστα στο σοβέτι ετιμάστηκε πια βίμα, όλο στολιζμένο με πρασινάδα κε πλακάτες.

Γίρο στο βίμα μαζοχτικαν τζερκέζι-άντρες κε γινέκες, γέρι κε νεί.

Πρότος μίλιζε ο κομσομόλος Χαμιτ, γραματέας τις κομσομολιστικισ για-τζέικας.

— Στα τσαρικα χρόνια — άρχισε ο Χαμιτ — ιποδάβλιζαν τους ρόσους κε τζερκέζους τον ένα πάνω στον άλο, κε λογάριαζαν ο ένας τον άλο εχτρο. Μα τώρα καταλάδαμε, πως τα πεδια τον εργαζομένο — κε τον τζερκέζον κε τον ρόσον, κε το ρομιον, κε τον αρμένιδον, κε τον εβρέον, όλον μ'άλα λόγια τον εθνον δεν ίνε εχτρι μα φίλι. Ενο ο εχτρός-μας ίνε ένας, — ι καπιταλιστες όλον το χορον κε το λαον.

Καλα μιλούσε ο Χαμιτ. Τέλιωσε τιν ομιλία-του με τις λέχες: „Ζίτο ο Σίδεζμος τις εργαζόμενις νεολέας όλον το χορον. Ζίτο το Κομμουνιστικο Ιντερνατσιοναλ τις Νεολέας!“

Ιστερα απτιν ομιλία του Χαμιτ άρχισε ι πανιγυρικη μετάδοσι τον καλύτερον πιονέρον στο κομσομολ.

— Ι πιονέρα Αλιεβα ι καλύτερι ακτιβιστικα του τάγματος-μας! — ίπε ο Χαμιτ

— Ι Ζειναπι ι Ζειναπ; πειθίριζαν γίρο. Βγήκε στο βίμα ι Ζειναπ. Ιτανε όλι κόκινι απτι χαρα κε τιν ταραχί-τις. Ο Χαμιτ καρφίτσοσε στο ρύχο-τις το ζίμα του Κομ. Ιντερνατσιονάλυ τις Νεολέας. Ι μουσική έπεκεσε το „Ιντερνατσιοναλ“.

## III

Ις-ερα μίλιζε ο πρόεδρος του κολχοζιου Χασάνοφ. Πολιν κερα μιλούσε τζερκέζικα κε τέλιωσε το λόγο-του ρόσικα. „Τα πεδιά-μας, ι κομσομόλι κι ι πιονέρι, μαχικικα δουλέβουν στα κολχόζια-μας. Αφτι ίνε ι καλύτερι βοιθι τις σοβητικισ εκσυσίας ι σοβητικη εκσυσια μας απελεφθέρωσε απτους πρίνκιπες κε τους κυλάχους, μας έδωσε κυλτόρα κε γνόςες, μας έδωσε τράχτορα κε άλες μηχανες για τα χοράφια-μας. Ι Ατιγέα πρότι κατόρθωσε το ζιμπαγι κολεχτιβιζμο, κε πίρε μεταβατικη Κόκινι αιμέα.

Ζίτο σοβητικη εκσυσία, ζίτο το ένδοκσο κομμουνιστικο κόμα“.

## IV

Σ'αφτο τον κερον ι πιονέρι κε τα οχτοβρόπυλά-μας, φορεμένοι λογισ-λογιων κοστιόμια ίρχονταν απ' όλες τις μεριες, στο βίμα.

Κε πιόνα δεν έβλεπεσ εδο! Κε ουκρανο, κε τζερκέζο, κε ρόσο, κε γιακονέζο, κε κινέζο· μα πιότερο ενδιαφέρο έκανε το νεγριτόπυλο — όλο μάβρο σαν καπνια.

Ιταν ο Αρτιύσσα Νερσέσοφ, που τον μπογιάτικαν τόσο επιτιχιμένα τα κορίτσια. Ι κόκινι γραβάτα γιάλιζε πιο πολι στο μάβρο-του λεμο.

Ο κόζμος ιποδέχτικε τιν εμφάνισι το πεδιον με γελια κε χιροκροτίματα. Δόσανε τα πεδια μια ενδιαφερτικη παράστασι.

Κατόπι ακολούθισαν απανκελίες κε πιματα ρολες τις γλόσες.



### ΤΟ ΤΡΑΓΥΔΙ ΤΟ ΜΑΧΙΤΙΚΩΝ ΜΠΡΙΓΑΤΩΝ

Σαν τι φοτια,  
τα πορφιρα  
τα λάβαρά-συ, νάτα,  
φενκοβολαν,  
άστρα υδιγα,  
το μαχιτάδον-μας πριγάτα.

Στον αργαλιο,  
στι μηχανι,  
στο τσάκι, προτοπόρι!  
Μπριγάτα μπρος,  
τυ δουλεφτι  
τις πιατιλέτκας κόρι.

Εφόπλυ λόνχι  
ο εχτρος  
στα ζίνομα προζμένι  
μα αγριπναν  
στους αργαλιους  
ι μαχιτάδες ενομένι.

(μίμισι)

Διμιουργα,  
νά, τα σφια  
κε πλάστες προτοπόρι!

Ομπρος μπριγάτα  
στι δουλια,  
τις πιατιλέτκας κόρι.

Μακρια απτι φάπρικα  
μακρια

τις εργασίας ι κιοτίδες,  
ι ακαμάτιδες μακρια  
κε τον εχτρό μας ι ελπίδες.

Στον αργαλιο,

στι μηχανι,  
στο τσάκι, προτοπόρι!

Μπριγάτα μπρος,  
τυ δουλεφτι

τις πιατιλέτκας κόρι.

### Ι ΕΣΣΔ ΙΝΕ Ι ΜΑΧΙΤΙΚΙ ΜΠΡΙΓΑΤΑ ΤΥ ΠΑΝΚΟΖΜΙΥ ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΑΤΥ

Ι εργαζόμενι όλυ το κόσμυ υπερφανέθοντε για τι σοβετικί-μας χώρα.

Τυς ενθουσιάζουν ι επιτιχίες-μας στον αγόνα ενάντια στους τακσικους εχτρος,  
τυς ενθουσιάζουν ι επιτιχίες-μας στο χτίσιμο το σοσιαλιζμυ.

Παναπι κε μιν μπορούμε να ενκαθιδρίσουμε σε μας σοβετικι εκσυζία, για να χτίσουμε το σοσιαλιζμο-λένε. — Αφυ αφτο γίνετε στην ΕΣΣΔ, θα πι μπορι να γίνι κε σε μας.

Γ'αφτο όσο πιο επιτιχιμένα προχορι το σοσιαλιστικο χτίσιμό-μας, όσο καλύτερα δουλέθουν ι εργάτες κε ι κολχόζνικι, τόσο περικότερι θεβεότιτα κε πεπίθιςι αποχτυν ι προλετάρι όλυ το κόσμυ στον αγόνα-τυς ενάντια στους καπιταλιστες κε πομέσικους.

Γιαφτο ι ΕΣΣΔ ίνε ι μαχιτικι μπριγάτα τυ πανκόζμιυ προλεταριάτυ.

### Ι ΕΣΣΔ ΙΝΕ Ι ΠΑΤΡΙΔΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΟΛΥ ΤΥ ΚΟΖΜΥ

Ελενχτικες ερώτισες: Γιατί ι μπυρζζουαζία μιν α τι μέρα τις προτομαγας; Πός περνουν αφτι τι μέρα ι εργάτες στις καπιταλιστικες χώρες κε σε μας; Γιατί ι ΕΣΣΔ ονομάζετε „μπριγάτα τυ πανκόζμιυ προλεταριάτυ;“ Πιες πρόοδες σιμιόνουν στην 1-ι τυ μαι σ'όλι τιν ΕΣΣΔ; Τί επιτιχίες έχι το κολχόζι-σας;; (εχτελέστικε το πλάνο τις σπορας κ.τ.ρ.) Τί επιτιχίες έχετε στο σχολιο;

# Φ Ι Σ Ι Ο Γ Ν Ο Σ Ι Α.

## Ι ΕΠΙΘΕΟΡΙΣΙ ΤΟΝ ΠΕΔΙΟΝ ΑΠΤΟ ΓΙΑΤΡΟ.

Χτες ίστερα απτα μαθήματα ολι ι τάκσι-μας πίγε ετιν αμπυλατόρια για να μας κιτάκει ο γιατρος.

Ο γιατρος μας υποδέχτικε καλά κε μας οδίγισε ς'ένα φοτινο κε καθαρο δωμάτιο.

— Το λιπον, πεδια, ελάτε δο, να δόμε εν τακσι ίστε — μας ίπε έφθιμα ο γιατρος.

Ι ιγιομονικι μπριγάτα έδοσε εστο γιατρο τιν ιγιονομικι φιλάδα-μας. Εκι μέσα ίσαν ι περσινες εμιόσεσ για τιν ιγία-μας. Ενας-ένας πλισιάζαμε εστο γιατρο να μας κιτάκει.

## ΙΓΙΟΝΟΜΙΚΙ ΦΙΛΑΔΑ.

Αρ.	Επίθετο, ονομα	Ιλικία	Ζίγι	Μπόι	Περίγυρος το ετίθου	Κατάστασι τις ιγίας	Σιμίοσι

Ο γιατρος έβγαλε μάβρο ςολιναράκι. Το ακυμπόσε ετιν αρχι εστο ετίθου-μας, ίστερα ετι ςάχι, κατόπι έβαζε το αφτί-τυ κε άκουε.

— Εδο όλα ίνε ςε καλι κατάστασι — τα πλεμόνια εν τάκσι. Δίκεσ το-ρα τι γλόσα-εσ: να δόμε πό: δυλέβι το στομάχι. Τόρα ας κιτάκουμε τις βλεφαρίδες κε τα χίλια, να δόμε αν έχις ανεμία. Τόρα δίκεσ τα χέρια-εσ, να δόμε αν έχις κνεζμάρα.

Ετσι κιτάζε ο γιατρος τον καθένα-μας.

## ΙΙ

— Ετσι κορίτσι-μου πρέπι να γιατρέπισε τα μάτια-εσ: έχις φλόγοσι το φλεβαρίδον — ίπε ο γιατρος τι Νίκι Κοσταντα. — Εσι έχις μεγαλι ανεμία — ίπε το Νίκο Κυλαυζίδι — πρέπι πιο πολι να βρίκεσε εστον καθαρο αέρα κε καλιτερα να τρέφεσε.

— Κε τὸρα ἀκούστε πεδία: μιν κσεχνάτε να πίτε στο σπῖτι πος κάθε πέμπτι, στις 6 το βράδι, ο γιατρος θα οργανόσι στο κολχόζι ομιλίεσ με τον πλιθίζμο.

— Κε για πῖό πράμα θα μιλίσι; — ρότισε ι Εφτιχία Σαρι.

— Πὸς πρέπει να περιπιθῦμε τα μικρα πεδια, πὸς να τα προφιλάκσουμε απτις κολιτικεσ ἀρόστιεσ, γενικα για ὀλα που αφορουν τιν ιγία — επεκσίγισε ο γιατροσ.

### III

— Εσι πρέπει να χάτσις στο πρότο θρανίο, ἴπε ι δασκάλιςα Ἀλεκσάντρα τι Νικι Κοσταντα. — Ἀλάκστε θέσι με τιν Κίτσα. Κε σις, πεδια, ἴπε τυ Κόστα, τυ Δίμο, κε τυ Νικόλα — πέστε τυσ γονιὺσ-σασ νάρθον ἄβριο στο σκολιο να με θρυν. Θα τυσ κσιγίσο ὀλα ὀσα ἴπε ο γιατροσ για τιν ιγία-σασ κε πος πρέπει να σασ γιατρέψουν. Εκσον αφτο, πρέπει να μάθουμε, τί ἀροστι βρίσκοντε στο κολχόζι-μασ, στο ραγιόνι κε να ἰδοπιίσουμε το γιατρο.

— Σιντρόφιςα Ἀλεκσάντρα, ας το μάθουμε πρότα με κσεχοριστεσ πριγάτεσ κε ἴστερα σκιματίζομε ἕνα κατάλογο — πρότινε ο Βασίλις.

— Ετσι κε αποφάσιζαν να κάνυν.

**Γυμνάζματα:** Βάλτε ἕτσι τα θρανία, ὄστε το φος να πέφτι απτα ἀριστερα. Σκεφτίτε γιατί αφτο ἔχι σιμασία. Κάντε σтин τάκσι-σασ σε ἴπσοσ 1½ μέτρου κσιλινο σανιδάκι με ἰποδιέρεσεσ σε ντετσίμετρα, σαντίμετρα κε μιλίμετρα, για να μετρίσετε το μπόι-σασ.

### ΠΡΟΦΙΛΑΚΣΤΕ ΤΟ ΣΤΟΜΑΧΙ-ΣΑΣ.

Πρέπει να τρέφεστε κανονικα. Το πιο κανονικο ἴνε να τρότε τρισ-τέσερισ φορεσ τι μέρα. Ὅταν τρότε ἀρια-αρια κε πολι τότε δε φτάνυν ι χιμι τυ στομαχιο κε τον ἄντερον για να χονεφτι το φαι.

Μιν τρότε με το παραπάνο.

Πρέπει να τρότε πάντα σтин ἴδια ὀρα· τότε το στομάχι αναπάβετε κανονικα κε μαζέβι χιμουσ.

Μιν πάτε στο σκολιο χορισ να φάτε.

Ι μάθισι ἴνε δυλια. Δυλια χορισ τροφι εκσαντλι τον οργανίζμο.

Το βράδι πρέπει να φάτε ὀχι ἀργότερα απο διο ὀρεσ πριν τυ ἴπνου. Τότε ο ἴπνοσ θἄνε πιο βαθις.

Όταν εχτελάτε αφτου τυσ κανόνεσ, θα ἴστε γερι κε δινατι.

### ΤΟ ΠΡΟΓΕΜΑ-ΜΑΣ.

Μόλις χτίπισε το κυδόνι για να βγόμε απτο μάθιμα κε νά-τον ο Μίτοσ Παιραχτάρις ἔχοσε το κεφάλι-τυ απτι χαραμάδα τισ πόρτασ κε φονάζι:

— ἴνε ι σιρά-μασ για το πρόγεμα, ετιμαστίτε!

Τα πεδια πιδυν πάνο.

— Μιν κσεχάσετε να πλένετε τα χέρια-σασ! — φονάζυν τα μέλι τισ εγινομικισ επιτροπις.

Μα τα πεδια κε δίχοσ τιν ἰπενθίμισι αφτι τρέχυν στο νιφτίρα· ὀλι κσέ-ρυν πὸς με λερα χέρια δεν τυσ αφίνυν στο τραπέζι.

Αμα πλίζανε τα χέρια τους τρέκxανε όλι μαζί στην „τραπεζαρία“.

¶ Η τραπεζαρία στην όρχ δεν ίνε καθεαφτω τραπεζαρία: ένας διάδρομος πλατις· μα τι να γίνει στην ορα θα περάσουν μ'αφτω. Το τραπέζι στρόθηκε πια. Βάλανε 40 ζερβίτζια· στα πιάτα αχνίζι ι βραζμένι πατάτα με βότιρο. Πλαι ένα ποτίρι γάλα κε ορεχτικο κοματι πσομιυ.

— Πός αγαπο την πατάτα, κε μάλιστα όταν ίνε με βότιρο — λει ι Άνα Καβάφοθα.

— Κε πιο πολι τ'αγαπο όταν ι ίδια-μου το φίτεψα κε τ'όςκαψα διλόνη ι Πινύλα Αςλανίδι.

— Μίπος ακόμα μας έμινε πατάτα απτω περιβόλι τυ σχολιύ-μας — απορουν τα κορίτζια.

— Κε θέβεια, απαντα ι Πινύλα. Χτες ίμουνα επιστάτρια, κε άκουσα να λένε πως ι πατάτα πυ πέραμε απτω περιβόλι τυ σχολιυ μας φτάνι για ένα ακόμα μίνα· κι αργότερα θα μας δόσουν απτω κολχόζι. Το καρότο κε κοκινογύλι πυ έχουμε μας φτάνι για ολάκερο το χιμόνα.

### ΦΙΤΙΚΙ ΤΡΟΦΙ

Το χινόπορο τα πεδια δουλέδουν στο περιβόλι τυ σχολιυ. Κυβαλουν ολάκερα κοφίνια ζυμερο καρότο, κοκινογύλι, πατάτες κε άλα ζαρζαβάτια.

Νόστιμα προγέματα θ'άχουμε φέτο — σκέφτοντε τα πεδια κι απονορις τρέχουν τα σάλια-τους.

— Πιος κσέρι τί όφελος μας δίνουν τα ζαρζαβάτια; — ακύτε ι φωνι τυ δασχάλυ.

— Τα ζαρζαβάτια μας δίνουν θρεφτικες υσιες, πυ χριάζοντε για την ιγία-μας — απαντων τα πεδια.

— Δίναμι στα ζαρζαβάτια, όπιος θέλι νάνε ιγις κε γερος, λει ο Μιχάλις Παβλίδις π'ύνε μέλος τις ιγιονομικις επιτροπις.

— Για τα ζαρζαβάτια κε για τα φρούτα θα ορμίζουμε θαρετα στον αγόνα, κε πιο πολλα θα καλιεργίζουμε στο περιβόλι-μας, λει ο Σίμος Τερζίδις.

Τα πεδια γελάσανε για το χορατο κε με περισσότερι εφθιμία εκσακολύθισαν τι δουλια.

### ΠΑΡΤΕ ΑΝΑΠΝΟΙ ΑΠΤΙ ΜΙΤΙ-ΣΑΣ

Η μίτι ίνε ο φίλακός-μας. Δεν αφίνι τι σκόνι να μπένι στα πλεμόνια.

Αν πέρνομε αναπνοι απτι μίτι, ι σκόνι μνίσκι στα μαλάκια πυ θρискοντε στι μίτι-μας κε δεν πέρνα στα πλεμόνια.

Προσπαθίστε πάντα να αναπνέετε απτι μίτι-σας κε όχι απτω στόμα Δόστε δουλια στι μίτι — τότε θάνε πιο γερα τα πλεμόνια.

Αν δυσκολέβετε να αναπνέετε απτι μίτι, πάντε στο γιατρο, να σας βοιθίσι να γιατρεφτίτε.

## ΜΙΝ ΚΣΕΧΝΑΤΕ ΝΑ ΑΕΡΙΖΕΤΕ ΤΙΝ ΠΑΡΑΔΟΣΙ

Σίμερα στο τελεφτέο μάθιμα ι δασκάλα Κάτια φόνακσε στον πίνακα τον Κιμ Πετρίδι. Ετιμάστικε ο Κιμ να ριχοθι, μα άκσαφνα χλόμισσε, ζαλίστικε κε παρολίγο να πέσι. Τον πίραμε απτα χέρια κε τον φέραμε στον καθαρο αέρα. Εδο ίρθε στον εαφτό-τυ, μα δε μπορούσε πια να κάνι μάθιμα.

Ο Κιμ ίνε αδίνατο πεδι, δε μπορι να ιποφέρει τι φύρκα, κε σίμερα ι επιστάτες-μας κσέχασαν να αερίζουν τιν παράδοσι στο τελεφτέο διάλιμα, κε ύτε άνικσαν τις φόρτοτσκες.

Με μιας το παρατιρίσαμε όταν μπίκαμε απτιν αβλι στην παράδοσι, μα δε έμνικσε πια κερσ να αερίζουμε τιν παράδοσι : το μάθιμα άρχισε.

\* \*  
\*

Οπυ ίνε καθαρος αέρας κε ήλιος, εκι φθίσι δε μπορι νάνε.

Βαλτε σε μικρο γιάλινο δοχίο κάπιο ζσο (ποντίκι, πυλι) κε δέστε το άνιγμα τυ δοχίου με χάρτι αλιμένο βύτιρο. Προσέκστε ίστερα απο λίγο κερσ τί κάνι το ποντίκι. Τί παρατιρίτε. Δίστε το χάρτι. Άλλακσε το φέρσιμο τυ ποντικιου. Κάντε μια ακόμι φορα το πίραμα. Βγάλτε σιμπεράζματα.

## ΤΙ ΙΝΕ ΠΙΟ ΣΠΥΔΕΟ — Ι ΘΕΡΜΟΤΙΤΑ ΙΤΕ Ο ΑΕΡΑΣ

Στο χοριο Γρέτσεςκοε το σχολιο ίνε παλιο, στενάχορο, χαμιλο. Ενο τα πεδια ίνε πολα

Το φτινόπορο, μόλις ίρθε ι νέα δασκάλα, έκανε σινέλεπσι με τυς μαθιτες.

— Το σχολιό-μας ίνε μικρο, τυς ίπε, κε ρις ίστε πολι. Θάνε δίσκολο να κάνουμε μάθιμα. Πολι λίγο φρέσχο αέρα έχι.

— Κε τί μ'αφτο, ίπαν τα πεδια. Μια κε θα μαζοχτι πολις κόζμοσ θάνε πιο ζεστο. Τόσο το καλίτερο.

Ι δασκάλα γέλασε.

— Αφτο θα το δόμε αργότερα, αν μόναχα ι θερμότιτα χριάζετε στον άνθρωπο..

Μια μέρα ο Νίχοσ Πανόλις κατόρθοσε να γλιτόσι ένα ποντίκι απτα νίχια τις γάτας κε τόφερε μαζί-τυ στο σχολιο.

Σκεφτίκανε τα πεδια τι να το κάνουν. Στο τέλος ι Φρόσο απτιν τρίτε τάκσι δίχνοντας ένα γιάλινο δοχίο πάνο στο παράθιρο ίπε.

— Ας το βάλουμε εκι μέσα.

— Κι ας το κσεπάσουμε με ρανιδάκι κε τυβλο απο πάνο για να με φίγι, ίπε ο Στάβροσ. Ετσι κε κάνανε. Μαζόχτικαν όλι γίρο κε χίταζαν το ποντίκι πυ πιδόσε απτον ένα τίχοο τυ δοχίου στον άλο. Τα πεδια τυ ρίχνανε μισανίγοντας το ρανιδάκι διάφορα φαγόσιμα: άλος πσομι, άλος τιρι, άλος πάχοσ.

Μα πολιν κερσ δεν έτρεχε πάνο κάτω το ποντίκι. Στην αρχι ισίχασε, σαν να κυράστικε. Κε τιν άλι μέρα το προι, σαν ίρθαν τα πεδια σχολιο, βλέπυν το ποντίκι πσόφρισε. Αρχικαν να ριζιτύνε, γιατί πσόφρισε. Κε φαγι τυ δίνανε με το παραπάνο, κε σε θερμο μέρος θρίσκονταν. Κε όμοσ δεν μπόρεσε να ζίσι.

— Αρχισε ο καθέννας να διγέτε προς μέρεππε ποντίκια. Ο Θάνος διγότανε, προς ίδε πολα άσπρα ποντίκια να ζώνε με τα χρόνια μεσα σε κλυβια.

— Πυ ζόταν; ρότισε κσανα ι δασκάλα. Σε κλυβια;

Κε κιτάζι χαμογελόντας.

Τα πεδια με μιας κατάλαβαν.

Δεν κάναμε ροστα. Αν βάζαμε το ποντίκι σε κλυβι, δε θα προσφύζε.

— Το δοχίο φτέι, φόνακσε ο Νίκος.

— Κε βέβεα το δοχίο φτέι — ίπαν όλα τα πεδια μαζί. — Πνίγικε μέσα στο δοχίο.

Ι δασκάλα κσετίλικσε μια φιμερίδα πυ κρατόξε κε λεί.

— Αχύστε ένα φρικιαστικο τιλεγράφιμα: Στην Κίνα τα άσπρα στρατέματα κατέλαβαν τιν πόλι . . . Πίραν 146 εκμάλοτους. Βάλανε τυ: εκμάλοτους σε μικρι κάμαρα, πυ ίχε μονάχα ένα παράθυρο. Το προί απ' τυς 146 εκμάλοτους μίνανε ζοντανι μόνο 23 άνθρωπι ι άλι πέθαναν.

— Πνίγικαν κσεφόνισεν κσανα ο Νίκος.

— Κε μένα μύτιχε τετιο πράμα, ίπε ι Κάτια. Πίγαμε μια φορα σε επισκεπει στι θια-Μαρίας. Ι κάμαρά-τις μικρι. Μαζόχτικαν ος 20 άνθρωπι. Εγο καθόμωνα κάμποσο κερο κε σα να ζαλίςτικα. Με βγάλανε όκσο στον καθαρο αέρα κε ίρθα στον εαφτό-μου.

Αρχισαν τότε τα πεδια να διγόντε τί παρόμιο κινέβικε με τον καθένα. Στο τέλος ι δασκάλα τυς ρότισε.

— Οστε τί κσιπέραζμα βγάλατε για το κολιό-μας πυ ίνε στιν όρα στενάχορος;

— Να χτιςτι νέο εβρίχορο κολιο ίπεν ο Δίμος.

— Κε ος τότε προς θα γίνι;

— Να αεριζουμε κσιχνα τα δομάτια ίπε ι Σύλα. Κε μάλιστα να αναθέσομε στιν ιγιονομικι Επιτροπι να επιβλέπει όστε να εκτελεςτι αφτι ι απόφασι.

Εροτίσεις;

Κάντε κσιπέραζμα: τί ακόμα χριάζετε τυ ανθρώπου εκσον τι θερμότητα κε το φαγι;

Κερέρετε τίποτα μηχανίματα πυ βοιθουν να θρίκxετε στο κσιτί φρέσκος αέρας;

Τί κσιμένι αεριζμος;

Πότε κε πός ίνε καλύτερο να αεριςτι το χτίριο;

Πός αεριζετε τιν κατικία κε το δομάτιό-κας;

### ΠΕΡΙΠΙΘΙΤΕ ΤΟ ΔΕΡΜΑ-ΣΑΣ

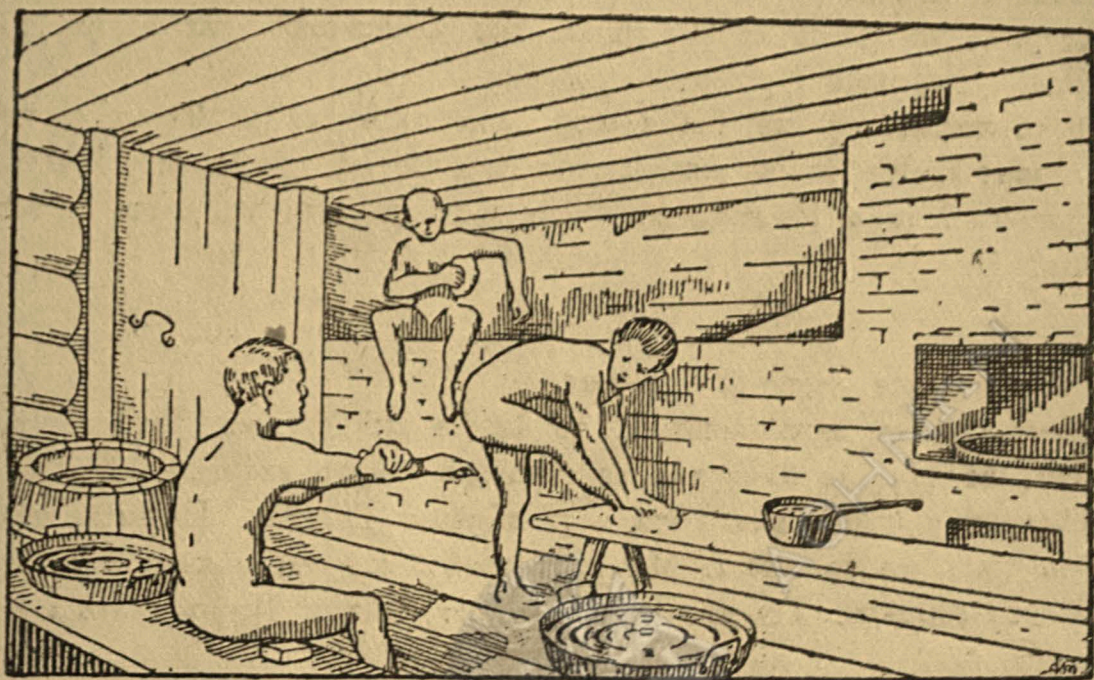
— Νικόλα, έλα να λυστις — φόναζε ι μάνα.

Μα ο Νικόλας άρπακσε το κασκέτο, κε τρέχοντας θγίκε να παι να πέκσι. Δεν αγαπα να λυστι ο Νικόλας. Μα τί τυ έτιχε μια φορα; Στριφογιρνα πισο απτι μάνα-τυ κε όλο επαναλαβένι: θέλο να λυστο, θέλο να λυστο.

Απόρισε κ'ι μανα-τυ, προς άλακσε γνόμι ο γιδς-τις.

Πός άλακσε γνόμι ο Νικόλας;

Χτες στο μάθημα τις φυσιολογίας, τα παιδιά κιτάζανε την επιδερμίδα-τους κάτω από μεγειθιντικο φακο. Κε ο Κόλιας έμαθε πως το δέρμα-μας έχει πολλές τριπίτσες, ανάμεσα απτις οποίες βγένουν παντοτινα έκσο απτο σώμα-μας ο ιδρωτας κε λίπος.



Αν αφτες ι τριπίτσες κλιόντε με σκόνη ο ιδρωτας κε το λίπος μνίσκουν στο σώμα. Κι αφτα μας διλιτιριάζουν, μας θλάφτυν, κε αν εκσακολυθι χρόνια αφτι ι κατάστασηι μπορυν να μας θανατόσουν.

Ανάμεσα απτις τριπίτσες τυ δέρματος περνα ο καθαρως αέρας στο σώμα-μας. Ενω, όταν αφτες ι τριπίτσες ίνε αλιφμένες λέρα, ο αέρας δε μπορι να περάσι. Στο μάθημα αφτο τα παιδιά αποφάσιζαν να πλένοντε κε να λύζοντε πιο σιχνα κε καλύτερα.

**Γιμναζμα:** Κιτάτε το δέρμα-σας με μεγειθιντικο φακο. Τί θλέπετε;

## Ι ΒΛΑΒΙ ΤΙΣ ΝΙΣΤΙΑΣ

(διίγισι κομσομόλυ)

Οταν ίμυνα μικρος, αφστιαρα βαστύσαν τις νιστίες στο σπίτι-μας. Τόσο αφστιαρα πυ δε δίνανε γάλα ύτε στο μικρότερδ-μυ αδερφάκι το Γιανάκι πυ ίταν τότε τριο χρονον.

Στο τέλος τις νιστίας αρόστισε ο Γιανάκις. Ι μιτέρα τον έφερε στο νοσοκομίο. Τις λέι ο γιατρος:

— Τον πεθάνατε απτιν πίνα. Επρεπε να τυ δίνετε γάλα, βύτιρο, αφγα, ενω σις φένετε τυ δίνατε μονάχα κσινα λάχανα.

Ίρθε ι μιτέρα στο σπίτι, θέλιζε να εκτελέσι την παρανκελία τυ γιατρο, να δόσι τυ Γιανάκι γάλα, μα ι γιαγια άρχισε:

— Τρελάθικες θιγατέρα! θέλις να φορτοθις κε σι κε να βαρίνις κε το πεδι με αμαρτία! Πιος τ'άκυσε τι μεγάλι νιστία να δοθι στο πεδι γάλα! Αχόμα κε γιατριχο δεν πρέπι να τυ δίνις, γιατι κ' εκίνο άσπρο ίνε κε δίχοσ. Άλο απο γάλα το κάνανε.

Λυγξε ι μιτέρα τι γιαγια. Φοβόντανε μίπος τίν „τιμορίει ο θεος στον άλλο κόσμο“

Κ' έτσι δε δόσανε γάλα το Γιανάκι.

Ο Γιανάκις ολο ένα αδινατόσε. Τα χεράκια κε τα ποδαράκια-του γένηκηνσαν κλαδάκια λεπτά.

Ας πάο να ροτίσο κε τον παπα, ίσος να επιτρέπει να δόσουμε το Γιανάκι γάλα — εκέφτικε ι μιτέρα.

Μα ο παπας τις ίπει θεθεα μπορίς να το δόσις, μα θα πάρις πάνο-συ μεγάλι αμαρτία. Κε δε θα μπορέσις να τι εόσις με προσεφκες. Καλίτερα ας αποφέρει ακόμα λίγο ο Γιανάκις-συ. Φίλακσε το γάλα-συ ετι γιορτι κε τότε δόσ-του να πιι.

## II

Έτσι θάστακσε νιετία ο Γιανάκις.

Μόλις ίρθανε απτι λιτουργία, το δόσανε απ' όλα: κε αβγα εκλιρα μπογιατισμένα, κε τιρι, κε ανθόγαλα κε γυρυνίσιο πάχος ακόμα.

Λέμαργα ρίχτικε ε'όλα αφτα ο πιναζμένος Γιανάκις. Ήρθίμιςε κιόλα, κε έπεκσε το προι με τα πεδια. Μα προς το βράδι άρχισαν τέτι πόνοι, που μάβρισε όλο το εόμα-του. Τιν άλι μέρα το προι πέθανα. Πικρα έκλεε ι μιτέρα.

## III

Ίρθε ο παπας να θάπει τον Γιανκόλι. Βλέπι τι μιτέρα να μαλοτραβίετα, τις λέι:

— „Θέλιςι θευ ίταν, Ο θεος τόδοσε, ο θεος το πίρε. Αμαρτία ίνε να μαλοτραβίεσε έτσι!“

Κιτάζο άστραπειαν άκσαφνα τα μάτια τις μιτέρας, ταντόθικε πάνο, κε λέι:

— Έχ, παπα παπα, τόρα βλέπο, πως καμια θέλιςι θευ δεν ίπάρχι, μονάχα να τι ίπάρχι: ι φτώχια, κε το εκοτάδι που βρισκόμαστε. Το μπακαλι τα πεδια όλι τι νιετία πίνυν γάλα κε τρόνε αβγα, κε για κίνος δεν ίνε αμαρτία. Ένε εμας τυς φτωχός κάθε λίγο κε λιγάκι μας φοβεριζετε με τιν αμαρτία.

## ΓΛΙΤΟΣΤΕ ΤΑ ΒΡΕΦΙ

### Νορίτερα

Τίλιζαν το μορο εριχτα. Το φάσκοναν. Δε φένονταν ότε τα χέρια ότε τα πόδια-του. Τόβαζαν ετιν κόνια κε δένανε τιν κόνια.

Για να μιν κλεί το μορο, το χόνανε στο στόμα βιζερο, πολλές φορές απο κάπιο παλιόρυχο ίτε πατσαβόρα.

Αν δε θοιθύσε κι αφτο, άρχιζαν να το κυνυν δινατα. Το μορο ζαλίζονταν κε έπεφτε σε ίπνο.

### Τόρα

Ρίχανε τα τιλιγάδια κε τις φασκες, τα βιζερα κε τις εκύφες.

Ταίζον το μορο στον κερο, το βγάζυν στον καθυρο αέρα. Το βάζυν να κινάτε με τον κερο.



Το χιμίζουν όχι σε στενόχορι κύνια, μα σε εβρίχορο κρεβάτι.

Το μορο περισσότερο απτυς ιλιχιομένυς χριάζετε κανονικο φαι, κανονικο ίπνο, καθαρο αέρα.



**Γιμνάζματα.** Διγιθίτε σπίτι-σας για τι βλάβι τις κύνιας, τυ β.ζερυ κε τυ φασγόνματος τον πεδιον. Γράψτε πλακάτα: „Ο καθαρος αέρας ίνε ενκίσι τις ιγίας“. Βοιδίστε τις μιτέρες-σας να διατιρυν καθαρα τα πεδια. Κάντε αγόνα για να τοποθετίσυν όλι ι γονι τα πεδιά-τυς στις γιάςλες κε να τα στίλυν στις πεδικες πλατίες.

### **ΠΟΣ ΚΑΘΑΡΙΖΕΤΕ ΤΟ ΝΕΡΟ**

Εφερε ι μιτέρα νερο απο Κυπαν. Το νερο ίταν θολο. Στάθηκε ολά-κερι νίχτα, καθάρισε. Αμα το μετανκίσαμε, στον πάτο έμινε κάτι μάβρο σα χόμα.

Τί σινέθηκε;

Κάντε πέραμα:

1. Χίστε σ'ένα ποτίρι θολο νερο κε αφίστε-το όλι τι νίχτα. Τί θα πα-ρατιρίσετε το προι στον πάτο τυ ποτιριυ;

Τί ίδυς γένικε το νερο;

Τέτιος τρόπος καθαρίζματος ονομάζετε κατακάθιζμα.

Μάθετε να καθαρίζετε το νερο με ένα ακόμη τρόπο.

2. Πάρτε χονι (μπορίτε να το κάνετε απο μπουτίλια με σπασμένο πά-το), βάλτε στο λεμό-τις θαμπάκι βάλτε απο κάτω ποτίρι κε χίστε θολο νερο στο χονι. Κιτάχστε τί νερο τρέχι στο ποτιρι: καθαρο ίτε θολο;

Μπορούμε ακόμη να καθαρίσουμε το θολο νερο με κσιλοχάρδυνο κε χον-τρο άμο.

Τέτιο ίδος καθαρίζματος τυ νερου ονομάζετε, διίλιζμα.

Μπορούμε να καθαρίσουμε το νερο κε δίχος χονι.

Καθένας-σας έχει ρυφόχαρτο. Κόψτε κίκλο απο ρυφόχαρτο κε κάντε-το σα χονι. Βάλτε αφτο το χονι στο ποτίρι, απλόστε άπο πάνω λεπτο στρό-μα θαμπακιω κε χίστε πάνω θολο νερο.

Στο κατακάθιζμα κε το διίλιζμα κσεχορίζοντε μονάχα μεγάλες εκλιρες υσίες: άμος, άργιλος, εκυπίδια. Θα πι το τέτιο καθάριζμα ίνε άσκιμο.

Για να καθαριστη καλά το νερο κε να καταστραφι το κάθε μόλιζμα πυ περιέχι, πρέπει να το θράσουμε.

**Γίμναζμα:** Οργανόστε μπριγάτα κε εκξετάστε το πόσιμο νερο τυ ραγιονύ-σας. Μάθετε απο πυ έρχετε το νερο, πυ φιλάγετε, καθαρο ίνε ίτε θολο, πός διατιρόντε ι δεκσαμενες κε τα πιγάδια, ιπάρχουν εκεπάζματα, ιπάρχι βέτρο για να αντλίζυν νερο, ίτε ο καθένας πέρνι απο πιγάδι νερο με το βέτρο-τυ.

Αν το νερο σας φανι άσκιμο πρέπει να το φέρετε στο γιατρο να το εκξετάσι. Επιστίστε ε'αφτο τιν προσοχι τις ιγιονομικις επιτροπις.

## ΤΟ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ ΠΣΟΜΙΥ

Ιρθε ι Λένα απο χοριο στο Ροστόφ κε απορι πυ στις κατικίες δεν έχει φύρνυς.

— Μα πυ πσίνετε το πσομι; — ροτα.

— Πσομι ειμις δεν πσίνουμε καθόλυ, για όλι τιν πολιτία πσίνι πσομι το εργοστάσιο τυ πσομιω.

Ιστερα απο ένα μίνα ι Λένα μπίκε να δουλέπει στο εργοστάσιο τυ πσομιω. Ιρθε τιν πρότι φορα κε τ'άχασε. Κε έχει δίκεο να τα χασι. Ι διαφορα ανάμεσα στο εργοστάσιο τυ πσομιω κε στο φύρνο τυ χοριύ-τυς ίνε τεράστια.

## II

Απο προι ος το θράδι θυίζυν τα αφτοκίνιτα στην αβλι τυ εργοστασιω. Κυβαλυν αλέβρι. Στο ιπόγιο θρίςκετε ολάκερο θυνο αλέβρι.

Μα πιος το ανεβάζι πσιλα, εκι όπου πσίνυν το πσομι;

Στο ιπόγιο καταβένι πέτσινω πλατι λυρι. Πάνο ε'αφτο ίνε ριδερένι κυβάδες. Γινα το λυρι, ι κυβάδες πέρνυν αλέβρι κε σε μια στιγμή τανεβάζυν πάνω κε το χίνυν σε μεγάλο κόσκινο.

## III

Σπίτι ι Λένα κοσκίνιζε το αλέβρι με τα χέρια-τις: Στεκόντανε όρες στο κοσκίνιζμα κε μόλις για ένα ζίμομα ετίμαζε αλέβρι.

Εδο όλος διόλυ διαφορετικα.

Ανοπσε πάνω στο μοτόρι κόκινι λαμπίτσα. Θα πι: στο καζάνι χίθικε πια το προζίμι. Δόστε γρίγορα αλέβρι!

Γίρισε ο εργάτις τον τροχο τυ μοτοριω. Αρχισε να δουλέδι το μοτόρι. Κυνόνταν το κόσκινο σαν εκρεμες.

Σε ένα λεπτο κοσκίνιζε ολάκερο σαχι!

IV

Τώρα πρέπει να ζιμοθι το ζιμάρι.

Θιμάτε ι Δένα, πόσο κατασκοτόνονταν με το ζιμάρι: πονύσαν τα χέρι-  
τις, ι ράχι-τις όσπυ να ζιμονε.

Ενο εδο ο εργάτις γίρισε σιγα το χερύλι τυ μοτοριυ, κε πλαι στο καζά-  
νι σικόθικε κάτι σαν ατσάλινο χέρι — ατσάλινο κε τεράστιο χέρι.

Γίρισε το χέρι ανακάτοσε το ζιμάρι. Πέρασαν τρία λεφτα, κίλισαν το  
καζάνι σε θερμο δομάτιο. Για να ανεβι το ζιμάρι.

Κε στο μοτόρι πάνω κσανα άναπσε ι κόκινι λαμπίτσα: δόσανε νεα πόρ-  
τσια αλέβρι!

V

Σπίτι ι Δένα έθαζε το ζιμάρι στο φύρνο. Τ'όθαζε απτο θράδι κε λα-  
γοκιμόνταν: δεν πρόφτανε να το παρακολυθίσι: χίνονταν το ζιμάρι στο φύρνο.  
Κε νά — συ φασαρίες.

Στο εργοστάσιο πσομιυ τέτιο πράμα δεν σιβένι. Εχι ι δουλια γινετε με  
τις όρες κε τα λεφτα. Ιρθε ο κερσ — το ζιμάρι ίνε έτιμο.

Κίλισε το καζάνι στο άλο διαμέριζμα.

VI

Βάλανε το καζάνι σε βάθρο. Γίρισε ο εργάτις το χερύλι — ανέβικε προς  
τα πάνω το βάθρο. Εκλινε λίγο αναποδογίρισε το καζάνι. Χίθικε το ζιμάρι,  
μέσα σε σολίνα, κι απο κι με ένα μεγάλο χονι χίθικε σε ιδιέτερι μιχανι. Τί  
θα κάνυν τόρα το ζιμάρι;

Ι μιχανι έχι μεγάλο βίντι. Αφτο γιρνα το ζιμάρι κε το σκυντα μέσον  
μιας στρονκιλις τρίπας.

Ι μιχανι έχι κοφτερο μαχέρι.

Αμα θγι το ζιμάρι έκσο απτιν τρίπα — καταθένι το μαχέρι. Σ'ένα δε-  
φετερόλεπτο κόθετε το ζιμάρι. Πλαι ίνε φιαζμένι σκάφι, σπυ περιχίσανε αλέβρι.

Ετσι βγένι το δέφτερο κομάτι, το τρίτο. Βάλτε τα κομάτια στι ζιγαρια  
— δεν ίνε το ένα βαρίτερο απτάλο. Το ζίγι όλον ίνε όμιο.

Πέσανε τα κομάτια πάνω σε πέτσινο λυρι περιχιμένο αλέβρι. Τα κυβαλα  
το λυρι όπος κυβαλα τι θάρκα το ρέβμα τυ ποταμου. Πύ;

Ισια στο φύρνο.

VII

Ο φύρνος μιάζι μακρυλο δομάτιο. Πλάι-πλάι μέσα στο φύρνο πάνε σιδε-  
ρένια κωτια-κύνιες. Πολα απ'αφτα έχι αφτυ μέσα. Στις κύνιες έχι ζιμάρι.

Ι θερμοκρασία τυ φύρνυ ίνε 250 βαθμυς.

Δεν ίνε απλος φύρνος. Ζεστένετε όχι με κσίλα, μα με 'αέριο. Το αέριο  
κέι σε λεπτα σιδερένια σολινάρια κε θγάζι εκατοντάδες μαβιες φωτιες. Ι κύ-  
νιες με το ζιμάρι δε στέχοντε σ'ένα μέρος: περνυν πάνω απτι φωτια: μπρος  
— πίσο. Πάνε ος τιν άκρι τυ φύρνυ κε έρχοντε πίσο. Τρις φορες περνυν  
έτσι τα πσομια, κοκινίζυν, πσίνοντε.

### VIII

Νά κε το τέλος. Ι κύνιες ίρθαν στην έκσοδο. Γέρνουν λίγο κε ρίχνουν τα πσομια σε πέτσινο λυρι, κε το λυρι τα κυβαλα μακρια απτο φύρνο.

Νά τόρα το πσομι σε κσιλένια κιβότια. Απτο προι ος το βράδι σφιρίζουν τα φοριτια αφοκίνιτα — κυβαλουν τα πσομια στα κοπερατίβα. Πόσα κιβότια κυβαλαν τι μέρα. Αν βάλις ολα τα κιβότια τόνα πάνο ε'τάλο μπορις ολάκερα σπίτι να φιάσις!

**Γίμνασμα:** Πάντε στο φύρνο κε κιτάκστε πος πσίνουν το πσομι κε πος ίνε οργανομένη ι δουλια τον εργατον.

### Ι ΚΙΝΟΝΙΚΙ ΤΡΑΠΕΖΑΡΙΑ

— Θα πάμε να γιοματίσουμε μαζί-συ στην κινονικι τραπεζαρία — ίπε ο Νικόλας τυ Αντρέα πυ ίρθε απτο χοριο.

Μπίχαν στην τραπεζαρία. Στον Αντρέα με μιας άρεσαν όλα όσα ίδε.

Ιδε μεγάλο φωτινο δομάτιο. Μέσα ε'αφτο το δομάτιο ένα σορο τραπέζια. Στα τραπέζια καθαρα τραπεζομάντιλα κε λυλύδια.

Γίρο απο κάθε τραπέζι κάθουντε 10 άνθρωπι. Θέλιζε κε ο Αντρέας να κάτσι ε'ένα τραπέζι.

— Στάσυ, τυ ίπε ο Νικόλας, σμ τα χέρια-συ;

— Τί έχον τα χέρια-μυ;

— Πρέπι να τα νίβις, ίπε γελόντας ο Νικόλας.

Νά, κιτα τί λεί στην πλακάτα:

— „Μιν κσεχνας να νίβις τα χέρια-συ πριν απτο φαι“

Νίπσανε τα χέρια-τους. Κάτσανε γίρο ε'ένα τραπέζι. Όταν συμπλιρόθικαν 10 άνθρωπι μια γινέκα πυ δίνι το φαι έφερε δίσκο με μια μεγάλη συτιέρα. Ένας απτος ανθρόπυς, πυ κάθονταν γίρο στο τραπέζι, έχιζε ε'ολον τα πιάτα ε'πα.

Ιστερα απο λίγο φέρανε στο τραπέζι μια πιατέρα με 10 κομάτια ψα-ρω με πατάτα.

### ΤΟ ΠΑΛΙΟ ΜΑΓΕΡΙΟ

Μέσα στι ε'πα έπλεε μια κατσαρίδα. Τι θγάλανε με το κυτάλι.

Σε κάπια μαγερια ζυν ολάκερα στρατέματα κατσαρίδες. Κε μίγες πόσες! Αμέτριτες. Κάποτε το χιμόνα κρεμμυν πάνο στην πλιτα ασπρόρυχα για να κσεραθουν, κε το σαπονόνερο ε'τάξι μέσα στην κατσαρύλα. Καπνος, φύρκα. Κάποτε το γάλα κέεττε, κάποτε το κρεμίδι καρβυτιζετε με το παραπάνο, μπιζι. Ένα φαι δεν πσίνετε όσο χριάζετε, άλλο παραπσίνετε.

Κε πόσα κσίλα χριάζοντε, για να ετιμάσι μια ικογένια το φαι-τις.

**Διαβάστε** το δίγμμα „Φάμπρικα μαγεριο“ κε κάντε ε'ίνκρισι πυ μπορε να ετιμαστι το φαι καλίτερα, γριγορότερα κε καθαρότερα: στο σπίτι ίπε στι φάμπρικα-μαγεριο.

**Πληροφορία:** Ι σοβετικι εκσυζία φροντιζι να καλιτερέπσι τιν τροφι των εργαζομένον κε να απελεφτερόσι τι γινέκα απτις σπιτίσιες δουλιες. Γιαφτο φιά-νοντε κινονικες τραπεζαρίες, εργοστάσια πσομιυ, φάμπρικες-μαγερια.

Στο Βόριο Κάρκασο έχυνε φιαστι 3 εργοστάσια ψομίου: στο Ροστοφ, στη Τρόζνα κε στο Σεράχτι. Στις μεγάλες πολιτίες παντω έχι φάμπρικες-μαγερια.

### I ΦΑΜΠΡΙΚΑ-ΜΑΓΕΡΙΟ

Ι ικογένια τυ Κόλιας πέρασε σε νέο σπίτι, πιο κοντα στο εργοστάσιο.

— Τώρα θα γιοματίσουμε στη φάμπρικα-μαγεριο, λέει ι μάνα τυ Κόλια.

Αβριο, άμα ακούσις τι ειρίνα, έλα εκι. Θάχουμε διάλιμα κε θα γιοματίσουμε μαζί.

Στι 12 το μεσιμέρι πίγε ο Κόλιας στη φάμπρικα-μαγεριο. Ι πόρτα μεγάλη, βαρια, μόνος-τυ να τιν ανίξει δε μπορι.

Εκανε το γίρο ο Κόλιας. Βλέπι μια πόρτα ανοιχτι. Πέρασε το κατόφλι, μπίκε σ'ένα δομάτιο. Βλέπι κιλίετε ένα καροτσάκι κε πάνω στο καροτσάκι ολάκερο θυνο πατάτες. Τρέχι ο Κόλιας πίσο απτο καροτσάκι. Πύ να φέρνουν τόσες πατάτες, σκέφτετε.

Το καροτσάκι πλισίασε σε μια μηχανι, αναποδογίριστικε, έχισε όλι τιν πατάτα κε κίλιζε τραβόντας παρακάτο. Τί πολι θόριβο βγάλι ι μηχανι! Κ'ι πατάτες μέσα στη μηχανι στριφογίρνουν, χορέδουν.

Απτι μηχανι χίνυνε σ'ένα δοχίο άσπρα κοματάκια πατάτας.

Πίγε παρακάτο ο Κόλιας. Στο πάτομα στέκουντε σε γραμες άσπρα καζάνια. Κε στη μέσι τεράστια πλιτα. Παντω τάξι κε καθαριότητα.

Πλισίασε στην πλιτα καροτσάκι με καθαριζέμενι πατάτα, ίστερα απ'αφτο άλλο καροτσάκι με καρότο, ίστερα τρίτο με κρέας αναποδογίρισαν όλα μέσα σε μεγάλα τιγάνια.

Σφίρικσαν τα τιγάνια, ζεστος αχνος απλόθικε πάνω απτα τιγάνια, μα καπνο δεν ίχε καθόλου.

### II

Ανέβικα πάνω ο Κόλιας απο κάτι παράκσενι σκάλα. Τι έν' αφτο; Ι γινέκες με άσπρες μπροστέλες θάζουν τα λερα πιάτα σε ειρματένιες κύνιες, κε ι κύνιες λες κε ανίξει ι γις κε τις κατάρπιε. Απ' τιν άλι άκρι, απτο πάτομα κσεφιτρόνουν καθαρα πιάτα.

Απόρισε ο Κόλιας. Ιστερότερα έμαθε, πως τα πιάτα όταν πάνε κάτω κσεπλίνοντε με θραστο νερο, κε αμέσος τα κσερένι ζεστος αέρας κε κσανα ανεβένουν απάνο.

—Τρις χιλιάδες πιάτα πλένι κε κσερένι τιν όρα το κανβείερ-μας—τυ ίπε μια απτις γινέκες πυ δυλέβανε εκι μέσα.

Οι-οι-οι! Πόσος κερος χριάζετε για να πλιθουν με το χέρι τόσα πιατα! σκέφτικε ο Κόλιας.

### III

Εσι, μικρε διχος άλο τιν τραπεζαρία γιρέθις; ρότισε κάποιος τον Κόλια Πέρασε απο δο. Ελα μαζί-μου.

Ο Κόλιας θρέθικε σε μεγάλο φωτινο δομάτιο. Στι μέσι ένα σορο καθαρα άσπρα τραπεζάκια, γίρο-γίρο κάθοντε εργάτες.

Νά κι ο πατέρας κ' ι μάνα-τυ γιοματίζουν εδο.

Τος διγίθικε ο Κόλλιας όλα όσα ίδε στι φάμπρικα.

— Νε—λει ο πατέρας—χαλο πράμα ίνε ι φάμπρικα-μαγεριο. Δίνι τα μέρα 15 χιλιάδες γιόματα, κε δουλέβυνε το όλο 47 εργάτες στι φάμπρικα.

Ερώτισες: Τί σιμασία έχι ι φάμπρικα-μαγεριο για τος εργάτες; Πò μπο-ρι να ετιμαστι το φαι καλύτερα, καθαρότερα κε με περισότερι πιχιλία: στο σπίτι ίτε στι φάμπρικα-μαγεριο;

## ΠΟΣ Ο ΚΟΜΣΟΜΟΛΟΣ ΓΙΑΝΙΣ ΚΑΤΑΠΙΘΕ ΤΥΣ ΚΟΛΧΟΖΝΙΚΥΣ ΝΑ ΧΤΙΣΥΝ ΛΥΤΡΟ

— Σίντροφι κολχόζνικι! Σε μορφοτικι εκστρατία. Σας προσκαλύμε σε μορφοτικι εκστρατία.

— Κσανα εκστρατία!

— Σιγότερα θια! Μι διακόφτις το πεδι.

Ο κομσομόλος Γιάνις χαμογέλασε κε ίπε:

Ολι ι κομσομόλι θα σας βοιθίσαμε να χτίσετε λυτρο στο κολχόζι. Κατα-στρόσαμε πια κε το πλάνο. Τόρα πρέπι να βρεθουν χρίματα για να αγορα-στουν τύβλα, σίδερο, κσιλία.

— Πολι ζοστα—επικιρόνουν ι κολχόζνικι—Κερος να αρχίσαμε! να ζυμα καθαρα. Μπράβο τος κομσομόλος! Αθριο θάχυμε σινεδρίασι τις διίκιςις τυ κολ-χοζιυ, ελάτε εκι, κε θα αποφασίσαμε, απο πύ να θρύμε τα χρίματα για το λυτρο.

Ολι ίσαν εφχαριστιμένι. Μονάχα διο γριες μυρμύριζαν κε λέγανε.

— Τί μας χριάσετε το λυτρο; Πόσα χρόνια ζύσαμε δίχος λυτρο.

Μα κανένας δεν άχυε τις γριες.

## ΑΣ ΜΑΘΥΜΕ ΝΑ ΔΙΝΟΜΕ ΠΡΟΤΙ ΒΟΙΘΙΑ

Τα λαφρια καπσίματα μπορύνε να θεραπεφτυν έτσι.

Σ'ένα δοχίο, ίτε σε ποτιράκι χίστε εκσίσυ αζβεστονέρο κε λάδι. Ανα-κατόστε-τα καλά, κατόπι βρέκστε μέσα σαφτο το μίγμα θαμπάκι κε αλίπστε το καμένο μέρος. Αμα κατεβναστι ο πόνος, κάντε επίδεζμο το καμένο μέρος.

Σε κόψιμο κάντε το εκσις: πάρτε ένα τσαγιυ κυταλάκι βορικο οκσι (πόρναγια κισλοτα). Χίστε-το ζένα ποτίρι ραζμένο κε ζεστου νερο. Ανακατόστε-τα. Οταν θα διαλιθι το οκσι, χίστε τι διάλιςι σε μπυκαλάκι. Χίστε απ'αφτο το μίγμα πάνο στο θαμπάκι κε πλίστε το μέρος τις πλιγίς. Ιστερότερα πρέπι ι άκρες τις πλιγίς να αλιφτυν ιόδιο κε να δεθι ι πλιγι.

Για να σταματίσετε το έμα, πρέπι να κάνετε επίδεζμο. Στρίψτε ένα κομάτι ίφαζμα (γιαφτο το σκοπο μπορι να χρισιμοπιθι ι πιονέρικι γραβάτα) δέστε μ'αφτο ελέφτερα το χέρι σε 5 σαντίμετρα πσιλότερα απτιν πλιγι. Ιστε-ρα θάλτε ανάμεσα στο τιλιγάδι κε το χέρι μικρο ραβδάκι κε γιρίστε-το όσπυ να σταματίσι το έμα. Βάλτε προτι φορα κομάτι μάρλας, ιστερότερα θαμπάκι κε τιλίξστε-το με πίντι.

Αν ι πλιγι ίνε μεγάλι κε το έμα έτρεχε πολι, πρέπι να φέρνετε τον πλιγομένο στο γιατρο, επιδι δε γίνετε να σταθι τέτιο δέσιμο παραπάνο απο 3 όρες, κε το χέρι γίνετε σαν αποναρκομένο.

Πριν να καταπιαστίτε με τον επίδεζμο, μιν κσεχνάτε να πλένετε τα χέρια-σας.

## Ι ΠΑΡΑΤΙΡΙΣΕΣ-ΜΑΣ

### ΟΧΤΟΒΡΙΣ

Ημερο- μινία	Κερος		Φιτα	Ζόα πυλια εντομα	Ι δουλια τον ανθρόπον
	Βροχι	Αέρας			
1	Βροχι	Αέρας	Πέφτυν τα φιλα τις βερικοκias	Φέβγυν τα χελιδόνια	Σκάβυν τιν πατάτα
2					
3					

**Παρατιρίστε**, πός αλάζι ο κερος το χινόπορο. Μιραχτίτε σε μπριγάτες. Ι μια μπριγάτα ασ κάνι παρατίρισεσ τυ κερυ, ι άλι παρατίρισεσ πάνω στα φι-  
τα, ι τρίτι στα ζόα, πυλια, έντομα, ι τετάρτι στον κίπο, στο περιβόλι, στο  
χοράφι.

Γράψτε όλες τις παρατίρισεσ-σας στο ημερολόγιο τυ χινόπορο.

### ΠΛΙΣΙΑΖΙ ΤΟ ΧΙΝΟΠΟΡΟ

Μέρα με τι μέρα πλισιαζι στο τέλος το καλοχέρι.

Ο αέρας γίνετε όρεσερος. Ο ήλιος δε σικόνετε πια τόσο πσιλα, κε ι πλά-  
γιεσ αχτίδεσ-τυ μόλιεσ θερμένυν τι γι.

Ι μέρεσ ολοένα γίνοντε πιο μικρεσ. Αρχίζυν μακριεσ βραδιεσ, κε σκο-  
τινεσ, χινοποριάτικεσ νίχτεσ.

**Παρατιρίστε** τί όρα ανάβυν τι λάμπα στις αρχέσ τυ οχτόβρι κε τυ νιόβρι.

**Κάντε σίνκρισι** κε θγάλτε σιμπέραζμα, πός αλάζι ι διάρκια τις μέρασ  
κε τις νίχτασ.

**Κάντε διάγραμμα** τις διάρκιασ τις μέρασ κε τις νίχτασ. Το διάγραμμα  
μπορι να γίνι έτσι: να πάρετε λορίδα χαρτιυ χαρακομένι σε 24 τετράγωνα: αφο  
θα δίχνι το μερόνιχτο. Το κάθε τετραγονακι θα σιμένι 1 όρα. Τις νιχτερινεσ  
όρεσ μπορίτε να μαθρίσετε με το μολίβι ίτε να τις μπογιατίσετε με μελάνι-  
τα υπόλιπα τετραγονάκια θα σιμένυν μέρα κε μπορίτε να τάφισετε άσπρα.  
**Διγυθίτε** τί γνωρίζματα τυ χινόπορο παρατιρίτε τόρα στι γίρο φίσι.

### ΤΑ ΜΕΡΙ ΤΥ ΦΙΤΥ

Σκάψτε κε δίχοσ να βλάψετε τις ρίζεσ κσεριζόστε κάμποσα φιτα τυ  
περιβολιυ: καρότο, κοκינוγύλι, λάχανο, ντομάτα, φασόλι.

**Φέρετε-τα** στιν παράδοσι.

1. Κιτάκστε τις ρίζες αφτον το φιτον. Κάντε ζίνκρισι το μάκρος-τους. Πυ χρισιμέθουν ι ρίζες τυ φιτυ; Πίον φιτον ρίζες πάνε για φαι;
2. Βρέστε τον κορμο τον φιτον.
3. Κιτάκστε τα φίλα. Επιστίστε τιν πρόσοχί-σας, σε τί πάνο φιτρόνου τα φίλα; Πάρτε μια κραμβι λάχανο.
4. Βρέστε τυς καρπυς κε τα σπόρα το φιτον τυ περιβολιυ. Ζο-γραφίστε όλα τα μέρι το φιτον τυ περιβολιυ.

Σκιματίστε πίνακα.

ΠΙΟ ΜΕΡΟΣ ΤΥ ΚΑΘΕ ΦΙΤΥ ΜΑΣ ΧΡΙΣΙΜΕΒΙ

ΡΙΖΕΣ:	ΚΟΡΜΟΣ:	ΦΙΛΑ:	ΚΑΡΠΙ:	ΣΠΟΡΑ:

ΠΑΡΑΤΙΡΙΣΕΣ ΖΤΟ ΜΑΖΕΜΑ ΤΟ ΖΑΡΖΑΒΑΤΙΟΝ.

**Παρατιρίστε** πότε κε πός μαζέβουν τα ζαρζαβάτια στο περιβόλι.

Αν έχετε ενγραφι τυ φιτέματος το ζαρζαβατιον, λοχαριάστε σε πόςο κε-ρο φίτροσαν κε μεγάλοσαν φέτο τα διάφορα λαχανικα.

Απο πια γνορίζματα μπορόμε να καταλάβουμε αν τέλιοσε ι άφκισι τις πατάτας.

Σκάπστε προσεχτικα με τα χέρια-σας γίρο σε κάμποςυς θάμνυς πατάτας κε επιστίστε τιν πρόσοχί-σας, σε πόςα στρόματα θρίσκοντε ι κόνδιλι.

Κάντε σιμπέραζμα: γιατι αρεδνον το χόμα γίρο στιν πατάτα το καλοκέρι.

Δοκιμάστε αν ίνε εκίσιυ έρκολα να κσεριζοθον το καρότο, το κοκινογύλι κε τα ιπόλικα ριζόκαρπα.

Παρατιρίστε, πια ζαρζαβάτια δίνυν σπόρα το δέφτερο χρόνο τις ζοις-τους. Πιά σπόρα αφίνυν σε σας στι γι το χιμόνα κε πια σκάβυν κε βγάζυν; Πύ φιλάγυντε τα σπόρα πυ έβγαλαν απτι γι;

ΠΟΣ ΣΚΟΡΠΙΖΟΝΤΕ ΤΑ ΣΠΟΡΑ.

Μερικα σπόρα ίνε σαν φτεροτα, ίτε σαν πύπυλα κε τα σκορπίζι ο αέρας άμα φισα.

Αλα ίνε αναθοτα κε πιάνυν πάνο στα ζόα, τα πυλια, τυς ανθρόπυς. Κε έτσι τα κυβαλυν απο ένα μέρος σε άλο ι ανθροπι, τα ζόα, τα πυλια,

Ινε κε άλα σπόρα πυ τα κυβαλα το νερο.

**Μαζόκστε** σπόρα απτα διάφορα δέντρα, χόρτα, λυλύδια, ζαρζαβάτια, φρούτα. Μιράκστε-τα ζίφονα, με τα ακόλυθα γνορίζματα: αν έχυν ανακαθάκια, αν ίνε σα φτεροτα, αν βρίσκοντε μέσα σε τσόφλια, αν θρίσκοντε σε κυτάκια



## Ι ΣΙΛΟΓΙ-ΜΑΣ.

Σχιματίσαμε σιλογι τον αγριόχορτον, πυ τσακελίσαμε το καλοκέρι στα χοράφια κε στο περιβόλι. Ι δασκάλα μας έδωσε μεγάλο κομάτι καρτόνι. Τα κορίτσια ράψανε κανονικα όλα τα χόρτα πάνο στο καρτόνι κε κάνανε επιγραφες, πός ονομάζετε το κάθε αγριόχορτο. Σόλι τιν πλακάτα βάλανε επικεφαλίδα: „Τα αγριόχορτά-μας κε πος αγωνιζόμασταν εναντίον-τους“

## ΔΥΛΙΑ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΟΛΙ.

Χτες δυλέβαμε στο περιβόλι: ετιμάζαμε το περιβόλι για το χιμόνα.

Κσεριζόναμε τα αγριόχορτα, τα στιβάζαμε κε σορο κε τα κέαμε.

— Κε γιατί κένε τα αγριόχορτα; — ρότιζε ο Ανέστ.ς Θαλασινίδις.

— Για να καταστραφυν τα βλαβερα έντομα, τυς ίπε ι δασκάλα. Κε εκσον αφτο ι στάχτι ίνε οφέλιμι για το περιβόλι, σα λίπαζμα.

Σίμερα το κολχοζι έστιλε άλογα κε όργοσαν με σιδεράροτρο όλο το περιβόλι-μας,

Αφτο ονομάζετε „όργομα νιατυ“.

## ΤΟ ΣΚΥΛΙΚΙ.

### I

Στο περιβόλι τις Μαρία; φάνικε σκυλίκι.

Το λάχανο μόλις άνικε τα φίλα-τυ, κε το σκυλίκι τα τρίπιζε πέρα-πέρα κε τάκανε σαν κόσκινο.

— Απο πύ φάνικε κι αφτο; Πός να γλιτόσουμε; Σε πιόνα άγιο πρέπι να προσεφκιθύμε; Ας τρέκσο στον παπα, να ροτίσο. Εκίνος το διχος άλο θα κέρι — κέφτικε ι Μαρία.

— Δεν ιπάρχι κσεχοριστος άγιος για το σκυλίκι. Θα παρακαλέσουμε το Γεόργιο-τροπεοφόρο. Ελα να κάνουμε παράκλιςι. Μα κίτα, μιν κσεχνας να φέρις αβγα τις παπαδιας στο μαγεριο.

Προσέφκυντε ι Μαρία με τον παπα, διαβάζυνε τιν παράκλιςι, κε το σκυλίκι τρώι με τιν ισιχία-τυ τα λάχανα.

### II

Σε λίγο ίρθε μια γιτόνισα κε φόνακσε τι Μαρία: τι φόνακσε να πάνε νάρδέπσυνε τα λάχανα στο περιβόλι τυ κολχοζιού.

Ιρθε ι Μαρία στο περιβόλι. Δεν πιστέβι τα μάτια-τις. Τα λάχανα όλα πράσινα, μεγάλα, ύπε μια τριπίτσα στα φίλα.

Θάμακσε ι Μαρία.

— Εδο το σκυλίκι, ύπε φανικε — λεί ι Μαρία τι γιτόνισά-τις.

— Πός δε φάνικε! — απάντιζε κίνι — ίταν μα μισ το καταβρέκσαμε, το καταστρέψαμε. Ο αγρονόμος μας έμαθε τί να κάνουμε.

Σκέφτικε ι Μαρία.

— Νά συ κι ο Γεόργιος-τροπεοφόρος. Κοροϊδία μονάχα βγίκε κε στιν παπαδια κωθάλισα τρία δεκάδες αβγα.

**Πληροφορία :** Για να προλάβουμε την εμφάνιση το λαχανοσκύλικον πρέπει το καλοκέρι ειχνα να κιτάζουμε το κάτω μέρος το φίλον το φυτο.

Αν τίχι κε φένοντε αβγάκια, πρέπει να καταστρέφουμε τις φολιές-τους με τα χέρια. Μπορούμε με τα χέρια να μαζώκουμε κε τις κάμπες αν δεν ίνε πολες. Αν όμως πολλαπλασιάζεστικαν ι κάμπες, πρέπει να πάρουμε απτον αγρονόμο φαρμακερο ιγρο κε να ραντίσουμε τα φυτα.

## ΤΑ ΒΛΑΒΕΡΑ ΕΝΤΟΜΑ ΤΥ ΠΕΡΙΒΟΛΙΥ. Ι ΛΑΧΑΝΟΦΑΓΟΣ ΚΣΑΝΘΙ.

Ο καθένας κσέρι τα λέμαργα λαχανοσκύλικα.

Αφτα τα πράσινα σκυλικάκια με τρις κίτρινες γραμες κε μάβρους λεκέδες ίνε ι κάμπες τις λαχανοφάγου κσανθίς. Ι λαχανοφάγος κσανθί ίνε μεγάλι άσπρι χρισαλίδα με μάβρες γονίες στα φτερά-τις. Το καλοκέρι γενα αβγάκια, κε απαφτα θγένουν ι κάμπες πυ μετατρέποντε σε χρισαλίδες. Αφτες ι χρισαλίδες προφτένουν το καλοκέρι να γενίσειν ακόμα αβγάκια. Απτα αβγάκια κσανα θγένουν κάμπες. Ι κάμπες τρόνε τα φίλα το λάχανο κε φέρνουν μεγάλι βλάβι στιν εσοδια.

Το σεπτέβρι, με τις πρώτες παγονίες αρχίζι το κυύλομα τον καμπον, πυ θγίκαν απτα καλοκερινα αβγάκια. Στα κυύλια μέσα διαχιμάζουν ι χρισαλίδες κε θγένουν απο κι τιν άνικσι. Κυυλόνοντε κίρις στις φράχτες, στις κορμυς το δέντρον, στις τίχους το χιτιρίον, στις άκρες τις στέγισ.

## II

## Ι ΝΙΧΤΟΒΙΑ ΛΑΧΑΝΟΦΑΓΟΣ.

Το λάχανο έχι ακόμα ενα βλαβερο έντομο πυ το λένε λαχανοφάγο ι νιχτόβια (καпустная совка). Ι κάμπες τις νιχτόβιας λαχανοφάγου καταστρέφουν όχι τα φίλα αλα τιν κράμβι το λάχανο.

Ανίγουν μέσα στιν κράμβι τρίπες κε αφίνουν τις ακαθαρσίες-τους. Το λάχανο σαπίζι κε δεν τρώγετε πια.

Τιν μέρα ι νιχτόβια λαχανοφάγο κρίβετε· πέτα μονάχά τι νίχτα. Ιί αφο δίςκολο ίνε να τι δι κκνις. Στο διάστημα το καλοκεριυ ι χρισαλίδα γενα αβγάκιά στο κάτω μέρος το φυτο. Εκι σε μικρο βάθος μετατρέποντε σε πεταλύδες σκούρο-γκρίζυ χρώματος.

Για να κατασραφουν ι πεταλύδες πυ ίνε μέσα σε κυύλια, πρέπει να καθαριστι προσεχτικα το περιβόλι κε να οργοθι απτο χινόπορο.

Εκσον το λάχανο, ι κάμπι τις νιχτόβιας λαχανοφάγου τρώγι τα φίλα το κοκινογυλιυ, το μπιζελιυ κε άλλον φυτον.

**Παρατίριζες:** Βρέστε στο περιβόλι πάνω στο λάχανο, τιν κάμπι το λάχανο. Κόψτε το φίλο το λάχανο μαζί με τι χρισαλίδα κε κάντε τις ακολυθες παρατίριζες.

Με τί τρέφετε ι κάμπι; Πός τρώι το φαί-τις;

Πός κε με τι βοίθια τίνος μετακινίτε; Πόσα πόδα έχι; Ινε όμια όλα τα πόδια;

Ζογραφίστε κάμπι με ιδιέτερι προσοχη ζογραφίστε τα πόδια-τις.

Τί χρώμα έχει η κάμπι, κε τί σημασία έχει το χρώμα γι αφτίνα;

Παρακαλυθίστε τις κάμπες κε στο περιβόλι. Τί κάνουν όταν έρχοντε κ κρίες χινοποριάτικες βραδιες;

Κιτάκε προσεχτικα τος φράχτες στα περιβόλια. Θα βρίτε εκι σταχτια κυύλια. Φροντίστε να παρακαλυθίσετε πως απτις κάμπες γίνοντε τα κυύλια.

Μαζέπστε κάμποσα κυύλια κε θάλτε-τα ζένα κυτι στρομένο φίλια ίτε κκερο χόρτο. Βάλτε το κυτι σε κρία αποθήκι. Το νιόβρι μεταφέρτε-το σε θερ-μο μέρος.

Παρακολυθίστε πότε θα βγυν η χρισαλίδες απτα κυύλια πυ έμιναν στο φράχτι κε πότε απτα κυύλια πυ έχετε στο κυτί-σας.

Τί βλάβη φέρνι η κάμπι τυ λάχανου;

Τί βλάβη φέρνι η χρισαλίδα;

Πός μπορίτε να βοιθίσετε στον αγόνα ενάντια στην κάμπι τυ λάχανου;

Τί τρόπος αγόνα εναντίον-τις μάθετε απτα προιγόμενα διγίματα κε πληροφορίες;

## ΤΟ ΣΚΥΛΙΚΙ ΤΥ ΜΙΛΥ

— Κίτα δο μίλο! — φονακε ο Βάσος κόβοντας απτο κλαδι μεγάλο κόκκινο μίλο. — Θα το θάλο τόρα στο κοφίνι.

— Η όψι-τυ καλι ίνε μα το μέσα θαρο πως δεν ίνε εν τάκι — ίπε ο δάσκαλος πέρνοντας απτα χέρια τυ Βάσο το μίλο. Κιτάτε δο πεδια!

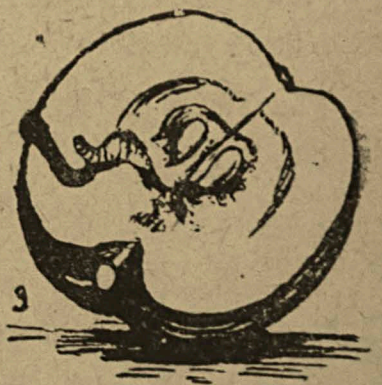
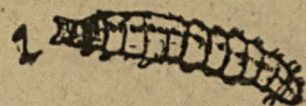
Ο δάσκαλος δίχος διςκολία έσπασε το μίλο σε διο.

Ο Βάσος αναστένακε. Στην καρδια τυ μίλυ θρισκότανε άσπρο παγουλο σκυλίκι.

— Βλέπετε πεδια πως δουλέβι το σκυλίκι τυ μίλυ;

— Μα πός χόθικε αφο μέσα απόρισαν τα πεδια.

— Βλέπετε αφτον το μάβρο λεκε στο πετσι τυ μίλυ; Εδο πέρα έβαλε η χρισαλίδα το αβγάκι-τις πυ τρίπιζε το πετσι κε τρόγοντας τον καρπο άνικσε τρίπα ός τιν καρδια. Νά-τι κε η τρίπα πυ άνικσε.



## ΠΟΣ ΚΑΤΑΣΤΡΕΦΑΜΕ ΤΑ ΒΛΑΒΕΡΑ ΕΝΤΟΜΑ ΤΥ ΚΙΠΥ

— Θιμάστε πεδια πως φέτο το καλοκέρι πετύσαν στον κίπο άσπρες χρι-σαλίδες ; — μας ρότιζε η δασκάλα. — Πάμε το λιπον τόρα να σας δίξο, τέ ίδυς κατιχίες ετίμασαν για τος απόγονός-τους για το χιμόνα.

Πίγαμε στον κίπο τυ σχολιου κε ίδαμε πως στα κλαδια τον κορποφόρον δέντρον κρέμονταν σα δεματάκια κκερον φίλον, τιλιγμένα με αραχνόπανο.

— Νά αφα ίνε η φολιες τον καλοκερινόν μυσαφιρέον-μας, τον όμορφον καμπον ίπε η δασκάλα.

— Κε πόσο γερα καθοντει! ότε ο αγέρας δεν τα ρίχνι.

Κιτάξαμε μια απτις φολιες κε ἴδαμε πως μέσα στο αραχνόπανο ἴνε τιλιγμένα πολλα μικρότιστα σκυλικάκια. Σε μια φολια μπορι να ἔρι κανένιας κάμπουςες εκατοντάδες.

— Κιτάχστε δο τι παράκκενο δαχτυλιδάκι! λει ι δασκάλα κε λίγιζε ενα λεπτο κλαδάκι όπου πανο ἴταν σταχτι δαχτυλιδάκι.

— Αφτο το δαχτυλίδι ἔχι τα αβγάκια τυ δαχτυλιόδικυ μετακροκλόστι — εκσίγιζε ι δασκάλα.

— Κε τόρα, πεδια πρέπει να καταστρέψουμε αφτες τις φολιες, αλιότι-κα άμα θ'άρθι το καλοκέρι κε θα ζεστένη ο ἴλιος, όλα αφτα τα βλαβερα έντομα θα βγουν. Κε τότε δε θα μας δόσουν τα καρποφόρα δέντρα-μας φρούτα ὕτε για δοκιμι, επιδι θα τα κατατρέψουν αφτα τα βλαβερα εντομα.

## Ι ΕΚΔΡΟΜΙ-ΜΑΣ ΣΤΟΝ ΚΙΠΟ

Χτες πἴγαμε εκδρομι στον κίπο τυ σταθμυ. Δογισ λογιον δέντρα ἔχι εκι κε μις θέλαμε να κιτάκουμε, τί ἴδους ἴνε τα φίλα-τυς. Μερικα δέντρα ἴνε ολοκίτρινα, σ'άλα δέντρα τα φίλα ἴνε κόκινα, ἰπόκξανθα, κκριζα, πορτοκαλι χρόματος, ἴνε κε μερικα ολοπράσινα. Δυλυδίζον τα ὄπσιμα χίνοποριάτικα λυλύδια — τα χρισάνθεμα κε αλα. Πολι ὄμορφος ἴνε ο κίπος το χινόπορο.

**Παρατιριζες:** Παρατιρίστε πιά φια αρχίζυνε να κιτρινίζυν νορίτερα απτάλα, πιά αργότερα. Πιά δέντρα δεν κιτρινίζυν καθόλυ. Τί χρομα ἔχυν ακόμα τα φίλα το δέντρον;

Δοκιμάστε πιο φίλο κόβετε διςκολότερα το πράσινο ἴτε το κίτρινο;

Παρατιρίστε, πότε πέφτυν τα φίλα μονάχα ὅταν φια αγέρας ἴτε κε σε ἴσιχο κερο.

Κιτάχστε τί βρίσχετε στο μέρος τυ κλαδιυ απόπυ ἔπεσε το κίτρινο φίλο

## ΤΟ ΧΙΝΟΠΟΡΟ-ΜΑΣ

— Σιντρόφιζα Παπαδοπόλυ — λει ι Οχτοβρίνα δίχονοντας λυλύδι βιζι-νιαι. — Κιτάτε δο, αφτο το λυλύδι, χτες τόκοπσα στον κίπο.

— Κε στο δικό-μας κίπο λυλύδιζε το κοκίμελο — ἴπε ι Νίκι.

— Κάμποσο ἴνε κι αφτο· αντι χινόπορο, άνιχσι! — κσεφόνιζε ο Κόστας.

— Νε πεδια· σε μας στον Κάφκασο κάποτε τιχέ ι τέτιο πράμα. Τανι-κσιάτικα λυλύδια ανίγυν στο τέλος τυ χινόπορου. Αν εκσακλυθι πολιν κερο ι ζέστι αρχίζυν να αναπτίσοντε, — εκσίγιζε ι δασκάλα.

— Κε ἴστερα γίνυντε κε καρπι; — ρότιζε ι Οχτοβρίνα

— Οχι ιος αφτο το σιμίο δεν πάι. το χινόπορο κάνι τι δυλιά-τυ· αρχίζυν ι κρι-κερι κε σε λίγο ἔρχετε κι ο χιμόνας.

## ΤΟ ΧΙΝΟΠΟΡΟ

Φίγανε τα χελιδόνια  
ἀδ'ες ι φολιες,  
δε λαλόνε πια τ'αιδόνια  
στις τριανταφυλιες.

“ „ “

Στο καλο να κσαναρθίτε  
πρόσχαρα πυλια,  
κι άνιχιτι θα κσαναβρίτε  
τιν παλια φολια.

## ΤΑ ΦΙΤΑ ΕΤΙΜΑΖΟΝΤΕ ΓΙΑ ΤΙ ΧΙΜΟΝΙΑΤΙΚΙ ΙΣΙΧΙΑ-ΤΥΣ

Πέρασε το καλοχέρι.

Τα μονοετι φυτα ζιζανε τι ζίντομι ζοί-τους απτιν άνιχι ος το χινόπορο κε καταστράφικαν. Μα πρόφτασαν πια να σκορπίσουν γίρο-τους τα σπόρα-τους, απτα οπία θα φιτρώσουν τιν άνιχι νέα βλαστάρια.

Ενο τα πολιετι τα φυτα — τα χόρτα, ι θάμνι, τα δέντρα, ετιμάζοντε απ'ο χινόπορο πος να περάσουν τον μακρινο κριο χιμόνα, για να λυλυδίσουν κσανα τιν άνιχι, μόλι τιν ομορφιά-τους.

Απτο χινόπορο ετιμάστικαν πια πάνο στα κλαδια τον πολιετον φυτον τα μάτια. Αφτα ίνε τριον λογιον: μερικα δίνυν φίλα, άλα κλαδια, κε άλα λυ-λύδια.

Ενο στα χόρτα τα μάτια θρίσκοντε κοντα στις ριζες.

Ι αποκσιραμένοι μίσχι τα σκεπάζουν ιστερότερα φισα το χιόνι κε τα κυκλόνι κι έτσι θερμένοντε.

**Παρατιριζες:** Κόψτε μάτια καβακιω, πασχαλιας κε άλλον φυτον. Προσεχτικα άνίκστετα με βελόνα, ίτε με λεπτο συγια, κιτάκστε τί θα δίτε, κε ζογραφίστε-το.

## ΤΟ ΧΙΜΟΝΑ ΑΝΙΚΣΙ

Θέλετε το χιμόνα να ανθίζυν στα παράθιρα τις παράδοσις-σας πασκαλια, μιλια, θισινια, απιδια;

Κόψτε στον κίπο κάμποσα κλαδια. Τα κλαδια πρέπει ν'άνε όχι κοντότερα απο ένα μέτρο κε λεπτότερα απτο δάχτυλό-σας. Οσο πιο παχι κε μεγάλο ίνε το κλαδι τόσο καλύτερα θα ανθίσι.

Βάλτε τα κλαδάκια στο νερο πάνο στο παράθιρο. Ιποχρεοτικα πρέπει τα κλαδάκια πυ θα πάρετε ν'άχυν μάτια λυλυδιον. Μάθετε να κσεχορίζετε, πια κλαδάκια θα δόσουνε μονάχα φίλα, κε πια λυλύδια.

Γράψτε, πότε βάλατε στο νερο τα κλαδάκια, πότε φάνικαν στα κλαδάκια τα φίλα τα μπομπόκια, τα λυλύδια. Παρακολυθίστε τιν ανάπτυξι το λυλυδιον.

Κάμποσα κλαδάκια βάλτε σε βάζο δίχως νερό. Θα ανθίσουν τέττα κλαδάκια;  
Κάμποσα κλαδάκια βάλτε σε βάζο με νερό, μα βγάλτε στην αβλι το βάζο. Θα ανθίσουν απτα τα κλαδάκια;  
Τί χρειάζοντε τα κλαδάκια για να ανθίσουν;

## ΤΟ ΧΙΝΟΠΟΡΟ ΣΤΟ ΔΑΣΟΣ

Μαζόχτικαν τα πεδια κε πήγαν στο δάσος για να μαζέψουν κεινόμιλα κε αγλάδια.

Στο δρόμο πήγεναν έφθιμα, τραγουδούσαν, πιδούσαν. Μπίκαν στο δάσος, χάθηκε ι διάθεσι-τους. Στο δάσος κάνι ιγρασία, ίνε σκοτινα, τρίζουν τα κίτρινα φίλα κάτω απτα πόδια. Γιόμισαν ολάκερα σακια κεινόμιλα κε αγλάδια.

Τρέξανε παραπέρα τα χορίτσια να μαζέψουν μύρα. Ι Πόλια έτρεχε πιο μακρια απ'όλες κε μαζέβε τόσο πολα μύρα, πυ ίθελε να πενεθι στην Κάτια Δικαφνα κίτακε γίρο — ισιχία· μονάχα ο κειλοσφάγας ραμφίζει το δρι.

Δικαφνα κάτι έτρεχε κοντα. Δίχι! εκέρφτηκε ι Πόλια κε απτο φόβο-τις έμινε καρφομένοι στη θέσι πυ θρίσκονταν. Κίτακε μπροστά-τις κε παρολίγο να εκάσι στο γέλιο.

Ενας μικρος ζβέλτος εκαντεσόχιρος έτρεχε ανάμεσα στα δέντρα, κε τρίζανε τα φίλα σαν περνούσε.

Κρίφτηκε ι Πόλια. Ας τον πιάσο, για τι ζοντανι γονία-μας.

Μα τιναφτο. Ο κυτοπόνορος ο εκαντεσόχιρος γίρισε στη ράχι-τυ πάνω κε άρχισε να κηλιέτε πάνω στα κίτρινα φίλα πυ ίσαν πεζμένα μπόλικα κατα γις. Αφου μάζοκε στ'ανκαθάκια-τυ ολάκερο καπέλο, έτρεχε παρακάτω.

Λυγίθιτε, προς ετιμάζοντε για το χιμόνα τα άγρια θερια.

Παρατιρίστες: Τον κερο τις εκδρομισ στο δάσος-σας, παρατιρίστε τί δέντρα κε θάμνι φητρόνων στο δάσος-σας. Μάθτε να τα γνωρίζτε απτα φίλα, απτο φλιο, απτα κλαδια.

Πιά δέντρα στα μέρι-σας μνίσκυν πράσινα κε το χιμόνα;

Σκάπτε κε κερηζόστε μερικες ανθεμιδες, μενεκεδες, χιονολύουδα. Κιτάκετε τα μέρι-τους πυ θρίσκοντε κάτω απτι γι κε εκερτίτε, γιατί απτα τα φητα ανθίζον τιν άνικει νορίτερα απτάλα.

Μεταφητεψτε-τα στη ζοντανι γονία-σας. Το κηβότιο με τα μεταφητεμένα φητα φηλάκετε-το στο ιπόγιο, όπου φηλάγοντε τα ζαρζαβάτια.

Στο τέλος τυ γενάρι φέρτετα στη ζοντανι γονία, βάλτε-τα στο φκ, ποτίστετα καλά κε παρακολουθίστε προς αναπτίζοντε.

## ΣΤΙΣ ΘΕΡΜΕΣ ΠΕΡΙΦΕΡΙΕΣ

Φήγανε τα πυλια με τις ζοιρες κε πολίχρους φορεσιές-τους. Πος φέβγυν δεν τα βλέπουμε επειδι κερεινον τι νίχτα.

Τα μικρα πυλια προτιμουν να τακιδέδουν τι νίχτα. Λιγότερος κίντηνος ίνε τότε απτος εκτρυς. Κε τα αποδιμιτικα πυλια θρίσκυν το δρόμο-τους στο νότο ακόμα κε με κηιστα μάτια.

Κάθε μέρα, κάθε νίχτα μπένυν στο δρόμο νέες παρτίδες πυλιον. Πητον έχος να διαστυν, με πολίορα σταματίματα, όχι όπος τιν άνικει.

Τώρα πετυν πίσω με τιν αντίθετι τάξι: τώρα πρότα φέβγυν εχίνα τα πυλια πυ μας έρθαν αργότερα τιν άνικσι: κε τελεφετέα φέβγυν εχίνα πυ μας έρθαν πρότι ανκελιαφόρι τις άνικσις, τα μάβροπύλια, ι κοριδαλι.

Μερικα πυλια, δεν πεταν, κε πάνε μονάχα στην Αφρικι, μα ακόμα κε στην Αμερικι.

Πολι κίντινι κε κακοπιρίες καρτερυν τυς φτεροτυς τακσιδιότες στο δρόμο-τυς. Χιλιάδες πυλια χάνοντε απτυς γίπες κε άλα αρπαχτικα πυλια, πυ πετυν κατόπι-τυς για να παν στα μέρι πυ θα διαχιμάσυν κε τα σκοτονουν στο δρόμο.

Τα παραμονέβι κι ο άνθρωπος, πυ τα πιάνι με δίχτια, τα σκοτόνι.

Τα πιο πολα πυλια χάνοντε στι θάλασα. Ι πικνες ομίχλες σαν τίχος στέκυν μπροστα ετυς φτεροτυς τακσιδιότες. Στο ιγρο σκοτάδι τα πυλια χάνυν το δρόμο-τυς. Πέφτυν πάνω ετυς άόρατυς βράχυς κε ετυς φάρυς, πυ ι φοτιά-τυς τα δελεάζι.

Ι θίελες τις θάλασας σπάνυν τα φτερά τυς, τα κυθαλυν μακρια απτιν παραλία. Κατακυραζμένα, εκσαντλιμένα πέφτυν τα πυλια κε πνίγοντε στα κίματα τις θάλασας. Ολάκερα ζμίνι κάθοντε στα καταστρόματα κε τα αρμενα τον карабион κε βαποριον πυ τιχένυν στο δρόμο, κσεχνόντας το φόβο-τυς απτον άνθρωπο. Κ'ι νάφτες δεν τα νκίζυν, τα λιπύντε.

Κατακυραζμένα, με πολα θίματα πετυν τα πυλια ος τις χιμονιάτικες κατικίες-τυς, στις θερμες χόρες.

Εχι ετυς όχτυς το λιμνον μαζέβοντε χιλιάδες πυλια, λογισ-λογιον. Οχι όπος σε μας, όπυ ζυν χοριστα. Εχι ι κατικία ίνε προσορινι, εχι τα πυλιά-μας δεν κελαιδυν κε δεν χτίζυν φολιες.

Πιά αποδιμιτικα πυλια έτιχε να παρατιρίζετε κε σε πια διέφθινσι πετύσαν.

**Θιμιθίτε** με τί τρέφοντε λογοχάριν τα χελιδόνια, κε εκσιγίστε γιατί δεν μπορόνε να μίνυν το χιμόνα στα μέρι-μας.

Γιατί τα πυλια πειυν το χιμόνα σε θερμες χόρες;

## ΤΑ ΧΕΛΙΔΟΝΙΑ

Εχετε για, έχετε για,  
κερός-μας πια να πάμε.

Μι μας χαλνάτε τι φολια!

Τιν άνικσι τα λύλυδα

εμис θα φέρνυμε κσανα.

Εχετε για, καλα πεδια,

μι μας χαλνάτε τι φολια!

## ΤΑ ΔΑΣΙ ΤΟ ΖΕΣΤΟΝ ΧΟΡΟΝ

Στι γί-μας ίνε χόρες, όπυ ποτε δεν πεφτι χιόνι κε δεν κανι παγονιες. Εχι ολάκερο χρόνο τα δέντρα πρασινίζυν, τα λυλύδια ανθίζυν, οριμάζυν καρπι ο ένας κατόπιν το άλυ.

Αντι χιμόνα εκι αρχίζου βροχερι κερι, κε ι βροχες εκσακολουθου μίνες ολάκερυς. Απτι ζέστι κε τιν ιγρασία φιτρόνου κε φυντόνου εκι κάθε λογισ φι-  
τα. Μεγαλόνου κε γίνοντε ροστι γίγαντες.

Στις ζεστες χόρες τα δέντρα έχου ίποςος ος 70-100 μέτρα. Ινε δέν-  
τρο, πυ σε μια μέρα δίνι μποι ένα μέτρο ρκεδον. Το πάχος μερικον δέντρον  
ίνε τέτιο, πυ 15 άνθρωπι κρατόντας τα χέρια δεν μπουρυ να αναλιάσου τον  
κορμό-τυς. Σ'ένα κομένο κορμο δέντρο μπουρυ να τοπιθετιθου 15 καβαλάρι-  
δες· σε τέτιο κύτσορο μπουρι να γίνι χορος, κε σε κάπιες κυφάλες το δέντρον  
μπουρι ελέφτερα να ζίσι μια ικογένια.

Αφτα τα δέντρα έχου τεράστια φίλα· ιπάρχου φίλα, πυ έχου μάκρος  
5-6 μέτρα κε πλάτος ένα μέτρο. Κάτο απο ένα τέτιο φίλο μπουρυ να  
ρκιαστου κάμποσι άνθρωπι. Κε ι καρπι αφτου το δέντρον γιγάντου ίνε μεγάλι  
έχι τέτια καρίδια πυ ίνε μεγάλα όσο ένα πεδιχο κεράλι.

Στις ζεστες χόρες φιτρόνου κε λυλύδια γίγαντες: ιπάρχι λυλύδι, πυ το  
μέγεθος-τυ ίνε όσο ένα τροχο, κε ζιγίζι 6 κιλα. Κε πόσα λογισ λογιον δέν-  
τρα κε λυλύδια έχι στις ζεστες χόρες. Φιτρόνι αφτου καυτζυκοφόρο δέντρο,  
πυ δίνι χιμο για να ετιμαστι λάστιχο, δέντρο απόπυ βγένι κινίνο, κακάο.  
Ιπάρχου δέντρα καφε κε άλα. Κε τί θαβμάσιες φινικιες φιτρόνου αφτου.

Τα δάσι εκι ίνε πικνα. Ι κορφες το δέντρον περιπλέκοντε με τα κλα-  
διά-τυς. Στο δάσος ίνε πάντα μισορκότινα. Ι αχτιδες τυ ίλιω δε μπουρυ να  
διαπεράσου το πικνο φίλομα το δέντρον.

Φιτρόνου ριρνάμενα φιτα, πυ σαν φίδια τιλίζοντε ρτυς κορμυς το δέντρον.  
Δε μπουρι κανις να περάσι μέσα απο τέτια δάσι. Ανάμεσα απτα δάσι το ζε-  
στον χορον δε μπουρι να περάσι κανένας αν δεν έχι ακσίνι, για να καθαρίσι  
το δρόμο-τυ.

## Ι ΚΑΤΙΚΙΑ ΤΥ ΑΝΘΡΟΠΥ ΣΤΙΣ ΖΕΣΤΕΣ ΧΟΡΕΣ

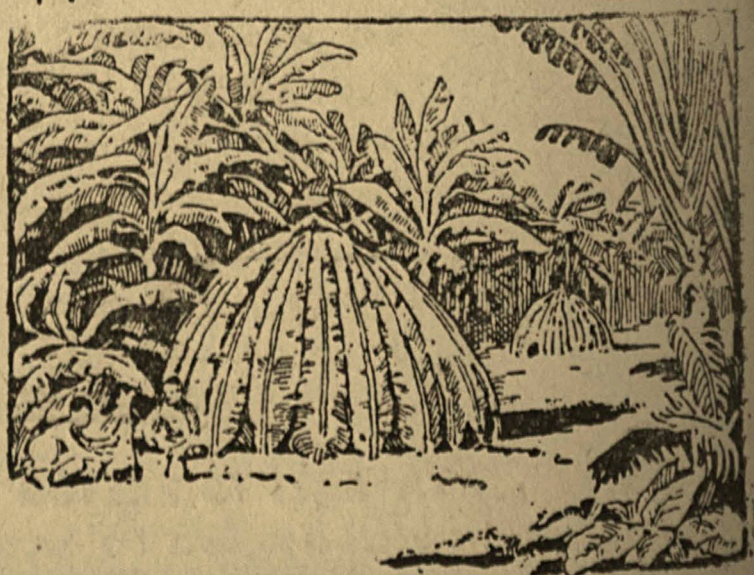
Λογισ-λογιον ανθρόπινες φιλες πλανόντε ρ'αφτα τα δάσι κε φροντίζου  
να θρου τροφι με κινίγι κε ψάρεμα.

Πό: χτίζου τις κατικίες-  
τυς αφτι ι άνθρωπι;

Το κάνου πολι απλα κε  
χορις πολες φασαρίες.

Ι άντρες διαλέγου το μέρος  
πυ θα μίνου κε ανάβου φωτια.

Ι γινέκες καταπιάνοντε μ'αλι  
δυλια. Γιρέβου φιτά με πλατια  
φίλα κε μακρυλυς καβλυς, τα  
κόβου κε καρφόνου τα φίλα  
απτο μέρος τυ καβλυ στιγι  
γίρο στι φωτια. Τα φίλα απτο  
βάρος-τυς λιγίζου κε πέφτι



τ'όνα πάνο ρτάλο κε ρκιματίζου θόλο. Αν δε βρίρκοντε πλισίον πλατιφίλα φιτα,  
χτίζου ρκινες απο κλαδια, πυ τα δένου απο πάνο με κάπιο απτα ρερνάμενα φιτα.



## ΠΟΣ ΓΙΟΜΑΤΙΣΑΜΕ ΣΤΙΝ ΕΡΙΜΟ

Ι τακσιδιότες πλίσιασαν σε μια καλίδα, κοντα στην οπία ίσαν φιτρομένα ιπσιλα δέντρα με ίσιυς κορμυς κε με μάττυς τεράστιον φίλον στις κορφες.

Ι τακσιδιότες ζίτισαν να πιυν. Τυς δόσανε νόστιμο κρύο ποτο σε μεγάλα ανιχτα πιάτα.

Ιστερότερα τυς δόσανε να φάνε. Τυς πρόσφεραν φαι απο κάμποσα πιάτα, κε τυς δόσανε κι απο ένα ποτίρι κρασι.

— Εχετε μίπος αμπέλια; — ρότισαν ι τακσιδιότες το νικοχίρι.

— Οχι, — απάντιζε εκίνος. Το γάλα το κρασι, κι όλα τα φαγια τα τιμάσαμε απτυς καρπυς τις φινικιας. Ι φινικια μας τρέφι, μας ποτίζι, μας ντίνι κε μας δίνι κι άλα πολα χρίσιμα πράματα. Απτι φλύδα τυ όριμου καριδιου κάνομε πιάτα, απτις ρίζες πλέκυμε καλάθια. Ο κορμος παι για χτίρια, για κατάρτια: με τα φίλα σκεπάζυμε τις στέγες, κι απτις ίνες ιφένυμε ιφάζματα, πανια, πλέκυμε σκινια.

Κε τί δε δίνι ι φινικια στον άνθρωπο.



## ΣΤΙΝ ΠΛΑΝΤΑΤΣΙΑ ΤΥ ΚΑΥΤΣΥΚ

Στις μακρινες ζεστες χόρες φιτρούνυν ολάκερα δάξι απο τεράστια καυτζυκοφορα δέντρα. Πάνο στον σχύρο κορμο το δέντρον φένοντε άσπρες λοριδες. !

Πρίγορα τρέχι ο εργάτις-μαλέος απο δέντρο σε δέντρο χαράζι το δέντρο κε ανασικόνι λίγο το φλιο.

Άλος εργάτις κατόπι-τυ δένι κάτω απτιν τομι δοχίο απο άργιλο.

Ι εργάτες „αρμέγυν“ τα καυτζυκοφόρα δέντρα.

Στάθικε για μια στιγμι ο μαλέος αμέσος φίτροσε κοντά-τυ ο εγκλέζος επιθεοριτις.

— Τί στάθικες σκιλι; Κε το καυτσίκι σφίρικξε κε κατέθικε στυς όμυς τυ εργάτι.

Άγρια κσεφόνικε ο μαλέος. Στα μάτια-τυ άστραψαν σπίδες μίσυς. Μα έπνικξε μέσα-τυ τον καφτερο πόνο κε κσανα ρίχτικε στι δουλια. Δε γίνετε να χάσι ύτε ένα λεφτο: πρέπι όσο το δυνατο παραπάνο καυτζυκ να θγάλι για το νικοχίρι-τυ.

Στο αναμετακxi απτα δέντρα τρέχι στο ανχίο άσπρος πιχτος χιμος. Γιόμισαν πια τα ανχία. Ι εργάτες μετανχίζυν το χιμο σε θέτρο κε το κυβαλυν στιν αβλι τις πλαντάτσιας. Εδο καπνίζυν αναμένες φωτιες. Ι εργάτες βρέχυν

ένα κσίλο στον κάδο που έχει το χιμο του καυτζουκ και το κρατυν πάνο στην αναμένη φωτια. Ο χιμος πάνο στη φωτια πικνόνι και γίνεται στερεο καυτζουκ.

Κσανα βάφουν το κσίλο μέσα στο χιμο, κσανα τα ζεστένουν και έτσι κάμποσες φορές. Σχιματίστηκε πάνο στο κσίλο ολόκληρο τόπι καυτζουκ.

Κόβουν αφτο το τόπι σε δυο κομάτια απτι μέσα. Αφτο ίνε η πρώτη ίλι του λάστιχου που στέλνουν σ'όλο τον κόζμο.

Πολι καυτζουκ έρχετє και σε μας στην ΕΣΣΔ, και πλερόνουμε γιαφτο πολι μάλαμα. Αρχισαν η σοβιετικη επιστίμονες να ερευνίζουν για να βρυν αν μπορούμε να τα θγάλουμε πέρα δίχως το καυτζουκ του εκσοτερικου. Και τί νομίζετε; Φάνικε πως στην ΕΣΣΔ έχει πολλα φιατα, απτα οπία μπορι να βγι καυτζουκ. Δογοχάριν, το κεντιρ. Αφτο φιτρόνι σε άγρια κατάστασι στις πεδιάδες του Κουπαν και του Τέρεκ. Η ίνες-του ίνε πολι στερέες και γιαφτες τις ίνες άρχισαν να το καλιεργουν. Μα αργότερα θρίκαν πως μπορι να βγι καυτζουκ απτα φίλα του κεντιρ.

Το καυτζουκ πολι μας χριάζεται! Απ'αφτα κάνουν και τις γαλότσες, και τους λαστιχένιους περιτροχους του αφτοκινίτου και τα αντιαέρια και πολλα άλλα. Νορίτερα το καυτζουκ μας ιρχόνταν μονάχα απτο εκσοτερικο. Ποσο μάλαμα πλέροναμε γιαφτο!

Τώρα η σοβιετικη επιστιμονες θρίκαν πολλα φιατα στα οπία βρίσκετε καυτζουκ. Αφτα τα φιατα έτσι και ονομάζοντε καυτζουκοφόρα. Στο κράι-μας κοντα στο Μαικοπ καλιεργουν ολάκερες πλαντάτσικες καυτζουκοφόρον φιτον.

## ΣΤΙΣ ΦΙΤΙΕΣ ΤΥ ΒΑΜΠΑΚΙΥ

— Απο τί ίνε καμομένο το πυκάμισό-μου;

— Απο πασμα

— Και ο πασματος απο πύ γίνεται;

Νορίτερα σπέρνανε σε μας το βαμπάκι μονάχα στο Τουρκεσταν. Δε μας έφτανε το βαμπάκι του Τουρκεσταν, παρανκέλναμε και απτο εκσοτερικο βαμπάκι.

Η σοβιετικη επιστίμονες και αγρονόμι άρχισαν να κάνουν δοκιμαστικες σπόρες βαμπακιου. Βγίκε πως το βαμπάκι μπορι να οριμάσι θαβμάσια και σε μας, στο Βόριο Κάφκασο. Τώρα πια χιλιάδες εχτάρια βαμπάκι έχουνε σπαρι στο Βερ. Κάφκασο. Και η ίνα του βαμπακιού-μας ίνε τιλικάτικη και χυοδάτι όχι χειρότερι του εκσοτερικου.



## ΤΟ ΚΕΝΑΦΙ

Για να κάνουν σκληρα ιφάζματα καλιεργουν το κενάφι. Ο κορμος του κενάφου ίνε μακρως, 6 μέτρα πάνο-κάτο και αποτελιέτε απο μακρες ίνες. Απ'αφτα κάνουν πολι δυνατο σπάνχο για τις δεματοδεστικες μηχανες.

Νορίτερα φέρναμε απτιν Αμερικη τέτιο σπάνχο και τώρα το κάνουν η σοβιετικές-μας φάμπρικες απτο κενάφι.

**Πληροφορία.** Τα σπαρτα τυ βαμπακιου στο κράι-μας θα περισέψουν στι 2-ι πιατιλέτκα 2 φορές. Θα φιαστυν ακόμα 5 βαμπακοκαθαριστίρια.

## ΡΙΖΙ

Το ρίζι ίνε φιτο το ζεστον χορον. Τυ χριάζετε ζεστο κλίμα κε πολι νερο. Νορίτερα φέρανε σε μας ρίζι, κίριος απτο εκστοτερικο. Μα ι ροβετικι επι-ετίμονες κε αγρονόμι ιπέδικσαν, πως το ρίζι μπορι πολι όμορφα να μεγαλόσι κε σε μας, στο Βόριο Κάφκασο.

Πολι γις χάνονταν εμπρος, στως θάλτυς στα χαμιλόματα τυ ποταμου Κυπαν. Τόρα κείραναν χιλιάδες εκχάρια απ'αφτυς τυς θάλτυς. Φιάσανε πλατι κανάλι απτο Κύπαν. Το κανάλι μιράζετε σε διακλάδοσε, μιράζετε όσο πάι κε γίνετε ολάκερο δίχτι αρδεφτικα κανάλια. Εδο ακριβος άρχισαν να σπέρνουν το ρίζι.

Εκσον αφτο, στο Βόριο Κάφκασο σπέρνετε μεγάλι ποσότιτα ρίζι στις πε-διάδες τυ Τερεικ.

## ΣΤΙΝ ΠΑΡΑΛΙΑ ΤΙΣ ΜΑΒΡΙΣ ΘΑΛΑΣΑΣ

— Πύ νομίζετε φιτρόνι το τσάι; Το καλίτερο, το πιο μιροδάτο τσαι; Στιν Κίνα; σι μακρινι Ιντία;

Νορίτερα, πραγματικα μονάχα στιν Κίνα κε στιν Ιντία καλιεργόσαν τσαι. Απο κι το στέλνανε στις διάφορες χόρες.

Κε τόρα, όχι τελεφτέα, σε μια έκθεσι στιν Αγκλία, το τσαι τις Τζάκβας (Αδζαρισταν) πήρε το πρότο βραβίο. Τι τσάι ίνε αφτο; Απο πυ ίρθε;

Αφτο το τσάι ίρθε απτιν ΕΣΣΔ, φιτρόνι στον Κάφκασο, κοντα στο Βα-τυμ, στιν παραλία τις Μάβρις θάλασας.

## II

Πριλα βουνα ιπερασπίζυν αφτιν τιν παραλία άπτυς κίριος βορινος ανέμυς. Χιμόνα δεν έχι εδο. Σπάνια πέφτι χιόνι, μα κι αν τίχι να πέσι, αμέ-κος λιόνι. Βροχες όμωσ πέφτυν άφτυνεσ, ο αέρας ίνε πάντα ιγρος κε γιομάτοσ ατμυς.

Ολάκερο χρόνο έχι πρασινάδα εδο. Ι καρπι ανακατόνοντε με τα λυ-λύδια. Το δεκέθρι οριμάζυν ι μανταρίνεσ κε ι χυρμάδεσ, ανθίζυν θαβμάσια τριαντάφιλα, μενεκεδέεσ.

Όμορφεσ φινικιεσ φιτρόνυν στα πυλθάρια.

Κε πλαι ι βανάνιεσ απλόνυν τα τεράστια φίλα-τυς.

Εδο έχι κε καλαμόνεσ. Το ινδικο καλάμι (παμπυκ) ίνε καλάμι γίγαντασ. Το μέσα τυ καλαμιου ίνε αδιο, μα ίνε τόσο δινατο, πυ απ'αφτο κάνυν σκα-λοσιεσ κε ρολίνεσ ιδραγογιύ. Περισότερο όμωσ χρισιμοπιίτε για έπιπλα.

Νά κε ι καμφοροφόρα δάφνι απτιν οπία θγάζυν κάμφορα.

Νά κε δέντρα-λαλέδεσ — πυ το στερεο κε λαφρο κζίλο-τυς χρισιμέθι για να φιαστυν έλικεσ τον αεροπλάνον.

Εδο θα δίτε κε πλαντάτσια νέυ φιτυ „ραμι“. Το ραμι καλιεργίτε για τιν όμορφι μακρια ίνα-τυ, τι στερεα κε τιλικάτικι σαν μετάχσι.

Μα μι νομίζετε, πως όλα αφτα τα φιτα φιτρόναν πάντα εδο.

Δεν ίνε πολισ κερως πυ κάτω απτον ίδιο ζεστο ίλιο, στο ίδιο ιτρο χόρω φίτροναν αγρι αναθοσι θάμνι, κε άλα φιτα λίγο οφέλιμα.

Τόρα στον τόπο το θάμνον πυ κσεριζόθικαν οργανόθικαν σοβχόζια κε κολχόζια, πυ καλιεργον τσαί, μανταρίνες, πολιάνθεμα, γεράνια. Κε παρακάτο ιντικα καλάμια, πλαντάτσεις ράμι.

Απο πό ίρθαν αφτα τα φιτα; Τα φέρνομε σε μας απτις διάφορες χόρες. Φροντίζομε να τα καλιεργίσομε στην ΕΣΣΔ.

Πολος κόπος στιχίζον τα πιράματα για να ενκλιματίσομε σε μας τος καπριτσιάριδες μυσαφιρέυς τυ εκσοτεριου, μα μισ δε φοδύμαστε τις δυσκολίες.

Πιζματικα αγωνιζόμαστε για να κατορθόσομε όστε ι ΕΣΣΔ νάχι δικά-τις φισικα πλότι κε να μι εκσαρτιέτε απτις άλας χόρες.

*Διγιθίτε τί μάθατε για τα φιτα το ζεστον χορον. Πιά απ'αφτα τα φιτα καλιεργον σε μας στην ΕΣΣΔ;*

*Πιός φρόντιζι γιαφτο; Κε πό μας χριάζετε;*

## ΤΑ ΔΑΣΙ ΤΥ ΒΟΡΑ-ΜΑΣ

Πλατια απλόνετε ι τάιγα — το κατσοφιαζμένο, πικνο βορινο δάσο.

Σαν εκοτινος τίχος στεκοντε εδο ι μεγάλι κέθρι, ι πέφκες, τα έλατα.

Πόσα δέντρα ρίχνον εδο ι θινατες μπόρες!

Να ένα τεράστιο δέντρο πυ το κσερίζοσε ι μπόρα μ'όλες-τυ τις ρίξες. Πέφτοντας παρέσιρε με τα πλατια κλαδιά τυ τα γίρο νεαρα δέντρα τις σιμί-δας κε τα λίγισ ος τι γι.

## II

Δε μπορι κανένας να περάσι απαφτα τα πικνα δάσι.

Εχτίνοντε σε χιλιάδες χιλιόμετρα.

Κάτυ-κάτυ άνικσε λίγο ι τάιγα για ναφίσι κάπιο ποταμο να περάσι. Αλόμος πρέπι πολιν κερο να πλεις πάνω στον ποταμο όστυ να δις στον όχτο καπια κατικία ανθρότυ.

*Κάντε ζίνκρиси τα δάσι τυ βορα με τα δάσι το ζεστον χορον. Πό ίνε πιο πλόζια κε πικιλόμορφι ι φιτία κε γιατί;*

## I ΚΣΙΛΟΖΑΓΑΤΟΦΚΕΣ

Τεράστια ανικοδόμισι γίνετε ε'όλι τιν ΕΣΣΔ. Χτίζον νέες φάμπρικες, εργοστάσια, εργατικες πολιτίες. Για το χτίσιμο χριάζετε κσιλία. Κσιλα χριάζοντε κε για τι θέρμανσι, για το ειθερόδρομο, για τις φάμπρικες κε τα εργοστάσια.

Ένα μέρος τις κσιλίας πυλάμε στο εκσοτεριχο κε πέρνομε αντίκρι ε'αφτο μιχανες κε ιλικα, πυ δε μπόρομε ακόμα να φιάσομε στις φάμπρικες κε τα εργοστάσιά-μας.

Εμιας κόδομε τα δάσι, μα δεν τα καταστρέφομε.

Το δάσοσ πρέπι να φιτρόνι 50-60 χρόνια. Γιαφτο μιράζον το δάσοσ σε 50-60 τμήματα, κε κάθε χρόνο κόδον δέντρα μόνο σε ένα τμήμα.

Θυταν κόβουν το τελεφετέο τμήμα, στο πρώτο κσανα φιλτρόνι δάσος.

Ι Ενωσί-μας ίνε πλύσια σε δάσι. Τα πιο μεγάλα δάσι-μας βρίσκοντε στο Βορα.

Πολα δάσι βρίσκοντε κε σε μας, στο Βόριο Κάφκασο. Δρις, οκσιες, κα-  
ρίδια κε άλα δέντρα σκεπάζουν τις πλαγιες το βυνον.

Στα καφκασιανα δάσι-μας απλόθικαν τ'όρα πολι ι επεκσεργασίες κσίλου.

Απτο κσίλο τυ δρι ετιμάζουν θαρέλια, πυ φμιζοντε για τι σταθεροτιτά-  
τυς όχι μονάχα σε μας μα κε στο εκσοτεριχο.

Ι οκσια, Ι καρίδια πάνε κιρίος για φιάσιμο επίπλον:

Διγιυθίτε τί δίνι το κσίλο για το σοβετιχο νικοκιριο. Στο μέρος „Κό-  
πος κε τεχνικι“ διαβάστε το άρθρο, πως ετιμάζετε το χαρτι.

## Ι ΑΡΧΙ ΤΥ ΧΙΜΟΝΑ

Όσο περνα το χινόπορο, τόσο πιο πολι όλα θιθίζοντε σε σκοτάδι κε  
λάσπι. Όλι αρχίζουν με ανιτομονιζία να περιμένουν τον ερχομο τυ χιμόνα, μα  
ο χιμόνας δε βιάζετε να στέλνι τις παγονιες κε το χιόνι.

Μα νά επιτέλους στριφογιρνουν στον αέρα ι πρότι ανκελιαφόρι τυ χιμό-  
να — μεμονομένες χιονονιφάδες.

Περνουν 10-15 λεπτα κε το χιόνι περισεβι. Εφχάριστο ίνε να κιτάκεις  
πος το χιόνι στρόνετε στι γι. Κε ι χιονονιφάδες εκσακολουθουν να πέφτυν απο πσιλα.

Μα να, σταμάτιζε το χιόνι.

Πόσο εφχάριστο ίνε να τρέχι κανένας στο δρόμο. Σάνπος ν'άνε μπροστά-  
συ νέος δρόμος, νέα φίσι. Ύτε χν'άρι έμινε απτι χτεςινι λάσπι κε ιγρασία.

Πάγοσε το νερο σε κάθε λακάχι. Δε μπορις να βασταχτις να μι  
επάσις τον πάγο με το πόδι-συ.

Το μαλακο χιόνι ζιτα να το πάρις στα χέρια, να το κάνις χιονίστρες  
κε να ρίκεις.

Παρατιρίστε πός πέφτι το πρώτο χιόνι. Μπορι να βασταχτι το χιόνι,  
αν δεν κάνι παγονια;

Σιμιόστε στο μερολόγι-σας τα χιμονιάτικα φενόμενα τυ κερυ. Εκσακο-  
λυθίστε τις παρατιρίσεις-σας για τι διάρκια τις μέρας κε τις νίχτας. Προσεκστε,  
πότε θ'άνε ι πιο μικρι μέρα. Σιμιόστε-το στο μερολόγι τον παρατιρίσεόν-σας

## ΜΑΘΕΤΕ ΑΝ ΙΝΕ ΘΕΡΜΑ ΚΑΤΟ ΑΠΤΟ ΧΙΟΝΙ.

Στιν παγονια θάλτε στο χιόνι πατάτα κε μίλο. Κε πλάι στο χιόνι σκά-  
πτε λάχο ος τι γι κε στον πάτο τυ λάχου θάλτε άλι πατάτα κε άλο μίλο.  
Σκεπάστε το λάχο με χιόνι. Τί γένικαν ι πατάτα κε το μίλο, πυ ίσαν πάνο  
στο χιόνι κε μέσα στο χιόνι;

Γιατι;

Σκάπστε το χιόνι στο χοράφι, όπου ίνε σπαρμένα χιμονιάτικα σιτιρα, κε  
πάρτε κάμποσο χόμα μαζι με σπόρυς σιτιρον. Θερμένετέ-το στο σκολιο.  
Κιτάξτε αν θι φιλτρόνι το χιμονιάτικο σιτάρι. Γιατί δεν πάγοσε το χιμόνα;

## ΠΑΡΑΤΙΡΙΣΕΣ ΣΤΟ ΧΙΟΝΙ

Πάρτε ένα ποτίρι. Γιομίστε-το ως απάνο πατιμένο χιόνι. Φέρτε-το στο δομάτιο κε αφίστε-το να λιόνι. Παρατιρίστε αν γιόμισε νερο όλο το ποτίρι ίτε μόνο ένα μέρος-τυ.

Κάντε το ίδιο με αφρύγιο χιόνι πυ μόλις έπεσε. Γιομίστε το ποτίρι χιόνι, κε φρονίστε όσο το δυνατο λιγότερο να πατίσετε το χιόνι. Αφίστε-το να λιόσι. Πόσο μέρος τυ ποτιριυ θα γιομίσι το νερο;

Σκεφτίτε, τί θρίσκετε ανάμεσα στις χιονονιφάδες, όταν δεν ίνε σφιχτο το χιόνι.

## ΤΟ ΧΙΟΝΙ ΙΝΕ ΚΙ ΑΦΤΟ ΕΝΑ ΙΔΟΣ ΓΥΝΑΣ

Στι γιμνι γι όταν κάνι παγονιες, παχόνι το χιμονιάτικο ζιτάρι, καταστρέφοντε σιχνα ι θάμνι κε τα δέντρα. Όταν όμος ι γι ίνε σκεπαζμένι με στρόμα χιονιυ, τότε ι παγονια δεν πάι-ος τίς ρίζες τυ φυτο.

Το χινόπορο το φυτο ρίχνι τυς σπόρους-τυ στι γι. Αν κε ο σπόρος ίνε φορεμένος με στερεο τσόφλι, μα δε μπορι να γλιτόσι απτιν παγονια, αν ο χιμόνας δεν το σκεπάζι με χιονένιο πάπλωμα.

Ισιχα χιμάτε κάτο απτο χιόνι κε το θεριο στιν τρίπα-τυ. Απτιν αναπνοι τι θεριο κε απτο σώμα-τυ βγένι θερμότιτα: το χιόνι διαφιλάγι αφτι τυ θερμότιτα, δεν τιν αφνι να θγι έξσο. Απτι θερμότιτα λιόνι λίγο χιόνι μέσα στιν μονια (περλόγα) κε γίνετε σα σπίλεο.

Θερμα χιμάτε το θεριο. Δε μπορι να πνιγι το θεριο, επιδι ο θερμοσ αέρας θρίσκι στινι διέκσοδο ανάμεσα απτο χιόνι, κε απαφτι τι διέκσοδο καθαρίζετε παντοτινα ο αέρας μέσα στιν τρίπα.

## ΔΙΑΦΟΡΙ ΑΓΟΓΙ ΤΙΣ ΘΕΡΜΟΤΙΤΑΣ

### I

Πάρτε στο χέρι-σας κλιδι ίτε μεταλιχο χρίμα, βαστάκσε-τα κάμποσο κε-ρο, κε παρατιρίστε αν έμιναν χρία ίτε ζέσταναν.

Θα πι ι θερμότιτα πέρασε απτο χέρι στο κλιδι ίτε στο καπίκι.

Αν τα χέρια-σας ίνε χρία, κε ανκίζετε μ'αφτα τι ζεστι θερμάστρα, τή παθένον;

Παναπι, πύ πέρασε ι ζέστι απτι θερμάστρα;

## I ΖΕΣΤΙ ΜΠΟΡΙ ΝΑ ΠΕΡΑΣΙ ΑΠΟ ΕΝΑ ΠΡΑΜΑ ΣΕ ΑΛΟ.

Αν φορέσετε στα χέρια-σας λαστιχένα γάντια κε αρχίζετε να θερμένετε το κλιδι ίτε το καπίκι, γρίγορα θα θερμένοντε για όχι;

Θα πι τα λαστιχένα γάντια γρίγορα ίτε αργα μεταδίνουν τι θερμότιτα;

Όταν ανάθετε σπύρτο, ι μια άκρι κεί, ι άλι όμος ζεστι ίνε ίτε χρία;

Θα πι, το κσίλο μεταδίνι τι θερμότιτα (άσκιμα, καλα, αργα, γρίγορα);

Δοχιμάστε να πάρετε με το χέρι σιδερένιο ραβδάκι κε να κρατίσετε τι μια άκρι πάνω στι φωτια. Τί θα γίνι;

Θα πι, πιο μεταδίνι καλύτερα τι θερμότιτα, το κσίλο ίτε τα σίδερο;

**Κάπια σώματα** (έτσι λένε αντι πράματα) αφήνουν να περάσει καλά η θερμότητα — άλα άσκιμα.

Γιομίζετε σε ποτίρι ζεστο νερο· βάλτε μέσα στο νερο τρία ραβδάκια ίτε κυταλάκια όμω πάχος κε μάκρος: κσίλινο, γιάλινο, κε σιδερένιο κε καθορίστε, πιο απ'άφτα ζεστάθηκε γριγορότερα.

## II

Πάρτε ζολιναράκι, σκεπάστε με το δάχτυλο κε ζεστένατε τιν άκρι-τυ πάνο σε φλόγα σπιρτιέρας, κρατώντας-το υποχρεωτικά έτσι, πυ η ζεστενόμενη άκρι τυ ζολιναριω γάνε ιπσιλότερα, παρα το χέρι-σας.

Νιόθειτε στο χέρι-σας θερμότητα. Ζεστάθηκε ο αέρας σтин άκρι τυ ζολιναριω;

**Κάντε σιμπεράζματα:** ο αέρας ίνε καλος ίτε άσκιμος αγωγος τις θερμότητας;

Κιτάχστε τα γυναρικά, το μαλι, το βαμπάκι. Πικνα κίντε τα μαλάκια το ένα πάνο στο άλλο ίτε αρια, διλαδι ιπάρχουν αναμετακσί-τύς διαστήματα με αέρα; Κάντε σιμπεράζμα: πός μεταδίνουν τι θερμότητα. Μαντέπεσε, γιατί το χιόνι μεταδίνι άσκιμα τι θερμότητα.

## III

Βάλτε πάνο σε αναμένι θερμάτρα κομάτι σίδιρυ, τύβλυ, κσίλυ. Ας ζεστένουντε στι θερμάστρα. Ιστερα απο μισι όρα θγάλτε-τα, κε παρακολουθίστε, πίο απ'άφτα τα σώματα θα κριόσι γριγορότερα, πιο αργότερα.

Απο τί ιλικα φτιάνουν τα σπίτια: απο ιλικα πυ περνουν καλά τι θερμότητα, ίτε απο ιλικα πυ περνουν άσκιμα τι θερμότητα.

Χορίστε το φίλο τυ τετραδιύ-σας σε διο μέρι. Στο αριστερο μέρος γραψτε τις ονομασίες τον **άσκιμον αγωγον** τις θερμότητας, στο δεξι τον καλον.

**Απαντίστε:** Γιατί τα χερύλια τυ σαμαβαριω τα κάνουν απο κσίλο; Γιατ κάνουν στα σπίτια διπλα παράθιρα; Κάτο απο πια στέγι ίνε πιο θερμο — κάτο απο σιδερένια, ίτε κάτο απο αχιρένια; Πός θερμένι ο άνθρωπος τιν κατιχία-τυ κε τις μάντρες το ζόν;

Απο τί ιλικο ίτε φιαζμένυ η θερμάστρες.

Πιά απ'άφτες ζεστένετε γριγορότερα, κε πια διαφιλάγι τις θερμότητα πιο πολιν κερο; Πός κε με τί ανάβυν σε σας τι θερμάστρα; Πιά κάπειμι ίλι δίνι περισότερι θερμότητα; Τί σιμασία έχι η θερμότητα στι ζοι τυ ανδρόπυ;

Πός θερμένι ο άνθρωπος το σπίτι-τυ, πως εποφελίτε τι θερμότητα για τιν προετιμασία τις τροφισ.

Στο μέρος „Κοπος κε τεχνικι“ διαβάστε το άρθρο. „Σόλο το σπίτι μια θερμάστρα,“

### ΤΟ ΖΕΣΤΟ ΝΕΡΟ ΜΟΝΑΧΟ-ΤΥ ΑΝΕΒΕΝΙ ΠΑΝΟ

Χίστε σε ζολιναράκι κριο νερο, ος το στόμιο.

Ρίχστε στο πάτο τυ ζολιναριω 3-4 κοματάκια χιμικυ μολιβιω. Ζεστένατε τον πάτο τυ ζολιναραχιω πάνο σε σπιρτιέρα. Τί θα δίτε μέσα στο ζολιναράκι;

## ΤΑ ΠΙΡΑΜΑΤΑ-ΜΑΣ

Επιμάστε χαλκινι πεντάρα, ανκίστρι απο ζίρμα, διο καρφίτσες ίτε διο καρφάκια, πιάτο με νερο, σπιρτέρα κε σανιδάκι.



Βάλτε τιν πεντάρα πάνο στο σανιδάκι. Στις διο άκρες-τυ καρφώστε τις καρφίτσες ίτε τα καρφάκια έτσι, πυ μόλις να περάσι ι πεντάρα, αν θάλετε λίγο κατιφορικα το σανιδάκι.

Πιάστε με τι μασια τιν πεντάρα κε ζεστένατέ-τιν πάνο στι σπιρτιέρα. Βάλτε-τίνα ιστεροτέρα πάνο στο σανιδάκι. Περνα ζεσταμένι πεντάρα ανάμεσα απτα καρφάκια όταν κρατύμε σε επικλινι θέσι το σανιδάκι;

Εκσιγίστε τί έπαθε ι πεντάρα όταν ζεστάθηκε.

Ρίχστε τιν πεντάρα μέσα στο κρύο νερο κε κσανα δοκιμάστε αν περνα ανάμεσα απτα καρφάκια.

Τί επαθε ι πεντάρα όταν κρύωσε;

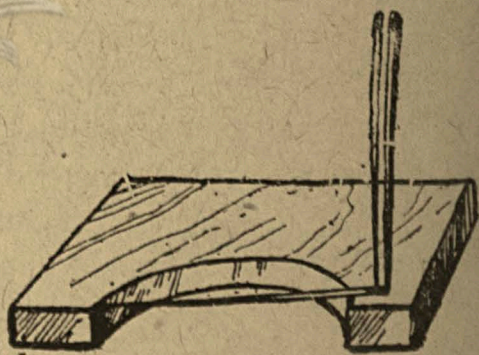
### II •

Επιμάστε: κοματάκι σανιδιω, τρις θελόνες μηχανις, κερι.

Στο σανιδάκι κάντε ιμικίλιο τομι, όπως φένετε στιν ικόνα.

Στι μια άκρι τις τόμισ χόστε τι θελόνα έτσι, πυ ι άκρι με τιν τρίπα να κίτε ελέφτερα πάνο στο σανιδάκι.

Μέσον αφτις τις τρίπας χόστε στο κείλο άλι θελόνα. Πλαι, πίσο απτιν τρίπα, θάλτε τριτι θελόνα. Ζεστένατε τιν πρότι θελόνα. Τί έπαθε ι δέφτερι θελόνα; Γιατί επαθε έτσι; Τί έπαθε απτο ζέσταμα ι πρότι θελόνα; Γιατί, όταν κριόνι ι πρότι θελόνα ι δέφτερι θελόνα πέρνι τιν προηγόμενι θέσι-τις; Τί παθένι ι θελόνα όταν ζεστένετε κε τι όταν κριονι;



## Ο ΑΕΡΑΣ

**Πιράματα:** 1. Πάρτε ένα ποτιράκι· γιομίστε-το νερο ος τα πάνο κε σκεπάστε το ποτιράκι με χαρτι έτσι, πυ το χαρτι να κολνάι στο ποτιράκι. Πατίστε με τιν απαλάμι-σας το χαρτι κε αναποδογίριστε το ποτιράκι. Τί κά-νι το νερο;

2. Πάρτε άδιο ποτιράκι, αναποδογίριστε-το κε θάλτε-το σε σκέβος γε-μάτο νερο. Κιτάχστε, πως θα μπένι το νερο στο ποτιράκι.



3. Πάρτε άδιό ποτιράκι, αναποδογίριστε-το κε βάλτε-το σε κέθος γιομάτο νερο, σιγα κε κρατώντας-το πλάγια. Τί θα κάνι το νερο; Τί θακούσετε σ'αφτο τον κερο;

4. Βάλτε πάνο στο τραπέζι μακρι χάρακα έτσι, όστε κκεδον το μισό-τυ να προεκσέχι απτο τραπέζι. Το μέρος τυ χάρακα, πυ κίτε πάνο στο τραπέζι, κκεπάστε-το με φίλο εφιμερίδας. Χτιπίστε γρίγορα πάνο στην ελέφτερι άκρι τυ χάρακα, κε γράψτε ότι ίδατε. Σκεφτίτε, πός εκσιγίτε αφτο το φενόμμενο.

**Κάντε σιμπέραζμα:** Τί ίνε πυ υποβαστάζι το χαρτι στο πρότο πίραμα (πυ δεν αφίνι το νερο να χιθι απτο ποτιράκι). Τί ίταν, πυ δεν άφινε το νερο να γιομίσι το ποτιράκι στο δέφτερο πίραμα; Τί φισαλίδες θγένανε απτο νερο στο τρίτο πίραμα; Τί ίνε κίνο πυ πιέζι το χαρτι κε δεν τ'αφίνι να σικothi πάνό, όταν χτιπάτε με το χέρι πάνο στα χάρακα;

### ΑΓΕΡΙΝΟ ΠΙΣΤΟΛΙ

Κόψτε καλάμι μάκρυσ 25 ιαντίμετρον. Ετιμάστε θέργα πιο κοντι απτο καλάμι κε τεριάστε-τινα στο καλάμι έτσι, πυ ελέφτερα να μπένο-θγένι στο σολινάρι τυ καλαμιου. - Στην άκρα τις θέργας κολνάτε πανι για να μπι στο καλάμι πιο σιμπικνομένα. Σφαλνάτε το πιστόλι-σας καλα με φελο ιτε με κομότι άπσιτις πατάτας κε δοκιμάσετε να πιροβολάτε. Σκεφτίτε τί σπρόχνη τε φελο όκσο απτο σολινάρι;

### ΑΕΡΟΘΕΡΜΟΜΕΤΡΟ

1. Πάρτε γιάλινο σολιναράκι βάλτε-το μέσα σε σολίνα. Στάκστε μέσα στο σολιναράκι σταλαματια μπογιατιζμένυ νερο. Βάλτε το σολίνα με φελο σε άδια μποτίλια. Χίστε κερι πάνο στο φελο κοντα στο στόμιο κε το σολιναράκι Ζεστένατε τι μποτίλια. Τί θα παρατιρίζετε;

Εποφελιθίτε το αεροθερμόμετρό-σας για παρατίριτες. Κολίστε στο σολίνα λυρίδα χορτιυ, όπυ πάνο χαράκσατε γραμες.

2. Αναποδογίριστε άδια μποτίλια σε ποτίρι με νερο. Ζεστένατε τι μποτίλια. Τί θα γίνι;

3. Βυλόστε τιν άδια μποτίλια με τάπα απο πατάτα (πατίστε το στόμιο τις μποτίλιας σε κομάτι πατάτας). Ζεστένατε τιν μποτίλια κε παρακολουθίστε τιν τάπα.

**Κάντε σιμπεράζματα:** Τί ανανκάζι τι σταλαματια τυ μπογιατιζμένυ νερο να ανεβένι κε να κατεβένι; Γιατί απτο στόμιο τις μποτίλιας βγένυν φισαλίδες; Τί ίνε κίνο πυ κκοντα τιν τάπα;

### ΘΕΡΜΟΣ ΚΕ ΚΡΙΟΣ ΑΕΡΑΣ

#### I

Μισανίκστε τιν πόρτα απο θερμο δομάτιο σε διάδρομο έτσι πυ να κκιματίζετε αραμάδα. Βάλτε αναμένο κερι στο απάνο μέρος τις αραμάδας. Παρατιρίζτε σε πίο μέρος παι ι φλόγα.

Βάλτε το κερι στο πάτομα. Παρατιρίζτε, πυ γίρισε ι φλόγα

Μετρίστε με το θερμόμετρο τη θερμοκρασία του αέρα σε θερμενόμενο δωμάτιο: κάτω, κοντά στο πάτομα, και στο πάνω μέρος κοντά στο ταβάνι.

**Παρατηρίστε** πού ίνε θερμότερο και καταπόσο.

Τώρα **κάντε ζιμπέραζμα**: πύος αέρας ανεβένι προς τα πάνω, και πύος κατεβένι προς τα κάτω;

Όταν ανάβετε τη θερμάστρα, ανίγετε τη φόρτοτζκα; Γιατί χριάζετε να ανιγετε; Έχετε στο δωμάτιο αεριστήρα που να τραβα τον αέρα, και πύτε τον ανιγετε;

## Ο ΑΝΕΜΟΣ

### I

Βάλτε ένα φίλο ζιγαρόχαρτο πάνω στο τραπέζι. Στα χέρια- σας πάρτε τετράδιο. Κυνάτε-το προς τη μεριά του ζιγαρόχαρτου.

Τί γένικε το ζιγαρόχαρτο; Τί το ανάνκασε να κυνιθι; Πός ονομάζυν: άνθρωπι τιν κίνισι του αγέρα;

Βλέπουμε πως ο άνεμος λιγίζι τα κλαδία του δέντρον, κυνά τα φίλα, κάνει τις ζιμέες να χιματίζυν.

Ακόομε πως θυίζι ο άνεμος στους καπνοδόχους, πως τρίζυν τα φίλα του δέντρον.

Εστανόμαστε τον άνεμο με το δέρμα του προσόπου-μας, τον χεριον, όλο του κορμιού-μας.

Μα μίπος βλέπουμε τον άνεμο;

### II

Όκο ο άνεμος φισάι κάποτε σε μια μεριά και κάποτε σε άλι. Αφτο γίνεται νά γιατι. Σε κάπιο μέρος τις γις ο αγέρας θερμένετε και αναβένι πσιλα. Στι θέσι-του έρχετε με μιας πιο χριος αγέρας. Ετσι χιματίζετε ο άνεμος: ο βαρις χριος αγέρας στρόνετε κάτω στι θέσι του λαφρυ αγέρα που ζέστανε, μα ο ζεστο αναβένι απάνο στι θέσι τυχηριού.

Κάντε παρατίριξες πάνω στον άνεμο κάθε μέρα και γράψετε-τις στο μερολόγιο του χερυ.

Για να κσέρετε απο που φισάι ο άνεμος κάντε ανεμοδίχτι έτσι όπος ίνε γραμένο στο τέλος του βιβλιού.

Τιν κατέφθισι του άνεμου μπορούμε να τι μάθυμε και απτιν κατέφθισι του καπνου τον καπνοδόχον.

## Ο ΣΙΦΥΝΑΣ.

Εδώ κε 25 χρόνια απτις περιφέρειές-μας πέρασε δυνατος σίφυνας.

Εκατψε τα σπαρτα, κε στέρισε το πσομι σε όλο το κράι πλάι στον ποταμο Ντον.

Ο άνεμος ήταν τόσο δυνατος, πυ κοντα στο Ταγανρογ έδιοκσε όλο το νερο απτυς όχτυς.

Απτιν πολιτία αντι πράσινα κίματα θάλασας, φένονταν λόφι αμυ μακρια έδιοκσε ο κσιρος άνεμος τι θάλασα, κε πολα χιλιόμετρα απογιμνόθηκε ο πάτος τις θάλασας για κάμποσεσ μέρεσ.

Ο άνεμος σίκοσε πάνυ απτο Ταγονρογ σίνεφα άμυ, παρέσιρε στέγεσ, έσπασε σίρματα.

Ο υρανος γένικε ολότελα κίτρινος.

Τα εργοστάσια δεν ίχαν νερο κε σταμάτισαν τι δουλια.

Όλα τα βαπόρια τα σκύντισε ο άνεμος σε ένα μέρος, κε όλα έκλιναν στε μια μερια.

Επιτέλυς ισίχασε ο σίφυνας, κε το νερο όρμισε στο προιγόμενο μέρος-τυ.

Τα βαπόρια κσανα κυνίθικαν πάνο στα νερα, τα εργοστάσια άρχισαν κσανα να δουλέβυν.

Ο υρανος καθαρίστικε. Ο ήλιος φωτίζι τόσο δυνατα, πυ δε μπορις να τον κιάζις. Έτσι πέρασε κοντα απτο Ταγανρογ „ι μάθρι θιελα“.

## ΚΣΕΡΟΣ ΑΝΕΜΟΣ

Στο Βόριο Κάφκασο σιχνα φισυν άνεμι απτις αμόδικεσ ερίμουσ τις Κασπίασ-

Το καλοκέρι αφτι ι άνεμι ίνε τόσο κσερι κε ζεστι, πυ κσερένυν οσ τη ρίξα τα χόρτα, τιν οοθίκι τον καρπον κε τυς καρπυς, κε καταστρέφυν τις εσοδιέσ. Έτσι κε τυς ονομάζυν: „κξέρι άνεμι“.

Το χιμόνα αφτι ι άνεμι ίνε πολι κρεί: Φισυν τόσο δυνατα, πυ κόβυντα ιλεχτρικα σίρματα, ρίχυν τυς στίλυς.

Στις στέπεσ στιβάζυν τόσο μεγάλυς σоруσ χιονιυ, πυ τα τρένα ανανκάζοντε να σταματίσυν στο δρόμο.

Ιδιέτερα δυνατι ίνε αφτι ι άνεμι στο Νοβοροσικι. Έτιχαν περίσταςεσ, οπόταν το νορτοστ (έτσι τυς ονομάζυν αφτυ,) αναπαδογίρισε άδια θαγόνια, έδιοκχε τα βαπόρια σтин ανιχτι θάλασα.

## ΠΡΑΣΙΝΟΣ ΤΙΧΟΣ

Κοντα σтин πόλι Στάβροπολ απτο νοτιο-ανατολικο μέρος φωτέφτικε δάσος πλάτυς 10 μέτρον, μάκρυς 7 χιλιόμετρον.

Πύ χρισιμέβι αφτο το κάστρο κε εναντια σε πιόνα τ'όκαναν; Αφτο το κάστρο ίνε ενάντια στον κσερο άνεμο πυ φισα απτις έρίμουσ. Τα δέντρα πυ μεγάλοσαν με τα κλαδιά-τυς θα κρατίσυν τον άνεμο, δε θα τον αφίσυν να παι στα χοράφια, να τα κσιράνι κε να τα σκεπάσι άμο.

Τέτιο πράσινο τίχο κάνυν κε κοντα στο Ροστοβ για να ιπερασπίσυν τα πρίγοροτνι νιχοκιριο απτυς κσερυς άνεμουσ.

**Διγνίθε.** πός αγωνίζεστε ο άνθρωπος ενάντια στον αέρα, όταν ο αέρας το φέρνει βλάζι.

### ΠΟΣ ΜΕΤΡΩΝ ΤΙ ΖΕΣΤΙ

Πάρτε απλι μποτίλια με φαρδι στόμιο. Διαλέξτε κατάλιλο φελο. Γεμιστε τι μποτίλια με νερο ος τα χίλι κε καλα σφαινάτε-τινα με τον προετιμαζμένο φελο. Πρέπι να κάνουμε έτσι, πυ το νερο απτι μποτίλια να ναβι στο σολινάρι πιο πσιλα απτο φελο. Κολνάτε χαρτάκι στο σολινάρι, στο μέρος πυ στάθηκε το νερο.

Βάλτε τόρα τι μποτίλια σε λεκάνι με ζεστο νερο. Τί θα γίνι στο νερο τις μποτίλιας κε το σολιναριω; Κάντε στο σολινάρι δέφτερο σιμάδι εκι, όπου σταμάτιζε το νερο.

Κατόπιν, αφυ κριόσι ι μποτίλια βάλτε-τινα σε λεκάνι με κρύο νερο. Προσέχστε τί έπαθε τόρα το νερο τις μποτίλιας τυ σολιναριω. Τί παθένι το νερο απτι ζέστι; Τί παθένι απτο κρύο;

Κιτάχστε προσεχτικα το σχολικο θερμόμετρο. Κσέρετε πως ίνε απο γιλινο σολινάρι κολιμένο σε σανιδάκι. Πάνο στο σανιδάκι σιμιόθικαν πσιρία κε στο σολινάρι ίνε χιμένο ιγρο: μπογιατιζμένο σπύρτο ίτε ιδράργιρος.

Βγάλτε το θερμόμετρό-σας στιν αβλι κε παρακολουθίστε πως θα κατέβι ο ιδράργιρος. Νά-τονε, κατέβικε ός το μηδενικο ( $0^{\circ}$ ), να πίγε πιο κάτω ος  $2^{\circ}$ . Πόσος βαθμος παγονιας δίχινι τόρα το θερμόμετρό-σας;

Γιομίστε ένα ποτίρι χιόνι κε φέρτε-το στιν παράδοσι. Αμκ αρχίσι να λιόνι το χιόνι, βάλτε μέσα το θερμόμετρο έτσι, πυ το σφαιρίδιο με τον ιδράργιρο νάνε μέσα στο χιόνι. Παρατιρίστε σε πιά υποδιέρει σταμάτιζε ο ιδράργιρος.

Προσεχστε αν θα ανεβοκατεβένι ο ιδράργιρος όλον τον κερο, όσπυ να λιόσι το χιόνι. Κιτάχστε καλα, πως ίνε φιαζμένο το θερμόμετρό-σας.

Κάντε με το θερμόμετρο το ίδιο πέραμα, πυ κάνατε με το νερό στι μποτίλια.

Μάθετε να μετράτε σωστα τι θερμοκρασία. Κρεμάστε το θερμόμετρο στο βορινο μέρος. Σιμιόστε κάθε μέρα τι θερμοκρασία τυ αέρα στι μια ι ώρα (το μεσιμέρι). Γράπτε τι θερμοκρασία στο μερολόγι τυ κερυ.

Κάντε για τον εαφτό-σας „διδαχτικο θερμόμετρο“ σίφωνα με τις κσετικες υπόδικσες στο μέρος „Τεχνικι κε κόπος“.

### ΠΟΣ ΠΑΓΟΝΙ ΤΟ ΝΕΡΟ

Σε δινατι παγονια πάρτε απλι μποτίλια, γιομίστε-τινα ος πάνω νερο κε σφραγίστε-τινα με φελο σφιχτα. Για να κρατιθι ο φελος πιο δινατα, δέστε-τονε με σπάνκο στο λεμο τις μποτίλιας.

Αφίστε αφτι τιν μποτίλια να μένι τι νίχτα στιν παγονια. Το προι κιτάχστε τί γένικε.

Όταν πάγοσε το νερο διεστάλικε ίτε σιστάλικε. Ρίχστε κομάτι πάγου σε λεκάνι νερο. Πάι κάτω ο πάγος ίτε επιπλέι; Γιατί ο πάγος επιπλέι; Παναπι, τι ίνε πιο λαφρο: ο πάγος ίτε το νερο;

**Παραμύθια 1.** Πάρτε κομάτι πάγο κε βάλτε-το σε μετάλινο κυτάλι. Κρατίστε το κυτάλι πάνω σε αναμένι λάμπα ίτε σε κερι. Τί παθέγι ο πάγος; Σε τι μετετρέπικε ο πάγος;

2. Βάλτε το νερο να βράσι. Τί φάνικε πάνω στο νερο;

3. Πάρτε κομάτι γιαλι. Βάλτε πάνω χιόνι, όσο πυ να γίνι κρύο. Κρατίστε το γιαλι χαμίλα πάνω σε νερο πο βράσι. Τί σχηματίστηκε στο κάτω μέρος τυ γιαλιω; Κάντε σιμπέραζμα απτις παρατίρισές-σας

## ΑΧΝΟΣ, ΟΜΙΧΛΙ, ΣΙΝΕΦΟ

Θέλις να μάθις, απο πύ προέρχοντε ο αχνος κε ι ομίχλι; Δοκίμασε να-παντίσις μόνος-σου σ'αφτες τις ερώτισες.

Βρέκσε πανι με ζεστο νερο. Βάλε-το πάνω σε τραπέζι μέσα σε θερμοδομάτιο. Βλέπις κάτι-τις πάνω στο πανι;

Τώρα σκεπασε αφτο το πανι με κρύο ποτίρι.

Τί βλέπις γίρο στο ποτίρι; Σκέψου απο πύ πάρθικαν αφτες ι σταλαματιες;

Τώρα κσανα θρέκσε το πανι με ζεστο νερο κε θγάλε-το στο κρύο. Τί φάνικε πάνω στο πανι;

Σκέψου, γιατί στο θερμο δομάτιο ο αχνος δε φένετε, μα στο κρύο αμέσως φένετε. Σκέψου πός αναπνευν το χιμόνα ι άνθρωπι στην παγονια. Τί γίνετε σαν αναπνέι κανις στην παγονια.

Σκέψου, γιατί δεν το βλέπις αφτο το καλοκέρι; Πότε φένετε ο αχνος; Ας βγόμε στον κάμπο τιν άνικσι. Απτον πύργο λιγνότερικα χίματα, πυ μάλις φένουντε αναβέγι ο αχνος. Απο πυ πάρθικε αφτος ο αχνος;

Ο ήλιος θέρμανε τιν ήγρι γι, κ' ένα μέρος τυ νερο, πυ ίνε μέσα στι γι, μεταβάλετε σε αχνο.

## II

Το καλοκέρι, στον κάφσονα, το νερο εκσατμίζετε πολι. Ο αχνος απτε γι κε απτα νερα — απτα ποτάμια, τυς θάλτυς, τις λίμνες κε τις θάλασες — αναβέγι απσιλα.

Κάποτε ο αχνος βρίςκι κρύο αγέρα πάνω στην επιφάνια τις γις. Τότε ι σταλαματιες τυ αχνου μεμιας πικνόνου κε φένουντε. „Κσαπλόθικε ι ομίχλι“, — λέμε τότε.

Μα πιο σιχνα, ο αχνος κριόνι πσιλα πάνω στι γι κε σχηματίζι σίνεφο.

Πολιν κερο ι άνθρωπι δεν κσέρανε τι ίνε τα σίνεφα. Δέγανε για τα σίνεφα διάφορα παραμίθια, ος ότου δεν καταπίστηκαν πως τα σίνεφα ίνε πικνομενος αχνος νερο.

Αναβένουν τότε ι άνθρωπι με το αερόπλανο κε στα σίνεφα, κε πάνω απτα σίνεφα. Σάν πετάκσι ο αεροπόρος μέσα στα σίνεφα — μνίσκουν πάνω στα σίνεφα κε στο πρόσοπό-τυ μικρες σταλαματιες νερο, όπος κε σεμας σαν περάσουμε μέσα απο πικνι ομίχλι. Κε δεν ιπάρχι ότε στα σίνεφα, ότε πάνω απτα σίνεφα κανένα θάμα.

Ετσι νκρεμίζοντε όλα τα παραμίθια πυ λέγανε κε γράφανε για τον υρανο ι παπάδες όλον το θρισκεβμάτον, για να καταπιέζυν εφκολότερα τυς εργαζόμενους.

Πάρτε αναπνοι κοντα σε κρύο κε κσερο γιαλι παραθύρου. Τί ίδι; γένικε το παράθυρο; Απο πύ ίρθε ι ιγγρασία; Απο πύ ακόμα έρχετε αχνος στο δομάτιο; Τί γίνετε όταν αναπνεί κανέννας σε παγονια;

Σκεφτίτε γιατί δε γίνετε το ίδιο το καλοχέρι. Πότε γίνετε ορατος ο αχνος; Παναπι, τί βλέπουμε: τον αχνο, ίτε μικρότσικες σταλαματιες νερο πυ κρίσαν.;

## ΔΡΟΣΟΣ ΚΕ ΠΑΧΝΙ

Φέρτε απτο υπόγειο κρύο λαγίни στο δομάτιο. Τί θα φανι πάνο στις πλεδρες τυ λαγιניυ;

Μα το λαγίни ίτανε στεγνο, απο πύ πάρθηκε το νερο; Το νερο ίτανε στον αγέρα. Στο θερμο δομάτιο ίτανε αχνος. Για τύτο κε δεν το βλέπαμε. Κιόταν ο αγέρας κοντα στο κρύο λαγίни κρίσε, — ο αχνος γένικε σταλαματιες νερο.

Ετσι απτο κρύομα τυ αχνο σκιματίζετε ο δρόςος. Σαν κριόσι ι γι ίστερα απτι δισι τυ ίλιυ, κριόνι κε ο αγέρας πάνο απτι γι κε ο αχνος σταλαματιες-σταλαματιες καταβένι στι γι.

Σαν κάνι τι νίχτα μεγάλο κρύο, ι μικρες σταλαγματιες τυ δρόςου παγόνυ κε σκιματίζον τιν πάχνι.

Μα ανατέλι ο ίλιος, θερμένι το δρόςο κε τιν πάχνι κε αρχίζον να εκσατρίζοντε.

Κε κσανα ο ατμος χορις να φένετε αναβένι στον αγέρα.

Ερότισες: Πότε βλέπετε τιν ομίχλι πιο σιχνα;

Τί παθένι ι ομίχλι σαν φένετε ο ίλιος;

## ΒΡΟΧΙ, ΧΑΛΑΖΑ, ΧΙΟΝΙ

Τα σίνεφα τα κυθαλί ο άνεμος. Στα σίνεφα ολοένα περιξέδι ο αχνος. Ο αχνος, πόνε λαφρος, πικνόνετε κε γίνετε βαριες σταλαματιες. Δεν μπορου να κρατιθον στον αγέρα κε πέφτον πάνο στι γι. „Βρέχι“, λένε — ι άνθρωπι.

Φιζάι απσιλα κρύο, παγερος άνεμος. Παγόνυ στο πέταμα-τους ι σταλαματιες τυ νερο. Πεφτον πάνο στι γι χοντρα παγερα σφερυλάχια — ι χάλαζα. Σιχνα φέρνι μεγάλες ζιμίες ι χάλαζα: ρίχνι τα σπαρτα, καταστρέφι τα φρύτα στα περιβόλια.

— Αφτο ίνε τιμορία για τις αμαρτιες-σας, φοβεριζι τυς αγράματους ανθρώπους ι θριςκία με τ'ανό:τα παραμίθια-τις, για να μπορέσι πιο εφκολότερα να τυς βαστάκει κάτω απτο ζιγο.

— Αφτο ίνε ι πιο σινιθιζμένι χάλαζα, πυ γίνετε εκσετία: πυ παγόνι ο αχνος, — λεγι ι επιστίμι, κε γιρέβι τρόπος να το καταπολεμήσι, να σκορπίσι τα σίνεφα τις χάλαζας.

Το χιμόνα στα σίνεφα απτον αχνο τυ νερο σαν κάνι κρύο σκιματίζοντε μικρες νιφάδες. Κατόπιν ι νιφάδες γίνοντε πιο χοντρες... Κε νά-συ απτο θάρος-τους πέφτονε στι γι. Κατασπρες νιφάδες στρεφογιρννυ στον αγέρα κε πέφτον σιγανα. Σκεπάζον, τι γι με χοντρο στρόμα χιονιυ, πυ μνίσκι ος τιν άνικει.

Κε τίν άνιξει κσανα στο ταξίδι.

Νίχτα κε μέρα, ολόκερο χρονο, πάνο στι γι κε τον αγέρα ταξιδέδι το νερο.

**Ερώτισες:** Πότε ο αγέρας βαστάι το νερο; Γιατί πάνο στο κριο λαγίσι, στο ποτίρι κε στο γιαλι μέσα στα δομάτια φένοντε ι σταλαγματιες τυ νερου; Απο πύ προέρχετε ο δρόςος; Πός σκιματίζετε ι πάχσι; Γιατί πάνο στα νερα ι ομίχλες ίνε πιο σιχνες, παρα σε άλα μέρι; Πός σκιματίζοντε τα σίνεφα; Τί γίνετε ο αχνος στα σίνεφα όταν πέφτυν σε κριο αγέρα; Απο τί προέρχετε ι βροχι; Γιατί κάποτε αντισ βροχι πέφτι χάλαζα; Πός σκιματίζετε το χιόνι;

## Ι ΒΡΟΧΙ

Μεσ' στον καθάριο υρανο  
γινύνε τ' αγεράκια,  
μαζέδυν όπυ θρυν αχνο,  
τον κάνυν σινεφάκια,

Μ' αχνός όπυ σιμαζεφτι  
ίνε νερο πυ τρέχι,  
κε δεν μπορι να κρατιθι  
για τύτο βρέχι βρέχι...

Στι γι ι βροχι κατρακιλα,  
μαζέθετε στο ριάκι  
τα ριάκια ζμίγοντε πολα  
κε κάνυν ποταμάκι.

Μα το ποτάμι σα νοθι  
μ' ένα ποτάμι άλο,  
κάνι νερο πλατι, βαθι  
κε ποταμο μεγάλο.

Κ' έτσι το ρέμα το θολο  
ι ποταμι κιλύνε,  
όςπυ να φτάσυν στο γιαλο  
στι θάλασα να μπύνε.

Μα θάλασα κι οκεανο  
ο ήλιος τα ζεστéνι,  
κάνι απτο κίμα-τυς αχνο  
πυ στα πσιλα αναθένι.

## Ι ΕΘΝΙΑ ΤΑΚΣΙΔΙΟΤΙΣΑ

Ιταν χιμόνας. Στο χοράφι κίτονταν τιλικάτικι χιονονιφάδα κε έλαμπε στον ήλιο

Ιρθε ι άνιξει. Ο ήλιος άρχισε να θερμένι πιο πολι· απτι θερμότιτα άρχισε να λιόνι το χιόνι, κε γένικε νερο. Ελιωσε ι χιονονιφάδα-μας κε έγινε σταλαματια νερο. Τόρα μπορι να τρέχι με το νερο μακρια-μακρια. Ενόθικε με πολες άλες παρόμιες σταλαματιες κε γένικε ριάκι. Εφθιμα τρέχι το ριάκι ανάμεσα απτα χοράφια κε τα λιβάδια, κε διάλεξε μέρος χαμιλα κάτω απτα πετραδάκια.

Στο δρόμο-τυ το ριάκι αφτο έπιχε δέρτερο, τρίτο, τέταρτο κε πολα άλα ριάκια, ενόθικε με κίνα κε γένικε ποταμάκι. Ι σταλαματιά-μας τρέχι πια μέσα στον ποταμο.

Μα να· δε φένοντε πια ότε όχτι, ότε χόρτο, ότε δάσι, ότε χορια. Οπυ κε αν κιτάκσις νερο κε υρανος, κε ι άκρι τυ νερο δε φένετε.

Ι σταλαματιά-μας ίρθε με το νερο τυ ποταμου στι θάλασα.

Αρχισε ο ήλιος να ζεστéνι πιο δυνατα, κ' ι σταλαματιά-μας μαζι με τις γιτόνιζές-τις γένικε αόρατος αχνος, δε φένετε πια. Ανέβικε ο αχνος πσιλα πάνο απτι θάλασα. Φίσιζε άνεμος κε κυβάλιζε τιν αόρατι πια σταλαματιά-μας με τις γιτόνιζές-τις σε διάφορα μέρι.

Απτο κριο ο αχνος γένικε ομίχλι, κι όταν ι ομίχλι βρίσκετε πσιλα στον υρανο, τιν ονομάζουμε σίνεφο. Το κριο μετέτρεψε τις αόρατες σταλαμιές-μας

σε όμορφο άσπρο σαν ασίμι ζίνεφο. Πολιν κερο κυβαλύσε ο άνεμος το ζίνεφο, σαν πόπουλο πσιλα πάνο στι γι.

Μα να ι σταλαματιά-μας γένικε βαρίτερι, ο αέρας πια δεν τι βαστα, κε μαζι με άλες σταλαματιες πέφτι στι γι, σε ίδος βροχισ.

Επεσε πάνο σε πέταλο λυλυδιου. Ανέτιλε ο ήλιος. Ζέστανε ο ήλιος το πέταλο με τι ζεστι αχτιδά-τυ, κε κσανα ι σταλαματιά-μας γένικε αόρατος αχνος. Ετσι τακσιδέβι απο χρόνο σε χρονο, απο εόνα σε εόνα.

### ΤΑ ΣΤΡΑΤΙΟΤΙΚΑ ΣΚΙΛΙΑ

Ακούσατε πεδια, τίποτε για τα στρατιοτικα σκιλια;

Τα στρατιοτικα σκιλια βοιθουν τυς κόκινυς στρατιότες στον πόλεμο.

Μονάχα ι πιο δινατες ι πιο έκσιπνες κε ι πιο ανθεχτικες ράτσεσ το σκιλιον μπορουν να κάνουν στρατιοτικι ιπιρεσία.



Τα στρατιοτικα σκιλια φιλάγουν αποθήκεσ όπλον, φέρνουν κατάθεσεσ στο επιτελίο (γράφουν ζιμίοσι, τιν κάνουν τιλιγάδι, κε τι θάζουν στο περιλέμιο).

Τα σκιλια κάνουν ιπιρεσία για τι ζινκινονία: κζετιλίζουν το τιλεφονικο ζίρμα πυ κυβαλουν στι ράχι-τυς.

Τα σκιλια κανουν κε ιπιρεσία ιγιονόμον: δένουν στο λεμό-τυς πακέτα θαμπακιου κε μάρλας: τα σκιλια αρτα γιρέβουν τυς πλιγομένυς κε οδιγουν ε'αφτυς τυς ιγιονόμουσ-κόκινυς στρατιότες.

Εκσουν αφτο τον κερο τις μάχις τα στρατιοτικα σκιλια κυβαλουν φισίνκιά κε πάνε σε ανίχνεπσι, γιρέβουν κε θρίσκουν τις ενέδρεσ τυ εχτρυ κε με σιγανι ιλακι ιδοπιουν τυς δικύσ-τυς.

Σε ιρινικο κερο τα στρατιοτικα σκιλια φρυρουν στα ζίνορα.

### ΤΑΚΣΙΔΙ ΜΕ ΣΚΙΛΙΑ

Χιμόνας. Ι πολικι τύντρα ίνε σκεπαζμένι με παχι στρόμα χιονιου. Δε φένετε ύτε δέντρο, ύτε θάμνοσ. Οπου κι αν κιτάκσις, παντυ φένετε ίζιο άσπρο ζιντόνι χιονιου. Πάνο ε' αφτι τιν άσπρι πεδιάδα τρέχι γρίγορα κάτι παράκξενο τρένο. Εκσι ζεβγάρια σκιλια το ένα πίσο στο άλο, ενομένα με μακρι λυρι, ζέρνουν στενο μακρυλο έλκιθρο.

Στο έλκιθρο κάθετε άνθροποσ. Κυκυλομένοσ σε γυναρικα: καπέλο απο γόνα, σακάκι απο γόνα, παντελόνι, γάντια — όλα απο γόνα. Στο χέρι-τυ κρατι παχι ραβδι φορεμένο σίδερο. Αφτο τυ χρισιμέβι σα φρένο (τορμοζ). Το καρφόνι στο χιόνι όταν θελι να σταματίσι τα σκιλια.

Σαν αστραπι τρέχουν τα σκιλια πάνο στο παγομένο χιόνι. Μπροστα από-λα τα σκιλια, πυ ίνε ζεγμένα σε ζεβγάρια, ίνε ζεγμένο ένα σκιλι — ο προ-



τάρις. Αφτο ίνε το πιο έκσιπνο κε καταλαβένι καλά τα λόγια πυ τυ φονάζε ο άνθρωπος: δεχσια! αριστερα! εμπρος!



Στιν τύντρα όρόμι δεν ιπάρχουν κε γιαφτο κάποτε τα έλκιθρα κατρακι-  
λαν μέσα σε λάκους κι ο άνθρωπος πέφτι κε κατρακιλα μέσα στο χιόνι.

Πιδα πάνο, τινάζε τα χιόνια, πιδα στου ελκιθρο κε κσανα τρέχι πάνο  
στιν άσπρι πεδιάδα.

### Ο ΛΙΚΟΣ

Με πρότι ματια μπορι να καθορίσι κανένας πως ο λίκος ίνε σινκενικο  
με το σκιλι ζόο.

Ιπάρχι τέτια ράτσα σκιλιον με ολόρδα αφτια, πυ ονομάζετε „γερμανικο  
μαντρόσκιλο“. Αφτις τις ράτσας τα σκιλια μιάζουν πολι το λίκο. Ι λίκι ίνε φο-  
βερι εχτρι τυ ανθρώπου.

Ι λίκι καταστρέφουν τα σπιτίσια ζόα, ιδιέτερα τα πρόβατα, επιτίθεντε ακό-  
μα κε στον άνθρωπο. Ο λίκος ίνε πολι ιπομονιτικος κε μπορι ολάκερες όρες  
να πάραμονέβι το θίμα-τυ.

Το σταχτι χρώμα τυ λίκου το βοιθι να μι το διακρίνουμε τα βράδια, όταν  
βγένι σε κινίγι.

**Γίμναζμα:** Κιτάτε το λίκο στιν ικόνα. Παραβάλτε-τον με το σκίλο. Πιά  
ομιότιτα κε πιά διαφορα έχουν.

**Πληροφορία:** Στο Βόριο Κάφκασο έχι πολυς λίκυς. Ο σιδεζμος τον  
κινιγον οργανόνι κινίγι ενάντια στα θερια αφτα κε τα καταστρέφι.

### Ι ΑΛΕΠΥ

Ι αλεπυ ίνε μικρότερι απτο λίκο.

Το χρώμα τυ δέρματός-τις ίνε κοκινό-κσανθο, μα, τιχένι κε πιο ανιχτο  
χρώματος.

Μ'ένα λόγο το χρώμα τυ δέρματός-τις εκαρτιέτε απτιν περικιχλοσία όπου ζι.

Τιχένουν κε αλεπούδες με μάδρο χρώμα, μα πολι σπάνια.

Το χιμόνα έφκολα μπορι να διακρίνι κανένας τα χνάρια τις αλεπούς πάνω στο χιόνι. Τα χνάρια τις αλεπούς μιάζουν τυ σκίλυ.

Τα χνάρια τις αλεπούς διαφέρουν απτυ σκίλυ στο εκσις: ταχνάρια το δεξιον κε αριστερον ποδιον τυ σκίλυ έχουν πιο περισότερι απόστασι αναμετακσί-τους.

Ι αλεπού έχει καλι ακοι κε λεπτι όσφρισι. Χάρις εστιν όσφρισι κε τιν ακοί-τις έφκολα βρίςκι, πύ πέρα κάτω απτυ χιόνι θρίςκοντε ποντίκια.

Στο κινίγι θγένι τις περισότερες φορες τι νίχτα, κε δε φοβάτε τις διαπεραστικες παγονιες.

Ι αλεπού τρέφετε με ποντίκια, λαγους κε άλα πυλια· αγαπα πολι κε τα σπιτίσια πυλερικα



**Ερωτίσεις:** Βρίςκοντε στο μέρος-ζας αλεπούδες; Μάθετε να διακρίνετε πάνω στο χιόνι τα χνάρια τις αλεπούς κε τυ σκίλυ. Γιατί ι αλεπού δε φοβάτε τις διαπεραστικες παγονιες; Τί θλάδι κε τί όφελος φέρνι ι αλεπού;

**Πληροφορία:** Ι αλεπού δίνι καλο γουναρικο. Σε μας οργανόνοντε τόρα „φέρμες“ αλεπούδον, όπου διατρέφουν νέα αλεπούδάκια.

**Ερωτίσεις:** Πύ ζόο ιμέροσε πρότι φορα ο άνθρωπος; Τί όφελος φέρνι ο σκίλος στον άνθρωπο; Φέρτε παραδείγματα απτι γίρο ζοι πός ο σκίλος εκσι πιρετι τον άνθρωπο. Πύ σκίλι μπορουν να χρισιμέψουν ετι στρατιοτικι δουλια.

## Ι ΓΑΤΑ

Ι σπιτίσια γάτα-μας κατάγετε απτιν αγριόγατα πυ κε ζίμερα ακόμα κε άγρια κατάστασι ζι εστιν Αμερικι.

Στο περιβάλο τυ σπιτιου ι γάτα λίγο άλακσε. Μονάχα το χρώμα-τις γένικε πικιλόμορφο.

Τα μάτια τις γάτας βλέπον θαβμάσια τι νίχτα, οποόταν ι κόρες μεγάλόνουν πολι. Ενο τι μέρα ι κόρι το ματιόν-τις μικρένι.

Τα μακρια μουστάκια χρισιμέβουν τι γάτα για τιν αφι: κε στο πιο βαθι σκοτάδι πασπατέβι μ' αφα τα γίρο αντικίμενα.

Στον παραμικρότερο θόριβο τευτόνι τα εφκίνιτα αφτιά-τις, πυ ι τρίπεσ-τους κατεφθίνοντε προς τα εμπρος.

Δίχος θόριβο ζιγόνι ι γάτα το θίμα-τις. Δεν περνα μια στιγμι κε το ποντίκι σπαρταρα μέσα στα μιτερα νίχια-τις.

Για τι διαφίλακσι τον αλόγον πρέπει να διχτι τέτια προσοχι, οποσ δίχνετε στις καμπάνιες τις σπορας (Απτιν απόφασι τυ Κ. Κ. τυ ΠΚΚ (μπ.) απτα 27 τυ μαι 1932)

## ΠΥ ΜΑΣ ΧΡΙΑΖΕΤΕ ΤΑΛΟΓΟ

Μερικι σκέφτοντε έτσι: κάθε χρόνο φιάνοντε σε μας τράχτορα, αφοκί-νιτα γρίγορα θ'άρθι κερσ οποταν το άλογο δε θα ίνε πια χρίσιμο.

Αφτο δεν ίνε ροστο. Το άλογο θα μας ίνε χρίσιμο ακόμα κε στα με-γάλα κολεχτιθικα νικοκρια. Το άλογο πρέπει να βοιθίσι το τράχτορο κε το αφοκίνιτο στι δουλιά-τυς. Αν θα ίνε ανάνκι να κυβαλιθι μικρα φορτίο, δε θα απασχολίσιμε γιαφτο ολάκερο τράχτορο, αφυ μορι αφτο να γίνι καλίτερα κε φτινότερα με τ'άλογο. Χριάζετα ο μπριγατίρος ίτε κάποις άλος δουλεφτις να παι κάπυ για δουλιες τυ κολχοζίν· δε θα το δό:υν θέβεα τράχτορο να κά-τσι κε να πάι.

Κε στο χοράφι ακόμα πολες φορες δουλιες γίνοντε με τάλογο κε όχι με τράχτορο. Λογοχάριν, ι δουλια με το κουλτιθάτορο, με τις τσουνκράνες αλόγου.

Τ'άλογο μας χριάζετε κε για τιν άμυνα τις χόρας. Δίχος ιπικο δεν μορι να πολεμίσι κανένας. Κε το καλο ιπικο πρέπει ν'άχι καλα άλογα.

Κολχοζνικε, φρόντιζε για τάλογο, καλιτέρεψε τι ράιζα-τυ! δε μορι να γίνι άμυνα τις χόρας δίχος

ΙΠΙΚΟ

(Μπουτιόνι)

## ΠΙΑ ΖΟΑ ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΕΝΥΝ ΤΑΛΟΓΑ

Τάλογο αν κε δεν ίνε απετιτικο δε μορι να ζίσι χορις καλι τροφι κε νερο. Γιαφτο ο άνθρωπος ιμέροσε τιν καμίλα για να τι χρισιμοπίσι σε περί-πτοσι πυ θα ίνε ανάνκι να τακσιδέθι πολιν κερο σε άνιδρες στέπεσ κε έριμος.

Φορτόνι ο άνθρωπος ολάκερες δεκάδες κα-μίλες πυ πάνε ολάκερα καραβάνια στις ιλιο καμένες έριμος.

Ι καμίλες υποφέρυν δίχος παράπονο τα μακρινα τακσιθια, κε μορόνε να κάνυν πολιν κερο δίχος τροφι κε νερο. Ι καμίλα έχι πα-ρακαταθίχι τροφισ στο λίπος πυ θρίσχετε στιν καμπόρα-τις. Στι χορταζμένι καμίλα ι καμπόρα στέχετε ίζια, στιν πιναζμένι κατεθένι.

Ι καμίλες δεν ίνε απετιτικες στιν τροφί-τυς. Ερχαριστιώντε κι όταν τί-χυν στιν έριμο σκλιρα αναθοτα χόρτα, πυ άλο ζόο δε θα τ'άτρογε.

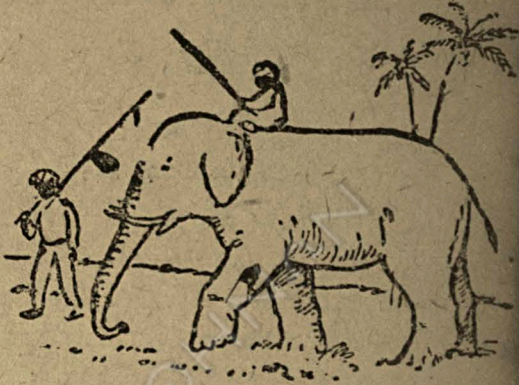


Κε στα μέρι-μας χρισμοπιουν τις καμίλες. Δίχος άλλο πολι απο σας θα έτιχε να πεταχυν στο δρόμο όταν άκυσαν το διςάρεστο μόνκριζμά-τους. Θα έτιχε πολι απο σας να δυν καμίλες στις γιάρμαρες.



Το γαιδύρι επίσης δεν ίνε απετιτικο στην τροφι-το. Αντι αλόγου χρισμοπιουν γαιδύρια στα νότια μέρι τις Γαλίας, στην Ελλάδα, στην Ιταλία, κε σε μας στον Αντι-κάφκασο κε ε'άλες θερμες χόρες.

Ενο στι μακρινι Ιντία προ πολυ ιμε-ροσαν τυς ελέφαντες. Αφτα τα πελόρια



ζόα κυβαλυν ανθρώπου κε φορτία κε κάποτε οργόνουν κε τι γι.

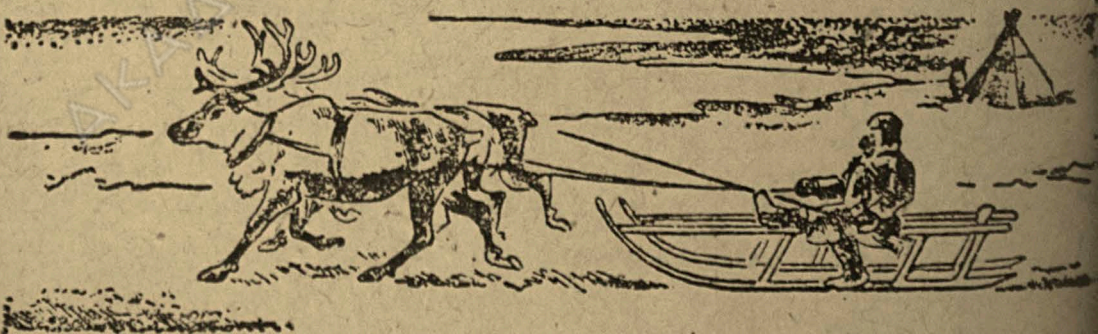
Εκίνο όμως πυ ίνε πιο παράκξενο απόλα ίνε τυτό, ότι ο ελέφαντας μπόρι να χρισιμέπει κε σαν καλι νταντα. Ι ελέφαντες ίνε τόσο έκσιπνα, κε

ίμερα ζόα, προσκλούντε τόσο πολι στον άνθρωπο, ώστε ι ντόπι (ιθαγενει) αφίνυν στις ελέφαντες τα μικρα πεδια, κ'ι ελέφαντες τα προφιλάγυν απ'όλου τυς κίντινυς.

---

Διγινθίτε πιά ζόα αντικαταστένυν τάλογο στο βορα.

---



---

Παρακολυθίστε τι ζοι κε περιπίσι τις αγελάδας κε απαντίστε στις ακόλυθες ερώτισεις: Με τί τρέφετε ι αγελάδα; Τί ίδυς δόντια έχι ι αγελάδα; Με πια δόντια μασα τιν τροφι; Πιο σαρόνι-τις κυνιέτε, το πάνω ίτε το κάτω. Κιτάκστε το πόδι τις αγελάδας. Πόσα δάχτυλα έχι το πόδι; Προσέκστε πός κόβι ι αγελάδα το χόρτο με το στόμα-τις στι βορσι.

## Ι ΚΑΛΙΤΕΡΙ ΦΕΡΜΑ ΣΤΟ ΡΑΓΙΟΝΙ

Ι γαλατο-εμπορευματικι φέρμα τις κομόνας „Ζαρια“ τυ Σταροβελιτζκό-σκι σελοβετινι ίνε ι καλίτερι στο ραγιόνι τις Τιμασσόφκας.

Περιπιόντε κανονικα τα ζόα. Για τιν περιπίσι το ζόον δόθηκε επιφόρτι- στον κάθε άνθρωπο — 20 κιφάλια. Βγήκε απτι μέσι ι απεζλίτζκα. Ο κα- ένας ίνε ιπέφτινος για τις 20 αγελάδες πυ τυ κατοχίροσαν.

Στον κερο ταίζον κε ποτίζον τα ζόα. Ι μάντρα τον αγελάδον καθαρι κερι. Κάθε μέρα βγάζον απο κι τιν κοπρια.

Χαρις τιν καλι περιπίσι κε τιν κανονικι τροφι πολι επάνιες ίνε ι άρό- τιες ανάμεσα στις αγελάδες τον κομυνάρον.

Αν κοντα θρίσχετε γαλατο-εμπορευματικι φέρμα κάντε εκδρομι ος εκι. Δάθετε, πός ετιμάζον το βύτιρο, το τιρι κε αλα γαλατερα προιόντα.

**Πληροφορια:** Τόρα στο Βόριο-Κάφκασο έχυμε πολες γαλατο-εμπορε- ιατικες φέρμες, εργοστασιο τριυ κε βυτίρυ. Ιδιέτερι προσοχι επιστινι ι σεβε- κικι εκσυζία για τιν ανάπτυκισι αφτις τις δουλιες στις ορινες περιοχες.

**Το κσομι, τα ζαρζαβάτια, το κρέας κε τα γαλατερα προιόντα — στα σεβετικα παζάρια!**

## ΕΚΙ ΟΠΥ ΔΕ ΓΙΝΕΤΕ ΣΙΤΑΡΙ ΒΟΣΚΥΝ ΚΟΠΑΔΙΑ ΠΡΟΒΑΤΑ

Πολα χρόνια πέραςαν απτιν εποχι, πυ ιμέροσε ο άνθρωπος τα πρόβατα. Όπος τάλα ζόα, έτσι κε τα πρόβατα στιν αρχι ίσαν άγρια.

Σκότοναν ι άνθρωπι τα πρόβατα κε πέρνανε ζοντανα τα αρνάκια-τυς. Τα αρνια μεγάλοναν, σινίθιζαν με τον άνθρωπο, ιμερόνονταν.

Ετσι άρχισε το ιμέρομα τυ άγριυ προδάτυ. Πέραςαν απο τότε χιλιάδες χρόνια. Αλακσε ο άνθρωπος, αλάκσανε κε τα πρόβατα πυ ιμέροσε.

Το μισοάγριο πρόβατο έδινε κε κρέας, κε μαλι, κε γάλα. Μα όλα απο λίγο κε άσκιμα. Τόρα ο άνθρωπος καλιτέρεπεσε τι ράτζα τον προδάτον. Μια ράτζα πρόβατα δίνι καλο κρέας, αλι προβατίσιιο δέρμα, άλι μακρυλο λεπτο μαλι.

Εκι όπου ι στεπι ίνε δίχος άκρι, όπου στιν άγονι γι φιτρόνανε μόνο άγρια χόρτα, τόρα βόσκον πολιπλιθι κοπάδια τυ σεβοχοζιυ „Οβτσεβοτ.“ Αφτα τα πρό- βατα δίνυν θαδμάσιιο μαλι. Απαφτο το μαλι επεκσεργάζοντε στις φάμπρικες λεπτα κε στερεα ιφάζματα.

**Παρακολουθίστε τι ζοι τυ γυρυνιυ.** Τί ίνε το γυρύνι; Παρακολουθίστε, πια τροφι αγαπα πιο πολι. Οταν σεφάζον γυρύνι, κιτάκστε τα δόντια-τυ. Παρα- θάλτε τα δόντια τυ γυρυνιυ με τα δόντια τυ σκίλυ κε τις αγελάδας. Σε τί μιμάζον κε σε τί διαφέρουν; Κιτάκστε τα πόδια τυ γυρυνιυ. Πόσα δάχτυλα έχι κε σε τί τελιόνι το κάθε δάχτυλο;

## ΤΟ ΓΥΡΥΝΙ ΑΠΤΟ ΓΥΡΥΝΙ ΕΧΙ ΔΙΑΦΟΡΑ

(δίγυρι τυ παπυ Σιμεον)

Ιρθα στο κολχόζι να δο τον ανεψιδ-μυ Σαβέλι. Ι δυλιά-τυ στο κολχόζι ίνε να δίνι τροφι στα γυρόνια.

— Πάμε παπυ — μυ λει — να σε δίκσο τα γυρόνια-μας.

Πίγαμε. Κιτάζο μ' έφερε σε μεγάλο, μακρυλο χτιριο, σαν ζαραι. Το χτιριο τύδλινο, ι στέγι ειδερένια, γίρο-γίρο παράθιρα.

Οταν προχόρισαμε ος τι μέσι τυ χτιριύ, δε θα πιστεθα πως εδο ζυν γυρόνια αν δεν άκουα το γρίλιζμά-τους απ'όλες τις μεριες. Τέτιακαθαριότιτα ίχε εκι μέσα, πυ σε κάθε σπίτι δεν τι θρίσκις! Το πάτομα πέτρινο, στι μέσι διάδρομος κε στα πλάγια χοριστα σταλια (στοιλο) για το κάθε γυρόνι. Μπροστα στο κάθε γυρόνι ίνε στρομένα στροσίδια.

Κιτάζο, στέκετε ένα παχι κορδομένο γυρόνι, γιαλίζι το δέρμα-τυ. Ιχα-με κε μισ γυρόνια, μα τέτιο γυρόνι στι ζοί-μυ δεν ίδα.

Σταματίσαμε κοντα στο γυρόνι. Ο ανεψιδός-μυ με ροτα:

— Πόσο χρονο θα ίνε κατα τι γνόμι-συ;

Εκισα το ζβέρκο-μυ φοβόμυνα να μιν κάνο λάθος.

— Θάνε τυλάχιστο διο χρονον κε κάμποσον μινον.

Ολι γίρο γελάσανε.

Μας ζίγασε κι ο χτρινοτρόφος.

— Τί; δεν το μάντεπες γερο; Ολο-όλο ενια μινον ίνε αφτο το γυρόνι πυ βλέπις, κε όμος το θάρος-τυ ίνε πάνο-κατο οχτο πύτια. Να τί σιμένε ράτσα κε σοστι περιπίσι.

**Πλιοφορία.** Ενα καλο γυρόνι με τα γυρυνάκια πυ γενα σε δεκαοχτο μίνες δίνι τόσο κρέας, όσο δίνυν τέσερα βόδια.

**Παλια παριμία.** Λερα, όπος στι μάντρα το γυρυνιον.

**Νέα παριμία.** Καθαρα, όπος στι γυρυνοτροφικι φέρμα.

## ΣΤΟ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ ΒΥΤΙΡΥ

Στι στανίτσα-μας έχι εργοστάσιο βυτίρυ.

Όλες ι γαλατοεμπορευματικες φέρμες το γίρο κολχοζιον φέρνυνε εδο κα-θιμερινα το γάλα-τους.

Απο νορις το προι γιόμισαν μπροστα στο εργοστάσιο αμάκσια, φορτομέ-να γαλόνια (μπιτον) γαλατιυ.

Στο εργοστάσιο ο μάστορις παραλαβένι το γάλα κε το χίνι σε ειδιέτερο βέτρο με καπάκι πυ επιπλει. Αφτο ίνε το γαλατόμετρο. Στο καπάκι πάνο ίνε γρενυια (ρεικα) με αριθμος. Οταν χίνυν το γάλα, το καπάκι επιπλει κε ι αριθμι δίχυνν πόσες λίτσοες γάλα χιθικε στο βέτρο.

Ο βοιθος τυ μάστορι δοκιμάζι το γάλα με ιδιέτερο βαθμόμετρο, πυ δί-χνι αν το γαλα πυ φέρανε απτι φέρμα ίνε καλο ίτε άσκιμο.

Το σεπαράτορο χορίζι απτο γάλα το ανθόγαλα. Απτο γάλα πυ χο-ρίστικε κάνυν τι μιζιθρά (τβορογ) κε το ανθόγαλα στέλνυν στο βυτιροπίο- (μαςλοπόικα).

Ο μάστορις χίνει το ανθόγαλα στο βυτιροπίο. Αφτι αρχίζει να στριφογιρ-  
να. Λίγο-λίγο πιχτένι το ανθόγαλα κε γίνετε βύτιρο. Ιστερα απ'αφτο, ο μά-  
στορις αναποδογυρίζει το βυτιροπίο κε χίνει τα νερούλα απομινάρια — το ταν.  
Οταν τρέχει όλο το ταν, θγάζουν το βύτιρο.

Πλένουν το βυτιρο σε αλμιρο νερο κε το θάζουν σε ιδιέτερι μηχανι — πι-  
εστήριο. Οταν τρέκσουν όλα τα απομινάρια τυ νερο κε τυ ταν — το θύτιρο.  
ίνε έτιμο.

Το φορτιγα αφτοκίνιτα πέρνουν το βύτιρο κε το φέρνουν στο σιδεροδρο-  
μικο σταθμο.

## ΤΟ ΠΛΑΝΟ ΤΙΣ ΕΚΔΡΟΜΙΣ-ΜΑΣ ΣΤΟ ΕΛΕΟΤΡΙΒΙΟ

Για άβριο ετιμαστήκαμε να πάμε όλι ι μαδιτες τις τάκεις-μας στο ελε-  
οτριβίο (маслобойный завод).

Ι κάθε μπριγάτα πήρε εντολι να μάθι τα ακόλυθα:

Ι 1-ι μπριγάτα: σε πιόνα ανίχι το εργοστάσιο τόρα, κε σε πιόνα ανίχε  
νορίτερα; Πόσους μίνες δουλέδι το χρόνο; Απο πύ πέρνι τα πρώτα ιλικα; Πό-  
σους τόνους σπόρους ιλιοτροπίου επεκσεργάζετε κάθε μέρα;

Ι 2-ι μπριγάτα: πός θγένι το λάδι απτυς σπόρους; Πόσο λάδι κε ζμίχα  
επεκσεργάζετε απο Ι τρέντνερο σπόρους κε πόσο αφίνι το εργοστάσιο στον εα-  
φτό-τυ για τι δουλια;

Ι 3-ι μπριγάτα: τί μηχανες έχι στο εργοστάσιο, κε πός μπένουν σε κίνιςι;

Ι 4-ι μπριγάτα: πος εκπλιρόνι το εργοστάσιο το προμφινπλάνο-τυ; Όλι  
ι εργάτες ίνε μαχιτάδες; Με πιόνα αμιλάτε το εργοστάσιο;

Ι 5-ι μπριγάτα: αν το εργοστάσιο έχι κατικίες για τυς εργάτες, λυτρο, κλυπ,  
αναγνωστήριο, σχολιο για τυς αγράματυς; Ινε ι εργάτες όλι μέλι τον επανκελ-  
ματικον σιδέζμον; Πός φρυρίτε ο κόπος τον εργατον;

Ροτίστε τυς γεροντότερυς, πός κάνανε λάδι απτυς σπόρους.

Πιά φιτα μας δίνυνε λάδι; Πιά απ'αφτα σπέρνουν στα μέρι-σας; Κάντε  
πίνακα το λαδερον φιτον.

## ΤΑ ΚΥΝΕΛΙΑ

— Πάνο! — φονάζι ι μάνα — διόκσε τα κυνέλια απτο περιβόλι: θα φά-  
νε όλα τα φιτανάκια.

Ο Πάνος πήρε μακρι κλαδι κε έτρεκσε στο περιβόλι. Μα τα ζβέλτα κυ-  
νελάκια, πιδόντας έφθιμα, κρίφτικαν πια στο γιτονικο κίπο.

— Ε Γιόργο! — φόνακσε ο Πάνος ανάμεσα απτο φράχτι, — τα κυνέ-  
λια-συ κσανα τρέχουν στο περιβόλι-μας· γιατί δεν τα προσέχις; Ι μάνα θιμόνι.

Ο Γιόργος πλιζιάσε το φίλο-τυ.

— Κ' εγο δεν κσέρο τί να τα κάνο. Ολο σκάθουν τι γι κε φέβγουν απτο  
σαραι. Φένετε θα χριαστι να τα πυλίζο.

— Γιατι να τα πυλίζις! — τό απαντα ο Πάνος — τόρα ο κάθε πιονέ-  
ρος πρέπει να σιντιρίσι κυνέλια. Το καλίτερο πυ θα κάνυμε ίνε να πάμε στο  
ρύσικο σχολιο να δύμε πος περιπιώντε τα κυνέλια. Απο κι τα κυνέλια καμια  
φορα δε φέβγουν σε κσένα περιβόλια.

Την άλι μέρα ι διο φίλι πέραν το δρόμο για το ρύσικο σχολιο.

— Γιά-ζας πεδια, ίρθαμε να κιτάκουμε τα κυνέλια-ζας. Λένε πως καλά τα περιπιίζτε.

— Ελάτε, ελάτε, — ίπε με προδιμίξ ο Βασιας Νόβικοφ, ο πρόεδρος τυ αρτελιυ τον κυνελοτρόφον.

— Νά-τος ο κυνελόνας-μας — ίπε ο Βάσιας, οδιγόντας τυς μωσαφιρέυς σε εβρίχορο ζαραι.

Πλαι στον τίχο στέκονταν τα κλυβια. Πίσο απτα διχτιοτα κλυβια φένονταν όμορφα κυνελάκια. Λογις-λογιον. Ασπρα, μεγάλα, χυνοδάτα! Νά κ'ένα μάδρο, να κ'ένα σταχτι.

Κάμποζα πεδια πιγενοέρχονταν γίρο στα κυνέλια. Ενας καθάριζε τα κλυβια, άλλος σκύπιζε τον κυνελόνα. Διο κορίτσια διάλεγαν τα κοκινογύλια — τιν τροφι τον κυνελιον.

Ο Γιόργος κίταζε προσεχτικα τον κυνελόνα κε τα κλυβια.

— Τί καλά πυ τάχετε φιαζμένα όλα — ίπε — κε πιός έκανε τα κλυβια;

— Ι ίδιυ, στο εργαστίριό-μας — απάντισε ο Βάσιας. Ιλιχο μας δίνυν απτο κολχόζι: τα πεδια-μας όλο τον κερο δυλέβον στον κολχόζικο κυνελόνα. Εχσον αφο ετιμαζόμαστε ι ίδιυ να αγοράζουμε σανίδια.

— Κι απο πύ θα πάρατε τα χρίματα;

— Μα τα κυνέλια μας φέρανε ός τα τόρα αρκετο έσοδο. Το θιλικο σε διάσειμα ενος χρόνυ γενα 6-8 φορές κε κάθε φορα απο κάμποζα κυνελάκια. Για κάθε δερμα κυνελιυ μας δίνυν 1 ρυβλ. 50καπ. — 3 ρυβλ.. Κε το κρέας-τυς ίνε πολι νόστιμο, μαλακο όπος τυ γυρυνόπουλυ. Το κρέας τον κυνελιόν-μας παι για τα ζεστα προγιόματα τυ σχολιύ-μας.

**Πληροφορία:** Το κόμα κε ι ζοβετικι εκσυζία φροντίζυν πολι για τιν τροφι τον εργαζομένον. Βγήκε απόφασι για τιν οργάνοσι κυνελοτροφίας στις φάμπρικες κε τα εργοστάσια, στη κολχόζια κε στα ζοβχόζια. Ι πιονέρι εχυν εποχρέοσι να βοιθυν το κόμα ζ'αφτι τι δουλια.

**Πιονέρι, αναλάβειτε το πατρονάτο στον κυνελόνα τυ κολχοζιύ-ζας.**

## **ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΙΣ ΠΕΡΙΠΙΣΙΣ ΤΟΝ ΚΥΝΕΛΙΟΝ**

1. Φίλακσε τα κλυβια καθαρα. 2. Μί δίνετε τιν τροφι στα κυνέλια μέσα σε λερο σκέβος. 3. Καθαρίζτε τυς σπόρυς απτι σκόνι. 4. Δόστε στα κυνέλια να τραγανίζυν κλαδάκια 5. Απομακρίνετε τα μεγάλα κυνέλια. 6. Προφιλάκστε τα κυνέλια απτα ρέβματα.

## **ΔΙΑΤΑΚΣΙ ΓΙΑ ΤΟ ΔΟΣΙΜΟ ΦΑΓΙΥ**

Το προι: 1. Κεσρο χόρτο. Το μεσιμέρι: 1. Νερο. Το θράδι: 1. Κεσρο χόρτο  
2. Λαχανικα 2. Βρόμι 2 Χλορο χερτο.



**Γίμνασμα:** Κιτάχστε τι λογισ ίνε τα δόντια τυ κυνελιυ. Πιά άλα τροχτι-  
κα (γριζυνι) κσέρετες; Παραβάλτε τα δόντια τυ κυνελιυ με τα δόντια τον άλον  
τροχτικον.

Παραδάλτε τα σινίθια τον κυνελιον κε τυ λαγυ. Τί βλάβι φέρνι ο λα-  
γος; Τί όφελος;

## Ο ΑΡΥΡΕΟΣ (ΣΥΣΛΙΚ)

Μεγάλος δεν ίνε ο αρυρέος, μα φέρνι μεγάλι ζιμία. Ο αρυρέος τρώγι  
όχι μόνο τυς σπόρους μα κε τα πράσινα μέρι τυ φυτυ. Στο διάστημα τυ καλο-  
κεριυ ο αρυρέος παρατρώγι, παχένι, κε ιστερότερα όλο το χιμόνα κιμάτε  
κε λιγνένι.

Τιν άνικσι ι λιγνι κε πιναζμένι αρυρεί ρίχνοντε στα πράσινα βλαστάρια  
το χιμονιάτικον σπαρτον.

Πιό πολι θλάθι φέρνι ο αρυρέος, όταν όριμάζυν τα σιτιρα.  
Πάρα πολι λέμαργο ίνε αφτο το τροχτικο ζοο: στο διάστημα τις άνικσις κε τυ  
καλοκεριυ τρόνε απο 16 κιλα κάθε ίδυς τροφισ, κε σ'αφτο μέσα ος 4 κιλα  
σιτιρα. Κε ι αρυρεί ίνε εκατομίρια. Σκεφτίτε πόσι θλάθι φέρνυν στο σοβετι-  
κο νικοκιριο!

Όταν έρθι ι άνικσι, ας πάρομε μέρος στον αγόνα ενάντια στους αρυρέυσι!  
Ας διαφιλάκσυμε τι σοδια τον κολχοζιόν-μας.

## ΤΑ ΔΟΝΤΙΑ Κ'Ι ΤΡΟΦΙ

Θα γαντσόνονταν το πρόβατο στο λίκο, μα δεν έχι με τί να τον πιási:  
δεν έχι ύτε νίχια, ύτε δόντια κατάλιλα. Τα δόντια τυ προβάτυ ίνε κατάλιλα  
μόνο να κόβυν χόρτο κε να το μασαν.

Στ' άλογο, σтин αγελάδα — κε σόλα τα χορτοφάγα ζόα, — τα μπροστι  
να δόντια — κοφτίρες — ίνε μιτερα σαν ψαλιθια, ενο ι τραπεζίτες ίνε ίσιυ κε  
πλατυ για να μασαν τιντροφι.

Ι αλεπυ, ο λίκος, κι όλα τα ζοα πυ τρέφοντε με κρέας έχυν απο διο ζε-  
θγάρια μακρια κε μιτερα, σα θελόνες δόντια, κινόδοντες. Μαφτα τα δόντια  
ταρπαχτικα ζόα κσεσκίζυν σε κομάτια το κινίγι-τυς κε το τρόνε.

Το κυνέλι, το λαγυδάκι, το ποντίκι έχυν απο διο ζεθγάρια μιτερυς κε  
μακρις κοφτίρες. Μαφτυς ροκανίζυν τιν τροφι-τυς.

Το γυρόνι έχι απόλα τα ίδι τα δόντια. Καλι ίνε κε ι κοφτίρες τυ, κε  
κινόδοντες. Κ' έτσι τρώι ότι τυ τίχι. Το γυρόνι ίνε παμφάγο ζόο.

## „ΟΧΙ ΟΛΙ ΜΕ ΜΙΑΣ“

Σ' ένα σιδεροδρομικο σταθμο ο μπυφετζις ίχε ιμερομένο παπαγάλο. Όταν  
έρχονταν τρένο, ι τακσιδιότες ορμούσαν όλι μαζι στο μπυφέτο.

— „Οχι όλι με μιας,“ με τι σιρα παρακαλο ελεγε ο νικοκίρις τυ παπαγάλο.  
Επαναλάβενε τόσο σιχνα αφτι τι φράσι, πυ ο παπαγάλος έμαθε απόκσο  
αφτες τις λέκσες κε φόναζε στους επισκέφτες πριν απτο νικοκίρι-τυ „Οχι όλι  
με μιας, με τι σιρα, παρακαλο“

Μια μέρα ο παπαγάλος πέταξε απτο κλουβι ίσια στ'ανιχτο παράβρο κε έπεσε στον κίπο τυ σταθμου.

Ο μπουφετζικ έτρεκε να τον ζιτίκι κε ίρθε ακριβος στον κερο. Τριγίρισαν ι κατσκάρες τον παπαγάλο απ'όλες τις μεριες κε τον ραμφίζυν. Ο παπαγάλος άπλωσε τα φτερά-τυ, άνικσε το στόμα κε ύτε ιπερασπίζονταν μονάχα φώναζε με όλι τι δίναμι τυ λάρινκά-τυ: „Όχι όλι με μιας, με τι ζιρα παρακαλο.“

Ερώτισες: Ιδε κανένας από σας παπαγάλο; Τί ίδυς φτερα έχι; Αμε το κολίβριο; Σε πιες χόρες ζι ο παπαγάλος; Γιατι τον ιμερόνυν ι άνθρωπι;

Κιτάκστε στους πίνακες το κολίβριο, το στρουθοκάμιλο, τον παπαγάλο κε άλα πυλια το ζεστον χορον.

## Ι ΚΟΤΕΣ-ΜΑΣ

Πατρίδα τις κότας ίνε ι μακρινι ζεστι Ιντία. Εχι κε τόρα ακόμα ζυν άγριες κότες.

Προ πολυ, περίπου 2000 χρόνια πριν, άρχισε ο άνθρωπος να ιμερόνυ τις κότες, κε νά τόρα παντυ βρίσκοντε.

Λίγο-λίγο ο άνθρωπος καλιτέρεβε τι ράτσα τις κότας για να τυ δίνι όσο το δινατο περισότερο όφελος.

Μερικες διέτρεφε μονάχα για τα αυγά-τους, άλες για το κρέας-τους. Ετσι παρυσιάστικαν ι κότες αυγον, κε κρέατος.

Απτις κότες αυγον στο Βόριο Κάφκασο καλιτέρες λογαριάζοντε ι κότες Δεγγορν. Ανάμεσό-τους ίνε τέτιες κότες πυ γενυν το χρόνο ος 300 αυγα, κε κατά μέσον όρον γενυν 150-200

Ι καλιτέρι ράτσα τις κότας κρέατος ίνε ι ράτσα Βιαντοτ. Ι κότα αφτις τις ράτσας ζιγίζι ος 3 κιλα, κε ο πετινος ος 3 <sup>1</sup>/<sub>2</sub>.

Δεν ίνε άσκιμι κ'ι απλι κότα-μας. Χριάζετε μονάχα να φροντίσουμε για-φτι, ιδεμι σιχνα τιχένη να μιν περιπιύμαστε καθολυ τις κότες.

## ΤΑ ΚΟΤΟΠΥΛΑ-ΜΑΣ

Ομορφι ανικσιάτικι μέρα.

Ι Κίτσα κ'ι Θιμια πάνε στο σχολιο. Βιάζοντε, γιατι σίμερα αφτες ίνε επισιτάτρες στο ορνιθοτροφίο τυ σχολιο.

— Τί λες κ'εσι, Κίτσα, θα κλοσίσι σίμερα ι κλόσα-μας τα κοτόπυλά τις;

— Βέβεα! Πάνε ακριβος 21 μέρες απτον κερο πυ τιν καθίσαμε. Εγ-τόχο γραμένο.

Κανένας δε φένετε ακόμα στιν αυλι τυ σχολιο. Τα κορίτσια τρέχυν κα-τεφθίαν στο ορνιθοτροφίο.

Ανίκανε τιν πόρτα. Αχύνε τα κακανίζματα τις όρνιθας κε τις πσιλες φονύλες τον κοτόπυλον.

— Κίτα βγίκαν πια τα κοτόπυλα!

— Χνυδάτα κε γερα — κσεφόνισαν με χαρα τα κορίτσια.

— Κε πόσα νάνε;

— Ακριβος δεκαπέντε, ίπε ι Κίτσα αφου τα μέτρησε. Δε χάθηκε ότε ένα αβγο! Τί καλα.

Παρακολουθίστε πως φροντίζει ι κλόσα για τα κοτόπουλα. Πός καταλαβένουν τα κοτόπουλα, πυ βρίσκετε ι κλόσα; Τί κάνουν όταν χάνουν τιν κλόσα;

Πότε φέροντε τα πρώτα φτερα στα κοτόπουλα;

Πότε ι κλόσα αρχίζει να διόχνι απο κοντά-τις τα κοτόπουλα:

**Παραβάλτε**, πός μεγαλόνουν τα κοτόπουλα κε τα χινόπουλα.

## Ι ΠΑΠΙΑ

Ιρθε ι άνικσι. Αρχίσαν ι πάπιες να κλοσουν τα πυλάκια-τους — κίτρινα στρονκιλοπα, χνουδάτα, με κοντα ποδαράκια, με πλατια μιτίτσα.

Πίγε ι πάπια στο ποτάμι. Πλισίασε στον όχτο, βύτικσε στο νερο. Κατόπι-τις ακολούθισαν κε τα πυλάκια-τις, κολιμπουν κι αφτα στο νερο. Βυταν στο νερο, πλευν λες κε καιχάκια.

Αρχισαν να γιρέβουν τροφι — εκυλίκια, ψαράκια, καταπίνουν, ραμφίζουνε τους βατράχους· δεν αφίνουν πίσο κε τους ασταχους.

Αφου κολίμπισαν αρκετα, θγίκαν στον όχτο, τινάχτικαν. Το καθαρο νερο σταλαματιες-σταλαματιες τρέχι απτα φτερά-τους. Αρχιναν να περπατουν πλάι στον όχτο, ραμφίζου το πράσινο όροσερο χορταράκι, γιομίζου τι ζγάρα-τους.

**Πληροφορία:** Ι σπιτίσια πάπια κατάγετε απτιν αγρια πάπια.

Ός τόρα τιχένουν σε μας τέτιες πάπιες, πυ στο χροματιζμο το φτερόν-τους μιάζου τον άγριο πρόγονό-τους.

Μα τιχένουν κε όλος διόλυ άσπρες σπιτίσιες πάπιες, — τέτιος χροματιζμος στις άγριες πάπιες δεν ιπάρχι. Σκεφτίτε γιατί:

Παρατιρίστε τα σπιτίσια πυλια κε κάντε σιμπέραζμα: όμια ζου ι πάπιες κε ι κότες;

Κιτάτε τα ράμφι κε τα πόδια-τους. Γιατί δεν ίνε όμια;

Γιατί ι πάπια, όταν πλει πάνο στο νερο, σιχνα βυτα το ράμφος-τις στο νερο;

**Γιμναζμα:** Κιτάχστε ζοντανι χίνα κε πάπια κε απαντίστε στις παρακά-το ερότιες:

Με τί ίνε σκεπαζμένο το σώμα τις χίνας κε τις πάπιας; Τί ίδου ράμφος έχι ι καθειμά-τους; Με τί τρέφετε ι χίνα, με τί ι πάπια; Πόσα δάχτιλα έχι ι χίνα; Με τί ενόνοντε αναμετακσί-τους; Τί ίνε κινό πυ βοιθι τι χίνα κε τιν πάπια να κολιμπουν καλα; Γιατί τα φτερά-τους δε θρέχοντε στο νερο; Πιά ομιό-τιτα έχι ι χίνα με τιν πάπια; Πιά ομιότιτα έχου με τιν όρνιθα; Σε τί δια-φέρουν ι χίνα κε ι πάπια απτιν όρνιθα;

## ΠΑΡΑΚΟΛΥΘΙΣΤΕ ΤΙ ΖΟΙ ΤΟΝ ΠΥΛΙΟΝ ΚΟΝΤΑ ΣΤΙΝ ΚΑΤΙΚΙΑ: ΤΥ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΥ, ΤΥ ΚΟΡΑΚΙΥ, ΤΙΣ ΚΑΤΣΚΑΡΑΣ

Με τί τρέφοντε; Πια τροφι αγαπουν παραπάνο; Πός το καθένα-τους πιάνι τιν τροφι; Πός γλιτόνι απτιον εχτρο; Γιατί μπόρουνε να διαχιμάζου σε μας κε δεν πετυν σε θερμες χόρες;

### ΤΑ ΤΑΧΙΔΡΟΜΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΑ

Τα περιστέρια προσκολύντε πολί στι φολιά-τους. Οσο μακρια κι αν πετάξει το περιστέρι, υποχρεωτικά θα γίρει πίσω στον περιστερέονα-το.

Απτο το παρατίρισαν ι άνθροπι κι άρχισαν να ζινιθίζον το περιστέρι να κυβαλα ταχιδρομίο. Τη τέτια περιστέρια ονομάζοντε ταχιδρομικα.

Σιχνα στον κερο τυ πολέμου χαλνα το τιλέφονο, ο τιλέγραφος κε ίνε ανάνκι να μεταδοθι ζπυδέα πληροφορία. Εδο ακριβος εποφελύντε το ταχιδρομίο με τα περιστέρια.

Βάλον ζιμίοζι σε δαχτυλιδάκι ίτε σε ζολιναράκι, πυ τη δένουν στο πόδι τυ περιστεριου, κε ταφίνυν να πετάξει απτο κλοβί-το.

Το περιστέρι ορμα κε πετα ίζια στι φολιά-το. Κι αρτι ι φολιά-το βρίζεκε σε ιδιέτερος σταθμοζ περιστεριον.

Πστα το περιστέρι, σγονίζεκε ενάντια στον άνεμο ι στιν κακοκερια. Τί-χεναν περίπτωζες, οπόταν το εχτριχο βόλι έβρισκε το περιστέρι το περιστέρι επέστρεφε ζπίτι πλιγομένο, μα έφερνε τιν πληροφορία, πυ γλίτονε τι ζοι εκατοντάδον αθροπον.

Οργανοζτε όμιλο „ι φιλι τυ ταχιδρομικυ περιστεριου“. Φροντίζτε να αποχτίζετε ένα ίτε διο ζεβγάρια περιστεριον κε μάθετε να τα περιπιίστε. Θιμιθίτε ότι το ταχιδρομίο τον περιστεριον χριάζετε για τον Κόκίνο στρατό-μας.

### ΣΤΟ ΒΑΛΤΟ

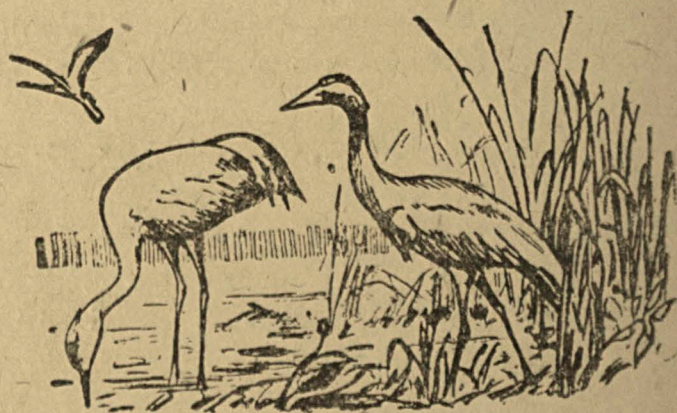
Απτις ζεζτες χόρες πέτακε ένα ζεβγάρι γέρανι. Διαλέκxανε κατάλιλο βάλτο: κι ο κάμπος κοντα ίνε, κε βάτραχι πολί θρίζοντε στο βάλτο, κι άνθροπι γίρο δε φένυντε.

Διάλεξαν το βάλτο κε σε μια άκρι πλέκxανε τι φολιά-τους. Εβαλε το θιλικο ταβγα μέσα στι φολια, κι αρχίxανε να κλοσίζον τα πυλιά-τους.

Βγίχαν τα μικρά-τους. Αρχίxαν να τα ταίζον ι γονί-το. Ο ένας φέρνι τιν τροφι, ο άλλος φιλάι τι φολια. Το θιλικο τυ γέρανυ, γία να μι τι διακρίνυνε, αλίφτικε με λάςπι. Κ'έτσι το χρομά-τις έγινε ζαν τι γις κε κανένας δεν τι διακρίνι.

Μεγάλοζαν τα πυλιά-τους. Αρχίxαν να πεταν κε πάνε με τον πατέρα κε με τι μιτέρα-τους ζτους κάμπος, ραμφίζον το νέο ζιτάρι.

Πριν νάρθον στο ζπίτι, προμιθέβοντε ένα λαγυδάκι κε το ζτρόνυν στο χορο, χορο γεράνον.



Πια ακόμα πυλια τυ βάλτο κζέρετε; Γιατί έχυνε μακρια πόδια κε μίτες;

## ΠΙΑΝΥ ΜΙΤΙ ΙΝΕ ΚΑΛΙΤΕΡΙ

Ο μιγοχάφτις με τι λεπτι τι μιτίτσα κάθονταν πάνω ζένα κλαδι κε κί-  
ταζε μια εδο μια εκι.

Μόλις πετόζε απο κοντά-τυ μίγα, αμέσος τιν κινιγύζε, τιν έπιανε κε  
τιν κακαβρόχθιζε.

Ολάκερι μέρα κοπιάζι, δεν κσέρι ύτε ισιχία, ύτε ανάπαπσι. Σχεφτίτε  
μόνι σας: πάσεσ μίγεσ πρέπι να χάπσι για να χορτάσι.



Ο μιγοχάφτις δε μπορι να ραμφίζι σπό-  
ρουσ ζιτιρον; Το ραμφοσ τυ ινε πολι λεπτο.

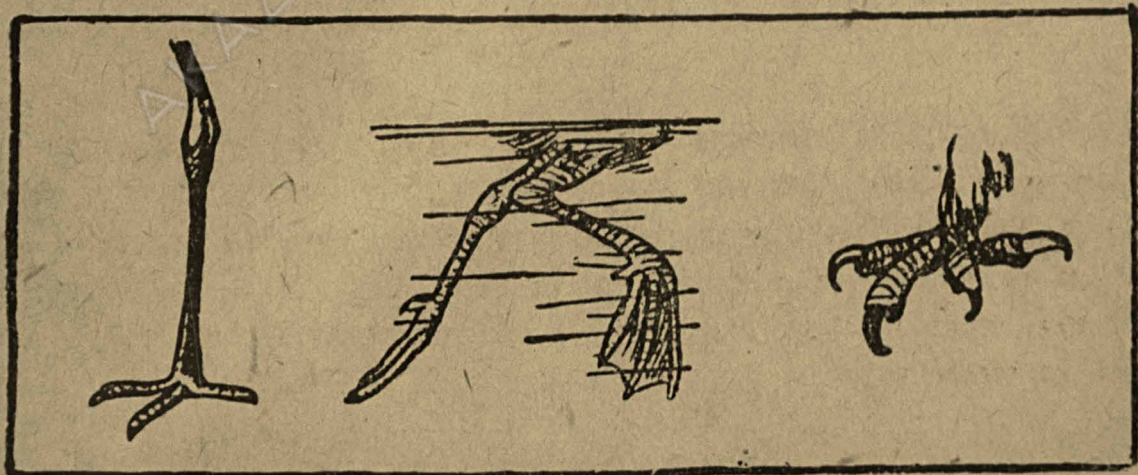
Άλο πράμα ίνε ο μελισοφάγοσ. Αφτοσ κε  
σκυλίκια δεν αφίνι, κε σπόρουσ ραμφίζι, όσπυ  
να χορτάσι. Δε μνίски πίσο κι ο σποργίτις.  
Αφτοσ δεν αφίνι πίσο κε τα όριμα φρούτα.

Κιτάτε στιν ικόνα τα ράμφι το διάφορον  
πυλιον κε υποδίκστε, πιό ράμφοσ ίνε καταλιλό-  
τερο: 1) να πιási κυνόπια κε μίγεσ κατα  
εκατοντάδεσ; 2) να ραμφίζι τι φλύδα τισ  
θικινιασ; 3) να τριπίζι το δέντρο; 4) να θγάλι  
τισ ζιμιτςκεσ; 5) να πιási μέσα στο νερο  
διάφορα ζοίφια; 6) να κοματιάσι κε να φάι  
μικρα ζόα κε πυλια;

## ΠΙΑΝΥ ΙΝΕ ΑΦΤΑ ΤΑ ΠΟΔΙΑ

Κιτάτε καλα τα πόδια πυ ίνε ζογραφιζμένα στιν ικόνα. Μάθετε σε  
πιο πυλι ανίχι το κάθε πόδι: σε πυλι τυ βάλτυ, σε πυλι πυ κολιμπα, ίτε  
σε αρπαχτικο πυλι;

Παρακολουθίστε τα πυλια κε κάντε εγγραφεσ:



1) Με τί ίνε σκεπαζμένο το ζόμα τυ πυλι; 2) Πόσα άκρα έχι το  
πυλι; 3) Σε τι χρικιμέθον τα φτερα στα πυλισ; 4) Πια πυλια πετάνε πιο  
γλίγερα; Τί ίδουσ φτερα κε πόδια έχον;

Κσέρετε πυλια πυ τρόνε σπόρουσ; Ονομά,τε μερικα.

Κσέρετε πυλια πυ τρόνε έντομα; Ονομαστε μερικα.

Πιά πυλια ονομάζον αρπαχτικα κε γιατί;

Πιά πυλια ονομάζουν πυλια το βάλτο, κολιμβιτικά; Σινκρίνατε ο ραμφοσ τυς, το λεμο, τα πόδια, τα νίχια.

Πιά πυλια φέβγουν απτα μέρια-μας το χιμόνα κε πια μνίσκουν κε γιατί; Πιά πυλια ζόνε κοπάδια-κοπάδια κε πια μόνα;

Βρέστε ένα ζεβγάρι πυλια πυ άρχισαν να χτίζον τι φολιά-τυς (λογοχάριν τα χελιδόνια, τυς μελισοφάγυς, ίτε άλα). Προσεχτικά, δίχος να φοβίζετε τα πυλια, παρακολουθίστε τι δουλιά-τυς. Πύ χτίζυνε τι φολιά-τυς; Με τί ιλιχο; Πότε άρχισαν κε πότε τέλιοςαν; Τί κάνον ταρσενικο κε το θιλικο τον κερο πυ κλοσίζυνε, τάβγα; Πότε βγίκαν τα πυλια; Τί λογισ ίνε — γιμνα ίτε με πόπουλα; Πιος τα φέρνι τροφι; Τί τροφι; Σιχνα; Εκσακολουθίστε τι δουλιά-εας για τιν προφίλακσι τον πυλιον.

### ΔΕΧΤΙΤΕ ΤΑ ΠΥΛΙΑ

Μυρμυρίζον τα ριάκια κε χαρύμενα πετόνε κε κελαδόνε τα μαβροπούλια. Εμπρος, οχτοβρόπουλα, δεχτίτε τυς φίλυς-εας. Βάλτε τις σανιδοφολιες στα κσιαζμένα κλαρια για να φολιάζυνε ταγαπιμένα-εας πυλια.

Φκιάστε σανιδοφολιες κε κρεμάστε-τις στα περιβόλια κε τυς λαχανόκιπυς.

Βρίτε στο βιβλίο αφτο οδιγίες, πως να φκιάσετε σανιδοφολιες για μαβροπούλια.

Παρατιρίστε πια πυλια μαζέβυντε στα χοράφια τον κερο τυ οργόματος. Σκεφθίτε τί φαγόσιμα μπορυν να θρυν στο εκαμένο, μα άσπαρτο χοράφι.

**Προσελκίστε τα πυλια στις κίπυς κε τυς λαχανόκιπυς!**

**Μιν καταστρέφετε τις φολιες τον πυλιον.**

**Τα πυλια καταστρέφυν τα έντομα, τυς βλάφτες τον περιβολιον κε χοραφιον.**

**Γυμνάζματα** Οργανόστε στο εκολιο όμιλο „τις φρύριεις τον πυλιον“ Σιφονίστε με τάλα εκολια για τιν οργάνοσι „μέρας τυ πυλιου“ είφωνα με το εκόλυθο πλάνο: 1) Ετιμάστε ος εκίνι τιν ιμέρα όσο το δυνατο περισσότερες φολιες, σανιδοφολιες για μαβροπούλια, παχνια. 2. Γράψετε πλακάτες για τιν οφέλια τον πυλιον. 3. Τιν οριζμένη μέρα κάντε παρέλασι στις δρόμυς με τραγύδια κε πλακάτες.

### ΤΙΝ ΠΡΟΤΑΝΙΚΣΙ

Μέρα με τι μέρα ο κεροσ θερμένη. Απτι γι κρεσικόνοντε αχνι. Στα κολχόζια ετιμάζοντε να βγυν για να πάνε στα χοράφια.

Γρίγορα έρχετε ι άνικσι κε κάθε μέρα φέρνι κε κάτι κενόργιο.

Να φάνικαν τα προτολιομένα μέρι, κε ε'αφτα τα πρώτα ανικσιάτικα λυλόδια.

Χτες πέτακε μια κίτρινη πεταλύδα. Σίμερα κελάιδισε κάπιο νέο πυλι.

Ακσαφνα φίσικξε κρίς άνεμος (απο πυ;) παρολίγο να πέσι νέο χιόνι. Μα ι άνικσι νικα: γρίγορα έλιωσε το χιόνι κάτω απτις ζεστες αχτίδες του ανικσιάτικου ήλιου, κε ι άνικσι ολοένα προχορι.

Με το ανικσιάτικο κσεχίλιζμα το νερον αρχίζυν να έρχοντε τα πυλια του νερου. Με τον ερχομό-τους ζοντανέβυν ι λίμνες κε τα ποτάμια.

Λίγο-λίγο το νερο περιορίζετε στους όχτους.

Παρατιρίστε προς αλάζι ι φίσι τιν άνικσι. Μιρασθήτε σε μπριγάτες. Μια μπριγάτα ασ παρακολουθήσι τις αλαγες του κερου, άλι τον φιτον, πυλιον, ζόον, τις εργασίας, στα χοράφια, στους κίπους κε λαχανόκιπους.

Επιστίστε τιν προσοχί-σας στι είνδεσι ανάμεσα στα φενόμενα του κερου κε τις αγροτικες δουλιες.

**Ολες τις παρατιριξές-σας εμιοςτε στο μερολόγι τις άνικσις**

Ημερομηνια	Παρατιρίξες πάνω στον κερο: θερμοκρασία, κατακαθίζματα, αγέρας	Παρατιρίξες πάνω στα φυτα	Παρατιρίξες πάνω στα ζόα, πυλια εντομα	Πιες δουλιες γινοντε στα χοραφια, στους κίπους, λαχανοκιπους
1	+5 Σινεφ. Ισιχία	Φάνικαν ι βιολέτες	Ζοντάνεπσε ι μίγα	Μαζέβυν κε κένν τα εκυπίδια στον κίπο

**ΤΟ ΠΟΤΑΜΙ ΠΛΙΜΙΡΙΞΕ**

Μαζόχτικαν κοντα στο ποτάμι ι κολχόζνικι, κιτάζυν το γαλάζιο κε φυσχομένο ποτάμι,

— Κε σα δεν βαστάξει ι ντάμπα τί θα γινόμεστε; — φοβιζμένα ροτάνε ι γέρι. — Κε νερο φέτο θ'άχι πολι. Εχουμε χρόνια να δύμε χιμόνα με τόσο χιόνι.

Σαν άρχισε να βραδιάσι ο αγέρας λιγάκι σταμάτισε.

Ι κολχόζνικι πλάγιασαν. Κσαφνικα τιν νιχτα ακόστικαν φονες.

— Σικοθήτε γρίγορα! Ι ντάμπα δε βάστακσε. Τα νερα ζίγοςαν!

Μικρι κε μεγαλι ρίχτικαν έκσο απτα επιτάκια-τους κε το νερο έφτασε πια στις αβλες.

— Γρίγορα στις ετέγες! — έδοσε κυμάντα ο γέρο κολχόζνικος. Ολι βιαστικα ανέβικαν στις ετέγες. Κιτάζυν το νερο μπένι στις μάντρες. Τα ζόα φονάζυν, ι όρνιθες φτερολογυν.

Να τόρα περικικλόνι το νερο τα επιτάκια.

Κσαφνικα ακόστηκε βυιτο σαν απο πυροβολιζμους..

— Τινάζυν στον αγέρα! Τινάζυν στον αγέρα τον πάγο! φόνακσε κάπιος χαρύμενα.

— Ε, τόρα θα καταβι πια. Ινε ι κόκινι στρατιότες. Μπράβο-τους! Με δυναμίτιδα τινάζυν στον αγέρα το πάγο, για να περάσι γρίγορα κε να μι βαστάξει τα νερα.

Σε λίγο το νερο άρχισε να λιγοστέπει. Σαν κόντεβε να θραδιάει τα πεδια περπατόσανε στην αβλι. Ισανε πολι χαρούμενα γιατι γλιτόσανε.

**Παρατίριζες** Πότε άρχισε να καταβι ο πάγος τυ ποταμιου.

Πότε τέλιωσε; Τί φέρνι μαζί-τυ το ποτάμι τιν άνικσι;

Τί χρομα έχι το νερο κε γιατί; Πύ πλέον πιο γρίγορα ι πάγι, — στις ακροποταμιες ίτε στι μέσι τυ ποταμιου.

Πύ βάζουν τυς παγονοκοφτίρες: στι μέσι τυ ποταμιου ίτε στις ακροποταμιες; Γιατίτυς βάζουν κοντα στις γέφιρες;

**Πιραματα:** 1 Πάρτε κομάτι πάγου κε βάλτε-το πάνο στο μετάλινο κυτάλι. Βαστάτε το κυτάλι πάνο σε αναμένι λάμπα ίτε κερι. Τί θα πάθι ο πάγος; Σε τί θα μεταβλιθι ο πάγος;

2. Βράστε νερο. Τί φάνικαν πάνο στο νερο;

3. Πάρτε κομάτι γιαλι. Βάλτε πάνο χιόνι, για να κριόσι. Βαστάτε το γιαλι χαμιλα πάνο στο νερο πυ βράζι. Τί σκιματίστικαν στο κάτω μέρος τυ γιαλι;

Κάντε σιμπεράζματα απτις παρατίριζές-σας.

**Πληροφορία:** Ο ποταμος Κυπαν κε τα παραπόταμά-τυ κσεχιλίζον τιν άνικσι απτο λιόσιμο τυ χιονιου.

Πιο πολι όμος κσεχιλίζι το καλοκέρι, όταν λιόνουν τα χιόνια στα θυνα.

Κάποτε αφτές ι πλίμιρες φέρνουν μεγάλες ζεμιες στον πλιθιζμο.

Το καλοκέρι τυ 1931 το κσεχιλίζμα τυ Κυπαν ίταν ασινιθιστο. Ιταν σοςτο κακο. Ιδιέτερα ιπόφερε ι Ατιγέα. Εχι καταστράφικαν πολα σπάρτα, ζόα περιουσια. Ι κοκινι στρατιότες με αφοθισια βοήθισαν. Οργανοθικαν κομσομολιςτικες φρυρες. Μονάχα χάρι σαφτυς κατορθόσανε να γλιτοσουν απτιν καταστροφι τα εργοστάσια τυ Κρασνοταρ. Σε πολα μέρι χαλασαν ι σιδεροδρομικες γραμες

Το κόμα κε ι κιβέρνισι δόσανε μεγάλι βοήθια. Δόθικαν μεγάλα ποσα για να επανορθοθουν τα νικοκισια πυ έπαθαν.

## ΤΑ ΡΙΑΚΙΑ ΣΤΙ ΔΥΛΙΑ-ΤΥΣ

Τα ριάκια τρέχουνε — θολα αφράτα.

Πίραν τα πεδια ένα ποτίρι νερο απτο ριάκι.

Κάτο στον πάτο τυ ποτιριου κατακάθισαν πσιλες πετρίτσες, άμος, ίλι. Απο πύ γένικαν;

Πίγανε να δύνε το μέρος απόπυ αρχίζι το ριάκι. Γιρίσανε πίσο περπατόντας απτυς όχτυς. Εχι πυ το μέρος ίτανε ίσιο, το νερο έτρεχε σιγανα κε δεν ίτανε θολο, μα σαν άρχισε ι κατιφορια το νερο θόλοσε.

Τόρα όλι κατάλαβαν προς το νερο σαν τρέχι γλίγορα παρασίρι κε τον άμο κε τα χαλίγια κε κάθε-τις πυ σινιχένι.

Τρέχι πολιν κερου απτο ίδιο μέρος, κε κάθε λεπτο κσεσπα κε παρασίρ ολάκερυς θόλυς γις.

Ετσι κε σκιματίζι χαράδρα.

## Ι Ι

Κάθε χρονο ι χαράδρα μεγαλόνι πίο πολι κε γίνετε πιο θαθυλι. Ι όχτι-τις δρέχοντε απτο νερο κε νκρεμίζοντε. Ι γι πυ νκρεμίζετε κυβαλιέτε απτοι νερο. Ι χαράδρα βαθένι κε φαρδένι.



Ιστερα απο δέκα χρόνια δεν ίνε πια ι μικρι χαράδρα με το έφθιμο ριάκι. Εγινε βαθια χαράδρα.

Για τι στανίτσα τέτια χαράδρα ίνε σοστο διςτίχιμα.

Αφτι ζιγόνι στα σπίτια, διαπερνα τυς δρόμους.

Αφτυ πέφτυνε ζόα κε πεδια. Στον κάμπο καταστρέφι κατάλιλες για σπορα έχτασες γις.

### ΤΟ ΝΕΡΟΦΡΑΓΜΑ (ΠΛΟΤΙΝΑ) ΣΤΙ ΓΙ

Ενα κολχόζι έβαλε νερόφραγμα όχι στο νερο μα στι γι, στι χαράδρα. Γιατί;

Κάθε χιμόνα ο αέρας φισύσε άπτα χοραφια τυ κολχοζιου το χιόνι κε το σάρωνε μέσα στι χαράδρα.

Τιν άνικσι το χιόνι έλιονε κε έτρεχε κε τα χοράφια κσερένονταν.

Κε εκσον αφτο, όταν έτρεχε το νερο έτρογε τι χαράδρα, τις αφερύσε κιαλο χόμα κ'έτσι ι χαράδρα μεγάλωνε. Τόρα όμος το νερο δε μπορι να παι πυθενα. Ι χαράδρα γένικε νχιόλι (пруд)

### ΠΟΣ ΑΓΟΝΙΖΟΝΤΑΝ ΣΕ ΜΑΣ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΙ ΧΑΡΑΔΡΑ

Ι χαράδρα έκσο απτο χοριό μας ολοένα μεγάλωνε,

Αρχισαν ι κομσομόλι να καταπίθουν το πλιθιζμο να φιτέψουν θάμνους στις πλαγες τις χαράδρας, μα ι γέρι εναντιόδικαν.

— Μπορούμε τάχατες να νικίσαμε τι χαράδρα;

Αφτο ίνε θέλιμα τυ θευ!

— Κερος πια νάφίσαμε αφτα τάνόιτα παραμίθια. Αφτα βοιθύνε μονάχα τος κυλάκους κε παπάδες, πιο εφκολότερα να κάθουντε στι ράχι-σας, — ίπανε ι κομσομόλι. Τι χαράδρα σκιματίζι το νερο, κε τυ νερυ τι φόρα θα τιν κόψουμε.

Πιάστικαν ι κολχόζνικι, ι κομσομόλι κε ι πιονερι στι δυλια. Κυβάλισαν χαρόκλαδα, κλαδια, φιτέψσανε στις πλαγιες, στιν κορφι κε τον πιθμένα τις χαράδρας, θάμνους. Τα περιπλέκσανα κατόπιν. Γένικε φράχτις.

Όταν άρχισε να τρέχι τιν άνικσι το νερό, ο φράχτις γέμιζε απο χόμα. Ι θάμνι πρασίνισαν. Αρχισε ι χαράδρα να σκεπάζετε κε να γεμίζετε απο χόμα. Επατσε να φ'ρδένι ι χαράδρα.

Ετσι σέμας νικίσανε τι χαράδρα.

1. Παρατιρίστε, τί κατακάθετε πιο γρίγορα στο ριάκι: ο άμος, τα χαλίκια ίτε ο άργιλος.
  2. Τί παθένι απτο τρεχόμενο νερο τα έδαφος: το αμόδιχο, το αργιλό-δικο κε το μαβρόχομα. Πιό έδαφος γριγορότερα παρασίρετε απτο νερο;
  3. Πός μπορούμε να προφλάκουμε το έδαφος;
  4. Παρακολυθίστε το ρεμα τυ ριακιό-σας. Πύ αρχίζι κε πύ τελιόνι (εκθάλι); Τί ακόμα φέρνι το ριάκι εκσον τον άμο κε τον άργιλο; Πός τρέχι το ριάκι σε ίσιο μέρος; Πός τρέχι στις κατιφοριες;
- Στο τμήμα. „Ι τεχνικι κε ο κόπος“ επεκξεργαστίτε το θέμα, πός χρισμοπια ο άνθρωπος τι δίναμι τυ νερο.

## ΝΕΡΟ ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΕΔΑΦΟΣ

Τον κερσ που θρέχει, ίτε λιόνι το χιόνι ι γι αποροφα μί ι-τις νερο.

Το νερο φροντίζει να πάι όσο το δυνατο πιο βαθια. Μα τιχένη πετρώδικο ίτε αργιλόδικο στρόμα που δεν αφίνι νο περάσι το νερο. Κε αρχίζει να εισο-ρέβετε το νερο πάνω ε'αφτο το στρόμα.

Μα το νερο δεν ετέκι ε'ένα μέρος, αλα τρέχει λίγο-λίγο στα μέρος όπου ίνε επικλινες το στρόμα που δεν τάφινι.

Κ' αν αφτο το στρόμα θγένι σε κάπιο μέρος έκσο απτιν επιφάνια, τρέχει κε το νερο κε εκιματίζει πιγες, θρίδες, κεφαλόθρισα.

**Γλυναζμα.** Πάντε σε απόκριμο όχτο ποταμου νκρεμο, ίτε σε όχτο χαραδρας. Κιτάκτε προσεχτικι πός πάνε τα διάφορα στρόματα τις γις. Τί χρώμα έχι το άπάνο στρόμα; Κιτάκτε το ακόλυθο στρόμα. Έχι διαφορα το χρώμα-το απτο προιγόμενο; Δεν διακρίνατε ρίζες κάπιόν φιτον στο πάνω κε στο κάτω στρόμα;

Κιτάκτε δε θγένι απο πυθενα νερο τυ εδάφους.

## ΠΙΡΑΜΑ.

Πάρτε γιάλινο χονι, θάλτε στον πάτο-τυ μικρο κοιματάκι βαμπακιου.

Χίστε ος το μισο τυ χονιυ καλο άργιλο κε πατίστε το με κσιλαράκι όσο μπορίτε εφίχτα. Πάνο στον άργιλο χίστε ένα στρόμα άμου. Τόρα χίστε στο χονι νερο. Παρακολουθίστε πός αποροφα ο άμος το νερο. Πός ο άργιλος;

Κάντε εμπεράζμα: πιο απ'αφτα τα στρόματα αφίνι να περάσι το νερο, πιο δεν αφίνι

**Εροτίδες:** Σε πιο εδάφος εκιματίζοντε εφκολότερα θάλτι: σε αργιλόδικο ίτε σε αμόδικο κε γιατί; Γιατί όταν ετρόνον πέτρες τυς δρόμους κάτω απτα χαλίκια χίνουν αμο; Γιατί στα δρομάκια μέσα στον κίπο χίνουν άμο; Μπορι ι πιγι να τρέχει πάνω σε αμόδικο στρόμα; Εκσιγίστε απο πύ έρχετε το νερο στα πιγάδια.

## ΣΤΟ ΛΟΦΟ

Στι θόρια πλαγια τυ λόφου ακόμα ίταν χιόνι, ενο ετιν κορφι ι γι κσι-ράθικε, κε πρασίνικε φρέσικο ζυμερο χορτάρι.

— Τί όμορφα ίνε δο πέρα! Ολα φένοντε γίρο εα μέσα ετιν απαλάμι-εσ, — κσεφόνικαν ι Βέρα κ' ι Μαρούσια, πυ πρότι ανέβικαν στο λόφο.

— Ελάτε γρίγορα! — φώναζαν τυς ειντρόφους-τους πυ μίνανε πίσο.

Ι θέα πραγματικα ίταν θαβμάσια.

Μπροσιά-τους απλόνονταν σαν πλατι πέταλο ι λίμνι με φιτα γίρο-γίρο ετυς όχτους-τις. Παρακάτο έτρεχαν ορμιτικα τα γρίγορα νερα τυ Κυπαν, κε μέσα στο Κυπαν χίνονταν σαν ασιμένα λέντά το παραπόταμο τυ Κυπαν—Λαπα.

Στον αντικρινο όχτο τυ Κυπαν απλόνονταν ι πλύσια ετανίτσα Νεκρά-εοβκαγια.

Νά κε το αυλ Χατοκαι, — πικρατίρικε ο Πέτιας

Πίσω απτο λόφο, όσο έφτανε το μάτι-συ, απλόνονταν τα κολχόζικα χοράφια. Διάσκιζε τα χοράφια ι σιδηροδρομικι γραμι.

— Κιτάτε πεδια, έρχετε το τρένο απτι Λατόζζσκαγια! — ίπε ο Αλιόςσας — Ι Λοτόζζσκαγια δε φένετε, μονάχα ι στέγι τυ ελεβάτορου λάμπι στον ίλ'ο.

— Κιτάτε, κιτάτε! — φόνακσε εκσαφνα ο αδερφος τις Βέρας, ο Φέτιας — νά εκι πέρα ο υρανος ενόνετε με τι γι.

Τα μεγαλύτερα πεδια γέλασαν, κι ο Πάβλος ίπε:

— Οχι, Φέτια, έτσι φένετε, πως στον ορίζοντα ο υρανος ενόνετε με τι γι.

— Στον ορίζοντα; Κε τι πράμα ίνε αφτο; — ρόιψε ο Μίσσας, το σχοτοβρόπουλο.

— Νά κιτάτε γίρο: σαν προς ιπάρχι τετια γραμι όπου ενόνουντε ι γι με τον υρανο — εκσίγιζε ο Πάβλος — Αφτι τι φανταστικι γραμι ονομάζυν ορίζοντα. Ενο στιν πραγματικότητα ο υρανος με τι γι πυθενα δεν ενόνουντε.

— Κε ίσος κάπυ να ενόνουντε. Απο πύ το κσέρις; — εκσακολουθύσε τις κερότησες-τυ ο Μίσσας.

— Δεν ενόνουντε. Ο δάσκαλος-μας το κσίγιζε στο σχολιο, μας έδικσε κε το γλόμπο κε διαβάσαμε βιβλίο με τιν ονομασία „Πός ί άνθροπι γίρεβαν τιν άκρι τις γις“

— Κε τί μ'αφτο;

— Γίρεβαν, μα δεν τι βρίχαν, επιδι ι γι άκρι δεν έχι: ι γί-μας, όπος κσέρουμε ίνε στρονκιλι, σαν τόπι.

**Γίμναζμα:** Ανεθείτε σε απσιλο μέρος κε κιτάκστε, τί φένετε στο νότο, στο βορα, στι δίσι, στιν ανατολι απτι στανίτσα-σας. Σχεδιογραφίστε το πλάνο τον περίγιρον τις στανίτσις, ίτε τυ χοριύ-σας.

## ΠΑΡΑΚΟΛΥΘΙΣΤΕ ΤΙΝ ΕΜΦΑΝΙΣΙ ΤΟΝ ΑΝΙΚΣΙΑΤΙΚΟΝ ΛΥΛΥΔΙΟΝ.

Κσεριζόστε απτι ρίζα προσεχτικα χιονολύλυδα ίτε ανθεμιες. Κιτάκστε τί ρίζες έχυν, κε τί ακόμα θρίσχετε κάτω απτι γι εκσον τις ρίζες. Σκεφτίτε γιατι αφτα τα λυλύδια μπορούσαν να αναπτιχτυν έτσι νορις. Απο πύ πέρνυν τιν τροφι;

Κσεριζόστε κάμποσες ανθεμιες ίτε μενεκσέδες (φιάλκι) Κιτάκστε προσεχτικα τις ρίζες κε τα παράριζα, πυ προχορυν μέσαστι γι.

Σκεφτίτε τι σιμασία έχυν ι ρίζες για το φιτο; Φιτέπστε τα λυλύδια πυ κσεριζόσατε σε αρεσμένο χόμα, σε μέρος πυ το πέρνι λίγι σκια.

**Παραυριόστε:** 1) Πιά φιτα ανθίζυν νοριτέρα απτάλα; 2) Σε πίο μέρος φένοντε (κίπος, δάσος, πεδιάδα, πλαγια τυ βουυ κ.τ.λ.). 3) Φοτίζετε αφτο το μέρος απτον ήλιο, ίτε θρίσχετε στι σκια; 4) Ζεστένετε πολι αφτο το μέρος ίτε όχι; 5) Εχυν φυσκόματα αφτα τα φιτα στο ιπόγιο μέρος-τυς; Αν έχυν κόπστε κε κιτάκστε-τα.



Μενεκσές

Σ'αφτα τα φυσκόματα βρίςκοντε παρακαταθήκες τροφίς για το φυτο, που εςορέφτικαν απτο χινόπορο. Τιν άνικς, μόλις θερμένι ο ήλιος, το φυτο πέφκει τροφι απ'αφτα τα αποδικέβματα κε αρχίζει γρίγορα να αναπτίςετε κε να ανθίζει.

## ΚΙΝΟ ΠΥ ΠΕΡΝΑ ΠΙΣΟ ΔΕΝ ΓΙΡΝΑ

Φοτίζει κε ζεστένι τιν άνικς ο ήλιος. Ανθίςανε τα πρότα άνικςιάτικα λυλυδία. Φάνικαν ι πρότες πεταλύδες, — πίνουνε το γλίκο χίμο τα λυλυδιόνει. Βιάζετε ο μελιςκόμος να θάζι τις κίψέλες, για να μαζέψουν ι μέλιςες το μέλι.

Γρίγορα έφτασε κε το χελιδόνι. Τροφι γιαφτο ίνε μπόλικι. Πολα μαμύδια κε κάμπες θρίςκοντε παντου. Σαν αρχίςι, δε θάχι με τι να τρέφι τα μικρά-τα. Όλες ι κάμπες τότες θα γίνυν μεγάλα έντομα.

1). Παρακολυθήετε, πός κε πιά φυτα, έντομα κε πολια ευφανίςουντε τιν άνικςι. 2). Πίές δυλιες γίνουτε στο κολχόζι τιν άνικςι 3) Σιμιόςτε όλα στο μερολόγιο τις φίςις.

## ΤΑ ΜΠΥΜΠΥΚΙΑ

Τιν προτάνικςι έκοψα ένα κλαδάκι απτι βίςινα. Πάνο στο κλαδάκι ίτανε μπουμπύκια. Τα μπουμπύκια αφτα δε γενίκανε τιν άνικςι. Αφτα πέραςαν το χιμόνα πάνω στο δέντρο. Το δέντρο το καλοκέρι δίνι όχι μονάχα λυλυδία κε καρπος, μα ετιμά'ι κε μπουμπύκια για τιν άνικςι που θάρθι.

Σαν γίριςα στο σπίτι, καλοκίταξια τα μπουμπύκια. Πίρα ίςτερα ένα μπουμπύκι κε κςεφλύδισα απαφτο δεκατρία λέπια. Κάτο ςαφτα βρίςκα τρία ακόμη μαλακα πικνα φορέματα κε κατς απαφτα αλα τρία. Παναπί το όλο εκς φορέματα κε δεκατρία λέπια. Βέβεια, καταλαβένι κανςι πως κάτω απαφτα τα μπουμπύκια φιλάγονταν ζεστα.

Άνικςα το τελεφτέο φόρεμα κε νά τι ίδα. Άςπρα, διαφاني πέταλα, κε μες τι μέσι βρίςκονταν μάτσο κςανθον μίςχον.

Κάτο ςόλα τα φορέματα κε τα λέπια βρίςκονταν τρις μικρις σπόρις, απτυς οπίςς ετιν αρχι τυ καλοκεριου θα ςκιματίςουντε λυλυδία κε αργότερα λικα βίςινα.

Γιμνάζματα: Κόψετε μπουμπύκι απτο δέντρο κε κιτάξτε-το καλά.

Προξέκτε τα κλαδία, που βάλατε ςτι ζοντανι γονιά-ςας το χιμόνα. Σιμιόςτε όλες τις αλαγες.

Κόψετε ακόμη κάμποςα κλαδία με φυςκομένα μπουμπύκια. Βάλτε ένας δοχίο με κλαδι κοντα στο παράθιρο κε άλο ςε ςκοτινο μέρος. Αλάξτε το νερο κάθε 5 μέρες κε καθαρίςετε με κοφτερο μαχέρι τις κάτω άκρες τον κλαδιον. Προξέκτε τι διαφορα: πός φυντόνυν τα κλαδία στο φος κε πός στο ςκοτάδις.

## Ι ΜΕΡΑ ΤΥ ΔΑΣΥΣ

— Πεδία, ίςτερα απο τρις μέρες θάχουμε τι „Γιορτι τις δεντροφιτίας“ — ίπε ο Νίκος ςτι ςινάθριςι τυ τάγματος. — Κάθε τάγμα θα πάρι ιδιέτερο μέρος. Πρέπι να το φυτέψι μαζι με τυς κομςομόλυς.

— Κε πύ θα δουλέψουμε; αρότιζε ο Τάκις.

— Πάνο στο πλάνο το τάγμα-μας πρέπει μαζί με το δέφτερο τάγμα να φιτέψει δέντρα μπροστα στην εργατική λέσχι κοντα στο εργοστάσιό-μας απάντιζε ο Νίκος. — Νά τώρα θα σας διαβάσο πίες εργασίες σχεδιάστικαν για μας.

„Το τάγμα νόμερο 2 πρέπει να σκάψει 40 λάκους κατα μάκρος τις νότιυ μεριάς κε να φιτέψει 30 δέντρα άσπρις ακαχίας κε 10 θάμνους πασχαλιας είτε γιασεμιω.“

— Τί λέτε, πεδια, μπορούμε να τις εχτελέσουμε; — αρότιζε.

— Μπορούμε, μπορούμε! φόναξαν όλι.

— Κε τα φυτα κε τος θάμνους θα τα φέρετε; Μονάχα κιτάτε, να διαλέξετε δέντρα ια, καλοκαμομένα κε κσεριζόστε-τα πιο βαθια, κσίγισε ο Νίκος.

— Φτιάρια έχετε;

— Θα θρώμε! — απάντισαν κάμποσι.

— Τώρα θα θράψουμε, τί υπόσχετε να φέρι ο καθένας.

Ο καθένας πρέπει να κξέρι καλά με τι θάρθι.

— Μα τάλα τα τάγματα τί θα κάνουν; αρότιζε ι Ελένι.

— Κίνι θα πάνε στι στέπι κε μαζί με τος κομομόλους θα φιτέψουνε ακαχίες στοσ κάμπο πυ σπίρανε βαμπάκι — απάντιζε ο οδιγος.

— Γίρο σόλον τον κάμπο; αρότιζε ι Ανύλα.

— Οχι, μονάχα απτι βοριο-ανατολικι μερια

— Εγω κξέρο, — φόναξε ι Φίκα — γιατι γίνετε αφο· για να προφιλάγουν τα σπαρτα απτος άνεμος.

— Νέ, — ίπε ο οδιγος, — τέτια δεντροφιτία έτσι κε τιν ονομάζυνε, „προστατεφτικι λοριδα“.

Προφιλάκστε τιν εσοδια με δεντροφιτιές.

## ΚΣΙΠΝΙΣΑΝ ΤΑ ΔΕΝΤΡΑ

Ζεστένι ο ήλιος ολοένα κε πιο δυνατα.

Ακόμα έχι σε μερικα μέρι χιόνι, ι πάγι δεν πρόφτασαν να περάσουν απτο φουρτυνιαζμένο ποταμάκι, μα στα δέντρα αρχινα ι κικλοφορία τυ χιμου.

Κικλοφορι ο χιμος στον κορμο κε τα κλαδια τυ δέντρου. Ο χιμος ίτανε έτιμος ακόμα το χινόπορο κάτω στι φλύδα κε τις ρίζες, — πυ δεν μπορούσε να το θρι το κξίο. Κε τώρα ο χιμος αφοτος αναβένι πάνο, στα λεφτα κλαρια, φυντόνουν τα μπουμπόκια το λυλυδιόνε.

Ανθίζουν ι λεφτοκαρια, ι κρανια, ι ιτια, ι φτελια, μα δε φένετε υτ ένα φίλο.

Ζεστάδικε ι γι. Ινε γεμάτι χιμο. Ρυφόνε ι ρίζες τος θρεφτικος χιμου κε τος ανεβάζουν ολοένα απάνο. Τώρα ανίγουντε τα φίλα, — έχι κε γιαφτα τροφι. Φυντοτι πρασινάδα σκεπάζι τα κλαρια το δέντρον.

## ΓΙΑΤΙ ΠΡΕΠΙ ΚΑΘΕ ΧΡΟΝΟ Ν'ΑΛΑΚΣΥΜΕ ΤΑ ΦΙΤΑ

Στι γι βρίσκοντε διάφορες θρεπτικες υσιες για τα φυτα. Κε τα φυτα ινε διάφορα: τ'όνα θέλι ένα ίδος τροφισ κε τ'άλο-άλο. Τα αποδιχέματα τις τροφισ ινε σε διάφορα στρώματα τι γισ. Επίτιδες δεν έχυν μερικα φυτα μικρες ριζες κε άλα μεγάλες κε άλα πιο μεγάλες. Νά διέστε τί πικνες, μα μικρες ριζες έχυν το σιτάρι, το κριθάρι, ι βρόμι. Αφτα τα φυτα πέρνυν τροφι απτα απάνο στρώματα.

Τα άλα όμος όπος το καρότο, το ρεπανάκι, το κοκινογύλι καταβένυν ολο ένα χαμιλα για το φαι.

Κε νά το τριφίλι έχι πιο μακρόλι απτον κορμό-τυ ριζα. Το τριφίλι πέρνι τροφι απτα πιο βαθια στρώματα.

Μίπος δεν ινε καλίτερα να σπύρουμε ιστερα απαφια τα φυτα σιτάρι; Βέθεα θάνε πολι καλίτερα παρα ιστερα απτι βρόμι.

Διάφορα φυτα απετύνε κε διαφορετικι ιγρασία. Ινε τέτια φυτα, πυ γρίγορα μαρένυντε σαν φισίζυν τα κσεροθόρια κε κάνι κσιρασία. Κε άλα φυτα φαρθια κε διάπλata διακλαδόνυν τις γερες ριζες-τυς, όπος το καλαμπόκι κε θρίσκυνε νερο.



Παρατιρίστε τις ριζες το διαφύρον φυτόνε. Πιά απ'αφτα παθένυν λιγότερι βλάβι απτιν κσιρασία κε γιατί;

Διγιδίτε γιατι πρέπι κάθε χρόνο ναλάκσυμε τα φυτα;

Γραψτε στο μερολόγι-σας, πότε άρχισε στο κολχόξι-σας ι ανικσιάτικη σπορα. Τί κσερος ιτανε; Πιά δέντρα άνθισαν; Πιά πυλια ιρθανε;

Γιμναζμα: Μάθετε στο κολχόξι-σας, πιά φυτα θα σπαρύνε φέτο. Πάρτε δίγματα το σπόρον. Καθορίστε τι βλάστισί-τυς, όπος το κάνατε κε το χινόπορο. Πάνο σε καρτόνι ζογραφίστε ορθογόνια, αλίψτε-τα με κόλα κε χίστε πάνω τυς σπόρους. Θα κσιματίσετε πίνακα:

Τι θα σπύρι το κολχόξι-μας φέτο.

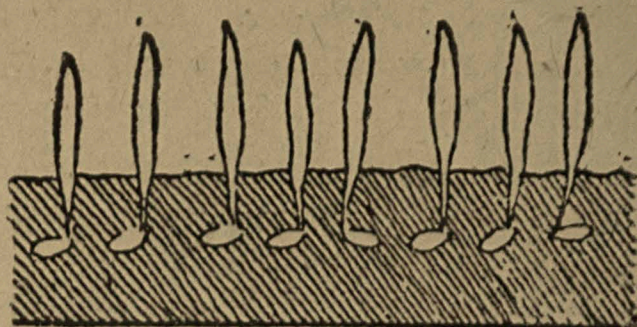
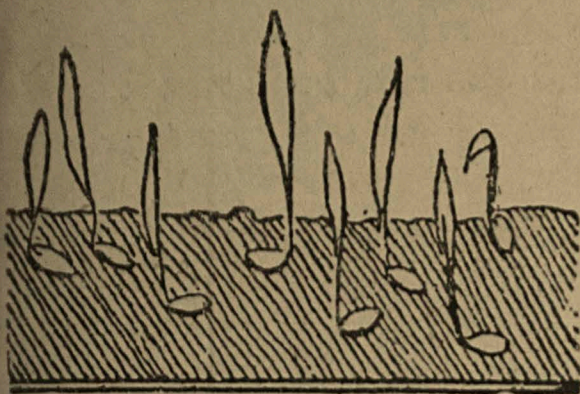
Κρεμάστε τέτιος πίνακας στι δίκισι τυ κολχόξιου κε στο κσολιό-σας.

## Ι ΣΠΟΡΑ

Κίματα χίνυντε ι σπόρι στ'άδιο κιβότι τις σπαρτικισ μιχνις κι απο κε σαν ποταμάκι πλιμιρίζυν το χοράφι.

Ι σπαρτικι μιχανι πάι ίσια μακρια-μακρια σπέρνι τυς σπόρους πολι γρίγορα κε τυς κσεπάζι με το χόμα.

Πός βλαστένουν τα σπόρα; Πια σπόρα βλαστένουν γριγορότερα, τα σπόρα που σπέρνονται με το χέρι, ίτε τα σπόρα που σπέρνονται με σπαρτική γραμμική μηχανή;



**Πληροφορία.** Πριν τις περισσότερες αγροτικές μηχανές τις φέρανε από το ξωτερίκο. Τώρα τις ετιμάζουν στα εργοστάσια της Ενωσης-μας.

Ολι ακύσατε για το Σελμας: Ίνε εργοστάσιο-γίγαντας κοντά στο Ροστοφ. Εκατοντάδες χιλιάδες αγροτικές μηχανές και εργαλεία βγάδι από το εργοστάσιο στους κάμπος τον κολχοζιον και σοβχοζιόνε.

## ΤΟ ΚΑΛΑΜΠΟΚΙ ΚΑΙ ΣΟΓΙΑ

Πριν το καλαμπόκι το θεωρούσαν φυτό για τροφή του ζώου. Μα τώρα σε μας κέρουν να καλλιεργούνε, πολόν ιδόν καλαμπόκι: καλαμπόκι για επεξεργασία ζάχαρις και κονζέρβας, καλαμπόκι — για λάδι, καλαμπόκι — για αλέθρι. Από τον κορμό του καλαμποκιού τώρα ετιμάζουνε και χαρτί και ιφάσματα.

Μα απότι σογία; Απόφτίνα μπορεί να ετιμαστούν και καφές, και γάλα και τυρί, και βούτιρο, και γλυκίσματα, και κυφέτα! Η σογία ίνε πιο θρεφτική και απότο κρέας.

Στο τέλος του πεντάχρονου η έχτασε τις σποράς του καλαμποκιού στο κράι-μας θα μεγαλώσουν 4 φορές.

## ΒΑΜΠΑΚΙ

Νορίτερα δεν καλλιεργούντανε πολί το βαμπάκι. Το περισσότερο βαμπάκι ίρχονταν από το ξωτερίκο. Μα τώρα περίσεψαν η έχτασε τις σποράς βαμπακιού στη Σοβιετική Ενωση οργανόθικαν βαμβακοφιτεφτικά σοβχοζία και κολχοζία

**Μάθετε** σε πια μέρος του κράι-μας σπέρνουν βαμπάκι. Ροτίστε τί κάνουν απότο βαμπάκι; Βρέστε σπόρα βαμπακιού. Σπίρτε βαμπάκι και παρακολυθίστε πός μεγαλόνι. Σε πότες μέρες οριμάδι το βαμπάκι. Γράψτε τις παρατίριζές-σας στο μερολόγι-σας.

Στο μέρος „Τεχνική και κόπος“ μάθετε, τί και πός επεξεργάζετε απότο βαμπάκι;

## ΠΑΡΑΠΑΝΟ ΖΑΡΖΑΒΑΤΙΑ, ΠΑΡΑΠΑΝΟ ΦΡΥΤΑ

Εσείς κέρερε πια, πός τα ζαρζαβάτια και τα φρύτα ίνε πολί οφέλιμα για την τροφή του ανθρώπου.

Η ροβετικη εκουσία αγωνίζεται για τιν ιγνι τροφι τον εργαζομένον. Οργανώνοντε σοβχόζια ζαρζαβατιον-φρύτων, στα κολχόζια διαθέτοντε μεγάλες έχταρες για κίπυς κε περιβόλια. Η πολιτίες περικιχλόνοντε με ολάκερο δαχτιλιδι κίπων κε περιβολιον. Τα ζαρζαβάτια φρέσκα κυβαλιέντε στα κοπερατίβα κε στο κατανομεφτίρι (ρασπρετελίτσελ). Πολα ζαρζαβάτια πάνε κε στα εργοστάσια τις κονσέρβας.

Στο Βόριο Κάφκασο έχι πολα τέτια εργοστάσια: στο Ροστοφ, στο Κρασνοταρ, στο Ναλτζικ κε ς'άλες πολιτίες.

## ΕΤΙΜΑΣΤΕ ΚΑΛΟ ΧΟΜΑ

Στο περιβόλι κε στον κίπο έχι πολα κσερα φίλα, χόρτα. Διαλέκστε μια κατάλιλι γονίτσα στο περιβόλι Μαζόκστε αφτυ σε σορο χόρτα, φίλα, ρίζες. Χίστε πάνο στο σορο ζυμια κοπριας, ανακατόστε-το με δίκρανο ίτε φτιάρι.

Οταν θα σαπίσουν όλα στο σορο, θάχστε καλο παχι χόμα. Μ'αφτο το χόμα μπορίτε να λιπέντε τις βραγίες.

## ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΟΛΙ ΤΥ ΣΚΟΛΙΥ

Εφθιμα τα πεδια ετιμάζον το περιβόλι τυ σκολιυ.

Κατεβένουν τα τσαπια στο χόμα, κυδονίζον τα φτιάρια.

Τι δουλια εινοδέβουν τα εφθιμα τραγύδια τον πεδιόν. Δυλέβουν κε τραγυδον, κ'ι φονές-τυς ακούοντε μακρια-μακρια.

— Θα εκάψουμε τις βραγιές-μας, θα επίρομε τυς επόρους. Η άνικσι θα τα νίσι σε πράσινα ρύχα. Ο ήλιος θα τα θερμένι. Κε θάχουμε έτσι τα χριζόμενα προιόντα για τα ζεστα προγιόματά-μας.

Κάντε πιράματα. 1. Δοκιμάστε να εκάψετε με το φτιάρι οργομενο κε ανόργγοτο χοράφι. Πιο απάφτα ίνε πιο ιγρο; Πιο έδαφος ίνε καλίτερο για τιν καλιέργια το φιτον, το ιγρο ίτε το κειρο; Πύ χριάζετε το χινοποριάτικο όργγομα;

Πάρτε ποτίρι με νερο. Βάλτε πρότα στο ποτίρι ένα βόλο πικνο χόματος: κατόπιν τέτιο βόλο πορόδικο γις. Πότε θα φανυν περισσότερες φισαλίδες; Σε πιο χόμα θρίσκετε περισσότερος αγέρας;

2. Σπίρτε ετι βραγια καρότο ίτε κάπιο άλλο φιτο. Ενα μέρος τις βραγιας κάντε πορόδικο κε τ'άλο αφίστε-το όπος ίνε. Διέστε πυ θα βλαστίζουν καλίτερα τα φιτα

3. Εκάψτε διο βραγίες. Τι μια λιπέντε με στάχτι ανακατομένη με τι γι (αροτίστε το λαχανοκιπυρο ίτε τον αγρονόμο, πόσο χριάζετε στάχτι), το άλλο με λιπέντε.

Σπίρτε στις βραγες κρεμίδι ίτε κάπια άλα ζαρζαβάτια. Περιπιθίτε κε τις διο βραγες όμια. Παρατιρίστε πύ θα βλαστώνε καλίτερα τά φιτα.

4. Σπίρτε σε μικρι βραγια ρεπανάχι. Σα θα βλαστίσι κε θα φανυν τρία τέσερα φιλάκια, στο μισο μέρος τις βραγιας αρεδστε τα ρεπανάχια, κε στο άλλο αφίστε-τα οπος βλάστισαν. Προσέκστε πως θα μεγαλόσουν τα ρεπανάχια στις διο μεριες τις βραγιας.



## Ι ΣΠΟΡΑ ΚΕ ΤΟ ΦΙΤΕΜΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΟΛΙΥ

1. Δε φοβόντε τιν παγονια κε σπέρνοντε νορις; το καρότο, το κοκινό-γύλι, το ρέφα ο, τα ρεπανάκια, ι βολβι τυ κρεμιδιυ, το σπανάκι, το μαιτανο.

2. Φοβόντε τιν παγονια κε σπέρνοντε αργότερα: το φασόλι, το μπιζέλι, το κολοκίθι, το πεπόνι, το καρπούζι, τα ανκυράκια, τα λαχανικα, για μετα-φίτεμα, ι ντομάτα, ι μελιτζάνα.

3. Προτυ να φιτέψυμε τα φυτα τυ περιβολιυ στις βραγιες, πρέπι να προετιμάζυμε τυς σπόρυς. Ι σπόρι προετιμίζοντε έτσι: πρέπι να πάρομε διο βρεμένα πανια κε ανάμεσα σαφτα να χίνυμε τυς σπόρυς: τα πανια πρέπι νάνε πάντα βρεμένα. Σε διο μέρες τα φυτα να ίνε έτιμα για τι σπορα.

4. Τα ζαρζαβάτια ίνε καλύτερο να τα φιτέψυμε στι σιρα. Για τα λια-να ζαρζαβάτια χριάζετε απόστασι 10-12 σαντίμετρα κε για τα χοντρα 18-20 σαντίμετρα.

Τα λιανα ζαρζαβάτια φιτέβυντε σε βάθος 2 σαντιμέτρον κε τα χοντρα σε βάθος 4 σαντιμέτρον.

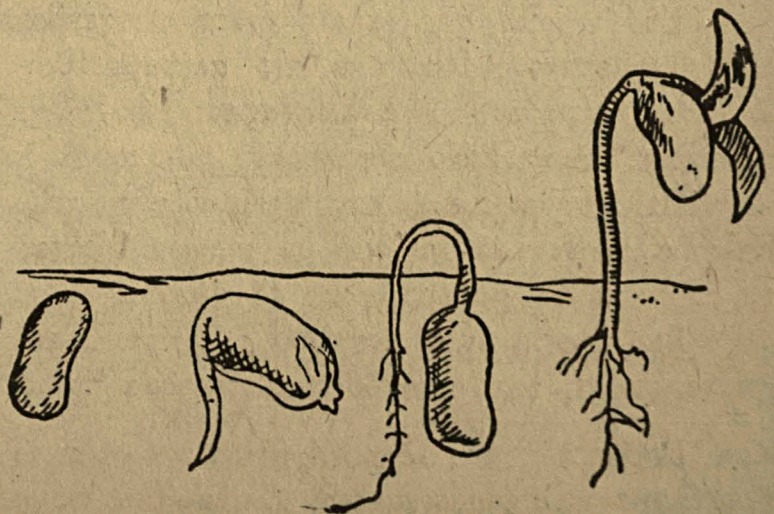
Παρατιρίστε πός φιτρόνυν τα φυτα κε σιμιόστε:

Ονομασία τυ φυτυ	Πότε σπάρ- θικε	Πότε φάνικαν τα βλαστάρια		Ανθισι		Ορίμαζμα		Το όλο μέρες
		Αρχι	Πλήρια	Αρχι	Πλήρια	Αρχι	Πλήριο	

## ΠΟΣ ΙΝΕ ΚΑΜΟΜΕΝΟΣ Ο ΣΠΟΡΟΣ ΤΥ ΦΑΣΟΛΙΥ

Πάρτε κάμποςυς σπόρυς φασολιυ, μπιζελιυ ίτε ρεδιθιυ. Βάλτε-τυς στο νερο. Παρα-τιρίστε τί θα γίνυν. Σιμιόστε, με τί ίνε σκεπαζμένος ο σπόρος; Απο πός μερίδια αποτελιέτε. Τί βρίζετε ανά μεσα στα μεριδια(κοτιλιδόνες). Παρατιρίστε προσεχτικα κάθε κοτιλιδόνα κε ζογραφίστε το έμβριο.

Φιτέψυτε τυς άλυς σπόρυς στι γι, παρακολυθίστε τιν ανάπτυξι-τυς κε ζογραφίστε κίνα πυ βλέπετε.



## ΤΙ ΧΡΙΑΖΕΤΕ ΓΙΑ ΤΙ ΒΛΑΣΤΙΣΙ ΤΟ ΣΠΟΡΟΝ

1) Φιτέψτε κάμποςος σπόρους φασυλιου σε διο κυτια. Στο πρότο κυτι με πιτίζετε το χόμα. Στο δέφτερο το χόμα βαστάτε-το ιγρο.

Παρατιρίστε τι θα γίνυν ίστερα απο 4-5 μέρες ι σπόρι ετόνα κε τάλο το κυτι.  
Για τι θλάστισι το σπόρον χριάζετε . . . . .

2) Φιτέψτε σπόρους φασυλιου σε 2 κυτια. Το χόμα κε στα διο αρδέψτε-τα όμια, μα ένα κυτι αφίστε-το ανιχτο κε το άλο σκεπάστε-το καλα. Παρατιρίστε τι θα γίνι στα διο κυτια.

Για τι θλάστισι το σπόρον χριάζετε . . . . .

3) Φιτέψτε σπόρους φασυλιου σε 2 κυτια, αρδέψτε-τα όμια, μα το ένα βαστάτε σε θερμο μέρος κε το άλο σε κριο.

Σε πιο απτα διο ι σπόρι θα θλαστίσουν γριγορότερα;

Για τι θλάστισι το φυτόν χριάζετε . . . . .

Τί ίνε αναπόφεχτα για τι θλάστισι το σπόρον;

Το φος ίνε αναπόφεχτο ίτε όχι;

---

Όταν θα διαλέξετε πατάτες για σπόρα, πάρτε διο πατάτες με θλαστάρια. Επιστίστε τιν προτοχί-σας στο χόμα τυ θλασταριου.

Τι μια απτις πατάτες θάλτε στο φος, τιν άλι στο σκοτάδι. Παρακολουθίστε πως θα θλαστίσουν κε τα διο φυτό.

Κάντε το ίδιο πέραμα με κρεμίδι. Καταπιστίτε καλα, αν χριάζετε φος για να μπορέσι να αναπτιχτι κανονικα το φυτό; Αμ για να μεγαλόσι;

Σκεφτίτε γιατί ι πατάτα κε το κρεμίδι μπορουν να δόσουν θλαστάρι δίχος χόμα κε δίχος άρδεμα; Πυ φιλάγοντε ε'αφτα ι παρακαταθίκες τις τροφισ κε τις ιγρασίας;

## I ΑΝΙΚΣΙΑΤΙΚΕΣ ΔΥΛΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΙΠΟ

Στους κίπος-μας έχουμe πολυς οχτρος.

Νορις τιν άνικσι (πρoτυ να φιλόσουν τα μπουμπόκια) περπατόσαμε στον κίπο κε μαζέβαμe τις φολιες τις χρισομιλίδασ κε τις λαχανοφάγου κσανθις. Στα λεπτα κλαρια θρίσκαμe σταχτερα δαχτιλιόδια τον αβγον τυ δαχτιλιόδικου μετακσοκόλικα. Σε μας τα λένε „Δάκρια τυ κόκυ“ κε νομίζυν πως δεν ίνε θλαβερα. Μα απαφτα θγένυν κάμπεσ πυ φέρνυν μεγάλες ζιμιές στους κίπος-μας.

Στους κορμυς τις μιλιαις κοντα στι γι βρίσκαμe τις φολιες τον αβγον τυ αζεβγυ μετακσοκόλικα κε τις αλίφαμe με αλιφι απο διο μερι πετρελέυ κε ένα κατραμιου. Ι φολιες αφτες ίνε λιγάκι εκσονκομένες. Εχυνε μέγεθος πεντάρας. Απο πάνω σκεπάζοντε με κσανθο-σταχτερο χνόδι.

Πολι εχθρι ίνε κε στις σχιζμάδες τυ φλιου τον οποροφόρον δέντρον. Τον παλιο φλιου τον καθαρίζαμe με εκλιρες θύρτζες ίτε με ακόνιτα μαχέρια. Όλα τα σκυπίδια τα μαζέβαμe κε τα κέαμe.

Για να μι μας κσεφίγουν ι θλάφτες, κε τ'αβγα κε ι καμπεσ-τυς να μι μπύνε στι γι, κάτω στα δέντρα ετρόνομe παλιες εφιμερίδες.

---

Γράψτε στο λεκσικό-σας τις ονομασίες κίνον το θλάφτονε, τυς οπίως αναφέραμe στο άρθρο αφτο. Ζογραφίστε τις πεταλύδες, ι κάμπεσ τον οπίον θλάφτυν τυς κίπος-μας κε γράψτε κάτω τις ονομασίες-τυς.

**Πληροφορία:** Για να μι μπορέσουν να αναδουν ι βλάφτες πάνω στα κλα-  
α του οποροφόρου δέντρου, στους κορμους το δέντρον βάζουν γλιστερα δαχτυλίδια.  
Πιμάζουν τα δαχτυλίδια αφτα με τέτιο τρόπο: πάνω σε λορίδα χαρτιυ φάρδους  
8 σαντίμετρα αλίφουε κατράμι ίτε αλίφι τον τροχον: κατόπιν με το χαρτι  
φτο περιτιλίζουν τον κορμο του δέντρου με τιν αλίφι απο μέσα σε απόστασι  
μέτρου απτι γι. Το χαρτι το περιδέουν με σπάνκο απτιν απάνο κε τιν κά-  
ο μερια.

Γίρο στον κορμο σκιματίζετε γλιστερο δαχτυλίδι απο χαρτι. Το γλιστερο  
φτο στρόμα πρέπει να το ανανεόουμε.

Σκεφτίτε απο πυ φανίκανε τα θλαβερα έντομα;

## ΠΟΣ ΑΓΟΝΙΖΟΜΑΣΤΕ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΥΣ ΜΑΚΡΟΜΙΤΕΣ

Φέτο στους κίπους-μας φάνικαν πολα σκαθάρια-μακρομίτες. Μονάχος ο κι-  
πυρος δε θα μπορούσε να τα καταφέρει μάζι-τους: σαν καθάρισι τόνα δέντρο,  
κατάξι—το άλο ίνε γεμάτο, κε εκσον αφτο κι απτυς γίτονες έρχυντε.

Εδο ο αγόνας πρέπει να γίνι κολεχτιβικα. Ι κολχόζνικί-μας καταπιάστικαν  
ετι δουλια. Πολι νορις το προι ενόσο ακόμα ο ίλιος δε ζέστανε πολι, βγίκαν  
όλι σε εκστρατία ενάντια στους μακρομίτες.

--Τυκ-τυκ-τυκ! Τυκ-τυκ-τυκ!—ακούστικαν σινάμα σ'όλον τον κίπο.

Χτιπάνε με κσίλινυς κόπανυς στους κορμους κε τα χοντρα κλαδια του  
δέντρον. Τα σκαθάρια πεφτυνε όλα στο στρομένο κάτω στα δέντρα χοντρό-  
πανο. Δέν χάναμε ύτε λεφτο, τα μαζέδαμε σε σορο κε τα πνίγαμε μέσα σε  
βέτρα με νερο όπου χίσαμε πετρέλεο.

Γλίτοσαν τόρα ι μιλιές-μας!

**Πληροφορία:** Το σκαθάρι, — ο μακρομίτις ανίγι τρίπα στο μπουμπόκι του  
λουλυδιυ κε βάζι μέσα τα αβγά-τυ.

Οταν θγύνε απτα αβγα ι κάμπες του σκαθαριυ, τρώνε όλο το εσοτερικον  
του μπουμπουκιυ. Γράψε διίγμα: „Ι εχθρι του κίπυ“.

Γράψτε διίγμα: Τα βλαβερα έντομα του κίπυ

## ΠΟΣ ΚΑΛΙΕΡΓΥΣΑΜΕ ΤΙΣ ΦΡΑΥΛΕΣ

Φιτέψαμε στον κίπο του σχολιού-μας θάμνυς φράυλας. Τυς φιτέψαμε στι-  
σιρα σε πορόδιχι γι λιπαζμένι το χινόπορο με κόπρο. Μια σιρα απίχε απτιν  
άλι 50 σαντίμετρα.

Τυς θάμνυς φιτέψαμε σε σκίμα ζατριχιον τον ένα σε απόστασι 20 σαν-  
τίμετρον απτον άλο. Στο φίτεμα χρисиμοπίσαμε πασάλι για να μι στραβόνυν  
ι ρίζες στα πλάγια. Το πότιζμα το κσακολυθύσαμε ος ότου δε φάνικαν νέα  
φιλάκια. Γίρο στους θάμνυς θάλαμε φίκια για να μι κσεραθι πιλι ι γι.

Παρατιρίστε, πιές δουλιες γίνοντε τιν άνικσι στους αμπελόνας. Πός προ-  
φιλάγον τα σταφίλια απο πάγομα στα μέρι-μας.

## ΠΟΣ ΚΑΛΙΕΡΓΥΝ ΤΑ ΦΡΑΝΚΟΣΤΑΦΙΛΑ

Γιρέψτε στον κίπο κε βρέστε παλιο θάμνο με περσιζνα κλαδάκια. Σκάψτε τι γι γίρο στο θάμνο. Λιγίστε τα ακρινα τα κλαδάκια στο χόμα κε πιάστε-τα με κσίλινα ανκίστρια σε πασαλάκι. Σαφτο το μέρος χίστε καλο χόμα.

Το καλοκέρι τα κλαδια δένυν ρίζες. Τότε έφκολα μπορι κανένας να τα κσεσκάψσι κε να τα μεταφριτέψσι στα μέρι πυ ίνε προοριζμένα γιαφτα.

## ΠΟΣ ΠΡΕΠΙ ΝΑ ΚΑΛΙΕΡΓΙΘΥΝΕ ΤΑ ΒΑΤΟΜΥΡΑ

Σε παλιο θατόμυρο κσεσκάψστε τα περίσια νέα κλαδια πυ αρχίζον απτι ρίζα. Φιτέψστε-τα σε λάκος πυ προετιμάςτικαν νορίτερα γιαφτο. Αφτι α λάκι πρέπι νάχυν όχι λιγότερο απο μισο μέτρο βήθης κε μισο μέτρο πλατος. Τις πρώτες μέρες αρδέψστε-τους με νερο.

Στα μέσα τυ καλοκεριυ κε το χινόπορο πρέπι να αρδέφτυν με νερο ανακατομένο με κοπρια. Το νερο αφτο ετιμάζετε έτσι:  $\frac{1}{3}$  θέτρο κοπρια αγελάδας πρέπι να διαλιθι μέσα σε νερο, να ανακαθοθι καλα, ιστερότερα πρέπι να τ'αφίςυν για μια βδομάδα να γίνι ζίμοσι, κε κάθε μέρι πρέπι να ανακατόνετε. Αργότερα το διαλίυν σε τέσερα θέτρα νερο κε αρδέβυν τυς θάμνυς ίστε-ρα απτι βροχι.

## ΣΤΟ ΦΙΤΟΚΟΜΙΟ

Χτες πίγαμε στο γιτονικο σχολιο, στο κολχόζι „Ο δρόμος τυ Ιλιτζ“. Τα πεδια μας υποδέχτικαν με εφχαρίστισι κε αμέσος μας έφεραν στο σχολικο κίπο. Εχυνε μεγάλο κίπο κε το φιλάγυνε πολι καλα.

Ολα τα δέντρα σκάψσανε γίρο στι ρίζα-τους. Τυς κ'ρμυς το δέντρον ασπρίσανε με αζβέστι.

— Κ' εδο έχομε το φιτοκομίο-μας.

Μας δίκσανε το μέρος όπου ίχανε τα φιτάνια-τους.

Ίδαμε ολάκερες σιρες φιτάνια καρποφόρα δέντρα.

— Εμис τα φιτέψσαμε — ίπαν τα πεδια — Διο χρόνια νορίτερα πίγαμε ολι ι μαθιτες τυ σχολιυ στο δάκος, πίραμε άγρια φιτα κε τα φιτέψσαμε εδο. Στο κολχόζι έχομε καλο κιπυρο. Τα εμβόλιασε κε τόρα έχομε παραπάνο απο εκατο φιτα καρποφόρα δέντρα.

— Κε τί ίνε αφτα τα κσιλάκια; — ρότισε ο Αλκισ Σιδερας.

— Ίνε τζιπόκια σταφιλιο. Αμα θα ριζόσουν θα τα κσεριζόσυμε κε θα κάνυμε δικό-μας αμπελόνα, μας κσίγισαν τα πεδια.

— Εδο έχομε φιτάνια σικαμινιας. Θα τα φιτέψσυμε πλάι στο φράχτι τυ σχολιυ για να μπορέσυμε να θρέψσυμε τυς μετακσοσκόλικες.

## ΤΑ ΦΙΤΟΡΙΑ ΤΟ ΛΥΛΥΔΙΟΝ

Αποφασίσαμε να βάλυμε πανο στα παράθιρα κιβότια για τα φιτόρια το λυλυδιον.

Ί δασκάλα-μας ίπε:

— Πρέπι στον πάτο τυ κιβοτιυ να χίσετε αμο, κι απο πάνο καλο χόμα, ανακατομένο με άμο. Αφτο τυ χόμα πρέπι απο νορις να κσεκινιστι, για να μι μίνυν βόλι.

Τους χοντρους τους σπόρους τους σπέρναμε σε ειρες· τους μικρους όμως τους ανακατόναμε στον άμο και τους σπέρναμε σε κόρπια.

— Πολι προσεχτικα πρέπει να ποτιστων ι σπόρι για να μη τα παρασίρει το νερο — μας ίπε κανα ι δασκάλα-μας.

Ι Σίμα ίχε μικρο ποτιστήρι και μ'αφτο ποτίζαμε τα φυτόρια-μας.

Σκεπάσαμε τα κιβότια με γαλια.

— Κιτάτε, πεδια, ειμαίστε περισότερα κιβότια — ίπεν ι δασκάλα — μόλις θα φανυν τα δέφτερα φιλάκια, πρέπει να τα μεταφιτέψουμε σε πιο εβρίχορα κιβότια. Κι άμα θα μεγαλόνουν πια και θα δυναμόσουν τότε μπορούμε να τα μεταφιτέψουμε στο χόμα.

Αποφασίσαμε να μεταφιτέψουμε μερικα απτα λυλούδια στην πεδικι πλατία του κολχοζιού-μας.

Στο κεφάλαιο „Τεχνι και κόπος“ μάθετε πως πρέπει να γίνυν τα κιβότια για τα φυτόρια το λυλουδιον;

## ΤΟ ΛΥΛΥΔΙ ΚΑΙ ΤΑ ΜΕΡΙ ΤΥ

Προσέκστε καλά το λυλούδι τις βισινιας, τις μιλιας, ίτε το φράυλο.

Πάρτε το λυλούδι απτο μίςχο, απτο κλαδάκι διλαδι, όπου πάνο στηρίζετο το λυλούδι.

Ι στεφάνι αρχίζι με μιας απτο μίςχο; Οχι. Στο κάτω μέρος ι στεφάνι ίνε περικιλομένη με πράκινα φιλάκια. Αφτα τα φιλάκια ίνε ο κάλικας του λυλουδιου.

Απο πόσα φιλάκια αποτελίτε ο κάλικας; Βγάλτε τον κάλικα, κόβοντάς-το με τι μίτι τις καρφίτσας κοντα στο μίςχο. Ισιάκστε και βάλτε-το στο τετραδίό-σας, ζογραφίστε-το και γράψτε απο κάτω: ο κάλικας του λυλουδιου . . .

. . . (απτο τάδε φυτο).

Κιτάτε προσεχτικα τι στεφάνι; φητρόσανε μαζί τ'όνα με τάλο, τα πέταλα. Απο πόσα πέταλα αποτελίτε ι στεφάνι; Τί χρώμα έχουν τα πέταλα τις στεφάνις;

Βάλτε και τα πέταλα στο τετραδίον, ζογραφίστε τα και γράψτε απο κάτω: ιο πέταλα του λυλουδιου . . . (απτο τάδε φυτο)

Κιτάτε παρακάτω το λυλούδι. Θα δίτε λεπτα ραβδάκια, ίτε κλοτες με μικρο εκόννομα (σακυλάκι) στην άκρι.

Ίνε ι στίμονες και το σακυλάκι ίνε ι ανθίλι.

Μετρίστε πόσους στίμονες έχει το λυλούδι-σας. Κόψτε ένα στίμονα και ζογραφίστε-τον.



Ενκίστε με τιν άκρι τυ δάχτυλό- σας τιν ανθίλι κε θα δίτε ότι στο δάχτυλό- σας θα κολίσι ι ίρις.

Κιτάτε τόρα τί έμινε απτο λυλυόδι. Πάνο στο μίσχο θα δίτε ένα ακόμ μέρος τυ λυλυόδι, τυ μιάζι με πυκαλάκι.

Το κάτω μέρος ονομάζετε οοθίκι. Πάνο στην οοθίκι θγένι κάτω σα ραβδάκι, τυ τονομάζυν *ίππερο*.

Κόψτε προσεχτικά τιν οοθίκι με κοφτερο μαχέρι κε γιρέψτε με τιν καρφίτσα μικρος κόχυς.

Αφτι ι κόχι τυ θρίσκοντε μέσα στην οοθίκι ίνε ι σπόρι.

Σκιματίστε πίνακα όπος το παρακάτω κε συμπληρώστε-το.

Τί φυτρόνι στον κίπο.	Πόσα δέντρα ίτε θάμνι	Πότε άνθισαν	Πότε άρχισαν να οριμάζυν ι καρπι
Βερικοκιες . . . . .			
Βισινιες . . . . .			
Μιλιες . . . . .			
Απιδιες . . . . .			

Σκιματιστε κολεχτιθικι έχθεσι πάνω στο θέμα:

Τί δουλιες κάνυν τιν άνίκσι στον κίπο;

Παρατιρίστε πός προχορι το μεγάλομα τυ φυτυ κε κάντε ενγραφες:

Ονομασία τυ φυτυ	Πότε σπάρθηκε	Πότε φάνικαν τα θλαστάρια	Πότε άνθισε	Πότε ορίμασε	Σε πόσες μέρες μεγάλωσε

### ΤΟ ΑΡΕΟΜΑ

Στις βραγιες ίστερα απτι σπορα φυτρόνυν στις γραμες κάμποςα θλαστάρια. Στο φίτρομα κε μεγάλομα τ'όνα φυτο θα εμποδίσι τ'άλο.

Πρέπι να αφίζουμε το καλύτερο θλαστάρι κε το χειρότερο να το κσεριζόσουμε.

Τότε το καλύτερο θλαστάρι θ'άχι περισσότερι τροφι κε περισσότερι εθριχορία για τιν ανάπτυκσι-το.

### ΤΟ ΤΣΑΚΕΛΙΖΜΑ

Μαζι με τα ζαρζαβάτια φυτρόνυν κε αγριόχορτα.

Τα αγριόχορτα πρέπι άμέσος να τα κσεριζόσουμε (να τα τσακελίσουμε), γιατι πέρνυν απτι γι ιγρασία κε θρεφτικες υσιες.



## ΑΡΔΕΒΟΜΕ ΤΟ ΠΕΡΙΒΟΛΙ

Τα πεδία κρέαυε πος τα θλαστάρια χριάζονταν νερο για τιν ανάπτικζί τυς

Κε νά-τιν ι μπριγάτα τυ περιβολιυ με τα ποτιστίρια στο χέρι.

Γιόμισαν τα ποτιστίρια κε κανονικα αρδέπσανε όλες τις βραγίες.

Ι σκόνι πυ ίχε κατακαθίσι στα φίλα κσεπλίθικε κε τα φίλα κσαν πέραν το καθαρο πράσινο χρώμα-τυς.

**Γυμναζμα:** Παρακολυθίστε, πόσο κερο μνίσκι ι γι ιγρι ίστερα απτο βραδινό άρδεμα, κε πόσο ίστερα απτο προίνο. Κάντε συμπέραζμα πότε ίνε καλίτερο να γίνι τ'άρδεμα.

Αρδέπστε μια θραγια πολι (διο φορες) τιν άλι λίγο. Ιστερα απο μια διο όρες σκαλίστε τι γι κε στις διο θραγίες κε κιτάκστε πόσο βαθια ποτίστικε ι γι με νερο. Πίγε το νερο ος τιν άκρι το ριζον. Σκεφτίτε, πός ίνε καλίτερα να γίνι το άρδεμα; κάθε μέρα απο λίγο, ίτε σπανιότερα κε εντατικότερα;

## ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΟΛΙ ΤΥ ΚΟΛΧΟΖΙΥ-ΜΑΣ

Εφτασε ι όρα τυ μεταφιτέματος τον λάχανον απτα θερμοκίπια. Ι δυλια βράζι. Άλι μεταφέρυν τα φита πάνω σε φορία, άλι τα φιτέδυν στι γι.

— Πέτρο, Αλέκσι! — λει ο μεγαλίτερος λαχανοκιπυρος ε'εινυς πυ βαστυν το φορίο, — κσανα μεταφέρετε τα φита χωρις χόμα! Δεν ακίζι έτσι, Πέστε τυ Στέφανυ να τα διαλέκσυν απτο θερμοκίπιο πιο προσεχτικα: πρέπει ρίζες να βγύνε με το χόμα.

Μπροστα απτις φιτέφτριες πάνε ι „εχεδιαστες“. Αφτι με σπάνκο σχεδιάζυν τυς τόπυς τις φίτεπσις.

Καθεμια φιτέφτρα βαστα στο χέρι πασαλάκι: με αφτο ανίγι λάκο κε περιμαζέδι τι γι στις ρίζες τυ φιτυ.

— Κε σι, Ελένι, γιατι δεν κόβις τις άκρες; λεί ι κομσομόλκα Σόφι στι γιτόνισά-τις. — Μα ο αγρονόμος μας εκζίγισε, πος τιν άκρι τις ρίζας πρέπει χωρις άλο να τιν κόπσυμε.

Τότε ι πλαγινες ρίζες θα φιτρόσυν πιο γρίγορα κε το φιτο θα αναπτιχτι καλίτερα.

Βρξστε στο διίγιμα αφτο τα λόγια για το πός πρέπει να διαλέκσυμε τα φита απ τα θερμοκίπια; Πός πρέπει να φιτέπσυμε τα νέα φита; Γιατί χριάζετε το πασαλάκι; Γιατί πρέπει να κόπσυμε τις άκρες τον ριζον.

## Ο ΚΑΘΕΝΑΣ ΤΡΑΓΥΔΑ ΤΟ ΔΙΚΟ-ΤΥ ΤΟ ΣΚΟΠΟ

Θερμι ανικσιάτικι βραδια. Απο παντυ ακύοντε λογισ-λογιον ίχι. Νά-τον ο τζίτζικας τρίζι πάνω ε'ένα πσιλο χόρτο — με τα πόδια-τυ λεί το τραγύδι-τυ. Πλαι πέτακσε ένα σκαθάρι κε δόμβισε με τα φτερά-τυ.

Παρέκι, πίσω στη λίμνη κοάζουν i βάτραχι. Με όσι δύναμι έχουν φυσκό-  
νουν τα μάγουλά-τους.

Ακούετε i φωνι κάπιου पुलιου τυ θάλτυ. Στο ιγρο χόρτο, πυ το κέπα:ε  
άσπρι ομίχλι, σφιρίζι το ίδιο πάντα τραγούδι-τυ τορτίκι. Το τραγούδι-τυ  
μιάζι με τρίκισιμο δέντρυ, πυ το σαλέβι ο αγέρας.

## I ΒΑΤΡΑΧΙ

Ιρθε i άνικισι. I βραδιες πια ίνε θερμες. Ακσαφνα κάπυ ακύστικε: χβακ  
χβακ! Τι ίνε;

I βάτραχι κσίπνισαν μέσα στη λίμνη. Ολο το χιμόνα κιμόντανε, αφυ χό-  
θικαν στην ίλι στον πάτο τις λίμνις. Μα μόλις ζεστάθικε το νερο, ανέβικαν  
στην επιφάνια τυ νερου κε θγάλανε έκσο απτο νερο τις μύρες-τους με τα κίτρι-  
να τα μάτια-τους.



Ενας μεγάλος βάτραχος κάθισε στον όχτο, ίσιακσε τα πόδια-τυ κε κσα-  
να χβακ-χβακ!

— Πρε-κε-κε-κε! — αντίχισε σαν απάντισι ελάκερος χορος βάτραχι.

Νά-τις! Κιτάτε-τους πόσο έφθιμα θυτυν, μέσα στο νερο, κινιγόντας τις  
κάμπες κε τυς κάνθαρος τυ νερου. Πόζες κάμπες, πόζους κάνθαρος καταστρέφε  
σε μια μέρα ο βάτραχος. Ο βάτραχος έχι μεμβράνες ανάμεσα στα δάχτυλα τον  
πισινον ποδιόν-τυ, κε τα χρισιμοπιι σαν κυπια.

Στι γι ο βάτραχος επίσις πιδα, πιάνι μίγες κε κανθάρους. Τυς πιάνι  
πολι επιδέκσια. I γλώσα τυ βατράχυ δεν ίνε φιαζμένι έτσι όπος στάλα τω  
ζόα: i γλώσα τυ βατράχυ ίνε κολιμένι στο στόμα με τι μπροστινι άκρι, χ'ε  
πισινι άκρα ίνε ελέφθερι.

Νά, κρίφτικε ο βάτραχος μέσα στο χόρτο. Δεν το διέκρινε i μίγα κε  
κάθισε κοντα. Ο βάτραχος δίχος να κυνιθι, έβγαλε τι μακρια γλώσα-τυ έπια-  
σε τι μίγα κε τιν κατάπιε.

Γιρέπστε στη λίμνη χαβιάρι βατράχων κε θάλτε-το σε θάζο με νερο. Το  
κάθε κυκι τυ χαβιαριου πυ γένικε σκύρο πετάκστε-το αμέσος γιατι θα θλάπσι κε  
τ'άλα.

Στο θάζο κάντε επιγραφι „χαβιάρι βατράχων. Πάρθικε απτι λί-  
μνη στις . . . τυ μαι 193 . . . “.



Τον κερο τον παρατιρίσειον-σας κάντε εγγραφες. 1. Διακρίναμε στο χα-  
θιάρι τι πρότι κίνισι. 2 Φάνικε ι υρα. 3. Φάνικαν τα μπροστινα πόδια 4. Φά-  
νικαν τα πιτσινα πόδια. . 5. Το βατραχίδιο γενικε βάτραχος.

## Ι ΥΡΑ ΠΥ ΧΑΘΙΚΕ

Στιν άκρι τυ δίκυς ζύσαν διο εάθρις. Κινιγύσαν ι εάβρες μίγες κε καν-  
θάρικε κε τα κατάπιαν. Εφχαριστύντε να τρέχουν στον ήλιο. Διασκεδάζον, τρέ-  
χουν ι μια κατόπι στιν άλι.

Ακσαφνα φάνικε απο κάπυ μια κίσα. Αρπακσε απτιν υρα τιν απρόσε-  
χτι τι εάβρα. Λογαριάζι πως για εήμερα ο μεζές-τις ήνε εκσασφαλιζμένος.

Μα τί να δι. Στο ράμπος-τις έμινε μόνο ι πράσινη υρίτσα, ενο ι εάβρα  
έφγιε δίκυος υρα.

Παρατιρίστε πός ζον ι εάβρες; Πος τρέφοντε; Μασάνε τιν τροφί-τους,  
ίτε τιν καταπίνουν ολάκερι; Ι εάβρες ήνε ελαθερα ίτε οφέλιμα ζόα;

## ΤΟ ΦΙΔΙ

Σε θερμι ανικσιάτικι μέρα, θήικε το μάβρο φιδάκι απο αβγο.

Με μιας έπρεπε να γιρέπσι κε να θρι ασφαλιζμένο καταφίγιο κε νάρχι-  
σι να γιρέβι τιν τροφί-τυ.

Να! Βρίκε ένα μισολιμιζμένο εάλιανκο, ένα κάνθαρο. Το φάνικαν νό-  
στιμα.

Μεγαλόνη το φιδάκι όχι με τις μέρες μα με τις όρες. Δεν περνά πολι  
κε γένικε καθεαφτο μεγάλο φίδι.

Τόρα το αγαπιμένο το φαγί-τυ ήνε τα ποντίκια κε ι βάτραχι.

Παρατιρίστε. Πό αγαπουν να ζον τα μάβρα φιδια; Με τί τρέφοντε;  
ήνε επικίντινα για τον άνθρωπο; Πός μπορούμε να το διακρίνομε απτάλα φιδια;  
Εχετε στα μέρι-σας φαρμακερα φιδια;

Διγιθίτε, πως ίδατε πρότι φορα μάβρο φίδι.

## Ο ΣΚΑΝΤΣΟΧΙΡΟΣ

Διάλεκε ο σκαντσόχιρος σκοτινο μέρος κάτω απο θάμνο, όπου βρίσκοντε  
πιο πολα, κσερα φίλα· κυβάλιζε φίκια, έφιασε μαλακο κρεβάτι κε κιμάτε όλι  
τι μέρα κυβαριαζμένος.

Αρχικε να σκοτινιάζι. Κσεκυβαριάστηκε ο κσαντσόχιρος. Εβγαλε όκσο τι  
μιτερι μαβριδερι μύρι-τυ, άνικσε τα μάτια-τυ κε τέντοσε τα μικρα αφτακια-τυ.

Μιρίστηκε γίρο: κερνα μιρυδια· έτρεκε στο δάσος να θρι κινίγι. Κε νά  
έπιασε ένα κάνθαρο, κατόπι μια ακρίδα κε τα κατάπιε.

Βρίκε αργότερα ένα βάτραχο, τον κομάτιασε κε τον έφαγε. Στι μίτι-τυ  
χτίπιζε μιρυδια ποντικιου. Κρίφτικε, παραμόνεπεσε κε τζαπ! Το ποντίκι θρί-  
κονταν πια ανάμεσα στα μιτερα δόντια τυ σκαντσόχιρου.

Το χτίπεσε κατόπι στι μίτι-τυ μιρυδια φιδιου κοντα σε μια κυφάλα δέντρου.

Κριπνισε το θρομόφιδο κε σφιρίζι. Ο σκαντσόχιρος ρίχτικε πάνω στο φίδι. Τό φίδι γαντε όθικε με τα φαρμακερα δόντια-τυ στα χίλι το σκαντσόχιρο, μα το φαρμακι τυ φιδι δε βλάφτι το σκαντσόχιρο. Τίνακε ο σκαντσόχιρος το φίδι, τάρπακε, με τα δόντια-τυ πάτισε πάνω-τυ με το πόδι-τυ.

Το φίδι τινάζετε δο κε κι. δινκάνι το σκαντσόχιρο στα πόδια, στιν κιλια. Μα ο σκαντσόχιρος το νίκε κε τόφαγε. Πίγε πίσο ο σκαντσόχιρος στι φολιά-τυ κε κιμίθικε ίσιχα.

Παριμία: Φίγε σκαντσόχιρε ι γόνα-συ δεν ίνε καλι.

## ΤΑ ΚΥΝΥΠΙΑ

Αμα πλισιάζομε κε στεκόμενα νερα, κε θάλτυς, κε λίμνι, βλέπομε χιλιάδες κάμπες.

Αν ρίξομε μια πέτρα στο νερο, ι κάμπες βιθίζοντε. Σε λίγο ανεβέ- νον κσανα στιν επιφάνια τυ νερου για να πάρουν αναπνοι. Μερικες κάμπες σα να κρέμοντε με το κεφάλι κάτω, άλλες πλαγιάζου πάνω στο νερο.

Ι πρώτες ίνε ι κάμπες απλυ κυνυπιυ, ι δέρτερες καμπες κυνυπιυ μαλαρίας. Αφτες ι κάμπες γίνοντε χρισαλίδες, κ'ι χρισαλίδες αργότερα γίνοντε κυνύπια.

Το δάνκαμα τυ απλυ κυνυπιυ προκxενι δυνατο πόνο, μα δεν ίνε βλαβερο. Δεν ίνε επικίντινο κε το δάνκαμα τυ μαλαριακυ κυνυπιυ, όταν μόλις θγίκε απτι χρισαλιδα. Μα αν ίπιε έμα αρόσιυ απο μαλαρία, τότε μεταδίνι τιν αρόστια.

Για να πολεμίζου τα μαλαριακα κυνύπια γιομίζου τα στεκόμενα νερα, προφιλάγου τα πυλια τυ καταστρέφου τα έντομα, χινου πετρέλεο στο: θάλτυς κε στα στεκόμενα νερα, όπου θρίσκοντε κάμπες τον κυνυπιον.

## ΠΟΣ ΙΠΕΡΑΣΠΙΖΥΝΕ ΤΟΝ ΕΑΦΤΟ-ΤΥΣ ΤΑ ΔΙΑΦΟΡΑ ΖΟΑ ΚΕ ΕΝΤΟΜΑ

Πέτακε το μαβροπόλι: απτι φολιά-τυ. Γιεβδι τροφι, χόνι παντυ τ μιτίτσα-τυ.

Βλέπι ζένα θάμνο καθίσανε κάνθηρι, κε πλάι μια κάμπι. Πέτακε το μαβροπόλι στο θάμνο, θέλι να φει τυ: κάνθηρυ. Κάθικε στο κλαδάκι τυ θάμνο.

Κυνίθικε το κλαδάκι. Ενιοςαν ι κάνθηρι, πο: κάπιος κιντινος πλισιάζι. Πέσανε στι γι. Πλαγιάζου δίχος να κινιθου. Ο ένας κάνθηρος μιάζι με βολαρακι χόμα, ο άλλος μιάζι εσπόρο. Ι κημπι απλόθικε στο χόμα πάνω κε μιάζι κxερο κλαδάκι.

Δε μπόρε,ε πια το μαβροπόλι να διακρίνι μίτε τυς κάνθηρυ, μίτε τιν κάμπι κε πέτακε ολυ.

Πετον στο λιθάδι ι χιλιόχρομες πεταλύδες. Ανάμεσα στα χόρτα πιδου ι τζίτζικες. Τυ: ίδε το μαβροπόλι κι άρχικε το κινιγίτο. Μα ι πεταλύδες χόθικα: στα χόρτα. Ι μια δίπλοσε τα φτερά-τις κε μιάζι πια κxερο φίλο, τιν άλι δεν κxεχορίζι: απο πράσινο φίλο. Σιόπιζε ο τζίτζικας κε κρίφτικε στο πράσινο χόρτο.

Το μαβροπόλι δε βλέπι μίτε τις πεταλύδες κε μίτε τον τζίτζικα, ενο αφτι κάθοντε όλος διόλυ κοντα στι μίτι-τυ.

Κε νά. Σέρνετε πάνω στο χόμα μια πικιλόχρομη χνουδάτη κάμπι. Τιν έρπακσε με το ράμφος-το το μαβροπούλι. Μα η κάμπι γιόμισε το στόμα-το με κάτι πράσινο, ανιπαθιτικό, κε το τζίμπισε όλο-το το στομα με τα μαλάκια-τις. Ερικσε το μαβροπούλι τιν κάμπι, καθάρισε τι μίτι-το κε κάθισε στο κλαδάκι, δίχως να μπορέσι να κάνι μεζε

**Κιτάξτε**, πός υπερασπίζον τον εαφτό-τους τα έντομα;

**Ερώτισες:** Με τί τρέφοντε τα έντομα κε η κάμπες-τους; Πιά πυλια κε ζόα τρόνε τα έντομα; Πιραθάλτε το χρώμα τις πεταλύδας τις μέρας κε τις νίχτας. Γιατι ίνε διαφορετικο; Πιά ορέλιμα κε θλαθερα έντομα κζέρετε;

## ΣΤΑ ΒΥΝΑ

Σα στενι κορδέλα περνα το μονοπάτι τυ βουνυ. Νάτο τόρα ανεβένι πσιλα στο βυνο, νάτο κατεθένι χαμιλα στον κρεμο.

Πάνο στο μονοπάτι πάι τσιμπόντας το γαιδύρι-το ο τακσιδιότις — ο ορινος (γόρετς) κε τραγουδι τραγούδι.

Κάπυ έκι θαθια μες στα θυνα κρίφτικε το μικρο αυλ (χοριο). Το μονοπάτι πάι πιο πσιλα κε σε απότομους αίφρους. Κοκινίζι η δίσι. Πιο ζοιρα στραφτυν η χιονοςκεπαζμένες, κοριφες το θυνον. Αρχίζι να φισα κρία απτο ποτάμι. Η κλισύρα θιδίςτικε στο σκοτάδι.

**Γίμναζμα.** Κάντε πίνακα απο χροματιστο χαρτι κε δίκστε πάνω ε'αφτο τα θυνα, τις πεδιάδες, τυς ποταμυς. Βρέστε γιαφτι τι δυλια ιπόδικζες ε'αφτο το θιβλίο, στο μέρος „Τεχνικη κε κόπος“.

## Ι ΠΑΡΑΤΙΡΙΣΕΣ ΜΑΣ

Τα πεδια πλιζιάζαν στον κρεμο. Στ'αριστερα στο βάθος τις πεδιάδας. κίτε η λίμνι. Πιράλιλα με τυς όχτους-τις ίνε απλομένι κίπι απο καρποφόρα θέντρα. Πιο εκι τρέχι το ποτάμι. Κυμπαν. Βαθια στον ορίζοντα φένονταν μαβια τα μακρινα βυνα.

— Κιτάτε πεδια, κσανα περιζέβι το νερο στο Κυμπαν, ιπε ο δάσκαλος.

— Νε, νε, επικίροσαν τα πεδια. Τιν άλι φορα η λίμνι φένονταν ολάκερι, ενο τόρα κρίφτικε όλος διόλυ κάτω απτο νερο.

— Κε γατι περιζέβι το νερο στο Κυμπαν; Χιόνια πυθενκ δεν ίνε — ρότιζε η Μαρίκα πυ ίρθε τελεφτία απτο Ροστοφ. Σεμας το Δον κζεχιλίζι μόνο τιν άνικσι.

— Το Κυμπαν αρχίζι απτυς παγετόνες τυ ιπειλυ θυνου Ελπρυς. Το καλοκέρι αφτι η παγετόνες αρχίζον να λιόνυν κε το νερο γιομίζι όλα τα ποτάμια το βυνον, τις κσίγισε ο δάσκαλος. Πολι νερο φέρνι στο Κυμπαν κε το Λαπα.

— Πιο Λαπα; κσανα ρότιζε η Μαρίκα.

— Το ποτάμι Λαπα — αφτο ίνε παραπόταμος τυ Κυμπαν. Βλέπισ ίσια-ίσια αντίκρι-μας το πο-άμι Λαπα χίνετε στο Κυμπαν. Αφτο το μέρος ίνε η εκθολι (υστιε) τυ Λακα.

— Θα πι γιαφτο κε ι στανίτσα ονομάζετε Υστ-Λαπα — ίπε ι Μορίκα.

1. Διγθίτε πός τρέχι το ποτάμι-σας. Πότε κσεχίλιζι πιο πολι, τιν άνικσι ίτε το καλοκέρι κε γιατι; Τί όφελος κε τι ζεμια φέρνι το κσεχίλιζμα στα κολχόζια;

2. Πάντε στον όχτο τυ ποταμου. Σταθίτε με το πρόσοπο στι διέφθινε τυ ρέβματος τυ νερου κε ιποδίκστε πιος ίνε ο δεκσιος κε πιος ο αριστερος όχτος τυ ποταμου.

Ροτίστε το δάσκαλο πυ ίνε ι πιγες τυ ποταμου (απο πυ αρχίζι) κε πύ χίνετε (πυ ίνε ι εκβολές-τυ); Μάθετε τί ονομάζον κίτι τυ ποταμου;

Πάνε θαπόρια πάνο στον ποταμό-σας κε τί φορτία κυβαλυν; Τί όφελος φέρνι ο ποταμός-σας;

### Ι ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΥ ΛΥΣΙΜΥ

1. Μπορι κανένας να λύζετε όχι παραπάνο απο 10 λεφτα. Δεν πρέπει να φέρνετε τι δουλια σε τέτιο σιμίο, οπόταν μελανιάζον τα χίλια, κε το σόμα αρχίζι να παγόνι. Αφτο ίνε πολι θλαθερο για τιν ιγία.

2. Πρέπι να λυζόμαστε μόνο αφυ περάσι μια όρα ίστερα απο φαι. Κε να λυζόμαστε όχι παραπάνο απο διο φορες τι μέρα.

3. Δεν πρέπι καμια φορα να λυζόμαστε σε άγνωστο μέρος: μπορυν εκι πέρα να ίνε λάχι, πέτρες, γλίγορο ρέθμα, κε έφχολα μπορι κανις να πνίγεται.

### ΤΑ ΙΛΙΟΛΥΤΡΑ

Καλο ίνε να κάνι κανις το καλοκερι ιλιόλυτρα.

Χριάζετε μονάχα λίγο-λίγο να σινιθίζι το σόμα στις αχτίδες τυ ίλιου. Τιν πρότι μέρα πρέπι να πλαγιάζουμε όχι παραπάνο απο 5 λεφτα, κε στο τέλος τις δεκάδας να τανεθάσουμε ος 30 λεφτα. Στιν αρχι πρέπι να πλαγιάζουμε πάνο στιν κιλια, ιστερότερα να γιρίσουμε στο ένα πλεθρο, στο άλο, κε στερα να πλαγιάζουμε στι ράχι.

### ΤΑ ΧΟΡΤΑ ΤΥ ΝΕΡΥ

Στι λίμνι-μας μαζόκσαμε νερόχορτο — βαλτόδικο φακο (ριάσκα). Αφτο το χόρτο ίνε πολι οφέλιμο για το ακθάριο. Στις ρίζες-τυ θρίσκοντε πολι κάνθαρι κε πσίλι το νερο, πυ χριάζοντε στα πιάρια για τροφι. Εκσον αφτο εμι; διακρίναμε ακόμα ένα: όταν έχι στο ακθάριο πολι βαλτόδικυ φακο, το νερο φιλάγεται καλα, μένι φρέσκο.

Το νερο, όπυ με δυσκολία ανέπνεαν τα ψσαράκια, αμα το σκέπασαν με τελματιέο φακο, γένικε φρέσκο κε έχασε τιν άσκιμι μιρυδιά-τυ.

### ΑΝΑΠΤΙΚΣΤΕ ΤΙΝ ΠΑΡΑΤΙΡΙΤΙΚΟΤΙΤΑ

Εποφελιθίτε τις εκστρατιές κε τις εκδρομες, για να αναπτίχσετε τιν παρατιριτικότιτά-σας.

Πριν απτις εκδρομες σιμιάς ε τι θα κάνετε:

1. Πιός πρώτος θα δι το ζόο, πολι, έντομο που σιμιόσατε απο νορις;
2. Πιά δέντρα τίχεναν πιο σιχνα, πια αρεα.
3. Τί ιδυς άνισα μέρι τίχαστε στο δρόμο-σας (νκρεμι, κλισύρα, χαράδρα, λόφος κ. α).

Μπορίτε τις απάντισες να τις σιμιόσετε στο μέρος που σταματάτε, να τις γράψετε κε στην επιστροφι να τις εκσελένχσετε.

Τον κερο τον κηλκχεριάτικον εκδρομον δυναμόστε τιν ιγία-σας, αναπτί-κστε τιν παρατιριτικότητά-σας, μάηετε να θημά:τε κε να βριτε το δρόμο στη στέπα, στο δάσος νάνάπσετε φωτια, κε κάνετε σκινι για διανιχτέρεμα. Ολα αφτα θα σας βοιθίσουν να γίνεστε δυνατι πολεμιστες τυ Κοκινυ στρατυ κε να δυναμόσετε τιν άμυνα τις Σοβετικισ Ενωσίς-μας.

### ΑΠΤΥΣ ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΙΣ ΕΚΣΤΡΑΤΙΑΣ

1. Τον κερο τις εκστρατίας φρονίστε να μιν πίνετε νερο: όσο περιζό-τερο θα πίνετε, τόσο πιο πολι θα διπσάτε.
2. Στην εκστρατία μι φοράτε κενύργια παπύτσια.
3. Πάρτε μάζι-σας στην εκστρατία μικρο φαρμακιο (απτέτσκα). Εκι πρέπει αποχρεοτικα νάχτε ιόδιο, βαμπάκι, πίντι.

### Ι ΚΣΙΡΑΣΙΑ

Το καλοκέρι ήταν κερο κε ζεστο. Απτο προι ο: το βράδι ο υρανο: ήταν δίχος σίνεφα.

Μονάχα το μεσιμέρι φανίκανε απρα σίνεφα.

Προχορίσανε σιγα κε σοβαρα κε σε λίγο λίσανε δίχος να φέρουν τιν επιδιμιτι βροχι.

Ι γι κσεράθικε, τα χόρτα άρχισαν να μαρένουντε. Τα στάχια τυ ιπσιλυ πια σταριυ λίγισαν.

Ολα γίρο κητρίνισαν. Τα δέντρα ολοόα κε πιο βαθια χόνανε τις ρί-ζες-τυς στη γι κε βιζένανε τα απομινάρια τις ιγρασίας.

Μα ι κσερασία κι ζέστα περίσεβαν κάθε μέρα.

Γίνοντε στο μέρος-σας κσιρασίες; Πάντα στον κερο τις κσιρασίας ίνε ισι-χία, ίτε κάποτε φια αέρα:ς; Απο πύ φισυν αφτι ι άνεμι κε ποσ τυς λένε; Πιό κερο ίνε πιο βλαβερι ι κσιρασία κε γιατι; Πός στα μέρι-σας αγωνίζοντε ενάντια στην κσιρασία.

### ΚΕΛΑΡΙΑ ΝΕΡΥ

Σ'ένα σιβχόζι ο αγρονόμος Πυτίλιν ανάνκασε το τράχτορο να γιρίσι διο μαχυλους τριπιτίρες. Σε κάμπουσα λεφτα ι τριπιτίρες άνικσαν στη γι διο στενα βαθια πεγάδια. Ο αγρονόμος γίρισε με το τράχτορο όλο το χοράφι τυ σοβχο-ζω κε άνικσε καμια εκατοντάδα τέτια πεγάδια. Στα ανίγματα τον πιγαδιον φητέπσανε χόρτα για να μι κάτσι ι γι.

Το χιόνι που λιώνι κε ι βροχε:ς γιομίζουν τα πιγάδια κε το νερο διαφι-λάγτε αφτυ ολάκερο το καλοκέρι.

## ΘΑ ΝΙΚΙΣΥΜΕ ΤΙΝ ΚΣΙΡΑΣΙΑ

Στο Βοριο Κάφκασο σιχνα τιχένουν κσιρα ίες.

— Έτσι ίνε το θέλιμα τυ θευ κε ενάντια ς'αφτο να πας δεν μπορις, λέγανε νορίτερα ι χοριχι, κε πιγένανε να κάνυν παράκλιςι στο χοράφι. Ι παπάδες ίχαν μεγάλα εσοδίματα απ'αφτο, ενο τα χοράφια δεν βλέπανε βέβεια καμια οφέλια: ι κσιρασία εκσακολουθύσε όπος κε προτίτερα.

Ενο τόρα ι κολχόζνικι-μας κκέφτοντε έτσι:

Για να ιπερνικίσυμε τιν κσιρασία, πρέπι να πάρυμε καλα ίδι σπόρα, να τα καθαρίσυμε κε να τα απολιμάνυμε.

Πρέπι να μαζεψυμε τιν ιγρασία για να πολεμίσυμε τιν κσιρασία. Πρέπι να βαστάκσυμε το χιόνι στα χοράφια-μας.

Στο κράι-μας έχυμε τέτια ποτάμια, όπος το Δον, Κυπαν, Κυμα, Τερεκ. Ας ανίκσυμε αρδεφτικα κανάλια κε μάφτα ας φέρυμε το νερο στα χοράφια-μας.

Θα εκτελέσυμε σταθερα όλες τις κανόνες τυ αγρ μίνιμυ.

Θα καλιεργίσυμε πιο καλα τι γι, θα σπύρυμε με τον κερο, με τον κερο θα τσακελίσυμε, με τον κερο θα περάσυμε τι σινομιδι τις εσοδιάς.

Έτσι θα ιπερνικίσυμε τιν κσιρασία κε θα ανιψόςυμε τιν εσοδιά τον κολχόζικον χοραφιον.

---

Διαλέκστε απ'αφτο το άρθρο φράσεις κε κσιματίς ε πλακάτα: „Πος πρέπι να πολεμίσυμε τιν κσιρασία“.

## ΚΑΤΕΓΙΔΑ

Ο Πάνος ετιμάζονταν να μπι στο κρεδάτι-τυ να κιμιθι. Ακσαφνα ακύστικαν τα πρότα κσεσπάζματα τις θροντις.

Τρ-ρ-ρ-ρ-ραχ!ια-ρα-ρα-χ!

Ι γιαγιά-τυ βιαστικα σταβροκοπίθικε.

— Προφίτι Ιλία, γλίτοςέ-μας.

Ανάμεσα απτιν αραμάδα τυ παραδιρόφιλυ έλαμπσε ι αστραπι, κε αμέσος ίστερα απαφτο κσανα κσέςπασε ι θροντι.

— Πός βροντα! Κάπιονα θα σκοτόςι το δίχος άλο αναστένακσε ι γρια.

— Κε με τί βροντα στον υρανο, γιαγια; — ρότισε ο Πάνος.

— Με ταμάκσι-τυ περνα στον υρανο πάνο, κε ι ρόδες τυ αμακσιυ θγάζυν τον κρότο πυ ακυς.

Κσανα κσέςπασε θροντι.

— Οχι, γιαγια, έτσι δε βροντα ταμάκσι μα τοτρά χτορο! Σοστα συ λέο το τράχτορο! — αστιέβονταν ο Πάνος. Μπορι νάνε κε αεροπλάνο, τ' ακυς πόσο δυνατο κρότο βγάζι!

— Δε ντρέπεσε κε λες τέτια λόγια! Πος μπορι ο άγιος να κάθετε στο τράχτορο! Πό ιδόθικε τέτιο πράμα; θίμοσε ι γρια. Ακυτον τι θγάζι με το νό-τυ. Μόλις άρχισε να παί στο σχολιο κιάλο δεν τον πιάνις πια. Κε εκσον αφτο, γράφτικέ κε πιονέρος, κε τί δε θα τυς μάθυν εκι!

— Μας μάθανε πια, γιαγια. Μας τα κσιγίσαν όλα: δεν υπάρχει κανένας Ιλιας-προφίτις, κι ο κεραβνος γίνεται απτον ιλέχτριζμο. Ι βροντι δε μπορι να σκοτόσι κανένα, ο κεραβνος σκοτόνι. Αβριο θα ροτίσο καλύτερα τι δασκάλα κε τότε όλα θα συ τα κσιγίσο — ίπε ο Πάνος κε πλάγιασε.

— Κε υρανος στερεος, όπος τονε θαρις, δεν υπάρχει — επρόσθεσε κσανας κόνοντας το κεφάλι-τυ. Μονάχα αέρας ίνε. Ενο εσι θαρις πος εκι πάνο ίνε πλακοστροτι δρόμι.

Ι γιαγια θίμοσε με τα ροστα.

Ενο ο Πάνος απλόθηκε φαρδισ-πλατις κάτω απτο πάπλομά-τυ κε σε πέντε λεπτα κιμόνταν βαθια.

## ΤΑ ΦΑΡΜΑΚΕΦΤΙΚΑ ΦΙΤΑ ΜΑΣ

Στα χοράφια κε τα λιθάδ α-μας, στις δρόμους τυ χοριω κε στα βοσκοτόπια φιλτρόνουν πολλα φαρμακεφτικα φιτα: απζέντι (ПОЛЫНЬ), χαμεμίλι (РОМАШКА) αντριάλα (ОДУВАНЧИК), στρίχνος (ДУРМАН) κε πολλα άλα.

Ας κιτάκουμε πιό μέρος αφτον το φιτον παι για γιατρικο, πότε κε πός να τα μαζέψουμε.

Στο μικρο απζέντι πρέπει να μαζόκουμε τις κορφες τον κορμον μαζι με τα λυλούδια πυ μιάζον σφεριδία κε έχουν κιτρινοπο χρώμα. Το μάζομα γίνεται το *μαι* κε *γιυνι*.

Στο χαμεμίλι για γιάτρικο πάνε μονάχα τα λυλούδια, πυ πρέπει να τα μαζόκουμε το *γιυνι* κε *γιυλι*. Μι κσεχάστε, πος τα φαρμακεφτικο χαμεμέλι έχει λυλούδι κίτρινο στι μέσι, πυ μιρίζι πολι. Το κάθε λυλούδι ίνε άδιο (κάντε εκζέλενκσι). Ι ρίζα εφκολα κσεριζόνετε απτι γι (δοκιμάστε)

Το φιτο πρέπει χορις άλο να κσερένετε στι κσια: μπορι κε στο ανόγι, κάτω απο σιδερένα στέγι. Πολι προξεχτικα πρέπει να τα γιρίζετε απτιν άλι μερια.

Ροτίστε το δάσκαλο τί φαρμακεφτικα φιτα έχει στα μέρι-σας, πότε κε πός πρέπει να μαζοχτυν.

## Ι ΣΙΝΚΟΜΙΔΙ ΤΥ ΣΙΤΑΡΙΥ ΣΤΟ ΣΟΒΧΟΖΙ

Δε φένετε ι άκρι τυ σοβχόζικυ χοραφω. Γίρο-γίρο σα θάλασα κιματίζον τα χρυσοκίτρινα στάχια.

Ορίμασε το σιτάρι. Υτε λεφτο δεν πρέπει να χαθι. Απτο βράδι ι δέκα-τι μπριγάτα πίρε εντολι „Ναρχίσι τι σινκομιδι τυ σιταριυ“.

Κε νά, δεν πρόφτασε ακόμα να φένετε ο ίλιος, κε όλι πια ίσαν στις θέερες-τους.

Ο τραχτορίστος Γιоргις έβαλε σε τάκσι το ατσαλένιο τάλογό-τυ. Με ανιπομονισία κιτάζι τιν τεράστια μηχανι πυ θα τραβίξει το τράχτορό-τυ στο απέραντο χοράφι τυ σοβχοζιω. Ι μηχανι αφτι ίνε το κομπάνιο.

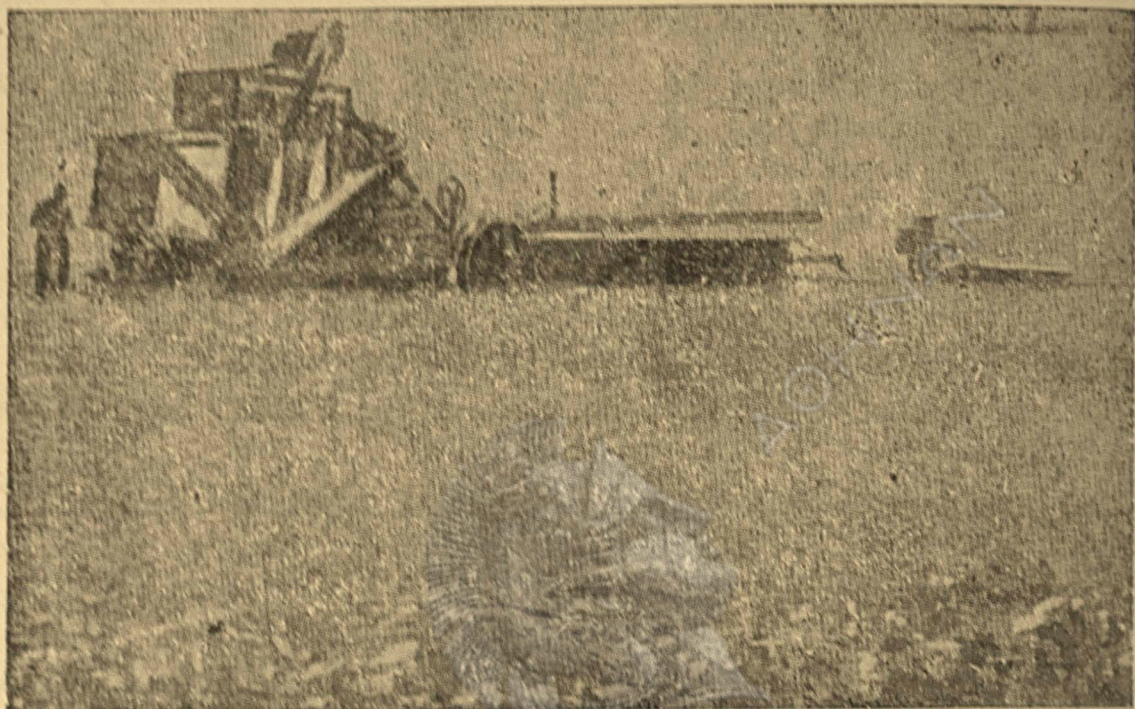
— Έτιμο ακύ επιτέλους ο Γιόργις.

Με το σινηθιζμένο το χέρι-τυ πετα το χερύλι. Τρόμαξε το τράχτορο, πίρε δρόμο σαν αφνιαζμένο αλογο. Γίρισαν ι πλατιες ρόδες.

Κεκκίνησε το τράχτορο. Πίσο-του κεκκίνησε η μεγάλη μηχανή και προχώρισε στο χοράφι του σιταριού κόβοντας τα χρισομένα στάχια.

Τα μικτά δόντα τις θερστικές μηχανές κόβουν τα στάχια και τα ρίχνουν κατεφθίαν στη μολοτίλκα.

Εδώ το σιτάρι αλωνίζεται, καθαρίζεται. Το καθαρό σιτάρι πέφτει σε ιδιό-τερο δοχίο.



Μα νά! Το δοχίο γιόμισε. „Σιγα“ ακούστηκε από κομπάνιο, και ο Γιώργος σιγκρατι τάλογό-του. Από την άκρη του χοραφιού τρέχει προς το μέρος-τους άλλο τράχτορο με αμάκι δεμένο από πίσω του.

Σταμάτησε το κομπάνιο. Το τράχτορο στάθηκε πλάι στο κομπάνιο έτσι που τ'αμάκι, στέκονταν κάτω από το δοχίο με το σιτάρι. Το χρισομένο σιτάρι χύθηκε στ'αμάκι.

### Γυμνάσματα για το καλοκέρσι

1 Παρακολουθήστε, πώς αλάζει η διάρκεια τις μέρας και τις νύχτας το καλοκέρσι, πώς αλάζει ο κερσι. Γράψτε τις παρατηρήσεις- σας.

Παρακολουθήστε τ. θίελα. Πώς μπορείτε να διακρίνετε το σινεφο που φέρνει θίελα; Πιά διαφορά έχει από σινεφο τις βροχίς; Πώς προχωρά στον ουρανό; Παρατηρήστε αν ακούστε η θροντι τον ίδιο κερσι, που φένας η αστραπι.

Κιτάτε τι κάνουν τα πυλια και τα κατικιδια ζόα πριν από θίελα.

2. Παρακολουθήστε τις δουλις του χοραφιού στο κολχόζι και γράψτε στο ημερολογιό- σας. Πότε μάζωκαν τάχερο και με τί; Πότε άρχισε η σιγκομιδι στο κολχόζι- σας και με τί γένικε; Πότε κυβάλεσαν τιν εκοδιά και με τί;

3. Πιά βλαβερα ζοφια και έντομα βρίσκοντε στα χοραφια του κολχοζιού σας προς τα πολεμύσαν η κολχόζνικι, και πώς τους βοιθίσατε εις;



4. Κάντε εισηγι απτα οφέλιμα φητα τυ χοραφου.

5. Κάντε λέρκομα με ζογραφίες: »I καλοκεριάτικες θυλιες στα χοράφια τυ κολχοζιό-μας“.

6 Σημπλιρόστε τον παρακάτο πίνακα

Ονομασία τυ φητυ	Πότε έδοξε ετάχια	Πότε λυ-λύδιε	Πότε ορί-μασε	Πότε κε με τί το μά-ζοκσαν
Χημονιάτικο ζιτάρι Ανικζιάτικο ζιτάρι Βρόμι Καλαμπόκι Κριθάρι Ιλιοτρόπιο Σόγια Ζαχαρότεφλο				

7. Παρακολυθίστε τυ περιβόλι κε γράψτε στο ημερολόγιό-μας.

Ονομασία τυ φητυ	Πότε τυ τσακέλιζαν	Πότε άνθιζε	Πότε ορίμασε	Πότε κε πός τυ μάζοκσαν
Ρεπανάκια Ρέφανο Ανκυράκια Λάχανο Κρεμίδι Καρότο Μαιντανο Μελιτσάνες Φαζόλια				

8. Παρακολυθίστε τα θλαθερα έντομα τυ περιβολιου. Πός ταπολεμούσαν ε ιλικιόμενι, κε πός τυς βοιδύζατε εςις.

9. Κάντε εισηγι τυ θλαθερον εντόμον τυ περιβολιου.

10. Παρακολυθίστε τι ζοι τυ κίπυ. Κάντε εισηγι απο φίλα κε λυλύδια τον καρποφόρον δέντρον κε γράψτε τις ονομαζίες-τυ;. Πλάι στο λυλύδι ζογραφίστε τον καρπο τυ δέντρον κε μπογιατίστε-τον.

Ζογραφίστε τί θυλιες κάνατε τυ καλοκέρι στον κίπο, κε αποκάτο γράψτε πότε κε τί κάνατε.

Παρακολουθήστε τί θλαβερα έντομα υπάρχουν στον κίπο, τί θλάβι φέρνουν κε πός αγωνίζοντε εναντίον-τους ι κολχόζνικι.

Κάντε σιλογι το θλαβερον εντόμιον τον κίπον κε το φυτόνε-μας πυ κα-ταστρέφουν.

11. Παρακολουθήστε τι ζοι στο δάσος κε στο λιβάδι. Τί φυτόνε στο δάσο:-μας κε στο λιθαδάκι.

Δέντρα	Θάμνι	Λυλύδια	Φράυλα	Μανιτάρια

Πιά χόρτα μαζέθατε το καλοκέρι;

12. Παραυιρίστε στο δάσος, πια λυλύδια φυτρόνουν στι σκια κε πιά στον ήλιο;

Μαζέψστε φίλα απτα δέντρα, θάλτε-τα να κσεραθουν κε κάντε σιλογι. Γράψστε πλαι στο καθένα απο πίο δέντρο τα μαζέψσατε.

Κάντε σιλογι το λυλυδιον τυ δάσος.

Γράψστε πια ζόα, πυλια κε έντομα ζόνε στο δάσος κε στο λιβάδι.

Ζόα	Πυλια	Έντομα

13. Κσεχιλίζι το ποτάμι-σας το καλοκέρι; Απο πύ προέρχετε; Τί χρώμα έχι το νερο τον κερο τυ κσεχιλίζματος;

Τί ψάρια πιάνοντε στο ποτάμι-σας το καλοκέρι; Πός γίνετε το ψάρε-μα τον ψεαριον, μονονικοκριακα, απτα αρτέλια, ίτε απτα κολχόζια;

Με τί δίχτια πιάνουν τα ψάρια; Τί ίδυς ίνε ι βάρκες τον ψεαράδον; Πό στέλνον τα ψάρια;

Ζογραφίστε ικόνες απτι ζοι κε τι δυλια τυ ποταμιου, χροματίστε-τες κε κάντε επιγραφες.

Τί γίνετε το καλοκέρι στι λίμνι; Πιά ψάρια, ζόα έντομα, πυλια θρί-σκετε εκι; Πός ζόνε;

Μαζέψστε σιλογι το φυτον, πυ βρίσκοντε κοντα στο ποτάμι ίτε στι λίμνι. Ζογραφίστε τα ζόα, πυλια, έντομα, πυ ζόνε κοντα στο ποτάμι κε τι λίμνι.

# Π Ο Λ Ι Τ Ε Χ Ν Ι Κ Ο Σ Κ Ο Π Ο Σ (ΤΕΧΝΙΚΙ ΚΕ ΚΟΠΟΣ)

## ΔΥΛΙΕΣ ΜΕ ΤΟ ΧΑΡΤΙ ΚΕ ΤΟ ΚΑΡΤΟΝΙ I ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΥ ΕΡΓΑΤΙΚΥ ΔΟΜΑΤΙΥ-ΜΑΣ

**Μαθιτι!** 1. Φιλακσε καθαρα το εργατικο μέρος-συ. 2. Βάλε τα εργαλία στον τόπο-τους. 3. Πλίνε τα χέρια-συ ίστερα απτι δουλια

**Επιστάτες!** 1. Ιστερα απτι δουλια ειγίριστε το εργαστήρι. 2. Σκυπίστε το πάτομα με βρεμένι σχύπα.

Προτυ γάρχίσετε κάπια δουλια, καταστρόστε το πλάνο αφτις τις δουλιας. Εκσακριβόστε, τί θα κάνετε κε γιατί θα το κάνετε, πόσο θα ίνε το μέγεθος τις δουλιάς-σας.

Εκσακριβόστε απο τί ιλικο θα το κάνετε. Με τι βοήθια τυ δασκάλυ κάντε χνάρι ίτε καλύπι.

Λογυρίαστε, αν φτάνι το ιλικο. Αν δε φτάνι πρέπει να αποφασίσετε απο πό θα το πάρετε.

Μιριάκστε τι δουλια αναμετακσί-σας. Στο δελτίο απογραφισ ειμιόστε, πός παι ι δουλια, σε πόσο κερο τιν κανάτε.

## ΧΑΡΤΙ

### I

Μέρα με τι μέρα μας χριάζυντε ολοένα κε πιο πολα βιβλία, εφημερίδες, περιοδικα, τετράδια. Σ'όλυς ίνε γνωστο πως ι χόρα-μας απο σκοτινι κε αγρά-ματι γίνετε χόρα ειμιαγισ ενγραματοσίνις.

Σε μας εφαρμόστηκε ι γενικι υπόχρεοτικι εκμάθισι: όλα τα πεδια απο 8 χρονο, μαθένυν στο σχολιο.

Σε μας κε ι ιλικιομένι λιχθιτάρυν τιν αγραματοσίνι κε λιγογραματοσίνι-τυς, σπυδάζυν σε λογισ-λογιον κύρσα.

Σ'όλυς χριάζυντε τετράδια, βιβλία, κι ακόμα με εκσόφιλα, δεμένα, για να μι σκιστόνε.

Ο κάθε εργατίς, ο ιάθε κολχόζνικος διαβάζι το περιοδικό-τυ, τιν εφι-μερίδα-τυ. Ακόμι ο οχτάχρονος πιτσιρίκος με ανιπομονισία περιμένι κάθε πεν-τάμερο τιν αγαπιμένι εφιμερίδα-τυ „Οχτοβρόπυλο.“

Σκεφτίτε πόσο χαρτι, πόσο καρτόνι χράζετε για όλα αφτα!

Πανυ χριάζετε χαρτι. Κε στα κολχόζια, κε στις φάμπρικες, κε στα γραφίς, κε στα κοπερατιβα.

Στιν ΕΣΣΔ κσοδέβουμε κάθε μέρα 120 βαγόνια χαρτι.

## II

Λε κιτάκουμε απο τί ετιμάζετε το χαρτί.

Λε πάμε ετι φάμπρικα χαρτιου. Στιν αβλι ίνε ετιβαγμένα πολα σανίδια απο έλατο. Τι θέλυν εδο;

Στι φάμπρικα μέσα δινατος θόριβος. Ιπάρχυν εκι ιδιέτερες μιχνες που πιέζυν τα κείλα τυ έλατου δινά'α κε τα μετατρέπυν σε πολτο. Το κείλο ε'αφτι τι μετατροπι ζεστένετε πολι κε μπορι έφκολα να ανάπει. Για να μι γίγι ένα τέτιο πράμα, ολοένα χίνετε πάνω στο κείλο ρέβμα νερο.

## III

Τον έτιμο κείλινο πολτο τον ετέλυν με ιδιέτερο εολίνα σε τερά'τιο κάδο. Εδο ο πολτος ανακατόνετε.

Αλόμος απτων κείλινο πολτο μπορυν να ετιμα:τυν χαρτια μονάχα κητότερις πιότιτα: γιαφτο ανακατόνυν εδο πολτο απο κυρέλια, απο παλιο χαρτι. Ανακατόνυν ακόμα κε κόλα όσι χριάζετε.

## IV

Δινατι αντλία τραβα τον πολτο κε τονε ετέλνι ετι χαρτοπιτικι μιχανι. Εδο ο πολτος χίνετε πάνω σε δίχτι. Το δίχτι κωνίετε αδιάκοπα κε είνχρονα μ'αφτο τινάζετε. Απτο τινάζμα ί ίνεσ τυ κείλυ κε τον κυρελιον εμπλέκοντε, ενο το νερο τρέχι απτο δίχτι. Όσο πιο πέρα προχορι ο πολτος ετυς κίλιντρυς, τόσο πιο πιχτος γίνετε

Ο πιχτος πολτος πέφτι σε κίλιντρυς τιλιγμένυς με τσόχα (εουνο). Αφτι κίλιντρι βρίσκον ε πολι κοντα ο ένας εταν άλλο κε γιοναν ο ένας ετι διέρθιαι τυ άλυ. Αφτι ανίγυν τι χάρτινι μάζα, τιν κάνυν ίζια, ετρεσα, ετρανκίζυν απ'αφτινα το νερο.

Για να κεραθι τελιοτικα το χαρτι το περνύν κε ανα απτυς κίλιντρυς. Ι κίλιντρι αφτι ίνε άδη, κε με εολίνες διοχετέδυν αφτυ ζεστο ατμο (αχνο).

Επιτέλυς το χαρτι ίνε έτιμο!

Πλιροφορια. Το καλύτερο χαρτι βγένι απτων πολτο που γίνετε απτα κυρέλια. Μα αφτο το χαρτι κοστίζι πολι ακρβα. Το εινιθιζμένο καλο χαρτι ετιμάζετε απο μίγμα κείλινις μάζας με κυρέλια. Για το ετίμαζμα κατότερον εδον χαρτιυ πάνε το άχερο κε παλιο χαρτι.

Γυμναζμα: Ονομάετε όλα τα ίδι τον πρότον ιλικον, απτα οπία ετιμάζετε το χαρτι. Πιο πρότο ιλικο μπορίτε να μαζέεκετε μόνι-εας. Οργανό:τε αφτο 'ο μάζωμα ετιν τάκει-εας.

Βάλτε επικεφαλίδες στο κάθε μέρος τυ άρθρυ κε διγιθίτε πόε ετιμάζετε το χαρτι.

### ΣΤΟΝ ΑΓΩΝΑ ΓΙΑ ΤΟ ΧΑΡΤΙ

Κοντα ετι χαρτοκλοετικι μιχανι ακόετικε αποκυφαντικο εφίριγμα.

Θα πι εχίετικε το χαρτι ετον κίλιντρο.

Δε γίνετε να χαθι ότε ένα λεπτο. Ι κάθε αργοπορία περιεόβι τι εκάρτα.

Αχύτε απαντιτικό σφίριγμα. Γρίγορα διδόνουν τιν αντλία κε εμποδίζον το ρέθμα τυ χαρτιυ να τρέχι.

Ι μαχιτες — κομομελιστες κε τα πεδια πυ σπυδάζον στο φαμπρικο-εργοστασιακο σχολιο, μαζέθουν τι σκάρτα· κσεβιδόνουν τιν αντλία κε κσανα τρέχι· ι αδιάκοπι χάρτινι κορδέλα.

Για να βγι παραπάνο χαρτι, πρέπει πιο γρίγορα να στριφογιρναν ι κίλιντρι. Ι μαχιτες-εργάτες κε ι ινζενέρι κσέφτοντε πός να το κάνουν.

Κε νά· ο εργάτις-μαχιτις Τίτοφ έκανε τέτια εφέβρεςι, πυ ι μιχανι δίνε στο λεφτο 270 μέτρα ανι 250 πυ έδινε.

Κι άλες πολες εφέβρεςες τον εργατον — μαχιτάδον βοιδουν τις φάμπρικες να εχτελέσουν κε να υπερ·χτελέσουν το πλάνο-τυς για το ετίμαζμα τυ χαρτιυ.

Ι ζίτισι για το χαρτι υλοενα περισέβι. Ι σθετικι εκσυσία χτίζι νέες φάμπρικες χαρτιυ, μεγαλόνι κε καλιτερέβι τις παλιες.

Πλωσοφορία: Ι φάμπρικα τυ Μπαλαχνα θγάζι ι μέρα τόσο χαρτι, πυ μορι μ'αφτο να κσεπαστι χοράφι εχταςις 100 εχταριον. Στι δέφτερι πιατιλέτκα κσεδιάζετε να φιατι φάμπρικα χαρτιυ κε σε μας στο Βόριο Κάφκασο.

## ΚΑΡΤΟΝΙ

Κιτάτε κισμάτια διαφόρον ιδον καρτονιυ. Δοκιμάστε να τα λιγίσετε, να τα κπάσετε, να τα κσίσετε, να τα μιράκσετε σε στρόματα-στρόματα. Σε τίδια· αφέρι το ένα ιδος απτάλε; Κάντε σιλαγι απο διάφρα ιδι καρτονιυ.

Το καρτόνι μπερι να ετιμαστι απο κειλινι μάζα, μα τα πιο απλα τα χοντρα ιδι τυ ετιμάζοντε απο άχερο. Το άχερο το πειλοκέθουν, το βράζουν κε ταφίνουν να το χτιπα ατμος με αζθέστι ιτε διάλιξι σιδας σε ιδιέτερα κισάνια.

Ο έτιμος πολτις τυ άχερου αλέθετε καλά κε παι για επεκσεργασία σε ιδιέτερι μιχανι, πυ μιόζι τι μιχανεπιπιτικι μιχανι. Εδο ι μάζα χίνετε σε δίχτι, για να τρέκσι το νερο, κε ιστερότερα περνα απο κάμποσος κίλιντρος. Αφτι ι κίλιντρι κένε, πιέζον, κε ισιάζον το καρτόνι.

Για να παρδι παχι καρτόνι, κολνουν κάμποσα φίλα σινιθιζμένυ καρτονιυ· κε τα πιέζον στις πιεστικες μιχανες.



## ΠΟΣ ΠΡΕΠΙ ΝΑ ΚΟΠΙ ΤΟ ΚΑΡΤΟΝΙ

Κόψτε όχι με μιας πάνω στο χάρακα. Νορίτερα χαράκστε το χαρτι με τι μίτι τυ μαχεριυ. Χορις να σικόςετε το χάρακα, φέρτε ακόμα κάμποσες φορες με το μαχέρι. Το

αβλακάκι θα θαθένι, κε το μαχέρι δε θι βγι απτι γραμι. Το καρτόνι θα κοπι ίσια.

Για να λιγιστι το καρτόνι, πρέπει στι γραμι τυ λιγίζματος να γίνι τομι ος το μισο πάχος τυ καρτονιυ. Στιν τομι πάνω λιγίσετε ίσια. Κάντε τιν τομι έτσι, πυ να μίνι απο έξσο.



## ΑΣ ΦΚΙΑΣΥΜΕ ΜΟΝΙ ΜΑΣ

Σιζορέφτικαν πολες ζυγραφιες κε να τα βάλουν μέρο: δεν έχουν.

— Ας κάνουμε χαρτοφιλάκι (πάπκα) — προτίνι ο Γιόργος.

— Ι ίδι;

— Ι ίδι;

Ιπαν κε κατχπιάστικαν αμέ:ος στι δυλια. Με μ τερο μαχέρι κόψανε πά-  
νο στο χάρακα διο όμια φίλα καρτονιου για καπάκια τυ μελόμενου χαρτοφιλάκιου.

— Τι ράχι πρέπει να κάνουμε απο κάπιο ίφαζμα — λει ο Γιόργος —

Καλίτερα θάνε να το κάνουμε απο καραβόπανο. — Βρίκαν κε καραβόπανο.  
Κόψανε στενι λυρίδα για τι ράχι.

— Δόστε κόλα!

— Ετιμο! — απαντα ι Σόνια.

— Κολίστε κε τις γονίες τυ χαρτοφιλάκιου με κόλα, για να μι ανί-  
χοντε πίσο.

Περιμένουν όσπου να κσεραθι ι κόλα, όσπου να κολίζι καλά το καραβόπανο  
στο χαρτοφιλάκιου.

— Κσεράθικε! Τόρα κολίστε χροματιστο χαρτι στις απάνο μεριες τον  
καπακιον. Μονάχα πρέπει νάλίπσετε κόλα στο χαρτι κε όχι στο καρτόνι.

— Το χαρτι πρέπει να παι κε λίγο πάνω στο καραβόπανο για να μίτρι-  
φτι, κε στις άκρες τον καπακιον πρέπει να αφίσετε προεκβολι για να κολιθι  
απο μέσα.

Περιμένουν όσπου να να κσεραθι το χαρτι.

— Κσεράθικε! Τόρα γιρίστε προς τα μέσα τις προεκβολες τυ χαρτιου κε  
κολίστε-τις απο κάτω.

Εμινε να κολιθι καθαρο χαρτι απο μέσα στο χαρτοφιλάκιου έτσι, πυ όλες  
ι άκρες να ίνε ίσια κε καλά κολιμένες με χαρτι κε στις ακρες να μίνυν ίσιες  
λυρίδες τυ χροματιστου χαρτιου

Ετιμο πια το χαρτοφιλάκιου.

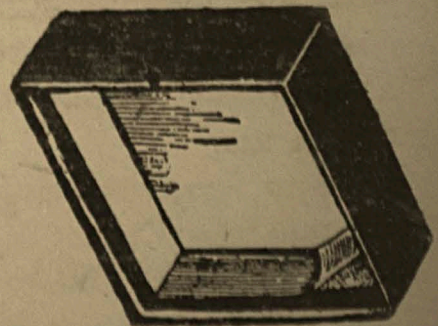
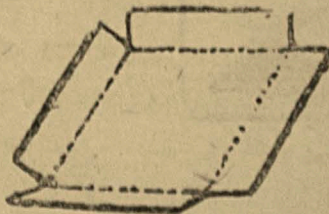
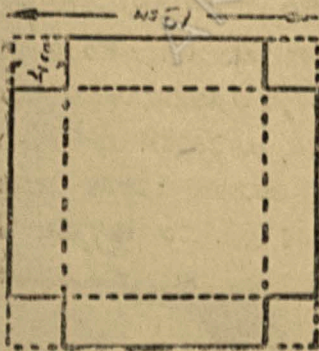
## ΠΟΣ ΝΑ ΚΑΝΥΜΕ ΚΥΤΙ

Πάρτε το σχέδιο τυ κυτι πάνω στο χαρτι.

Κόψτε τις γονίες, λιγίστε το καρτόνι στις τομες.

Ι τομες πρέπει να μίνυν απόκσο.

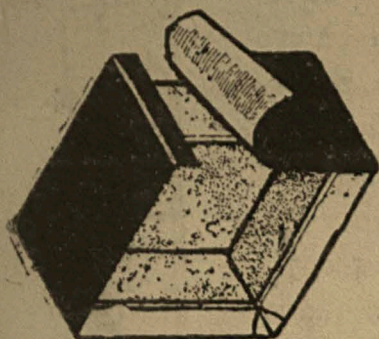
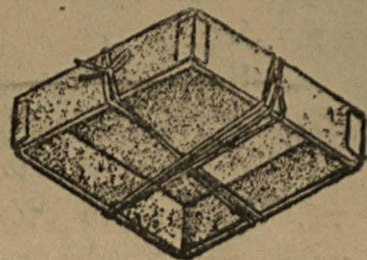
Δέστε το κυτι με κλοστι. Κολίστε



στις γονίες χαρτάκια.

Κόψτε λορίδα σκύρου χαρτιου μάκρως 34  
σαντίμετρον κε πλάτως 6 σαν. Αλίπστε-το  
νευριλι κόλα. Βάλτε πάνω στι λορίδα τιν πλα  
νι παντα τυ κυτιου Το κυτι πρέπει να θάλετε  
στι μέσι τι λορίδας. Γιρίστε τι λορίδα γίρο στο κυτι, τεντόνοτας πιο σφιχτα το χαρτι.

Λιγίστε τα μέρη τις λוריδας που προεκτεχουν στο εσωτερικο του κουτιου και κάτω στον πάτο. Τώρα πρέπει να τελιοσει το εσωτερικο μέρος του κουτιου. Κόψτε τετράγωνο απο άσπρο χαρτι μεγέθους  $8\frac{1}{2} \times 8\frac{1}{2}$  και αφυ τ'αλίψετε καλά βάλτε-το μέσα στο κουτι



## ΚΑΝΤΕ ΦΙΖΚΥΛΤΥΡΝΙΚΟ

Θέλετε να κάνετε φίζκυλτϋρνικο; Πολι έφθιμο φίζκυλτϋρνικο να κέρι να πιδα και να κάνι κυτρυβάλες

Πός πρέπει να γίνι;

Κόψτε απο καρτόνι το κεφάλι και το σώμα του φίζκυλτϋρνικου. Ιστερότερα κόψτε δυο πλεβρες, δυο πόδια δυο χέρια. Τώρα όλα πια ίνε έτιμα.

Ο φίζκυλτϋρνικος κόπιχε — μνίσκι να το σκιματίσουμε.

Ενώστε τα πόδια με τις πλεβρες.

Καντε τριπες στις πλεβρες, στα χέρια και τα πόδια.

Περάστε σπάνκο ανάμεσα απτιν τρίπα και τεντόστε το σπάνκο με κόμπυς απτα δυο μέρη τις τριπίτσας. Έτσι ενώστε τιν πλεβρα στο σώμα, αφυ προσαρμόσετε τιν τριπίτσα.

Με τον ίδιο τρόπο κάντε και τα χέρια. Τα χέρια και τα πόδια πρέπει να προσαρμοστυν σφιχτα στο σώμα.

Περάστε βεργα ανάμεσα απτα δυο χέρια. Ο φίζκυλτϋρνικος ίνε έτιμος. Αρχίστε να γιρίζετε τι βέργα με τα δάχτυλα και ο φίζκυλτϋρνικος θα κάνι κυτρυβάλες.

## ΑΣ ΚΑΝΥΜΕ ΡΟΛΟΙ

Σκεδιογραφίστε πάνω σε καρτόνι τσιφερπλατ (πλάκα του ρολοίου). Ιστερότερα κόψτε απο καρτόνι δυο όμιυς κίκλυς τον ένα λιγότεσικο μικρότερο.

Κολίστε-τους έτσι, που ο μικρότερος κίκλυς νάνε στι μέσι. Έτσι θ'άχυμε τροχο με κύφομα.

Βρέστε κατάλιλο κσίλινο κιβότιο. Τριπίστε στο τίχομά-του δυο τρίπες: τι μια αντίκρι στιν άλι. Σ'αφτες τις τρίπες βάλτε άκρονα και σαφτο πάνω θάλτε τον τροχο σφιχτα.

Στο μπροστινό το τίχομα του κιβωτίου κολίστε το τριφυρ-  
πλατ. Κόψετε από στερεό χαρτί δίχτες και προσαρμόστε-τους  
στον άξονα.

Πάρτε δινάτι κλοστή και δέστε ε'αφτί κειλαράκι όσο ένα  
φελο. Στην άλι ακρι τις κλοστής δέστε καθαφτί φελο.

Πάρτε μπουτίλια· επάστε ίτε καλύτερα κόψετε τον πάτο-  
τις. Βυλόστε το στόμιο τις μπουτίλιας με φελο και μέσα στο  
φελο χόστε ρολινάρι με μικρή τριπίτσα στην άκρι, ώστε το νε-  
ρο να στάζει μια-μια σταλαματια. Ιετσα απ'αφτί γυρίστε δύο  
φορές την κλοστή ολόγυρα στον τροχό πάνω στο κύφομα. Ι  
λαφρία ακρι τις κλοστής με το φελο θάνε αντι του βάρους στο  
ρολόι-εας· την πιο βάρια ακρι αφίστε-τινα μέσα ειν αναποδογι-  
ριζμένι μπουτίλια, που πρέπει να προσαρμόσετε ακριβος κάτω  
απτό ρολοί

Κάτω απτί μπουτίλια βάλτε τάσι. Όταν χίνετα νερο  
στιν μπουτίλια, το κείλινο βάρος θα πλει στην επιφάνια. Όταν  
έμερ θαρχίει να στάζει το νερο— το κειλαράκι θα κατεβί ο  
λοένα και πιο χαμιλα και θα γυρίτι τον τροχό και μαζί μ'αφτόν και τος δίχτες

Μπορι με μιας να μ'δωλέπει το ρολοί-εας, μα δεν πρέπει να αποθαρί-  
ναστε. Διαρθόστε-το όσο μπορίτε καλύτερα. Εγώ ο ίδιος τρις φορές έφκιασα και  
κτανέφκιασα και στο τέλος τα κατάφερα: το ρολοί-μου δωλέδι.



## ΤΟ ΡΟΛΟΓΙ

Το ρολοί του τίχου-μας

ε'ένα κάδρο πλάι,

τιχ-τακ αδιάκοπα

τον κερσ μετράι.

Το παλιό ρολοί μας

τιχ-τακ εμένι.

Κάνετα πιο γρίγορα

και ο κερσ διαβένι

## ΑΣ ΔΟΚΙΜΑΣΥΜΕ ΝΑ ΙΦΕΝΟΜΕ ΜΟΝΙ-ΜΑΣ

Πάρτε κορνίζα και χωντρες κλοστής δύο χρομάτων. Τέντοσε τις κλοστής  
στις άκρες τις κορνίζας, όπως φανετα ετι ζωγραφία. Αφτό ίνε ι βάσι. Τέρα  
κυβάριας κλοστής πάνω εε καρτονάκι. Αφτό θ'άνε ι βαρχύλα (μακόκι).

Διαπεράστε τις κλοστής τις βάσις — τι μια προς τα πάνω, την άλι προς  
τα κάτω. Ανάμεσα απ'αφτα περάστε τι βαρχύλα και τραβίκετα την κλοστή-τος  
Αφτό ίνε το εϊμπλεγμα.



Πάρτε στενο σανιδάκι κε κύνισε μαφτο τις κλοστες τυ ριμπλέγματος τι μια στην άλι.

Κιτάχστε απο τί ιφαζμα ίνε ραμένο το ρύχο-σας, το παλτο, το πυκάμισο κε τ'άλα ρύχα.



Φερτε απο σπίτι κομάτια διαφόρον ιφαζμάτων απο βαμπάκι μαλι κε άλα κε κσιλό, τε τα απο μια-μια κλοστι. Παρατιρίστε πός πάνε ι κλοστες κε πως ριμπλέχοντε.

### ΓΕΝΙΚΑΜΕ ΙΦΑΝΤΕΣ

Τα πεδια πριυνίζανε απο φανέρα κορνίζα κε θαρκύλα.

Στις χαραμάδες κε τις στρονκιλες τρίπες περάσανε μακρρες κλοστες. Δέσανε σε κλοστες τις άκρες τον κλοστον.

Κυβάριασαν στι θαρκύλα κλοστες. Τιν άκρι τις κλοστις στι θαρκύλα τι δέσανε σε σκαμνι.

Σίκοσε ο Μίτος τιν κορνίζα πάνω. Βγήκαν διο γραμες κλοστες. Ανάμεσα απ αφτες πέρασε ι Νίνα τι θαρκύλα.

Ο Μίτος χαμίλοσε τιν κορνίζα, ι Νίνα κσανα πέρασε τι θαρκύλα.

Δύλεψαν έτσι ο Μίτος κε ι Νίνα ος μια όρα κε φχιάζανε ζόνι. Ιστερότερα ράψανε με θελόνα τις άκρες τις ζόνις, για να μι κσιλοθι. Κι απτις κλοστες με τις οπιες ι ζόνι ήταν δεμένοι στις καρέκλες βγήκαν ι φόντες.

Αν θέλετε, πεδια, να ιφένετε τέτιες ζόνες πάρτε χοντρες κε πιχιλόχρομες κλοστες — κε τότε ι ζόνι-σας θα θγι φαρδια κε ομορφι.

### ΠΟΣ ΦΙΑΝΥΝ ΤΟΝ ΠΑΣΜΑ

Προσέχστε καλα τιν μπασμαδένια πλύζα-σας: ίνε απο νίματα. Αλα νίματα πάνε κατα μάκρος κε άλα κατα πλατος.

Απο τί γίνοντε τα νίματα αφτα κε πυ τα περιπλέκουν τόσον καλα;

Ολάκερα βουνα μπάλες κυθαλάνε στα ιφαντυργία-μας απο θερμο Τυρκεстан κε απομας-απτο Βόριο Καφκασο. Κε μες τις μπάλες βρίζετε βαμπάκι, πυ μας το δίνι το φιτο πυ φέρνι τιν ίδια ονομασία.

Μα τί κάνουν στι φάφπρικα το θαμπάκι; Πρότα παί στο κλοστήριο. Εκι το κσένουν, το καθαρίζουν, το χτενίζουν κε το ισιάζουν. Κε όλα αφτα τα κάνουν με διάφορες μιχανες.

Στα στερνα καθαρο κε ίσιο το θαμπάκι πέφτι στις κλοστικες μιχανες. Χιλιάδες αρδάχτια με μιας κλόθουν το θαμπάκι σε λεφτα νίματα.

Απεδο το νίμα πάγι στο ιφαντυργικο τμήμα. Αφτυ στέκουντε μεγάλα ιφαντυργικα τεζάχια. Βιαστικα κε επιδέχσια τα διεφθίνουν ι ιφάντριες-μαχίτριες: κσέρουν αφτες προς πολι, πολι ιφαζμα χριάζετε ι σοβετικι χόρα.

Μιζι με τις μηχανες θυίζυν κε τανεμιστήρια. Ι ιλιακες αχτιδες τρέχυν πάνω στα στραφτερα κε γλιστερα μέρι τον μηχανον. Πολι φος, πολις αγέρας βρίσκατε στο εργοστάσιο.

Πληροφορία: Στι δέφτερι πιατιλέτκα σχεδιάστηκε να φιαστυν στο Βόριο Κάφκασο 5 θαμπακοκαθαριστικες κε 2 ιφαντυργικες φάμπρικες.

## ΠΟΣ ΡΑΒΕΤΕ ΤΟ ΠΑΛΤΟ

### I

Απο πόσα χέρια πέρατε το παλτό-σας;  
Σάφτι τιν ερότισι θα απαντίσετε το δίχος άλλο ετσι:

Απο διο. Το παλτο στο κοπερατίθο μας το πύλιζε ένας πολιτις πύιχε διο χέρια.

Κσέραμε πως θα απαντίσετε έτσι. Ακούστε τόρα τιν ιστορία τυ παλτό-σας, κε θα δίτε, πόσο πολλα χέρια κε μηχανες δύλεψαν γι'αφτο. Γιαφτο τον σκοπο ασ πάμε ετι ραφτοφάμπρικα. Τεράστια φορτιγα αφτοκίνιτα έρχοντε κοντα ετιν αποθήκι τις φάμπρικας.

Ι εργάτες με μαβιες μπλύζες κσεφόρτοσαν απτο αφτοκίνιτο δέματα κε κιβότια.

Δόστε μια παρτίδα ίφαζμα για ετένεμα! λενε απτι φάμπρικα.

Απτιν αποθήκι δόσανε όσο ίφαζμα χριαζόντανε.

Στο διαμέριζμα πυ αφίνυν ατμο, ρίκανε το ίφαζμα σε κίλιντρος κε αφίσανε να περάσι απ'αφτο ατμος. Ιστερα το θγάλανε κε το κσερένανε.

Αν ήταν το ίφαζμα 100 μέτρα εμινε 80.

Στίλανε το ίφαζμα στο κοφτικο διαμέριζμα. Θα κσέρετε θέυεα πως ο ράφτις κ'ι ράφτρα κόβυν το παλτο. Κε τόρα κιτάκστε, πως κόβι ο εργάτις ετι ραφτομηχανι.

Ο μηχανικος κοφτίρας παι ος τιν άκρι τυ τραπεζιου. Το κοφ ερο μαχέρι-τυ λάμπι κε με μιας κόβι πολλα κομάτια για ράχι.

### II

Απτο διαμέριζμα τις κοφτικις τα κομένα κομάτια πάνε στο διαμέριζμα τις ραφτικις.

Εδο στέκυνε ετι σιρα μηχανες, κε πίσο απ'αφτες κάθυντε εργάτριες. Τις μηχανες τις θάζι σε κίνιςι μοτόρι. Νά μια εργάτρια πέρνι το μανίκι, το ράβι, το θάζι στο κονθίερ, κε εκι κίτε πια άλλο μανίκι πυ τις στίλανε να ράπσι.

Αφτι ι εργάτρια μονάχα τριπόνοι τα μανίκια. Ι άλι αποτελιόνι το γάζομα στο μανίκι. Ι τρίτι ράβι το μανίκι στο παλτο κε έ-σι παρακάτο.

Στιν άλι γραμι τον εργατριον πάνε κσανα πάνω σε κονθίερ ι γιακάδες, ι ζόνες ι τσέπες.

Στιν τρίτιν γραμι — φόδρα δίχος βομπάκι.

Στιν τέταρτι γραμι — φόδρα με θαμπάκι.

### III

Χτίπιζε το κούνη για το διάλιμα. Ι ράφτρες ριχόνουντε απτι δυλια κε εφθιμες τρέχουν στον κίπο, στιν αβλι τις φάμπρικας. Εχι ίνε ι καλοκεριατικι τραπεζαρία τος.-Κάνουν λίγι γιμναστικι κι μπένουν στιν τραπεζαρία να προγιοματίσουν.

Στιν ίσοδο τις τραπεζαρίας ίνε κρεμαζμένος μεγάλος πίνακας τις σοτσιαλιστικις άμιλας.

Ε! κορίτσια! φονάζι ι κομσομόλα Βαρβάρα; κιτάτε, ι μπριγάτα-μας πάι απόλυς μπροστα, με αεροπλάνο. Γράψανε ακόμα κε στίχου; για τν μπριγάτα-μας.

Κε μις δε μίναμε πίσο απο ρας — λει ο ιλικιομένος εργάτις πυ κοβι; κε μις με αεροπλάνο πάμε! Κε για μας έχι ένα τετραςτιχο ι εφιμεριδα-μας.

### IV

Κε νά, κσαναπιάστικαν όλι στι δυλια. Ράφτικαν όλα στο παλτο — τα μαίκια, ι τρέπες, ι γιακάδες, ι φόδρα με βαμπάκι κε δίχως βαμπάκι.

Ετιμο ίνε το παλτο;

Οχι όλος διόλυ έτιμο. Εμινε να ανιχτων ι θιλιεσ κε να ραφτων τα κυμπια. Κσανα το παλτο παι στι μιχανι. Ετιμες κε ι θιλιεσ. Τα κυμπια τα ράβουν με το χέρι.

Καθαριζανε το παλτο, το διπλοσαν κε το βαλανε στο κιότιο.

Φορτόνουνε σε φορτιγα αφτοκίνιτα τα κιότια κε τα στέλνουν στο μαγαζι έτιμον ρύχον.

Εδο πέρνετε το παλτό ρας απτι χέρια ενος πυλιτι.

Κε όμος πόσα χέρια δύλεψαν για το παλτό-ρως;

Σταθίτε, τόρα θα τα μετρίσουμε — θα πίτε;

Μα πάλι δε θα το βρίτε, γιατι πριν ναρθι το ίφαζμα στι φάμπρικα, πόσα χέρια δύλεψαν γιαφτο!

**Πληροφορια:** Ο πιο έμπιρος ράφτις κáni στι μιχανι με το χέρι 100 γαζια (κατα μέσον όρον). Ενο στι φάμπρικα, ι μιχανι πυ κινίτε με μοτόρι, δίνι στο λεφτο 2000 γαζια, διλαδι 20 φορες παραπάνο.

### ΜΠΑΛΟΥΜΕ ΜΟΝΙ-ΜΑΣ

Πιανό μανίκι ίνε ριζμένο;

Ενόσο ι τρίπα δεν ίνε μεγάλι, πρέπι να μιπι μπάλι.

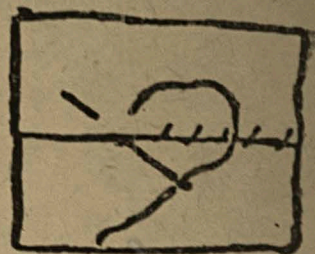
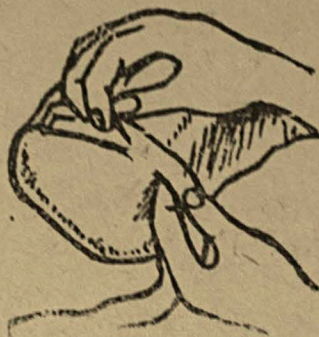
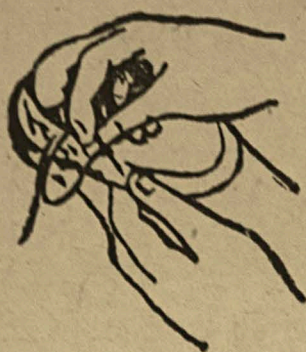
Πάρτε ίφαζμα πυ νάχι το ίδιο χρώμα με τι μπλύζα. Κόπιτε απ'αφτο μπάλι λίγο μεγαλύτερο απτιν τρίπα. Γιρίστε ανάποδα το μανίκι. Βάλτε το κομάτι πάνω στιν τρίπα κε τροπόστε-το έτσι πυ το μπάλι να ρκεπάζι όλι τιν τρίπα. Γιρίστε τόρα το μανίκι. Διγίστε προς τα μέσα τις άκρες τις τρίπας κε ράπιτε τις άκρες στο μπάλι.

Κσανα γιρίστε το μανίκι απ'ιν ανάποδι. Τις άκρες τυ μπαλιου γιρίστε μέσα κε με αριες ραφες γαζόστε το πάνω στο μανίκι.

Ετιμο πια.

Δέστε πιο δυνατά.

Κάντε απλο κόμπο στο σκινι κε τραβίξτε απτις διο άκρες.



Ι άκρες θα βγουν κε το σκινι θα λιθι.

Μα αν το δέσετε όπως δείχνι ι ζογραφια; Αν θα τραβίξεις, ο κόμπος θα γίνι πιο σφιχτος

Τέτι κόμπι λέγοντε αλιεφτικι.

### Ι ΠΡΟΕΤΙΜΑΣΙΕΣ ΤΥ ΝΙΚΟΛΑ

Απτο βράδι ετίμασε κιόλα ο Νικόλας όλα τα χριαζόμενα για τιν εκδρομι. Εβαλε μέσα σε μεγάλι σακύλα τιν μπλύζα-τυ, παντελόνι, πετζέτα, σαπύνι. Εβαλε εκι μέσα κε στροματάκι, κομάτι τιρι κε ψομι.

Κρίπνισε νορις. Βιαστικα έχοσε το παντελόνι στα πόδια-τυ, νίφτικε με κρύο νερο, πήρε τι σακύλα-τυ κε χοροπιδόντας τραβίκε στο σκολιο, όπου σιφόνισαν να μαζοχτούν όλι κε να κσεκινίσουν μαζί για τιν εκδρομι.

Στο δρόμο ίδε μια όμορφι πεταλύδα, ρίχτικε να τιν πιάσι με το καπέλο-τυ. Ι σακύλα πιγενοέρχεται, ανεβοκατεβέι, χτιπα στι ράχι-τυ τον εμποδιζι. Σκονταπσε ο Νικόλας σενα θόλο, κύνικε να χέρια τυ ι σακύλα χόθικε ανάμεσα στα πόδια-τυ κε μπαχ! απλόθικε φαρδις πλατις. Ο Νικόλας έπεσε σε μια μερια, ι σακύλα τυ σάλι, ενο ι πεταλύδα, λες κε χοροίδεβε τον Νικόλα για τιν αποτιγία-τυ, κρίφτικε κάπυ κι ετυς θάμνυς.

— Κίτα να δις, τί εχισ να πάθις — τι φοβέριζε ο Ν.κόλας. Αν δεν ίχα μαζί-μυ τι σακύλα, τόρα θα καθύσουα μέσ στο κυ ί-μυ.

Εσκιπσε, πήρε τι σακύλα-τυ πυ σκονίστικε κε λερόθικε: ντράπικε να παρυσιαστι με τέτια χάλια ετυς σιντρόφυς-τυ.

Πλισιάζοντας στο σκολιο, ίδε ο Νικόλας πολα πεδια να περιτριγίριζον τον Πέτρο. Ο Πέτρος στεκότανε ανάμεσα ετυς σιντρόφυς-τυ κε απτυς όμυς-τυ κρεμότανε απο διο λυρια καλοραμένι απο караβόπανο σακύλα.

— Νά, τέτια σακύλα πρέπι νάχο, — κέφτικε ο Νικόλας — κι απτι ράχι δε γλιστρα, κε τα διο χέρια-μυ θάνε λέφτερα. Με τέτια σακύλα θάπιανα κε τιν πεταλύδα κε δε θα χτιπόσα κε το γονατό-μυ.

Ο Πέτρος κατέβασε τι σακύλα τυ κε κσιγύσε ετυς σιντρόφυς-τυ, πός τιν έφχιζε.

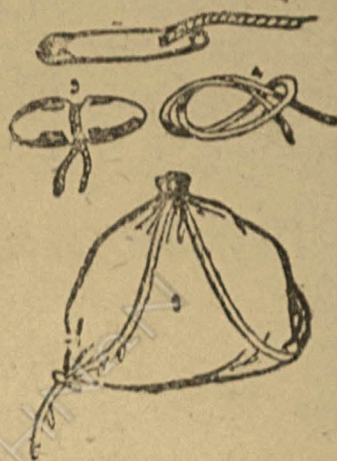
Στιν άλι εκδρομι πυ πίγαν, ο Νικόλας ίχε πια ραμένι τέτια σακύλα.

## ΠΟΣ ΝΑ ΡΑΨΥΜΕ ΣΑΚΥΛΑ ΓΙΑ ΤΑΚΣΙΔΙ

Στις καλοκερινες εκδρομες ινε καλο νάχι κανις σακύλα τυ δρόμου. Πολε εφκολα μπορι κανις να ραψις τέτια σακύλα απο χοντρόπανο. Πάνο σε σκέδιο (1) κάνε φαρόδι κράσπεδο. Διαπέρασε το κράσπεδο με γερο σπάνκο χρσιμοπιόντας ενκλέζικι καρφίτσα (2) Στι δεξια κάτο γονία τις σακύλας ράψε τενία καμομένι απτο ίδιο ίφαζμα. Στιν αριστερι γονία ράψε κσίλινο κυμπι. (3) Ι σακύλα ίνε πια έτιμι.

Το κριότερο ινε τόσον καλα να τεριάζομε τιν τενία, πυ ι σακύλα νά κίτε λέρτερα στι ράχι κε ι τενία να μι μας κόδι τυς δμυς. Φκιάστε απτιν τενία θιλια κε περιμαζέδοντας το στόμιο τις σακύλας κυμβοστε τι θιλιά-σας.

Τιν ελέφθερι άκρι τις τενίας με τι θοίθια μικρας θιλιας κύμποσέ-τινα στο κσίλινο κυμπι (ζογρ. 4).



## Ι ΚΑΤΙΑ ΕΠΛΕΚΣΕ ΚΑΛΤΣΟΔΕΤΙ

Ι Κάτια άρχισε να πλέκι καλτσοδέτι.

Πίρε κορσοβελόνα (βελόνα για ταντέλα κε κέντιμα)

Εβαλε τιν κλοστι στο δίχτι (δέφτερο δάχτυλο)

Εκανε τιν πρότι θιλια.

Κρανα έπιασε τιν κλοστι με τι κορσοβελόνα για τι δέφτερι θιλια.

Εκανε αλισίδα απο (12 θιλιας. Τέτιο μάκρος θάχι ι καλτσοδέτα-τις).

Τόρα άρχισε να πλέκι τι δέφτερι σιρα το θιλιον. Πέρασε το κεφαλάκι τις κορσοβελόνας στιν τρίτι θιλια, έπιασε με τιν κορσοβελόνα τιν κλοστι κε έγι-ναν διο θιλιας. Ανάμεσα απ' αφτες τις θιλιας πέρασε τιν κλοστι. Στιν κορσο-βελόνα γενικε μια θιλια.

Ετσι έπλεκεσθε όλι τιν καλτσοδέτα.

## ΑΣ ΚΑΝΥΜΕ ΠΑΝΤΟΦΛΕΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΚΔΡΟΜΕΣ

Πάρτε σπάνκο ίτε χορταρόσκινο κε πλέκστε σινηθιζμένι πλεξούδα με τρις ακρες, όπος πλέκυν τις πλεξούδες (ζογρ. 1). Μέτρισε το μάκρος τις πλεξού-δης στο πόδι, για το οπίο θα ετιμάσουν τιν παντόφλα. Οσο μεγαλύτερο ίνε το πόδι, τόσι μακρίτερι πρέπι νάνε κε ι πλεξούδα.

Αμα ίνε έτι μι πια ι πλεξούδα, πάρε παχια βελόνα κε δυνατι κλοστι κε άρχισε να κάνις τις σιόλα (πατόσση), ράβοντας τις πλεξούδες. Για νάχι κανο-νικο σκίμα ι σιόλα, κάνε-τιν στι φτέρνα κε όχι στι μίτι. Γιαφτο γαρνίρισε τιν πλεξούδα αρχίζοντας απτι μέσι σις σιολας (ζογρ. 2)

Ράβοντας τι σιόλα πιάσε τιν πλεξούδα απτο πλατι μέρος πέρασε τι βε-λόνα απόλες τις γραμες· έτσι ι σιόλα θα γίνι πιο βασταερι.

Αμα ι σιόλα ίνε έτιμι δ λαδι το μέγεθος-τις γενικε τόσο όσο το πόδι, άρχισε να ράβις το απάνο μέρος τις παντόφλας. Οταν ράβις το πάνω μέρος τις

παντόφλας, προσάρμοσε όχι με τα πλακυτσα μέρη όπως ετι ιόλα, αλα με τις πλεβρες κε έτσι ράβε το ένα στρομα ίστερα απτάλο.

Για να δοθι κίμα ετιν παντόφλα τέντοσε τιν πλεκζύδα δυνατότερα προς τι μίτι κε χαλαρότερα προς το πέλμα. Όταν το πέλμα θα γίνι αρκετα ιπσιλο, αποτελίσε το ράπκιμο ος το μέρος, όπου τελιόνι ι μίτι κε πέρασε το ετιν αντικρινι πλεβρα, όπως δείχνετε ετιν ικόνα 3.

Τόρα γίρισε προς τα μέσα τιν πλεκζύδα κε γιόμισε, μ'αφτίνα το διάστημα τις μίτις πυ έμινε. Δινάμοσε απο μέσα το τέλος κε ι παντόφλα ίνε έτιμο.

## Ι ΕΚΔΡΟΜΙ-ΜΑΣ ΣΤΟ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ ΤΥΒΛΟΝ ΤΙΣ ΥΣΤ-ΛΑΠΙΝΣΚΑΤΙΑΣ

### 1. ΣΤΟΝ ΔΡΟΜΟ

Φέτο ετο κολχόζι-μας πρέπει να χτίσουμε μάντρες για τα γυρόνια κε τας άλα ζόα. Θα χριασόμε μεγάλο ποσο τύβλον. Για τότο άρχισαν ι κολχόζνικε να προετιμάσουν τα τύβλα πυ θα τους χριαστων.

Σίμερα ίνε θερμι ιλιόλυετι μέρα. Ι ομάδα-μας πίγε ετο τυβλοπιίο να διπός κατασκεδάζετε το τύβλο.

Βγήκαμε έκσο απτι ετανίτσα. Ι εστράτα γίρισε προς το Κυμπαν κε απότομα κατέβενε. Στιν πρότι καμπι ίδαμε το τυβλοπιίο.

Μας προειπάντισε ο Βάνιας Κοζλοφ ο πατέρας τυ οπίου διεφθίνι το εργοστάσιο.

— Ο πατέρας-μου ιπσκέθικε να μας δείξει, πός εργάζοντε ετο εργοστάσιο, ίπε.

Βγήκαμε σε ομαλι πλατία.

— Τί γιαλιετρε κε καθαρι πυ ίνε, — εθάβμασε ι Πινελόπι· ότε ένας εκυπίδι βλέπις γίρο-εο.

— Τέτια πλατία μας χριαζετε, — ίπε ο διεφθιντικ, αφτυ τοποθετόμε τα τύβλα. Σα θάνε ι πλατία άνικε, με λάκωε κε εκσωνκόματα, τότε κε το τύβλο θα βγι τέτιο δ λ. ετραβομένο.

### 2. Ι ΠΡΟΕΤΙΜΑΣΙΑ ΤΥ ΠΙΛΥ

Ι πλατία βρικότανε ετι βάσι τις κατοφέρειας, απόπου επάνανε ετρόματα πιλυ.

Τον πιλο τον σοριάζουν κε τον βρέχυνε με νερο. Έτσι κε μίνικι όλι τ νίχτα. Το προι τον πιλο ζιμόνουν κε αρχίζυν να φκιάνουν απαφτων τύβλα. Πριν το ζιμοναν με τα πόδια-ους, μα τόρα με τις πιλοζιμόετρες. Προέκσαμε τις πιλοζιμόετρες κε νά ποε ίνε φκιαζόμενες.

Μέσα σε ετερο βαρέλι όρθια ετριφογιρνα άκσωνας. Στον άκσωνα αφτόνα ίνε ετραβομένα μαχέρια. Το φυσκομένο κε βρεμένο πιλο το χίνυνε ετο βαρέλι. Ένα άλογο ετριφογιρνα τον άκσωνα κε τα μαχέρια ανακατόνουν τον πιλο. Τάπάνο μαχέρια—φτιάρια απο μια τρίπα ετο βαρέλι επρόχυν έκσο τον έτιμο πιλο.

### 3. ΤΑ ΚΑΛΥΠΙΑ ΤΥ ΤΥΒΛΥ

Ο εργάτης πέρνει τον πιλο κε γεμίζει με αφτιν κειλινο καλύπι μιραζμένο σε τέσερα μέρι. Ο περιτος πιλος μαζέθετε απο πάνω με κειλινη πλάνκα. Πρι να βάζουν τον πιλο σε καλύπι, το εσωτερικο τυ καλυπιου το ραντίζουν με πιλο άμο, για να μι κολνα ο πιλος. Ιστερα απάφτο ο εργάτης φέρνει το καλύπι στην πλατιά στρομένη με άμο κε προσεχτικα το αναποδογυρίζει. Πάνο στον άμο πέφτυν τέσερα καλοχαμομένα τύβλα.

Ετσι κίτε το τύβλο κάμποσεσ όρεσ. Κατόπιν το στριφογυρνουν, το βάζουν στο πλευρο κε τις άκρες-τυ ισιάζουν με χάρακα. Σαν κειραθουν τα τύβλα, τα μεταφέρουν με αμάκσια στα κσεραντίρια, βάζουν τα τύβλα σε ετίθεσ πάνω στι μιά-τυσ πλευρα. Στισ αποθήκεσ τα τύβλα αεριζονε κε λίγο κσιρένυντε.

Αν βάζουμε να κσεραθι στον ήλιο φρέσκα τύβλα, τότε θα εκάκι, θα κσεδρόκι κε θα γίνη άχριστο.

### 4. ΤΟ ΠΣΙΣΙΜΟ

Τάποκσιραμένο τύβλο δεν πάι για χτίκιμο. Πρέπι να πσιθι. Τότε θα γίνη στερεο, λαφρο κε δε φοβάτε το νερο.

Ο φύρνοσ τυ εργοστα ή-μασ ήνε καμομένος μεσ τι γι.

Διυλέκσαμε μέρος στιν κατοφέρια κε αφιρέ αμε όλο το χόμα. Κάτο στον πάτο-τυ ήνε φκιαζμένος θόλοσ με τρίπεσ. Αφτυ βάζουν κειλα κε κσιρο χορτάρι κε πάνω στιθάζουν τάποκσιραμένα τύβλα οσ ότου δεν γεμίζον όλον τον φύρνο οσ απάνο. Ανάμεσα στι τύβλα αφίνον απόσ-ακιεσ απόπυ περνα ι φλόγα. Σαν τελιόσι το στιθάζμα ανάβουν τα κειλα.

Τισ πρώτεσ τέσερεσ μέρεσ ι φλόγα πρέπι νάνε λίγι για να ζεσταθι κε κσιρένετε το τύβλο αργα-αργα κε κατόπιν τριεσ μέρεσ α.άβουν το φύρνο πολι δυνατα. Ι ζέστι μεσ το φύρνο φτάνι παντυ κε πσινι τα τύβλα. Σαν ετιμάζετε το τύβλο, ζθίνον τι φοτια κι αφίνον το φύρνο να κριόκι. Κατόπι μαζέθουν κε χορίζουν σε διάφορεσ πιουτιτεσ τα τύβλα.

### 5. Ο ΜΑΧΙΤΙΣ ΡΙΑΠΟΒ

Στο εργοστάσιο καθένας εργάτιεσ ήχι τι δουλιά-τυ. Ολι πέρασαν στιν αποκοπι. Πολιν κερο παρατιρύσαμε ποσ εργάζετε ο Βασίλιεσ Ριαποφ. Ίνε κομσομόλοσ, μαχιτιεσ, πυ βάζι στο καλύπι τα τύβλα. Βιαστικα πιάνι με τα διό-τυ χέρια τον πιλο, με δύναμι τον ρίχνι στο καλύπι κε τον ισιάζι με ρανιδάκι.

Δεν προφτένιεσ να κιτάκσιεσ γίρο-τυ, κε νά:υ επιστρέφι με άδιο καλύπι.

Ολι τιν εργασία τιν κάνι γρίγορα κε καλα.

---

**Κάνετε εκδρομι** στο πλιεσιέστερο τυβλοπιό κε μάθετε:

1. Τί ήδοσ ήλιχο χριάζομαστε για τα τύβλα; Απο πύ το πέρνει το εργοστάσιο; Πόσ το πέρνουν;

2. Παρακολυθίστε τιν κατασκευι τυ τύβλου απτιν αρχι οσ το τέλος κε περιγράψτε τί ήδατε.

3. Τι εργαλία χρειάζοντε για τιν προετοιμασία του τούβλου; Έχετε στο εργοστάσιό- σας μηχανες;

Πόσους εργάτες μαχιτες έχετε και σε τί διαφέρει η δουλιά- τους απτι δουλια τον άλλον εργατον;

4. Πόσι εργάτες ίνε στο εργοστάσιό- σας; Πια εργασία εχτελουν;

5. Πός προφιλάγετε ο κόπος τον εργατον; Έχουν ιδιέτερι φορεσια για τιν εργασία;

6. Σε πιόνα ανίχι τόρα αφτο το εργοστάσιο και σε πιόνα ανίχε πριν τις επανάστασις;

*Ζογραφίστε ικόνες απτις δουλιες του τούβλοπιού.*

Πάρτε κομάτι τούβλο αποκσιραμένυ, και τούβλο αποκσιραμένυ και ψιμένυ μες το φύρνο. Βάλτε και τα δυο στο νερο. Τί θα δίτε;

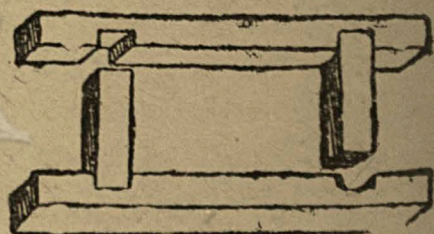
Χτιπάτε με το σφιρι πάνω σε τούβλο αποκσιραμένυ στον ήλιο και πάνω σε τούβλο ψιμένυ στο φύρνο. Πιο σκάνι εφκολότερα;

## 6. ΠΟΣ ΜΠΟΡΥΜΕ ΝΑ ΚΑΤΑΣΚΕΒΑΣΥΜΕ ΤΥΒΛΑ

Βρέστε πιλο. Βγάλτε απτο πιλο τα πετραδάκια και τα σκυπίδια. Σαν έχι ο πιλόσ- σας μπόλικό άμο ζιμόστε- τονα με νερο ος ότυ γίνι πικνο ζιμάρι. Σαν ο πιλόσ- σας πιάνι στα χέρια- σας τότε βάλτε πάνω άμο. Σε δυο όμιυς σορου πιλο βάλτε ένα τέτιο σορο άμο.

Τα τούβλα κάντε- τχ μέσα σε τέτια καλύτερια. Πρι να γεμίσετε το καλύπι βρέκστε- το με νερο. Το έτιμο τούβλο κσερένετέ- το πέντε μέρες, κατόπιν πρίστετο στο φύρνο. Μι ρίχνετε το τούβλο με μιας σε δυνατι φωτια.

Μέσα σε δυνατι φωτια το τούβλο κοματιάζετε.



## 7. ΠΛΑΝΟ ΤΙΣ ΙΚΟΔΟΜΙΣ

Πρι νάρχίσαμε τιν ικοδομια με τα τούβλα, πρέπει εκσάπαντος να σκιματίσουμε το πλάνο και να λογαριάσουμε πόσο και τί ήλικό θα μάς χριστι. Πόσα τούβλα πρέπει να φιάσουμε. Πόσα σανίδια, χαρτόνι, γρεντιες και καρφια θα χριστων για τι στέγι.

Σχεδιάστε επίσης, πιος πια δουλια θα κάνι και πότε θα τιν τελιόσι.

## 8. ΠΟΣ ΙΚΟΔΟΥΜΕ

Στιν ικοδόμια τα τούβλα στερεόνουντε τόνα με τάλο, με αζβέστι. Πάρτε δυο σορου φρέσκο- ζιζιμένις αζβέστις και ένα τέτιο σορο άμο. Ανακατόστε- τα μέσα σε κυβα με νερο για να σκιματιστι ζιμάρι.

Προσέχστε πός ίνε χαμομένος ο τούβλινοσ τίχοσ. Βάλτε τα τούβλα- σας έτσι όποσ ίνε και στον τίχο.



## ΣΤΙΝ ΕΡΓΑΤΙΚΙ ΠΟΛΙ.

Ο Νικόλας με τη μάνα-του ήρθαν στο Ροστοφ στις θια-Βαρβάρας. Κάτσανε στο τραμ που τους έφερε απτον κίριο δρόμο. Κίταζε ο Νικόλας τα σπίτια κι απορούσε. Το ένα πιο πσιλότερο απτάλο κι ομορφότερο!

— Εδω πρέπει να κάνουμε περσεάτκα, λέει η θια Βαρβάρα. Βγίκαν απτο βαγόνι. Πέρασαν στο πεζοδρόμιο. Ίρθε άλλο βαγόνι με τιν επιγραφή: „Εργατικι πόλι“.

Κάτσανε. Γρίγορα πίγενε το τραμ στον πλατι δρόμο. Εδω τα σπίτια πιο μεγάλα κε πιο πσιλα.

— Να η φάμπρικα παπυρσιον ονόματος Μικογιαν — λέει η θια.

— Αμ' αφτο το χτίριο με πολλα παράθιρα τί ίνε, ροτα ο Νικόλας.

— Αφτο ίνε η φάμπρικα-μαγεριο για τους εργάτες. Δίνι τι μέρα χίλια γιόματα.

Κε παρακάτο κσανα σπίτια, πέτρινα, όμορφα. Λίγο παράμερα φένοντε η ζοιρες πράσινες στέγες κάπιον χτιρίον.

— Ίνε το δέφτερο ροβετικο νοσοκομιο, — εκσιγα η θια Βαρβάρα. Επίτιδες το φκιάσανε εδω στιν εργατικι πόλι.

— Ίρθαμε πια! — λέει η θια, — πρέπει να βγύμε.

— Ος τιν εργατικι πολι θα πάμε πεζι; ροτα η μάνα του Νικόλα, ενο ετιμάζονταν να βγι.

— Πός πεζι; Μα αφτο ίνε η εργατικι πόλι! — γελα η θια Βαρβάρα. Νά κε το δικό-μας το σπίτι — κομόνα.

Απορι η μάνα του Νικόλα — εργατικι πόλι, στιν άκρι τις πολιτίας, κε τα σπίτια ίνε τέτια, όπος κίνα που ζύσαν νορίτερα μονάχα η πλύσι.

## II

Ο Νικόλας επισκέφτικε κε έμαθε όλα στο νέο σπίτι. Κι αλίθια ίχε τί να κιτάξει. Εκατοντάδες άνθρωπι ζυν ε' αφτο το σπίτι κι ο ένας τον άλλο δεν εμποδίζει.

Για τιν κάθε δουλια ιπάρχι ιδιέτερο δομάτιο. Θεσ να διαβάσις — πάνε στο αναγνωστήριο. Για τα μεγάλα πεδια έχι κλυπ, δομάτιο για γυμναστικι, για πεγνίδια.

Για τα μικρα πεδια έχι γιάςλια. Η μανάδες δουλεβουν στις φάμπρικες, κε η επιστάτρια — παραμάνα κιτάζει τα πεδια.

— Πρέπει να πάο στο λυτρο — λέει η μάνα. Μακρια ίνε το λυτρό-ζας, Βαρβάρα;

Οχι, Κατίνα, δ ν ίνε μακρια, — τις απαντα η θια. Αν θεσ τόρα κίόλα ασ πάμε.

Οδήγησε τη μάνα του Κόλια στο παρακάτο πάτομα. Ανικσε μια μικρι πορτίτσα. Ίδε η μάνα του Νικόλα μπροστά-τις ένα κάτασπρο δομάτιο, κε μέσα λυτίρας, για πσιχρολυσία κε μπάνιο. Ανικσε η θια τον κάνουλα, έτρεκεσ απτις τριπίτσεσ βροχι ζεστο νερο.

— Να το λυτρο! ίπε η θια Βαρβάρη. Πλένου όσο θέλις, κι απτο σπίτι να βγι; δεν ίνε ανάγκη.

Μάθετε απτὸς γεροντότερος σε τι σπῖτι ζύσαν νορίτερα ἰ εργάτες Τέ χτίρια ἴσαν νορίτερα στις ἀκρες τις πόλεις; Πίγεναν ἐκὶ τραμ;

## Ο ΙΡΘΑΣ ΤΙΣ ΑΝΙΚΟΔΟΜΙΣΙΣ-ΜΑΣ

### I

Ἰ μαρᾶνκι ἐπρεπε σε μεγάλο ἵππος να φιάσουν κσίλινο γιοφίρι για να βάλουν ἰ τζαμτζίδες στα παράθιρα τζάμια.

— Ἐντεκα ὄρες δίνοντε γιαφτι τι δουλιᾶ, — ἴπαν ἰ καθοδιγίτες.

Καταπιᾶστικε στη δουλιᾶ ἰ μαχιτικι μπριγάτα κε τῶκανε σε 4 ὄρες.

Ἐπρεπε να ασφαλοθῆ το πάτομα στο σινεργίο. Ἰταν πια τέλι το δεκέβρι.

Στιν ἀθλι ο παγομένος ἀέρας πσίνι τα χέριᾶ, τι μίτι, τᾶφτια. Δίςκολο ἴταν σε τέτια παγονια να γίνι ἰ δουλιᾶ. Το κατράμι κάπνιζε, ο ἀνεμος φυσῶσε τον καπνο στα μάτια τον ἀνθρώπον, ο ἀέρας τὸς ἐμπόδιζε. Ἰ εργάτες δε βαστόσαν κε πίγεναν στις παράνκες.

Μα νᾶ· δεκαενια μαχιτάδες καταπιᾶστικαν μαχιτικα στη δουλιᾶ. Ο καπνος ἐμπενε στα μάτια-τὸς, κι ἀπτιν ἄλι μερια ο λισιαζμένος ἀνεμος το δεκέβρι τὸς ἐδίοχνε ἀπτι δουλιᾶ. Τα χέριᾶ-τὸς κσίλιαζαν, πάγονε το πρόσοπό-τὸς, μα ὄλι ἰ 19 δεν φέβγανε ἀπτα καζάνια. Κᾶνανε τι δουλιᾶ.

### II

Σε ἵππος 15 μέτρον ἐπρεπε να μπὸν τζάμικ στα παραρτίματι. Ἰταν δινᾶτι παγονια. Μέρα κε νύχτα ἀνάθαν ἐκὶ πσίλα μανχάλια. Ο ἀέρας φυσῶσε πιο δινᾶτα ἀπτο ἀνιγμα τον παραθιριον, ἰ δουλιᾶ ἴταν πολι δίςκολι.

Ἰ τζαμτζίδες ἀριθικαν.

Τότε διο ἐκατοντάδες κορσομόλι ἀνάλαθαν να ἐκπλιρόσουν τι δουλιᾶ. Ἐνας γέρος τζαμτζις δέχτικε να τὸς καθοδιγίσι. Κε να ἰ διακόσι κορσομόλι, πυ για πρότι φορα κρατόσαν στο χέρι το διαμάντι πυ κόβι το γισλι, σκαρφάλοσαν στις σκαλοσιες.

Ἀνάμεσα στὸς 200 ἴσαν 25 κορσομόλες. Ἀπλοναν τα χέριᾶ-τὸς στα μανχάλια, ζεστένονταν λίγο κε κσανα πιάνονταν στη δουλιᾶ. Κόβανε τα χέριᾶ-τὸς, μα δουλέθανε με ἐπιμονι κε ἰπομονι κε βάλανε τα γιαλια στις κρίες σιδε-ρένιες κορνίζες.

Ο ἀέρας μᾶνιαζε, το κρῖο ἀφόριτο, μα ἰ δουλιᾶ δε σταματοῦσε.

Ἰ κορσομόλι βάλανε γιαλια σε ἰκοσιοχτο χιλιάδες τετραγωνικα μέτρα κε μονάχα τότε κατέθικαν κάτω ἀπτις σκαλοσιες.

Γνωριστίτε με τι δουλιᾶ τον κολχόζνικον—μαχιτάδον, μάθετε τις νόρμες ἐπεκσεργασίας. Οργανόστε γονία το μαθιτι—μαχιτι.

## ΔΠΤΑ ΠΙΡΑ ΣΤΙ ΘΕΡΜΙΚΟΠΙΣΙ

### I

Φισα κρῖος ἀγέρας. Στο σπῖλιο, τιν κατιχία το προτόγονο ἀνθρώπου, ἀνάθαν πira (κοστερ). Θερμος ἀέρας, ἀνακατομένος με τον καπνο, γιομίζει το σκοτινο σπῖλιο.

Απτον καπνο δακρίζουν κε πονουν τα μάτια, μα ο μικρος Ροα εστάνετε τον εαφτό-τυ καλα. Τα πιρα δίνυν θερμότητα, φωτίζουν, πάνο στα πιρα καθυρτίζετε το φαί-τυ ένα κομάτι κρέας αρκούδας. Ο Ροα αγαπα να κάθετε κοντα στι φωτια κε να βάζι κσερα κσίλα.

Αμα ζβίσι ι φωτια, αρχίζι κσανα το κρίς, το σκοτάδι, κε όλι ι φόβι.

Παρατίρισε ο άνθρωπος προς το μέρος όπου αναβε ι φωτια δεν κριόνι γρίγορα ι πέτρες κε το χόμα μνίσκυν ζεστα πολιν κερο. Για να φιλάκε τι θερμότητα άρχισε να ρίχνι στι φωτια χαλίγια. Πιρόνυν τα χαλίγια κε πολιν κερο θερμένυν τον αέρα, ίστερα αφυ ζβίσι ι φωτια.

## II

Πολα χρόνια πέραςαν, όπου νάμαθαν ι άνθρωπι να κάνυν θερμάστρες με σολίνες. Στιν αρχι αντι σολίνα άφιναν μια τρίπα κάτω απτι στέγι, για να βγι ο καπνος. Ιστερα άρχισαν να κάνυν σολίνες. Σκέφτικαν κε βρίκαν διάφορες θερμάστρες για το πσίσιμο τυ φαγιου, για τι θέρμανσι. Για να ζεστένι καλύτερα ι φωτια τι θερμάστρα, δεν κάνανε ίσιες καπνοδόχες.

## III

Κι όταν άρχισαν να φιάνυν πολίπατα σπίτια, όπου έχι πολα δομάτια, φάνικε προς πρέπει να μπυν πολες θερμάστρες, προς χριάζετε πολι κάψιμο ιλικο γι αφτα. Αφτο κόστιζε ακριθα. Δοκιμάστε να λογαριάσετε, πόσα κσίλα χριάζοντε, για να θερμένυν σπίτι με 100 δομάτια, πόσι άνθρωπι πρέπει να απασκολύντε μ' αφτι τι δουλια.

Κε νά τι σκέφτικαν κε βρίκαν: βάλανε μια θερμάστρα στο ιπόγιο κε με τυς σολίνες στέλνανε τον ατμο ίτε το ζεστο νερο σ' όλα τα δομάτια.

Τέτια θέρμανσι ονομάζετε κεντριχι. Κε κσίλα λίγα πάνε, κε το όλο διοτρισ άνθρωπι εκσιπιρετυν αφτι τι θερμάστρα.

## IV

Στις μεγάλες πολιτίες ιπάρχυν τεράστιες φάμπρικες κε εργοστάσια. Αφτα βγάζυν πολι ζεστο νερο, πυ δεν τα χριάζετε καθόλου.

Γιατί να χαθι τυ κάχυ το ζεστο νερο;

Ετσι κε σκέφτικαν ι σπουδαζμένοι άνθρωπι να στέλνυν αφτο το ζεστο νερο με σολίνες στα σπίτια για τυς εργάτες κε τα καθιδρίματα. Περνα αφτο το ζεστο νερο απτα δομάτια, τα θερμένοι κε επιστρέφι πίσο στο εργοστάσιο.

Κε φτινα κε καλα.

Αφτυ τυ ίδυς ι θέρμανσι ονομάζετε θερμικοπίσι.

Στον τελεφετέο κερο ι σοβετικι εκσυζία κάνη τέτια θέρμανσι στι Μόσχα, στο Δενιγρατ, στο Ρο.τοφ κε σ' άλλες μεγάλες πολιτίες.

## ΣΟΛΟ ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΜΙΑ ΘΕΡΜΑΣΤΡΑ

Κοντα στι φάμπρικα φκιάσανε μεγαλο σπίτι για τυς εργάτες, για νάνε πιο πλισίο στι δουλιά-τυς.

Μας δόσανε κατιχία στο πιο απάνο πάτομα. Ι κατιχία-μας ίνε φωτινι, απσιλι, χωρι ιγρασία.

— Μονάχα δίσκολο θάνε να κυβαλίσο κείλα, — εκέφτικα. Μα πύνε κε ι θερμάστρα; Παράκκενο, θερμάστρα δε φένετε πουθενά.

Κιτάζο κάτω στο παράθιρο κάτι ρολίνες, σαν αρμόνικα. Χτίπιςα πάνω στο ρολίνα κε πέρα βιαστικα πίσο το χέρι-μου' ο ρολίνας έκεε.

— Αλιθινο θάμα! Πρέπει να μάθο πό ζεστένον το ρολίνα αφτο;

Βρίκα κάτω πόρτα στο λιπόγιο. Μπίκα. Μπόλικο φος: ανάθον ι λάμπες. Στέκετε μες τι μέσι μεγάλο καζάνι κε κάτω απτο κζάνι εφρίζι ι φωτια. Απτο καζάνι αναθένι απάνο ρολίνας.

Κοντα ετι θερμάστρα ετέκετε ο θερμαστις.

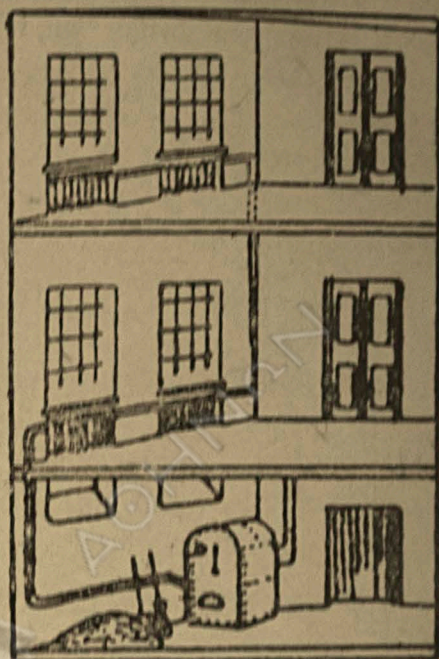
— Τί θέλις εδο; — αρτίσις.

— Μπάρπα, ίπα, εσι ίσε πυ με μια θερμάστρα ζεστένις όλο το σπίτι;

— Μάλιστα, απάντις ο θερμαστις. Βλέπις μες το καζάνι ζεστένο το νερο. Το ζεστο νερο απτο καζάνι αναθένι απάνο κε έρχετε ίσια την κάμαρά-ςο στο έλτο πάτομα.

Περνα απτους ρολίνες, θερμένι όλα τα δομάτια κε καταθένι χαμιλα στο πέμτο πάτομα. Ζεστένι κε αφτο όλος τος ρολίνες; κε καταθένι πιο χαμιλα. Έτσι κε τριγιρνα όλο το σπίτι. Κε ίστερα κκανά πίσο στο καζάνι επιστρέφει. Είγο κκανά το ζεστένο. Κε έτσι ανεθάζο το ζεστο νερο εόλο το σπίτι.

Βρέστε ετι ζογραφια το καζάνι, τος ρολίνες, απτους οπίς αναθένι το νερο πάνω, κε τος ρολίνες, πυ ζεστένον τα δομάτια.



## ΕΚΔΡΟΜΙ ΣΤΙ ΝΕΑ ΙΚΟΔΟΜΙ

Τον κερο τις εκδρομις μάθετε τα ακόλυθα:

1. Πυ δουλέθον ετιν ικοδομι κε τι κάνον.
2. Απο τί ιλικο χτίζον το χτίριο.
3. Με πιά τάκει φιάνοντε τα κηριότερα μέρι το χτιριύ: το θεμέλιο, ι τίχι, ι ετέγι, τα πατόματα.
4. Απο τί ιλικά φιάνοντε.
5. Για πιόνα φιάνετε το σπίτι. Ροτίστε τος γεροντότερους, για πιόνα φιάνονταν τέτια επίτια νορίτερα.
6. Τί μηχανες χρεισιμοπιόντε ετις ικοδομις κε τί κάνον.

Μα ζέπεστε δίγματα τον ικοδομιτικον ιλικον κε κάντε ειλογι.

Εκκετάστε, τί χτίρια φιάνοντε τόρα στο χοριο, τι ετανίτσα-ςας.

Οπιος ίταν σε ορινα αυλ, ας διγιθι, με τί κε πός φιάνανε ι ορινι τα επίτια-τους (σακλία).

## ΤΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ-ΜΑΣ

Στο σχολιό-μας έχουμε εργαστήρι. Το εργαστήρι ίνε μεγάλο κε πολι φωτινο. Στάρικτερα, στέκυντε τα τεζάχια: Στα δεξια στέκυντε σανίδια προιονιζμένα κε ροχανιζμένα, κε ακόμα κενύριό ντυλάπι με εργαλία. Ολι έρχυντε σтин όρα-τυς, πέρνυν απτο ντυλάπι το ροκάνι ίτε το πριόνι, πάνε στο τεζάχι-τυς κε πιάνυντε στι δουλια.

Με τόσι μεγάλι προθυμία εργάζυντε όλι, πυ δεν ενουν πός περνάε ο κερσ.

## ΜΑΖΕΒΥΜΕ ΕΡΓΑΛΙΑ

Λίγα ίνε τα εργαλία στο εργατικό-μας δομάτιο. Έχουμε έλιπσι απο σφιρια, μαχέρια, πριόνια.

— Σιντρόφικα, δεν έχο σφιρι, παραπονιέτε ο Αλέκος — δεν μπορο να καρφόσο.

— Σιντρόφικα, — φονάζι ο Μίτος, — ι Μαρίκα δε μν δίνι το πριόνι.

— Πός μπορο να τυ το δόσο, αφν έχο να προιονισο ακόμα, δικσολογίτε ι Μαρίκα.

— Σοκράτι, δόσε-μν για μια στιγμι το τριπάνι, — παρακαλι ο Μιχάλις. Να σε λίγο θα χτιπίσι το κυδόνι κ' εγο δεν τέλιοςα τι δουλιά-μν, γιατι μν λίπυν τα εργαλία.

— Ελάτε ασ σκεφτόμε, πεδια, τί πρέπει να γίνι, ίτε ι σιντρόφικα Λεφκοθέα.

— Εμικ έχουμε στο σπίτι-μας παλιο τριπάνι, θα το φέρο άθριο — ίτε ο Κσανθόπουλος.

— Κ' εμικ έχουμε διο σφιρια! — φόνακε ι Ιγνατιάδι. — Θα ζιτίσο το ένα απτον πατέρα μν.

— Τυ παπό-μν το πριόνι έσπασε, θα φέρο τα κομάτια, ίκος να μας χριαστυν, λέι ο Ανέστις.

— Εμικ έχουμε καρφάκια, — λέι κε ι Σόφι.

— Εγο μπορο να φέρο μαχέρι.

— Ολα πάνε καλα, πεδια! Φέρτε ο καθένας-σας ότι μπορι για το εργατικό-μας δομάτιο. Τότε κε ι δουλιά-μας θα γίνι πιο έφκολα.

Τιν άλι μέρα πάνω στο τραπέζι τις σιντρόφικας Λεφκοθέας ίταν πολα εργαλία κε στι γονια ίταν μαζεμένα κιβότια, κομάτια σανιδιον, κε άλα ιλικα πυ τα φέρανε τα πεδια απτα σπίτια-τυς.

## ΠΟΣ ΚΕ ΜΕ ΤΙ ΔΥΛΕΒΥΝ ΤΟ ΚΣΙΛΟ

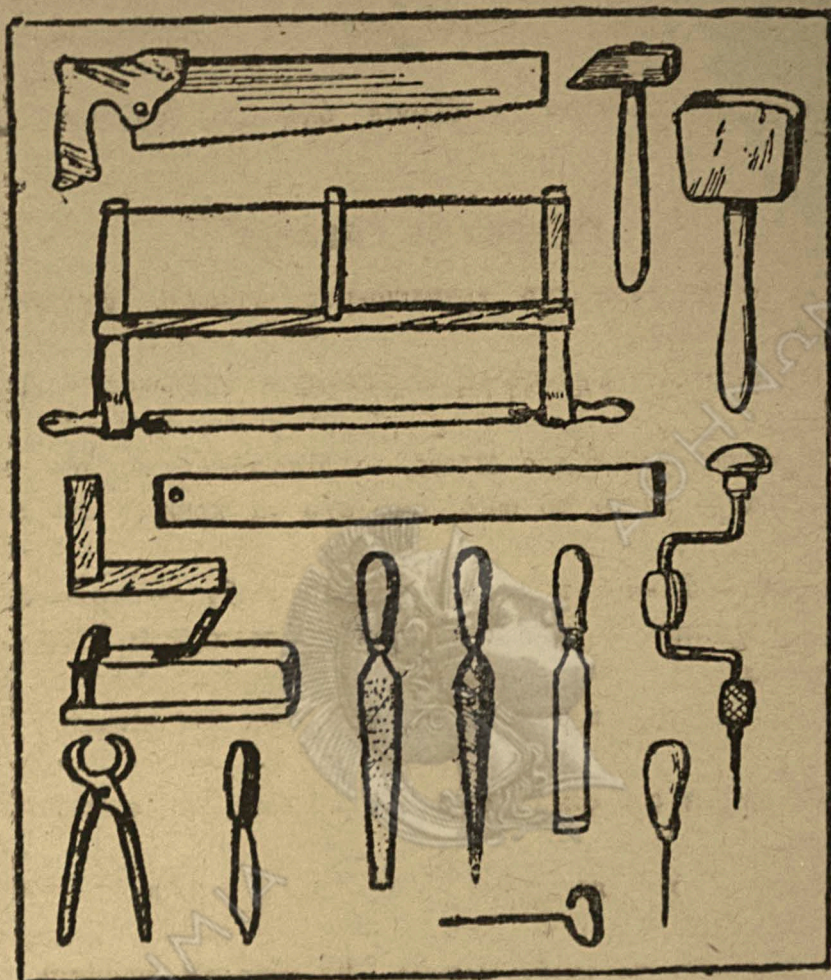
Για το πριονίζμα τυ κσίλυ μεταχιρίζυντε διο ίδον πριόνια. Πριόνι με το σπιό πριονίζουμε κατα μάκρος κε πριόνι με το σπιό πριονίζουμε κατα πλάτος.

Για να μι σφίνκετε το πριόνι απτο κσίλο τον κερσ τυ πριονίζματος, πρέπει να „χοριστι“.

Το χόριζμα τυ πριονιυ ένκίτε σε τότο, ότι τα δόντια-τυ με τι σιρα λιγίζυντε σε διάφορες μερικς: σε ένα μέρος τα ζιγα, σε άλο μέρος τα μονα.

Έτσι το πριόνι δε σφίγγεται απτο ξύλο, επειδι η σχιζμάδα στο ξύλο γίνεται μεγαλύτερη απότι ίνε το πάχος το πριονιου.

Ροχανίζουνε το ξύλο με μαχέρι ίτε ροχάνι.



Η ενγλιφες στο ξύλο γίνοντε με γλιφτίρι κε η τρίπες με τριπάνι.

Αν δεν έχετε έτιμο μπάνκο, όπου να ροχανίζετε κε να πριονίζετε, παρακαλέστε τα μεγάλα πεδια να σας βοιθίσουν να το κάνετε.

Κιτάξτε προσεχτικά, πός πρέπει να στερεοθη το σανίδι, για το πριόνιζμα κε το ροχάνιζμα.

Όταν θα ίνε ανάνχι να ανοιχτι τρίπα στο σανίδι, μεταχιρίζοντε το τριπάνι. Πρέπει να τριπίσουμε προσεχτικά. Τριπίστε ος τότε, πυ το μιτερο μέρος τυ τριπανιου φένετε στο άλο μέρος τυ σανιδιου. Τότε βγάλτε το τριπάνι, αναποδογίριστε το σανίδι, βάλτε το μιτερο μέρος στην τρίπα κε τριπίστε τελιοτικά το σανίδι.

Το τριπάνι, σα δυλέθετε, κρατάτε-το όπος φένετε στην ικόνα.

Ονομάστε τα εργαλια πυ φένοντε στην ικόνα. Έχετε όλα αφτα τα εργαλια στο εργατικό-σας δομάτιο; Για πιο πράμα χρισμοπιίτε το κάθε εργαλις;

Κιτάτε τα δόντια τυ πριονιου—πος ίνε ακονιμένα;

Πριν να πριονίζετε παλιο σανίδι, κιτάτε-το προσεχτικά. Γιατί;

## ΙΛΙΚΟ ΓΙΑ ΤΙΝ ΕΡΓΑΣΙΑ

Το καλύτερο ιλικό κσιλιάς ίνε το πέφκο. Τυς δοκυς τυς πριονίζυμε κε κάνυμε σανίδια κε γρεντιες. Πριν πριονίζαν με πριόνι τυ χερυ, μα τόρα φκιάσανε μεγάλα εργοστάσια πριονιστίρια.

Ζ-ζ-ζ-ζ κε με μίας το σανίδι πριονίζετε.

Νά εδο απάνο σανίδι.

Κε κάτω ακόνι.

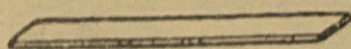
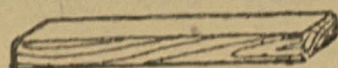
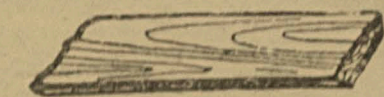
Κε πιο κάτω πλίνκα.

Όλο το ιλικό πρέπι πρότα να τάποκσι-ρένυμε στον αγέρα. Δεν πρέπι να τάποκσι-ρένυμε πάνω στι θερμάστρα ίτε στον ίλιο γιατί μπορι το σανίδι να σκεθρόσι.

Αντις λεφτα σανίδια μεταχιρίζομαστε καπλα-μα. Ο καπλαμας γίνετε απο τρία λεφτα φίλα

κολιμένα. Διο φίλα κατα μάκρος κε ένα κατα πλάτος. Οκαπλαμας σκεδον δεν σκεθρόνι κε δε σπάνι.

Πρέπι να τον πριονίζυμ: με πσιλόδοκτο πριόνι.



**1.** Πάρτε καλά ροκανιζμένα σανίδια πέφκο, αλατυ, φλαμυριυ, ιτίας κε δρι: παρατιρίστε-τα κε παραβάλετε τα στρόματά-τυς.

**2.** Μέσα στι δυλια παρατιρίστε πιο κσίλο εφκολότερα επεχσεργάζετε: (κόψιμο, πριονίζμα, τρίπιμα, ροκάνιζμα).

## ΠΟΣ ΝΑ ΠΡΙΟΝΙΣΥΜΕ ΤΑ ΣΑΝΙΔΙΑ

Τραβίξτε πάνω στο σανίδι με το χάρακα γραμι τυ πριονίζματος. Κοντα στι γραμι βάλτε το μεγάλο δάχτυλο τυ αριστερυ χερυ. Κοντα στο δάχτυλο βάλτε το πριόνι όπος φένετε στιν ικόνα.

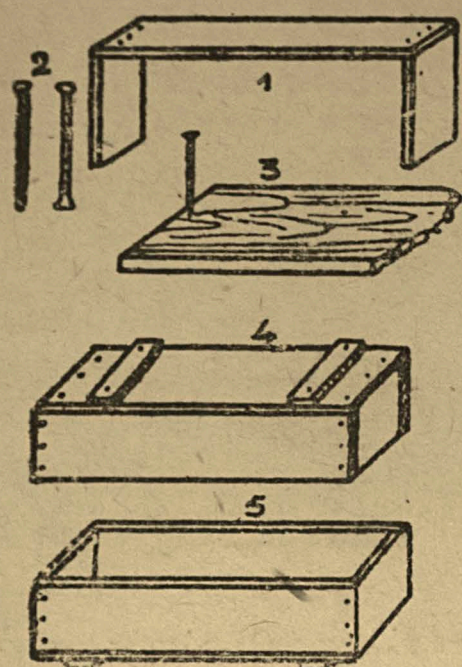
Στιν αρχι τραβάτε προς εσας το πριόνι, κε ιστερότερα απο σας. Παρα-κολυθίστε, όστε το πριόνι να πάι πάνω στι γραμι.

## ΠΟΣ ΦΚΙΑΣΑΜΕ ΚΙΒΟΤΙΟ ΓΙΑ ΤΑ ΛΥΛΥΔΙΑ-ΜΑΣ

Πλίσιάζε ι άνικσι. Επρεπε να ετιμάσυμε λυλόδια για μεταφίτεμα, μα κιότία δεν ίχαμε. Αποφασίσαμε να τα φκιάσυμε ι ίδι. Λογαριάσαμε πόσα κιότία μας χριάζοντε. Μάθαμε πως το κιότιο πρέπι νάχι όχι παραπάνο απο 8 σαντίμετρα βάθος, 15 σαντίμετρα πλάτος κε 50 σαντίμετρα μάκρος.

Διαμιράσαμε τι δυλια ανάμεσα στα πεδια: μερικι άρχισαν να ετιμάσουν τον πάτο τυ κιβοτιυ, άλι τις πλεθύρες κε άλι πλάνκες. Πίραμε σανίδια, σιμιόσαμε τις διάστασης Ιχνογραφίσαμε με γονιέυς χάρακες εφθίες γονίες στι κενάρια κε αρχίσαμε να πριονίζυμε τα σανίδια πάνω στι σιμιομένες γραμες.

Κατόπιν προετιμάσαμε τα καρφια. Το κεφάλι κάθε καρφιυ το βάζαμε πάνω σε κομάτι σίδερο, χτιπύσαμε το καρφι κε το πλατίναμε (2). Αρχίσαμε να καρφόσυμε το κιότιο (1) Για να μι σπάνι το σανίδι, με το συβλι ανίγαμε



τρίπες για τα καρφία. Γχάμε ένα ρυθλι κε ι δυλια προχόρζε πολι αργά.

Τότε ο δάσκαλος μας έδειξε άλλον τρόπο. Πλάτινε τιν άκρι τυ καρφιυ κ' έβαζε το καρφι έτσι, πυ ι πλατιμένι άκρι-τυ ερχότανε κανα φάρδος τις ίνας κε τότε το κάρφονε. Το σανίδι δε σχιζότανε (3). Ι δυλια προχόρζε πιο γρίγορα.

Καρφόσαμε τις πλευρες κε τον πάτο. Για να μι χαλάσουμε το πεζόλι τυ παραθιριυ στον πάτο τυ κιβοτιυ καρφόσαμε πλάνκες (4).

Νά τί ίδος γένικε το κιβότι-μας (5).

### ΠΑΧΝΙ ΓΙΑ ΤΑ ΠΥΛΙΑ

Ετιμάστε τα ακόλουθα κομάτια; πισινο τίχομα, 3 κάτω πλάνκες, (2 κοντα 1 μακρι) κε 2

τρίγωνα. Καλο θάνε όλα αφτα να γίνυν απο σανιδάκι πάχυς 1 σαντίμετρο· ι στέγι κε ο πάτος καλο θάνε να γίνυν απο φανέρα.

Στιν αρχι καρφόνυν στο πισινο τίχομα τις πλαινες μεριες τυ κάτω κιβοτιυ κε τυ τρίγону. Ιστερότερα, ανάμεσα στα πλαινα τιχόματα τυ κιβοτιυ καρφόνετε το μπροστινο μέρος. Προσαρμόζυν στο κιβότιο πάτο, στα τρίγωνα κε στο πισινο τίχομα προσαρμόζυν στέγι.

Γυμναζια: Κάντε παχνη κε κρεμάστε-το στον κίπο τυ σχολιυ. Οργανόστε μπριγάτες νέον νατυραλιστον κε παρακολουθήστε για πυλια έρχοντε να τρώνε. Οργανόστε μάζομα τροφισ για να χίσετε στο παχνη.

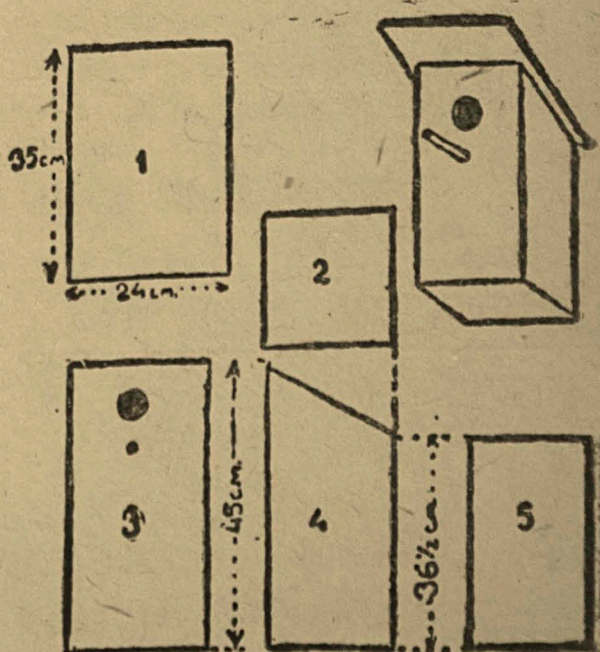
### Ι ΣΑΝΙΔΟΦΟΛΙΑ

Προτυ νάρθον τα μαθροπούλια πρέπει να ειμαζουμε γιαφτα σπιτάκι. Σανιδοφολια μπορόμε να φτιάσουμε απο κάθε κιβότι ιτε σανίδι.

Πρέπει να πριονίζουμε 6 σανιδάκια στο μέγεθος πυ φένετε στιν ικόνα.

Το σανιδάκι 1 για στέγι, το 2 για πάτο, το 3 μπροστινο τιχομα, το 4 πλαγινο τίχομα(τέτια χριάζυντε διο) το 5 πισινο τίχομα.

Τιν ικόδο κάντε φάρδος 5 σαντ. κε κάτω απαφτίνα τριπίτσα όπου βάλτε κσιλάκι. Αφτο θάνε ο ροφας τυ μαθροπουλιυ.





Σα θα καρφόσετε τι σανιδοφολια, προσέχετε το μπροστινο τίχομα νάνε στραμένο στο νότο.

Φέρανε σανιδάκια, καρφια, σφιαρα κε φκιάνουν σανιδοφολιες ι μαχιτικι όμιλι. Καλοκαμομένες κε γερες βγίκαν ι σανιδοφολιες.

Ετιμάστε τέτιες σανιδοφολιες για τον κίπο τυ κολχοζιυ, τυ σκολιυ.

Μιράχστε τι δουλια ανάμεσα στα μέλι τις μπριγάτας: ο ένας να ετιμάζι τα πλαινα τιχώματα, ο άλλος το μπροστινο κτλ.

## ΠΟΣ ΜΠΟΥΜΕ ΝΑ ΦΚΙΑΣΥΜΕ ΑΝΕΜΟΜΙΛΟ

Πάρε καπλαμα, πριόνιςε διο πλεθρες: μπροστινι κε πιςινι (1) διο πλαγινης πλεθρες (2), διο σανιδάκια για τι στέγι (3) κε τι βάσι (4).

Πάρε διο φίλα τενεκε κε φκιάσε απαφτα φτερα μίλυ. (5). Πριν να τα στερεόσις λίγισε λιγάκι κάθε φτερο στο πλάγι σε μια κατέφθισι.

Βρίσχε διο μακαράδες κε κάνε απαφτα τροχαλιες (6) κε τροχο (8)

Πρότα τέλιοςε το ίδιο το χτίριο τυ μίλυ. Ιςτερα πάρε διο μεγάλα καρφια κε στερέοσε στο απάνο τα φτερα κε τιν τροχαλία, κε στο κάτω τιν τροχαλία κε τον τροχο (μπορούμε να το φκιάσωμε απο κυτι μπογιας τον παπυτςιον).

Για να μεταδόσις τιν κίνισι απτα φτερα τυ μίλυ στον τροχο ένοσε τις τροχαλιες με σχινάκι. Το σχινάκι τράβη-το έτσι, πυ σαν γιρνα ι απάνο τροχαλία να γιρνα κε ι κάτω καθος κε ο τροχος (7).

Τον μίλο βάλε-τον αντίκρι στον αγέρα. Τα φτερα θα γιρνουν κε θα κινίςουν κε τον τροχο.

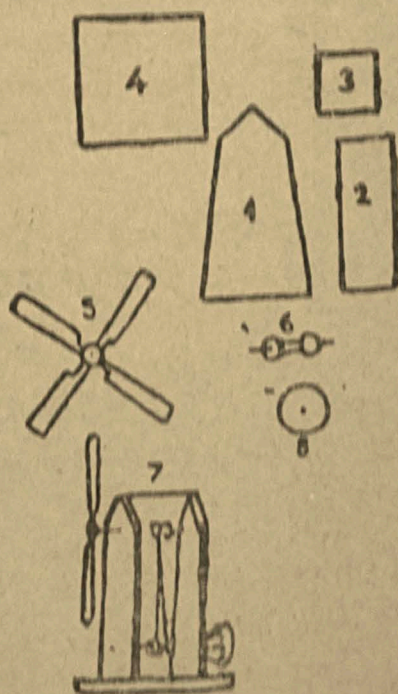
## Ο ΜΙΛΟΣ-ΜΑΣ

Κόψτε απο τενεκε εχς κομάτια φτιαράκια.

Κάντε κατα μήκος ενος καλυ φελυ τομες. Σάφτες τις τομες βάλτε τις στενες άκρες το φτιαρον: θάχχετε τροχο μίλυ.

Περάστε απτον φελο λεπτι βέργα—αφτο θάνε ο άκςονας. Τώρα κάντε απο τενεκε βάθρο, όπος φένετε στην ικόνα. Στις τρίτες περάστε τι βέργα κε ο μίλος-σας ίνε έτιμος.

Ο μίλος-μας μπορι να χρισιμέπει αντι τροχο νερυ. Αφίστε να τρέχι στα φτερα τυ τροχου ρέβμα νερυ: ο τροχος θάρχισι να γιρνα. Μπορίτε να βάλετε τον τροχο σε ριάκι έτσι, πυ το νερο να χτιπα στα κάτω φτερα κε τότε θα γρίσι ο τροχος. Οπος βλέπετε το νερο πυ τρέχι κάνι δουλια.



## ΚΑΝΤΕ ΠΕΧΝΙΔΙΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΓΙΑΣΛΕΣ

Μαζοχτίτε κε ςιζιτίστε τι θα κάνετε. Φρονίστε να βρίτε ιλιχα—μακαράδες, βέργες, καρφάκια, φανέρα, κόλα, κςερυ: μπογιάδες, κε τα εργαλία πυ χριάζοντε για τι δουλια.

Σχεφτίτε μόνι σας πόρο μεγάλη να κάνετε τα πεγνίδια- σας.

Τους τροχούς των πεγνιδίων κάντε από μακαράδες, κε τους πιεσινούς τροχούς του τράχ-ορου πριονίστε από παχι κοντάρι. Στους τροχούς παράστε άκρονες.

## ΔΙΧΤΙ ΓΙΑ ΠΙΑΣΙΜΟ ΠΕΤΑΛΥΔΩΝ

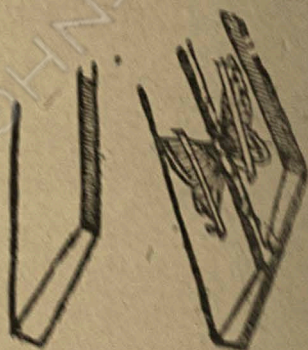
Απο σίρμα μάκρος 110 σαντίματρον·πρέπει να φτιάσουμε τροχό. Ι άκρες του σιρμάτου καρφόνουντε σε ραβδί κε περιδένουντε με σκινι. Πάνο στον τροχό ράβετε δίχτι από μυσαλίνα.

## ΕΤΙΜΑΣΕ ΙΣΙΑΔΙΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΕΤΑΛΥΔΕΣ

Πάρε καπλαμα, πυ νόχι φάρδος 9 σαντίμετρα κε μάκρος 20 σαντίμ. Ετίμασε δύο πλάνκες από μαλακο κείλο με πάχος 1 σαντίματρο κε φάρδος 4 σαντίμετρα. Τις πλάνκες ροκάνισε έτσι, πυ ι μια άχρι νάνα λίγο χαμίλι απτιν άλι (1).

Κάρφωσε πλάνκες σε σανίδ'. Ανάμεσα στις πλάνκες άφικε σχιζμάδα. Μέσα στη σχιζμάδα αφτίνα μπάζουμε κε κολνάμε στο σανίδι τεμάχια φελο. Στο φελο θα καρφώσις καρφίτσες με πεταλύδες. Ο κορμος τις πεταλύδες έρχατε ίσια πάνω στη σχιζμάδα, κε τα φτερα θα κίντε πάνω στην πλάνκα.

Τα φτερα προσεχτικα ισιάκστε-τα. Για να σταθον τα φτερα σφίνκε-τα με κομάτι χαρτι. Τα χαρτια στερέωσε με καρφίτσα (Ικ. 2).



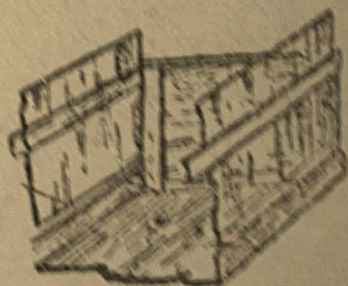
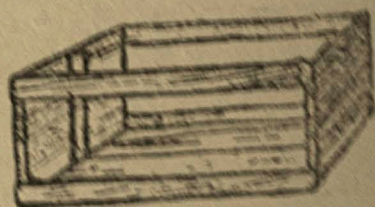
## ΤΕΡΑΡΙΟ.

Ιετερα από πολες φροντ άδες κατορθώσαμε να φτιάσουμε ετι ζωντανι γονία τεράριο. Το φτιάσαμε νά-πος:

Πίραμε ένα κιβότιο χαρριον. Προσεχτικα αφε-ρέσαμε όλες τις πλάνκες το μακρυλον πλευρον του κιβοτίου. Τις πλάνκες αφτες τις πριόνισαν, τις δόσανε φάρδος 3 σαντίμετρα κε τις καρφώσανε στις άκρες, τιν επάνο κε κάτω, τον κοντον πλευρον υ κιβοτίου.

Κατόπιν βάλουμε τα γαλιά κομένα απτο δίκκαλο στο μέγεθος του κιβοτίου. Κε για να βε-στακουν κε να μι πέφτυν καρφώσαμε από μια πλάνκα σε κάθε άκρι του γαλιου στα κοντα τυχόμενα του κιβοτίου.

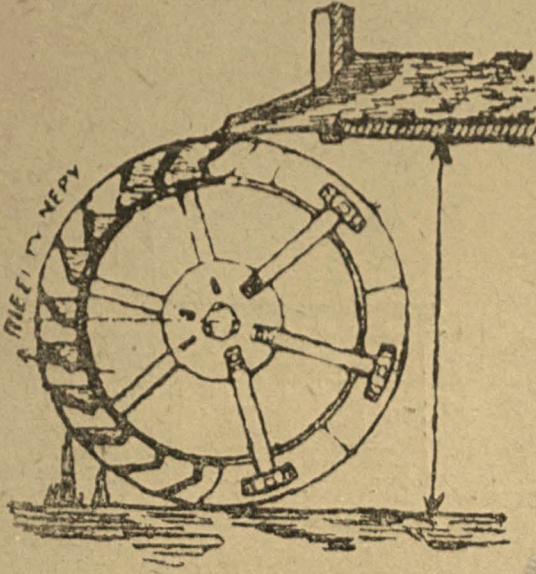
Το τεράριο το βάλουμε πάνω στο παράθυρο αντίκρι στενίλιο. Για τα ζόα πυ θάλαμε μέσα απτο ένα απαρέτιτο. Βάλουμε μέσα στο τεράριο μικρι χελόνα, ζεβγάρι σάβρες κε βάτραχο, τα τρέφουμε με αράχνες, σκαθάρια, μίγες, ελφες. Τα δίνουμε κε φίλα λάχανο κε σαλάτα.



## ΠΟΣ ΕΠΟΦΕΛΥΝΤΕ ΤΙ ΔΙΝΑΜΙ ΤΥ ΝΕΡΥ.

### I

Όταν λύζεστε στο ποτάμι, εστάνεστε με πια δύναμι τρέχι το νερο. Κάποτε δύσκολα μπορι κανένας να στέχετε στον τόπο-τυ: τόσο δύνητα τον σπρόχνη το ρέθμα τυ ποταμου.



Ιδιέτερα με μεγάλι ορμη τρέχουν τα ορινα ποτάμια. Στο δρόμο-τους στριφογυρνουν μεγάλες πέτρες.

Ι άνθρωπι το παρατίρισαν κι άρχιαν να εποφελύντε τι δύναμι τυ νερο για δουλια.

Προ πολυ ο άνθρωπος βρίκε το νερό-μιλο. Ανάνκασαν το νερο να πέφτι στα φερα τυ τροχου τυ μίλυ. Γιρνα ο τροχος κε στριφογιρνα τι μιλόπετρες.

Κ'ι βαριες μιλόπετρες αλέθουν τα σιτιρα κε τα κάνουν αλέθρι.

Μα τόρα ανανάζουν το νερο να κίνησι όχι μονάχα τις μιλόπετρες, μα κε τις μηχανεσε τον φάμπρικον, τον εργοστασιόν, τον ιλεχτροσταθμον. Ι άνθρωπι ονομάζουν αφτι τι δύναμι „άσπρο κάρβουνο“.

### II

Στιν 1-ι τυ μάλ άρχισε να δουλέψει ο γιγάντιος ιλεχτρικος σταθμος τυ Δνεπροστρόι. Απο ιπσιλι πλοτίνα πέφτουν ορμιτικα τα νερα τυ Δνίπερου στις δυνατες μηχανεσε τυ ιλεχτροσταθμου.

Γιρναν γλίγορα ι μηχανεσε. Το ιλεχτρικο ρέθμα τρέχι πάνο στα σίρματα κε εκατοντάδες μέτρα γίρο, για να φοτίζι τις πολιτίεσε, τα χωρια, να βάλι κε κίνησι α λυρια νέον φάμπρικον κε εργοστασιόν, να θουθα στι δουλια τα σοβχόζια κε τα κολχόζια.

Στους ποταμουσε τυ κράι μας φιάνουντε ο ένας ίστερα απτον άλλο, δυνατι ιλεχτροσταθμι. Στι Βόριο Οσέ-ια τελιόνι το χτίσιμο δυνατου ιλεχτροσταθμου Γιζελτον, κε στη Ταγεσταν άρχισαν το φιάσιμο τεράστιου ιλεχτροσταθμου πάνο στον ποταμο Σουλακ. Φιάνουντε ιλεχτροσταθμι κε πάνο στους ποταμουσε Κυπαν κε Πέλαγια.

Όλι αφτι ι σταθμι ονομάζοντε ιδροιλεχτρικι σταθμι, επιδι τυσε βάζι κε κίνησι το νερο.

## ΑΝΕΜΟΚΙΝΙΤΙΡΕΣ

Στα στερνα γρόνια φιαστικαν τέτιεσε μηχανεσε, τυ μπορουν να κίνηθουν ακόμα κε στο πιο μικρο φιάσιμα τυ αγέρα. Αφτεσε ι μηχανεσε ονομάζοντε ανεμοκινιτιρεσε.

Με τέτοιες ανεμοκινιτήρες αντλούν νερό για το πότισμα το χοραφίον.

Στην ικόνα-μας βλέπετε ανεμοκινιτέρα, που κινιτοπι τα τεζάχια του εργοστασίου.

Σε μας στην ΕΣΣΔ ολοένα και πιο περισσότερο χρησιμοποιόνα τι δύναμη του ανέμου. Δεν ίνε πολλές κερές που στο Βακυ, στις πηγές του νεφτιου ετίσανε ανεμοκινιτήρες για το άντλημα του νεφτιου απηι γι. Η δύναμη ενός τέτιου κινιτήρα ίνε ίσι με δύναμη 60 αλόγων.

## ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΥ ΚΙΛΙΝΤΡΟΜΙΛΥ

I

Για να γίνει προσιμ απ ο ειτάρι, πρέπει να αλεσθι το ειτάρι. Αφτο προπολυ το κατά λαβε ο άνθρωπος. Έβαλε ένα κορο κουκια ειταριου σε μεγάλα πλακουτσι πέτρα, πίρε στο

χέρι άλι πέτρα μικρότερι με

κουπάναγε μ'αφτι τα κουκια.

II

Λίγο-λίγο παρατίρισε ο άνθρωπος πως το ειτάρι αλέθετε καλύτερα, όταν τρίπεισ τιν πέτρα πάνω σ' αφτο κι όχι όταν χτιπας το ειτάρι πάνω στην πέτρα.

Διάλεξε ετρονκιλι με πλακουτσι πέτρα κι άρχισε να τρίβι τα κουκια.

III

Πολι δύσκολα με σργα γίνονταν τάλέθρι μ'αφτον τον τρόπο. Σκέφτικε διαφορετικα ο άνθρωπος: εταρέωσε ετι γι τιν κάτω πέτρα, άνικσε τρίπα σ'αφτίνα τιν πέτρα, έχωσε μέσα άκ ονα. Στον άκσενα πέρασε άλι πέτρα, έκανε χερύλι στην άκρι-τις κι άρχισε να τι γίρνα. Στριφογιρνόνσε ι πρότι πέτρα σαν τροχος. Πολι εφκολότερα ίταν απτο τρίπειμο με γριγορότερα άλιθε.

IV

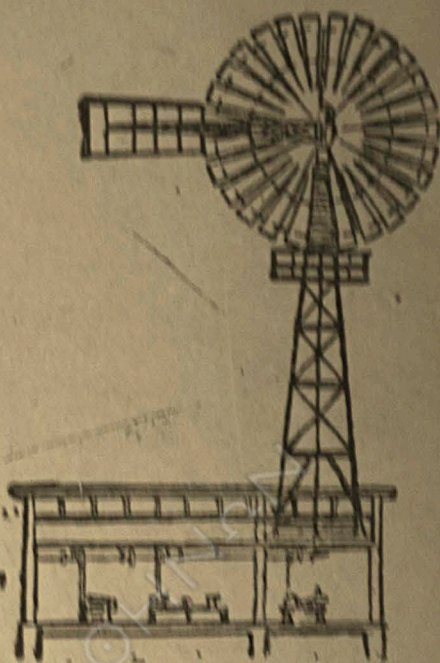
Οσο με να πίγενα πιο καλά ι δουλια, με πάλι λίγο μπορούσε να αλέθι ο άνθρωπος μ'αφτον τον τρόπο: γριγορα κυράζονταν το χέρι-του. Αρχισε να εκερφι ο άνθρωπος, πίονα να αναγκάσι να γίρνα τιν απάνο πέτρα.

Στο τέλος το βρήκε: ανάνκασε τις δύνამες τις φύσις να δουλέπσον. Αντι του χεριου, φάνικε νέος κινιτήρας: το νερο ίτε ο άνεμος γίρναν κίλιντρο με τροχο, κι αφτος ο τροχος γίρνα τιν απάνο πέτρα.

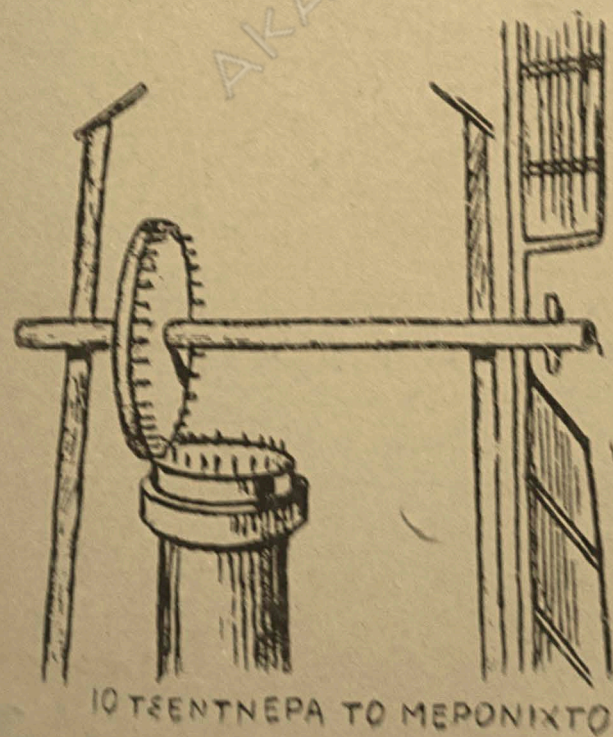
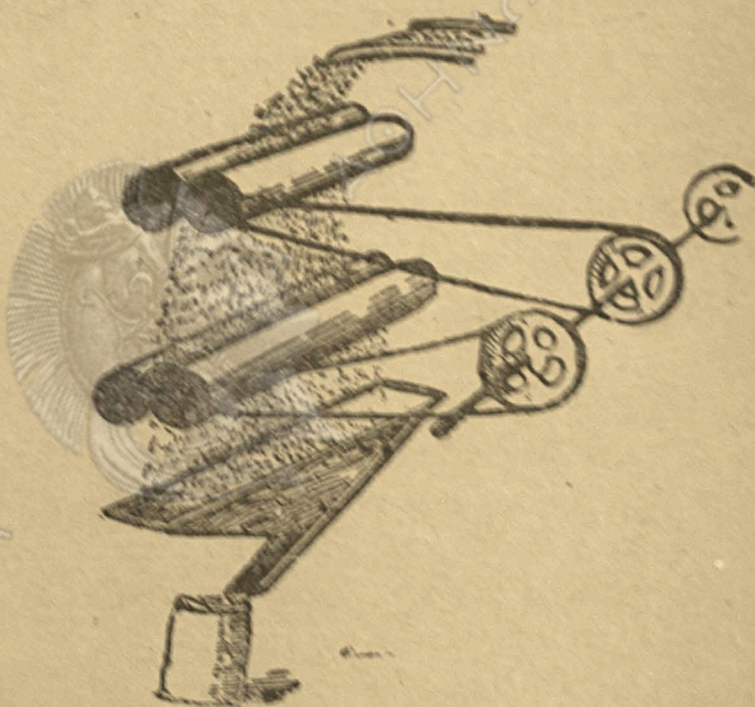
Έτσι παρυσιάστικαν ο ανεμόμυλος με ο ιδρόμυλος.

V

Μα δεν ισιχασε ο άνθρωπος με μ' αφτο: παντω δην βρίσκατε νερο, παντω δε φια άνεμος. Αρχισε να μεταχιρίζετα νέος κινιτήρες: τον ατμο με



τον ηλεκτρισμό. Αντίς τις πέτρας — μιλόπετρας — που ίσαν βαριές κα άλεθαν



όχι πολί καλά, έβαλε ο άνθρωπος κιλίν-  
τρους — μακρούς ατσαλένιους κιλίντρους.

Σφίρισκε ο κιλιντρόμιλος. Στριφογι-  
ρισαν γρήγορα ι κιλίντρι, άλεσαν το  
σιτάρι κα το μετάτρεψαν σε άσπρο,  
μαλαχο, τιλικάτιχο αλέθρι.

## Ο ΑΤΜΟΜΙΛΟΣ

1

Οργ νόσαμε εκόρομι στο μίλο.

Ο μίλος δόλεθε με τα όλι-τυ.

Στιν αρχι τα κυκία χίνοντε σε λάχο.

Απο δο ανεθένον πσιλα μέσα σε κάδοι.  
Αφτι ι κάδοι ίνε προσαρμοζόμενι σε κινόμε-  
νοι λέντα.

Νά-το τώρα το ζιτάρι στο διαμέριζμα για καθαρίζμα.

Εδώ περνα απο λογισ-λογιον μηχανες.

Ι πρότι ίνε μαγνιτικι μηχανι. Αφτι τραβα κε πέρνι απτο ζιτάρι τα κοματάκια σιδερυ, τα καρφάκια κε κάθε-τι άλλο, πυ πέφτοντας στις μηχανες, μπορι να τις χαλάσι.

Παρακάτο ι μηχανες με τι σιρα καθαρίζουν τό ζιτάρι: απτα σκυπίδια, απτι στάχτι, απτι σκόνη. Το ζιτάρι βγένι απο δο καθαρο, σα μάλαμα

Το καθαριζμένο απι κάθε μίγματα ζιτάρι περνα σε άλι μηχανι πυ το καθαριζι απτι λάσπι πυ ίσος κόλισε πάνω, απτι φλύδα-τυ κε το έμβριο.

Τώρα το ζιτάρι πάι στο αλεστικο διαμέριζμα. Εδώ πέφτι στους κιλιντρος. Ι κιλιντρι το αλέθουν κε το κάνουν αλέθρι. Το αλέθρι ιστερότερα περνα απο μετακζένια κόσκινα κε με σολίνες πέφτι σε σακια.

— Πόδες μηχανες περάσαμε, λεί ι Καλιόπι κε σχεδον δεν ίδαμα εργάτες: όλο κι όλο τρις εργάτες μέτρια.

— Δε χριάζοντε πολι εργάτες — ίπε ο αρχιεργάτις πυ τυς οδιγύσε, ι μηχανες μόνες-τυς κάνουν όλα. Ο εργάτις πρέπει μονάχα να τα παρακολουθα κε να τα επιβλέπι, όστε με τον κερυ να προσέχει κάθε έλιπσι.

— Κε πός κινόντε αφτες ι μηχανες; ρότισε ι Νίνα.

— Ας πάμε στο διαμέριζμα το μηχανον κε εκι θα το δίτε μόνι-σας.

## II

Στο διαμέριζμα το μηχανον μεγάλι καθαριότητα, όλα λάμπουν. Τεράστιος τροχος, πυ το μισό-τυ ίνε κριμένο στι γι, γιρνα γρίγορι-γρίγορα. Τον βάζι σε κίνισι ι δύναμι τυ ατμυ. Γίρω στον τροχο ίνε φορεμένο λυρι. Αφτο το λυρι μεταδίνι τιν κίνισι στον βασικο κιλιντρο. Απτο βασικο κιλιντρο μέσον άλλον λυριον κινόντε όλες ι μηχανες τυ μίλυ.

— Το διαμέριζμα το μηχανον ίνε, μπορόμε να πόμε, ι καρδια τυ μίλυ. Οπος σταματα ι ζοι τυ ανθρόπυ άμα σταματα ι καρδια, έτσι κε ι δουλια τυ μίλυ σταματα, άμα κάτι χαλάσι σιν ατμοκίν.τι μηχανί—ίπε ο τέχνικος.

— Ακριβος όπος γίνετε στι μολοτίλκα, ίπε ο Γιάνις Καλτζίδις. Κ' εκι με λυρι μεταδίνετε ι κίνισι απτιν ατμομηχανι στο τίμπανο.

## ΑΣ ΟΠΛΙΣΤΥΜΕ ΜΕ ΤΙΝ ΤΕΧΝΙΚΙ

Τον κερυ τον πομέσς.κον κε καπιταλιστον ι χόρα-μα. ίταν τεχνικα πολι καθ.στεριμένοι. Εκι πυ στο εκσωτερικο χρισιμοπούσαν μηχανες για κάποια δουλια, σε μας σιχνα κάνανε αφτι τι δουλια με το χέρι.

Στιν Αμερικι, ζένα μερόνιχτο κατόρθοσαν να χτίσουν όμορφο σιδερένιο γιοφίρι πάνω σε πλατι ποταμο, ενο σε μας κε για άσκιμο γιοφίρι κούδεσαν 5—6 μίνες.

Πολα-πάραπολα πράματα δεν κζέραμε να κάνουμε μόνι-μας: ότε μηχανες, ότε αφτοκίνιτα, ότε τράχτορα, ότε αεροπλάνα, ότε ιλεχτρικες λάμπες. Δεν κζέραμε να φιάζουμε καλες ατμομηχανες. Δεν μπορούσαμε κε δεν κζέραμε να κάνουμε λιπάζματα, λάστιχο, μπογιες κτλ.

Τώρα φιάνουμε μόνι-μας κε αφοκίνιτα κε τράχτορα κε τις πιο είνθετες μιχανες. Αναδιοργανόνουμε τι χόρα-μας με νέο τρόπο. Αναδιοργανόνουμε τα εργοστάσιά-μας, τις φάπρικές-μας, τος ειδηρόδρομούς-μας με βási τιν πιο ανότερι τεχνικι.

Ο ς. Στάλιν ίπε, πως μίναμε πίσο απτις προχοριμένες χόρες κατα 50 — 100 χρόνια. Πρέπι να τις φτάσουμε κε να τις κσεπεράσουμε σε 10 χρόνια.

Γι αφοτò πρέπι να σπουδάσουμε τι χόρα-μας κε τα πλύτι-τις, να μάθουμε πός να εποφελιθόμε περισσότερο τις δορεαν δίναμες τις φύσις.

Στι δέφτερι πιατιλέτκα θα αντικαταστήσουμε πλέρια τι βαρια δουλια τυ χεριω με δουλια το μιχανον. Στα χοράφια το σοβχοζιον κε κολχοζιον θα δουλέβουν πελ πλοκες αγροικες μιχανες.

Πρέπι να σπουδάσουμε αφτες τις πολίπλοκες μιχανες, να τις αναγκάσουμε να δουλέβουν καλα, να κξέρουμε να προλάβουμε το χάλαζμα κε να επιδιορθώουμε τα σπασίματα, αν τιχον κε γίνουν τέτια.

Γι αφοτò ο κάθε εργάτις πρέπι να αποχτίσι όσο το δυνατο παραπάνο γνώζεσ, ο κάθε κολχόζνικος πρέπι να κξέρι τις βάσεις τον αγρονομικον επιστί-μον, ο κάθε μαθιτις πρέπι να θιμάτε, πως αν δε χονέπει σταθερα τις απαρειτεές επιστίμεσ, δε θα μπορέσι όταν μεγαλώσι, να γίνι καλος χτίστις τυ σοσια-λιζμου.

## ΤΑΛΕΤΡΙ ΚΕ ΤΑ ΧΑΛΙΑ-ΤΥ

Τόρα ρίπιο, τόρα χάλια,  
με τυ φράχτι τα πασάλια,  
ριμαγμένο πεταμένο,  
το αλέτρι το καίμενο  
κλέι τι μίρα τι σκλιρι,  
βλέποντας τι γι να σκίξι  
κε τος φράχτες να νκρεμίξι  
το σινόρον καταλίτρα  
κε τον κάμπου κιβερνίτρα  
νικιφόρα ι μιχανι.

## Ι ΜΙΧΑΝΟ ΤΡΑΧΤΟΡΙΚΙ ΣΤΑΘΜΙ (ΜΤΣ)

Εκι όπου ακόμα οσ τελεφτέα ίταν δάσο, τόρα φιάνετε μιχανο-τραχτορικος σταθμοσ, που βοίθα τα κολχόζια, να οργόσουν, να σπύρουν κε να θερύσουν με μιχανες, με τι νέα τεχνικι.

Στα 1931 οργανόθηκαν στην ΕΣΣΔ 1040 νέι ΜΤΣ κε μαζί με τος παλιω: δούλεθαν 1400 μίχανο-τραχτορικι σταθμι στα κολχόζικα χοράφια.

Στα 1932 οργανόνουντε νέα 1700 ΜΤΣ.

### Ο ΤΡΑΧΤΟΡΙΣΤΑΣ

Δυνατά το τιμόνι κι ομπρός τραχτορίστα,  
προζμένουν ι κάμπι να δίνουν διπλο,  
διπλο τον καρπό-τους να δόσουν ι κάμπι  
στο νέο αφέντι, στο κάμπι το γιο.

Το άτι-ζυ κίτα, σιντρίμια τος φράχτες,  
τα σίνορα ρίχνοντας αφέντις περνά'  
τιν ορμί-τυ τι φέγγυν παπάδες, κυλάκι,  
το φλίαρο σίμαντρο, βυθο δεν μιλα.

Δυνατο το τιμόνι κέμπρος τραχτορίστα,  
ελέφτερος κίτα ο κάμπος κσιπνα.  
Τις βαριές-τυ αλίσεσ τις ρίχνις κοράτια,  
τα δεζμά-υ τα ρίχνις σιντρίμια, αργατια.

### ΜΙΧΑΝΕΣ ΓΙΑ ΚΑΘΑΡΙΣΜΑ ΤΟ ΣΠΟΡΟΝ

Ο λιχμιτίρας (βέγιαλκα) καθαρίζει τος σπόρος απόλα τα λαφρα μίγματα:  
άγρια, σκόνι, σπόρος τον αγριόχορτον. Ι σορτιρόφκα κσεχορίζει τος πιο χον-  
τρυς σπόρος τον αγριόχορτον κε διαλέγι τος σπόρος κσεχορίζοντας τος πιο  
λιγνυς σπόρος.

Το τριερ καθαρίζει τα σιτιρα απτυς σπόρος τον αγριόχορτον, πυ έχυνε  
στρονκιλο σκίμα. Καθαρίζει επίσης το σιτάρι κε το κριθάρι απτιν άγρια σίκαλι,  
το κριθάρι απτι σίκαλι.

Ι σορτιρόφκα διαλέγι τος σπόρος στα διάφορα ίδι: 1-ο, 2-ο, 3-ο.

Γ. Ανατολίτι

### ΤΟ ΚΟΜΠΑΙΝ

Καράβι μεγαλόπρεπο, τα πράσινα πελάγι,  
κομπάιν σκίζοντας περνας τι μάνας γις τα στίθια  
κε το μοιόρ ζυ διόχνοντας τον κορακιον τα πλίθια  
ταλέτρι με τις πρόλιπσες στιν άβιζο πετιδι.

Αλονιςτις κε θεριςτις, δε ζυ λιγαν εσένα  
χιένια, φτιάγια, δρέπανα, ο κάματος, ι πίρι  
μάνα έχις τι φάπρικα, το δυλεφτι έχις κίσι,  
κ' έχις τα πόδια ατσάλινα, τα χέρια σιδιρένια.

### ΤΟ ΠΡΟΤΟ ΚΟΜΠΑΙΝΟ

Το κομπάνο ίρθε απτιν Αμερικι. Για πρότι φορα ιδαν τέτια μιχανι σε  
μας. Το κομπάινο άφινε πικε-τυ ίσια γραμι καθαροθεριζέμενυ χοραφω κε σακισ,  
γιομάτα σιτιρα. Ι θαμαστι μιχανι θέριζε, αλόνιζε, κε διάλεγε τα σιτιρα. Σε μια  
μέρα έκανε σινκομιδι σε 20 εχτάρια σπαρτα.